„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. III (1911)

VASLUI, 2005

„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

vol. III (anul 1911)

CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ŞI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI

„Ion Creangă“

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. III (anul 1911)

Ediție inițiată şi coordonată de
RODICA POP

VASLUI – 2005

Casa Editorială *Demiurg*
Şos. Păcurari nr. 68
Bl. 550 Sc B Et. 4 Ap. 16
Telefon: 0232-25 70 33 0745/378150
IAŞI – 700547 – ROMÂNIA
E-mail: ceddemiurg@yahoo.fr.
iionită@mail.dntis.ro
Consilier editorial - Dr. Alexandrina Ioniță

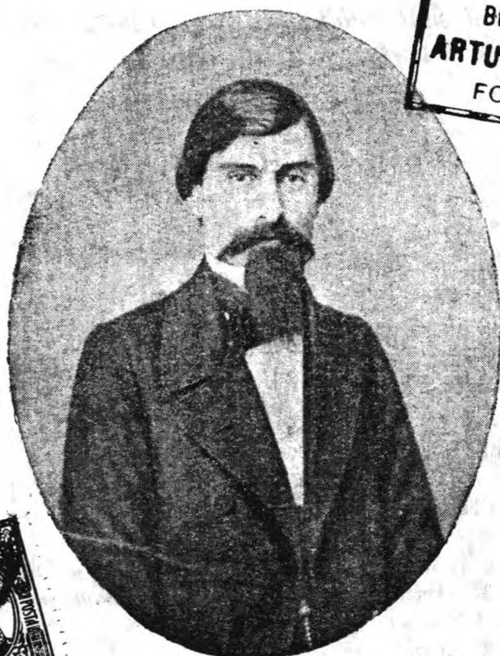
ISBN serie 973-8076-81-1
ISBN vol. III 973-8076-69-2

Anul IV.—No. 1. **Ianuarie, 1911.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

ALEXANDRU RUSSO (1817-1859.

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL:

In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară. . . . . . 5 lei
In străinătate. . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

MEMBRII SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonoviei (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iași), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeoani-Bacău], P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu [Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag 125-128, An. III No. 4.—
—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Anul IV.—No. 1. **Ianuarie, 1911.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ADMINISTRAȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL
T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD	M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)	In țară . . . 5 lei In străinătate . 6 «

Sfintele Sărbători și Anul nou, cu sănătate, belșug și voie bună!

„Ion Creangă".

INSEMNARI.

—Cu acest No, revista „Ion Creangă" intrând în al IV an, Administrația a găsit cu cale să o îndrepte și la persoane cari n'au mai avut-o până acum. Revista va rămâne unde va fi primită cu dragoste, iar cinstitele persoane cari nu vor dori s'o aibă, sunt *stăruitor* rugate să o înapoieze, scriind de-asupra „nu primesc". Cine nu înapoiază No. 1, se socotește altfel abonat și vom fi recunoscători dacă ni se va trimite micul abonament, singurul mijloc de traiu al acestei reviste.

—Toate cinstitele persoane cari au primit *„Foi de înscriere pentru chipul lui Ion Creangă, în Bârlad"*, sunt rugate să le înapoieze cu sumele adunate; cine n'a primit sau mai dorește asemenea foi, le poate cere de la redacție.

—*Rugăm cu toată staruința pe domnii membri întemeietori și societari, cari au rămas în urmă cu trimiterea cotizațiilor, să se pună la zi.*

D-l M. Lupescu, ca urmare celor arătate în No. trecut al Revistei, primește această adresă:

ACADEMIA ROMÂNĂ *București 1910 Noemvrie 25*
No III. 8288

Domnule Invățător,

Răspunzând scrisorii Domniei-voastre de la 22 Noemvrie curent, vă aducem la cunoștință că s'a primit portretul în uleiu al răposatului Ion Creangă, pe care ați binevoit a-l dărui pentru colecțiunile Academiei.

Vă exprimăm cele mai călduroase mulțumiri ale Instituțiunii noastre pentru dragostea ce-i arătați făcându-i acest dar.

Primiți, Domnule Invățător, încredințarea distinsei noastre considerațiuni.

Președintele I. C. NEGRUZZI

Secretarul General D. STURDZA

Literatura populară. — Indrumări şi culegeri.

ALEXANDRU RUSSO

Firi neobişnuite aflăm în toate timpurile şi pe toate tărâmurile, şi acele firi asupra cărora viitorul se opreşte cu priviri cercetătoare, sunt cele cari au purtat o luptă cu vremurile lor, din care au eşit doborîte ori biruitoare. Veşnica grijă a acestor firi este *răul* care, ca o apă, îşi are matca sa, pe une locuri mai largă, pe alte locuri mai îngustă. Pentru a împedicà primejdia potopului său, mai în totdeauna, cei din ziua de astăzi sunt nevoiţi să urce, când mai iute, când mai încet, când mai lesne, când mai greu, până la locul de obârşie. Şi ce se poate găsi acolo? Un budăiu cari de-abia îşi picură prisosul printr'un ochiu al scorburii. Printre pietre, firul de apă se prelinge pe viroagă câte-va sute de stânjeni, unde se îngroaşă cu alt fir de apă şi mână mereu la vale, ruşinos şi tăcut întâi, obraznic şi zgomotos mai pe urmă.

Răul e ca o apă, dar o apă plină de otravă.

Firile neobişnuite le întâlnim umblând pururi pe malurile acestei mătci. Intâi pornesc în sus, spre isvor, ajung, îl seacă, şi apoi scoboară la vale, secând pe cele lalte isvoare, cari „picătură cu picătură au făcut lacul“

Un astfel de suflet a fost *Alex. Russo,* feciorul dvoreaninului basarabean Iancu Rusu, unionist, agă, spătar şi mare slujbaş pe vremea căimăcămiei lui Vogoridi.

A privit în juru-i şi-a socotit lumea neînsufleţită cu veşnicele ei schimbări cu un dar dumnezeesc pe deplin statornicit, cu care omul nu se poate războì, ci cu care trebuie să trăiască în cea mai frăţească înţelegere. Şi fiindcă lumea neînsufleţită pe alocuri se deosebeşte înru câtva, a mers s'o cunoască. „Mulţi dintre compatrioţii noştri au călătorit, cătătoresc şi de bună seamă că vor călători în străinătate. Călătoria e un lucru frumos şi bun, care ne deprinde cu încetul, mai bine de cât ne poate deprinde o carte, cu taina civilizaţiei“, zice Russo chiar în capul bucăţii *Piatra teiului, legendă de la munte, fărâmă dintr'o călătorie prin Moldova de sus în 1839.* De aici însă nu urmează că omul trebue să fie veşnic rătăcitor, cercetător al lumii mari. Aceasta ar fi un rău, căci firea neînsufleţită are darul de a furà firea vie, pe om, şi-l înstreinează. Russo a văzut răul şi ce-i de făcut, şi ne-a arătat ca pildă Moldova cu toată frumuseţile ei.

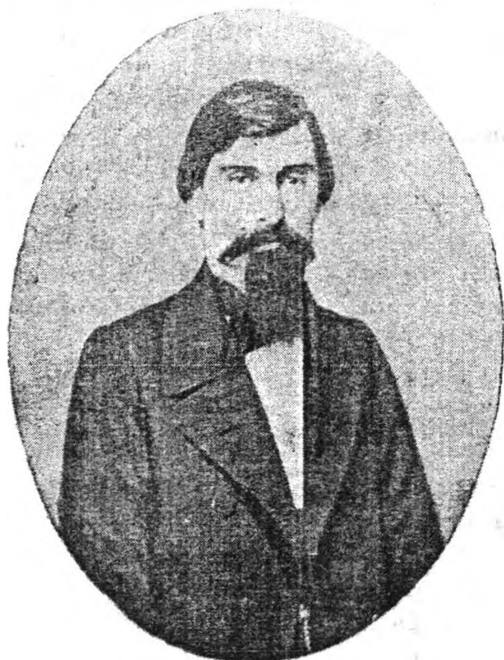
Locurile chiamă pe călător şi prin amintirile trecutului cari se leagă de ele. Şi el se 'ntreabă: „Avem noi oare povestiri de castele care fac tot farmecul călătorilor în Elveţia?„ Şi răspunde că avem.

Ascultaţi şi înţelegeţi *Cântarea României:*

„7. Nu eşti *frumoasă,* nu eşti *înavuţită?* N'ai feciori mulţi cari te

iubesc? N'ai *cartea de vitejie a trecutului* şi *viitorului* înaintea ta? Pentru ce curg lacrămile tale?....“

Cu această credinţă şi încredinţare temeinică, Russo începe să scrie cu dragoste despre Moldova, ţara lui.

ALEXANDRU RUSSO. (1817-1859)

A văzut în jurul său Români ce nu vorbiau româneşte, cu port strein şi datini luate de la alte neamuri, şi a strigat: „Să spun drept, risipirea cea iute a trecutului mă pătrunde de jale„ Şi apoi: „Am ajuns departe, departe şi nu prea departe cum zice cântecul. Sântem în minutul *vajnic* unde trebue să facem chipul trecutului, precum se face la ceasul morţii portretul unei rude“. „Socotesc în opinia mea că mult aş face pentru luminarea istoriei, pentru desvoltarea adevăratei literaturi naţionale de aş putea culege zi pe zi, ceas pe ceas impresiile, hainile, traiul strămoşesc, sau măcar *de aşi putea ţintì gândurile oamenilor de talent a o face*“.

Indrăgostit de ţară, a umblat s'o cunoască, a cunoscut poporul. şi a cunoscut sufletul poporului.. In scrierile sale pomeneşte multe datine, punându-le în cumpănă cu marfa putredă adusă de peste hotare, şi din gând, ne lasă unele frânturi de cântece. A cules şi cântece şi le-a dat lui V. Alexandri să le tipărească şi asupra cărora, în 1868, publică articolul *Poezia poporală*.

Russo este *cel dintăi* care a strigat să ne lecuim de bolile venite de aiurea, să sorbim din isvoarele noastre cari ne-au rămas neotrăvite.

Russo a zis-o şi-a avut noroc că a putut „ţinti gândurile oamenilor de talent a o face“. Iată pe cel dintăi îndrumător al culegătorilor şi cercetătorilor averei noastre sufleteşti![1]

Tudor Pamfile.

---

[1] *Veţi Alexandru Russo*, Scrieri *publicate de P. V. Haneş, un vol. de 432 p Bucureşti, 1908, 5 lei O ediţie sub îngrijirea d-lui Bogdan-Duică a apărut de curând în edit. „Minerva“. Pr 1,50.*

AMINTIRI DESPRE ION CREANGA.

Mi-aduc aminte, era în săptămâna mare de lângă Paşti, 1886 sau 1887, când se ţineà la Iaşi un Congres didactic la Teatrul Naţional de la Copou, unde acum e Universitatea nouă. Pe atunci eram elev în Şcoala Normală „Vasile Lupu".M'am dus şi eu la acest congres. Intr'o după amează câţiva oratori ce s'au perindat la tribună, terminau discursurile lor cu „Trăiască Regele şi Regina". După aceştia urmă un altul, tânăr, care printr'o întroducere lungă şi seacă, plictisise întreaga sală. Intr'un loc chiar se cam încurcase şi cum el căuta ca s'o dreagă, fiecare urmărià să vadă cum are s'o scoată la capăt. Şi cum oratorul să muncià, aşa, deodată Creangă se scoală şi zice tare: «Ştii ce Domnule: zi şi d-ta „trăiască Regele şi Regina" şi haideţi oameni buni acasă, că noi înţălegem sfârşitul». Tunete de aplauze puternice isbucniră în întreaga sală şi, ca prin farmec, lumea ieşi strigând: »Bravo, Creangă, bravo! foarte bine ai ieşit".[1]

Romăneşti-Iaşi. V. Dorin.

PLUGUŞORUL.

8.—*Aho, aho, sara lui sfântulu' Vasile,*
Să vă fie, boeri, spre bine;
Lipiţi-vă de perdele,
Ş'ascultaţi vorbele mele;
Că de când sara s'o 'nsarat,
Pe mulţi boeri am deşteptat,
Lui Irod împarat de ştire i-am dat
Şi foarte mult s'o bucurat,
Două mere de aur ne-o aruncat.
Indemnaţi măi!
Noi la câmp c'am alergat
Ş'am adus 12 juncănei,
De făcea perechea 350 de lei.
Că erau tăţi ţântăţei;
La Irod ne-am înturnat,
Boii de i-am arătat,
Apoi la jug i-am înjugat,
Ş'am plecat la arat,
La măru' rotat,
In loc vesel şi curat,
De la Domnul sfânt làsat.
Mai ziceţi măi!
Ş'am arat, Marţile, fânaţile,
Mercurile, piscurile,
Joile, văile,
Vinerile, dealurile,
Sâmbetele, dâmburile.

[1]*Astă vară, în Iulie a. tr. avui fericirea să fac cunoştinţă cu D-l T. Pamfile, din Bârlad, cu care ocazie i-am vorbit ceva şi din viaţa lui Ion Creangă, ca cunoscute de mine. D-sa m'a rugat să le aştern pe hârtie şi să i le trimit la Bârlad. Pentru un moment i-am făgăduit, dar mai pe urmă gândindu-mă: eu. un prea mic cărturar să scriu ceva —chiar cât de neînsemnat— din viaţa celui mai mare povestitor al nostru, mi s'a părut nu ştiu cum, greu; dar desele inzistenţe ale D-lui T. Pamfile m'au făcut să mă supun din nou.* **V. D.** *Şi văd că bine am făcut!* **T. P.**

Ş'apù boi-am dejugat,
La mâncare că i-am dat;
Da' un haram de jughilan,
S'o spăriet de-un ciocârlan
Ş'o fugit peste hotar,
Unde-i plâns şi mult amar.
Amu măi!...

Noi de samă ne-am luat,
Ş'am trimes pe-un blastamat.
Nu ştiu 'n crâşmă s'o bagat,
Ori c'o fată de vorb'a stat,
Mare poznă s'o'ntâmplat:
Bou' nostru s'o furat!
Ia amu, flăcăi!

Ş'apù iar am înjugat,
La curte ne-am înturnat,
Boïi pe samă i-am dat.
Da' micuţu' boeraş,
Fiu' boerului cuconaş,
O eşit pâr' în cerdac,
Pe toţi plugari-o strigat,
Şi bani la mână ne-o dat.
Mânaţi măi! Hăi, hăi!

Şi l'o strigat şi pe Ili Bolocanu,
Care erà tocmit cu anu',
Da' nu 'nhama bine calu';
Şi i-o spus să'nhăme calu'
Cel cu coada de frângie,
Şi cu coama castanie.
Şi i-o spus să pue şaua,
Şi frâu' cel de oţel,
Cu zabalele de fer;
Taşca cea cu iarbă grasă,
Ş'un pistol de la Bacău,
Ce-l are încă de flălău;
Şi'n taşcă trei barabule coapte.
C'ar să plece hăt de noapte!
....Ş'un ţuhal cu ciucălăi
Roată măi! Hăi!
Să pui taşca cea mai bună,

C'am să plec cale de-o lună;
Ş'am să plec la Lunca-Mare,
Lunca-Mare frunză n'are,
Lunca-Mică, frunza-i pică,
Drept in patru se despică,
Taliţă nu-ţi fie frică!
Şi s'o dus la Lunca-Mare,
Căci sânt epuri, căprioare
Şi mai multe lighioane....
La ureche zurgălăi,
Mânaţi flăcăi! Hăi, hăi!
Da 'ntr'un fundişor de oală,
Clocea o biată ligioană,
Cu pliscu' cât un bot de oae,
Cu gura cât o caldare;
Ş'o pus un plumb de cartuşă,
Ş'o plesnit-o drept în guşă.
Unil ziceau că-i uli bătrân,
Alţii că-i păun, căscăùn;
Da' erà o biată lighioană,
De prin codrii cei pustii
Ş'o venit la moartea ii.
Oticu', băeţi!
Jupân gazda o luat-o,
La oblânc mi-o legat-o,
Pe la grâu s'o abătut,
Să vadă de-i răsărit;
Da' grâu' foarte de frumos,
Ca faţa lui Isus Hristos.
Iar gazda s'o bucurat,
De trei ori lanu' o 'ncunjurat.
Mânaţi măi!....
De calare s'o plecat,
Trei spice de grâu o luat,
In palmă le-o frecat
Şi la vânt le-o vânturat,
Păsările cerului s'o adunat;
Care din care mai frumoase
Şi cu penele licioase.
Apoi un fir o păstrat,
In sân că l'o băgat

Ş'acasă s'o 'nturnat.
Înturnaţi şi voi, măi! Hăi...

Şi când l'o pus pe masă,
S'o luminat prin casă,
Ca de la o stea frumoasă.
Ş'amândoi se sfătuiau,
Ş'amândoi se frăsueau *:*
—„Ce-am face noi măi nevastă,
Să vedem pânea acasă?"
—„Om strânge fine şi vecine,
Ş'un tabòn *de babe bătrâne,*
Care ştiu haru' la pâne.
Om strânge nepoate şi nepoţele,
Ş'a merge strună treaba cu ele".
Mânaţi, măi!...

Şi'n câte-va zile,
O strâns fine şi vecine,
Tabon de babe bătrâne,
şi le-o dus de-o împanat,
La lanu' de săcerat.
Da' săcerile n'o ajuns,
Ş'o pornit la târg în sus,
La târg la Roşiori,
Ş'o adus fer la săcerători;
Şi s'o dus la târg în jos,
La săceri cu mănunchi frumos.
Roată măi! Hăi...

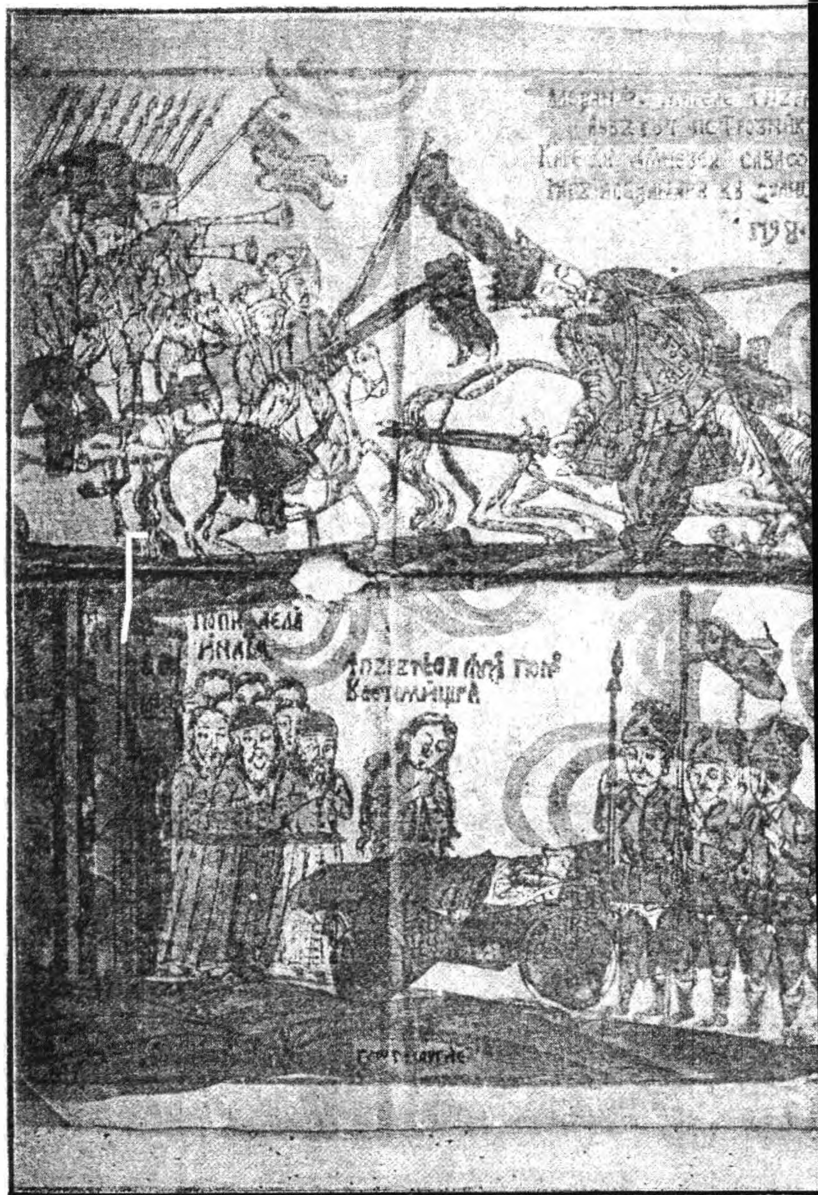
Ş'o făcut săceri mititele,
Pentru fete ochişele;
S'o făcut şi săceri mari,
Pentru flăcăii cei tari;
Ş'altele mai uricioase,
Pentru babele clonţoase;
ş'una cu mănunchiu de său,
Cu care-am săcerat şi eu....
şi s'o dus pe uliţa mare,
N'o văzut nimic în zare,
Numai un ursari bătrân,
Pâclişât, cu fer cârpit,
Lucrau trei la un cuţit,
Sara tot nu l'o gătit....
Mânaţi măi!....

S'o dus pe uliţa din deal
ş'o aflat un biet ţigan;
S'o dus pe uliţa lipovenească,
La o dugheană românească;
Iar în ea un ferar mare,
Cu sumanu' de-a spinare,
Cu cojocel de pele de câne,
De când era tătuţa mire.
Mânaţi măi! hăi...

Făcea fer, făcea oţel,
Aur şi argint din el,
Şi i-o spus să facă săceri,
Să 'nceapă lanu' pe mărgeni.
Şi când săcerile o gătit,
La lan c'o venit,
şi la săcerători o dat.
Săcerile ce-o lucrat
Roată, măi!

Unii strigau să iee din jos,
Că aşa o spus Hristos;
Alţii din partea de sus,
C'aşa Dumnezeu o spus;
Da o strigat o babă bocârnă *:*
—«Hai să 'ncepem mână de la
[mână
Şi să facem treabă bună!»
Şi 'ndată lanu' c'o 'mpănat,
De săcerat că s'o apucat;
Înainte săcerà,
Baba fosăeà,
În urmă snopi legà,
In clăi mi-i puneà,
Şi la arie-i căr à,
Mare fosăială mai erà;
Indemnaţi măi! Hăi, hăi!..
Iar când gazda vedea aşa,
O trimeş la curtea sa
S'aducă nouă epe,

Noauă epe, sure-epe,
De câte noauă ani sterpe;
Cu copita despicată
Cu sârmă verde legată.
Şi la câmp le-o adus
Şi la arie le-o pus;
Ele unde calcà
Broasca făcea oaca-ca,
Fântâna sacà,
Fugi, Taliţă, că te-a mânca!
Mânaţi, bàeţi!...
Cu limba vânturà,
Cu coada felezuià,
Cu dinţii sacu' ţineà
Cu urechile 'n sac turnà
Da' când o gătit de vânturat
Şi 'n saci grâu' de-o bagat,
Hai să-l pornească la moară,
Ca să-l facă făinioară;
Ş'o plecat în sărbătoare,
Că nu e zi de perzare.
Ş'o trimes vatav cu cară,
Un moşneag cu barba rară
Ş'o băbuţă mai bătrână
Cu furcă şi fus în mână,
Ia mai trageţi, măi!
Da' moşneagu' cam şmicheri
Încins cu brâu şi chimeri
În boi da, nu da,
Da'n babă ştiu că iontea!
Şi s'o dus la moară la Hăneşti
La morişca cu fereşti;
Da' a Dracului de moară,
Când zărì atâtea cară,
Cu podhod *înpodhodate*
Cu lanţug de fer legate,
O pus coada pe spinare
Şi-o plecat pe-o apă mare.
Iar moraru' nătărău
Strică bine, face rău:
Îi trage una la cap
Şi mi-o pune pe dulap;
Îi mai dă şi una'n şăle
Alta'n cap şi la măsele,
Ş'o aşază pe picioare....
Roată, măi! Hăi,
Da' m'am dus la moara mare
Aşazată 'n trei picioare;
Ş'un murar cam răpchinos,
[...] răsmana'n puturos,
Când văzu atâtea cară
Încărcate cu povară,
O luă la goană 'n jos,
Mititeluţ şi pletos,
Cum îi Dracu' de frumos....
Cu nişte târâicioare,
Şi cu nişte crupioare,
De când foametea cea mare!...
Mânaţi, măi! Hăi!...
Da' cinci saci c'am măcinat,
Ş'acasă ne-am înturnat,
Epele de-am dishămat,
Făina babelor c'am dat,
De colaci s'o apucat:
Pân' în sară ş'am mâncat.
A douazi am înjugat
Şi la moar' am apucat,
La morişca cea din vale,
Că-s meşteri afar' din cale...
Căci a Dracului de moară,
Macină-un grăunţ pe vară.
Epele c'am deshamat,
Sacii toţi i-am discarcat
Şi în moară c'am întrat;
La joc că ne-am apucat,
Gràunţe la măcinat...
Da' când am flămânzit,
Că mâncarea s'o gătit,
Am început cu barabule,
A coace prin şperlă multă,
Şi pentr'o barabulă coaptă,
Se trag toţi de chic'odată;

Insemnare. — Icoana aceasta în care se înfăţişcază scene di
meu, de fel din părţile Muscelului. Originalul pe hârtie groscioa
Pop Gheorghie (Поп Георгие), care pare a fi tot aceiaşi persoană
la expoziţia din Sibiu (N. Iorga: *Negoţul şi meşteşugul în trecut*
Ţin pe lângă aceasta să mai spun că meşterul care a lucrat
tografie se citeşte cam cu anevoinţă, a înlocuit arbitrar cuvântul Il

¹) Vezi Ec. Antonovici şi Gr. Creţu: **Tipografiile, Xilografiile şi Librăriile din Bârlad.** Buc. 1

ıdria", am găsit-o între alte hârtii rămase de la un moş al
ărimea de 39×62 c. m. Este făcută în 1798 de un oare-care
ıcrat şi icoana similară, însă cu legendă latinească, expusă
sc, pag. 60).
şeu, neputând desluşi bine cuvântul „Іѡн Гєѡргнє" care în fo-
de faţă care n'are nici un rost[1].

C. N. MATEESCU

ııto. [Red.]

Şi pentr'o lingură de borş,
Culegi dinţii de pe jos....
Şi-un pumn am mâncat,
Din făină aluat.
Roată, flăcăi! hăi....
Şi cu toţii ne-am apucat,
Pe hogeag de l'am bagat,
Să fie mai afumat,
Şi mai dulce la gustat....
Iar după ce-am mâncat,
Cu făina acasă ne-am înturnat,
Fàina babelor am dat,
De colaci s'o apucat,
In cuptiori i-o aruncat.
Şi după ce s'o copt,
Afară i-o scos pe loc:
Ş'o rupt în două,
Să ne dea şi nouă;
Şi-o rupt în trei,
Să dea şi lui Andrei;
Ş'o rupt în patru,
Ş'o dat şi lui Lisandru....
Ş'o făcut un colac,
Frumos, mare şi rotat,
Şi l'o pus în cuiu din jos
Pentru cei ce ură frumos.
Şi D-voastră de vă place,
Ia să daţi colacu'ncoace!
Amu, băeţi: Hăi!
Că nu sântem de pe ici, pe colea,
Ci tucma' de la Crasnaleuca,
Unde se bat păduchii cu leuca;
Şi de pe la Buda-Veche,
Unde mâţa iarna streche,
Şi motanu'n poloboc,
De-abea, de-abea-şi mai află loc,
Şi face miorc, miorc!
Ş'apu mai sântem şi de la Mitoc,
Unde 'nghiaţă cutea'n tioc,
Şi găluştele la foc....
Ba, suntem şi de la Flămânzi,
Un' se mănâncă carne de mânz,
Ş'unde-i trei lei mămăliga,
Şi treisprezece barabula,
Sai bade Dumitre şi ie-o,
Că de nu, nu-i mai ave-o!
Mânaţi, holtei!
Ş'am mai urà, ş'am mai urà,
Că doar mai ştim câte ceva,
Da' ni-i c'om însăra,
Şi nu suntem de pe coleà,
Ci suntem şi de prin Zahàra,
Un' se face mâncarea ca zàra;
Ş'avem casele 'nvălite cu pae,
Le dă jos pâr' *ş'o gobae....*
Şi cu strujăni îs învălite
Şi cu păr de magar lipite,
Şi cu untură de ţânţar văruite.
Cu bagdadia *de urzică,*
Bate vântu', tot se strică....
Iar aici la D-voastră,
Altă viaţă ni s'arată.....
Şi v'aducem mulţămire,
Cu sănătate ziua de mâne!
Hopuri, hopuri, hopurate,
La mulţi ani cu sanatate!
Hopuri, hopuri, hopurele,
La mulţi ani cu floricele!
Şomultoc de busuioc,
Să vă dea Domnul noroc!
Şomultoc de mintă creaţă,
Da-v'ar Dumnezeu viaţă!
Ca'n toţi anii cei mànoşi,
Să vă gàsim la anu' sănătoşi.
Ho, ho, ho.....

(Aşa uram cu Sandu D Faliboga, Vlăsineşti-Dorohoi).

Dumitru Furtună.

POVEŞTI.

34.—Leder, feciorul de împărat.

A fost odată un împărat şi o împărăteasă. Ajunseră ei la vreme de bătrâneţe şi n'avuseseră nici un copil. Se tânguiau bieţii oameni pe la toţi şi în fie-care zi făceau rugăciuni pe la biserici însă totul erà în zădar.

Dacă au văzut ei că nu e rost să mai aibă nici un moştenitor, îşi mutaseră acest gând şi începuseră să se pregătească de moarte că erau tare bătrâni.

Intr'o zi pleacă împăratul la vânătoare întovărăşit de toată curtea şi de o mulţime de ostaşi. Au mers ei ce au mers şi au ajuns la muntele Galben şi de acolo s'au scoborît într'o pădure şi-au început vânătoarea. Au vânat ei trei luni încheiate şi după ce şi-au adunat vânatul, au pornit spre casă.

Când au ajuns iar în vârful muntelui Galben, s'au oprit acolo ca să rămână peste noapte şi au făcut un foc mare. Au scos ei de prin tolbe vânatul şi s'au apucat să-l frigă şi după aceia s'au aşezat la masă.

Au mâncat ei cu toţii la un loc şi pe urmă s'au aşezat pe iarbă cu gândul ca să doarmă puţin ca a doua-zi să pornească iarăşi la drum.

Să tot fi dormit ca vre-o 3—4 ceasuri şi după aceia s'au sculat ca să-şi strângă lucrurile şi să se pregătească, ca îndată ce s'o face ziua să şi pornească la drum.

Când au isprăvit de strâns totul, au sculat şi pe împărat. El văzând că e tot întunerec, le-a zis:

—Da'.bine, oameni buni, de ce m'aţi deşteptat cu noaptea în cap? Eu sunt om bătrân şi am nevoe de odihnă, căci nu sunt ca voi sprinten şi plin de vlagă.

Oamenii, însă, i-au răspuns:

—Apoi, înalţate împarate, nouă ni s'a părut că am dormit destul şi de aceia am trezit şi pe măria voastră, că acum trebue să se lumineze de ziuă şi să plecàm spre casă.

Impăratul când a auzit aşa, a scos ceasul din buzunar[1] şi s'a uitat la el. La început a crezut că stătuse, însă după ce l'a pus la ureche, s'a încredinţat că merge şi nu i-a fost mică mirarea când a văzut că era ceasul când altă dată soarele erà de mult înălţat.

S'a minunat el, împreună cu oamenii, că nu se făcuse încă ziuă şi aşteptau din minut în minut să se lumineze.

A trecut un ceas, au trecut două şi ziua nu se mai făceà. Intunerecul era aşa de mare că ei abia se puteau vedea unul pe altul. Când au văzut ei că nu se mai luminează, au început a se rugà lui Dumnezeu doar, doar, se va îndurà şi-i va isbăvi.

[1] *N. R.*

Zilele treceau una după alta şi întunerecul nu se risipià. Au mâncat ei tot vânatul şi în cele din urmă au isprăvit merindele şi erau ameninţaţi să moară de foame.

Dacă au văzut ei că se întrece cu gluma, au căutat să pornească din vârful muntelui spre casă, însă abea au făcut câţi-va paşi şi au rămas pironiţi pe loc, părea că-i legase cineva de picioare aşa de tare, că nici nu mai puteau mişcà.

Au trecut vre-o şase luni şi ca să se lumineze, pace. Atunci un glas de sus a strigat:

—Luminate împărate, eu te scap din întunerec, dacă-mi dărueşti ce ai tu mai drag acasă.

Impăratul a răspuns:

—Să ştiu de bine c'am să mor şi nu-ţi dau nimic.

Intunerecul nu se risipià şi oamenii, ne mai având ce mânca, s'au pus la sfat şi-au hotărît ca să tragă la sorţi câte unul ori de câte ori va fi nevoe şi acela care va eşi, să fie omorît şi tăiat bucăţi, ca să aibă ce mânca ceilalţi..

Toţi s'au învoit la acest lucru căci se gândiau că întunericul are să se ridice cât de curând.

A mai trecut mult timp şi iarăşi s'a auzit glasul de sus zicând:

—Ei împărate, e bine aşa? Te mai întreb încă odată să-mi spui cum te-ai hotărît?

Impăratul a întrebat:

—Tu, cel care vorbeşti cu noi, spune-ne cine eşti şi cât a trecut de când stăm noi aci?

—Eu sunt Faraon, tartorul necuraţilor şi întunerecul e lăsat de mine pe pământ şi tot eu am putere să-l ridic. Voi aţi împlinit azi un an de când sunteţi pe vârful muntelui Galben.

Când a auzit împăratul că are de-a face cu necuratul, a răspuns:

—Mai bine mor de foame aici, de cât să-mi dăruesc eu sufletul necuratului.

Hainele după ei începuseră să putrezească şi oamenii cam începuseră sa cârtească, spunând că din cauza împăratului au să moară ei aici.

Impăratul, când a văzut aşa, s'a hotărît să dea necuratului aceia ce-i cere, numai să scape de întunerec.

A mai trecut un an şi din ceata împăratului mai rămăseseră doar vre-o şapte opt, oameni; ceilalţi fuseseră mâncaţi de cei ce trăiau.

Intr'o zi iar se aude glasul cel de sus:

—Impărate, ce facem? Imi dai ce ai mai drag acasă ca să scapi, sau vrei să-ţi rămână oasele pe aici?

Impăratul la început n'a vrut, însă cei din ceata lui i-au spus, că

sau dă necuratului ceia ce-i cere, sau ei îl vor omorî, căci din pricina lui e întunerecul.

Impăratul, atunci, a întrebat pe Faraon:

—Cât e de când stăm noi aici?

—Doi ani, i-a răspuns el.

Dacă este aşa, a spus împăratul, atunci dăruit să-ţi fie cea ce am mai drag acasă, numai dă-mi drumul de aci.

După ce a isprăvit de vorbit împăratul, i-a picat o condică de sus şi s'a făcut puţină lumină. In condică era scris contractul între Faraon şi împărat. L'a iscălit el, s'a ridicat condica în sus şi s'a făcut lumină.

Când au văzut ei iarăşi soarele, au căzut în genunchi şi au mulţămit lui Dumnezeu că i-a izbăvit; apoi şi-au luat drumul spre curtea împărătească. Au mers ei ca vre o trei zile şi au ajuns acasă.

Când a intrat împăratul pe poartă, i-a ieşit înainte împărăteasa şi i-a zis:

—Bine că ai venit bărbate, căci n'a trecut nici nouă luni de când plecăseşi şi Dumnezeu ne-a dăruit un copil.

Impăratul a alergat numai de cât în casă pentru a-şi vedea copilul. Băiatul, căci băiat era, crescuse mărişor şi era acum de un an şi jumătate.

A douazi după venirea împăratului au botezat copilul şi i-a pus numele Leder.

Impăratul a istorisit nevesti-sa întâmplarea, însă nu i-a spus cum a scăpat de acolo. Cum s'a înapoiat împăratul, copilul a început să crească repede, aşa că într'un an s'a făcut cât altul în cincisprezece.

Când a ajuns Leder de 18 ani, a venit la tat-su şi i-a spus:

—De-acum, tată, să rămâneţi sănătoşi, căci eu mă duc unde m'ai dăruit.

Impăratul, când a auzit una ca asta, i-a zis:

—Cum se poate Ledere, cui te-am dăruit eu?

—Apoi îţi aduci aminte tată, a zis băetul, când erai în muntele Galben şi te cuprinsese întunerecul? Ai stat acolo 2 ani fără 2 zile şi ca să scapi, m'ai dăruit lui Faraon, împăratul necuraţilor.

—Apoi fiule, Faraon mi-a spus că sunt doi ani de când steteam acolo şi m'au silit cei ce erau cu mine să iscălesc contractul.

—Tată, ştiu că nu eşti aşa de vinovat, a zis Leder. Puterea lui Faraon e mare. El este regele întunerecului, însă întunerecul lăsat de el nu poate ţine mai mult ca doi ani. Dacă mata mai aşteptai două zile, scăpai şi nu mă dăruiai lui. Acum eu trebue să plec la el.

Impăratul a stăruit ca să rămână, însă băiatul n'a vrut în ruptul capului. Când se sfătuiau ei aşa, numai iată şi pe Faraon între ei.

—Ei, mărite împărate, se vede că ţi-ai uitat de contractul nostru.

—Nu mi-am uitat Faraoane, a răspuns împăratul, însă te rog să-mi spui când ai să mi-l trimeţi înapoi?

—Are să fie iar al dumitale, când va pune piciorul pe pământul împărăţiei, după ce va pleca de la mine.

—Dacă este aşa, a zis împăratul, atunci mai lasă-l 3 zile acasă pentru ca să ne luăm rămas bun de la el.

Tartorul dracilor, auzind rugăciunea împăratului, s'a învoit, însă i-a spus că drept peste 3 zile să-i deie drumul să vină singur căci are să nimerească el.

După ce spuse aste vorbe, a pierit şi împăratul a rămas iar singur cu Leder. Trei zile au trecut ca trei ceasuri şi băiatul şi-a pregătit totul pentru plecare. Cum s'a împlinit termenul de răgaz dat de Faraon, copilul a sărutat mâna părinţilor şi a pornit la drum.

A mers el ce-a mers şi necuratul îl ducea din urmă pe drum spre el. De la o vreme băetul isprăvise mâncarea. A mers el vre-o 3 zile nemâncat şi spre seară a ajuns la o colibă şi a bătut în poartă.

—Cine e? i-a răspuns un glas din curte.

—Eu sunt Leder, băiat de împărat, care am rătăcit prin aste locuri, a răspuns flăcăul.

Poarta i s'a deschis şi voinicul a dat ochii cu o femee.

—Eu sunt sfânta Duminică, a spus bătrâna, şi nu pot să te ţin peste noapte în curtea mea că tu nu eşti fiu al lui Dumnezeu.

—Ba sunt suflet al lui Dumnezeu, a răspuns Leder, însă tata m'a dăruit necuratului.

Batrâna atunci l'a întrebat ce caută. El i-a spus că s'a abătut pe la ea ca să-i dea ceva de mâncare căci de trei zile n'a băgat nimic în gură. Femeia i-a dat un colţ de prescură şi un pahar cu apă şi i-a spus:

—Ce ţi-am dat eu, are să-ţi ajungă până vei ajunge la Faraon, căci nu mai e cale lungă.

După aceia l'a îndreptat încotro să meargă şi i-a spus ce să facă pentru ca să ajungă acolo.

—Ai să mai mergi trei luni, i-a spus bătrâna, şi ai să ajungi la un lac. In mijtocul lacului e un mal şi în mijlocul malului un pom mare. Tu să te ascunzi în spatele pomului căci acolo vin în fie care zi cele trei fete ale lui Faraon să se scalde. Tu să te iei după ele şi ai să ajungi acasă la diavol.

I-a mulţumit Leder pentru mâncare şi sfat şi a plecat la drum, pentru că bătrâna n'a vrut cu nici un preţ să-l găzduiască pentru noapte.

A mers el mult şi ori de câte ori i se făcea foame, scotea prescura

din buzunar, şi mânca din ea; prescura, cum gustà din ea, se făceà la loc. Ori de câte-ori îi era sete, bea din paharul cu apă şi apa nu se isprăvia de fel. Atunci a văzut el că avea a face cu lucruri binecuvântate de Dumnezeu

Să mai fi mers el încă vre-o 3 zile şi-a dat de lacul despre care-i vorbia sfânta Duminică. S'a desbrăcat el şi-a trecut în not la malul din mijlocul apei şi ajuns acolo, s'a ascuns în dosul pomului.

N'a trecut mult şi a venit fata cea mai mare a lui Faraon, s'a repezit de pe malul lacului la ostrovul din mijloc, s'a desbrăcat şi s'a aruncat în apă; s'a scufundat numai de cât aşa că nu se mai vedea, s'a bălăcit vre-un ceas, a eşit afară de s'a îmbrăcat şi a pornit-o spre casă.

Puţin după plecarea ei a venit cea mijlocie şi a făcut la fel. Voinicul nostru nu s'a arătat la nici una din ele.

După ce-a plecat şi diavoloaica cea mijlocie, a venit cea mică, care era mai frumoasă. S'a desbrăcat ea şi şi-a pus mărgelele şi cerceii în pom. Când s'a dat ea la fund, flăcăul a eşit de unde era ascuns, i-a furat mărgelile şi s'a ascuns iar.

Fata când a eşit din apă şi a dat să se îmbrace, ia mărgelele de unde nu sunt. Atunci ea a început să le caute şi să strige:

— Ledere, Ledere, ieşi de unde eşti ascuns, căci tu trebue să fii hoţul.

Flăcăul n'a mai stat la gânduri şi i s'a arătat. Pe semne că fata era năzdrăvană de ştiuse ea că Leder e acolo. Cum l'a văzut i-a zis:

— Ledere, hai cu mine acasă, căci ştiu că tu cauţi pe tata, căruia îi eşti dăruit.

Pe drum s'a luat flăcăul de vorbă cu fata şi ea i-a zis:

— Eu sunt năsdrăvană, însă în partea lui Dumnezeu, nu a tatii. De multă vreme caut să fug de acasă căci Faraon ştie că eu nu ţin cu el; dacă vrei tu să mă iei de soţie, apoi numai aşa scap şi ai să ai şi tu ajutor de pe urma mea.

Leder când a auzit aşa, i-a spus cà lui îi place mult şi că dacă scapă de Faraon, are să o ia de nevastă.

Pe fată o chema Lădunca.

Când erau aproape de casă fata i-a mai spus:

— Tata are să-ţi dea să-i faci trei slujbe şi dacă vei fi în stare să le aduci la capăt, atunci are să te lase slobod. Noi suntem 3 surori şi fie-care e de rând la făcut bucate câte trei zile căci tata nu mănâncă de cât bucate gătite de mâna noastră. Eu intru la rând azi aşa că ai s-o duci bine cât oi sta eu.

Când erau lângă casă, Lădunca i-a spus să nu se arate până lângă seară ca în ziua ceia să nu-i deie Faraon nimic de lucru.

Leder a ascultat poveţile fetei şi când s'a întunecat, a bătut şi el în poartă. Lădunca s'a dus la tat-su şi i-a zis:

— Tată, nu ştiu cine bate în poartă.

— Trebue să fie Leder cel dăruit mie, a răspuns diavolul.

Fata s'a făcut că nu ştie nimic despre băiat, l'a băgat în curte şi l'a dus la Faraon.

— Ei, ai venit Ledere? i-a zis necuratul.

— Am venit, a răspuns flăcăul.

— Atunci diavolul a chemat pe fata cea mică şi i-a spus să-l ducă în odaia lui şi să-i dea de mâncare pentru că el nu vorbeşte nimic cu Leder până a doua-zi. I-a arătat fata odaia şi i-a zis că el să se ducă înăuntru că are ea grijă de el.

Faraon a spus fetei după aceia, când nu era voinicul, să-i dea de mâncare nişte grăunţe coapte. Fata a spus că a înţeles şi s'a dus să-şi vadă de treabă.

Când era vremea mesei, fata, care era de rând la bucate, i-a dus din mâncarea lui Faraon şi i-a spus că numai de cât ce va adormi diavolul, are să vină să stea cu el.

Băiatul la început era cam trist, căci se gândea el că-i va fi greu să mulţumească pe stăpână-su, însă când a văzut că Lădunca se poartă aşa de bine cu el, a mai prins curaj. Pe la miezul nopţei fata a venit la el şi i-a spus:

— Tata are să-ţi dea în fiecare noapte să-i faci câte o treabă, dar să n'ai nici o grijă, că am să te ajut eu.

Leder i-a mulţămit fetei pentru dragostea ce i-o arată şi după aceia s'a culcat. A douazi l-a chemat Faraon şi după ce l'a întrebat cum a venit, i-a zis:

— Vezi tu, Ledere, muntele din spatele casei?

— Îl văd, a răspuns băiatul.

— Mâne de dimineaţă, a zis diavolul, în locul muntelui să fie un câmp întins şi lan de grâu. O parte de grâu să înflorească, o parte să rodească, să fie maşini[1] care să treere, iar tu să vii la mine cu un snop de spice şi cu o pâne caldă.

— Bine, a răspuns voinicul, am să fac.

Când a fost vremea de masă, Lădunca l'a întrebat ce slujbă i-a dat tat-su şi el i-a spus.

— Să n'ai nici o grijă, a răspuns fata, să te culci liniştit căci mâne de dimineaţă are să fie totul gata.

După ce a adormit Faraon, a intrat fata binişor la el în odae, i-a luat biciul de foc şi a eşit afară. Când a trosnit din bici, s'au adunat toţi diavolii de pe faţa pământului şi au zis:

[1] ? N. R.

—Ce porunceşti stăpână?

Fata le-a dat poruncă ce să facă şi a intrat în odae. Unde au început dracii să muncească şi până la cântatul cocoşilor a fost treaba gata.

Lădunca, în zorii zilei, a intrat în odae la Leder şi i-a dat pânea caldă şi snopul de spice de grâu. Băiatul când a văzut aşa, şi-a mai venit în fire, căci toată noaptea nu dormise de frică.

A luat el pânea şi spicele şi s'a dus de-a bătut la uşa lui Faraon. Diavolul când l'a văzut, l-a întrebat:

—Ei făcut, Ledere, ce ţi-am poroncit?

—Am făcut, a răspuns voinicul.

A dat apoi pânea tartorului dracilor şi el i-a spus:

—Acum du-te de te culcă. La noapte am să-ţi dau alt-ceva.

(Urmează)

Bârlad. *A. Negoescu.*

DE-ALE COPIILOR.

108.—Mă dusei încoa la vale,
Mă'ntâlnii cu musca'n cale;
Musc'a mare treerà,
Iar a mică vânturà,
Cu ghioacea măsurà.

109.—Ala bala,
Portocala,
Ce-ai mâncat,
De te-ai umflat?
Şapte pite ş'un pitoi,
Ş'un *caval* de usturoi. (*V. No 117*)

Voiceşti-Vâlcea.

Jon N. Popescu.

110.—Optusprezece cocostârci pe casa lui Kogălniceanu.

111.—Hârbu sfânt, Hribu frânt.

112.—Eu pup poala popei, popa pupă poala mea.

113.—Capra calcă scoarţa crapă. Crape capul caprei precum a crăpat piatra'n patru.

114.—Veniră aseară oaspeţii la noi, legară caii de coame, de coadă, de cuele podului.

(Se zic repede)

Fraţii Kahu.

115.—Una mina,
Doda mina,
Trii rond,
Siticon,
Eu, peu, pic.

116.—Sare capra pe mărgele,
Şi srigă la viorele;
Viorica e a mea,
Floricica e a ta.

117.—Ala, bala,
Portocala,
Ce-ai mâncat,
De te-ai umflat?
Şapte pite,
Ş'un pitoi
Şi-un gavan de usturoi.

(V. No. 109.)

(De la copiii Eufrosina şi Florel Antonescu din Bârlad).

T. Popovici.

118.—Ce-ai zis tu, c'am zis eu, c'a zis ăla di colo nu ştiu ce?
—Eu de zis n'am zis nimic. Când oi zice, iar oi zice, ca să ştiu c'am zis c'oi zice.

119.—Supt un păr pifăfărel,
E pifăforiţa şi pifăfărelu',
Şi mănâncă pere pifoforele,
Şi se pifoforesc în gură,
Ca doi pui de pifăfcără,
Şi au pene pifoforele;
Nu mai era în nici un câmp (pifafcăr,
De cât la acest păr pifoforel.
De la Gh. N. Buţu din Catane-Dolj.
Şt. St. Tuţescu.

120.—Găinuşă,
Păstrăguşă,
Suie pură pe sub coadă,
Suie pură după horn,
Epuri, puri 'napoi.

121.—Prepeliţa-i păstrăva
Dar îi mai păstrăvă
Puiul prepeliţii,
De cât prepeliţa păstrăva.

122.—Vine pârciu' (ţap) de la munte,
Să suie pe o punte.
Pârciu pe punte,
Pârciu sub punte,
Puntea pute-a pârci,
Pârciul pute-a punte.
De la Chifor Lazăr. *J. Zotta.*

123.—Daravera-vèra,
Dararaspandèla,
Dabulèchi-şù
Dararaspandù!

124.—Mitică ţiganu',
Bate cu ciocanu',
La uşa covercii,
De frica ţigăncii.

125.—Chìchirii,
Mìchirii,
Bou'-bălţii.
Din Boureni-Doljiu.
Nic. J. Dumitraşcu.

126.—Tiugă, tiugă.
Tiuliuliugă
Tiuliuliug curcuvă,
Tiugă.

127.—Oală răsbucălăţică,
Cu gura ca de:
Paropotochişte.

128.—Şapte sape late,
Ş'alte şapte sape late. *(se zic repede)*
Ştefăneşti-Vâlcea *Gh. Fira.*

129.—Găinuşa orbului,
Şede'n vârvul stogului,
Şi numără oaule:
Câte, câte, câte unul,
Câte, câte, câte două,
Câte, câte, câte trii,
Câte, câte, câte. patru,
. . . .
Se zice până la zece fără a se o dihni (răsuflà).

130.—Una ligă, citiliga, citiga, panaga, răbuiţă barabaş puschisoruş.
Nemţişor-Neamţ. *(Se zice repede)*
A. Moisei.

131.—*Pentru a trece ploaia:*
Treci ploae călătoare,
Că te-ajunge sf. Soare,
Şi-ţi tae picioarele,
C'un maiu,
C'un paiu,
Cu sabia lui Mihaiu.
Adă mamă druga,

Să mulgem pe murga,
Murga zugrăvită,
Ploaia risipită.

(Pentru a se risipi ploaia, trebue să se zică de trei ori, pe nerăsuflate.

132.—*Când se aleg a se juca de-a pitulata:*

Se zice întocmai cum arată sorţul No. 117,

Grojdibodu-Romanaţi.

Nicolae Cotet.

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

107.—Negru-Vodă la Cetăţuia.

S'a întâmplat odată că au bătut şi Tătarii pe Negru-Vodă şi atunci fiarele astea şi-au pus în gând să-l răpue. Ce să facă Măria sa? Fugărit de Tatari, a fugit din Câmpulung către apa Dâmboviţei, spre soare-răsare şi ca să nu-i cunoască duşmanii drumul, şi-a potcovit calul cu potcoave de argint *întoarse.*

Şi aşa.... calul fugia şi lăsà urme cari se văd şi azi pe pietrele de la Cetăţuia; iar Tătarii văzând urmele, l'au cătat în partea ailaltă, spre apus, că într'acolo socotiau ei că a fugit voinicul şi i-au perdut urma.

Ajuns sus pe malul drept al Dâmboviţei, altă încurcătură. Venise Dâmboviţa mare, aşa de mare, că puţin de te-ai fi ispitit să intri în margine, atât ţi-ar fi trebuit. Te duceai pe copcă!

Cum să dea s'o nemerească Negru-Vodă? Să se ducă de unde venise, se întâlnia cu Tatarii; să meargă înainte se înnecà.... Mai stă ce mai stă uluit şi, norocul lui! Odată îl luminează Cel de sus şi strânge o sumedenie de *piei de bivoli,* le prinde —el ştie cum— una de alta şi face, nene, peste apă un pod straşnic, lung de sute de stânjeni, până la malul despre Răsărit.

Apoi trece pe pod cu voinicii lui —mai avea câţiva— şi, ajungând în celalt mal, găseşte în stâncă o scobitură şi face acolo un chip de biserică, boltită de-asupra. Ii zice *Cetăţuia* şi se vede şi azi. Din fundul scobiturei, ţişneşte apă care apoi se prelinge în formă de pârâiaş, pe colţul stâncei şi se varsă în Dâmboviţa.

Apa aceia e tare bună de leacuri şi, pentru asta, la *Isvorul-tămăduirii,* în fie-care an, se fac slujbe şi iau femeile din apă, de se udă ori udă pe ai lor şi se tămădnesc de felurite boale.

Pe lângă urmele de pe stâncă, ale calului, se mai vede şi azi, sus pe Cetăţuia, o piatră în chip de masă, pe care, ci-că, ar fi mâncat Negru Vodă.

In stânca aceia a stat viteazul cu tovarăşii săi, ascuns, vreme lungă. Apoi, într'o bună zi, cu nădejdea în Dumnezeu, a eşit din ascunză-

toare şi s'a aruncat ca un fulger asupra Tătarilor: Pe unii i-a tăiat, pe alţii i-a sluţit ori i-a snopit în bătăi; iar pe puţinii scăpaţi cu viaţă, i-a alungat din ţară.

De la Ghiţă Cernat din Cetăţenii-din Vale, Jud. Muscel.

C. Rădulescu-Godin.

108.—Casa şi carul.

Casa este *alăcătuită* de dracu'. O gătise de-a'ntregul, numai lumină nu ştia cum să vâre în ea: hai s'o care cu oboroaca.

Trece şi Dumnezeu pe-acolo şi-l întreabă: —Ce-ai făcut nefârtate? —Ia, am făcut casă şi nu pot s'o umplu cu lumină, acu. —Dăruieşte-mi-o mie! —Dăruită să fie! Dumnezeu sparge păreţii în trei locuri, pune fereastra cu cercevele în chip de cruce şi diavolul nu se mai apropie de atuncia de casă.

Tot în casă a meterisit Dracu' şi caru' şi pentru că nu-l putea scoate întreg, l'a dăruit lui Dumnezeu. Dumnezeu l'a desfăcut în bucăţi, i-a pus crucea şi l'a dat omului nostru să se folosiască cu dânsu'; da' nici dracu' nu se mai apropie de el, că-i crucea.

(Cred. comună în nordul Moldovei, Basarabiei şi Bucovinei).

V. Moisiu.

109.—Când îi moartea peştilor?

Cică o ştiucă şi doi peştişori au fost prinşi de un pascar. Şi peştişorii au zis:

—Iote mam' ne-au prins.

—N'avem nevoe, a zis ştiuca. Omu' i-a dus acasă şi i-a dat nevestii să-i frigă.

—Iote mamă ne rade.
—N'avem nevoe.
—Iote mamă ne tae,
—N'avem nevoe.
—Iote mamă ne frige.
—N'avem nevoe.

După ce-i frige femeia, îi duce la masă, şi se pun oamenii să mănânce.

—Iote mamă ne mănâncă.
—N'avem nevoe.
—Iote mamă bea apă.
—N'avem nevoe.

—Iote mamă bea vin!

—Ei, de-acu ne-am mântuit, ne-am prăpădit, zise ştiuca.

(Auzit de la mama).
Jorăşti-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

DATINE ŞI CREDINŢE.

576.—Dacă omori grierul, îţi intră în ureche.

577.—Dacă zâdăreşti cucostârcul, îţi aprinde casa.

578.—Dacă umblă găinele de cu dimineaţă pe ogor, plouă.

579.—In ziua de sf. Paşti nu se doarme, căci îţi plouă vara pologul.

580.—In Dumineca Paştilor nu se mănâncă ouă, căci pute gura.

581.—Dacă te mirueşti, nu se doarme în acea zi, căci îţi fură dracul mirul.

Vicov de Sus (Bucovina) P. Cârstean.

582.—Să nu cauţi vitele perdute mâncând, că ţi le mănâncă lupul.

583.—Când cine-va perde vitele, atârnă o secure de lemnele coşului, scoate trei cărbuni roşiţi din foc şi pune-o oală cu gura la vale peste ei; se mai ia pieptenii daracului şi-i încleştează unii cu alţii zicând: „aşa să stea încleştate gurile fiarelor sălbatice". Astfel scapi vitele de primejdie.

584.—Să nu dai foc din casă după scăpătatul soarelui, că-ţi mănâncă lupii vitele de pe câmp.

585.—Să nu faci tăvi cu vârtelniţe noaptea, că-ţi mor vitele.

586.—Se mai înoadă cu ochii închişi firele ce-s atârnate la coş, ca să nu mănânce lupii vitele.

Din „Superstiţii şi credinţe", ce va apare în curând.
Catane-Dolj. Şt. St. Tuţescu.

587.—Când nu plouă, se aruncă toaca în fântână.

588.—Când intră epure în sat, se zice că va fi iarnă grea.

589.—Când te mănâncă pelea, se zice că se va schimba vremea.

590.—Când sunt mai mulţi fraţi născuţi într'o lună (lunateci), atunci când se cunună unul din ei, celalt (ceilalţi) stau acasă cu ferele în picioare, pentru a nu înebuni.

591.—Femeia cu primul copil mort, nu se duce la biserică, pentru a nu-i muri şi alţii.

592.—Când te speli pe picioare, să nu te ştergi, căci îţi ştergi norocul.

593.—Când te mănâncă nasul, se zice că vei lua batae.

594.—Când plouă cu soare, se zice că sunt fete mari însărcinate.

Vasile Gh. Beldie.

595.—Ca să ai spor la prăşit, în ziua de Sf. Vasile să iei sapa şi să te faci a prăşi în trei locuri, pe omăt; şi dacă vrei să ai şi la cusut, să coşi trei fire.

596.—Oamenii când ajung la bătrâneţă nu văd, fiind-că mănâncă ceapa cu pieliţă cu tot.

597.—După ce găteşti de prăşit, ca să rodească bine ogorul, să te descingi, să te scuturi de cămaşă bine. Ori să baţi cu sapa în pământ, de atâtea ori, la câte care te-ai gândit că trebue să faci; ori să baţi săpile muche'n muche, zicând: „Să se facă: una, două.... etc.

Nemţişor-Neamţ. A. Moisei.

598.—Dacă te bate cineva cu mătura, cât eşti fată sau flăcău, nu te mai căsătoreşti.

599.—Cine va mânca ouă roşii, în întăia zi de Paşti, acela va avea friguri tot anul.

600.—Să nu te uiţi sara în oglindă, că mori.

601.—Să nu-ţi cârpeşti haina pe tine, că-ţi coşi mintea.

602.—Dacă îţi cade cununia de pe cap, vei muri.

603.—In ziua de anul nou, la masă să beai vin roşu, ca să ţi se înoiască sângele.

604.—Să te păzeşti să nu fii probozit (ocărît) în ziua de Probajne (Schimbarea la faţă, 6 August), că vei fi probozit tot anul.

Scânteia-Vaslui. E. Vuzza.

VORBE ADÂNCI.

304.—*Curge* **Jijie,** adică curge 'n abundenţă (dela apa Jijia din Dorohoiu).

305.—*Are nasul* **Jijie,** ad. îi curg mucii ca apa.

306.—*Îi cade* **lapte** *'n pasat,* ad. i-a căzut aşa de pleaşcă ceva, fără muncă.

307—*Poate să-i dea şi* **lapte** *de iapă surdă,* ad. tot nu se duce.

308.—*Umblă* **lela,** ad. bate *ceamburul*; nu face nici o treabă.

309.—*Şi-a găsit* **lelea** *barbatul,* se zice persoanei care şi-a dat peste om; e mai îndeaproape privighere şi nu mai poate face ce vrea; i s'a înfundat!

310.—*Fost-ai,* **leleo**, *când ai fost* se zice persoanei care nu mai este ce-a fost, uneori mai adăugându-se*: d'ai rămas un lucru prost!*

311.—*Lung de* **limbă,** ad. nu ţine secretul.

312.—*Gură am,* **limbă** *n'am,* ad. multe aş spune, da' nu pot.

313.—**Limba** *omoară mai mult decât sabia,* ad. cele ce se pun la cale cu cuvântul în de rău aduc mai multă nenorocire decât răsboiul.

314.—**Limba** *oase n'are,* ad. pot să l sfătui, să-i spun; dar ştiu că nu face nimica; nu 'nţelege.

315.—**Limba** *îndulceşte, limba amăreşte,* ad. vorba dulce mult aduce; vorba rea înveninează!

316.—*Toată paserea pe* **limba** *ei piere,* ad. cine tot vorbeşte ce şi când nu trebue, vrute şi nevrute, fără să ia sama bine, cade prin cele ce spune el singur, ca paserea căreia vânătorul îi aude glasul!

317.—**Limba** *dulce mult aduce,* ad. de multe ori se reuşeşte cu binele mai mult decât tot cu răul.

318.—*Mi s'a întors depe* **limbă**, ad. cât pe ce erà să te dau pe faţă!

319.—**Limbă** *lungă* se zice celui ce spune tot ce aude şi la alţii.

320.—*Frige-***linte** se zice persoanei f. avare (sgârcite).

321.—*Părinte, borş cu* **linte**, se zice persoanei care posteşte ca ş'un popă.

322.—**Lucru** *rău,* se zice câte odată şi cam în glumă (şagă), de-o persoană care n'ar cam da semne de om detreabă, care cam umblă după plăceri mai mult, după ştrengării.

323.—*Câte'n* **lună** *şi soare,* ad. ştie şi spune f. multe şi de toate.

324.—*De când* **lupii** *albi,* ad f. de mult timp, de când nici nu se mai poate ţineà minte; mai că n'a fost nici odată!

Târgul Neamţul. *George A. Cosmovici.*

325.—De-ar fi lac, că broaşte sânt cât lumea.

326.—Cine nu se uită la pragul cel de sus, îl vede pe cel de jos.

327.—Cine n'a gustat amarul nu ştie ce e zăharul.

328.—Ţiganului, când i-i foame cântă, iar boerul se scobeşte'n dinţi.

329.—Se potriveşte, ca şi nuca 'n părete.

330.—Cu vorba asta îţi prindeai mai bine altă nevoe.

331.—Pe pleşuv nu-i greu a-l tunde.

332.—Numai c'o floare nu se face primăvara.

333.—Doamne fereşte pe lup de jâganie şi pe tâlhar de om rău!

334.—Nu da bâta în mâna prostului.

335.—Râsul te râde, şi batjocura te batjocureşte.

336.—Calul cel păcătos te omoră.

337.—Pe mâţă ori cum îi arunca-o, ea tot în picioare cade.

338.—Românului i-i greu numai până începe un lucru, că de lăsat, se lasă uşor.

339.—Rău cu rău, dar mai rău făr' de rău.

Hânţeşti-Dorohoiu. *N. V. Hânţescu.*

BOTANICA POPULARA.

24.—Barba-Caprei.

Barba-Caprei, zisă şi *brusturu-caprei* ori *poama cânelui, sau ţâţa caprei*, creşte pe la locuri grase.

Florile ei sânt albe, frunza mică precum e la mintă; planta creşte crăcoasă şi face poamă neagră.

Pe la Dobrovăţ în Vaslui, fetele obişnuesc a înşira pe aţă fructul acestei plante şi le poartă la gât ca şiragul de mărgele.

In popor *barba-caprei* se întrebuinţează ca leac în contra durerei de cap, punându-se pe frunte şi la tâmple această plantă.

Cu scoarţă de arin, cu sovârv, frunze de nuc şi poamă de boz, se amestecă şi *barba-caprei* şi se face cerneala neagră pentru boit sculele de lână.

25.—Barba-Ursului.

Barba-Ursului numit încă şi *coada mânzului* sau *păru-porcului* este o plantă ce creşte prin băhnuri şi pe dealuri, având rădăcini adânci în pământ. Foile sale sînt aşezate în formă de cerc în jurul trunchiului, şi sânt în formă de ace. Trunchiul şi foile sânt goale pe dinăuntru şi alcătuite din mai multe încheeturi.

Vacile n o mănâncă, şi după părerea poporului, vacile şi oile perd laptele dacă se întâmplă să mănânce barba-ursului.[1]

Fânaţul care are barba-ursului nu e bun, că îmbolnăveşte boii[2].

A. Gorovei şi M. Lupescu.

CÂNTECE.

684.—*Foaie verde de măr dulce,*
Sui Mărie 'n deal la cruce,
De vezi neica cum se duce:
Cu mâini albe'n pozânari,
Cu doişp'ce lăutari,
Cu cincisp'ce toboşari,
Cu douăzeci de vuvari.[3]
Cum cântà, aşa cântà,
Craiova se legănà,
Boeri mari se minunà,
Cocoanele suspinà,
Cu vin roşu se spălà,
Cu basmele se ştergeà,
Mai frumoase se făceà,
Pe genunchi că le punea.

De la Naie Iamandi.
Ştefăneşti-Vâlcea. *G. Fira.*

685.—*Foaie verde merişor,*
La fereastra cu oblon,
Bate murgul din picior.

[1] *Dr. Brânză*: Limba botanică a ţăranului român.
[2] *Sevastos*: Călătorii în ţara romănească, *p. 22.*
[3] *? N. R.*

Şi nu bate ca s'adorm,
Ci bate ca să mă scol.
Să-i dau fân şi orzişor;
Să-i dau fân din fânărie,
Orzişor din magazie.
Că-mi voesc duşmanii mie,
Să-mi vadă casa pustie,
Şi pe mine'n puşcărie,
Iar nevasta'n văduvie,
Şi copii'n argăţie.

N. J. Antonovici.

686.—*La moară la Sălcioară,*
Verde lozioară
Se macină grâu de vară,
Verde lozioară [1],
Grâu de vară, primăvară.
Mergi şi tu puică 'ntr'o sară,
Şi mă fă o azimioară,
Muiată în lăcrămioară,
Cu foc de la inimioară,
Şi coaptă la ţâţâşoară,
Cine m'a gusta să moară.

De la flăcăul Găvan Ion Ciureşti-Tutova.

687.—*Şi iar verde iarbă neagră,*
Din atâta lume largă,
M'alesei şi eu c'o dragă,
Ş'o purtam cu fustă albă.

De la răposatul Costache Crăciun.

Gh. V. Şuşnea.

688.—*La şipotul din făget,*
Unde curge apă'ncet,
Beau caii şi odihnesc,
Şi stăpânii chiuesc.
Numai calul badiului,
Nici nu bea nici nu mănâncă,
Făr' nechiază să se ducă.
Nu ştiu fânu-i rogozos,
Ori nu mi-i badiul voios;
Nu ştiu apa-i turburoasă,
Or nu mi-i mândra voioasă.

Poiana Sibiului, de la Aniţa B.

P. Danilescu.

689.—*La Ilie-a lui Matei,*
Nu e nimic în bordei,
Numai trei boabe de mei,
Ş'alea puse'ntr'un ulei,
Ş'a fătat pisica'n ei,
Ş'a făcut doi pisocei,
Şi s'a dus la târg cu ei,
Şi mi-a luat 50 de lei;
Ş'o tecşilă dă tutun,
Şi mi-o rămas cam nebun.

690.—*Foae verde ş'alunică,*
La argeaua cea mai mică,
Vine cu găina friptă,
Şi cu azma 'nvăluită,
Şi cu miere mi-e mânjită,
Poftim neică de mănâncă.
Nu mănânc mâncare-aş foc,
Dacă n'am avut noroc!
C'asară te-ai mâniat,
Ce mi-ai cerut, nu ţi-am dat;
Nu mi-ai cerut lucru mare,
Mi-ai cerut o sărutare.

Dela Ermil St. Nicolăescu din Voiceştii de vale, Vâlcea, la o furcărie in casa lui Niculaie a lui Didă.

J. N. Popescu.

691.—*Zisei verde odoleanu',*
O suit bădiţa dealu',
Ii cunosc mersu' şi calu'.
Badea-i nalt, căluţu' sur,
L'aş blestema nu mă'ndur,
Că demult mi-a fost amur;
Că dacă l'oiu blestema,
Ca şi iarba m'oiu usca.

Pr. J. G. Beldie.

[1] *Se repetă după fie-care rând.*

O SAMA DE CUVINTE

943—982.

Ciatlău=ciomag, bâtă, băţ gros.

Măciucă=tot ciomag, băţ sau bâtă, dar cu gămălie la un capăt.

Jărdie=o prăjină lungă, o creangă stufoasă.

A otânjâ=a croi, a te cârpi, a te plesni, a-ţi trage câte-va la spinare: *Când oiu lua o jărdie şi ţi-oi otânjâ câteva acuşi!...*

Hreşc=o creangă uscată, care nu-i bună de cât de foc. *Strânge vre-o două hreşcuri, măi băete, să aţâţ focu'.*

Zăgnete=surcele uscate, mărunţuşuri, rămăşiţe de la lemnărie unde se tae lemne, cu cari se dă putere focului să se aprindă mai repede. *Pune nişte zăgnete pe foc, să se aprindă mai iute.*

Ciorbalâc=polonic, lingură mare cu care se ia mâncare din oală şi se pune în strachină; mai ales se întrebuinţază la praznice.

Ardeoani-Bacău. D. J. Procopie.

Agitman şi *agidoma*=întocmai, aidoma, taman, chiar aşa.

Apărie (augm).=Exprimă o noţiune restrânsă: apă multă într'un loc restrâns: „Ce de apărie ai adus". „Trebue să cari apărie, nu şagă!"

Apărit (augm).—Mulţime de apă, cât vezi cu ochii (numai dinaintea ta): „Ce de apărit aici, pe drumu' ista!" (Noţiune mai puternică ca

Apărae (augm).=Cea mai puternică noţiune (gr. apărie, apărit, apărae), arată extensiunea, apă multă pe un loc întins, cât vezi cu ochii din toate părţile, numai aparae: „Ce apărae pe şesu' ista!" (Suf. aug. *ae* în toate împrejurările arată o extensiune, mulţime mare).

Arcan=o funie, mai lungă de cât un *curmei*, mai scurtă şi nu aşa groasă, ca un odgon. In genere arcanul e funia de priponit calul, vaca, etc. (în mod impropriu, se mai numeşte şi *pripon*=ţăruşul ce se bate în pământ şi de care se leagă arcanul). Arcanul servia odată pentru a prinde pe tinerii pentru oaste, de unde a şi rămas vorba: „Ista-i de pe când se prindea cu arcanul". Cu arcanul, făcând un laţ, se prind astăzi vitele din cârd. (Am spus aceste pentru a se vedea cum s'au format derivatele.

Moldova de sus V. Moisiu.

Chelm=muruială de făină de grâu.
Cataroi bătrân=ardă-te focu' cataroi bătrân, moşneag rău şi arţăgos.
Ghesmane=alivenci.
Gogeriu=coteţul viţeilor, porcilor.
Mâzdreşte=mănâncă, strică, rupe de pe copaci, ca caprele.
Ii hirişă=îi stă bine, are stambă.

D. J. Farcaşanu.

Bâcşât | plin, acoperit de ceva (când e vorba de vre-o boală de
Bucşit | piele).

Chilimoàţă=un aluat copt rău.

Covàşă=Un lapte acrit făcut din făină de popuşoi amestecată cu de grâu. Făina trecută prin sită deasă, se opăreşte, se lasă până a doua-zi de se acreşte, când se fierbe şi se mănâncă. De obiceiu covaşa se umple în ziua de sf. Toader.

A se da de-a cocârla=a se rostogolì, prinzându-se cu mânele de coapse, dându-se din cap pe spate de multe ori. E un joc de întrecere la copii.

Zăgârnă=o traistă foarte mică.

Tăfâlcă=o traistă mare făcută din buci.

Nemţişor-Neamţ. *A. Moisei.*

Mèjă=hat.
Cârţă=petecă.
Tearfă=opincă.
Mujluì=unge.
A şealuì=a înşela
O crişcă=bucăţică.

Bucovina.

Gibgìu=ghebos.
Străgi=strigoi.
Conţe | capătul sdrenţos al
Oriòşi | pânzei.
Fèţe=obiele.
Stràiu=suman.

P. Cârstean.

GLUME, JÂTII, TACLALE.

137.—A orbit bărbatu,!

Cică femeia unui român „se avea de bine" cu dascalu'. Bărbatu' ei simţise, dar nu credea, şi voia să se încredinţeze. Se tot frământa cu gândurile, cum ar face, cum ar drege şi tot nu eşia la un capăt. Azi aşa, mâni tot aşa, omul nostru cum venia într'o zi de la pădure şi cum se gândia el, îi veni un gând bun, cum adică să-şi cunoască femeia. Cum ajunse acasă, se aşeză înaintea icoanelor şi începu a se rugà şi a-şi face la cruci şi a mulţumi lui D-zeu.

—„Bodaproste Doamne, bodaproste".

—„Da ce-i omule", îl întrebă femeia.

—Ce să fie, femee. Iaca în cutare scorbură de stejar din cutare loc, este un călugăr bătrân şi dădui din întâmplare de el şi mă mărturisiiu lui. I-am spus tot şi m'am uşurat. De-acu' m'a ertat D-zeu!

—Alei omule! Ce spui! Da oare pe mine m'a mărturisi?

—„Dă femee, eu ştiu! Dar cred că te-a mărturisi şi pe tine, că bun suflet de om îi; da să-i spui tot, să n'ascunzi nimic, că el ştie tot, mă-

car de n'ai vra să-i spui şi apoi pe urmă, ii mare păcat dacă îi ascunde ceva când te spovădueşti.

— „Ştiu, omule, ştiu“, zise femeia.

— Ei, bine dacă ştii; credem că n'ai fi ştiind. Şi iaca era să uit: nici nu s'arată la faţă omenească; mai ales la parte femeiască nici de cum, ci vorbeşte de acolo din scorbură.

— „Bine omule, dacă-i aşa, am să mă duc şi eu să mă mărturisesc“. Şi'n gândul ei femeia îşi zicea:

— Cu atâta mai bine dacă nu-şi arată faţa, nu m'oiu ruşina şi i-oi spune tot. Şi plecă femeia să se spovăduiască călugărului în locul arătat de barbatu-său. Iar el siriacu' pe de altă parte se dusese şi se vârîse în scorbură, aşteptându-şi femeia: Nu zăbovi mult şi iaca şi femeia:

— „Moş călugăre, moş călugăre....

Ii răspunde barbatu-so de colo, din scorbură cu glasul schimbat:

— „Ce-i cu tine fiică, ce cauţi pe aici....

— „Iaca am venit să mă mărturisesc şi eu, cum s'o mărturisit şi barbatu-meu“.

— „Bine fiică, făcu barbatu-său. — Da' mai întăi spune-mi pe cine ai ibovnic....

— „Pe dascal, moş călugăre“, zise femeia înlemnită, văzând că călugărul ştie de asta! Ehei! îşi zise femeia, îi sfânt. Şi ştie toate. Deci ştie şi ceia ce am plănuit cu ibovnicu'. Ia, să-i spun eu mai nainte, mai bine....

— Moş călugăre, iaca ce-am plănuit eu cu ibovnicul:

Să omorîm pe bărbatu-meu şi să ne luăm amândoi. Şi nu ştiu cu ce fel de moarte să-l omorîm să nu fie pacat şi să nu ne simtă nici lumea....

Bărbatu-său când o auzi îşi zise: Ehei, de asta mi-ai fost nevesticăl Iute voiai să te scapi de mine. Apoi îi zise:

— „Fiică' faci mare păcat dacă ţi-ai omorî bărbatu'. Dacă nu mai vrai să trăeşti cu dânsul, n'ai decât să-l orbeşti; şi el dacă n'a mai vedeà, tu ii petrece cum ii vrea şi cu cine îi vrea.

— „D'apoi oare cum să fac, eu nu ştiu“, întrebă femeia.

Iaca să te învăţ eu cum să faci. Intotdeauna de câte ori îi va fi foame, să-i dai mâncare numai carne de găină neagră şi vin roş. Poţi să-i dai şi mămăligă dar ii mai cu leac pânea. Şi aşa câte un rachiuaş când a cere. Incolo altă mâncare să nu-i dai, şi ai să vezi ca nu trece mult şi are să orbească!

Femeia bucuroasă se întorcea acasă. In urma ei şi bărbatu-său eşì din corobană şi pe dealtă parte, ajunse înaintea ei acasă, eşindu-i înainte:

— „Ei femee te-ai spovăduit".

— „Spovedit, omule, bodaproste, d'apoi acela-i chiar sfânt!"

— „Sfânt femee, ce crezi, zise bărbatu-său.

— „Ia, omule, poate îi fi flămând, ia să tăem găina cea neagră, să facem friptură....

— „Ei, îşi zise omu' în gând, repede vrea să se scape de mine femeia mea: Mai strică o vorbă:

— „Da ce ţi-a abătut femee să tai găina Nu ştii că este borş cu ştir de la amează....

— „Ia, lasă omule, da' ce, pentru ce hrănesc eu găinele: să moară de cobe?" Şi umbla femeia repede ca titirezul.

Omul nu zicea nimic, şi-şi cauta de treabă. La mâncare femeia ii dădu lui găina friptă, ba şi o oală de vin roş, iar ea mânca borş cu ştir....

— „Da ce-ai păţit femee, tu de ce nu mânânci coleà cu mine. Pentru cine ai tăeat găina; numai pentru mine? Ehehei! ba încă mi-ai adus şi-o oală de vin şi încă de cel roş! Măi, măi, ce berechet m'a lovit. Vin colea femee, să mâncăm....

— „Lasă bărbate lasă, mânâncă şi taci din gură".

— „Ei dacă-i aşa, atunci nu te rog de două ori, mânânc şi singur nu te teme. Şi omul mâncă bine, bău bine ca nici odată. Adoua zi, altă găină şi altă oală de vin roş. Măi, măi, se făceà omul că se miară şi mâncà şi bea cât zece. Femeia spuse şi ibovnicului de isprava ei şi amândoi nu mai puteau de bucurie.

Dapoi când într'una din zile omul începu a *bâjbâi* oala cu vin şi zise femeii:

— Valeu femee, nu ştiu ce am, parcă mi s'a pus o ceaţă pe ochi. Iaca nu nimeresc oala, păcatele mele!

Bucuria femeii!

— Ei, ia lasă omule că ţi-a trece, cine ştie ce ţi-a fi abătut. Ţi-a fi dat vre-un paiu în ochi.

— Femee hăi, eu nu mai văd. Nu-ţi *pae* lucru de şagă! Şi omul, prinse să se bociască; că de şiret ca omul ista, nici nu cred să mai fi fost alt cineva. Femeia fuge la ibovnic:

— Iaca nu mai vede: *a orbit bărbatu'.*

— Aşa? Bine.

— Diseară să vii să tragem un chef... zise femeia.

— Viu, viu.... răspunse ibovnicu'.

Omul nostru acu, aşa zicea el, nu mai vedea de loc. Femeia dacă văzu că s'a gătit cu el, îl luă frumuşel de mână şi-l sui pe cuptor.

— Şezi acole — şi-i puse dinainte o strachină de borş şi un *dărăb* de mămăligă rece dinainte.

— „Măi femee, da par'că aşi mai mâncà o friptură ş'aşi mai bea o leacă de vin“...

— „Da lasă, nu mai mânca, nici mai bea“, îi zise femeia înţepată.

Şi omul tăcea şi vedea cum nevestica lui cu mânele suflecate, făcea nişte plăcinţele, cum le arunca în cuptor lângă purceluşul rumen, cum forfotiau la foc oalele cu bucate. Şi mi-o mai vedea şi cum se gătise cu flori în păr de par'că era fată mare. Ba încă aşa mai pe sară cum venia şi cumătru' dascalu' cu o botă de vin.

Vra-să-zică, s'au pus pe petrecere, măi tată, oamenii mei — îşi zise omul de unde era el, uitându-se la dânşii cum se drăgăliau.

Şi nu ştiu cum făcu, că de pe cuptor, cum şedea, deodată s'a trezit c'o mână în părul dascalului şi cu alta pe un ciomag, pus de vreme rea la îndămână pe cuptor.

De aici nu ştiu ce-a mai fost. Ştiu atâta că după asta, dascalu' n'a mai trăit multe zile; iar femeia s'a făcut cea mai detreabă gospodină.

Joräşti-Covurlui. *Petru Gh. Savin.*

CRONICA.

* *Moartea lui* Gr. Grigoriu-Rigo *despre care se zice că a fost foarte bun ziarist. Ca colaborator la revista de medicină „Sănătatea“, a cerut din toate părţile descântece pe cari, în publicarea lor, le însoţià cu cele mai urîte batjocori cu privire la babele doftorese. Mai târziu, colecţia şi-o scoate în Analele Academiei Române, care mai întotdeauna,* plăteşte. *Lucrul aici se schimbă şi în fruntea colecţiei pune ca motto, vorbele M. S. Reginei: „Din gura poporului tragi învăţătură mare şi trainică“.*

* *In* **Luceafărul satelor** *No. 9,* legenda lupului *de d. Ricman.*

* *De la 15 Oct. apare în Piteşii, ca organ al Societăţei coralo-culturale* Doina Vâlsanului, *revista lunară* Viitorul satelor. *Printre altele îşi propune să culeagă şi să publice şi cântece populare cu melodiile lor. Ii dorim din tot sufletul isbândă. Abon. 3 l. pe an Administraţia I. Cosmescu, Buneşti-Argeş.*

* Păr. I. C. Beldie *şi-a scos şi în braşură, articolul:* **Moartea omului, în lit. pop.** *din* **Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1911.**

* *In* **Calendarul Ligei culturale pe 1911** *se află pe pp 91-6 şi 167-8* Câteva vorbe răsleţe despre „Bufani“ *de* Damian Izverniceanu. Bufanii *ar fi de origină oltenească, aşezaţi în Banat prin vremea Fanarioţilor. Se spune puţin despre sufletul lor însă se dau multe vorbe rari din graiul acestui mănunchiu de Români.*

* **Calendarul Universului** *pe 1911 are şi el literatură populară şi anume de toate, trei bucăţi. Dintre aceste trei bucăţi, întâia :* De pe vremea lui Cuza *este povestirea luată din revista noastră No. 83. an. III p. 241. Nu pomeneşte nici pe d. P. Gh. Savin, nici revista noastră. A doua dintre cele trei bucăţi este* Povestea proştilor *care se află în An. III p. 232; pe d. N. V. Hânţescu îl pomeneşte, dar revista, ba. In sfârşit, a treia din cele trei bucăţi se cheamă* Aşa-l zăpăceşti pe ţigan, *pe care am publicat-o şi noi în An. III p. 254 sub numele*

de Aşa-i, de zăpăoeşti pe ţigan. *Aici, pomeneşte pe d. Gh. V. Şuşnea iar revista o lasă pe la anul! Oare, avem dreptul să ne supărăm? Fireşte că nu!*

* *Citim în „Viitorul" că Primăria Iaşilor a hotărît să restaureze bujdeuca lui Ion Creangă din Ţicău. „Casa va fi restaurată întocmai cum era pe timpul când Creangă locuia întrînsa. Acelaşi cerdac umbros, acelaşi lut pe jos, coperişul la fel şi văpseaua de pe la fereşti, ca şi în timpul cînd chipul sprinţarei Smărăndiţe, al lui Oşlobanu, Trăsnea şi Mogorogea veniau să încălzească sufletul iubitor de neamul său al lui Creangă, şi să-l îndemne să eternizeze aceste figuri în pagini de o nemuritoare frumuseţe.*

Cu conducerea lucrărilor a fost însărcinat d. inginer Savul. Graţie iniţiativei luate de primăria Iaşului, vom avea aşa dară în curând casa lui Creangă refăcută aşa după cum era în alte vremuri. Şi urmaşii, văzând-o îşi vor aduce cu recunoştinţă aminte de el. Şi se vor gândi poate că nu-i frumos din partea noastră a cititorilor c'am lăsat ca şi această restaurare s'o facă tot statul".

P.

* *In Calendarul* „Minervei" *pe 1911 d. Mihail Lungianu dă o frumoasă icoană din viaţa ţărănească,* „La priveghiu", *amintind multe obiceiuri ce se mai ţin şi „dincolo" la aşa împrejurare tristă, ca: alcătuirea* „căprei" *de doui copii vârîţi supt un cojoc; jocul pe* „datul în chişte" *(peste cap); jocul zis* „porcăreşte"; *obiceiul închipuirei unui* moşneag *ş'a unei* babe, *care fac haz, socotindu-se în floarea tinereţelor ghiduşe; şi, în sfârsit, cum patru inşi, vârîţi tot supt un cojoc, ticluesc un* cal, *care dă celor de faţă încă un prilej de veselie trebuitoare. Se arată şi preţioase date cu privire la* strigoi *(Vezi şi Bibliot. p. toţi, No 613).*

* *In* „Neamul Romănesc literar" *An. II. No. 50, d. V. Morariu dă o poveste scrisă în frumos graiu poporan, cât mai apropiat de vorbirea ţărănească. Culegerile de felul acesta ar trebui să fie preţuite cu atât mai mult cu cât cuprind mai multă credincioşie, mai multe lucruri noi, mai multă înţelepciune şi frumuseţe în moravuri.*

D. Furtună.

* *D-l Grigore Patriciu, profesor la Şcoala Normală din Bârlad, a dat de curând la lumină, un însemnat:* „Studiu pedagogic asupra Orfelinatului agricol Ferdinand".

Lucrarea d-lui Patriciu ne face cunoscută încă una din faptele mărețe săvârşite de gloriosul nostru Rege, pentru binele poporului românesc şi ne desvălue rezultatele fericite, cari încoronează organizarea ideală, a acestui aşezământ de adevărată creştere românească

In acest institut, se găsesc—spre creştere—30 copii orfani, lipsiţi cu desăvârşire de orice soiu de avere.

Trupul şi sufletul li se dezvoltă în chip armonic. In totul domneşte cumpătare *şi* regularitate.

Invăţământul se predă metodic, întrebuinţându-se limba neaoş românească.

Se deprind a fi supuşi, ascultători, a se purtà frumos cu lumea, a respectà pe cei mai mari şi mai bătrâni, a-şi iubi limba şi portul strămoşesc*—care este uniforma orfanilor—şi mai presus de toate a ţine cu tărie la credinţa străbunilor, a-şi iubi Patria, cum şi a respectà şi iubi pe Capul Ţării şi familia Sa. Obiceiurile şi datinile poporului nostru, cari formează o parte din fondul sufletesc al săteanului gospodar, se practică cât mai mult la prilejurile, ce le-au dat fiinţă; aşà la Crăciun, se umblă cu steaua, la Anul nou cu uretul, capra ş. a.*

Iarna, se obişnuesc a se face şezători instructive, cu poveşti, frământări de limbă, jâtii şi taclale, cu bostan copt, popuşoi ferţi ş. a.

Se poate zice că orfanii crescuţi în acest aşezământ vor fi gospodari muncitori şi destoinici, săteni luminaţi şi patrioţi, gata a-şi schimbă plugul pe puşcă când Patria va aveà nevoie de braţul fiilor săi.

Chestia organizării şi înfiinţărei unor astfel de instituţie, ar trebui să preocupe pe Barbaţii noştri de Stat, cari se străduesc a găsi mijloacele pentru ridicarea economică şi culturală a sătenilor.

Pilda e dată de Augustul nostru Suveran. Dea Dumnezeu să aibă cât mai mulţi imitatori.

C. Lupan.

* Calendarul sătenilor *pe 1911 scos de cercul* „Deşteptarea sătenilor“ *din Fălticeni şi alcătuit de mai mulţi feciori de gospodar, a apărut de pe la inceputul lui Decembrie in tipografia „Neamul Romànesc“ din Vălenii-de-munte. Această cărticică, care costă numai 35 de bani, e una din cele ce merge la inima ţăranilor. Cuprinde mulţime de sfaturi, poveţe, îndemnuri spre bine şi e scoasă în graiul curat romănesc. Colegii invăţàtori, l-ar putea răspândi prin satele lor şi cu aceasta şi-ar indeplini incă una din datoriile ce au de a da ţărănimei hrana sufletească curată şi folositoare.*

M. Lupescu.

Indreptări:

In *Calendarul* nostru p. 38 rândul 17, în loc de: „Nădejdea soarelui apune“, să se citească: „Nădejdea traiului apune“. In Revistă, No. trecut p. 378 rândul 17 în loc de „căpătâiu“ să se îndrepte: „*cătămâiu*“ înţelegându-se: tace ca un prost. Titlul povestei de la p. 356 este: „*Ţiganca impărăteasă*“ iar în rândul de pe urmă pe aceieşi p. în loc de „mulţumire“ să se citească „*mulţime*“. In acest număr p. 3 rândul 32 să se citească: ...în 1868, *se* publică articolul...

Poşta redacţiei.

S.—O scăpare din vedere pe care vei fi bun şi ne-i ierta-o; de altfel fii sigur că nimic din ce ai trimis nu se pierde. Numai D-zeu poate mulţumi pe toţi.

P. Cârst.— Asta o dorim şi noi de mult. Cum vezi nici o supărare nu stă între noi.

I. Onciu, Bucovina.—Materialul îl publicăm; revista însă n'o putem trimite înainte de primirea abonamentului. Aşa ni-s orînduelile.

Cei ce lipsesc în acest No.—In cel viitor.

Cărţi primite la redacţie.

Gr. Patriciu: Studiu pedagogic asupra orfelinatului agricol „Ferdinand“ Buc. 1910, 108 p. 2 lei

D. Russo; Studii şi Critice (O carte asupra Invăţăturilor lui Pseudo-Neagoe. Răspuns unui critic. Cărţi de bună cuviinţă. Un catalog de mss greceşti). Buc. 1910, 123 p. 3 lei.

Pr. I. C. Beldie; Moartea omului, în lit. pop. mic studiu folcloristic, Bârlad, 1911 8 p.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă" *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — —	853,25

Foaia No. 437, încredințată d-lui Iordache Joldescu, Heleșteieni-Roman: Iordache Joldescu 2 l. 20; D. Iacobescu, 50 b., D. Hrisculeanu, V. Prodan, câte 40 b.; C. Trifan, C. Trifan, A. Lorenț, T. A. Bordei, V. Prisecariu, câte 30 b.; Gh. I. Chelariu. I. Trifan câte 25 b.; D. Rădeanu 20 b.; N. Prodan 10 .b. Se scad 10 b cheltueli — — — — — — — — — — — — 5.70

Total — 858,95

Ill. Artur Gorovei Fălticeni.

Anul. IV—No. 2. **Februarie, 1911.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACȚIA: T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA"

MEMBRII SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ".

DONATORI. –

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Voiburā Poiană (Iași), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie (Ardeoani-Bacău), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tezea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-veche, Tulcea), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu (Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

— Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2. —

— Inscrierile urmează —

Anul IV. - No. 2. Februarie, 1911.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: T. Pamfile, str. Ţarigrad BÂRLAD | ADMINISTRAŢIA: M. Lupescu, (Zorleni-Tutova) | ABONAMENTUL ANUAL: In ţară . . . 5 lei; In străinătate . 6 «

INSEMNARI.

—Membrii *Societăţii „Ion Creangă"* sunt convocaţi în adunare vremelnică, pentru ziua de 6 Februarie a. c. la redacţie pentru a hotărî asupra unor cereri de înscriere ca membri. (art. 8 din statute).

—Administraţia mulţumeşte călduros S. S. Păr. I. Antonovici şi D-lui D. I. Procopie pentru abonamentele făcute.

—Redactorul mulţumeşte D-lor V. Dorin şi M. Lupescu pentru documente, D-lui N. I. Dumitraşcu pentru 5 horboţèle şi D-lui D. I. Procopie pentru material cerut.

—Publicăm ori-ce material ce se poate publicà, dar, nu putem pune în frunte pe colaboratorii cari nici nu-s abonaţi măcar. Revista având nevoie de sprijin, cere să-l aibă sub toate chipurile.

—La 31 Decembrie trecut, aveà să se deie cele două premii vestite; nesosindu-ne însă nimic pentru concurs, ele s'au închis. cu multă părere de rău.

INTÂIA ADUNARE ANUALĂ A SOCIETAŢII „ION CREANGĂ".

PROCES-VERBAL

Ziua întâia, 3 Ianuarie 1911.

Şedinţa se deschide la ora 2 p. m. în Zorleni-Tutova.

Toţi membrii prezenţi proclamă de preşedinte al adunărei pe d-l Tudor Pamfile, redactorul revistii „Ion Creangă", iar de secretar pe d-l Teodor Popovici, membru întemeietor.

D-l Preşedinte mulţumeşte adunării pentru cinstea ce i se face şi în faţa asistenţii dă citire scrisorilor primite de la următorii membri, ce n'au putut lua parte la această adunare: d-l C. Mateescu, profesor secundar în R.-Vâlcea, d-l Dr. Urban Iarnik, profesor universitar din Praga-Boemia, d-l D. Furtună, student în teologie; Pr. I. C. Beldie, din Fârţăneşti-Covurlui, de la care se primeşte şi o călduroasă telegramă, d-l P. G. Savin, seminarist, despre care d-l Preşedinte încunoştiinţează adunarea, că e un foarte bun sprijinitor al revistii, prin răspândirea ce i-o face printre seminarişti, d-lui D. I. Procopie, se-

minarist, d-l Volbură Poiană, d-l I. Neculau, institutor în Coropceni-Ciorteşti-Vaslui şi d-l I. Teodorescu institutor în Broşteni-Suceava.

Din toate scrisorile membrilor de mai sus, reiese părerile de rău că din diferite împrejurări nu pot luà parte la desbaterile adunării, cum şi cea mai caldă însufleţire ce stăpâneşte inima acestor membri pentru bunul mers al societăţei şi revistei. Se pomeneşte sfârşitul scrisorii d-lui Dr. I. U. Iarnik:

„La urmă vă rog să primiţi asigurarea cà până la cea din urmă suflare nu voi contenì să nu hrănesc în inimă-mi urările cele mai călduroase pentru spor deplin în lucrarea de care vă apucaţi cu atâta râvnă“.

Apoi d-l Preşedinte dă cetire raportului anual, ce cuprinde consideraţiuni din punct de vedere redacţional şi care se va publicà în întregime în revistă [1], după propunerea d-lui M. Lupescu.

D l D. Farcaşanu cere relaţii dacă numai raportul se va publicà sau şi desbaterile adunării.

D-l Preşedinte arată că după statute se va publica şi procesul-verbal cu toate desbaterile. La ordinea zilei fiind comunicarea d-lui I. Neculau-Coropceni asupra *„Elementului estetic în literatura populară“*, se amână pe a doua-zi, domnia-sa nefiind prezent.

Se procedează la cetirea şi votarea articolelor din Statute: Statutele se votează sub înfăţişarea de mai jos.

Ziua doua.—4 Ianuarie 1911.

Şedinţa se deschide în Bârlad, la ora 2 şi jum. p. m. sub preşedinţia d-lui Tudor Pamfile, redactorul revistei „Ion Creangă“, având de secretar pe d-l Teodor Popovici.

Se dă cetire procesului verbal din şedinţa trecută şi se aprobă.

La ordinea zilei fiind comunicarea d-lui I. Neculau, amânată din ziua I, nu se mai ţine, de oarece d-sa a comunicat telegrafic că nu poate lua parte la desbaterile adunării anuale, fiind bolnav.

D-l Preşedinte dă citire mai multor propuneri făcute în scris de diferiţi membri întemeetori cu privire la revista societăţii. Vom pomeni pe cele mai de seamă asupra cărora s'au făcut discuţii şi s'a rostit adunarea. Cea dintâi propunere, *de a se mărì cuprinsul revistei sau a se scoate de două ori pe lună* e primită cu toată buna-voinţa şi bucuria, dar se amână pentru alte timpuri când situaţia bănească a societăţii va putea-o face cu putinţă.

A doua propunere este: *Lărgirea cercului de activitate al prietenilor noştri în sprijinul revistii.*

In vederile acestei propuneri, părintele Econom şi profesor I. Antonovici e de părere ca Redacţia să întocmească un apel către toţi abonaţii revistei cu rugămintea de a face macar câte un abonat dintre prietenii şi cunoscuţii lor.

[1] [illegible]

D l C. Patriche, bazat pe consideraţiuni că în popor nu e desvoltat gustul cetitului prin faptul că n'are cărţi şi publicaţii potrivite cu sufletul lui, iar că revista „Ion Creangă" are tocmai marea calitate de a fi un produs al simţirii şi sufletului poporului, găseşte că ar fi bine ca învăţătorii să aboneze măcar din absolvenţii cursului primar iar ca mijloc material recomandă : ca din produsul serbărilor şcolare, să se facă 7, 8 abonamente la revistă pentru absolvenţi.

Părintele Antonovici e şi Sf. Sa de părere ca revista să pătrundă în masa poporului şi crede că în chipul acesta ea va stârnì multă emulaţie pentru strângerea folclorului, inmulţind numărul culegătorilor; totuşi Sf. Sa e în acord cu d-l T. Popovici, că revista prin o parte a materialului folcloric cum sunt descântecile, vrăjile şi credinţele, presupune pe cetitor ca având oare-care cultură, un suflet întru cât-va mai format şi deci punerea ei în mâna ori-cărui sătean nu se poate face aşa uşor, pentru ca să nu aibă influenţi morale dăunătoare asupra sufletului lui neformat.

D-l Preşedinte şi d. Administrator afirmă că deocamdată revista se îndreaptă numai către preoţi, învăţători şi oameni de ştiinţă, rămânând ca pentru scrieri anume pentru popor să se avizeze când mijloacele societăţii vor permite.

Altă propunere e ca să se scoată Calendarul revistei „Ion Creangă" în fie-care an. Se aprobă această propunere, condiţional, să nu se atingă fondul revistii.

O parte din membri propun să se răsplătească munca redactorului şi administratorului. Se respinge după chiar cererea acestora.

D-l G. Tutoveanu întreabă dacă n'ar fi bine să se scadă preţul abonamentului pentru ca în chipul acesta să se mărească numărul abonaţilor. După câte-va discuţii se hotăreşte ca preţul abonamentului la revistă, pe anul curgător, să rămâe tot de 5 lei anual.

Se propune ca să se scoată cărţi poştale cu subiecte etnografice. Adunarea aprobă să se facă încercare cu un exemplar şi dacă se va reuşì, se va îndrepta activitatea şi în această direcţie.

Altă propunere e de a se scoate o bibliotecă populară cu literatură frumoasă. Adunarea aprobă să se facă încercare fără ca să se atingă fondurile revistii.

D-l G. Tutoveanu propune să se dea o mai mare extenziune rubricii „O samă de cuvinte" strângându-se din cât se poate mai multe localităţi, aceasta având o deosebită însemnătate pentru cercetătorii şi iubitorii frumuseţilor limbii noastre.

D-l Administrator M. Lupescu dă citire raportului anual al administraţiei, care se aprobă, dându-se cuvenita descărcare de gestiunea bănească a revistii.

D-l G. Tutoveanu propune ca să se intervină la autoritatea judeţiană cum şi la cea comunală din Bârlad, pentru a se da ajutor acestei reviste, care face cinste oraşului Bârlad şi întregului judeţ. Propunerea e primită cu însufleţire.

Adunarea aprobă a se trimite scrisori următoarelor autorităţi şi persoane, cari au dat revistii tot concursul moral şi material: d-lui Ministru al Instrucţiunii publice şi Cultelor, d-lui Sp. C. Haret fost ministru de Culte, d-lui L. Basset, administratorul Casei Regale, d-lui I. Urban Iarnik profesor universitar din Praga şi d-lui Art. Gorovei, editorul revistei „Şezătoarea".

Adunarea alege în unanimitate — conform art. 20 al. D.— pe un period de 4 ani, pe d-l Tudor Pamfile ca redactor şi pe d-l M. Lupescu ca administrator al revistii.

Lucrările adunării anuale fiind sfârşite, şedinţa se ridică, după ce d-l T. Pamfile, preşedintele ei, mulţumeşte tuturor membrilor cari au avut dragostea să ia parte la desbaterile celei dintăi adunări a societăţei „Ion Creangă".

Preşedintele **T. Pamfile**

Secretarul **T. Popovici**

(Semnăturile Membrilor)

STATUTELE SOCIETĂŢEI „ION CREANGĂ".

I. — Societatea.

Art. 1.—Se intemeiază societatea „Ion Creangă" cu sediul la locuinţa administratorului ei.

Art. 2.—Durata societăţei este nelimitată.

II. — Scopul.

Art. 3.—Ţinta societăţii este:

A. De a aduna ori ce material cu privire la limba, literatura şi arta populară şi de a-l publica sub formă de culegeri sau cercetări în revista „Ion Creangă".

B. De a retipări materialul de acest fel, răspândit prin felurite publicaţii.

III. — Membrii Societăţii.

Art. 4.—Membrii societăţii sunt:

A. *Membri donatori,* cei cari vor înzestra societatea cu cel puţin 250 lei.

B. *Membri întemeietori,* cei cari vor plăti suma de 60 lei, rămânând să primească revista în schimbul abonamentului.

C. *Membri societari,* cei cari vor cotiza cu câte *un leu* pe lună de la luna înscrierei. Implinind suma de 60 lei, vor deveni membri întemeietori.

Art. 5.—Cererea de înscriere, pentru toţi membrii, va fi însoţită de:
A. Taxa de înscriere, ***50 bani***, odată pentru tot-deauna.
B. Cotizaţiunile pe cel puţin trei luni.

Art. 6.—Sumele plătite ca abonamente de către abonaţii vechi cari vor cere a fi socotiţi ca membri întemeietori, se vor trece drept cotizaţii. Asemenea şi abonamentul pe anul curgător pentru cei cari vor cere a fi socotiţi între membrii societari de la începutul anului.

Art 7.—Ieşirea din societate rezultă din:
A. Retragerea în scris.
B. Neplata cotizaţiunilor.
C. Indepărtarea rostită de adunarea vremelnică.

IV.—Veniturile societăţii.

Art. 8.—Veniturile societăţii se compun din:
A. Subvenţiuni de stat, societăţi ş. a.
B. Daruri de la felurite persoane ori membri.
C. Taxa de înscriere (art. 5).
D. Cotizaţiunile membrilor.
E. Abonamente.
F. Vinderea revistii cu numărul.
G. „ colecţiunilor vechi.
H. Reclame şi anunţuri.
I. Diferite alte venituri.

V Revista «Ion Creangă».

Art. 9.—Pentru îndeplinirea celor arătate la art. 3, societatea are ca organ revista „Ion Creangă".

Art. 10.—Ea va păstra şi în viitor împărţirea de material urmată până astăzi.

Art. 11.—Revista va păstrà formatul de azi având pe copertă numele membrilor donatori şi întemeietori în viaţă şi decedaţi, şi al celor societari.

Art. 12.—Preţul abonamentului îl va statornici adunarea anuală.

Art. 13.—Ediţia pe hârtie velină va costà îndoit ca acea obişnuită şi se va trimete numai după cerere. Membrii societăţii cari vor dori-o, vor plăti diferenţa.

VI.—Conducerea revistii.

Art. 14 —Redactorul revistii se va alege de către adunarea generală pe termen de 4 ani, dintre membrii întemeietori, care vor avea lucrări meritoase. El primeşte, păstrează şi rândueşte spre publicare ori-ce material arătat la art 3. Va păstrà publicaţiile adresate revistei, manuscriptele tipărite, manuscriptele cari nu se pot tipări şi corespondenţa. Toate acestea vor alcătui biblioteca „Ion Creangă", asupra căreia redactorul va face dare de de seamă la adunare anuală. Redactorul poate înlocui vremelnic pe administrator.

Art. 15 —Administratorul revistii se va alege de către adunarea anuală, dintre membrii întemeietori pe termen de 4 ani. El ţine sama veniturilor şi cheltuelilor. Sporirele cheltuelilor le va face în înţelegere cu redactorul. Din venituri păstrează asupra sa numerarul trebuincios pentru acoperirea cheltuelilor pe cinci luni următoare iar prisosul îl

va depune spre fructificare. La nevoe înlocueşte vremelnic pe redactor.

Art. 16.—Redactorul şi Administratorul se pot realege.

Art. 17.—Orice corespondenţă cu caracter deosebit, va fi semnată de redactor şi administrator.

VII.—Adunări vremelnice.

Art. 18—Membrii societăţei se pot întruni în adunări vremelnice, ori de câte ori cere trebuinţa. Chemarea lor se face de către Redactor şi Administrator. Ele hotărăsc asupra:

A. Primirilor şi îndepărtărilor de membri.

B. Măsurilor trebuincioase pentru bunul mers al societăţii.

C. Intregirii personalului de conducere al revistei în caz de retragere.

Art. 19.—Hotărîrile se primesc cu majoritatea voturilor membrilor prezenţi.

VIII.—Adunarea anuală.

Art. 20.—Membrii societăţii se adună odată pe an în zilele de 3-4 Ianuar. Locul se va arăta înainte. Adunarea are de scop:

A. De a luà cunoştinţă de starea morală şi materială a societăţii.

B. De a hotărî asupra propunerilor ce se vor face.

C. De a asculta diferite comunicări cu privire la limbă, literatura şi arta populară.

D.—Alegerea Redactorului şi Administratorului.

E. Modificarea statutelor.

F—Hotărăşte preţul abonamentului pe anul curgător

Art 21.—Hotărîrile se primesc cu majoritatea voturilor membrilor presenţi.

Art 22.—Procesul-verbal al adunării anuale se va publica în revistă.

PATRU VARIANTE ALE CARŢII POPORANE „AVESTIŢA ARIPA SATANII"[1].

I

Aceasta este pentru toate cele drăceşti.

In numele tatălui şi al fiiului şi al sfântului duh.

Eu săntu Pavăl Săjinit (*sic*) pogorăndu-mă din măgura Eleonului, tămpinat-am pe Evizarha, carele erà părul capului ei pănă la călcăe

---

[1] *Până acum, pe cât ştiu, această carte poporană a fost publicată de Hasdeu în „Cuv. d. bătrâni" II, pag. 280—281, aflată în scrierile lui popa Grigorie din Măhaci, dar cu multe lipsuri din cauza stricăciunilor manuscriptului, şi de d. Gaster în „Chestomaţia" II. pag. 171 după un manuscript din 1799. Ca descântec, a mai fost publicată de d. Tiktin în „Arhiva" din 1889 No. 2 pag 247 după un manuscris din 1800 şi de S. Fl. Marian în „Foaia societăţei Românismul. Toate variantele diferă însă mai mult sau mai puţin unele de altele.*

Aci mai publicăm şi noi încă patru variante ale acestei cărticele-amulet, culese din diferite manuscripte. Ele prezintă un deosebit interes pentru studiul literaturii poporane scrise.

cu ochiul de foc, măinile de fiier şi erà foarte strajnică, păcănd eu puţintel adănc. O tămpină arhanghelu Mihăilă şi o ferică foarte tare în obezi şi-i puse paloşu în pieptu şi începù a o bate şi zise ei: Unde mergi duhu necuratu, şi cum ţă este numele? Iară ea zise: Eu săntu Vieştiţa aripa satanii şi am auzitu că va să nască Hristos din prea curata fecioara Mariea şi mergu ca să zmintescu pre dânsa. Iara arhanghelu Mihăilă începu a o bate foarte groaznec şi zise: Spune-m(i) în ce chip intri in casa omului şi faci pacoste de zminteşti fămeile, de le omori copii lor? Iară (ea) zise: eu mă fac curcă şi maţi *(sic)* şi fimii *(sic)* şi ogaru şi porumbu şi capră şi paianjăn şi în multe chipuri şi aşa intru în casa omului şi fac pacoste şi zmintescu fămeile de le omoru copii lor. Şi am 19 anume: 1) Veştiţa, 2) Brohna, 3) Navadiia, 4) Nisodea, 5) Zelima, 6) Zalomiia, 7) Iscrara, 8) Diseia, 9) Dihala, 10) Lebana, 11) Aiha, 12) Broina, 13) Ştilea, 14) Rabue, 15) Nazarla, 16) Tilega, 17) Nemviza, 18) Haca, 19) Vatiza.

Şi aşa unde săntu numele aceste scrise, acolo la acea casă nu mă pot apropiea de 7 mile de loc. Şi zise arhanghelu Mihăilă: Iar că-ţ(i) poruncescu cu numele Domnului Hristos, să nu te apropii de casa robului (lui) Dumnezeu, nici dă copii lui, nici de bucatele, nici de toate ce are al lui, ci să fii depărtată în tartorul, unde este ţiie lăcaşulŭ.

Insemnare. Se află scrisă la sfârşitul unei psaltiri slavone, împreună cu „viaţa sf. Alexie" şi cu „Ioan Cucuzel". De aceeaşi mână, supt manuscript, este însemnarea: ***Şi aceasta mi l-au dat dumnealui dascalu', Grigorie tipograful Mitropoliei. Să se ştie că am scris eu copil de la schitu' din deal. Neculae. 7260 (1752).***

II

In numele tatălui şi al fiiului şi al sfăntului duh şi acum şi pururea şi în vecii vecilorŭ amin.

Cu adevăratŭ eu sfăntul Sisonie pogoră(n)du-mă din mu(n)tele Eleonului, cu adevăratŭ am văzutŭ pre arha(n)ghelul Mihail voivodul oştilorŭ îngereşti întălni(n)dŭ pre un duhŭ necurată anume Avestiţa aripa satanii. Şi aveà părul capului lu(n)gŭ pănă în călcăe şi ochii roşi înfocaţi şi din gura ei eşiè pară de focŭ şi cu trupulŭ schimonositu şi mergè forte urătŭ. Şi zisă arha(n)ghelul Mihailŭ: Stăi, Satano, stăi cu frica lui Du(m)nezău. Erŭ acelŭ duhŭ necuratŭ stătŭ şi cu totul căutătura groznică asupra îngerului. Şi zisă îngerulŭ:

De unde vii şi încotro mergi şi să-mŭ spui cu frica lui Du(m)nezău cu(m) ţi este nume(le) tău? Iară acelŭ duhŭ necuratŭ ră(s)pu(n)să: Eu să(n)tŭ Avestiţa aripa satanii şi mergŭ cu ale mele mari farmeci, că am auzitŭ de o fecioară anume Mariea fata lui Ioachimŭ şi a Ani, cum

că dintru (a)ce fecioară va să să nască Isus Nazarinan împăratulŭ a toată lume şi mergŭ cu ale me(le) mari farmeci ca să-i facŭ la naştire pru(n)cului sminteală precum i smi(n)tescŭ pre multe feciore şi fămei până în ziua de astăzi. Iară arha(n)ghelulŭ Mihailŭ îi zisă: Să-m(i) spui tote meşteşugurile tale căte ştiute, văzute şi nevăzute. Şi o loă de păru capului şi începù a o bate preste pielă trupu(lui) ei cu blălămi (*sic*) şi cu bastonŭ de focŭ şi cu bastone de usturime şi scoasă paloşulŭ şi o lovi în coaste ca să spue toate meşteşugurile ei. Iară acelŭ duhŭ necuratŭ striga: Mai încetează-mă din bătae, că-ţi voi spune tote pre nume. Şi-i zisă: Eu mă facŭ paeajăn, şi muscă, şi căne, şi ogarŭ, şi ciută, şi epure, şi pisică şi în tot chipul şi fel mă facŭ şi mă schi(m)bŭ şi facŭ năluci câte să(n)tu pre pămă(n)tŭ şi mergŭ de iau copii din leagănŭ şi de lă(n)gă maicile lor când săntŭ îngreuiate de so(m)nŭ şi zmintescŭ şi pántecile lor când săntŭ îngreuiate. Şi mai tare mă apropii de care ia man(a) vitelorŭ şi de care e fărmecătore şi de care ponosuiascŭ mi(n)ciuni, de cată cu steaua şi varsă plănıbulŭ, s(a)u ceara, sau facŭ sita de u(m)blă, sau pun perie, sau cu bobii, sau cu păun. Sau de care nu ţine în dreptate cu bărbaţii lor şi de care să cunună îngreuiată.

Şi am 19 nume: 1) Avestiţa aripa satanii, 2) Nadara, 3) Salămia, 4) Nefudura, 5) Netura, 6) Văzuha, 7) Salchiea, 8) Piha, 9) Puha, 10) Agripa, 11) Ciuha, 12) Salchifa, 13) Hobara, 14) Hondilila, 15) Graza, 16) Gara, 17) Tealpina, 18) Nefura, 19) Nifura.

Şi cu aceste nume mergŭ de zmintescŭ pre maicile copiilor şi le schi(m)bu feţăle lor. Şi la mulţi oameni prin târguri le schi(m)bŭ feţăle lor. Şi unde să va găsi zapisulŭ mieu cu numele mele scrisă, acolo nu mă poci apropieà de 7 mile de locŭ de casa aceia, Ci iată că-ţi dau ţie, muncitorule, zapisulŭ mieu, ca ori unde să va afla acestŭ zapisŭ, acolo nu am nici o treabă. Şi zisă îngeru: Iată că te legŭ pe tine satano, cu numele lui Isusŭ Nazarineanu împăratulŭ a totă lume, care s'au născutŭ din precurată fecioră Mariea, să nu te atinge de robii lui Dumnezău care vor cu(m)păra acestŭ zapisŭ şi va ţine în casă. Ion, Ion, Marina, Dumitru, Ioana, Rada, Gheorghe. Să nu te atingi de nimica, nici de copii lor, nici de dobitocile lor, nici de agonisita, nici de coprinsulŭ lor în vecii vecilorŭ amin.

Insemnare. E scris pe 6 foi de hârtie formând un caeţel. Pe prima foaie se aflǎ desemnată o cruce şi anul 1783. Scriitorul nu e însemnat. De o altă persoană, care nu se poate descifra, s'au adaos în 1812 următoarele: ***Nici de hainele lorŭ, nici de casăle lorŭ, nici de prunii lorŭ, nici de porămbu' lorŭ.***

C. N. Mateescu.

Ion Creangă cere, în 8 Ianuarie 1875, să fie numit institutor definitiv la şcoala No. 2 din Iaşi, mahalaua Păcurari.

Domnule Ministru,

Subsemnatul institutor—cu titlul provizoriu—de clasa I şi II la scoala primară de băeţi No. 2 din Pĕcurari, Iassii, în puterea titlurilor ce posed, şi anume: certificatul de patru clase din Seminariul Socola No. 246 din 12 Decemvre 1858 şi atestat din Institutul normal Vasile Lupu, No. 15 din 1866 Iunie 15, şi a unui serviciu de opt ani trecuţi—în ramul didactic, după cum probéză decretele: No. 53231 din 5 Noemvrie 1864, No. 10003 din 14 Octomvrie 1870 şi No. 4778 din 27 Maiu 1874, vin a vĕ rugà respectuos, Domnule Ministru, să binevoiţi a mà numì definitiv în funcţiunea ce ocup.

1875 Ianuarie 8.

I. Creangă.

(Arhivele generale ale Statului, Bucureşti.—Dosarul Minist. Cult No. 82 din 1875. Vol. I, fila 238, autografă]
Copiată de mine cu ortografia întocmai a petiţionarului, astăzi 13 Ian. 1911.

Econ. J. Antonovici.

POVEŞTI.

34.—Leder, feciorul de împărat (urmare)

S'a dus flăcăul şi s'a odihnit până pe la scăpătatul soarelui, când l-a chemat iar Faraon şi i-a zis:

—Vezi tu iazul cel din fundul râpei?

—Î-l văd, a răspuns flăcăul.

—Până mâne de dimineaţă să fie secat şi în locul lui să faci o grădină cu fel de fel de pomi, cari să rodească, cari să înmugurească, care să înflorească şi mâni de dimineaţă să-mi aduci un coş cu poame.

Leder, care acum prinsese suflet, i-a răspuns:

—Eu credeam că ai să-mi dai cevà mai greu de făcut, însă dacă numai asta ţi-i treaba, apoi am s'o fac.

—S'a dus el în odae şi când i-a adus Lădunca, de mâncare i-a spus slujba ce i-a dat-o Faraon.

—Să n'ai nici o grijă, i-a răspuns fata, poţi să te culci liniştit.

Pe la miezul nopţii, iar a luat Lădunca biciul, a adunat toţi diavolii şi le-a dat poruncă ce sà facă. La cântatul cocoşilor a intrat fata la băiat în odae cu panerul cu poame.

De data asta flăcăul dormise, căci ştia el că, ori e deştept, ori e cul-

cat, slujba tot se face. Când s'a luminat bine de ziuă, el a bătut la uşa lui Faraon şi a intrat înăuntru.

Când l-a văzut deavolul, să plesnească de ciudă că şi de data asta l-a dovedit, dar s'a prefăcut că-i pare bine şi l-a trimes să se culce.

Când a eşit băiatul, diavoloaica, nevasta lui faraon, a început a se certà cu bărbatu-su că-i dă prea uşoare lucruri de făcut.

— La noapte i-a zis ea, să-l răpui sau eu te las şi iau pe altul că tu nu mai eşti vrednic de mine dacă-şi bate joc de tine un copil.

Faraon i-a spus atunci că are să se prefacă el singur într'un cal şi să se deà pe mâna băiatului ca să-l înveţe la călărie. Cum va fi călare se va urcà cu el în slăvi şi-l va trânti să-l omoare.

Lădunca, care era la uşă, a auzit spusele diavolului şi s'a dus la Leder şi i-a spus:

— In astă noapte, tata, are să se prefacă în cal şi are să te pună pe tine să-l încaleci. Tu cum te-i duce în grajd, să iei lopata şi să începi a-l croi până se va potoli. Să-i pui şaua şi să-ţi iei buzduganul. Cum se va încercà să-ţi facă cevà, să-l loveşti cu buzduganul în mijlocul frunţii, căci numai aşa ai să-l poţi stăpânì.

Când erà pe la scăpătatul soarelui, Faraon l-a chemat şi i-a spus:

— Eu am un cal mare, negru, care nu e învăţat la călărie. In astă seară să-l încaleci şi mâne să fie blând, miel.

Flăcăul a început a cam zâmbì pe sub mustaţă şi s'a învoit. A mâncat el şi s-a dus la grajd. Când a intrat în grajd, a văzut într'un colţ un cal negru, mare, care abià stăteà unde era legat. Cum s'a apropiat Leder de el, a început să svârle şi să muşte caii de lângă el.

— Apoi aşà ţi-e treaba, negrule, a zis flăcăul, lasă că te-oi potolì eu.

A luat Leder lopata şi unde a început a-l croì, mamă doamne. Nici nu se mai uità unde dădeà şi făcuse numai dungi pe spinarea calului. L-a bătut el aşa până ce calul a căzut jos şi nici nu mai mişcà.

Dacă l-a văzut doborît la pământ, a luat şeaua şi i-a pus-o în spinare. L-a închingat de abià mai răsuflà şi a eşit cu el în uşa grajdului. Acolo ajuns, a pus un om să-l ţină, şi a intrat în casă să-şi ia buzduganul.

Cum a eşit afară şi a încălecat, nici n'a aşteptat să vadă gândul calului şi a şi început să-l croiască cu buzduganul în cap. Calul a început să sforăe şi s'a ridicat drept în slava cerului. De ce se potolià calul, de aceia şi flăcăul îl lovià mereu cu buzduganul în frunte. Când s'a luminat de ziuă s'a coborît negrul cu flăcăul la uşa grajdului.

A dus voinicul calul la loc şi s'a dus în casă să spue lui Faraon isprava. Când a ajuns sus, i-a eşit înainte nevasta deavolului şi i-a

spus că bărbatu-său e bolnav şi nu poate să-l scoale, însă că spre seară au să-i mai deà o slujbă şi pe urmă îi dă drumul.

Când a venit Lădunca să-i aducă de mâncare, i-a spus:

— Tata e cu capul spart în multe locuri şi cu fruntea plină de cucuie.

— Apoi aşa îi trebue dacă-şi pune mintea cu mine, a zis Leder.

In ziua aceia fata îşi isprăvià rândul de făcut bucate, aşa că de-acum flăcăul nostru avea să o ducă greu cu mâncarea Spre seară îl chemă iar Faraon şi-i spuse:

— In astă seară e cea din urmă când mă slujeşti şi de aceia am să-ţi dau un lucru mai greu. Până acuma sunt mulţumit de tine şi mâne îţi dau drumul.

Băiatului îi venià să râdă când vedeà pe deavol cu capul legat, însă şi-a ţinut firea, şi necuratul i-a zis:

— Vezi cele trei coşere ce sunt în poartă?

— Le văd, a răspuns Leder.

— Ele sunt pline cu ace, a grăit tartorul. Parte din ele n'au vârf şi parte n'au urechi. Până mâine de dimineaţă, toate să fie întregi.

— Bine, a răspuns voinicul şi a plecat.

După ce s'a culcat diavolul, a venit Lădunca şi i-a spus:

— Slujba de astă seară nu o putem face pentru că mama a simţit că eu fur biciul tatii şi l-a ascuns. Noi să ne strângem lucrurile şi să ne luăm câte un cal şi să fugim căci până să prindă ei de veste, noi suntem departe.

Au făcut ei aşa, au încălecat pe doi cai năpraznici şi au pornit la drum. Dimineaţă s'a sculat Faraon şi a aşteptat pe Leder să vină să-i spună că a făcut slujba. A aşteptat el până la prânz, însă n'a venit nimeni. A pornit să-l caute prin curte însă truda i-a fost zădarnică. Tocmai târziu a băgat de seamă că nici Lădunca nu e.

Atunci s'a desmeticit diavolul şi a văzut că ei trebue să fi fugit împreună şi s'a luat după ei. Când erà pe la mijlocul zilei de a doua Lădunca i-a spus lui Leder:

— Ia uite-te înapoi şi spune-mi: vezi ceva?

— Văd ceva ca o nucă venind spre noi, a răspuns flăcăul.

— Acela e tata, care a plecat după noi să ne omoare, a zis fata.

— Dacă e aşa ce e de făcut?

— Caii să-i prefacem în boi, a răspuns fata, eu mă prefac în car iar tu într'un ţăran bătrân. Când se va apropià tata şi te va întrebà dacă n'ai văzut un bărbat şi o femee călări pe doi cai trecând pe lângă tine, tu să-i răspunzi: de trei luni merg pe drumul ista şi n'am văzut picior de om.

Zis şi făcut. Când a ajuns diavolul ca la o bătae de puşcă de ei, a strigat :

—Măi omule, n'ai văzut un bărbat şi o femeie trecând călări pe lângă tine ?

—Apoi prietene, a răspuns moşneagul, eu de trei luni merg pe drumul ista şi n'am văzut nimic.

Faraon, când a auzit aşa, l'a scuipat şi s'a întors spre casă.

Cum s'a depărtat diavolul, tinerii noştri s'au prefăcut iar la loc şi au pornit din nou la drum. Când a ajuns Faraon acasă l'a întâmpinat nevasta şi i-a zis :

—Ei ce ai făcut? Nu cumva i-ai omorît de ai venit aşa de curând înapoi?

Faraon însă i-a răspuns că n'a întâlnit pe drum pe nimeni decât un moşneag cu un car cu doi boi.

Femeia când a auzit aşa a început a râde de el:

—Şi nu ţi-a dat în gând, prostule, că ei erau aceia ?

Diavoloaica nici n'a mai aşteptat răspunsul şi a plecat ca sà-i prindă.

A gonit ea ce-a gonit şi când era aproape să-i prindă, ei trecuseră pe pământul împăratului, tatăl lui Leder. Când a văzut diavoloaica aşa, le-a strigat :

—De acum mergeţi cu bine căci aţi fost mai şireţi decât noi !

Când au văzut părinţii pe Leder, au început să plângă de bucurie, şi l-au aşezat pe el în scaunul împărătesc.

Băiatul le-a arătat apoi mireasa pe care o ascunsese în poarta castelului şi au hotărît nunta peste trei zile. Spuzènie de oameni au fost poftiţi la nuntă şi printre alţii şi părinţii fetii.

Când era masa în toiu, s'a sculat Faraon şi a băut un pahar în sănătatea lui Leder şi a fiicei sale şi le-a dat drept dar de nuntă zapisul iscàlit de împărat, prin care-i dăruià pe fică-sa.

Şi încălecai pe o şea şi vă spusei povestea aşa[1].

Auzită de la Dumitru Gheorghe
din comuna Laza județul Tutova.

A. Negoescu.

CÂNTECE DE STEA

7.—*Doamne Isuse Hristoase,*
Tu eşti zori prea frumoase,
Şi rază prea luminoasă;
Ce din cer te-ai pogorît,
Din fecioară te-ai născut,
Şi te-ai dat în chip de rob,
Ca să scoţi lumea din foc;
Şi te-ai dat în chip de-argat,
Să scoţi lumea din păcat.
Te-am aşteptat Hristoase.

[1] *Vezi Tudor Pamfile :* Leder şi Lădunca *în* Calendarul „Neamului Românesc" pe 1911, p. 60—81.

Ca și fiarele sfăitoase[1],
Când coboară la izvoare,
Din apă ca se adape,
Și lui Dumnezeu să se roage...
De acum până la vecie,
O, prea frumoasă pustie!
De mulți ani pustelnicesc,
N'am cui să mă jăluesc....

Mă jeluesc munților,
De dorul parinților,
Mă jeluesc brazilor,
De dorul fârtaților;
Mă jeluesc florilor,
De dorul surorilor.
Dumneavoastră să vă fie,
Tutulor cu bucurie!...

Din Băiești-Vâlcea.

Nic. J. Dumitrașcu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

110.—Ce n'a văzut nici dracu'?

Un călugăr, cică era bolnav de moarte. Și când fu aproape să-și dea sfârșitul, fu lăsat singur, întins pe o rogojină, cu capul pe un petroi—cum era treaba lor—să-și dea sufletul!

Pe borta cheii, însă un alt călugăr se uità, voind să știe și sà vadă și el cum moare un om, că *pisene* nu văzuse nici odată Dar ce să vadă?

Călugărul, avea o *toșcă* cu galbeni și acuma nu știa ce să facă cu dânșii. Ce să le facă? Incepu a-i înghiți câte unul,—și când văzù una ca asta, cel ce se uita pe borta cheii zise, făcându-și cruce:

—Doamne iartă-mă, da' una ca asta n'am văzut de când sunt, doar numai dracul de-o fi văzut.

—Da' nici eu, câtu-s de drac, și una ca asta încă n'am văzut, nici prin cap nu mi-a trecut, zise și dracul, de la capul călugărului—că acolo își avea locul—căci călugărul pesemne nu dusese o viață tocmai sfântă în lumea asta.

Povestită de mama, Z. Savin,
Jorăști-Covurlui.

Petru G. Savin.

111.—Măgura Șoimului.

Meşter tare a mai făcut Dumnezeu pe om. Multă minte i-a pus lui în cap, ca să poată stăpânì totul de la vermele care-i face mătasa până la elefantul plin de putere din pădurile pustii. Pe toate le prinde omul și le pune la lucru. Dintre paserile sălbatice în vremurile de demult, sătenii noştri prindeau șoimul, acel erete deștept, care deprins de om fugărià în aer toate paserile câmpului, până când le prindeà și le aducea stăpânului.

[1] *Setoase?*

Şi aşa de bine se învăţaseră vânătorii cu astă pasere sprintenă, că nu se făceà vânătoare fără şoimi. Ba, pe vremea Turcilor, li se pusese chiar hotar la tocmeală, că haraci fără şoimi nu mai merge. Pe lângă bani şi epe fătătoare, bătrânii noştri trimeteau la Ţarigrad şi şoimi învăţaţi la vânătoare de paseri. Trebuiau ei sărăcanii să caute şi să colinde pădurile după cuiburi de şoim şi îndată ce găsiau câte unul, însemnau copacul, ca să-l aibă în grijă, că şoimul *puià* ani întregi în ăl copac.

Ei păziau şoimul până scoteà pui şi îndată ce le da *tulanii* la aripi, îi răpiau şi-i duceau acasă la ei, unde îi creşteau mai departe şi-i deprindeau pentru vânătoare.

Mult se căsniau săracii până da paserea la brazdă.

Un aşa copac creştea odată pe o măgură mare din valea Vârvorului[1]. Şi valea şi măgura pe acea vreme erau împădurite de ani putrezi, aşa cum nu se mai găsesc astăzi păduri în ţară. Copacul cu pricina era bătrân şi el; stejar din vremea urieşilor. In vârful lui puiase şoimul sălbatec. Oamenii din satele Vârvor, Ciutura, şi Ruptura luau puii la vreme şi-i dăruiau Turcilor, cari erau mari şi tari în ţară.

Turcii şi ei omenoşi cum erau câte odată, scutiau satele astea de dare bănească şi nici la zaherele nu puneau pe locuitori.

Puişorii şoimului scăpau trei sate de dajdie; deci copacul şi cuibul era pe vremea aia, avere mare şi un dar trimis de Dumnezeu.

Mai târziu însă sătenii din cele trei sate s'au certat pe copac, căci fie-care din satele ce am numit, cereà stăpânire pe loc. Pentru ăst stejar au pornit pe calea judecăţii şi s'au judecat ani şi zile Intr'una din zile o parte din săteni, ca să curme cearta şi judecata, au tăiat pe furiş stejarul atât de bătrân şi atât de bogat.

Şoimul, care cu puii lui plătià libertatea satelor din jur, s'a mai învârtit câte-va zile deasupra pădurilor, a mai ţipat pe văi şi apoi a plecat departe.

De-atunci nu s'a mai văzut şoim pe locurile astea. Satele şi măgura goală, pe care se fac semănături, au rămas cu povestea despre puii şoimului. Copacul a putrezit, Turcii s'au dus, pădurile s'au tăiat. N'a rămas de cât *Măgura Şoimului*. Unii îi zic şi *Măgura Pleşuvului*.

Auzită de la Const. Mihăescu, din Târnava. P. Danilescu.

---

[1] *Vârvoru e sat în judeţul Doljiu, în apropiere de Craiova.*

VRĂJI ŞI FARMECE

27. – De ursită.

Ho, vacă neagră, poneagră, cu coarnele 'ntoarse, cu ochii întorşi, cu coada 'ntoarsă, cu capetele 'ntoarse, de eşti trimeasă de-o fată mare, de eşti trimeasă de-un flăcău holtei, de eşti trimeasă de-o vadană, de eşti trimeasă de-un vădăoiŭ, de eşti trimeasă de-o femeie cu bărbat ori de un bărbat cu femeie, înapoi să te'ntorci dela (cutare), c'am să-ţi bag frigarea prin creştetul capului ş'am să ţi-o scot pe nări, ş'am să ţi-o bag prin nări ş'am să ţi-o scot prin barbă, ş'am să ţi-o bag prin barbă ş'am să ţi-o scot prin pept, ş'am să ţi-o bag prin pept ş'am să ţi-o scót prin inimă şi prin şele şi prin naştere. Inapoi să te'ntorci !...

(Stângi cu frigarea în apă. De ursită sânt 99 de feluri de descântece: de strigare, de căscare, de vânt, de *tunchinătură*...)

Dela mătuşa Marghioala Furtună
Mânăstireni, Botoşani.

D. Furtună

28. – Cu bobii.

Voi patru-zeci şi unul de bobi,
Patru-zeci şi unul de fraţi,
Cum ştiţi de încolţiţi,
Lumea albă de-arâniţi[1]
Şi pe coceni vă grămădiţi, –
Aşa să ştiţi de ştirea lui (...cutare)
Dacă o veni până desară
Sau acum, din (...cutare loc),
Voi să-mi daţi călătorie
Cu bucurie
Că văd bine că vine;
Iar dacă nu va veni,
Voi să-mi daţi temeiul pe nouă,
La mână două,
In prag şi în temei
Să nu s'aleagă nici praful de voi[2]

Din Boureni-Doljiu.

Nic. I. Dumitraşcu.

39. – De purici.

Se ia o pâne caldă şi se înfinge în ea un cuţit, drept la mijloc, zicând de trei ori :

„*Cum se strâng peştii la leasă,*
Aşa să iasă puricii din casă".

Auţit dela C. Balan, Zvoriştea-Dorohoi.

N. V. Hânţescu.

DATINE ŞI CREDINŢE

605. – Cine doarme ziua în proorul (ajunul) lui sf. Gheorghe, ia somnul meilor: (doarme mult şi adoarme îndată).

606. – Dacă umblă un copil în brânci (mâni şi picioare) prin casă, la acea casă vor veni musafiri în curând.

[1] *Hrăniţi.* [2] *Sânt foarte multe variante „Cu bobii".*

607.—Dacă cântă cocoşul în prag, în acea zi vor veni musafiri dela drum (din alt sat).

608—Când cântă cocoşii după amează, prevestesc moină (vreme mai călduroasă) sau căderea negurii.

609. Când sar scântei din sobă înspre mijlocul casei, vor veni musafiri.

610. In ziua de Paşti nu se ciocnesc ouă roşii, că bate viile piatra peste an.

Din Stănueşti-Tutova. Gonst. Patriche.

611.—Dacă dimineaţa când te deştepţi te *uiţi* pe fereastră, *uiţi* visele din timpul nopţei.

612.—Dacă nu se poate aprinde focul, naşte vre-o femee în acel minut.

613.—Când înserează, sărătură şi acritură (lucruri) din casă nu se dă.

614.—Când scapătă soarele, nu se mai mătură; iar gunoiul din timpul zilii se pune după uşă.

615.—Când te încinge mama cu betele, să pui mânile în cap.

616.—Să nu citeşti mâncând, că uiţi ce-ai învăţat.

617.—Să nu mănânci când scapătă soarele, că faci caş la gură

Romanaţi. Nicolae J. Cotescu.

618.—Petreceri la Sfântu' Vasile în târgul Petrei-Neamţului.

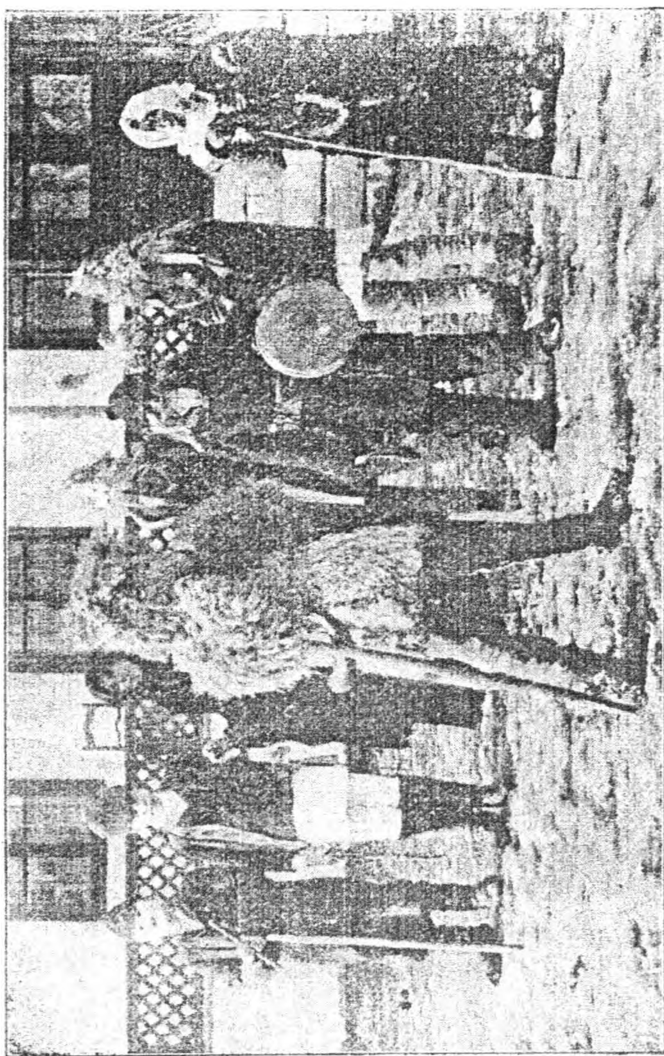
Cât am stat în Piatra, am umblat şi eu cu capra. După ce eşisem din rândul ţâncăilor, ne-am întovărăşit noi mai mulţi, am pus toţi parte şi-am turnat colea o capră de-am zis şi noi: halal... Capra asta era toată îmbrăcată cu hârtie argintată. Coarnele făcute din crenguţe de păducel cu câte trei *raze* [1]. In colo pe ele spânzurau *flenţuri* [2] de hârtie cârlionţată, *ciuciuliţită* şi tăetă ca *tocmagii* [3]. O gătisem noi ca să nu mai fie altă păreche ca a noastră. Ochii erau din două *fasole boambe* cu câte un *benchiu* [4] de cerneală neagră-verzue. O îmbrăcasăm cu cu un *malacov* [5] a bunicăi înădit şi cu bata ţintuită de ceafa şi gâtul caprei. Pe malacov până jos erau cusute cordèle şi ţurţuri de hârtie tăete de noi. Tare i-o mai fi fost ciudă bunicăi, când o dat peste bietul malacov însăilat şi cârpăcit ca vai de el.

Noi ne-am împărţit aşa; unu' să bată doba, unu' să zică din fluer unu' să tragă buhaiul, unu' să ure şi să tragă şi clopotul, unu' sta calare pe buhaiu, ducea traista cu colacii şi stecluţa cu gaz pentru înăsprit păru' buhaiului ca să scârţie avan, şi cel din urmă juca capra.

---

[1]. *Ramuri.* [2]. *Cordeluţe mici de hârtie.* [3]. *Tăeţei.* [4]. *Pată rotundă cât pui degetul.* [5]. *Fustă cu cercuri mari de sârmă.*

Intăi am făcut noi aşa o încercare ca să vedem cum esă şi să nu ne facem de râs şi când prinse a amurgi şi huià târgul de pocnete, de „hăi, hăi“, de tălănci, de dobe şi buhae, de muzici, am pornit-o şi noi.

30. —CAPRA în Ardeoani-Bacău (După o fotografie comunicată de d. D. I. Procopie).

Intăi am urat la cumătra, că erà bună la *pocinog*[1] şi pe urmă am luat-o prin vecini.

Ne tot feriam de *Banía* ceia mare: cu muzica regimentului şi tur-

[1] *Inceput.*

cii cu paftale, cu jidanii cu papuci lați și veveriță în loc de cioară și fugiam să nu ne gâbuiască la vr'un dos, să ne stropșiască și să ne ieie colacii și gologanii.

Am umblat noi așà vr'o câteva ceasuri, și făcusem 18 franci parale și 300 colăcei. Mai umblam noi că mai aveam o parte din târg, dar vezi: ni s'a stricat capra.

Falca de jos, de prea multă clămpăneală, s'a desprins din *sgău* [1] și degeaba ne-am năcăjit că n'am mai avut ce-i face, ș'atunci ne-am întors spre casă. Tot ne-am scos noi cheltuiala ș'am fost în rând cu băetanii de sama noastră, am avut dobă, buhai... Doba o făcusă finu' bunicăi, noi i-am dat veșca și el a pus o pele de purcică, care o aveà de vre-o câțiva ani în podu' *celariului* [2]; noi i-am plătit-o cu deasila, că nu vreà să ieie plată. Buhaiu' erà dintr'o *bărbânță* [3] fără funduri. Cu el m'am năcăjit eu. O zi deplină am ras într'o *tuhoarcă* [4] de *cârlan* [5]. Pe urmă am udat-o, am întins o după un cerc și am pus-o în locul fundului peste ***gardina*** bărbânței, am cetluit-o ș'am întins-o strună, de maimai să crăpe. La mijloc i-am făcut o borticică și am petrecut părul — un păr lung și alb legat de un bețișor crestat ce-i zice *căluș*. Ca să scârție mai tare, îl udam cu gaz — și-l trăgeam prin mână — și *buncăluia* de se spăriau găinele pe unele locuri — pe la casele boerești se cutremurau ferestrele.

Din fluer zicea ***mușamaua*** și doba o băteà tot în trei pași ca să se potrivească cu clămpănitul caprei.

Pe unde ne primià cu capra în casă, trăgeà buhaiu' prin tindă și numai ceilalți intrà înluntru — cel cu uratu, urà frumos și capra se ploconià mai ales la fetișoare, ia așà ca să le mai sparie — și unele țipau... vorbă să fie... se sbăteau și-și făceau singure nălucă.

[Urmează] *D. J. Farcașanu.*

CÂNTECE BATRANEȘTI.

23. — Dragoș.

Foae verde ș'o cicoare,
Peste deal și în ceia vale,
Se plimbà Dragoș călare,
Pe-un căluț negru ce are;
Cu cămeșa albă'n floare,
Spalată de-o fată mare,
Și la brâu cu cinci pistoale.
«Foae verde rosmalin,

[1] *Scobitura dela gât.* [2]. *chileriu.* [3]. *putină de brad, ca un polobocel în care se ține brânză ori lapte.* [4]. *jarcă piele urîtă și puturoasă,* [5] *miel de un an.* [6] *marginea gurei vasului.*

«Poarnă murguţule lin,
«Să trec la moşul Marin,
«Să dau cep la vin pelin.
«Bun îi vinul chipărat,
«Nu-l poci bea de supărat!
«Băui oca, plătii două,
«Puica poartă rochi' nouă;
«Băui două, plătii trii,
«Puica-mi pune căpătâi».
Manoilă ce-mi zicea:
—«Bea Costachi, nu prea bea,
«Că potera-i pe colea!
Dar Costachi ce-mi zicea:
—«Las'să vie ......'n cruce,
«Că, cum vine-aşa se duce!
Bine vorba nu sfârşià,
Potira-l încunjurà,
Căpitanul ce-i zicea:
—Dă-te tu Dragoş *legat,*
Ca să nu te duc stricat.

Auzită de la Grigore Mitu din Cărăpceşti-Tutova

Dară Dragoş răspundea:
—«Ba eu legat nu m'oi da,
Că doar nu-s muerea ta.
Potera'l încunjurà,
Cot la cot că mi-l legà;
Căpitanu-l întreba:
—«Cum vrei Dragoş mai frumos,
«Ori călare, ori pe jos?
Dară Dragoş ce zicea:
—«Nici calare, nici pe jos,
«In trăsură-i mai frumos.
In trăsură mi-l puneà,
La Tecuci că mi-l pornià,
Şi'n arest că mi-l vârà.
Dară Dragoş ce făcea,
Mult închis el nu şedea
Peste trei zile fugeà,
Pe tovarăşi adunà.
Spaima 'n boeri că vârà,
Pe săraci îi ajutà.

Alex. M. Dumbravă.

VORBE ADÂNCI.

340.—*Nu stau, să mă* **lege,** ad. nu vroiu să mai stau aicea cu nici un chip!

341.—*Nu-i treabă, cât o fi* **lumea** *asta, aicea*! ad. îi treabă multă aicea!

342.—*Cât mi ţi-i* **malu'**, ad. e f. mare şi gros, dar leneş!

343.—**Malaiu** *dospit* se zice unei persoane leneşe.

344.—**Mama** *pădurei* se zice unei persoane urîte.

345.—*Ca şi* **mama** *fată mare* ad. ceva ce nu se poate să fie!

346.—*Cum îi Tanda, aşa-i şi* **Manda,** ad. una şi aceiaşi.

347.—*Azi-i Luni şi mâne-i* **Marţi**.
Puicuşoara să mi-o daţi, ad. azi e Marţi![1]

348.—*Azi-i Luni şi mâne-i* **Marţi**,
Pleacă Costea la Galaţi, ad. azi e Marţi![2]

349—*Cu nepusu'n* **masă**, ad fără multă aşteptare, fără'ngăduire, cu grăbire, cu sila!

[1] *Credem altfel; versul întâiu e un introductiv.* [2] *Ni se pare a fi începutul cântecului bătrânesc* Costea Doloa,

350.—*Pune-te* **masă**, *scoală-te masă*, ad. aşteaptă şi le are toate de-a gata.
351.—**Manta** *de vreme rea*, ad. numai la nevoie, mă vezi!
352.—*Mi-am găsit* **mantaua**, ad. m'am încărcat de bucluc!
353.—*A prins* **mămăliga** *coajă*, ad. a început omul nostru a se îngânfa, a se crede mai cevà!
354.—**Mămăligă** *crudă*, ad. nu-i destoinic la treabă!
355.—*Cântă de dorul* **mămăligii**, ad. îi e foame; e vremea mesei!
356.—*Câtu-i moşu' de bătrân,*
Tot ar mâncà măr din sân, ad. tot îi mai este drag de lumea asta!
357.—*Ca* **mâna** *cea dreaptă*, ad. il (o) are de toată treaba.
358.—*A pus* **mâna** *pe el*, ad. l'a prins.
359.—*Ce-i în* **mână**, *nu-i minciună*, ad. pune'n mână şi te cred!
360.—*Lung de* **mână**, ad. îi place să fure.
361.—*L'a pus la* **mână**, ad. l'a înşelat cu (de) ceva, luându-i mai dinainte!
362.—*Merg* **mână** *'n mână*, ad. lucrează'n unire!
363.—*Poftim din* **mână** bună, ad. din toată inima şi cu noroc, fără făţărnicie!
364.—*O* **mână** *de oameni*, ad. f. puţini la număr.
365.—**Mână** *pe mână spală şi faţa amândouă*, ad. fiecare avem nevoie unul de altul.
366.—*Omul la* **mânie**, *cade'n nebunie*, ad. a greşit mâniindu-se.
367.—*S'a* **mâniet** *ca vacaru' pe sat*, ad. degeaba are necaz pe noi, că alţii îi sunt vinovaţi. Văcarul bătea vitele, de ciuda ce aveà pe sat.

Târgul Neamţ. George A. Cosmovici.

368.—*Mă închin, da' am cui*, ad. mă plec, mă căciulesc, da' încaltea să am cui, unui om cinstit, care are scaun, mărire. La cine nu-i de închinat, nici nu vreu să mă uit.
369.—*A-l sparge vântul*, ad. îl iea dracul de frig, îl găteşte vântul.
370.—*A strica din parale*. ad. a cheltui din nişte bani ce-ţi trebue.
371.—*A mânca capu'*, ad. a-i scoate sufletu' p. cineva, a nu-i da pace a-l face nervos.
372. *A face o coroană*, ad. a face peste voia lui D-zeu, cu coarne, a face o ispravă rea, o faptă rea, o pozně neauzită, a se purta rău, a batjocuri: „Lasă, am auzit eu de coroanele tale". (Rău cu coroana, cu vârf).
373.—*A nu se spăla cu toate apele* (*Prutului, Jijiei*) ad. a nu fi în stare să se scape, să se desvinovăţească de o batjocură, de o învinu-

ire. „Dă-i pace, că acuş te-a'ncepe a te batjocuri, de nu te-i spăla cu toate apele (Prutului, Jijiei)"

374. — *A se gândi la dreptate*, ad. a se gândi că dacă n'are să fie răsplătit în viaţa asta, măcar, când a muri, când a merge la Dreptate, are să deie samă de ceia ce-ţi face.

375. *Crapă rânza în mine* (*crapă maiurile în mine*, *îmi crapă măseaua*) ad. sunt neliniştit, nu mai pot aştepta, sunt mânios pe cinevà (de nevoe, aşteptare, mânie, împotrivire).

J. Botoşani — V. Moisiu.

376. — Dacă ştii a face, trebue să ştii ş'a desface.

377. — Sâta cât e nouă şade în cui, dar după ce se mai învecheşte, mai umblă şi pe sub pat.

378. Mâţa care îţi pare mai blândă, aceea sgârie mai rău.

379. — De-ar şti omul ce-ar ajunge, tot ar suspina ş'ar plânge.

380. Cinste dai, cinste găseşti.

381. — Banii albi fac mult la zile negre.

382. — La lauda mare să nu te duci cu carul şi nici cu sacul gol.

383. — Lauda de sine, nu miroase bine.

Hânţeşti-Dorohoi. — N. V. Hânţescu.

BOTANICA POPULARĂ.

26. — Baraboiul.

Baraboiul sau *barlaboiul*, numit încă şi *bulbucaţi* e o plantă ce creşte pe sub poalele pădurilor, pe la locuri grase, prin lunci etc., ajungând până la înălţimea de un metru, şi are frunzele mărunte ca ale cucutei, cu deosebire că n'are mirosul urît al acestia. Floarea e albă şi umbreloasă.

Rădăcina baraboiului, când aceasta e tânăr, se caută pentru mâncare; rădăcina are forma şi culoarea alunelor, de aceea se mai numeşte ***alunică*** ori ***alunele.***

Tuleul baraboiului când e tânăr, se mănâncă n'are un gust dulceag apos.

Un baraboiu, e un lucru fără valoare; cu toate acestea poporul, în epigramele lui aşa de muşcătoare, găseşte că toate fetele dintr'un sat nu fac macar cât un baraboiu.

Un strigăt din munţii Sucevii :

Frunză verde baraboiu,
Câte fete'n sat la noi,
Nu plătesc un baraboiu;
Baraboiu-i de mâncat,
Fetele-s de lepădat. [1]

[1] *Şezătoarea, I, 106.*

Acelaşi cântec îl găsim şi în Ardeal :

Câte fete-s pe la noi
Nu plătesc un baraboiu;
Câte fete se ridică,
Nu plătesc o mămăligă. [1]

In cântecele sale, poporul invoacă adesea *baraboiul.*

Foae verde baraboiu
Mai văzut-aţi ca la noi :
Fete mari cu văduvoi ? [2]

Sau :

Foae verde baraboi
A venit vremea de-apoi,
S'alegem primar din noi,
Să judecăm pe ciocoi.

Intr'un vicleim din Moldova :

Frunză verde baraboiu,
Măi ciobane măi,
Tu nai grijă nici nevoi
Măi ciobane măi...

27. — Beşicuri

Beşicurile numite şi *gujoasă* sau *păpălău,* sânt nişte plante ce cresc prin anumite localităţi, ajungând înălţimea până la jumătate metru; au frunza ca a vişinului, şi drept fruct fac o punguliţă în lăuntrul căreia se găseşte o bombiţă ca o vişină, de culoare roşieatică.

Cu fructul acesta se joacă copii.

Beşicurile strânse în *Ziua Crucei,* descântate, se pun pe beşica cea rea şi se vindecă.

Tot cu beşicuri să scot vermii din cap, în următorul chip :

Se iau beşicuri, se uscă bine şi se pisează mărunt, se fac apoi turtiţe de ceară cari mai întâi au fost amestecate cu pravul eşit din sfărâmarea beşicurilor. Se ia apoi un blid ori strachină, se borteşte în fund şi se pune în borta aceea o ţevie de cele cari se întrebuinţează la făcut pânză.

Se pun în foc şease petricele de se înferbântă. Blidul se aşează pe o lespede cu gura în jos; sub blid, când petrele sunt ferbinţi să aşază câte o petricică, peste care să pune câte o turtiţă de ceară amestecată cu beşicuri.

Omul bolnav pune atunci ţevia în ureche, ca fumul ce va eşi din ceara cu beşicurele să meargă în ureche. Fumul mergând în cap, omoară vermii şi ei cad morţi pe lespede sub strachină, pe ţevie.

Beşicurile cu baligă din Ziua Crucei, sunt bune de afumat la ureche, când te dor.

A. Gorovei şi M. Lupescu.

[1] *Şezătoarea II, 217,* [2] *G. Dem. Teodorescu,* Poesii populare.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCANTECE.

119.—De şarpe.

De muşcătură de şarpe, se descântă cu trei mlădiţe de alun, în apă neîncepută şi zicând:

Leşniţă,
Pleşniţă,
Apucă de piele,
Pielea de carne,
Carnea de os,
Osu-i sănătăs,
Leşniţă,
Pleşniţă.
Ia ţi veninul.
De-o fi vacă,
De-o fi bou,
De o fi om,
Ia-ţi veninul.
Că cu băţ de-alun te-oi bate,
Cu băţ de alun te-oi omorî,
Cu băţ de-alun te-oi îngropà.
Şi omul de-o fi om,
Să-i fie osul sănătos,
De-o fi vacă,
Să fie sănătoasă,
De-o fi bou,
Să fie sănătos.

Din această apă bea bolnavul, se freacă cu mlădiţele de alun acolo unde e muşcat de şarpe şi se spală cu apă descântată.

De la Maria Ciobotariu, Ardeoani-Bacău. D. J. Procopie.

CÂNTECE.

692.—*Foaie verde ş'o matasă,*
Anică frumoasă,
Pe cea vale 'ntunecoasă,
Vine moarte 'nfioroasă,
Cu cuţite şi cu coasă,
Să-ţi ia sufletul din oase....
—Mă rog, moarte, mă mai lasă,
Că nu mi-i bărbatu-acasă,
Şi s'a dus pe deal la coasă!
—Anicuţă, nu se poate,
Că bărbatu-to-i departe,
Şi eu nu te-aştept..... că-s moarte!
—Rupe-i-s'ar coasa 'n două,
Să-şi cumpere alta nouă:
Să vie să ne'ntâlnim,
Două vorbe să grăim....
Na-ţi, moarte, caru' cu boi,
Mă mai lasă până Joi....
—Ba, nici până mai de-apoi,
C'aşa scrie'n cărţi la noi!

(Din Coropceni-Vaslui).

J. Neculau.

693.—*Foae verde şi-un dudău.*
Puică nu-ţi mai pară rău,
Că rămâi în satul tău.
Satul tău e mare raiu,
Te iubeşti cu cine vrai.
Da-i mai rău, puică, de mine,
Că mă duc prin ţări străine,
Unde nu cunosc pe nime,
De cât murgul de sub mine.

Murgul și cu șaua lui,
In mijlocul codrului.
Păsărică de pe lac,
Rău, maică, m'ai blestemat,
Și m'ai blestemat la soare,
Să stau cu arma'n picioare,
Și m'ai blestemat la lună,
Ca să stau cu arma'n mână.

Auzit de la lord. N. Ciobanu din Cotoroaia.

N. Jancu.

694.—*Foae verde tilichin,*
Am la inimă suspin,
Și-o băltiță de venin.
Și-am crezut-o tot așa :
Că spinuțu' s'a usca,
Și băltița a seca.
Dar băltița izvorăște,
Spinu' crește și 'nflorește,
Și pe mine mă gătește.

695.—*Foae verde liliac,*
Mare i lumea, eu nu 'ncap,
Mă mir singur ce li fac.
Căci cămașa nu li-o 'mbrac,
Nici bărbatu' nu le ieu.
Și nu'ncap de răul mieu.

Auzite de la o Bucovineancă.

Volbură Poiană.

696.—*Auzi mamă cânii bat,*
Intră pețitori 'n sat ;
Fă, mamă, plăcinte moi,
Și le pune la gunoi,
Să vie și pe la noi.

697.—*Am un bade cât un ied,*
Intră'n iarbă nu-l mai văd,
Trag nădejde c'a mai crește
Când a prinde mâța pește.
Nu știu ce i-ași da să crească?
Să-l slobod în câmp să pască.

Din Pipirig-Neamț.

Gr. Vasiliu.

698.—*Foae verde bob nagară,*
Sfântă e ziua de vară,
Toate mândrele-s pe-afară ;
Dar acum de când a nins,
Toate mândrele s'a'nchis.
Și s'a'nchis în cas' la sobă,
De n'am cu cin' să-mi fac vorbă,

696.—*Bată-te focul iubit.*
La ce vreme m'ai găsit !
Când pun mâinile 'n pământ.
Și mă scol în sus oftând !

Din Făurești-Vâlcea.

G. Ceaușeanu.

700.—*Zi țigane hora mea,*
Că ți-oi da din ce-oi avea ;
Zi țigane, că-ți dau carne,
C'a murit un cal devale ;
Zi țigane, zi mai zi,
Pân' ce ochii ț'o eși.

701.—*I-auzi, i-auzi cum mai zice,*
Sanatatea să-l mânânce,
Sanatatea fetelor,
Dragostea nevestelor.

De la Ionel Dimitriu, înv. Valea Arinilor, Bacău

D. J. Procopie.

702.—*De cât cu paftale late,*
Și cu oala după lapte,
Mai bine 'ncinsă cu tei,
Și cu lapte'n putinei.

703.—*De cât badea* mătăhoi [1],
Și ocolul plin de boi,
Mai bine badea bădiță,
Și ocolul poeniță.

Culese de Serafim Jonescu.

704.—*A ! iubita mea de frate,*
Vezi vremea cum ne desparte.
Ah iubita mea de sor',
Cum îți port eu aist dor,

[1] Prostănac

Ş'aist dor de despărţire,
Pedepseşte peste hire.
Dragostele cele multe,
N'am crezut că cad urîte.
Mai bine mai puţintele,
Că acele's cu glingèle.
Le strânseiu mànunchiu'n mână,
Le svàrlii în cea grădină.
Am crezut că s'o pălit,
Ele mai tari-o' nverzit.!?
M'am plecat, le-am mirosit,
Şi mai rău m'am 'bolnăghit.
Puică-am vrut să plec spre poartă,
Ochii în lacrămi înnoată.
Am vrut să mă sui pe scări,
Nu putui ca de oftări.
Să pui piciorui'n cerdac,
Nu putui de suspinat.
Aşi mai veni pe la tine,
Dar mi-e ruşine de câne!

De la Mdrghioala Stan,
Cotoroaia Tutova. D. Stan

705.—*Ş'am zis verde trei lalele,*
Dragostea de und' se'ncepe?
—De la ochi, de la sprincene
De la buze ruminele.
Când s'ar ţine de-un voinic,
Ş'ar uita munca din câmp;
Când s'ar ţine de-o nevastă,
Ş'ar uita lucrul din casă.

706.—*Ş'am zis verde de aclaz,*
Toată dragostea-i cu haz!
Despărţirea-i cu necaz,
Tot cu lacrimi pe obraz!

De la G. Velic. V. J. Căuea.

707.—*Nataliţă, bărbat n'ai,*
Dar guriţa cui o dai?
La un puişor de crai!
Dă-mi-o mie cu chirie,
Până la sfânta Marie.
Când s'o coace poama'n vie.
Acum poama s'o cules,
Şi noi nu ne-am înţăles.

708.—*Zisăi verde odoleanu',*
O suit bădiţa dealu',
Îi cunosc mersu' şi calu'.
Badea-i nalt, căluţu' sur
L'aşi blestema, nu mă'ndur,
Că demult mi-o fost amur.
Că dacă l'oiu blestema,
Ca şi iarba m'oi usca.

Pr. J. C. Beldie.

709.—*Frunză verde mărăcine,*
Ce focşor arde pe mine,
De două-trei luni de zile,
De când mi-i gându' la tine!
M'am ofticat, vai de mine!

710.—*Şi o foiţă de susai,*
De trei zile vin pe plai,
Nu băui şi nu mâncai,
Numai la cuc ascultai.

Goleştii-Badii, Muscel.
D. Mihalache.

711.—*Hai daliba banda,*
Să mărită Sanda,
După lupu' tunsu',
Dă-i în ..... cu fusu'!

712.—*Taci, taci ca patu',*
Să nu ni-audă bărbatu'.
Taci, taci ca uşa,
Să nu ni-audă mătuşa.
Taci, taci ca vatra,
Să nu ni-audă cumnata.
—Aulică, măi!
—Ce-ai cu mine făi?
—Iubeşte-mă măi!
—N'am părale, făi....[1]

Tuţcani-Covurlui
J. O. Zugravu.

[1] *Ni s'a trimis şi le publicăm ca pildă de cântece corupte. De acum înainte, culegătorii noştrii se vor feri de acest soi de cântece.*

713. —*Foae verde de chiper,*
Mă 'ntâlnii cu Leana eri,
Mă'ntâlnii şi eri şi azi,
Lumea moare de necaz.
Pentru mândra care-mi place,
Trei zile pe drum aş face,
Trei zile ş'o săptămână,
Că i-a fost guriţa bunà.
Când a fost iarba de coasă,
Eu dormiam cu Leana 'n casă;
Când a fost la adunat,
Eu dormeam cu puica'n pat.

De la I. Capau şi N. Anghel, Chilia-Roman.

J. Ciobanu.

714. —*Frunzuliţă de sulfină,*
Colea'n vale la fântână,
Plânge mândra şi suspină,
Că i-a dat salba'n fântână.
Salba de galbeni de-i mari,
Făcută de doi primari,
Doi primari şi doi jandari,
Ş'un puişor de notar.
Salba de galbeni de-i mici,
Făcută de ibovnici.
Frunzuliţă ş'o lalea,
Nu mai plânge mândra mea,
Că-ţi face, neica, altà.
Numai poli şi gàlbiori,
Să-ţi şadă bine cu ei.

715. —*Colea'n vale 'n poeniţă,*
Şade-o mândră copiliţă;
Copiliţa ca o floare,
Mi-este prinsă de pe mare,
Cine mi-o iubeşte. moare;
Mi-a iubit d'un logofăt,
Ş'a murit cu cal cu tot.

Auzite de la Nicoliţa I. Popescu din Goruneşti-Vâlcea.

C. M. Popescu.

O SAMĂ DE CUVINTE

983—1032

In numărul I pe Ianuarie al revistei noastre, la pag. 14—cântece, no 684 rândul 7,—sub numărul 3, e vorba „*vuvari*", asupra căreia redacţia notifică semnul întrebării, spre o lămurire. Intrebând pe d. T. Pamfile, d-sa îmi scrie că acest cuvânt îi e necunoscut şi poate deci şi prin împrejurimi.

Cuvântul „vuvari„ pl. masculin, provine dela un instrument de cântat numit „*vuvă*" ori „*vâvă*". Vuva, instrumentul de predilecţie şi preferat în timpul nunţilor, mai de mult, se compune din o văcălie de ciur, pe a cărei bază circulară (una din ele), se află bine intinsă şi fixată de văcălie o piele de capră bine uscată şi rasă de păr. In păreţii văcăliei se găsesc nişte deschideri dreptunghiulare, de alungul văcăliei. In aceste deschideri dreptunghiulare se introduce un cui de-a curmeziş iar pe cui se vâră 3-4 tinichele rotunde cari să joace pe cuiu; acestea-s necesare pentru *zdrăncănit* (ca *zdrăncănèle*—a zdrăncăni—a face zgomot).

Sunt pe văcălie deschideri dreptunghiulare, de obicei număr cu soţ 4—6, mai multe nu. Acesta-i instrumentul, acum, meşteşugul de-a cântà cu el. A *vuvuì*, a cântà cu vuva, nu-i lucru uşor; se cere multă dibăcie şi mai ales caznă. Azi, la noi, s'au dus vuvarii şi alţii nu se mai găsesc. Vuvarul ţine vuva în mâna stângă, iar cu degetul cel de lângă arătătorul, apasă cu el plimbându-l pe pielea de capră. Pielea fiind aspră, cum şi degetul uscat, pielea, care are sub ea o coardă întinsă, începe a zbârnâi—a vibra—producând un zgomot de: vuuu... vuuu... Cât dă cu degetul, atâta vuvuie. Şi, ca să fie în acelaş timp cu ceilalţi lăutari, ori să mărească zgomotul, începe a plimba vuva ţinând-o în aceeaş mână şi lovind la margine cu podul palmei drepte pentru a face să răsune zdrancanalele. Dacă asculţi pe un vuvar, s'aude: vuuu... vuuu... (cu degetul), ...zdranca-zdranca (lovită). Diferenţile specifice între vuvă şi tobă sunt: toba se bate cu ciocănelele, iar vuva nu; toba este astupată cu piele la ambele goluri şi n'are zdrăncănele. O asemănare găsim, la vuvă, cu daraua (tambura, tamburina) italienilor ce umblă prin oraşe cu flaşneta şi papagalul.

Vuvarii îndeplinesc pe lângă rolul de cârtăreţ şi rolul de măscărici, a face lumea să râdă—să nu mănânce şi să bea mult. Aşà, unii scot limba atât de mult, atingând cu ea vârful nasului; alţii întorc ochii pe dos şi câte şi mai câte şotii de felul ăstora. Unii vuvari meşteri, asvârle vuva în sus învârtindu-se, apoi o prijoane; vuva învârtindu-se având drept centru de gravitate degetul arătător al vuvarului, în care a prijonit vuva. Unii vuvari, când lumea e chef, încep a striga:

— Silică, ...unde e făsuiul d'astă vară, la ce l'ai mâncat,—aşa zice; unde e pielea vuvii de capră. Aşa a fost de vre-o 6 ani pe la noi, Ciuciu vuvagiul, care făcea lumea de pleca dela petreceri şi nunţi cu gurile strâmbe.

Gh. Fira

A sta la indrică=a fi contra, duşmani.

A pune'n sâmbră=a pune la cale, a mă înţelege.

A molfăi=a mesteca fără a deschide buzele.

A giuì=a intra în voe cu ceva; „Să-i bată focu' de copchii că, cât le dau şi nu-i mai pot *giui*.

Mi-o eşit hârşimu'=mi-o eşit buhul (ca de popă tuns).

Saină=laie, cenuşie: *«în doi peri»*.

Samochiş=lapte acru.

A ighi=a iubi.

Potmol=ceva prea voluminos. A ploat. Ce potmol de apa!

A diciocăla=a desface ceva în părţi.

Cimcea=se zice vârfului de la fus.

Struț pl. *struți*=țurțuri; Când înghiață apa la streșina casei.

Sloată=ploaie cu ninsoare.

Modâlcă, moțochină=O umflătură iscată pe mână ori pe trup, dar care nu produce mari dureri, numai diformează mai mult.

A chirlisi=a pierde vremea cu drumurile.

A mimiri=a desmerda.

Toantă=*tantalaucă*=proastă.

Tăbor, tăbâltoc=un sac mic, sau unul mare plin pe jumătate.

Chisc=se zice, când o margine de la pânză, când se țese, iese mai înainte.

Sgrebunțuri=răsuflături, când sparge o bubă.

Chic=greș făcut la arat.

Greș subst. pl. *greșuri*=un petic de pământ, nearat, între două brazde, ori printre arătură.

A. Moisei.

Arcanesc (verb a)=a croi cu vorba (ca cu arcanu' vita), a-l înturna pe cine-va de cum ai vorbit, a tachina, a lovi pe subțire, a pune bețe în roate: „Nu mă mai arcăni atâta, lasă-mă în banii mei".

Arcaneà (sb.) pl *arcanele* (rar de tot, arcănitură-turi)=învârtitură, cârneală, socoteală, tachinare, lovire; „Nu umbla cu arcanele".

Aghezmuiesc în înțeles activ=îmi răsbun pe el, îl bat, îl batjocuresc cum trebue; *refl:* a se batjocuri (singur); a se îmbăta bine. „L'am aghezmuit eu bine". Rău te-ai aghezmuit azi". (aghiazmă=apă sfințită).

Arcenie (sb.) In graiul românilor basarabeni=loc unde se vinde cu măsura, crâșmă (în Rusia-i monopol).

Amorțì (a. vb) a îngheța puțin, a se cam împuți căldura.

Angarà (sb.)=sarcină, datorie, greutate: „Câte angarale, toate pe noi".

V. Moisiu.

Zgâtie=copilă mică, pocitură.

A ghigosâ=a *buchisa*, a bate.

A se crămălui=a se tângui.

Flioașcă=glod amestecat cu zăpadă.

Flioșcărie=ca și flioașcă.

Bufe=găluște de post

Mâțe=patine.

A blioștiocăi=a umbla *teleap* prin glod.

Sabrion=băț popesc.

Oară=patimă, nevoe.

Hartană=bucată de carne.

Nu-i sculă=se zice de o femeie care nu-i frumoasă.

Tace mulgu=tace molcum.

Ciumercă=carte ilustrată.

Volbură Poiană.

GLUME, JÂTII, TACLALE.

138.—Şi alt nimic.

Cică era într'un sat un ţigan, care avea obiceiu ca în fie-care dimineaţă când se ducea la crâşmarul satului, cu care se încumătrià, ziceà: „*Buna dimineaţă şi-un rachiu*". Cumătru-so crâşmaru', cum i s'a fi potrivit lui un timp, că îl cinstea în fie-care dimineaţă cu câte un rachiu, după ce mai întâi ţiganul îi bătia *pontul* de mai sus.

De la o vreme, bagă de seamă crâşmarul, că prea îl scotea în pierdere ţiganul cu buna dimineaţa lui. Se gândià Românul, cum ar face să-l dezbere de obiceiul cu rachiul în toată dimineaţa.

Intr'o dimineaţă, vine ţiganul ca de obiceiu şi când intră în crâşmă, zice: —*Buna dimineaţa şi-un rachiu.* Crâşmarul, în loc de rachiul obişnuit, pune mâna pe-o scurtătură de sub tejghea şi-i trage pe nerăsuflate, până ce ţiganul a zis: —Haleu, destul, că nu-mi mai trebue rachiu, câte zile oi mai avea.

A doua-zi veni ţiganul să cumpere nu ştiu ce de la crâşmă. Când a deschis uşa, vârî numai capul înăuntru şi zise repede de frica calcavurei; —*Bună dimineaţă şi alt nimic.*

Auţită de la Petrache Tenea, fruntaş gospodar, Cerţeşti-Tutova

Vasile B. Ţirica.
Cântăreţ bisericesc, Bârlad.

139.—Ghibăcie.

Un român mai nevoieş s'a fost dus într'o zi la prăşit la altul mai chiabur şi se împăcase să-i deie pe ziua ceia o dimerlie de făină. Prăşiau amândoi. Intr'amurg, prăşitorul cu ziua, vede că stăpânul ogorului nici gând n'avea să se lase de la treabă, că era hârsit al naibei şi ahtiat după câştig.

—Păi, să ne lăsăm, măi cumătre, c'a asfinţit soarele,—zice după un răstâmp cel cu ziua.

—Ba, putem să-i mai dăm înnainte, cumătre, că iaca *fratele soarelui,* răspunde cel'lalt, arătând pe cer luna, care răsărise.

Omul a tăcut. Au lucrat pân' mai într'un târziu

Când la plată, adouazi, cela vine c'un sac mare şi cu unul mai mititel—o traistă—şi după ce-i toarnă în cel mare o baniţă de făină, el întinde pe cel mic:

—Pune şi ici, măi cumătre!

—Da nu ţi-am dat o dimerlie, cum ne-a fost vorba? Ce mai umbli şi cu traista?

—Păi, îi *fratele sacului,* măi cumătre! Pune şi-aici....

I-a mai pus oleacă, n'a avut încotro.

Din Coropceni-Vaslui.

J. Neculau.

140.—Câte un franc de Român.

Trei Români şi un Neamţ, plecând pe drum, au ajuns într'o pădure, unde găsesc pe un Român cu o căruţă. Fiind obosiţi, ei întrebară pe Român cât o să le ceară pentru a-i duce în satul vecin.

Acesta răspunde: —„Câte un franc de Român“.

Astfel se suiră cu toţi în căruţă. Când au ajuns în satul vecin cei patru călători îi plătiră 3 franci. Românul le zise că sunt patru cu toţii. Atunci unul din Români zise:—Apoi dumnealui e Neamţ!

Grojdibodu-Romanaţi. *N. J. Cotescu.*

141.—Iaşii ţiganului.

Îi murise mama bietului ţigan şi frate-so era la Iaşi la vânători.

Intr'o zi, prinse el de veste că cumătru-său are să se ducă la Bucureşti. Cum auzi, îşi aruncă ţiganul surtucul pe umeri şi fudul de tot, plecă repede la cumătru-so.

—„Bună ziua şi drum bun“, zise ţiganul.

—„Bună ziua, cioară“ îi răspunse Românul, nebăgându-l în samă.

—„Ioti ce te-aş ruga eu cumetre“, şi baragladina începu a se plân ge luându-şi căciula din cap într'o mână şi cu cealaltă arătându-şi durerea: „Am auzit că te duci la Bucureşti, răpede-te, te rog, cumetre, şi pe la frate-mio la Iaşi şi spune-i să vină acasă, c'a murit mama şi el nu ştie săracu'“.

Românul îl bufni râsul, totuşi se stăpâni şi-l întrebă:

—„Da ce fel îi frate-to, măi cioară?

—„Hei, cum să fie cumetre, ia un frumuşel nant-nant, sdrenţuit pe la obraz şi cu semne de vărsat pe la poale —da te rog, cumetre, de li-i întâlni, de nu li-i întâlni, tot să-i spui să vie“.

Auzită de la moş Constantin Negru
Ciureşti-Tutova. *G. V. Şuşnea.*

142.—De cine 'i mai jale ţiganului.

Un român zice într'o zi unui danci: —„Măi ţigane s'a înecat tată-to!“ —„Hauleu! şi luleaua mea la el“ răspunde danciul supărat nevoe mare.

143.—O ţigancă, se duce cu un copil mic, să-l împărtăşească. Dar ce-i abătu danciului, că nu vrea de loc, să se ducă, se ia sfânta împărtăşanie. Mă-sa căuta să-l amăgească zicându-i: —„Ia-o măi că-i zahar“. —„Baiu (nu vreau)“ răspundea danciul.—„Ia-o că-i pâne“.—„Nu vreau“. Şi-i spuse de o grămadă de bunătăţi, dar tot nu vrea.

Atunci ce i veni ţigancei, că-i strigă odată. —„Ia-o măi, că-i lulea!“ —„Ad-o încoa“, strigă danciu bucuros.

Floreşti-Tutova. *Virginia Stan.*

CRONICA

* Rugăm stăruitor pe cinstitele persoane cari nu și-au încheiat socotelele cu Calendarul, să se grăbiască, căci nu mai putem aștepta.

* **„Calendarul Neamului românesc"** *pe 1911 cuprinde 12* cântece bătrânești *culese aproape toate din Oltenia (culegătorul* Onică *este colaboratorul nostru d.* I. N. Popescu) *și povestea* Leder și Lăduncă *a celui ce scrie aceste rânduri.*

* Albina *de Crăciun are o* colindă *cu note muzicale și o* Vasilcă *de d. C. Popescu (Arsache-Vlașca).*

* *D.* P. Danilescu *scoate în no. 8 din* „Biblioteca folcloristică", **Anton Pann și cântecele de stea** *cu frumosul portret datorit d-lui* Delavrancea. *Se dau lămuriri asupra datinii umblării crailor cu steaua și un scurt istoric destul de interesant pentru iubitorii de citit. Urmează apoi 12 cântări din cele 24 cuprinse în ediția din 1892 și se încheie cu* sorcova.

No. 9 cuprinde **Barbu-Vodă-Știrbei**, *în tradiția populară, care se prezintă ca un început (vedem „vol. I"). In frunte are un chip al domnitorului și o prefață a d-lui A. D. Demetrescu, in care se lămurește pricina dragostei și pomenirei oamenilor mari de către poporul recunoscător. Urmează 9 povestiri frumos scrise.*

* D. Victor Vasilescu, *ne dă într'o cărticică litografiată cântări religioase,* **Irozi și colinde** *culese de prin Bucovina, parte populare, parte armonizate și parte compuse, în total 10 melodii cu text.*

* *Păr.* I. Antonovici *își scoate în broșură cu îndreptări și adăogiri, articolul publicat in calendarul nostru pe 1911.*

* *D.* V. Vârcol, *prof. în T. Severin, tipărește foarte frumos* **„Graiul din Vâlcea"**. *In prefață ne arată că materialul ce urmează este rezultatul unor călătorii din 1906 și 1908, iar în introducere ne spune că „nu se văd serviciile pe cari pretind că le aduc literaturii noastre scriitorii extaziați în fața a tot ce vine din popor, fără să se coboare, să aleagă delu el ce are mai bun și fără să știe cum să întrebuințeze materialul adunat". Foarte frumos și bine. Urmeaza însemnări etnografice ș'apoi particularitățile fonetice și morfologice ale graiului vâlcean. Pe 81 pag. urmează textele : cântece, povești, amintiri și felurite frânturi de graiu de seamă și apoi un glosar. Peste lucrarea d-lui Vârcol nu poate trece cel ce vrea să învețe singur și cel ce cercetează. Din parte-ne toată recunoștința și această întrebare : în ce legătură se află această lucrare cu* „Graiul nostru" ? *Textele comune amânduror lucrărilor sunt sporul d-lui Vârcol sau sunt luate din „Graiu" și controlate ? Am fi dorit să știm aceste lucruri spre a ne încredința de felul cum s'a alcătuit „Graiul".*

* *No. 21 din* Biblioteca societății **„Steaua"** *publică o colecție de* Cântece *voinicești și ostășești (încă și de altele) „culese și alese de d-nii* C. Rădulescu-Codin. St. St. Tuțescu și S. T. Kirileanu". *Gând bun, ispravă aleasă și cinste celor ce se trudesc. De ce însă să nu se tipărească versurile cum se obișnuește, cu „litere mari" la început ?*

* *In* Ramuri *No. 15 o frumoasă povestire a d-lui D. Furtună.*

P.

* *Apare, în urma însărcinării din partea Academiei Române, o* colecție de melodii populare *a d lui Tiberiu Brediceanu. Cântecele, dimpreună cu melodiile lor, sunt strânse din comunele de căpitenie maramureșene : Săliște, Săcele, Borșa, Bârsana, Călinești, Budești, Apșa ș. a. cu ajutorul vrednic al preoțimei de*

acolo. Aceiaşi însufleţire, cel puţin, vine vremea a se vedea şi la noi, unde stricarea obiceiurilor merge cu paşi repeţi şi unde se prăpădeşte ţilnic duhul vechiu care ne-a dat viaţă.

** Avem deosebit motiv a ne bucurà, văţând cum, pe ţi ce merge, culegerile de înţelepciune poporală îşi află însemnătatea cuvenită şi nu putem să trecem fără ca să aducem înainte, în această privinţă, vorbele iubitului nostru îndreptător, d. prof. Nicolae Iorga, care spune în no. 1 an. III al* „Neamului Românesc Literar“: *„Va privi (revista) literatura ca o parte din cultura naţională şi aceasta ca o cerinţă şi o manifestare a unui popor. Va face o parte largă literaturei populare“.*

Dumitru Furtună.

Poşta Redacţiei:

V. S. M. Adam. *Mai întâi trebue să vă cunoaştem numele şi dacă sunteţi abonat la revistă.*

C. M. Popescu. *Cântecul bătrânesc s'a primit dar nu-l putem tipări, căci sunt altele mai vechi cari aşteaptă rândul. Trimite-ne lucruri mai multe şi mai felurite, ca să avem de unde pune.*

N. Cotescu. *Vă dorim adresa.*

D. Costică. *Se publică orice soiu de material, cules cinstit, la rândul ce i are,*

Cărţi primite la redacţie:

Delavrancea : Luceafărul, *dramă în V acte, Bucureşti, Socec 1910, 264 p. 2.50 lei*

P. Danilescu: Anton Pann şi cântecele de stea *(No. 8 din „Biblioteca folcloristică“) Craiova, 1910 32 p. 30 b.*

— Barbu Vodă-Ştirbei, *în tradiţie populară (No 9 din „Biblioteca folcloristică“) Craiova, 1910, 62 p. 30 b.*

Victor Vasilescu: Cântecele Irozilor şi colinde, *Cernăuţi. 1909 (litografie) 32 p. f. preţ.*

Ec. I. Antonovici : Notiţe istorice şi tradiţionale despre Schitul Magariu din judeţul Tutova, *ediţie separată din „Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1911 cu îndreptări şi adăogiri—Bârlad 1911. 14 p. cu 2 chipuri, 50 bani.*

Eug. Revent : A treia scrisoare către un necunoscut. *Satiră 4 p. 20 b*

Tudor Popescu : Proectul legei pentru obligativitatea votului şi dreptul de vot al ofiţerilor şi subofiţerilor reangajaţi, *Buc. 1910, 11 p. 50 bani.*

C. Budariu şi I. Dodon : Politica satelor *No. 1 scris i p. ţărani, Iaşi, 1910 15 p. 5 bani.*

A. C. Calotescu-Neicu : *Câteva povestiri de Maupassant (traduceri). Biblioteca revistei „Viaţa agricolă“ Buc. 1911 86 p 50 bani.*

V. Vârcol : Graiul din Vâlcea, *Buc. 1910, 102 p. 2 lei.*

C. Rădulescu-Codin, Şt. St. Tuţescu şi S. T. Kirileanu : Cântece voiniceşti şi ostăşeşti *(No. 21 din Biblioteca societăţei „Steaua“) Buc. 1910 96 p. 20 b.*

Ghio : Gheorghiţ' a Popei, *Tg Neamţu, 1906, 24 p. f. preţ.*

Biblioteca revistei „Ion Creangă"

INSCRIERE

Subsemnatul primesc condițiunile de funcționare ale Societății pentru editarea unei Biblioteci în jurul revistei „Ion Creangă, și cari sunt:

1. Biblioteca va avea formatul 10 c.m./15 c.m. și va cuprinde în mijlociu 100–120 fețe.

2. Biblioteca va apare de cel puțin 4 ori pe an, începând cu 1911.

3. Biblioteca va publicà culegeri alese de literatură și artă populară, scrieri în graiu popular, precum și mici cercetări de limbă, literatură și artă populară; scopul acestora este de a face creștere națională prin însuși producțiile noastre.

4. Primirea, cercetarea și prețuirea manuscriptelor trimise, supravegherea tiparului, împărțirea exemplarelor și toate socotelele, cad în sarcina unui Ingrijitor, care va fi redactorul revistei „Ion Creangă".

5. Pentru preântîmpinarea cheltuelelor întâiului număr al Bibliotecei. Ingrijitorul va vinde un număr nehotărît de acțiuni nominale, al căror cost unitar este de 8 lei; o jumătate de acțiune, 4 lei.

6. Orice membru acționar nu poate cumpăra decât o acțiune, cel puțin

7. O acțiune sau mai multe, se pot cumpărà și în tovărășie de mai mulți inși cari însă vor fi reprezentați printr'o singură persoană.

8. Prețul unui exemplar din Bibliotecă fiind de 40 bani, orice acționar va trebui să desfacă prin vânzare câte 24 exemplare de fiecare acțiune, trimițând costul întreg către Ingrijitor, în termen de 20 zile dela primirea numărului exemplarilor.

9. Din sumele intrate la Ingrijitor, se vor scade cheltuelele tiparului, plata autorului, corespondența și alte cheltueli, iar rămășița se va împărți astfel: 50% ca dividende acționarilor, 35% ca ajutor revistei «Ion Creangă» și 15% ca plată Ingrijitorului.

10. Darea de seamă despre mersul moral și material al Bibliotecei se va ascultà cu prilejul adunărei anuale a revistei „Ion Creangă".

11. Hotărîrile se ieau de majoritatea membrilor prezenți

12. Dări de seamă tipărite și semnate de membrii prezenți, se vor trimite tuturor acționarilor.

Subsemnatul cumpăr acțiune pentru care am plătit astăzi suma de lei ....

Semnătura

Loeul

NOTĂ. Sumele primite de Ingrijitor până acum, se socotesc ca parte din costul acțiunilor ce se vor subscrie, așteptând numai diferența. Dacă sumele trimise sunt mai mari decât costul acțiunilor cerute, de diferență se va ține socoteală pentru viitor.

Lămuriri la cerere, dacă se va adăugi o marcă pentru răspuns.

Primirea raspunsurilor se așteaptă până la **15 Februarie** *a. c.*

Biblioteca se scoate numai pe numărul subscriitorilor și nu se va vinde prin librării

TUDOR PAMFILE: SFARȘITUL LUMEI

Au subscris până la 25 Ianuarie:

George A. Cosmovici 5, Smaranda G. Cosmovici 5, George A. Bogrea 5, Const. St. Stan, Haralampie Celus, Elisa N. Bancea (Tg. Neamț) = 18 (urmează).

Petru G Savin (Jorăști-Covurlui), Ghiță Dumbravă (Dragomirești-Tutova) Hrisant Dăscălescu (Broșteni-Roman), Zahei Grigoriu (Humulești-Neamț), Alex. V. Ionescu (Calfa-Corugea, Constanța), Haralamb Florescu (Brăești-Dorohoiu), Gh. V. Șușnea (Ciurești-Tutova), G. Mândrilă (Șaru Dornei, Suceava), Ion Dimitriu (Botoșani), Ion Ionescu (Gherăseni-Buzău), Gr. Ignat (Pufești-Putna), V. Șova (Scorțeni-Bacău), D. Zamfir (Oniceni-Roman), Gh. Gh. Harnagea (Vutcani-Fălciu), Iordache Simion (Ripiceni-Botoșani), T. Găugă (Iași), Gh. Vartolaș (Budeștii Ghicăi, Neamț), Șt. Tăbăcariu (Cursești-Vaslui), Toma Ionescu (Bucegea-Botoșani), Gh. Cojan (Valea Arinului, Bacău), Const. Vasiliu (Tușești-Botoșani), V. Necolau (Bacău), D. Desagă (Bogdănești-Bacău) V. Mircea (Ștefănești-Botoșani), Gh. V. Popescu (Seimeni-Constanța), Ștefan Ionescu (Fălciu), Gh. Pancu (Gorovei-Dorohoi)=27 (urmează).

Petre Danilescu, Ion L. Ureche (gara Sălcuța), Constanța Popescu înv., Elisabeta H. Biță înv. (Șegarcea-Dolj), Pr. N. Pretorian (Panaghia), Paul Popescu 4, D. Florian (Șegarcea-Dolj), Pr. Sp. Măndescu (Calapăr), Gh. R. Mihu secr. (Calapăr), Sp. St. Petre notar, Radu Ștefănescu primar (Calapăr) Maria I. Popescu (Craiova), Florea D. Darie=16.

A. Moisei (Nemțișor-Neamț)=1 (urmează).

Gh. Fira 5 (Stefănești-Vâlcea)=5.

Ion N. Popescu 5 (Ștefănești-Vâlcea)=5.

N. V. Hânțescu (Hânțești-Dorohoi), D. Mihailovici (Vlădeni, Mândrești-Botoșani), C. Mihailovici, Ioan Corohoi (Hânțești-Dorohoi), Petre D. Ionescu (Zvorâștea-Dorohoi), Gh. Gheorgescu (Hreațca-Dorohoi), Pr. D. Gherasim (Mohoșești Dorohoi), Pr M. D. Gherasim (Buda-Dorohoiu)=8 (urmează).

P. Herescu, Gh. Pop, Nicolai a Ghiorghiesei, Ștefan Petrescu, Petru Mihăilescu, Emil Solomon, Epaminonda Economide, Nicolae Petrescu (meser.) Nicolai Labiș, Alexandru Stamate, Gavril Crețu, Gheorghe Scutelnicu, Gav. Iftime, Gheorghe Crăciun, Petrea Gemanaru, Gavril a Ghiorghiesei, Lazăr Postelnicu, Ilie Rotaru, Ion Șopârlă, Vas Costache Scutelnicu, Costică Dumitriu, Costan. Părăloaia (Găinești-Suceava)=22 (urm.)

Pr. I. C. Beldie 2, Dionisie Donosă, Temistocle Toma, Andrei Vasiliu, Gică Filipescu. Pr. I. Gugoașă (Fârțănești-Covurlui) Petru C Beldie (Moscu Covurlui), Pr. C. Beldie, Miltiade I. Tofan (Jorăști Covurlui), Lucreția Vârgolici (Vârlezi-Covurlui)=12.

Dumitru Furtună 5, Natalia Leontescu 5, A. D. Faliboga (Vlăsinești-Dorohoi, C. Fumu, (Țigănași-Iași), N. A. Constantinescu, V. G. Ispir, N. Gheroescu, Ion Țaranu (Buhalnița Neamț), Petru Pașnicu (Farcașa-Neamț), Sol. Sofonea, Șt. Popescu (Otești-Olt), C. Gr. Furtună, D. Corneanu, I. Furtună (Mânăstireni-Botoșani)=22 (urm.)

D. I. Procopie, Pr. I. Procopie, Pr. M. I. Procopie, C. Iscu, înv., Enache Dăscălescu cânt. (Ardeoani-Bacău), Gh. Gheoldum teolog (Onești-Răcăuți

Bacău), Gh. Vlad (Cârligi-Roman). I. Pandelea (Comănesti-Bacău), V. Niculescu (Mălini-Suceava), C. V Tomescu (Mitropolia-Iaşi). V. I. Şova (Poduri-Bacău), C. Ţiţariu (Obârşia-Bacău)=12 (urm).

Econ. I. Antonovici 2, *N. I. Antonovici,* C Baştă, I. Tudorache, C. Brătilă. Gh Trandafir, N. Arbanaş, Gh. Iacobeanu-Delalunca, Alex. Dumbravă, N. Popa, V. Popescu, D. Stan. St. Dimitriu=14 (urm.)

I. Neculau 10 (Coropceni-Vaslui).

Spiridon Modoran, Ioan Dumitrescu, plutonier batalionul 1 vânători (Craiova), Damian Tomescu (Albeni-Gorj), Marin Moraru (Padea Dolj) Dumitru Ionişor (Bărbăteşti Gorj), Marin Vlăduca (Rasnic-Dolj), Ionel Berbecel, Anghel Spătaru, Ion Mitrana, Gheorghe Ghebauer, Dumitru H. Sinescu, Marin Bica, sub. locot. Constantinescu Dumitru batalionul 1 vânători. *Nic I. Dumitraşcu* (Craiova).=13

Pr. Dimitrie Nestor 2, Minadora Samoil, Ecaterina Nestor, *Dimitrie Nestor* 2, Costache Corciovă, Ştefan I. Paraschiv, Const. T. Ariton, Docani Tutova)=9.

Subscrierile se închid la 15 Februar, până când trebuesc trimise şi toate sumele.

Am dori să ni se arăte toate greşelele din aceste liste, ca să nu se tipărească tot ast-fel şi la sfârşitul lucrărei.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei **„Ion Creangă“** *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODA“

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	64.75

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	858,95

D-lui Artur Gorovei Fălticeni

Anul IV.—No. 3. **Martie, 1911.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

DORUL MÂNDRII

(Melodie populară.)

Răricel și duios. Cules și așezat: D. Mihalache

Frun-ză ver-de de ci-coa-re Câ-te
Nici u-na nu-i ar-ză-toa-re Ca do-
ra-ze sunt sub soa-re Do-rul mân-drei când
rul de fa-tă ma-re Do-rul ei când te-a
te-a-pu-că I-ni-moa-ra ți-o u-su-că.
co-prin-de I-ni-moa-ra ți-o a-prin-de.

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară. . . . . . . 5 lei
In străinătate. . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

MEMBRII SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mânăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iași), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeoani-Bacău], P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-veche, Tulcea), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu [Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.—
—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Anul IV.–No. 3. **Martie, 1911.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD	ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL: In țară . . . 5 lei In străinătate . 6 «

INSEMNĂRI.

—Soc. „Ion Creangă", în întâia sa adunare vremelnică de la 6 Febr. a primit înscrierea ca membru societar a d-lui *N. I. Munteanu,* din Chilia-veche, jud. Tulcea.

—A 2-a adunare vremelnică e convocată la 6 Martie a. c. la redacție spre a hotărî asupra unei cereri de înscriere de membri (art. 8 din statute).

—Redactorul mulțumește călduros d-lui D. I. Procopie pentru fotografii și d-lui Dumitru Furtună pentru documente și manuscripte vechi (cirilice).

—Din pricina alegerilor parlamentare cari au dat prea mult de lucru tipografiei, nu s'a putut sfârși tiparul N-rului 1 din *Biblioteca Revistei „Ion Creangă".* El se va încheià în cursul acestei luni. Astfel, se mai pot primi acționari și subscrieri de exemplare până la 20 Martie.

ÎNTÂIA ADUNARE ANUALA A SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ".

–Cuvântarea Redactorului–

Domnilor,

Nimeni dintre noi și nimeni dintre Românii cari mai găsesc răgaz să se gândească și la alte rosturi în afară de cele ale gospodăriilor lor, –vorbesc de acele tainice legături, cari ne fură în unele momente din făgașele noastre egoiste,– nu poate să nu recunoască vremea vitregă în care se sbate sufletul nostru românesc.

Ne vom lăsà de-o parte pe noi, târgoveții și cei târgovețiți, cari am ajuns astfel prin moștenire părintească, prin îndeletniciri și prin cei în mijlocul cărora trăim. Ne vom uità portul, care de cele mai multe-ori e uniforma așezământului din care facem parte și care port, printr'o greșală veche, îl cinstim cu sfințenia tradiției. Ne vom uità graiul stricat, cu care ne-au deprins într'o vârstă fragedă dascalii și școala înstrăinată fără pricină. Ne vom uità sufletul cu tot noianul lui de patime. Ne vom uità trupul cu setea lui de lene, plăcere. Și vom zice:

Suntem pierduți, chiar dacă nu vom fi cu desăvârșire și în toate privințele. Ne recunoaștem vina și ne căim, dar ceasurile sunt prea târzii și o pocăință ori o îndreptare nu ne-o mai putem dobândì. Și

în această stare, cu acest răsunet al unei curăţenii sufleteşti şi trupeşti dorite, ne întrebăm: Ce mai putem face? Domnilor, ce să putem? Să scăpăm şi pe alţii de greşalele noastre! Să scăpăm pe cei ce încă n'au început să alunece pe povârnişul pe care noi îl cunoaştem şi care a lăsat urme ce se văd.

Şi cine ar fi acel nevătămat încă? E ţăranul, ţăranul pe care îl cunoaştem şi care ne cunoaşte.

Intr'un ungher de munte, ţăranul acesta pe care îl rabdă pământul de dedesubt şi Dumnezeu de-asupra, duce o viaţă mai grea ori mai uşoară, după împrejurări, spre a-şi putea agonisì hrana şi cele trebuincioase sufletului său.

Taina pământului o cunoaşte, taina lui Dumnezeu a căutat s'o afle şi din toate acestea şi-a poruncit sieşi o sumă de îndatoriri pe cari caută, după puterile sale, să le aducă la îndeplinire.

In mijlocul acestor îndatoriri trăeşte de veacuri, trăgând seama la toate, cercetând, întrebându-se şi răspunzându-şi. La multe din grelele întrebări cu cari noi ne frământăm cu ajutorul cărturăriei, ţăranul nostru şi-a aflat de mult răspunsurile cuvenite, la cari noi, în mândria noastră seacă, nu ne plecăm urechile. Ştie să răspundă la durere, ştie să răspundă la bucurii mai bine de cât noi, ştie să preţuiască viaţa mai bine de cât noi şi o părăseşte la vreme şi fără multă părere de rău.

Ţaranul acesta ascuns în ungherul muntelui are acea mare însuşire de a şti unde trebue să i se oprească năzuinţele cari la noi nu se pot oprì nici odată, cari la noi sunt în tot-deauna cu putinţă de a fi ajunse şi lăsate în urmă, spre a gândì la altele mai străvezii şi mai dulci.

Ţăranul acesta e rod al lui Dumnezeu şi al firii, noi suntem rodul nostru. El este deplin, noi, veşnic cu lipsuri.

E cu putinţă oare să ne înlocuim sufletul nostru atins prin sufletul lui nevătămat?

E foarte greu! şi mai ales e foarte greu să ne primenim în întregime. Cu câte ceva însă, se poate; în totul nu. Ne ţin pe loc prejudecăţile învechite şi înrădăcinate, ne ademeneşte străinătatea de care nu putem fugi, căci nu suntem apăraţi nici de pământ, ca Muntenegrenii, nici de poruncile Dumnezeeşti ca Turcii, şi nici mari nu suntem, ca să ne asculte şi să împrumute alţii de la noi şi nu noi de la alţii. Ştiţi că ochiul stăpânului îngraşă calul şi când e vorba de apucături, fiecare îşi caută un stăpân de la care cauta să împrumute, spre a se chema şi el măcar biet purtător de peceţi; dacă nu boier, macar boierit.

Instrăinarea aceasta e primejdioasă căci vom ajunge vremuri când prăpastia între cele două maluri va fi aşa de adâncă, în cât unul dintre ele, dacă nu amândouă, va trebui să se dărâme.

Sufletul târgului este astăzi despărţit de sufletul satului neatins, tocmai printr'o astfel de prăpastie şi fiecare dintre noi, dacă n'am auzit încă prăbuşiri mari şi sgomotoase, am auzit cel puţin şi am văzut năruiri mărunte, am văzut ţărina cernându-se pe alocuri către fund şi care prevesteşte sfârşitul cel dureros.

Suntem oi pierdute cari nu voim să ne întoarcem la turmă şi mai

trist încă, ne putem socoti ca nişte capre cari după ce am înotat ca vai de lume prin apă, chemăm oile după noi, să li se îmbibe apa în lână ca să nu mai poată înota şi să se ducă la fund. Aceasta suntem.

Vor veni, poate, vremurile de căinţă amară, când nu ne vom cunoaşte casa şi de aceia e bine ca să ne-o îngrădim de pe acum cu zid înalt ca să nu i se prăpădească cu desăvârşire urma. Această casă strămoşască este portul, graiul şi simţirea românească.

Dacă noi stricăm aceste străvechi podoabe —statornicite prin firea lucrurilor— şi le înlocuim prin mijlocirea oştirii, a şcolii şi a tuturor aşezămintelor legale şi nelegale, să avem măcar atâta inimă ca să zugrăvim vechile stări aşa cum sunt sau cel puţin aşa cum le-am aflat rămase, ca să le găsească urmaşii noştri,—să le îngropăm cum am mai spus cu alt prilej, cu toată cinstea, să le aşezăm în sicriul în care viermele nu poate să le roadă.

Unul din aceste sicrie este, d-lor, şi revista noastră *„Ion Creangă“*.

D-lor, se împlinesc la vară 5 ani de când venind în Bârlad, printr'o împrejurare firească, am cunoscut pe cel ce ne găzdueşte astăzi, cu toate că ne cunoşteam din altă parte cu trei ani mai înainte. Eu eram şcolar tânăr şi mi se dăduse multe de-a gata, d-l Lupescu era unul din dascalii ce-şi făcuse singur şcoală vre-o 10—15 ani mai înainte, ascultându-şi glasul inimii sale şi doborînd piedici pe cari eu nu le-am cunoscut. M'a primit cu o prietenoasă, cu o frăţească, c'o părintească dragoste, pe care a arătat-o şi altora. Era aici şi învăţătorul Mrejeriu. Ne-am pus la sfat cu toţii şi câte odată cuminţi, câte-odată nebuni de cuminţenie, am început câte ceva şi-am isprăvit iarăşi câte ceva, despre care însă îmi veţi îngădui să nu vă povestesc.

Au trecut doi ani şi într'o zi călduroasă de Iulie din anul 1908 am pus temelie revistei *„Ion Creangă“* nu din ambiţie, nu cu anumite scopuri de câştig material ci cu gând curat de a ne jertfi clipele noastre slobode pentru adunarea podoabelor de graiu şi simţire românească.

N'a fost la mijloc ambiţie, pentru că această patimă nu cunoaşte munca pe care noi de atunci şi până astăzi o dăm necurmat, după slaba noastră putere şi pricepere. N'a fost gând ascuns de câştig, pentru că tocmai cea mai grea parte, —pornirea din loc,— cereà să dăm şi nu să luăm.

Mărturisim că n'am fost nici odată bănuiţi, căci n'am auzit şi dacă o spunem, este ca să audă şi alţii şi să vadă cari sunt adevăratele temelii pe cari se poate sprijinì o faptă.

Le-am încercat, le-am văzut rodul şi prin urmare putem să spunem ori şi cui că cinstea şi jertfa deschid toate căile.

Am poftit lângă noi şi pe alţii şi mulţi ne-au răspuns, oameni mai toţi saraci dar destul de inimoşi. Ne-am alcătuit, cum s'ar zice în ceată şi-am lăsat pentru alte vremuri, ori pentru nici odată, înşirarea scaunelor după cinstea fiecăruia, fiind-că spre ruşinea noastră nu aveam de cât un singur fel de scaune şi, spre mândria noastră, n'am aflat în ceată pe nici unul mai breaz de cât altul. Şi am pornit lucrul pe

ogor, pe care am dori să nu-l putem isprăvi în vieţile noastre, ale noastre, ale celor ce suntem astăzi adunaţi aici.

Aceasta însă nu însemnează că închidem ochii la cercetarea sporului.

După 5 luni, ca ori şi ce creştin, punem cruce anului I şi cu uimire pe de-oparte, cu nespusă bucurie pe de altă parte, vedem că putem trece şi în anul II. Când ajungem la sfârşitul acestui an, vedem că ar fi păcat să ne oprim şi să lăsăm pe al III-lea ne'nceput şi nesfârşit şi să nu ne încercăm norocul şi într'al IV-lea din care am şi lăsat în urmă 3 zile!

In ce stà, d lor, bucuria noastră? Stà în mijloace băneşti şi materiale folcloristice. Se înţelege, când zicem „bucurie" nu vom asemuì-o cu cea a Fericitei Elena, când a aflat cinstita Cruce, ci a fost bucuria sărmanului şi cumpătatului. Micul nostru visternic ne va vorbi mâne despre mijloacele pe care le-a avut şi le are şi eu voi vorbì acum despre cele ce le-am avut şi le am.

D-lor, a fi culegăror priceput nu-i lucru uşor; a te chinuì să culegi şi să trimiţi spre publicare când nu aştepţi nici o răsplată, când ţie, culegător, administratorul îţi cere să plăteşti în fruntea tuturor abonamentul, nu-i lucru obişnuit şi ne-a fost dat să vedem foarte mulţi asemenea colaboratori neobişnuiţi.

In anul I numărăm 41.

In anul II numărăm 82 dintre cari 34 vechi şi 48 noi, pierzând 7 din cei pe cari îi avusesem în anul I.

In anul III numărăm 87 dintre cari 53 vechi şi 34 noi, pierzând 28 din cei pe cari îi avusem în anul II.

Numărul întreg al celor ce au publicat în revista noastră de la început şi până astăzi este de 122 dintre cari colaboratori statornici au rămas numai 21.

Numărul de pagini tipărite este de 860, pe cari au văzut lumina aproape toate felurile de producţiuni populare.

Astfel cum s'a înfăţişat revista până acum, a găsit aprobarea cea mai largă din partea multor oameni de litere şi ştiinţă, din ţară şi de peste hotare.

Din străinătate pomenim pe d-nii Jarnìk, Gaster, Tictln, Weigand şi Puşcariu iar din ţară numai pe d-nii Delavrancea, Philippide, Gane, Bianu, Iorga, Maiorescu, Cuza, Vlahuţă, cari ne-au arătat prin graiu şi prin scris părerile ce le au despre revista noastră. Acesta este un îndeajuns de puternic temeiu spre a ne încredinţà că mergem pe calea adevărată.

Dar nu numai atâta. Preoţii, învăţătorii, slujbaşi feluriţi şi câte odată chiar oameni muncitori cu palmele ne cer revista pe care o văd pe la prieteni, sau de care aud prin gazete.

Rezultatul în această privinţă ar fi de bună seamă cu mult mai mare, dacă am avea la îndămână mijloacele de-a face revista cunoscută şi de a o îndrepta acolo unde ar fi primită cu toată dragostea.

Mijloacele însă nu le avem şi până să ne aflăm o uşă deschisă trebuie să ne latre cânii de la alte gospodării. Uşa nici odată nu ni se închide, cu toate acestea rare ori când revista ne vine inapoi. Se înţelege, când e vorba de plată, pe alocuri, vorba se schimbă.

Revista noastră se citeşte căci cuprinde lucruri multe şi felurite, cari plac şi factorului şi vătăjelului. Şi place şi abonatului chiar când o primeşte cu oare-care zăbavă. Ar putea însă să se înfăţişeze şi mai bine dacă am putea da ilustraţiuni mai multe, dacă producţiile artei populare, care întră in cadrul revistei, mai mult cu numele, ar fi arătate prin vederi şi dacă unele din cântecele noastre ar fi însoţite de melodiile lor aşezate pe note. Ne-au venit chiar asemenea lucruri, dar iarăşi, a trebuit să ne mulţumim cu puţinul, din lipsă de mijloace.

A venit material îndeajuns şi cei 87 de colaboratori nu pot încăpea într'un singur număr. De la câţi se poate mai mulţi, trebue să se pună în fie-care număr câte ceva şi de aici a ieşit un fel de supărare uşoară, un soiu de descurajare al colaboratorilor, care fireşte, aduce însemnate pagube revistei.

Lucrul s'ar putea tămădui uşor: să se scoată câte două numere pe lună, de aceiaşi mărime ca şi cele de astăzi sau, rămânând revista tot lunară, să se mai mărească cuprinsul. O dorim aceasta, trebue s'o dorim, dar până nu vom avea mijloacele, n'o putem face.

Domnilor, nu îndrăznim să ne asemuim, dar vom repetà vorbele pe care M. S. Regele le-a spus cu privire la apariţia Dicţionarului limbii române: „Fiinţa acestui dicţionar e mai presus de perfecţiunea lui". Noi trebue să recunoaştem că „Fiinţa revistei «Ion Creangă» e mai presus de mărimea ei".

Avem oare-cari mijloace, dar acestea, după mine, nu sunt de cât nişte biete proptele cari ne-ar sprijini la vreme grea, pe cari n'am dori-o şi abia dacă mă gândesc să rog pe d-l Lupescu ca să vă propună să trecem o parte din ce avem ca fond nealienabil desăvârşit, pentru ca să înjghebăm cu încetul mijlocul de a face această revistă nemuritoare. Până atunci, însă, d-lor, v'aş ruga să păzim cu toţii la o laltă să nu se stângă lumina candelii noastre. S'o îngrijim ca să ardă veşnic, puternică ori plăpândă, după undelemnul ce i-l vom putea închinà.

Acum înainte de a încheia raportul meu, mă simt dator să vă rog, ca să ne unim cu toţii şi să trimitem în No. viitor al revistei, harnicilor noştri tovarăşi de muncă, mari şi mici, bătrâni şi tineri, bogaţi şi săraci, strânşi ctâe mai mulţi la un loc ori răsfiraţi câte unul, mulţumirile şi salutările întâiei noastre adunări anuale.

Vă rog de asemenea să-mi îngăduiţi a mulţumì şi tipografiei în care lucrăm, care adesea, trece peste consideraţiunele comerţului şi ne dă adevărat sprijin.

D-voastre, vă mulţumim şi pentru sfaturile de până acum şi pentru că v'aţi ostenit până aici spre a ajuta cu luminile d-v. la nevoile ce le avem şi peste care dorim să trecem.

Redactorul, T. Pamfile.

PATRU VARIANTE ALE CĂRŢII POPORANE „AVESTIŢA, ARIPA SATANII".

III.[1]

Intru numele tatalui şi al fiiului şi al sfăntului d(u)hŭ aminŭ.

Eu robu lui Dumnezăŭ sfăntu Sisinŭ, pogorăndu-mă din muntele Eliconului cu adevăratŭ am văzutŭ pre un aranghielŭ Mihailŭ voivodulŭ îngerescŭ înpinghingândŭ(*sic*) pe un d(u)hŭ necuratŭ pre anume Veştiţa aripa satanii care aveà păru capului lungŭ pănă în călcăe şi ochii de focŭ şi din gura ei eşià pară de focŭ şi căutătura ei sălbatică şi mergea foarte strămutată. Şi-i zisă ei arhanghelu Mihailŭ voivodulŭ îngerescŭ: Stai, satano, cu frica lui Dumnezăŭ. Iară ea stătu şi groznicŭ căută asupra îngerului. Şi-i zisă ei îngeru: Spune-mi mie, spune-mi cu frica lui Dumnezău, tu de unde vii şi unde mergi şi cum îţi este numele tău. Iară ea zisă: Eu săntŭ Veştiţa aripa satanei şi merg că am auzitŭ de o fecioară Maria fata lui Achimŭ şi Anei şi pe acea fecioră au vestitŭ arhanghelulŭ Mihailŭ voivodulŭ îngerescŭ al oştilorŭ şi al puterilor îngereştĭ, că dintru o fecioară va să nască Iisusŭ Nazarineanu înpăratulŭ a totă lumea. Şi eu mergŭ cu ale meale meşteşuguri mari văzute şi nevăzute ca să o zmintescŭ pre ea precum zmintescŭ pănă în ziua de apoi şi pre alte feciore. Iară arhanghelŭ Mihailŭ voivodu îngerescŭ, zisă: Aceşte dievoleşti meşteşuguri ale tale spune-mi-le mie. Şi o luă pre ea de părulŭ capului şi o bătu pre ea preste tot trupul ei cu vălvără de focŭ şi o împunsă în coastele ei cu paloşu şi o bătu foarte tare cu bătae de usturime şi o bătù cu frică, căt spusă toate meşteşugurile ceale văzute şi ceale nevăzute. Iară ea strigă de zisă: Mă facŭ muscă şi mă facŭ păianjen şi mă facŭ ogarŭ şi toate nevăzutele şi mergŭ de zmintescŭ copii şi le strămutŭ fata lor dormindŭ în somnŭ şi cu alte diavoleşti meşteşuguri zmintesc muma copiilorŭ când săntŭ îngreuete. Şi mai tare mă apropii de care ia mana vitelorŭ şi de pezeveghia, şi de fermecătore şi care fac cu pâni şi cu plunb, sau care nu-şi îndreptează casa soţilorŭ sau care s'au înnunat *(sic)* sau îngreuiatŭ. De acestea mă apropii mai tare şi de alte fămei mai curate. Şi am 19 nume: 1) Veştiţa, 2) Nadaria, 3) Salomeia, 4) Nada, 5) Nabora, 6) Văzuha, 7) Smirna, 8) Paha, 9) Peha, 10) Grapa, 11) Zilimiea, 12) Nerja, 13) Haraba, 14) Hulina, 15) Hoba, 16) Gara, 17) Gapina, 18) Puha, 19) Tiha. Şi cu acelea nume ale mele merg de zmintescŭ fămeile. Şi cănd săntŭ numele mele acolo, nu mă poci apropiea trej fălci de locŭ. Şi iată că-ţi dau zapisul mieu ţie, muncitoriule, care mă munceşti pre mine. Care unde s'ar găsi acest zapisŭ al mieu, la orice

[1] *V. No. trecut p. 38—40.*

casă va fi, acolo nu mă poci apropiea trei fălci de locŭ şi nici o treabă n'am de ale casăi lui. Şi la cine va fi acestŭ zapisŭ al mieu cu aceste nume.... [numele nu sunt însemnate].

Isus Nazarineanu, care s'au născutŭ din prea curata fecioara Mariea. Tu satano, să nu te atingi de robu lui Dumnezău (cutare)

Insemnare: Această variantă se află într'un manuscript miscelaneu curat bugomilic. Nici anul, nici scriitorul nu se cunosc. Lângă o însemnare posterioară, şi de un alt condeiu, este scris anul 1792. Manuscriptul poate fi de prin întâia jumătate a veacului al 18-lea.

IV.

Eu sfântul Sisoie, pogorându-mă din măgura Elionului, întâmpinai pă Avestiţa, aripa satanii, căruia ereà părul capului până la călcăe şi cu oichi ca de foc şi cu aripile ca săgeţile şi cu unghiile ca săcerile şi ereà foarte grozavă. Şi depărtându-mă eu de dânsa, iată că văzui unde o întâmpină pre ea arhanghelul Mihail şi o întrebă: De unde vii, necurato, şi cum îţi este numele tău?

Iară ea zisă: Eu sânt Avestiţa, aripa satanii şi am auzit că va să nască Hristos din prea curata fecioara Maria şi merg la dânsa ca să-i fac zminteală la naşterea pruncului.

Iacă arhanghelul Mihail o prinsă de părul capului şi îi înfipsă paloşul în coastă şi începu a o căznì foarte rău şi îi zisă: Spune-mi cum faci tu de întri în casăle oamenilor de faci zminteală fămeilor şi le omori copii? Iară ea zisă:

Eu mă fac fomee şi ogar şi căine şi pisică şi muscă şi păianjen şi în multe chipuri mă fac şi întru în casăle oamenilor şi fac zminteală fămeilor şi le omor copii lor. Şi am 19 nume: cel dintăi Aveştiţa, 2) Brona, 3) Nardarona, 4) Samsala, 5) Amelia, 6) Robeia, 7) Muha, 8) Puha, 9) Nevaza, 10) Feiaca, 11) Hoba, 12) Iscara, 13) Leba, 14) Cozarna, 15) Franţa, 16) Duca, 17) Harba, 18) Arpida, 19) Bordiea. Şi unde să vor afla aceste nume ale mele scrise, eu de casa acelui om nu mă poci apropiea de 7 mile de loc. Deci îi zise arhanghelului Mihail: Iată că-ţi poruncescŭ cu numele lui Hristos, să nu te apropii de casa robului lui Dumnezeu (cutare) i[1] (cutare), nici de copii lor, nici de slugile lor, nici de dobitoacele lor, nici de nimic ce vor fi al lor; ci să te duci în fundul tartărului unde este locul tău gătit, ca să te munceşti cu toate slujile diavolului în veci amin.

Insemnare: Varianta este nouă. A fost scrisă de un *Taiche Zugravul* din Curtea de Argeş, la 21 Ghenarie 1841. Se află în fruntea unui caet cu iconiţe şi versuri religioase.

C. N. Mateescu.

[1] *I—şi (N. R.)*

URAŢII.

24.—Rugăciunea copilaşului.

Crucilită, adoarme-mă,
Ingeraş, trezeşte-mă
Şi te roagă lui Dumnezeu,
Pentru sufleţelul meu.
Roagă-te şi zi şi noapte,
Pân' la ceasul cel de moarte.

Auzită de la Maranda Busuioc, Nemţişor-Neamţ.

25.—*Sănătate an nou,*
Şi la anul cu sănătate!
La anul când vom veni,
Să vă găsim înfloriţi:
Ca merii,
Ca perii,
Ca pe la mijlocul verii.
Ca toamna cea bogată,
De toţi boerii lăudată,
Amin, şi la mulţi ani!

Se zice în ziua de Sf. Vasile, când se umblă cu sămănatul. Ştiută de mine.
Nemţişor-Neamţ. *N. Moisei.*

POVEŞTI.

35.—Cei doi feţi frumoşi cu părul de aur.

Trei surori au plecat cu cânepa la *tochilă*. După ce au orânduit cânepa, s'au pus pe malul apei la vorbă. Nu trecu mult timp şi iată că văd venind înspre ele un boer într'o trăsură cu doi cai negri, ca pana corbului. Când îl văzură fetele, cea mare zise: „De m'ar lua boerul ista de nevastă, i-aşi *înmulţi neamul*". Cea mijlocie zise: „De m'ar lua boerul pe mine, aş ţinea mult la el". Iar fata cea mică zise: „Dacă m'ar lua pe mine boerul ista, i-aşi face doi feţi frumoşi cu părul de aur". Auzindu-le boerul ce vorbise, se apropie de ele, şi zise: „Cine a zis că dacă voiu lua-o de nevastă îmi va face doi feţi frumoşi cu părul de aur?" „Eu", răspunse fata cea mică. „Atunci hai cu mine", zise boerul. Şi fata se sui lângă el şi porniră spre casa lui. Boerul acela era însurat şi avea de nevastă pe o ţigancă. El a lăsat pe ţigancă şi a pus-o găinăriţă, iar pe fata ce-o adusese, a luat-o de nevastă. Şi a făcut boerul o nuntă mare de s'a dus vestea peste nouă ţări şi nouă mări. Nu trecù însă mult timp şi nevestei boerului îi venì ceasul să nască; se întâmplă că boerul nu era acasă. Ca moaşă aduse pe ţiganca de la găinărie, care fusese nevastă boerului. Ea găsì prilejul să se răzbune pe fată. Dupăce nevasta boerului născù doi copii, un băeţaş şi o fetiţă cu părul de aur, ţiganca îi luă şi-i îngroapă sub cei doi taraşi de la poartă şi în locul copiilor puse la peptul mamei doi căţei, ce erau fataţi de vre-o câteva zile. Când a văzut boerul ce i-a născut nevasta, s'a mâniat foc pe ea şi a îngropat o până la pept în bălegarul cailor, cu căţeii lângă ea. Din cei doi copii îngropaţi la poartă, au răsărit doi

brazi de aur. Dar am uitat să vă spun că boerul a luat din nou pe ţigancă de nevastă. Văzând ţiganca cei doi brazi şi temându-se că se poate să se afle ceea ce-a făcut, s'a dus la boer şi i-a spus să tae brazii de la poartă. Boerul nu vroia, căci erau tare frumoşi. Atunci ţiganca îi zise: „Să ştii că dacă nu tai brazii de la poartă, eu cu tine pâne şi sare pe un taler nu mai mănânc". Boerul n'a avut ce să-i facă şi într'o zi a pus un om de i-a tăiat şi a făcut din ei scânduri pentru patul boerului şi a ţigancei. Intr'o noapte ţiganca auzì zicând de sub patul boerului: „Dragă soră, tare-i bine de mine, că dorm sub tata". „Vai! ce rău mi-i mie, că dorm sub ţiganca asta", răspunse un glas de sub patul ţigancei. A doua zi, ţiganca spuse boerului ca să scoată scândurele de la paturi şi să le pue pe foc, căci e ruşine ca ei boeri, să doarmă pe paturi cu scânduri. Şi boerul fără multă socoteală, luă scândurele şi le svârlì pe foc. Două scântei au sărit însă din foc într'o tavă cu făină, din care mânca o oae şi care le-a înghiţit. După câteva luni, oaia fătă un berbecuţ şi o meluţă, cu lânele de aur. Boerului îi erau tare dragi; gâcind ce a fost, s'a pus pe capul boerului să-i tae şi boerul i-a făcut gustul. Apoi ţiganca trimese două slugi la gârlă să spele măruntaele, dându-le în grijă să nu scape vreo bucăţică în apă. La gârlă, una dintre femei zise celeilalte: „Oare de ce ne-a zis cucoana să luăm sama ca să nu scăpăm vreo bucăţică de măruntai în apă?" „Ia să dau eu drumul la o bucăţică să vedem ce-o să fie". Şi tăind cu cuţitul o bucăţică, o svârli în apă, iar celaltă femee făcù şi ea tot aşa. Cele două bucăţele fură duse de apă o bucată de timp, dar valurile le svârlì pe mal. Din acele două bucăţele s'au făcut un băeţaş şi o fetiţă cu părul de aur, cam de vreo 5 anişori. De dimineaţă până sara ei se jucau în năsip şi se hrăniau cu rădăcini şi frunze. Ei nu ştiau cum îi cheamă, ai cui îs şi de unde-s Intr'o zi, băetul zise fetei: „A! dragă soră tare mi-i frig; de-aşi găsì eu pe-aici nişte straie să mă îmbrac". Sfântul Soare văzându-i jos, şi auzind cu ce duioşie spunea surorei sale, îi svârli jos străiţele cerute. Băeţelul se depărtă puţin cu joaca şi dădu de straie, se îmbrăcă iute şi veni cu o nespusă bucurie la soră-sa de-i arată ce-a găsit. Atunci fata zise plângând: „Tu ai noroc, dar eu tot desbrăcată am să umblu, *zdrevenind* de frig". Şi Sfântul Soare svârlì jos o rochiţă pentru fată. Fata găsindu-şi darul, se îmbrăcă şi ea şi se jucară amândoi cu mai multă bucurie. „Soră dragă tare mi-i foame!" zise băetul. Şi cum stăteau ei, se făcù deodată o pâne lângă dânşii. Aceasta s'a întâmplat dimineaţa. Sara, pe vremea apusului soarelui, ei au plecat prin pădure, căci îi mâna foamea. Cum mergeau ei aşa prin pădure, au dat de un bordei, cu lacată la uşă. Atunci ei s'au culcat pe prispă. Nu trecù mult şi venì o babă, care-i sculă zi-

cându-le: „De unde sunteţi voi, măi băeţi, şi ce căutaţi voi pe aici?" „Noi suntem de la Dumnezeu şi am venit să ne dai în noaptea asta găzduire". „Da cum vă cheamă pe voi?" „Apoi, nu ştim, mătuşă!" zise băetul. Atunci baba îi duse în casă şi le zise: „Puneţi-vă pe vatra asta dragii mătuşii, ca să vă încălziţi, că-i cam frig afară". Apoi baba le scoase măsuţa cu trei picioare, le puse mămăliguţa, ce o avea de la amiază, le puse într'o strachină borş cu fasole şi ei începură să mânânce. După ce mâncară bine, baba le zise: „Măi băeţi, haideţi şi voi cu mine la *disgiocat* popuşoi la boer". Nu mergem mătuşă că ni-i frig şi tare ni-i somn!", zise fata. „Haideţi că acolo-i cald". Dupăce baba îi mai îndemnă să meargă, au plecat cu toţi la clacă. Era obiceiul pe atunci ca toţi oamenii de la clacă să spue câte o poveste; ajunse rândul şi la băet. „Spune şi tu o poveste, măi băete", zise boerul şi cu nevastă-sa. Dar boerul acesta nu era decât tatăl lor, iar cucoana era ţiganca. Atunci băetul începu a spune povestea mamei lui, cum tatăl lui a luat-o pe mă-sa dela tochilă, cum ea a născut doi feţi frumoşi cu părul de aur, cum o ţigancă i-a îngropat, şi însfârşit a spus povestea după cum v'am spus-o şi eu d-v. Nevasta boerului răcnià la băet să tacă; iar boerul zicea: „Spune băete, spune". Şi băetul spunea mereu, iar mama lor adevărată; care era îngropată în bălegarul cailor auzia tot ce spunea, de oarece nu era departe. Iar boerul, auzind povestea asta, şi întrebând pe nevastă-sa de-i adevărat; ea căuta prin linguşiri să scape. Atunci boerul a legat-o de coada unui harmasar din herghelie, a pus un sac de nuci pe cal şi unde cădea nuca, cădea şi bucăţica; apoi boerul scoase pe fosta lui nevastă din bălegar şi făcu o a doua nuntă; iar pe copii i-a luat pe lângă dânsul şi-au trăit ani mulţi şi fericiţi.

D. Costică.

GÂCITORI.

166.—Coada găinei.
Am o lădiţă, vântul o încuie, vântul o descuie.

167.—Cuţitul.
Ieşi Iovănică din căscioară,
Că te chiamă cinci afară.

168.—Porcul cu cioara'n spate.
Sunt două dobitoace: unul Tutălă *şi altul* Mângălă. *Tutălă duce 'n spate pe Mângălă; dar Mângălă pe Tutălă, nu!*

169.—Paianjenul.
Iuşe, iuşe prin păiuşe,
Trece marea'n piciorușe.
Din Boureni-Doljiu.

Nic. J. Dumitraşcu.

170. — Cocostârcul.
Ce să fie oare,
Cu-aşa lungi picioare?
Negru-i, alb peste tot,
Este roşu şi pe bot.
Prinde broaşte: hab, hab, hab,
Bate'n cioc şi face: clap!
De la D. A. Mihăescu, Slobozia-Broscăuţi.
Darabani-Dorohoiu.
D. V. Ştefănescu.

171. — Colbeciul.
Dădui peste-un dobitoc:
Dobitoc nu era;
Coarne avea,
Bou nu era;
Deasag *ducea,*
Magar nu era;
Picioare nu avea,
Şi'n copac se suia.

172. — Furnica.
Patru răsteie duc un car de fân.

173. — Ceapa.
Roşu e, dar măr nu-i;
Pături sunt, chiroşcă nu-i.

174. — Puricele.
Am un cal,
Cât un mal,
Când sare nu-l mai vezi,
Ş'unde paşte se cunoaşte.

175. — Peniţa (condeiul).
Dă-mi de băut,
Să stăm la vorbit!

176. — Somnul
Salahor ca şi domnul,
Imbucă din el tot omul.
Hânţeşti-Dorohoiu.
N. V. Hânţescu.

177. — Porcul.
Unu ară,
Doi se miară,
Patru 'mping,
Şi-un fâtâiac.

178. — *Patru jocuri joacă,*
Şi-un apăsoi,
Cu două foflenduri.
Gohor-Tecuci. V. G. Beldie

179. — Curechiul (varza).
Hulduruş, bulduruş,
Şade într'un piciorus.

180. — Zorile, oamenii, soarele.
Negurile se ridică,
Vermii capetele ridică,
Talger de-aur se despică.

181. — Ceaunul şi cofa.
Scurtă, groasă, un' te duci?
Negru'n spate ce mă'ntrebi?

182. — Puşca.
Am o mânză brează,
Departe nechează.

183. — Vatra, jaratecul şi cuptorul.
Tata, mama, lată,
Soră-mea **ruzată**,
Frate-meu nebun.
De la Maria Ciobotariu,
Ardeoani-Bacău. D. J. Procopie

184. — Vioara.
Ţăndărică lemn uscat,
Face larmă'n Ţarigrad.

185. — Tigaia.
Am o căţăluşe,
Când şade la foc,
Mârâe la mine.

186.—Copacul şi ramurile.
Ursul şade,
Urechile-i bate.

187.—Trestia
Butoi peste butoi,
In vârful butoiului,
Coada vulpoiului.
Antoneşti-Teleorman
Marin Apostolescu.

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

112.—Ciobanul, holera, ciuma şi moartea.

Era pe vremea —când ca şi astă-zi[1]— umbla pe păcătosu' ista de pământ şi holeră şi moarte şi ciumă şi....toate.

Iată că 'ntr'o zi de primăvară se întâlnesc pe la miezul nopţei, într'un ţintirim, moartea, ciuma şi holera şi să iau la cioandă că ciobanul din marginea satului, cu oi mândre şi miei graşi, gras şi voinic şi el cât un brad, are să le deie câte un miel gras de pomană.

Porneşte la el întâi holera, care se lăuda că i-a face ea pe fel ciobanului şi trebue să-i dee mielul cel mai bun; ajunge la cioban.

—Ce vrei d-ta de la mine, zise ciobanul către baba ce venise la el, urîtă ca moartea şi cu nişte ochi ca de holeră.

—Eu îs holera; am venit să-mi dai melul cel mai gras c'apoi cu mine ţi-i în cârd.

—Nu mă tem de holeră, c'am să mânânc usturoi şi bucate chiparate; şi s'a dus holera dracului.

Holera n'a mai avut ce face şi s'a dus pe munţi şi pe pustii şi când s'a întâlnit cu surorile ei, ciuma şi moartea, le-a spus paţania şi s'a cam mai dus.

—Las că mă duc, eu zise ciuma către moarte; să vezi cum am să-i vin de hac.

Intr'o zi, pe la amiază, iaca soseşte la stâna ciobanului o urîciune de babă de nu s'a mai văzut de când lumea aşa sluţenie.

—Ce vrei babo, îi zise ciobanul.

—Am venit să-mi dai mielul cel mai gras din turmă, c'apoi cu mine ţi-i în cârd.

—Da' cine eşti d-ta de porunceşti ca într'o casă pustie; nu vezi că eu îs stăpân aici?

—Eu îs Ciuma şi de nu-mi dai ce-ţi cer, atâta ţi-i leacul.

—De ciumă nu-mi pasă nici atât ca de holeră; am să dau foc la toate gunoaele, am să şăd în fum şi las de mi-i putea face ceva.

Ciuma când a auzit aşa, s'a dus la moarte într'un suflet şi i-a spus toată patarania cu ciobanul.

[1]. *Povestirea aşteaptă la redacţie de astă vară* (N. R.)

—Las' că mă duc eu, zise moartea cu mândrie; dacă nici mie nu mi s'a închina şi nu mi-a da mielul cel gras, apoi o împlineşte.

Ciobanul ospata; numai ce iaca vine la el o dihanie numai oase şi c'o coasă în mână.

—Cine eşti şi ce caţi la mine?

—Eu îs moartea; am venit la tine să-ţi cer un miel gras şi de nu mi-l dai, pregăteşte-te să vii după mine.

—Ţi-l dau, ţi-l dau cu toată inima şi merg şi cu d-ta să ţi-l duc acasă.

Ciobanul ia un miel gras şi se duse să-l ducă morţei acasă.

Casa morţei era foarte mare şi cu mulţime de cue în care erau atârnate câte un ghem: unelea mari, altelea mijlocii şi unelea de tot mici.

—Ce-s aestea, întrebă ciobanul pe moarte.

—Aestea sunt ghemele cu firul vieţei fie-cărui om; când s'a mântuit firul, traiul omului s'a sfârşit şi eu mă duc de-i iau sufletul.

—Şi care-i ghemul vieţei mele, întrebă ciobanul pe moarte.

—Aista.

Ghemul vieţei ciobanului era foarte mare. Când l-a văzut el aşa şi ştiind că mai are zile de trăit, a luat mielul în braţe şi-a spus morţei:

—Dacă mai am zile de trăit, lasă melul la mine, că am femee şi copii şi le trebue de mâncare, că mie nu-mi aduce nimene de pomană şi trebue să muncesc ca să le astup gurile. Şi s'a dus acasă.

Holera ciuma, şi moartea s'au indrăcit de ciudă că le-a pâcâlit ciobanul.[1]

Auzită de la Pr. N. Iacomi, Popeni-Tutova. M. Lupescu.

113.—De când îs purecii.

După ce a scos Dumnezeu pe Adam şi Eva din rai, ei bieţii au rămas în preajma raiului şi se tot rugau lui Dumnezeu să-i erte de greşală şi să-i primească iară în rai. Dumnezeu ca un a tot sfânt nu-şi putea călca jurământul Său, să nu mai primească trup omenesc în rai.

După ce le-a eşit strămoşilor noştri, Adam şi Eva, raiul din gând, s'au dat pe muncit, că foamea şi golăciunea nu le da timp să stee. Au născut feciori şi fete, pe pământul lucrat şi udat cu sudori de pe frunţile bieţilor strămoşi.

Mai spre bătrâneţe i-a bucurat c'o fetiţă. Evei îi era dragă de tot, dar lui Adam îi era urîtă să n'o vadă în ochi. Eva toată ziua sta şi desmerdà fetiţa în braţe, pe când strămoşul Adam toată ziua lucra la câmp, în arşiţa soarelui. Din pricina aceasta s'au luat de multe ori la ceartă, căci cearta şi mânia îs de când lumea.

[1]. *Vezi T. Pamfile,* **Graiul Vremurilor** *(poveşti) p. 3*

Odată întorcându-se Adam de la câmp, trudit şi necăjit, a găsit pe Eva cu copila în braţe cântând şi desmerdând. Ce va fi zis Adam Evei, ce nu i-a zis, dar Eva mai *rânzoasă*,—cum sânt toate femeile şi'n ziua de astăzi—ia o mână de ţărnă ş'o svârle în ochii lui Adam. Dar Dumnezeu cel atot drept, n'a voit ca strămoşul Adam să fie orb, ci ţărna din mâna Evei s'a prefăcut într'o mulţime de gâze mici şi iuţi, şi cât ai bate 'n palme s'au ascuns în straele Evei. Aceste gâze au fost puricii, cari sânt până în ziua de astă-zi.

Cât a trăit strămoaşa Eva n'a mai scapat de pureci, au tot mâncat-o până ce a murit, că nu-i bine ca femeia să se răstească asupra barbatului.

Auzită de la Pavel Simionescu, din Şarul Dornei. Teofil Bizom.

114.—De când îi legat Satana?

Diavolu' când o prins de veste că are să vie Hristos în iad să scape pe Adam, a făcut un lanţ, cu chip că dacă a veni, să-l lege pe Domnu' *Sus-Râstos*. Cum porţile cele de aramă erau închise, Domnu' Hristos le-o sfărmât şi s'o dus de-o deslegat pe Adam. Diavolu', dacă l-o văzut în împărăţia lui, i-o şi spus: —„Ia de acu, am să te leg cu lanţu' ista“. Domnu' Hristos îi zice:—„Ia, arată-mi, cum ai să mă legi“. El se leagă pe dânsul şi Domnu' Hristos îl blagosloveşte şi aşa legat o ramas. De cât se muncià de ciudă, se rupe o verigă de la gât. Domnu' Hristos îşi pune acolo veriga de pe deget şi dracu' de atunci tot o linge necontenit. Şi când creştinii zic la înviere „Hristos o *îngiet*“, veriga ceia se subţiază ca un *cirişor* de păr; iar când se răspunde: „Adevărat o îngiet“, veriga se îngroaşă la loc. Alt-fel veriga s'ar rupe de n'ar răspunde şi *Caraoschi* ar scapa.

De la C. Jeşcu, Durneşti. V. Moisiu.

VORBE ADÂNCI.

384.—*Vei râde* **mânzeşte,** ad. are să-ţi pară rău, de ceeace faci!

385.—*Ca* **mâţa** *cu cânele,* ad. nu trăesc bine 'mpreună.

386.—**Mâţa** *cu clopoţei nu prinde şoareci,* ad. nu trebue să scoţi vorbă, pân'a nu se face, ca să nu te audă şi cei ce te pot împedecà.

387.—*Pândeşte ca* **mâţa** *şoarecul,* ad. urmăreşte cu nesaţiu, să-i ia locul.

388.—*Umblă cu* **mâţa** *'n sac,* ad. e un prefăcut; umblă de colo, colo, ca să nu se deie pe faţă.

389.—*Nu umblà cu* **mâţa** *'n sac, că i se văd unghiile,* ad. nu te mai preface!

390.—**Mâţa,** *dacă n'ajunge la slănină, zice că pute,* ad. dacă nu şi-a ajuns cineva scopul, apoi zice că nici nu-i trebue.

391.—**Mâţa,** *dacă n'ajunge la oala cu smântână, zice că-i Mercuri,* ad. dacă cineva n'a putut căpătà ce a urmărit, zice că nu i se mai cade aşa ceva, nu-i mai trebue!

392.—**Mâţă** *blândă, sgârie rău,* se zice celui ce se preface 'n faţă, bun, dar te trage pe sfoară 'n ascuns; te frige şi te arde. *Cărbune acoperit.*

393.—*Ce* **mâţă** *de om,* ad. ce om viclean!

394.—*Cinstea* **mâţei** *dela oala cu smântână,* ad. nu-i niciodată cinstit!

395.—*Pe ochii* **mâţei** *şi crucea căruţei,* se zice celui ce se 'ncearcă a ţi se jurà pe nedreptul.

396.—*Ce* **mâţoiu,** se zice prefăcutului, vicleanului!

397.—*Pân' s'o face fierea* **miere,** ad. ai să rabzi încă f. mult!

398.—*Cine umblă cu* **mierea** *pe mână şi nu-şi linge degetele?* ad. tot trebue să se 'nfrupte cât de puţintel, câte cu cevà, din cele ce le are sub mâna sa!

399.—*O mănâncă cum îi* **mierea,** ad. le place f. mult.

400.—*I s'a 'nfundat cu* **minciuna,** ad. l-a prins cu minciuni.

401.—*O* **minciună** *boerească trece ţara ungurească,* ad. c'o minciună bine ticluită se poate să isbuteşti deocamdată.

Târgul Neamţul. George A. Cosmovici.

402.—*Dai cu mânile ş'alergi cu picioarele.*

403.—*Are ochii roată şi mâna culbece,* cam şterge, cam jură, adică.

404.—*Dacă moare dascălul, rămâne cartea.*

405.—*De câne te temi că te-a muşca; de babă, că te-a şmicherì...*

406.—*Trebue să legi calul, unde zice boerul...*

407.—*Tot bogatul minteos şi tânărul frumos.*

408.—*Fugi de cel ce iea mămăliga cu furca cea de fer!*

409.—*Cuptorul rău, coace bine.* (Intr'adevăr, cuptorul cu gura netedă face să crape mălaele).

410.—*Din măr nu răsare pădureţ.*

411.—*Dai cu găvanul şi ieai cu coada* (lingurei).

412.—*S'a trecut iarba de coasă şi leliţa de frumoasă...*

413.—*Apoi eu nu ţi-oiu şi măcina, după ce ţi am adus!*

414.—*A trăsnit de i-a 'ntâlnit.*

415.—*Boul are limbă lungă, dar n'o arată toată.* (Nu trebue să fii slobod la gură).

416.—*Bate şatra să se priceapă ţiganul,* (adică o aduce la *cheltic,* la înţeles).

Mânăstireni-Botoşani. Dumitru Furtună.

DATINE ŞI CREDINŢE.

618.—Petreceri la sf. Vasile în târgul P.-Neamtului (urmare) [1]

Pe unde găsiam poarta legată, şi ne alunga cu cânii, le strigam: „La anu' să găsim bureţi pe păreţi, *sdrele pe podele*". Da' unde simţiam că ne dă gologani, le ziciam: „Să vă fie casa *îmbelşugată* şi la gazdă sănătate; câte pene pe cucoşi, atâţia copchii frumoşi!"

In Piatra, cei cari umblă cu capra, nu au turci nici jidani, nu umblă cu lăutari, ci cântă unu' cu flueru' şi capra se fâţâe de colo-colo, plecându-se şi clămpănind după dobă şi fluer.

Pentru sf. Vasile în târgul Petrei se fac mari pregătiri, se cheltuesc mulţime de parale şi flăcăii se întovărăşesc în *Bande* ori *Bantă,* fac lampioane mari în felurite forme din pânză subţire colorată, fac raţe ori împodobesc brazi cu fânare de hârtie, în cari ard lumânări şi se îmbracă mulţi, 20-30, făcându-se unii miri, alţii mirese, druşte, vornicei, joacă hora şi brâul ş. a. Jidanii şi Turcii se răsboesc şi se ghiduşesc şi nu-şi dau pace unul altuia; jidanul spune vorbe poznaşe de râd cei ce se uită şi într'o mână are o cioară ori o veveriţă. Lor le cântă muzica. Huset şi turcilor le cântă melodii turceşti, ei încrucişează săbile şi se răsboesc cu ele. Toată Banta ascultă de unul cu barbă de vată şi cu o *narghilea* [2], care se numeşte conu Panaitache şi hora o poartă Manolache Vataju, el spune tuturora dorinţile lui conu Panaitache şi ei fac pe placul lui.

Unii flăcăi închipuesc căderea Plevnei. Işi fac două oşti în toată regula una românească şi alta turcească. Cea româneaecă cântă: Trecerea Dunărei, O Românie, Fiii României, Deşteaptă-te Române, ş. a.; cea turcească cântă tot în cor: O aman, Osman, aman, *Baziilderim* ş. a. cântece de căinare pentru căderea Plevnei, în urmă închipue predarea lui Osman şi pleacă.

Tot în Piatra mai joacă şi alt fel de capră.

O capră făcută dintr'o *covată* bortilită la mijloc şi prinsă de mijlocul omului, stând cu scobitura în jos. Covata se îmbracă ca o capră, i se pune cap, coarne, coadă şi omul de la mijloc în sus se îmbracă cu haine colorate, fes, ş. a. şi samănă săgetătorului de pe zodiac. Se fâţâe de colo-colo, fără să clămpănească. Cu această capră merg cei

[1] *V. No. trecut p. 48-50.* [2] *Lulea cu ciubuc lung.*

cu harapnicele, cu cimpoiul şi lăutarii, se îmbracă unul ca un bucatar, altul ca o babă, unii bat dintr'o şină numită *cârsteie* şi fac fel de fel de ghiduşii.

Capra aceasta se numeşte *capră ţigănească* şi cu ea merg şi copchii mititei, îmbrăcaţi ca turcii; cu ea merg mai mult ţigani bucatari şi rândaşi.

Tot de sfântu' Vasile, unii se imbracă în pele de urs şi un ţigan cu dairaua îl joacă, îl duce pe la casele unde sunt strânşi mai mulţi oameni cu dare de mână, acolo îl joacă şi face să râdă lumea.

Unii merg cu ciubotăria, închipuind pe 2 ciubotari şi o ciubotăriţă cu gheburi mari în spate cari lucrând, se iau la sfadă şi pe urmă la batae stârnind râsul celor pe la care se duc.

D. J. Farcaşanu.

619.—Dacă omori un paianjen, ţi se iartă 7 pacate.

620.—Dacă îl vezi şi nu-l omori, ţi se adaugă 7 pacate.

621.—Dacă mirii când se întorc de la cununie, se întâlnesc cu vre-un mort, se zice că va muri unul din ei.

622.—In seara spre Paşti, când preotul ese cu învierea, se zice că cerul se deschide şi cine îl vede, să ceară ceia ce doreşte, şi i se va îndeplini dorinţa.

623.—Când pomii îs încărcaţi cu promoroacă, se zice că va fi anul îmbelşugat (zlotos).

624.—Când umblă porcii cu *strohotul* în gură, se zice că fac a vreme rea.

625.—Când se ridică panaghia vre-unui mort, după serviciul religios, se scutură de către preot pomul anume împodobit, cu pometuri şi haine. Prin scuturarea pomului, se înţelege scuturarea păcatelor celui răposat.

626.—In Joia a noua după Paşti, nu se lucrează; cică e rău de trăsnit.

627.—Cine se bărbiereşte Mercurea, cică rămâne burlac.

(Culese de pe la vecine). *Vasile B. Ţirica.*
Cântăreţ bisericesc, Bârlad.

628.—Când se duce cine-va să aducă apă, nu e bine să mânânce, căci se face un uituc (uită unde pune ceva.)

629.—Imbrăcat fiind cu o haină şi-ţi coasă ceva la ea, să iai o aţă în gură, de unde coasă, căci altfel îţi coasă minţile.

630.—Când te duci să sameni: grâu, orz, ovăz sau popuşoi, trebue să fii curat şi priminit, pentru ca să nu se facă tăciuni în sămănătură.

631.—Dacă paţi ceva Lunea, apoi toată săptămâna paţi câte ceva.

Din Stănueşti. *C. Patriche.*

BOALE LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

120. — De aplecate (De greaţă).

Aplecate porceşti, româneşti şi [ţigăneşti,
Aplecate turceşti şi ovreieşti,
Aplecate din 99 feluri de bucate;
Să ieşiţi de la (cutare) din inimă,
Din ficaţi, din jugul gâtului,
Din lungul trupului,
Că cu lingura vă voi adăpà,
Cu mestecăul vă voiu mestecà,
In coadele mărilor vă voiu aruncà,
In casele zmeilor,
In urechile ciutelor,
Acolo este tot de mâncat,
Leşie de băut,
Pieptn de descurcat;
Căci (cutare) n'are nimic:
Nici piepten de descurcat,
Nici aşternut de culcat
Şi nimic de mâncat.
Iar el să rămâe curat şi luminat,
Ca Maica Precista care l'a lăsat![1]

Din Boureni-Doljiu.

Nic. J. Dumitraşcu.

121. — De deochiu.

Fugi deochiu,
Dintre ochi;
Că n'ai fi cu patru ochi,
Ş'ai fi cu doi,
Ca şi noi.
Că cine a diochiat,
A crăpat,
Cine a *râmnit*,
A plesnit,
De la (cutare) s'a părăsit,
Fugi ca vântul,
Să te potoleşti ca pământul.

(Se zice de 3 ori, frecându-se mereu tâmplele bolnavului cu degetele cele mari de la amândouă mâinile şi suflând din când în când în faţă-i).

De la mama.

C. M. Popescu.

122. — De năjit.

Fugi năjite, pricăjite,
Că te-ajunge,
Picior de fată fecioară.
Cum te-ajunge,
Te arde şi te frige.

Se descântă de 3 ori cu baligă (uscată) de la ziua Crucii.

Auzită de la băeţandrul Corneanu Simion, din Similişoara-Tutova.

N. J. Antonovici.

123. — De udmă.

Udmă, *saludă*,
Incalecă pe drugă,
Şi te du la marea roşie,
Şi be apă din mare,
Şi te usucă ca o cicoare.

(De 3 ori şi pufneşti asupra bolnav.)

124. — De deochiu.

Zi Tatăl nostru de nouă ori. (La 3 ori mută capul din loc).

De la mama, Maria I. Kahu, Schineni.

Vasile J. Kahu.

[1] *Vezi în „Ion Creangă", an. I, No. 4, o altă variantă.*

125.—De deochi.

Se descântă în apă neîncepută, în care se pune trei sau nouă cărbuni, sau fie-care din casă câte un cărbune şi cu un cuţit tot înfingându-l în apă, zice:

Pasăre albă,
Cudalbă,
In cer ai sburat,
Trei picături de sânge o picat.
Pe piatră o picat,
Piatra o crapat,
Crăpe-i ochii cui o deochiat.
Om, băet, bou, ce-o fi,
Să-i crăpe ochii celui ce-o de-
[ochet
De l'o fi deochet câmpu',
Ardă-i iarba,
De l'o fi deochet codru',
Pice-i frunza;
De l'o fi deochet *boarbat*,
Crăpe-i boaşele,
Curgă-i udul;
De l'o fi deochet femee,
Crăpe-i ţâţele,
Curgă-i laptele,
Moară-i pruncul;
De i'o fi deochet fată mare,
Crăpe-i pulpele,
Curgă-i sângele,
Pice-i cosiţele.
Eşi dedeochiu,
Dintre ochii
Cui o deochet.
Câţi s'o mirat,
Toţi o crapat.
Să se mire de-un fier ars,
Şi de-o nucă crapată,
Crăpe-i ochii cui o deochet,
Şi să rămâe (cutare) curat,
Luminat,
Cum Dumnezeu l-o lasat.

Bea, sorbind de trei ori din apă, se spală pe faţă şi pe cap şi apoi o aruncă pe un câne negru.

De la Maria Ciobotaru, Ardeoani-Bacău.

D. J. Procopie.

126.—De friguri.

Maică Sântămărie,
Plecai pe cale,
Pe carare,
Pe drum la vale,
Mă'ntâlnii cu cutare în cale.
—Ce te plângi,
Ce te *gevăleşti*?
—Maică Sântămărie,
Cum să nu plâng,
Şi să nu mă gevălese,
Dacă eu sunt bolnav de friguri!
Maica Sântămăria,
Intinse mâna,
Şi mă cuprinse de mână,
Mă luă şi la râu la Iordan mă
[duse.
Şi mă curăţi,
De friguri porceşti,
Friguri văceşti,
Friguri ţigăneşti,
Friguri din beut,
Friguri din mâncare,
Friguri cu deocheturi,
Friguri cu *zâlezituri*,
Friguri de 99 de neamuri de
[friguri.
Eu cu gura vă descântai,

Cu scuipat vă scuipai,
Cu sufletul vă suflai,
In munţi negri vă depărtai,
Acolo să vă faceţi casă şi masă.

Cules de colegul Const. P. Rovenţa, la 29 August 1906, în staţiunea balneară Săcelu', jud. Gorj, dela Ilinca David, din com. Călnic jud. Gorj.

Ion N. Popeşcu.

127.—De orbalţ (Dureri pe cap şi măsele).

Se descântă cu cuţitul şi cu un pai de mătură pe obrazul şi fruntea bolnavului.

A eşit un om verde,
Cu căciula verde,
Cu cămeşa verde,
Cu opincile verzi,
Şi s'a dus la pădurea verde,
Să tae un copac verde.
Nimeni în lume nu l'a văzut,
Numai Maica Precista l'a văzut,
Şi-o scară de argint a făcut,
Jos s'a pogorît,
Din gură a grăit:
—Tu om verde unde te duci?
—Mă duc la pădurea verde,
Să taiu un copac verde.
—Nu te du acolo,
Ci te du la (cutare),
C'o apucat orbalţ,
Din frig, din ferbinţeală,
Din răceală,
Din întâlnitură,
Din pocitură,
Din săgetătură,
Cu copoiul l'am stârnit,
Cu biciul l'am plesnit,
Cu toporul l'am zdrobit,
Cu cuţitul l'am jupit,
Şi l'am scos din piele,
De sub piele,
Din crierii capului,
Din auzul urechilor,
Din luminile ochilor,
Din sfârcul nasului,
Din umerii obrazului,
Din dinţi, din măsele,
Din toate închieturele,
Peste mări negre l'am aruncat,
Unde cocoşul negru nu cântă,
Unde fata mare cozi nu împleteşte,
Unde popa nu toacă,
Unde cânele nu bate,
Acolo să vieţueaccă,
Şi să trăiască,
Şi (cutare) să rămână curat,
Luminat,
Ca D-zeu ce l'a lăsat.

Volbură Poiană.

O SAMĂ DE CUVINTE.

1033-1074

A se adâncà (numai refl., rar activ)=a se scufunda (în apă); a se duce la adânc; a devenì deodată adânc (de teren); a vorbi mult şi înţelepteşte asupra unui lucru: „Prea ne-am adâncat, hai să luam altă vorbă".

Adâncătură=are toate sensurile indicate mai sus.

Aricì (a se)=a căpata arici (vitele): o boală la picioare din prea multă umezeală. „Te-ai aricit" se zice unuia ce cam schiopează.

Andrelele gâtului=vinele gâtului: „Tare mă dor andrelele gâtului".

Bată=partea de sus îndoită a fustei, care are capete lungi; într'o parte şi 'n altă, servind a lega, a încinge fusta. E sing. La plural *bete*=înseamnă un brâuşor îngust, dar lung.

Botos=supărat, care când se supără îşi dă gura înainte, în formă de bot: „Ce tot umbli botos?"; fudul, dar nu-i şede bine.

Botoşe (a se)=a se face botos, a se face iar supărat; de unde derivă subst. *botoşală*=supărare fără temei, morocăneală.

Budihace=(sb) Se zice mai des la copii, mai rar la maturi: Drac, urîţenie la fel cu dracul, care s'a gătit ca dracu', care-i ca el de urît: „Cap de budihace". „Par'că eşti o budihace, cum eşti de frumos".

Jud. Botoşani. V. Moisiu.

Chiaraùd=ameţit, beat....

Ţanţavài=chef, petrecere cu lăutari.

Păralele îs cu cibote roşii!=nu-s, îs scumpe....

Contomàn=manta mare, blănită...

Làinic=obraznic, alintat; ce te lăiniceşti aşa măi băete, ce te obrăzniceşti, ce te alinţi.

Cu poate şi cu dacă, nime nu se 'mbracă=cu făgădueli nu te alegi de multe ori cu nimic.

Hatalăi=flăcăi, care umblu după fete. Fa, hăi, se ţin hătălăii după tine ca lumea după urs!

Umbli în paghiàzuri=umbli peste tot locul.

Memeş=om molău, leneş care merge încet la ori ce treabă.

Vârtòs=mândru, îngâmfat, care se ţine mare şi se pune de pricină.

Joràşti-Covurlui. Petru Gh. Savin.

Cioacă=un fel de cârlig cu care se prinde uşa de la *gârlici*. Se întrebuinţează de asemenea pentru a atârna căldarea într'însul.

Gârlici=o sală (tindă) la casele de la ţară, care este acoperită cu pământ. Este de obiceiu povârnită.

Povârti (a)=a înfăşura, când este vorba de a legà cu sfoară. N'are însă niciun înţeles când este vorba de a învălui cu cârpe.

Potâng=gânjul cu care se leagă leuca de loitra carului.

Pelinariţă=pelin (plantă) care avînd foile moi ca pluşul, se ia şi după ce s'a pălit poate fi întrebuinţată la aprins cu ajutorul amnarului.

Grojdibodu-Romanaţi. N. J. Gotescu.

Nu-i în toate sâmbetile=e cam nebun.
I-a sărit ţandâra=s'a înfuriat.
I-a venit de acasă=i s'a îndeplinit ce dorea, s'a mai înbunat par'că.
Tae poala şi fugi=pentru omul rău, care să ţine *gârbă* de tine, lasă-i dela tine şi fugi.
E băţ=e sărac.
Il întorc doi=om leneş.
I-i silă de zile=un leneş plictisit.
Dela chiftele, la izmene=istoriseşte fapte fără nici o legătură.

Ţuţcani-Covurlui. *J. O. Zugravu.*

A oloji=a se usca foarte puţin.
A chihăi=a tuşi în sec.
A hrepchi=se zice când stupeşti într'una, după ce ai mâncat ceva neplăcut.
A fleoşcăi=se zice sunetului făcut de hainele udate de ploaie.
Bleoaşcă de apă=ud pân' la piele.
A şoldi=a lovi, ca să-aducă vatamare în timp.
Bolboros subst=clăbuci, bulbuci, beşicuţi de săpun ori de apă când plouă.
A foşcăi=a umbla ceva făcând mic sgomot.=Ce foşcăie prin frunze? Foşneşte o şopârlă!
Fuf=se zice unui joc ce se face de 2 copii deget în deget. (Luptă între arătătorul unuia şi a celuilalt).

Nemţişor-Neamţ. *N. Moisei.*

BOALE LA VITE, LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

14. De deochi.

—„Dumană, când te-i sculat dimineaţă, te-i sculat grasă şi frumoasă şi ai plecat la iarbă voioasă. Pe drumurile tale, pe cărările tale te-i dus, fân dinainte ţi-au pus, la apă te-au adăpat şi de grijă ţi-au purtat.

De ce viţelul ţi-l urăşti şi pe stăpânâta de la piept o goneşti! De ce ochii ţi-ai tulburat ca de câne turbat? De ce din coadă ai fluturat şi laptele l-ai vărsat şi cu gunoi l-ai amestecat?".

—„Apoi stăpânu meu pe drumul meu m'o dus, fân dinainte mi-o pus cu apă m-o adăpat şi de grijă mi-o purtat, dar o duşmancă înainte mi-o eşit şi m'o duşmănit şi m'o pizmuit şi cu farmici m'o fărmăcat, coarnele mi-o strâmbat şi coada mi-o ciuntat, şi eu de grija viţelului şi a stăpânului am uitat şi ca o zăludă pe câmp am umblat, din coar-

ne am fluturat din picioare am aruncat şi laptele l-am vărsat şi cu gunoi l-am amestecat".

— Taci Dumană nu te mai văicără, nu te mai văită, căci eu ţi-oi descânta, laptele ţi-oi da, părul ţi-l voi netezì şi ochii ţi-i voi limpezì, coarnele ţi le-oi pune, coada s'o prepune, laptele ţi-l voi înmulţì şi nu se va mai zăruì şi va mirosì ca gutuile şi ca alămâile.

„Taci, Dumană, nu te mai văicără căci când vei venì acasă, cu drag vei venì şi la viţel şi la stăpân

Toate cele făcute s'or întoarce şi s'or face câne turbat şi s'o duce în ograda celui ce te-a deochiat, şi tu vei rămâneà, limpede şi curată ca Dumnezęu ce te-a lăsat".

Se descântă în tărâţe cu urzica şi cu 3 trestii legate cu roş.

Auzit de la Casandra I Guzgă.—Gohor-Tecuci. V. G. Beldie.

15.—Dę cei răi

(Se ia cenuşă din vatră şi se cerne pe dosul sitei şi o punem într'o strachină; luăm cu mâna şi frecăm vita pe trup cu cenuşă zicând:)

O purces nouă boi negri; negri porumbi-negri, cu coarnele îmbelciugate, cu limbile scoase, cu coada adusă, purces-o la mare, să lingă chetrile de *mârşală*; eu i-am trimes la (numele vitei) s'o lingă pe maţe, pe sub maţe, pe inimă, pe sub inimă, prin toate bojoacele ei, să rămâe curată, luminată ca argintul cel curat, ca vinul cel strecurat.

(Vita începe a se scutura şi atunci zicem că se face bine).

Auzit dela Catinca I. Vasilache in etate de 75 ani din Stăneşti,

Const. Patriche.

16.—De cei răi (la vite).

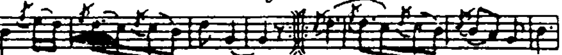
Am purces pe cale, pe cărare,
Când la mijloc de cale,
Am întâlnit doi boi negri,
Prea negri,
Cu picioarele întoarse,
Cu limbele scoase.
—Unde vă duceţi voi
Doi boi negri, prea negri?
—Ne ducem la fântăna lină,
Prea lină,
Să o lingem, s'o prelingem,
S'o secăm, s'o presăcăm,
—Voi doi boi negri, prea negri,
Cu limgele scoase,
Cu picioarele întoarse.
Nu vă duceţi la fântâna lină,
Prea lină,
S'o lingeţi, s'o prea lingeţi,
S'o secaţi, s'o prea secaţi,
Ci duceţi-vă la Joiana,
Şi intraţi în coşul ei,
O lingeţi, o prea lingeţi,
Să-i secaţi, să-i prea secaţi,
Şi din coş afară să-i daţi,
Pre cei răi,
Să rămâie curată, luminată,
Cum D-zeu a lăsat-o
Cum mai'că-sa a născut-o.

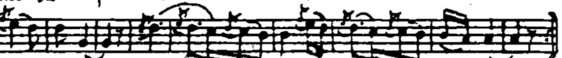
Cules din Forăşti-Covurlui cu ajutorul flăcăului Ion I. Angheluţă.

Petru Gh. Savin

CÂNTECE.

31.—Dorul mândrii.

716.—*Frunză verde trei ſcicoare,*
Câte raze sunt sub soaſre,
Nici una nu-i arzătoaſre,
Ca dorul de fată mare!
Dorul mândrii când ſte-apucă,
Inimioara ţi-o usucă!
Dorul ei când te-o cuſprinde,
Inimioara ţi-o aprinde!
Frunzuliţă trei alune,
Dorul mândrei când se pune,
Face inima cărbune,
Şi sufleţelul tăciune!
Dorul mândrei când te-ajunge,
Stai în loc şi 'ncepi a plânge!
Dorul mândrii când se lasă,
Face lacrimilor casă!
Mândro, dorul meu ş'al tău,
Face-l-aşi din fierăstrău!
Fierăstrău cu pânza nouă,
Ca să tăiem munţi 'n două!
Fierăstră cu pânza lată,
Ca să tăiem munţi de piatră!
Când oiu zice şi m'oiu duce,
Nici un vânt nu mai ajunge!

Goleşti-Badii-Muşcel.

D. Mihalache.

717.—*Frunză verde urzicuţă,*
Draga mamei Anicuţă,
Tare n'ai avut noroc:
Mare jale, mare foc!
De când te-ai înbolnăvit,
Din guriţă n'ai grăit,
Nici cu ochii n'ai văzut;
Numai din mân' ai făcut...
Nunta ţi s'a pregătit,
Conocarii ţi-au venit,
Maica 'n poartă mi-a ieşit,
Cu lacrimi până'n pământ,
Cu păr galbăn despletit,
Şi din gură le-a grăit:
—Pe-Anicuţa căutaţi?...
Luaţi caii şi-i primblaţi,
Şi-i primblaţi prin busuioace:
Anica-i făr'de noroace,
Şi-i primblaţi prin mintă creaţă
C'Anicuţa-i făr'de viaţă...

. . . .

Cântă cucul pe-un pelin,
Anica varsă venin;
Cântă cucul pe otavă,
Anica varsă otravă...
Cântă cucul sus, pe casă,
Anica-i moartă, pe masă!
Cântă cucul jos, pe cruce,
Pe-Anica la groap' o duce.
Cântă cucul, se'nroteşte,
Pe-Anica mi-o prohodeşte.
Şi în groapă'ncet mi-o lasă...
Se pornesc nuntaşi-acasă,
Cu inima friptă, arsă.

(De la Anica I. Sălăvăstru, fată mare din Coropceni-Vaslui)

J. Neculau.

718.—*Apoi... foae verde di lalè,*
Maică măiculița me,
Tari bini-ți mai părè,
Când iarai eu mine gre!
Di când, maică, m'ai făcut,
Venin în lume-i vârît,
Di făceai maică vo doi,
Sâ mustra lumea di noi,
Tot di noi di amândoi,
Şi pi dialuri şi pi văi;
Di făciai maică mai mulți,
Ridicai steaguri pe munți!...
Cărăpceşti-Tutova.
Al. M. Dumbravă.

719.—*Cât eram la mama fată,*
Spălam cofa câte-odată,
Dar de când m'am măritat,
Mâna'n cofă n'am băgat.
Pe dinuntru-i cu burezi,
Din afară cum o vezi.
Printre doage,
Pui de broaşte;
Printre cercuri,
Pui de epuri.

720.—*Pe sub lună, pe sub stele,*
Trece-un cârd de rândunele.
Pică una jos şi plânge,
Şi plânge tot într'un glas:
«Pe-acui mână am rămas!
Pe mâna streinilor,
Pe gura păgânilor».
Dela C. Ursachi, Frătăuți-Bucovina.
Ilarie Onciu.

721.—*Frunză verde trei smicele,*
Tinerețe ca a' mele.
Petrecute fără vreme,
Fără gust, fără plăcere,
Pentr'un deavol de muere,
Ce tot stă pe hăturèle,
Şi tot stânge buruene.
Şi le ferbe 'n trei ulcele;
Trei ulcele părăsite,
Pentru Ghițişor gătite,
Ghițişor cum a gustat,
Limba'n gură i-o legat
Pe cal iute o'ncălecat,
Şi spre cas' o apucat,
De la poartă c'o strigat:
—Scoală maic' aşterne'n pat,
Că femeile m'o mâncat,
M'o mâncat şi m'o băut,
La urmă m'o otrăvit.
Dela Gh. Silvestru, Fundeanu-Tutova
I. Ciobanu.

722.—*Bate, bate la podeală,*
Cu catrința cu beteală.
Bate vântul, ia catrință,
Şi rămâne veverița.

723.—*Nevasta la secere,*
Şi eu la petrecere,
Ea muncea ziua pe-un zlot,
Io-l furam şi-l beam pe tot.

724.—*Maică, la ce m'ai făcut,*
De ce nu m'ai strâns de gât.
De când eram copil mic,
Şi mare să nu mă fac,
Atâta năcaz să trag;
Să umblu din han în han,
Să nu mai prăsăsc un ban;
Dintr'o cârciumioară 'ntr'alta.
Cu punga tot ofticată.

725.—*M'a norocit D-zeu,*
Cu cârciuma'n drumul meu.
Cârciumioara mea din vale
Mă lasaşi fără parale.
Ş'am avut un biet cojoc,
L-am pus la crâşmă zălog,
Am mai avut o bondiță,
Am dat-o la cârşmăriță.
Culese dela M. Barnea.
Slăveşti-Vâlcea.
Ion N. Popescu.

726.—*Foae verde de-un lipan,*
Ştii mândră când ne iubeam,
Colea pe coastă pe deal ?
Dodă Rina mea, [1]
Colea 'n pădure la umbră,
Noi şedeam pe iarbă crudă,
Şi vorbiam că suntem rudă,
Dodă, dodă fa.
Hai mândruţă la popà,
Să ne cate pravilà,
Dodă, dodă şi iar dodă.
Să vedem dacà-i aşa,
Ca să ştie neicuţà.
Să-şi arvunească alta,
Dodă, dodă, auzi dodă !...

Auzit în com. Miluţa-Mehedinţi. Cominic. N. I. Dumitraşcu

Pr. J. C. Beldie.

727.—*Foae verde şi o parà,*
Trecuiu vadul, Dunărea,
Şi mă las pe Ràcova.
Luăi mere de-o parà,
Si le-am pus într'o basmà,
S' amăgesc ibovnica.
Fa, Marie Mărioară
Eu ţi-am spus ţie de-aseară,
Amoraşul tău se'nsoară.
Insoare-se sânàtos,
Ca un măr putregăios;
Că şi eu m'oiu măritâ,
Tot aici cu cine-va,
Dela deal de casa ta,
Şi tot albă m'oiu purta,
De ţ-oi rupe inima,
Şi ţie şi mâni-ta.
Şi'ncă foae nucă sacă,
Nu-ţi trebue boi şi vacă,
Numai ochi şi trup să-ţi placă.
Ochii şi sprincenilc,
Fac toate pricinile.

N. J. Antonovici

[1] *In Doljiu : Dodă Lina mea.*

728.—*Am un pom în bătătură,*
L-aş tăia şi nu mă'ndur,
Nu mă'ndur că face poame.
Face poame mărunţele,
Ca ţiţa drăguţei mele.
L-aşi tăia să-l bag în casă,
Ramurile bat pe masă.
L-aş tăia să-l bag în tindă,
Ramurile bat în grindă.
L-aş tăi să-l pun pe foc,
Ramurile bat pe loc.

Auzită de la răposata mea mătuşa Marie.

729.—*Şi-am zis verde ş'o scumpie,*
Păsărică cenuşie,
Ce ţi-am hotărît eu ţie,
Să te duci la Slobozie,
Să spui puiului să vie,
Să nu mai ţie mânie.
C'aşa am ţinut şi eu,
Şi trăesc în lume greu !.

Dela Anica, Ciureşti-Tutova.

Gh. V. Suşnea.

730.—*Oliolio nevastă hăi,*
Dă-ţi la dracu' dragii tăi !
—Oliolio bărbatul meu,
Eu i-aş da lui D-zeu,
Să se roage pentru mine,
Ca să scap odat' de tine.

731.—*Măi bărbate, bărbăţele,*
Zău eşti mândru'n ciuboţele,
Dragul meu şi al gardului,
Vede-te-aşi al dracului.

Bucovina V. Ungurean.

732.—*Păsărică alburie,*
Vai, dar reu mi-ai cântat mie,
Sàca-ţi-s'ar ciocul tău,
Pe cum mi-ai cântat de reu,
Căci toate zilele mele,
Mi-ai cântat să fie rele,
Şi toată viaţa mea,
Mi-ai cântat să fie rea.

De la Anuţa B. din Poiana Sibrului.

P. Danilescu

GLUME, JÂTII, TACIALE.

144.—Ţiganul cu cojoc.

Cică într'o iarnă, un ţigan, nu ştiu de unde căpătase un cojoc. Şi ţiganul cela se fudulia cu el, nevoe mare. Tot îşi zicea ţiganul: „Ori unde să mă duc eu, să mă vadă toată lumea că am cojoc? La primărie să mă duc, primarul e mai îmbrăcat ca mine. La biserică să mă duc, azi e Luni şi până Duminică e mult. Cojocul poate se învecheşte până atunci. Ia, am să mă duc pe desară la crâşmă; acolo se strânge aproape tot satul şi cum o să se mai mire toţi de mine! Eu voinic, cojocul nou şi bun, m'a văzut Dumnezeu în astă iarnă!"

Când se înseră, ţiganul plecă întins la crâşmă îmbrăcat în cojoc. Da' trebue să ştiţi D-v, că în satul ţiganului nu era crâşmă. Crâşma era în satul de-alături. Dar ori cât de departe ar fi fost, ţiganul tot se ducea. Doar e lucru ştiut: când ţiganul vrea să-şi *arăte aruma*, Doamne păzeşte, nu te poţi aşeza de-a curmezişul în calea lui. Şi cum spun, pleacă la crâşmă. Ajungând înăuntru, vede aşezaţi vre-o doi-trei gospodari la masă şi cinsteau. Unul din ei, era îmbrăcat cu ilic, bătut în fluturi albi şi galbeni, căci de, în crâşmă era cald, şi gospodarul nostru se desbrăcase de suman. Ţiganul cum îl zăreşte, îi şi trăsneşte prin gând: „Ori Românicul cela, n'o schimba ilicul lui cu cojocul meu? Cojoc, cojoc, da' tot îi mai mândru ilicul, îi şi aurit, îi şi argintat. Acela nu miroase a duhoare de oae, ca cojocul meu!" Ce-o fi făcut, cum o fi întors ţiganul treaba, dă cojocul pe ilic. Afară era ger de crăpau lemnele şi ouăle corbului. Acu ţiganul vrea să plece acasă. Işi zicea: „Când m'o vedea *tărtăcuţa* mea, îmbrăcat aşa, ce o să mă mai sărute şi o să mă desmerde! Nici odată nu m'a văzut ea, aşa împuchiţat şi stropit cu aur şi argint!" Pleacă ţiganul.

Afară frig, frig şi ţiganul strângea din umeri şi sufla în mâni de credeai că-i pocnesc ochii. Mână ţiganul repede spre casă, ba o luase şi la repegior. Iese din sat, merge o bucată de drum, dar până la satul în care avea casa, mai avea o bucată bună de mers. Frig, ger, ţiganul fuga, fuga.... I se părea acum că drumul se mai lungise.

„Ce dracu', zice el, nu mai ajung? Nici cocoş nu cântă, nici câne nu bate!" Dar ţiganul ca să se mai mângâe, de-odată face: Cucuriiigu!" —A, bine mamo, că m'am apropiat de sat!". Mai face 2-3 paşşi începe să latre ca un câne: „Ham, ham, ham! Iaca am ajuns şi şi în sat, bogdaproste!" Mai face 2-3 paşi şi zice iar: „Scââârţ!—cum ar face uşa—, bogdaproste prea sfântă Maică Preacurată, c'am ajuns

acasă !" Şi cum zice: scârţ, se şi svârli jos în troian, închipuindu-şi că se pune pe laiţă acasă să doarmă.... Somnul îngheţului pe veci....

Auzită de la mătuşa mea Profira Măndăchioae.

Volbură Poiana.

145.—Cărăcaşcă mamă gura.....

O ţigancă, care era bolnavă, trimete pe fiul său la biserică, să cheme pe popă, să o grijască, că-i era frică că poate de....doamne ferească.... înghiaţă ca mâine, şi rămâne ca un tăciune. Danciul cum ajunse la popa, intră în altar şi începe a boscorodi:

—„Hai părinte, de oţăleşte pe mama, că ţi-oi precestui şi eu săcurea". Popa, atunci i-a dat grijania, un gărgăune, pe care i l-a băgat, ţiganului în sân. Pe drum, mergând, începu a-l înţepa gărgăunele pe ţigan. Unde-o rupse de fugă ţiganul şi cum ajunse la poartă începu a zice:

—„Cărăcaşcă mamă gura,
Că mi-a îngăurit grijania mâna,
. . . . (Un rând ce nu se poate scri[1])

Ţiganca căscase gura şi cum veni ţiganul îi aruncă gărgăunele în gură. Da' ţiganca lepădându-l din gură zise:

—„Da' iute grijanie.

De la mama mea Maria I. Fira.
Zlătărei-Vâlcea,

Gh. Fira.

146.—Cinste ţigănească.

Mergea mocanul cu turma de oi şi'n urma lui un ţigan. Iată că un mel, rămâne în urmă. Ţiganul îl văzu şi acuma se gândea: Să-l ia, să nu-l ia. Dacă îl lua era ca şi furat, şi el ştia că-i păcat să furi. Hai mai bine să-i spue mocanului. Şi strigă ţiganul tare;

—Măi mocane măăi! —iar deabea, ca numai el s'audă, şopti: ţi-o rămas un miel! Mocanul auzind că-l strigă cine-va se opri şi aşteptă să-i spue de ce-l strigase. Dacă văzu că nu-i spune nimic, plecă mai departe. Ţiganul iar strigă:

—Măi mocane, măăi,—şi iar şopti: ţi-a rămas un mel! Se mai întoarce iar mocanul şi dacă văzu că nici de data asta nu-i spune nimic, socoti că vrea să-şi bată joc de el şi nu se mai întoarse când îl strigă iar ţiganul a treia oară.

Dacă văzu, ţiganul îşi zise:

Hapoi de. Păcat n'am, că i-am spus. Dacă el nu vine să şi-l ia, atâta pagubă. Ia mai bine să-l iau eu, de cât să-l las singur să-l mănânce vre un lup, ori să-l ia altul.

Şi luă ţiganul melu' mocanului.

Povestită de tata.—Jorăşti-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

[1] N. R.

147.—Ţiganul slujbaş la boier.

Cică odată un ţigan vârându-se slujbaş la un boer, de câte ori îi spunea stăpână-său o vorbă sau altă ceva, întorcea şi el. —Să faci Sandule, cutare! —Să faci Sandule, cutare! răspundea el. De spunea boerul că are nouă zeci de boi, 90 spunea că are şi el. Ce să-i facă boerul? Avea în curte o sută de gâşte. Intr'o bună zi, taie una şi-i spune ţiganului, ca să cheme o sută de oameni din sat, ca să le deie la toţi câte-o gâscă de pomană. S'a făcut cum a zis boierul, dar la numărare, unul rămase făr' de gâscă. Da' bine ţarcă, unde-i o gâscă? Cum de se face de-a rămas un creştin făr' de gâscă? —Haoleu, să trăiţi, boiarule, da' ce eu hâs de-a gină? De ce nu s'a răpezit şi el ca să înşfece una când erau mai multe? De ce a rămas la hurma, când n'a mai rămas nici una? Boierul tăcù, şi înghiţi în sec.

Auzită în Mogoşeşti-Dorohoi. N. V. Hânţescu.

148.—Iţic în curuţă.

Un jidan mergea odată, într'un ghiociu cu un Român. Jidanul sta dinapoia ghiociului, iar Românul, dinainte, mânând calul. Cum mergeau ei aşa, nu ştiu cum se face că jidanul scapă mâna printre spiţele roţii şi începe a strigà: „Mună moi, mună moi!".

Românul, crezând că jidanul zice să 'ndemne calul mai repede, începù a croì în cal c'o nueà, iar jidanul strigà cât îi luà gura. Dela o vreme, lehemetindu-se Românul, se uită în dărăt şi văzând jidanul cu mâna ruptă, opreşte calul zicând:

—„De ce n'ai spus, măi Iudă spurcată, că ţi-ai rupt mâna'".

—„Oi, da cum nu spus! Ci mă fac iu? Da Rifcâ ci-ar sâ zichi?!".

Dela I. Bercea V. J. Găuea.

149.—Dreptul flăcăului.

Inainte vreme zice că dacă voia un flăcău să se 'nsoare, apoi trebuea să slujască, pe cât s'ar fi împăcat, la tatăl fetei şi, pe urmă, de-i venia acestuia la chiteală, bine de bine; de nu, se ducea flăcăul şi se tocmia la alt om cu fată de măritat. Aşa, spune povestea, că un flăcău a slujit pe tatăl unei fete un an de zile. Da' românul nu vrea să-i dee fata ci-i zice: „Măi băete, tu mai slujeşte-mă un an, ş'apoi eu oiu vedea ce-a mai fi!". —„Bine, bădică". Şi-l mai slujeşte flăcăul un an. Când colo, românul logodeşte fata c'un alt flăcău străin şi, ca să-l depărteze pe cel care-l slujea, îl trimete la pădure, s'aducă lemne. Flăcăul se duce şi 'ncarcă bine carul. Mai trebuiau trei lemne; ş'a dat de 3 frasini, care erau 3 fraţi de gemeni, având toţi o rădăcină singură. Când l'au văzut frasinii cu toporul în mână, i-au zis: —„Nu ne tăea, flăcăule, că noi

ţi-om fi de mare uşurinţă ; ci du-te mai răpede acasă, că fata pe care o chiteşti tu, se mărită după altul !"... Şi, la aste vorbe, i s'a tăeat cheful flăcăului N'a mai bagat samă c'a 'ncarcat, că n'a 'ncarcat bine, şi s'a dus tot o fugă acasă. Da' cei trei frasini, fraţi i-au spus : — „Tu să te uiţi în ce casă are să-i ducă nânaşa pe tineri ca să-i culce. Să te vâri supt pat şi să zici mereu *„aşaaaa!..“* Flăcăul aşa a făcut. S'a *furat* printre oameni şi pe furiş s'a *zghiciulat* supt patul pe care se culcaseră mirii. Ei au prins a vorbi, fireşte, despre partea dragostei şi la fiece vorbă a lor, flăcăul de supt divan ziceau *„aşaaa!“*... Şi când mirele a sărutat mireasa, flăcăul de colo : „aşaaa!“... Ş'aşa că s'a lipit cleşte gura lui de gura ei !... Ce-i de făcut ? De vorbit nu puteau vorbi, ca să strige ; de sculat nu se puteau scula de pe pat ; de descleştat gurile nu se puteau descleşta... Măăăi !... Dimineaţa nânaşa aşteaptă ; ei nu iesă Nânaşa şi nuntaşii strigă; uşa 'ncueată şi tinerii nu mai iesă ! S'apucă oamenii şi farmă uşa, da' soarele erà la *aprânzul cel mare*. Strigă : „Sculaţi, tinerilor, că lumea s'a strâns la petrecere; ce vă este de cap?!“ Da' nânaşa, mai îndrăzneaţă, se duce şi se uită şi-i vede cu gurile încleştate, ş'odată bate din palme : „Saracu' de mine şi de mine !“... Da' flăcăul de supt divan : „aşaaaa!“ .. Ş'aşa că s'au lipit frumuşel palmele nânaşei şi nu se mai puteau deslipi !... Şi hai, degrabă chiamă moaşa, să vadă şi ea, ce pacate-s acestea. Moaşa aduce nişte unt-de-lemn cu chip ca să-i ungă şi să-i dezlipească; da' băetanul de colo : „aşaaa!“.... c'a trebuit să se lipească cleiu mâna moaşei de nasul miresei... Măăi!.. Trage biata moaşă mâna, degeaba! Că-i trăgea şi pe tineri jos de pe divan. Zice: „vai de mine, nun mare, du-te mai repede la boer, să vie şi el, să vadă ce napaste, ce fapt e acesta ! Du-te mai degrabă !“ Boerul aşa i-a poroncit nunului celui mare : — „Să-mi veniţi, cum sânteţi, cu toată nunta la mine, ca să vă judec !“ Ei ce-aveau să facă? S'au pornit grămadă: mirele cu gura lipită de gura miresei ; baba încleştată cu mâna de nasul miresei; nuna cea mare cu palmele încleştate; lăutarii în urmă, ca la nuntă ; mă rog, toţi nuntaşii s'au pornit. Povestea ceia :

Hai la nuntă,
Chică zmultă ;

Hai la joc,
Câne şchiop!...

Da', ca să se ducă la boer, trebuiau să treacă peste o punte[1]. Haide măi săracu', ieau doi nuntaşi şi-i apucă pe miri şi-i pornesc peste punte; nuna cea mare, cu palmele 'n sus şi încleştate, mergea şi ea în urmă; da' baba, ca baba, făcea tot dricul chefului şi, cum spânzurà aproape de apă, pe-alăturea punţii, prinde-a rîde... Vorba ceia : „Satul arde şi baba se piaptănă... Şi dă Dumnezeu şi flăcăul, din urmă, face:

[1]. *De aici povestea cârneşte oleacă pe uliţa cea din dos. D. F.*

„Aşaaa"!... Şi aşa, că a rămas *limojderiţa* de babă cu gura rânjită şi găvozită, răzând buzat ca Dracu' când te-aude suduind de cruce. Ei, ş'au mers aşa cu toţii până dincolo de punte, la boer. Da' boerul, c'un ciubuc maaare, bea tutun în cerdac. Zice: „Măi, ia să-mi spuneţi, ce râs i-acesta? Ce vă ţineţi încleştaţi ca lipitorile cele flămânde?" — „Ce să fie, cucoane?! Talharul cel de flăcău ne-a făcut ponosul!..." — „Apoi ia înflaţi-l şi aduceţi-l încoace!" strigă, oţărît, boerul. Şi, până să-l aducă, până nuştiu ce, îşi aruncă ochii la babă şi, văzând-o aşa hlizită, odată mi-o arde cu liuleaua şi-i zice: „D'apoi tu, *târsă* bătrână, ce te uiţi la mine aşa ca aghiazma la Ducă-se-'n-tine, şi te râzi?"... Da' flăcăul, cum se burzuluea cu slugile boerului, face: „aşaaa!"... Ş'aşa, că s'a lipit zdravăn liuleaua de gura babei, rămănând capătul ciubucului încleiat de dinţii boerului; bietul boer, a dat-o şi el prin şperlă! Căci, dă 'ncolo, dă 'ncoace, degeaba! Ştii cum? Parcă fuma boerul de-o parte a ciubucului, iar baba, răzând ca *hâţa*, de cealaltă parte... Ştiu c'a avut ce râde mai întăiu cucoana boerului, ş'apoi toată lumea dimpreună cu noi, care ne-am aflat să fim pe-acolo! Şi toţi, care 'ncotro: „Piei, satană necuvioasă! Doamne, ce păcate!"... şi câte şi câte... Da' flăcăul zicea că, într'adevăr, cu dragă inimă i-ar scoate de la astă nenevoe, d'apoi dacă nu poate! Până când aşa pe semne că Dumnezeu i-a dat în minte ş'a grăit, cu rugăminte; „Maica Domnului! Dacă mi-or da dreptul meu, adică fata, pentru care am slujit pe stăpânu meu doi anişori de zile, fă, cu puterea ta, ce-i face, şi desleagă-i pe toţi işti legaţi, şi poate ar îmblà de-amu mai cu sfânta dreptate!....." Atunci s'au descleştat şi boerul şi baba de ciubuc; şi baba de tineri; şi tinerii de cum erau; şi nuna cea mare de cum bătea'n palme. Numai baba, săraca, fiindcă se gândea atunci cu gând rău de vrăji, a rămas rânjită rău; şi, cât a ţinut nunta flăcăului cu fata, care-i era dreptul lui, ea a tot râs de cele ce păţise, spunând mereu: „Că nu-i cui e menit, ci cui i-i dat". Da', văzând'o că râde aşa mereu,

S'a găsit un nătărău
Ş'a luat'o de-un bezărău
Şi'a descântat-o c'un ceatlău
Şi-a otânjit-o *aşa de rău.*
Să-l plesnească Dumnezeu!....

(Din Boţieni-Dorohoi)

Dumitru Furtună.

CRONICA.

* *Scriind despre* **Calendarele acestui an,** *d. N. Iorga se rosteşte astfel cu privire la Calendarul nostru: „O deosebită luare aminte merită Calendarul revistei „Ion Creangă", ajunsă astăzi cea mai bună culegere de literatură populară din ţerile locuite de Români. S'a făcut apel la toţi colaboratorii, şi nici unul*

n'a lipsit dela chemare. E o adevărată comoară în cele 200 de pagini ale calendarului din Bârlad. Dorim să fi avut atâta succes pentru ca buna ideie să nu trebuiască a fi părăsită. (Neamul rom. lit. III. 3).

* *Din* **Dicționarul limbii române** *apare fascic. I din tom. II*: **F. Față.**

* *Doamna* **Smaragda Maltopol** *ne aduce* **Legenda Mânăstirii Argeșului** *(colecț. Alexandri) tradusă și tipărită în franțuzește. Se înțelege, suntem recunoscători d-nei Maltopol pentru munca ce și-a dat-o ca să ne facă cunoscute în străinătate unele din podoabele cântecului nostru.*

* *Ni se trimite de D-l* **C. Rădulescu-Codin** *culegerea sa de* **Legende, Tradiții, și Amintiri Istorice**, *editată de Academia Română în publicația „Din viața poporului Român" Pe 106 fețe se cuprind 61 bucăți și alte variante ale lor, începând cu vremurile legendare ale zidirii, cu Dochia, cu Traian, cu Căpcăunii și celelalte neamuri pierite până ce ajunge la un Negru Vodă, la Vlad Țepeș și la alte fețe mari din trecutul nostru apropiat.*

Limbă și expresiuni populare subliniate, pentru a sări in ochii cercetătorilor La sfârșit un glosar bun.

Și totuși găsesc în această carte altceva mai de seamă, găsesc **scrise** *unele constatări și unele dorințe în prefața acestii colecțiuni. Le-aș dori înfăptuite, nu sub auspiciile instituțiunilor, cari nu ne vor putea ajuta la nesfârșit, ci prin puterile noastre, ale celor mărunți* **cari vom fi.**

Notele explicative sunt ingrămădite la urmă, ceia ce cred că a pornit de la lenea tipografului.

Aștept cu bucurie ca D-l R. Codin să urmeze, după cum făgăduește.

P.

In **„Junimea Literară"** *din Cernăuți, an. VII No. 11 și 12 se dă, în traducerea făcută de d. T. Gârlă, aprecierile atât de întemeiate și de frumoase, în privința poeziei noastre poporale, datorite d-lui Dr. Matthias Friedwagner, distinsul profesor romanist sărbătorit mai dăunăzi la Universitatea Cernăuțului. D-sa este un admirator ales al literaturei noastre poporale; a cules cântece poporale însoțindu-le de foarte călduroase cuvinte de bine, iar la „cursurile de vară" din Salzburg s'a ales subiecte cu privire la poezia noastră poporală. Intre altele zice despre culegerile înțelepciunei din popor: „Comori bogate și necăutate așteaptă încă să fie culese și explicate... A le aduna produsele acestea toate ar însemnă să aduni un fluviu într'un vas și, fie vasul acesta cât de mare nu va fi în stare să cuprindă apele unui fluviu; de aceia se face deajuns dacă se scoate cu sârguință apă din acest fluviu".*

Firește: Sârguință și îmbărbătare pentru acest lucru scump, **acestea** *nu le prea au, și la noi, cei care trebue să le aibă!*

Dumitru Furtună.

Poșta Redacției.

C. Patr. *Trimite-le.*
M. Apost. *Primit. Mulțumim.*
Fir. și Pop. *Trimis cărțile poștale ilustrate. Primit mandatul.*
N. I. Ant. *Aștept și urmarea cântecului „Macovei și Gheorghilaș".*

Poșta Administrației.

N. Benches, *Bucov. Trimiteți-ne întâi costul.*

Cărți primite la redacție.

Smaragda Maltopol: **Légende du Monastère d'Argèsh** *d'après la Ballade de V. Alecsandri, Ploești 1905, 36 p. 1 leu.*

TUDOR PAMFILE: SFÂRŞITUL LUMEI

Au mai subscris:

C. N. Mateescu prof., 10, C. Mihailescu prof., Gr. Sinescu prof., St. Filioreanu prof., Pr. M. Răuţ (R.-Vâlcea), Diac. C. D. Sendreanu (C. de Argeş) 2=16.

P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa)=30.

D-r Elefterescu. Str. Fundăt. Berzei 16 (şi la toate cele viitoare).

(*Gheorghe A. Cosmovici*), V. Ionescu, D. Zamvell 2 (Tg. Neamţ), C. Adamoaia=4.

(N. V. Hânţescu), I. Mitric, Gh. Răuţ, D. Olariu, C. Urzică (Buda-Dorohoi); C. Alexandrescu=5.

(*Nic. I. Dumitraşcu*), I. Ungureanu (Dobridor-Dolj), P. Mărica (Măceşu de jos, Dolj), I. Dragomirescu (T.-Severin), I. Preda (Răcari-Dolj), I. Ciocâlteu (Galiciuica-Dolj), R. Sandu (Coşoveni-Dolj), Rafael Motoi (Vânju mare, Mehedinţi), St. Constantinescu (Craiova), I. Călinescu (Craiova), C. Marinescu (Craiova), C. Popovici (Craiova)=11.

(N. I. Antonovici), C. Jipa (Bârlad), I. Antonovici (Bogdăniţa-Tutova), Cicerone Antonovici, Cezar Negrea (Bârlad)=4.

M. Lupescu (Zorleni-Tutova), 24.

T. Pamfile (Bârlad), 47.

Subscrierile şi sumele trebuesc trimise cel mai târziu până la 20 Martie.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor:*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	64.75

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	858,95

CARŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă" numerile toate din anul I — — — — — — 3.00
„Ion Creangă" An. II. — — — — — — — — — — — 6.00
„Ion Creangă" An. III. — — — — — — — — — — — — 6.00
T. Pamfile, M. Lupescu şi L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediţia I — — — — — — — — — — — — — — 1.25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc" — — 0.20
„ „ Jocuri de copii I. — — — — — — — — — — — 1.40
„ „ „ „ „ II. — — — — — — — — — — 1.60
„ „ „ „ „ III. — — — — — — — — — — 1.50
„ „ Cimilituri româneşti — — — — — — — — — 1.00
„ „ Industria casnică la Români — — — — — — — 10.00
D. Farcaşanu şi M. Lupescu : Creşterea pomilor — — — — — 0.25
L. Mrejeriu : O şezătoare ţărănească — — — — — — — — 0.20
Fl. Cristescu : Carte pentru copii — — — — — — — — — 1.20
Şt. St. Tuţescu şi P. Danilescu : Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00
„ „ „ *Colinde din popor* — — — — — — — — — — — — — 0.30

Se trimet franco numai după achitarea deplină

Din cărticelele cercului „Deşteptarea sătenilor" din Fălticeni

Cărticică de închinăciuni *(rugăciuni), care cuprinde toate rugăciunele zilnice, trebuitoare unui bun creştin, din mica copilărie până la bătrâneţe. Ea nu trebue să lipsească din nici o casă. Preţul unei cărticele 15 b.*

Cărticică de pluguşoare, colinde şi cântece de stea, *căutată straşnic de băeţi la sf. Vasile şi sf. sărbători ale Crăciunului; costă 15 bani*

Cine trimete banii pe 15 cărticele (2 lei 55 bani) are 4 in dar. Tot aşa şi cărticica de rugăciuni.

„COOPERATIVA DIN BARLAD"

Capital deplin vărsaţi Lei 300000

Rezerve 162.559.17

Face toate operaţiunile de Bancă.— Scontează poliţe.— Scontează chirii şi arenzi cesionate cu acte autentice.— Face împrumuturi pe gajuri de ceriale, mărfuri, efecte publice şi acţiuni.— Face avansuri pe mandate ale statului sau altor autorităţi publice — Cumpără şi vinde tot felul de efecte publice, rente, scrisuri fonciari şi diverse acţiuni.— Plăteşte cupoane şi titluri eşite la sorţi — Efectuiază plăţi şi emite cecuri aşupra tuturor capitalelor de Judeţe şi externe asupra Paris, Londre, Berlin, Viena Anvers şi St. Petersburg.— Se însărcinează cu încasarea de poliţe asupra întregei ţări.— Face schimb de tot felul de monezi ; napoleoni, mărci, coroane. ruble etc.

Primeşte bani spre fructificare plătibil la vedere şi cu termen.

Pe lângă operaţiunile de mai sus „Cooperativa din Bârlad" are representanţa pentru oraşul Bârlad şi judeţul Tutova a societăţei de asigurare „Generala".

Director, I. DUMITRESCU

Casier, ŞT. FERHAT

Contabil. P. FRUMUZACHE

Dlui Artur Gorovei Fălticeni

Anul IV.—No. 4. **Aprilie, 1911.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

MEMBRII SOCIETĂŢEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârţăneşti-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Craiova), D. I. Farcaşanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr I. Urban Iarnik (Praga-Boemia) G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleştii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemţişor-Vânători-Neamţ), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamţ), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iaşi), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeoani-Bacău], P. G. Savin (Joră şti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broşteni-Suceava), Şt. Şt. Tuţescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Muntean (Chilia-veche, Tulcea), A. Negrescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu (Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societăţii sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.—
—Inscrierile urmează—

Anul IV.—No. 4. **Aprilie, 1911.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:
T. Pamfile, str. Ţarigrad
BÂRLAD

ADMINISTRAŢIA:
M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:
In ţară . . . 5 lei
In străinătate . 6 «

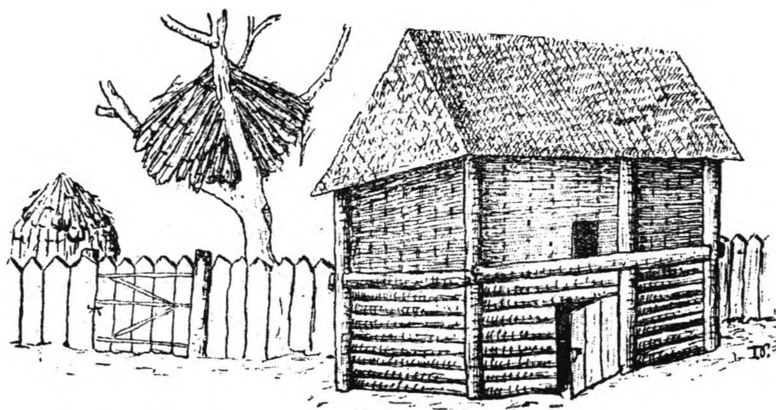
INSEMNĂRI.

— *Rugăm cu toată nădejdea pe cinstiţii noştri abonaţi să ne ajute cu plata abonamentului la vreme. Asemenea şi pentru cotizaţiunile rămase netrimise. Preţul mandatului se poate scoate din abonament.*

— Soc. „Ion Creangă", în a 2-a adunare vremelnică de la 6 Martie a. c. a primit înscrierea ca membru intemeietor a *Păr. Gh. Ghioldum* din Bacău.

— A treia adunare vremelnică e convocată la 10 Aprilie a. c. la Redacţie spre a hotărî scoaterea unui număr sărbătoresc cu prilejul desvelirii statuiei lui Cuza-Vodă la Iaşi. In ori ce cas, colaboratorii noştrii sunt rugaţi să ne trimită culegeri din popor cu privire la Cuza şi vremurile sale.

— D-l Ph. St. B. Tenora, din Viena, ne roagă să-l ajutăm cu material românesc la o dezertaţie ce-o lucrează, având ca cuprins: „Numele de *persoane* date *animalelor*" (ex. Martin-Urs; Ştefan-Cuc ş. a.), cu pricinile acestor apropieri. Materialul ce ne va sosi de la colaboratorii noştri, îl vom publică în No. viitor al revistii.

32.—**T. Pamfile:** *Păstratul popuşoilor şi hlujilor,* compunere după cele văzute în Goleştii-Badii, Muscel.

SPICUIRI DIN TRECUT.

VII.

Intr'un *Catavasier* tipărit la 1747 în Râmnic, pe fața 157 v. se cetesc următoarele:

Aĭcé, la sfârşitulŭ cărțiĭ, pusemŭ şi stìhirile ce le cântă copiiĭ când umbă cu stéoa în séra Naşteriĭ lui Hs. Şi, cetitorĭule, ce vei cetì şi cu poetica vei socotì, şi de nu vorŭ venì la numărŭ, bine să ştiĭ, că noi, precumŭ le-amŭ găsitŭ, aşa le-amŭ şi typăritŭ, dupre cumŭ s-aŭ obicĭnuit a să cântà, ĭarŭ n-amŭ maĭ umblatŭ a le număra:

Stéoa de susŭ răsare
Cu o taină mare.
Stéoa strălucéşte,
Pre Hs. vestéaşte.
Stéoa îşĭ dă rază,
Pre maghi îĭ luminéză.
Şi maghiĭ grăescŭ
Graĭ filosofescŭ:
„Tu eştĭ cé prorocită
De Valaamŭ vestită,
„Că de cândŭ pământulŭ
N'aŭ născutŭ cuvântulŭ
„Şi fără de acésta
N-au născat Précista
„Născù pre Hristosŭ
Lumiĭ spre folosŭ.
„O, sté pré luminoasă,
Dinŭ toate alésă,
„Cu a ta ivire
Ne înveţĭ ĭntocmire.
„Şi noao ne scrie
In astronomie
„Că s-au născutŭ josŭ
Inpăratul Hristosŭ,
„In cetaté lui Davidŭ,
Pildă arătândŭ".
Şi déca au văzutŭ
Au călătoritŭ
Trei crai despre răsăritu
In Vithleemŭ au venitŭ
Şi îndată au aflatŭ
Pre celŭ ce au căutatŭ
Şi i s-au închinatŭ
Ca unuĭ înpăratŭ,
Daruri în mâĭnĭ ţiindŭ
Şi lui Hristosŭ cântăndŭ:
„Cocoane înpărate,
Şi pré luminate,
„Te ştimŭ cine eştĭ măritŭ
Şi în troiţă slăvitŭ;
„În ce chipŭ aĭ venitŭ
Şi dinŭ fecĭoară te-aĭ născutŭ,
„Dinŭ fecĭoară curată,
Şi pré nevinovată,
„Pentru aceìa ne rugăm
ca şi de la noi să primeştĭ
Darurĭ lumeştĭ".

Oraţie.

Dumné-voastră, cinstiţĭ boĭarĭ, acĭasta ĭaste stéoa, de caré au prorocitŭ maĭ nainte Verhovniculŭ Valaamŭ, zicândŭ că va răsărì o sté dinŭ Iacovŭ, şi să va rădicà unŭ înpăratŭ dinŭ Israilténĭ, şi va sfărâmà pre toţĭ domniĭ Moavitènilor, care sté fost-au povăţuiţi aceĭ treĭ craĭ şi de

lumină purtătorĭ filosofĭ, şi dupre raza eĭ mergând până la Vithléemŭ, găsât-au pre Hs. pruncŭ micŭ, înfăşatŭ, şi cu bucurie am zisŭ: „Veniţĭ să ne închinămŭ înpăratuluĭ nostru Dumnezeu... (restul lipseşte)[1].

Tudor Pamfile.

LEGATUL SNOPILOR PE CÂMP.

(Adaos la „Ion Creangă" an. III No. 9 şi 10)

Mână, este cât poate cuprinde, şi vârîndu-l şi printre degetile toate ale mâinei, omul (secerătorul sau secerătoarea), grâul, secara, orzul, ovăzul, meiul, tăiat în mâna stângă (dreaptă), şi-apoi pus pe mirişte, aproape la spate, lângă alţi mănunchi. Mai multe *mâini* de-acestea, —2-3-4—, când grâul e mai des şi bun, formează *mănunchiul* sau *mărunchiul;* poate să fie şi o *mână, mărunchi,* atunci când grâul este mai rar şi omul se depărtează, (o vorbă: «... grâul numai *mâini-mâini*»), sau secerătorul cuprinde mult în mână, şi când a tăiat ultima secere în acea mână, dă ajutor cu secerea ca să-l puie mirişte. (Atunci o vorbă: «da'ce om vrenic, seceră el...!)»

Postată sau *postaţă* este cât ieau secerătorii din loc (grâu), spre a secerà şi când ajung la capul locului, se întorc iarăşi pe-altă postată.

La sfârşitul seceratului, se lasă *„barba lui Dumnezeu"*, mai multe fire de grâu netăiate, legate lângă spice cu fir roşu.

După prânz (după orele 10 a. m.), sau după namiaz[2], se leagă *în snopi* sau snopii,—grâul se pune întotdeauna în legătură cu spicul spre apus, ca să nu-l fure vântul—, de unul, dacă sânt puţini pe postată, sau 2—3, mai ales bărbaţi, când sânt mai mulţi. După legare, îi pun cu spicele în sus,—în picioare, spre a se coace mai bine. Dacă sânt copţi, îi trânteşte cu genunchele.

La legat vede stăpânul locului,—căci el întotdeauna leagă snopii—, firele rămase pe urma secerătorilor:—„U! Măi, v'ajung *tăunii*, tăunii după urmă v'ajung!..."

Snopii se pun cu spicele în sus, ca să se usuce, sau pentru umbră la care se pune ori copilul mic, sau urciorul, *boata*, butoiaşul cu apă.

Snopii se leagă cu *legături* (sing *legătură)*. Legătura se face din două *chite*, formată fiecare cam din 35—50 fire. De obiceiu, legăturele se fac de dimineaţă, când sânt ude de rouă, atunci când e nevoe,—udându-le cu apă—, şi la namiaz, când oamenii mănâncă. Oamenii vrenici fac două de-odată: cu pâinea în sân, îmbucă câte-odată şi fac şi

[1] Bianu, Hodoş: *Bibliograf. rom. veche*, tom. II p. 97—8.

[2] Se pronuntă *namgniaz* (*gn* francez).

legături.—Când n'ai grâu de legături, le faci din ori-ce *dudăi*, şi chiar amestecate cu grâu: *bălur*, cicoare, *sărăceà (lăptugă*, după d-l T. Pamfile).

La nameaz, oameni se odihnesc.

Lângă seară, sau chiar înnoptat, se *clăeşte*, fiindcă atunci grâul *trage* adică e puţin umed, şi se aşează mai bine ca să nu cadă snopii.

9-10-11-12-13 şi mai ales 9-11-13 snopi, formează o *cârstă;* al 13-lea este *măgar*; îl pune cu spicul mai jos şi spre apus, ca să nu se desfacă cârsta şi să nu se ude ceilalţi snopi când plouă; 2 cârste, un *picior;* 2 picioare, o *clae* (*2 picioare* nu se zice nici odată).

Când se *adună*, (se *aduc* sau se *strâng)* snopii la un loc pentru clae, i-apucă de legături de lângă înnodătură şi târîndu-i cu cotoarele înnainte pe mirişte până acolo unde se face claia. Cei rău legaţi, *le iasă maţele*, adică se *desfac*.

La arendaş şi proprietar se fac numa *cârste*,—mai rar *picioare*—, cât mai dese, pentru uşurinţă, fiindcă acolo li se dă zor; pe când la ei numai *clăi* şi *picioare*.

Când vrea Dumnezeu, dă pogonul câte 6—8 clăi, sau 50—80 bănicioare (baniţe—D-D-litri); când nu, 4-5 clăi, până la 40 şi chiar 30-35 bănicioare; claia, aproximativ 10 bănicioare.

Pentru pândărit, din snopi, pândarul îşi iea singur 1-3 snopi la clae, aşa că nu e supărare, când vede omul că-i lipseşte de prin clăi.

După ce s'a isprăvit de secerat, începe *căratul*. Un *car* lung ia 3-4 clăi (30-40 bănicioare boabe); pe când *„forgonul“* lung (car nemţesc de fier) ia 5-6-7 clăi (50-60-70 bănicioare boabe). Odată încărcat carul, şi legat cu funii de capetele loitrelor, cari funii (2) se întretae la mijlocul carului, poate şi una curmeziş,—cum zic, odată încărcat carul, se pun şi caii (fiindcă boii au fost puşi mai innainte), scoate la drum, înfinge furca (de fier) într'un snop de de-asupra loitrei, la mijloc, îşi aruncă haina sau iepângeaua pe el, un copil ia caii de căpăstru, tatăl vede de boi, pe când altul merge după car. „—Hăis-hăis, cea, hăţ“ şi când ajunge la *arie*, la maşină, ori îl face stog, sau dacă este loc şi are oameni, îl aruncă de-a dreptul în maşină. Azi nu se mai treeră cu caii.

De amânarea legatului, lăsarea unui petec pentru legături, facerea lor, luarea lor dela vecini, legarea snopilor, căratul lor, făcutul clăilor, aşezarea lor ş. a. din articolul d-lui T. Pamfile, nu m'am mai atins, din cauză că acelea, formează foarte bine cu pe la noi, complectare articolului meu.

(Pentru Boureni-Doljiu) Nic. J. Dumitraşcu.

COLINDE.

22.—*Icea domn bun,*
Icea domn bun,
Florile, florile dalbe!
Ici domn bun se veselește,
Frumos casa 'mpodobește,
Florile, florile dalbe!
Tot cu fir de calomfir,
Cu ciucuri de barbaifir,
Florile, florile dalbe![1]
D'or mi-ai fini d'a botezà,
Ori mi-ai fini d'a cununà?
Ba, n'am fini d'a botezà,
Nici n'am fini d'a cununà
Ci mi-aștept pe Dumnezeu,
*Ca să-l d'*uspetez *și eu.*
Lui Dumnezeu se ruga:
Facă-și Domnu'-atâta bine,
Ca să vie și la mine,
*Că sânt câmpii d'*ostăviți
Și cu rouă prășcuiți
Și veșmintele cam lungi;
Udà-le-va,
Strica-le-va.
Ci să vie sus prin slavă;
Sus prin slava cerului,
Di'mpotriva soarelui.
*Nici cuvântu' n'*obărșià,
Dumnezeu că mi-și sosià;
Intră'n casă lângă masă,
Găsi 'n casă mese 'ntinse
Și 'mprejur lumini d'aprinse
Și-mi șezù și-mi ospătară.
Dar ăst domn bun ce-mi făciară?
Că mi-și are-un fiu vinar,
Și-mi trimite-un argățel
La fiu' său buți s'aducă
Buți cu vin de cel mai bun,
D'uspetează Dumnezeu,
Ca să-l d'uspetez și eu.
Și-ăst domn bun ce-mi mai făciară?
Că mi-și are-un păcurar
Și-mi trimite un argățel
La fiu' său miei s'aducă
Miei sugaci *și* plecăței
Și berbeci d'ăi măricei
D'uspeteze Dumnezeu,
Ca să-l d'uspetez și eu.
Șiăst domn bun ce-mi mai făciară?
Că mi-și are d'un stăvar
Și-mi trimete-un argățel
La fiu' său cai s'aducă
Cai jugani de cei mai buni,
Petreacă-mi pe Dumnezeu,
Ca să-l petreacă-mi și eu
Sus în slava cerului;
Dimpotriva soarelui.
Pân' la poarta raiului,
La scaunu' de judecată,
Unde merge lumea toată.
Lui Dumnezeu bine-i pare,
Luceafăr galben răsare.

(Câineni-Vâlcea)

G. N. Mateescu.

[1] Se repetă.

POVEŞTI

36. Boul năzdrăvan[1].

Ci-că a fost odată, pe vremea când Papură-Vodă domniă peste toată lumea asta, ori mai înainte că trăiè într'un sat un moşneag şi cu o babă. Moşneagul îşi pitrecuse pi baba cei dintâi, aşa ca asta era deadoilea şi era ră de mama focului ca o maştehă—cu băetul ce-i rămăsese moşneagului de la ceidintăi. Ferească D-zeu să rămîe copiii fără mamă, îs de isbelişte pe toate drumurile, şi nu-i mai cată niminea cum ar fi catat mama lor adivărată.

Băetu nostru, n'are altă treabă, decât să păzească pe deal un bou balţat, atâta stare mai ave moşneagul. Da, vezi, scârnav câne-i inima în om: ţinea moşulică mai mult la babă, decât la sângele lui, da baba dădea să-l prăpădească pe băet, ştii, îi era drag. ca sarea în ochi. Haram de viaţă ca aceia ce o ducea bietul băet. De mâncare la deal nu-i aducea alt nimic, decât nişte turtişoare de cenuşă. Apoi mănâncă, dacă ai ce! Da tata ceal de sus poartă grijă de cei oropsiţi şi năpăstuiţi căci năpaste era pentru băet ura babei, că dacă ave să moară el, tot n'ave să astupe groapa babei, ci tot a lui. Bou ceala se nimerise de era năzdrăvan: adica vorbia şi ştia tăte, nu ca acu, ci-că vitele vorbesc numai în noaptea spre bobotează, când se deschide ceriul. Aşiş cum se ducia holera de babă, boul zicea către băet:

—„Măi băete, fratele meu, ia caută în cornu ceal stâng a meu şi ai să găseşti ori ce fel de mâncăruri îi dori, în ceal drept, ori ce fel de strae, ca să te împodobeşti cum ţi-a plăce." Da baba tare îi era de-a mirare în gând şi tot să *frăsue* să ştie cum poate băetu ceala să trăiască numai cu turte de cenuşă, de ce nu mai chere odată, tare ar fi dorit să-i mănânce praznicu. Se hotărăşte într'o nopticică ca adouza să se pue la pândă. Pe la apânzu cel mare, după ce i-o dus ie turta de cenuşă, se cincheşte într'un dos şi trage cu ochiu ce are să fie (cie) Numai ce vede că băetu scoate nişte lucru de mâncăriţă, să-ţi lingi buzele, nu alta, şi nişte mândreţuri de strae, de tot să te fi uitat într'acolo. Tace chitic, da pune la inimă, se face foc şi pară nu alta, se duce repede acasă şi se pune la gemut. Geme, şi geme, parcă-i plătise cineva.—Ce ai, babă hăi; ţi-i rău? o întreabă moşneagul.—Of doamne, dapui nici îndămână nu mi-i.—Da ce crezi că ţi-ar prii, ce-ţi cere sufleţelu?—Să-mi dai, măi moşnege, carne de bou balţat.—Moşneagul face; „Cum, babă fără minte, să tai eu bou ista, de stingher, îi stingher da-i frumos şi apoi la un caz de—Doamne fereşte— ne comăndăm amândoi cu dânsu".

—Nu, moşnege, tae-l, că de nu, mor sănătoasă şi pace. Moşneagul

[1] Tipărită cu otografia manuscrisului.

nu mai ştia ce să facă, să nu-şi supere drăguţa; să tae bou. Bou o *zăpsit* de asta, că doar era năzdrăvan, şi-i şi spune băetului—a douaza dimineaţă când vroie să-l pornească la păscut—: „Să te încaleci bine pe mine, că am să ies în goana mare din ogrăgioară, că baba dracului s'o pus pe lângă moşneag să mă tae şi el tehuiu—îşi trage cuţitu pe cură". Sări băetu pe bou, s'o ţepenit bine şi, când o dat să iasă din ogradă, cum moşneagu era gata să-i tae *gâtiţa*, i-o luat-o înainte şi i-o lasat colbu şi urma. Au ţinut ei o bucată de loc tot galopu ceal mare, apoi la treap şi s'o tot dus.

*

Baba crapa de ciudă că i-o scăpat din palmă băetu teafăr ca ou. Năzdrăvanu de bou merse ce merse numai ce deodată se vede ceva îngălbenind-înegrind înaintea lor şi un huet mare vinea dinspre partea ceia. Ce oare ci fost acolo? Era pădurea de aramă, păzită de un buhai cu coarnele şi inima de aramă, şi pentru că băte vântu, crengile huiau aşa de tare.

Făce bou la băet: „Să te înţepeneşti bine pe mine, frăţioare, că acu am să mă luptez cu buhaiu care păzeşte pădurea de aramă". Ajunge el acolo şi se iau amândoi la cercat din putere: mai, mai să chice şi unu şi altu, aşa de amarnic se luptau. Când era aşa soarele în desară, cam pe la achindii, buhaiu ciumurluit de tot, chică mort gramadă la pământ. De acu hai înainte, hai, hai! şi deodată numai ce văd, nu ştiu ce alb strălucind înaintea lor. Asta era curat pădurea cei de argint. Acu zice bou către băet: „Să te ţii mai ghine aice că am de luptat cu buhaiu de la pădurea de argint, care are coarnele şi inima de argint şi-i mai *voloneţ* de cât ceal de dincolo." S'au luptat ei cât s'au luptat, până pe la 2 ceasuri din noapte şi buhaiu a fost omorît.

Bou şi băetu o mers înainte. După o bucată de cale, numai ce li se luminează înaintea ochilor, par'că soarele răsăre, da pe cer nu se sue, ci sta tot aşa în zare la înănţimea ochilor. Acolo era pădurea cei tătă de aur. I s'o muet pe loc curaju boului, i s'o tăet parcă glasul şi o zis către băet: „Măi frăţică băeţele, acu îmi pute rău că mi s'o împlinit veleatu. Pe ceilalţi i-am dovedit eu, cum i-am dovedit, da aici mi-i scrisă moartea. Tu să-mi desbaţi cornu stâng, ca să ai de mâncare, şi cel drept ca să ai dea îmbrăcare şi să te duci în lumea ta—unde te-a îndrepta norocu şi D-zeu." Tot vorbind, tot cu inima *tângă* amândoi o ajuns la buhaiu pădurii de aur cu coarnele, cu inima şi picioarele de aur.—Ţi se ridica părul măciucă când te uitai la dânsu. Se luptează cu bou nostru, până la miezu' nopţii şi în cele din urmă bunişoru băetului o fost oborît la pământ mort ca tăţi morţii. O mai bocit, ce-o

mai bocit băetu pe bou; după asta i-o desbătut coarnele şi s'o dus pe unde o văzut cu ochii.

*

Merge el mult şi bine, când la nişte cruci de drum se întâlneşte cu trei, care se sfădeau pentru 3 lucruri: o şapcă, o cârjă şi o pereche de papuci. Puţin lucru—îţi zice—da mare folos: şapca, dacă ţi-o puneai în cap nu te vedea nimenia, de cât acela, care tu doriai ca să te vadă; cu cârja, dacă ai fi *amelitat* asupra cui-va, se făcea de piatră pe loc; iar cu papucii—dacă-i puneai în picioare—treciai să fi fost cât de mare *zamca* ori apa.

—Ce mai atâta sfădălie— măi fraţilor, zice el, ia daţi-le încoace, să vi le împart eu. Aceia proşti—de şi erau draci—i-l dă. El face cu cârja asupra lor, îi împetreşte şi el se duce tot înainte. Cum merge aşa numai ce vede într'o apă scăldându-se nişte zine: da ce scăldăciune, că ele se jucau în apă la nunta surorei celei mai mari a lor. Palatu lor de locuinţă era di cristal şi era drept în mijlocu apei. Işi pune şi el şapca în cap şi trece de se amestecă printre ele. Da acolo, alta pe capu lui. Vede pe zina cei mică, care era şi cei mai mândră din tăte şi-i chică tronc la inimă. Mai rămâne pe acolo ce mai rămâne, şi gândeşte în gându lui—dar are de la cele 3 lucruri—ca să facă zâna cea mică un copil, să-i samene lui. Face ce-i dreptu; da, la zine le crapa obrazu de ruşine, că copilaşu striga necontenit: tată şi tată, că băetu nostru era după uşă şi cu şapca în cap, şi altu nu-l vedea decât copilu. Il închid ele pe copchil şi în zemnic, nu-i de chip: el hojma, tată, tată!. La urmă gândeşte băetu, ca să-l vadă şi pe dânsu zina şi îl şi vede. El îi spune că, bine ar fi, să meargă după el. Zina n'o zis nici mârc şi o turnat un nuntalău de hueşte şi acu pământu de tropot şi de pe atuncea ştiu păsările să cânte aşa de frumos: s'o învăţat a cânta de la lăutarii ceia. Acu hai se pornesc ei acasă şi se duc la tat'so cu bogăţii şi minunăţii fel de fel zestrea zinei. Bucuria moşneagului n'o fost mică, da baba o crăpat pe loc de ciudă, da băetu nostru trăeşte şi acu cu zina, dacă nu şi-a fi luat sama să se scoale, să moară.

(Dela H. Pârvu din Ungureni-Botoşani) V. Moisiu.

37.—Povestea celor trei feciori de împărat.

A fost odată ca nici odată, că de n'ar fi fost nu s'ar povesti.

A fost un împărat vestit, vestit că numele lui era cunoscut peste nouă mări şi nouă ţări. Şi împăratul ista era vânător de felul lui.

Îi plăcea vânătoria, mare lucru. El mai avea trei feciori, frumoşi ca faţa soarelui şi nalţi cât brazii de munte Cât trăi împăratul, se căznise ca să-i deprindă şi pe ei cu vânatul şi ce-i drept i-a deprins; ba încă

aşa de bine, că în cele vânătoreşti, cei trei feciori erau mai dibaci ca tatăl lor.

Când împăratul simţi că i se apropie sfârşitul, chemă pe cei trei feciori ai lui şi le spuse cu limbă de moarte:

—Dragi băieţi, cât am trăit eu, v'am îngrijit şi tus-trei mi-aţi fost de o potrivă de dragi. Eu mâni ori păimâni, D-zeu ştie, mor şi am de gând să vă dau un sfat. Voi, dacă aţi asculta de sfatul meu, bine v'a prii; dacă nu, cum aţi face, aşa aţi trage. Când n'oiu mai fi cu voi în viaţă, să vânaţi mereu, mereu, prin locurile aceste, pe unde aţi mai umblat şi pe unde v'am purtat şi eu. Dar un lucru să ştiţi şi să ţineţi minte, ca să nu vânaţi pe muntele fermecat. Pe acolo eu n'am umblat nici odată; aşa m'a învăţat tatăl meu şi bunicul vostru, aşa trebue să faceţi. Acu, după cum vă este voia. Aveţi înaintea voastră foc şi miere. Slobozi sunteţi să luaţi fiecare ce vă place şi ce vă tae prin cap. După ce împăratul li spuse aceste vorbe, îi binecuvântă, şi apoi închise ochii pe vecie. Feciorii lui, îşi făcură datoria, de-l îngropară după obiceiul împărăţesc cu toate măririle ce se cuvin unui împărat. A doua zi după îngropare, feciorii, plecară la vânat. Ei, nu puteau să se răsleţiască unul de altul, căci împăratul le mai dăduse pe lângă sfaturi şi cremenea, amnarul şi iasca, cu cari dânşii au să aţâţe focul. Celui mai mare, împăratul îi dete cremenea, celui mijlociu îi dete amnarul şi celui mai mic îi dete iasca. Umblară ei cât umblară prin munţi, dar nu vânează nimic.

De la o bucată de vreme, numai ce-i trăsneşte celui mai mare prin cap şi zice celorlalţi fraţi: „*Ori* tata nostru, de ce ni-o fi zis să nu ne ducem pe muntele fermecat?“ —Dă, ştim noi? răspund ceilalţi doi,—de unde să ştim; cum ştii tu, aşa ştim şi noi! Tata trebue să fi ştiut, că altmintirea, nu ne-ar fi oprit!“ —Ei, şi dacă ne-om duce, ce are să fie! Să mergem! —Se mai codesc, să mai ciucesc, se mai întorc, se mai pun de pricină, dar la urma urmei, se hotărăsc şi pleacă tustrei. Ajung acolo, încep să umble în dreapta, în stânga, vânează câteva păseri mărunţele, şi de la o vreme se face sară. Palatul lor era departe şi vreme nu prea aveau ca să se întoarcă îndărăt. Se aşează cu toţii sub un copac, aprind ei focul acolo, ca de obiceiu; jumulesc păsărèlele, le vâră într'o frigare de lemn ca să le frigă. Din păserile mai rămăsese să frigă şi peste noapte cel care o sta de pază. Căci ei aşa se hotărîseră: Unde-or mânca peste noapte, cât timp doi din ei or dormì, cel de al treilea să vegheze. Şi straja să o facă pe rând, începând de la cel mai mare.

După ce frig păsărèlele, se pun să ospăteze de-a binele şi după ospăţ se aşează împrejurul focului ca să doarmă, rămânând cel mai mare

de strajă. Ei mai erau înțeleși așa: *ceea-ce* o vedea în timpul nopții cel de strajă, să nu spună a doua zi la ceilalți nimic, ci să tacă chitic. Cum se culcară, cei doi adormiră îndată, căci erau osteniți de atâta drum. Cel de strajă, păzià ca focul să nu se stângă, mai aduna vreascuri, mai pârpolia cele păsăruici pe foc, mai privià încoace și încolo. Într'un târziu, când cei doi feciori dormiau duși, feciorul cel de pază aude alături într'un tufiș rupturi și pocnituri de nuele. Apoi din ce în ce zgomotele se întăriau și ajungeau tot mai aprinse la urechea feciorului de împărat. De odată se trezește în față cu un zimbru fioros și negru, care dădea să-l spargă. El se pregătește de luptă, scoate paloșul din încingătoare și-l aruncă în zimbru, care cade pe loc mort. Feciorul de împărat se repede la dânsul, îi smulge un corn și-l anină în încingătoare alăturea de paloș. Cât s'o fi luptat el înainte cu zimbrul, cât nu s'o fi luptat, nu știu, dar n'a trecut multă vreme după luptă și începu să mijască de ziuă. Când se sculară frații lui îl întrebară: „Ei frate, ce-ai mai văzut ast' noapte? Ce ni mai spui? —Nimic, răspunde el; ia, mai bine să mergem să mai vânăm câte ceva!" —Să mergem, răspunseră cu toții în voe bună, să mergem, că doar de asta suntem și noi porniți prin locurile aceste!" Plecară. Toată ziua umblară după vânat, dar nu le căzuse de cât puțin; ei însă se mulțămiau și cu atât. Vorba ceea: mai bine a țâră, când îi de *bâră*, de cât nici oleacă, făr' de vacă. Spre înserat se întorc iarăși la copacul cela, unde maseră ast' noapte.

Acum îi venià rândul feciorului celui mijlociu, ca să stea de pază. Ca și noaptea trecută, fripseră păsăruicele vânate, ospătară în voe bună și feciorul cel mare și cu cel mic se culcaseră în preajma focului. Într'un târziu, când cei doi feciori dormiau duși, feciorul cel de pază aude alături pocnituri și fărmături de vreascuri. Apoi din ce în ce zgomotele se întăriau și ajungeau tot mai aprinse la urechia feciorului de împărat. Deodată se trezește în față cu un mistreț mare, mare, și cu niște colți în gură lungi cât degetele de la mâna omului. Feciorul de împărat se pregătește de luptă, scoate paloșul din încingătoare și-l aruncă în mistreț, care cade pe loc mort. Pe urmă se repede, voinicul fecior la dânsul, îi smulge un colț din gură și-l anină în încingătoare alăturea de paloș.

Vrednic și mulțumit de ispravă, se așează lângă foc, mai stă ce mai stă, și când aproape să-l fure somnul, aude de sus un glas de babă care-i spune: „Vai de mine și de mine, tare mi-i frig și acuși înghet aici în copac!" —Dă-te jos, face de colo feciorul de pază, dă-te jos și vină aici la foc de te încălzește!"

(Urmează) *Volbură Poiană.*

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI.

24. — *Frunză verde ca nalbà*
Cântă cucu Vinereà
Că trec turcii Dunăreà
Câte trei alătureà
Câte șepte-asemeneà.
Ileana pe prag ședeà
Cununiță împletià,
Cununiță'n șepte vițe,
Toată vârsta o vârstà
Și cu lacrimi o udà,
Și din inimă oftà.
Tată său mi-o întrebà:
— Tu Ileană ce suspini?
— Da, eu cum n'oi suspinà
Că trec turcii Dunăreà
Câte trei-alătureà
Câte șepte-asemeneà!
Rău mă tem că m'or luà!
Nu te teme Ilenuță
Hai cu mine'n grădiniță,
In grădină la tulpină
Că ț'oi face-un locușor
Sub cel mândru pomișor.
Bine vorba nu sfârșià
Iată turcii că sosià,
— Bună, ziua banule
— Mulțemim, turcuțule.
— Banule, ghiaur hain
— Dă-mi ce ai mai drag la sân.
— Ce-am mai drag eu nu ți-oi da
— Vin' cu min' de-i ospăta.
— N'am venit ca să prânzesc
Am venit ca să pețesc.
Să pețesc pe Ileanà
Cea frumoasă ca lunà.
— Turcule, păgânule,
Ilenuța mi-o murit
Iți spun drept un jurământ,
Hai cu mine la mormânt.
Dară turcu'-așa văzând
Și pe banul necrezind,
Grădina a 'ncunjurat-o
Pe Ileana a aflat-o
In grădină sub tulpină
In poarta lemnuțului
Și la umbra nucului.
De mânuță mi-a luat,
Ea din gur'-a cuvântat;
— Turcilor, păgânilor,
Ia lăsați-mă de mână
Să beu apă din fântână.
Decât roabă turcilor
Aș fi hrană peștilor.
— Nu-i fi roabă turcilor
Că-i fi doamnă curților
Și stăpînă slugilor.
Bine vorba nu sfîrșià,
Ilenuța se gătià,
Spre suișul munților,
La cîntecu' merlelor,
Unde-i moartea turcilor.
Vatra-Dornii. Teofil Bizom[1].

---

[1] Din scrisoare, cu privire la acest cântec:
„...Mai la vale scriu
Un cântec bătrânesc
După care mă topăsc,
și vă rog, d-le redactor, să bine-voiți, a-l publicà în unul din numerile prețioasei d-voastre reviste". (N. R.)

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

115.—Eva.

Ci-că Dumnezeu, după ce-a mântuit de făcut lumea şi toate vietăţile, a făcut la toată urma şi pe Adam. Şi pe când dormia Adam, îi tae el o coastă să-i facă femee dintr'ânsa.

Da' ci-că luând coasta, Preaputernicul o pune oleacă jos alăturea, şi —păn' mai îndreaptă cu mâna locul de unde-a scos-o, păn mai suflă să se *ciristuiască* rana,— un talhar de câne adulmecă după carne şi numai ce se apropie.... Dumnezeu l'a şi *zăpsit*.

—De lături, şarlă!

Da' odată cu strigătul, cânele înhaţă coasta de colo şi.... pe fugă! Dumnezeu—ciuda lui!... Şi *amândea* după câne.

—Lasă jos, spurcatule, că te calc!

Ţi-ai găsit s'asculte javra naibii, —că el fuge cu ciolanul, de crezi că-l mână Ucigă-l-crucea! Da' nici Dumnezeu nu se lasă. Il fugăreşte el o buca' de vreme şi într'un târziu numai ce-l găbjeşte pe lângă nişte tufari şi-l prinde de coadă.

—Stai, cotarlă nesătulă, mânca-te-ar turba!....

Cânele nu şi nu! Se smunceşte păn' într'atâta, că Dumnezeu numai ce rămâne c'un ciomp din coada lui în mână şi cânele, cu coasta'n gură, se ca-mai-duce....

—E-ei! Din ce fac eu pe Eva!?....

Dumnezeu rămâne pe gânduri. Tot întoarce bucata de coadă 'n mâni uitându-se la ea.

—Măi, a drăcuţului treabă!—îşi zice el în gând. Da 'ndată numa' i se luminează faţa. Ca Dumnezeu, el putea face pe femeie din ori-şi-ce. Se mai uită odată la coada de câne....

—*Haide dar să te fac şi de-aici, Evo!*

Şi cât ai clipì, cea dintăi femeie a fost gata,—durdulie plină de drăgăneli—, şi Dumnezeu îi face semn, trimeţând-o lâng' Adam.

Şi pentrucă din coadă de câne nu se face sită de matasă, ci-că nici Eva n'a fost cel lucru bun.....[1]

De la d, I, Polcovnicu din Miceşti-Vaslui, *J. Neculau.*

116.—Cine-şi dă, lui-şi dă.

Acu era o cucoană bogată, şi cucoana ceia avea un fecior pe care îl iubia ca ochii din cap. Pe la dânsa veniă din când în când un călugăr, cu cerutul şi de câte ori se căpăta cu câte ceva, el nu zicea alta decât: „Bogdaproste! Cine-şi dă, lui-şi dă".

[1] Vezi No. 24 şi 77.

Vine azi, vine mâini, da el tot vorbele istea le zicea. Cucoana ceia, pesemne îşi vârîse coada Ucigă-l toaca, ce-şi zise într'o zi:

— Călugărul ista ce tot hodorogeşte, când îi dau câte ceva, că: „Cine-şi dă, lui îşi dă". Am să-i fac una, să vedem ce fel mie am să-mi dau? Şi îşi pune la îndămână o pâne otrăvită şi când vine iar călugărul, îi dă pânea otrăvită şi călugărul iar: „Bodaproste; cine-şi dă, lui îşi dă", şi plecă.

Da' călugărul nu mâncà din ceia ce căpătà, până ce nu ajungeà la chilioara lui; şi cum mergea el aşa pe drum, iată că se întâlneşte cu feciorul cucoanei care-i dăduse pânea. Pesemne umblase la vânat şi acum hămesise de foame că, cum îl văzu pe călugăr, îl şi întrebă: „Moş călugăre, n'ai ceva de-ale gurei că m'am luat cu vânatul şi mi-i foame de nu te văd, iar până acasă, tot mai este multişor". Călugărul de colo: —„Am, cuconaşule, o pâne dată de mama D-tale. Iaca, poftim şi-i ospătà, căci dar din dar se face raiu", şi-i dădu pânea.

Feciorul cucoanei celia, cum mâncà din pâne simţi aşa ceva că-l arde în coş şi grăbi spre casă. Cum ajunse, văleu şi văleu, căzù la pat. Măsa nu se pricepea ce i-o fi abătut, dar când îi spuse că a mâncat pânea de la călugăr, pricepù rostul vorbelor: Cine-şi dă, lui-şi dă!

Acum era prea târziu. Îi muri feciorul iar ea îşi dădu averea săracilor şi intră la o mănăstire să-şi ispăşască păcatul, căci ca o ucigaşă ce era, nu mai putea trăì în lume. Ajunsese şi ea şi umblà cu cerutul şi de câte ori o miluia cineva cu ti miri ce, mulţămià cu glasul stâns: „Bodaproste! Adevarat, cine şi dă, lui-şi dă„.

Şi iaca aşa, dragul mamei, ţine minte întâmplarea asta şi trage învăţătură [1]!

Spusă de mama mea, iar ea o ştie de la un călugăr încă de pe când era copilă.

Joră şti-Covurlui. *Petru Gh. Savin.*

117.—De ce se usucă broasca?

Pe vremea când răstigniseră jidovii pe Domnul Christos, Maica Precista plângea la cruce, de uda lemnele şi pietrile. O broască, trecând din întâmplare p'acolo, şi văzând cum Maica Domnului plângea şi se văicărea, prinse a o 'ntreba:

— „Da' bine, femeie, ce ai, de plângi asa cu foc şi cu suspin?

— „Iaca ce să am, broasca lu' Dumnezău, e fi-mieu răstignit dă jidovi" — îi răspunse Maica Domnului.

— „E, şi numai pentru atâta te olicăi şi te vaicări D-ta?

— „Păi vezi bine, că da; ce, e puţin lucru să-ţi omoare cine-va copilul?"

[1] Vezi No. 57.

—„He, he dar mie, că aveam

Nouă copilaşi,
Nouă crăcănicei,
Şi bortoşei,
A trecut unu' cu caru' peste ei.

Şi tot nu mi-a mai părut rău; dar ţie de unu' numai!

—„I,.... broască necredincioasă, omu' să te omoare, dar tu să nu te împuţi, să te usuci ca prigorica la soare.

Scrisă de la tatăl meu I. Fira, din Zlătărei-Vâlcea, în zilele Paştelor, 1910.

Gh. Fira.

118.—Sfatul ariciului.

Când o urzit D-zău pământul, l'o urzit drept, ca o masă; fără dealuri, râpi şi văi. Nu după multă vreme, i-a venit în gând, să-l schimbe. Pentru asta, o întrebat şi de Sf. Petre şi i-a zis:

—„Petre, ce să fac, ca să schimb pământul, altfel de cum este el?"

Sf. Petre şi-a dat mai multe păreri, cum să fie schimbat pământul, dar nici una n'a plăcut Domnului său. In cele din urmă, D-zeu trimite pe Sf. Petru şi la ariciu să-i ceară şi lui sfatul.

Ariciul, cum vede pe Sfântul îi şi zise:

—Bine, Petre, pe mine m'a găsit să mă întrebe Domnul, pe mine, pe o casă gheboasă? El nu poate să facă munţi, dealuri, râpi şi văi?

Ariciul se credea prost. Dumnezeu, însă găsì că părerea ariciului este cea mai bună. De îndată poroncì, ca pe pământ să fie dealuri munţi, văi şi râpi. Şi iaca aşa, ariciul a stârnit dealurile.

Auzit de la Maranda Busuioc, Nemţişor-Neamţ.

A. Moisei.

119.—Capul femeiei.

Pe când Dumnezeu şi cu Sfântul Petru umblau pe pământ, au găsit în drum pe o femeie certându-se cu dracul, gata să se iea la bataie.

Dumnezeu trece înainte cu apostolul său. Depărtându-se de împricinaţi, se gândi puţin şi îi zise lui Sfântul Petru:

—„Petre du-te şi împacă pe cei doi cari se certau colo".

Petru se duse şi după câtva timp se întoarse.

—„I-ai împăcat, Petre?" zise Dumnezeu.

—„Da, Doamne" zisè Petru.

—„Cum?"

—„Le-am tăiat la amândoi capetele, căci altfel era peste putinţă să-i împac".

—„Pentru ce ai făcut aşa Petre, că doar noi n'am venit pe lume să stricăm, ci să îndreptăm lumea! Du-te înapoi şi le pune capetele la loc!"

Sfântul Petru se duse şi din grabă şi de frică puse capetele schimbate. Pe al femeii îl puse dracului şi pe al dracului femeii.

De atunci se zice că femeia are cap de drac[1].

Grojdibodu-Romanaţi. *N. J. Cotescu.*

VORBE ADÂNCI.

417.—*Are o* **minte** *cât o nucă,* adică nu-i tocmai cuminte; nebunatic, uşurel.

418.—*Un car de* **minte** *ş'un dram de noroc,* adică la multă minte, trebue şi puţin noroc.

419.—*Poale lungi şi* **minte** *scurtă,* se zice mai cu samă femeilor nesocotite la cap (uşuratice).

420.—*Iţi fură* **mintea**, ad. te înşală. *A furat mintea fetii.*

421.—*A ajuns în* **mintea** *copiilor,* adică s'a cam prostit.

422.—*Dă-mi, Doamne,* **mintea** *Moldovanului cea de pe urmă*! adică rău că mi-am luat de seamă tocmai la sfârşit, când nu se mai poate îndrepta nimica!

423.—*N'are toată* **mintea**, ad. e cam smintit.

424.—*Şi-a eşit din* **minţi**, ad. a nebunit, s'a smintit.

425.—*Aşa-i unde-s multe* **minţi**, se zice unde se fac neînţelegeri.

426.—*Dacă va arde* **moara**, *ce vor face şoarecii?* Se spune celor ce se preocupă mai mult de lucruri de puţină însemnătate, faţă de o însemnată afacere.

427.—*Ii merge gura ca* **moara**, ad. vorbeşte prea mult şi prea tare.

428.—**Moară** *hodorogită* se zice celui ce nu-i mai tace gura.

429.—*Mi-a venit apă la* **moară**, adică mi-a venit şi mie putinţa de a face ce voesc.

430.—*Ţi-oi face-o* **moară** *de cap!* adică am să te trag de cap (păr). Am să te iau de păr!

431.—**Mort**-*copt,* ad. numai de cât.

432—**Mort**, *nemort, tot eu să-l omor,* alusiune la popa care nu ştia să îngroape şi i s'a făcut un om că-i mort, ca să-l vadă ce face în biserică.

433.—**Mortul** *de la biserică nu se mai întoarce,* adică ceea ce ai dat, e bun dat, nu se mai poate întoarce înapoi.

434.—*Vorbeşte cu* **morţii**, adică nu voieşte să-l audă nimenea nu-l bagă în samă!

435.—*Când a face plopul pere, răchita vişinele şi* mugurul mugurele, adică nici odată.

[1] Vezi No. 48.

436.—*Cade* **mură** *în gură,* adică îi vine de-a gata.
437.—*Cel cu* **muscă** *pe căciulă,* adică vinovatul.
438.—*Parcă i-o* **muscă** *'n lapte acru,* se zice unei persoane negricioase, îmbrăcată în alb.
439.—*S'au strâns ca* **muştele** *la miere,* adică aşa-i de atrăgător şi de bun.

Târgul Neamţul. George A. Cosmovici.

440.—*Nu-i suiş fără coborîş* (după cum faci tu oamenilor, aşa-ţi vor face şi ei ţie; cu ce măsură măsori, cu aceia ţi se va măsura.
441.—*Pământul negru face pânea bună,* (se zice de o fată care chiar de-i urîtă, e de toată treaba.
442.—*Işi dă'n teapă,* adică tot cum îi învăţat chiar de-a ajuns mai sus).
443.—*După cum se întoarce apa la matca ei, aşa şi omul la teapa lui.*
444.—*Din vorbă în vorbă, ajungi la cociorbă.*
445.—*Ţi-i ca cânelui a linge sare*=adică nu ţi-i a face un lucru.

Din Valea-Seacă, Bălţăteşti-Neamţ. Ioan I. Preutescu.

446.—*Vrabia tot pui şade.*
447.—*Lupul bătrân ştie multe cărări.*
448.—*Ţie nu ţi-i a face treabă, cum nu i-i cânelui a linge sare.*
449.—*Dracul nu încape în bortă şi-şi mai legă şi o tivdă de coadă.*
450.—*Ţi-i drag ....* (cutare) *ca sarea'n ochi.*
451.—*Nici acolo nu umblă cânii cu colaci în coadă.* (Nici acolo nu-i mai bine).

Gohor-Tecuciu. V. Gh. Beldie.

DATINE ŞI CREDINŢE

632.—Stelele.

Poporul nostru nu ştie dacă stelele-s mai mari ca pământul—unele—ci crede că-s doar ca nişte gologani—căci altele-s gologanii sau arginţii ce i-a svârlit Iuda când a văzut că a săvârşit vânzarea Invăţătorului său. Aceşti gologani au fost strânşi de jidani şi daţi cu dobândă. S'au îmulţit aşa de tare că azi nu-i mai poţi număra. Dumnezeu are o greblă cu care le adună şi le dă drumul pe cer numai câte într'o seară ca să vadă şi creştinii cât e de mare numărul lor dela moartea Iudii până azi.

633.—Luna

Luna de pe cer are un rost asupra seminţei ce se aruncă în pământ cum şi asupra creşterii şi rodirii. De aceia sămânţa tare (săcara, po-

rumbul, grâul) s'o sameni la pământ uscat când luna este în creştere; alt-fel dai mâna cu sărăcia. Pe cea moale (in, cânepa, ovăsc şi toate oleioasele) în pământ moale, când luna e în descreştere. Cânepă şi inul sămănate acum, cresc dese şi scurte; altă dată, cresc lungi dar rari. Sămânţa de toamnă se samănă după sfântul Ion de toamnă dacă plouă, iar dacă nu, să o sameni după pătrarul al doile din lumina lui Septembrie sau Octombrie.

Ceapa, usturoiul, ridichidea, cartoful şi toate zarzavaturile să le sameni înainte de secerea primului pătrar, iar săminţele ce fac fructul în vârful paiului să le dai în pământ după primul pătrar.

Legumele să le culegi la lună nouă. Hlujanii tot atunci să-i tai căci au un gust mai bun la mâncare şi nu li să usucă beldia aşa de tare.

Lemnul de casă să nu-l tai vara când creşterea-i este repede, ci între toamnă şi iarnă.

Oile trebuesc tunse primăvara, căci atunci cresc toate repede şi anume puţin înainte de lună nouă ca şi părul să crească odată cu luna.

Asemenea şi la tunsul copiilor.

Copii să se tundă la lumina nouă din Martie, să se leie cu leşiė şi să se clătească cu apă rece şi până le va creşte apoi ca şi florile din April. Se observă acest lucru mai ales la copile căci acum le es aşa zisele: „răsuflături de primăvară".

Primăvara toată firea se curăţă, se înoeşte şi se răsuflă. Tot atunci şi omul răsuflă liber la aierul mângâios al primăverii şi-şi scoate tocmai din băirile inimii năduful şi de aceia pe corp îi ies răsuflături căci sângele caută să se 'mprospeteze. Cel care nu se poate răsuflà, se adună la un loc şi se „preface în venin". De aceia omul îşi ia sânge.

Nu toată firea de om îşi ia sânge la o anume dată. Aceia care au lucrare repede dar slabă (sancvinii), să-şi iea sânge la al doilea pătrar a luminii lui Mai sau toamna, în Septembrie la al doilea pătrar. Cei ce au lucrarea înceată şi slabă (flegmaticii), îşi ieau sânge la începutul lui Aprilie şi August.

Oamenii posaci şi morocănoşi din fire să-şi iea pe la sf. Ilie sau ziua Crucei, iar cei răi la mânie în Joia sacă, ca să le sece furia.

Bătrânii să-şi ia sânge la sfârşitul fiecărei luni de primăvară şi vară.

Tinerii păn'după miliţie să nu-şi iea sânge.

Înţărcatul copiilor se face'n ori ce zi a săptămânii — afară de posturi şi de zile de post cari ar cădea după ştirbirea lunei — ca odată cu peirea lunii să piară şi copilului pofta de ţâţă.[1]

(Jud. Covurlui) *Preot. I. C. Beldie.*

[1] Pe mine m'a înţărcat mama în preziua Sfinţilor Impăraţi anul 1888....

634.—La anul nou se crede că, într'o anume clipă, când anul ce vine izgoneşte pe celalt an care se duce, apa se preface în vin. Mulţi vreau să scoată atunci apă cu cofele din fântână. Se pot duce la apă mai cu seamă fetele şi flăcăii şi chiar copiii.

635.—Trece cineva pe drum şi nu-l cunoşti de-odată; asta-i semn că are să se 'mbogăţească.

636.—Inspre sf. Vasile nu se ţine mortul în casă.

637.—Nu se şede jos în vremea când se schimbă Anul cel vechiu cu cel nou, ca să nu te apuce anul acesta şezând.

638.—Tot atunci se bagă de seamă cum şăd cloştele: dacă nu-şi află loc, vor veni staroşti numai de cât în câşlegi.

639.—Cine se 'mbolnăveşte Sâmbăta, greu scapă.

640.—La Anul nou se pun, în casa cea mare, linguri, după numele fiecăruia din familie, la rând. Care pică, acele va muri anul ce vine.

Mânăstireni-Botoşani. *D. Furtună.*

641—Când faci la gură zabale—coş—să pui în gură zabala de la frâul calului, că-ţi va trece.

642.—Când te tunzi, să nu arunci părul, ci să-l strângi şi să-l pui în streşina casei sau într'un gard, că alt-fel te doare capul.

643.—După ce te lai, să nu scuipi în lăutoare, că nu-i bine.

644.—Vara când auzi întăia dată tunând, să te loveşti încet peste cap c'un cuţit, foarfece sau cu ori şi ce alt lucru de fer ce-l ai mai la îndămână şi zici: „capul ca (lucrul cu care te baţi)" că nu te va dureà nici cum capul tot anul.

(Ţuţcani-Covurlui) *J. O. Zugravu*

645.—De voeşti să-ţi fie borşul acru, să tragi pe cineva de păr, când îl umpli, zicând: „acruuu, ca oţătu".

646.—Să nu uzi florile Duminica, căci se vor uscà.

647.—Dacă ţi se îmbolnăveşte un copil, pentru a se însănătoşà, să-i schimbi numele din botez şi să-l vinzi la o rudă, dându-i-l pe geam pentru un gologan sau o strachină de făină.

648.—Cosând ceva şi, înodându-ţi-se aţa, te vei fudulì cu acel lucru.

649.—Dacă ai început a mătură casa, să n'o leşi s'o isprăviască altcineva, căci atunci, te va da uitării acel ce te-a îndrăgit.

650.—Dacă pui cloşca în zi de sec, îţi va scoate mai multe puici decât cucoşi; iar dacă o pui în zi de frupt (dulce) îţi va scoate mai mulţi cucoşi.

651.—Dacă adăogeşti casa în altă parte de cât la răsărit, dacă o mai *năsipeşti*, dacă spargi vre-un părete, sau de faci în ogradă vr'o locuinţă nouă, va murì numai de cât cineva din casă.

Hânţeşti-Dorohoi. *N. V. Hânţescu.*

652.—Dacă vrei să-ţi visezi pe viitoarea consoartă, să iei de la primul preot ce-ţi va venì acasă cu aghiazmă, în ajunul Bobotezii, o crănguţă de busuioc, şi să o legi la degetul cel mic de la mâna stângă, cu un fir de aţă roşie. Şi fii sigur că o s'o visezi, numai să ţii minte cum era!

653.—Nu-i bine să ţii porumbii la casă.

654.—Ca să nu uiţi lecţia care—poate—ai învăţatat-o sara, să pui ceva din ale mâncărei sub pernă, când te culci.

655.—Ca să ocheşti bine cu puşca, să-i ungi ţava cu sânge de iepure. Şi mergi la sigur!

656.—La omul bun, nu se dau câinii aşà ca la cel rău.

657.—Fiecare casă are şerpele ei. Dar nu face nimic rău. Dacă îl omori, atunci moare cineva din casă, mai adesea stăpâna sau stăpânul.

658.—Când ai visat că zbori, o să creşti.

659.—Când visezi preot sau ţap, o să păţeşti ceva rău.

Vârlezi-Covurlui. *I. N. Vârlezeanu.*

DE-ALE COPIILOR.

133.—De-a „un de-a lichi".

Se aşază mâinile pe masă. Unul din jucători rosteşte tare cuvintele de mai jos, aşa fel ca odată cu rostirea cuvintelor din fiecare vers, (intonaţia pe prima silabă), să pue şi degetul său arătător pe câte-o mână. Mâna pe care se rosteşte ultimul cuvânt, e scoasă din joc (se ridică) şi tot aşà se urmează până se ridică toate mâinile:

Un de-a lichi,
Şi de-a lichi,
Şi de-a cana,
Boocana,
Bocăniţa,
Veveriţa,
Cârsteţ,
Leuşteţ,
Mână-ţi capra,
La coteţ.
Pit,
Pit.
Pintenoaga,
Şofârnoaga,
Ţânta,
Ia-ţi pe
Frânta.

134.—De-a „Ineluşul".

Un copil se apleacă cu faţa în jos. Ceilalţi aşează mâinile pe spinarea lui. Unul din ei ocolind cu degetul arătător peste toate mâinile, îl aşează pe una din mâini, rostind cuvintele:

«Ineluşu 'nvârteluşu,
Pe-a cui mână puşu»?

Dacă cel cu faţa în jos ghiceşte, pe-a cui mână s'a pus, atunci e schimbat de acesta.

Galiciuica-Dolj. *Locot. Mihail P. Nicolescu.*

135.—Când se alege „gaia" (jocul puia-gaia).
Echiti, bechiti,
Ţichiti be,
Abur, fabur
Domi-ne.
Eus peus
Pela pu,
Tresca pena
Sena u.

136.—Să se zică repede:
Tivă, tăvtărigă,
Utiutiu cutcuvă,
Tivă, tăvtărigă.

137.—*Pusei pila pe corlată,*
Pişpilii pila de pe corlată?

138.—*Curea de la curelar,*
Curea din curelărie.

139.—*Lapte din piatră,*
Piatră din pietre,
Pietre din piatră.

140.—*Lupinositarili-tucovova,*
Casanimat.

141.—*Tiugă poropopotă,*
Ururui curcupă tiugă.

142.—*Putină pitrocitoare,*
Pui de pitcolnicitoare.

Antoneşti-Teleorman.

Marin Apostolescu.

143.—*Una,*
Duna,
Trinca,
Panca,
Cinca,
Rinca,
Elfa,
Jolfa,
Tresta,
Pesta.

144.—Dintr'un joc ca baba-oarba:
Eşi Mariţă,
La portiţă,
Că te-aşteaptă Talion,
Talion, fecior de domn;
Cu tichie de frânghie,
Cu pană de ciocârlie,
Torobanţ, clanţ.
(Şi pune mâna pe el).

Schineni-Tutova.

Fraţii Kahu.

145.—Am avut o iapă albă şi am dat-o de bogdaproste şi-acum mă căsnesc s'o dăsbogdaprostesc.

146.—Starec stârciogăţel, mai stărciogăţel niţel cu toţi puii tăi stârciogăţei şi răscăcărăţei.

147.—S'a 'ntâmplat o întâmplare unui tâmplar. Un alt tâmplar, care din întâmplare auzise întâmplarea întâmplată tâmplarului, s'a dus să vadă ce s'a înîntâmplat tâmplarului şi din întâmplare s'a lovit cu tâmpla în tâmpla tâmplarului.

G. Poboran.

148.—*Uni lichi,*
Şudi lichi,
Şuti cala,
Pe pesana,
Dabulechi la Oleni,
Şocăldă la Vlăduleni.

149.—*Meluica,*
Celnica,
Cărăuşă,
După uşă,
Cioc la popa 'n guşă.

De la mama C. M. Popescu.

150.—*Unde-ai fost bădiţăle?*
—La părâul repede.
—Ce ai văzut bădiţăle?
—Doi pui de cinteză.
—Cum făcea bădiţăle?
—Ţâr, ţâr baniţa,
Postromorariţa;
Musc'a mare treierà,
Iar a mică vânturà,
Şi ţânţaru' măturà.

Voiceşti-Vâlcea. J. N. Popescu.

151.—*Unulia,*
Gujulia,
Florian,
Gâtlan,
Pune jugu',
Şugubăţ,
Aleonte du-te,
Unde pute.

Auzit de la Ion Vatamanu, elev cl. II lic. Suceava. J. Onciul.

VRĂJI ŞI FARMECE.

30.—Mijloc de a goni guzganii.

Când s'au încuibat într'un loc guzgani mulţi, se crede că se poate scăpa de ei în următorul chip:

Duminică dimineaţa, înainte de a răsări soarele, o femeie îmbrăcată în alb, cu un ulcior cu vin în mână, legat cu o năframă, cum obişnuesc să poarte vornicii de la nuntă, se duce la locul unde sunt guzgani mulţi şi le face următoarea poftire:

—„Hai sculaţi cu mic cu mare, că se însoară cel mai mare al vostru; haideţi la nuntă".

Apoi iea într'o traistă ţărână de la toate muşuroaele şi o duce şi o aruncă în locul spre care vrea să îndrepte guzganii.

Cum sunt ei iubitori de joc, când aud de ce e vorba, o iau la goană spre locul unde e aruncată ţărâna, care fiind cam departe, nu mai nimeresc, să se întoarcă îndărăt, scăpând în felul acesta de ei.

Auzite de la bunica, Floreşti-Tutova. Virginia Stan.

31.—De desfăcut.

M'am sculat Joi dimineaţa, m'am lăut, m'am peptănat, cu camaşă albă m'am îmbrăcat, cu papuci galbeni m'am încălţat, la sfânta rugă am plecat, cu vecinile suratele m'am întâlnit, cu spatele la mine s'au intors

eu aşa am plâns şi m'am olăcăit în sf. biserică am intrat, popii au surzit, dascălii au muţit, făcliile s'au stins, icoanile jos au căzut, eu am eşit afară şi am slobozit glas mare până'n cer şi lacrămi până'n pământ (cel care e făcut). Maica Precista pe scară de aur s'a coborît, la mine s'a lăsat, de mâna dreaptă m'a luat pe scaun de ceară m'a aşezat. A pus mâna în cap, a luat păr de ţap, de pe spinare păr de strigare, de pe faţă păr de raţă, de pe mâini păr de câini, de pe trup păr de lup, pe tălpi, pei de şerpi. Şi le-a făcut Maica Domnului colac şi le-a trimes pe cai de olac, să se ducă până la uşa cui nu i-o dat. De o fi vie în bătătură, de o fi moartă în ţărăna (aceia care l'a făcut) să se ducă acolo. Maica Domnului de mâna dreaptă m'a luat, la puţul lui Iordan m'a scăldat, cu verigi de aur m'a spălat, de muci, de clăbuci, de bale de pisici. Maica Domnului nici pe aceia nu m'a lăsat, la dealul cu dragostele m'a urcat, ca păunu' m'a însoţit, ca argintu' am strălucit, ca cucu' am cântat. Cum s'a bătut toate Domniile şi toate împărăţiile, aşa să se bată, ursitu' meu şi după mine şi toţi flăcăii şi toată lumea.

Se descântă cu parà de argint, cu scuipat de cuc, cu busuioc, cu fulg de păun, şi cu mătase roşie. Se leagă toate acestea la un loc de formează un fel de floare, şi se descântă în apă, şi cu acea apă se spală cel care i s'a desfăcut. Marţi, Joi şi Sâmbătă bea din acea apă punând beţele la cap.

Culese de la Zamfira Popescu de Alexandru D. Coveltir.

Comunicat de *N. N. Ţapu.*

CÂNTECE

733.—*Foaie verde colelie*
Cântă cuce numai mie
Că la toamnă nu se ştie,
Ori mă iea la miliţie.
Amanta cui să rămâe?
Să rămâe cui o vrea
Că cu min' n'o pot luà,
C'acolo e muncà grea,
E puşca şi raniţà
Pe urmă teorià!

734.—*Foaie verde dedeţel*
Dealu' de la Cotroceni,
Regimentu I de geni
Care sapă supt pământ
Cu felinaru' de gât.
Cât e ziua tot de mare,
Stau cu ochişori 'n soare.
Vine vremea să mănânc.
Aud cornistul cântând;
Iau tacâmu', trec la masă,
Trec la masă să mănânc,
Aud cornistul cântând;
Dau cu pâinea de pământ,
Şi îmbuc de două ori,
Şi suspin de nouă ori!

Scris de frate-meu Costică din Catane-Dolj. *Şt. St. Tuţescu.*

735.—*Spune mândro şi ghiceşte,*

Codru de ce 'ngălbenește,
Voinic de ce 'mbătrânește?
—Stai dorule, că ți-oi spune,
C'am petrecut multe 'n lume:
Codrul de zăpadă grea,
Voinic de inimă rea;
Codrul de rele vânturi,
Voinic de rele gânduri,

736.—*Cine bădiț' a văzut,*
Grădină fără pârlaz,
Dragoste fără năcaz.
Și grădină nesăpată,
Și dragoste nestricată?
Cine-a stricat dragostile,
Mânce-i grâul paserile;
Și ovăzul pițigușii,
Mintea din cap greurușii.

737.—*Cine ne-o stricat pe noi,*
Pe noi, bade-o, amândoi,
Aibă-și casa cucului,
Și odihna vântului;
Căci nici cucu n'are casă,
Nici vântul țară aleasă.

De la Salomia Simion din Poiana-Sibiului.
P. Danilescu.

738.—*Eu ți-am spus copil' odată,*
Să lași poarta deslegată,
Și fereastra ridicată,
Și perdeaua la o parte,
Să te văd cum stai culcată.
Dacă stai culcată bine,
Să m'alătur lângă tine,
Să te strâng odată 'n brațe,
Să te sărut cu dulceață.
Dacă stai culcată rău,
Osândi-te-ar Dumnezeu,
Nici mai bine nici mai rău,
Numai cum oiu gândi eu.

739.—*Cine a iubit și lasă,*
Putrezi-i-ar carnea 'n oase,
Ca să nu-și mai facă casă.
Facă casa cucului,
În mijlocul codrului,
Când îl lasă mama lui.

De la I. Hotnog, Răuceni-Fălciu.
I. Ciobanu.

740.—*La crucilița de peatră,*
S'au fost strâns fetele roată;
Se sfătuesc ce să facă,
Să dea satu 'n judecată,
C'o lăuat flăcăi 'n armată.
Sfătuesc vre-o câteva,
Ca să facă-o hârtioară,
La căpitanul de plasă,
Să vie flăcăi-acasă.
Și 'ntreabă din om, în om,
Și din ciocoi, în ciocoi:
N'a dat drumul la flăcăi?
Să ne mărităm și noi,
Să nu ne ia văduvoi,
Să râdă lumea de noi.

741.—*Frunză verde mărăcine,*
Arde inimioara 'n mine.
Arde, arde palalae,
Ca o căpiță de pae,
Când arde cu lunile,
Și cu săptămânile.

742.—*De la București la vale,*
Merge-un treu cu trei vagoane,
Cu tunici și cu mantale,
Acolo-i mantaua mea,
C'o cunosc că îi a mea:
Cu galoane pe la poale.

De la Maria Ciobotaru, Ardeoani-Bacău.
D. I. Procopie.

743.—*Verde foaie de măr dulce,*
Puică hai în deal la cruce,
Să vezi trinul cum mă duce.
Trinul pleacă șuerând,

Tu rămâi pe loc plângând,
Din ochi negri lăcrămând,
Copilaşul legănând,
Şi din gură blăstămând:
Trinule n'ai avea parte,
De şinele de sub roate,
De şuruburile toate,
Că mă duci aşa departe,
In neagra străinătate,
Unde n'am soră nici frate,
Nici măicuţă la dreptate.
Tata-i bătrân şi nu poate,
Ca să vie să mă cate,
Să-mi mai ia din greutate,
Măcar raniţa din spate.

744 —*Frunză verde lemn de teiu,*
De cât, maică, mă făcei,
Mai bine otravă bei,
Şi pe mine mă perdei.
Că nici-un păcat n'avei.
Când erai cu mine grea,
Tare bine-ţi mai părea:
Iar de când m'ai fost făcut,
Tare rău ţ-a mai părut;
Cu piciorul legănai,
Cu gura mă blăstămai.
Ş-aşa rău m'ai blăstămat,
De-am ajuns şi eu soldat,
Să umblu din sat în sat.
Altă foaie de doi peri,
Grea-i armata 'n infanteri*;*
Da-i mai grea la artileri,
Caii îs mari, tunuri grele,
Şî 'nhămi şăsâ cai la ele:
Doi cai mari înnaintaşi,
Doi balani mai scurţi, rotaşi,
Şi-alţi doi negri prigonaşi.
Eu calare şef de tun,
Comand la stânga 'npréjur.

Găsită scrisă de un soldat din Ibăneşti-Tutova.

745.—*Păvălel mustaţă rară,*
Scoate şaua din cămară,
Şi-o pune pe prisp' afară,
Ca s'o bată vânt de vară,
Şi s'o bată la oblânc,
Să vie murgu din câmp,
Să pun şaua să mă duc.
La puicuţa de demult,
Că nu-s câine cu s'o uit,
Că de când nu ne-am văzut,
Carnea pe mine-a scăzut,
Şi de-aş sta s'o cântăresa,
Nici o litră nu găsesc,
Că-i mâncată de duşman.
Pe duşmani mănca-i-ar focul
Că ei mi-au mâncat norocul,
Çă noroc eu am avut,
Şi'n crăşmă nu l-am băut,
Nici în târg nu l-am vândut,
Ci'n străini mi l'am perdut.

N. J. Antonovici.

746.—*Frunză verde salbă moale,*
De când s'a dus neica 'n cale
M'am gătit numai de jale!
N'am mai pus la gât mărgele,
Nici la coadă panglicele,
Nici inimei în picere
Şi nici în deşte inele.
Inelul din deştu-ăl drept
Zi şi noapte-l duc la piept:
—*„Adu-l Doamne, că-l aştept!“*

747.—*Frunză verde şi-o cucută*
Iauzi cucul cum mai cântă
Şi mândruţa cum l-ascultă!
Frunză verde ş-o răsură
Cântă cucu 'n curmătură
Şi-i intră pulbere 'n gură.
Iar puicuţa 'n opritură
Cântă de inimă bună,

C'a sosit primăvară
Cu frunza şi cu iarbă
Să intru 'n codru cu ea !
Goleştii-Badii-Muşcel.
D. Mihalache.

748. — *Vine dorul mărunţel*
Legat într'un testemel
Testemelul răricel
Mi-a trecut dorul prin el
Dar un'te duci dorule ?
— La, tine flăcăule.
Călineşti-Teleorman.
Radu. C Ciupitu.

O SAMĂ DE CUVINTE

1075—1158

S'a fi=numai (cu înţeles absolut).
Vărzoabă, nojiţă=sfoara cu care se leagă opicile.
A luà din giont=(a luà) din scurt.
A târomì=a duce-o 'n silă mai departe.
Cu ghiotura=a da pe nemăsurate, a cărà la pumni cuivà.
A se luà în gură=a se luà (apuca) de ceartă
Ia din masă!=ia de mănâncă!
Turuiac=un fel de perină pe care se şede de obicei la vatră pe lângă foc.
Turuieci=se mai chiamă şi ciorapii lucraţi într'un cârlig.
Căpătâi=perina umplută cu pae.
Ştoflogi=inimei, papuci de casă, făcuţi de obicei din ghete vechi sau cisme.
Glonţani=parte din drum neumblată, nebătută; un fel de ghimpi, pe câmp.
Unghete=colţul de la vatră.
Sâr=neam, ex: aşa 'i-e sârul.
A mufluì=a suflà în târâţe (ex: când mănâncă vitele).

Galiciuica-Dolj. Locot. Mihail P. Nicolescu.

Râză=petecă
Droangă=talangă la oi.
Prăci=mult.
Cotruţă=cotlon.
Sfârloagă=gură mare, limbut.
Jiribghie=o împărţeală la tort.
A posvolì=a permite.
Burdujel=pelicică de helgie.

Dermelie=baniță.
Fript în coș=flămând.
Bucovina *P. Gârstean.*

Budura=(sb). Loc unde numai dracul șede, locuința necuratului, pustiul nelocuit de oameni, ci de draci: „Du-te 'n Budura; ce cauți pe capul meu".

Bodaia=(sb). dracu' cel pocit care sparie și te iea (de obiceiu se sperie copiii): „Taci, că vine Bodaia (sau Caua).

Benga=(sb). câte odată ca nume al dracului, câte odată locul unde stă el: „Ești chiar benga". „Benga să te iee". "Dute-n benga".

Burduhan=pântece, abdomen la vite, locul unde stă intestinele cu stomahul; se aplică și la oameni, mai ales la cei nesățioși: „Torni în burduhan ca prostu'".

Burduhos și *burduhănos*=cu pântecele mare, umflat în pântece (de mâncare): îngreunat (de femei): „Măi, ce burduhos (hănos) te-ai făcut" «In sat sunt multe femei burduhoasă». (Burduhănos e mai rar).

Burdulea=(sb). E un tip: un burduhos (om mare), un copil cu abd. mare. «Curat par'că ești burdulea». «Asta-i chiar burdulea". „Ce burdulea de copil mai ai și tu!» (scurt și mare la pântece.
Din susul Moldovii. *V. Moisiu.*

Ghiujgarău=nume de poreclă, zisă unui băiat mai *mărigan.*
Telelet Tanase=a umbla după ce și mai nimica.
Crancadău=poreclă dată băeților ce-au crescut repede.
Gorgoază=se zice poamelor uscate așezate în acelaș poloboc.
Nasadă=arie, loc unde se treeră cerealele.
Crânchiță=încurcătură la rost, când se face urzitul pânzii pe războiu.
Plenchiță / *Flenchiță* } Se zice unei bucăți de carne subțiri, ce are gelatină.
Spârcotină=se zice unei bucăți de carne ce are *spârc* mult.
Nemțișor-Neamț. *A. Moisei*

Sarică=hăinuță scurtă, surtucaș. Ie-ți sarica și hai!
Ciorobotì (a)=a vorbi încetul, pe furiș, ca să nu fii auzit.
Hârtoì (a)=a urni ceva din loc, feri, cârni la o parte.
Bâjbâi (a)=a căuta ceva pe gâcitile, prin întuneric, a pipăi.
Mădălì (mă)=a te dezmerda, alinta, a face nazuri, mofturi.
Bucoavnă=carte bisericească veche, cu litere vechi.
Budacă=putinică în care se ține zărul la stână.
Pobriganie=îngropare, înmormântare.
Codi (mă)=mă *înlenesc,* mă las în urmă cu treaba.
Behliță=peștișori mici ca de un deget.

Gughie=peştişori mai mici, cari se joacă în apă la soare.

Baltag=băţ c'un toporaş la vârf pe care-l poartă pădurarii. Are un nas cât un baltag!

Tăpşì (a)=bătătorì, aşezà, netezì ceva. A tăpşì mămăliga.

Vâşc=urnesc ceva din loc, o treabă, mişc.

Ghilosi (mă)=a te spăla mult.

Dârjău=băţ gros.

Cotreanţă=cordică subţire, petică.

Leorcăesc (mă)=mă joc în apă, mă ud.

Sucăli (a)=a necăji mult pe cineva.

Ticăit=om încet la treabă.

Jarchină=o bucată de ceva, *dărăb*. Ce jarchină de slănină ţi-ai luat.

Hânţeşti-Dorohoiu. *N. V. Hânţescu.*

Dracu' Te uiţi ca—la popă, adică te uiţi chiondorîş, rău. Şezi ca—pe cloşcă, adică n'ai astâmpăr. Parcă a vânturat—malaiu cu dânsul, adică e slab de tot.

Dandùri, mai ales pl.=târâe brâu, hatalăi.

Dodârlàn m.; f. *dodârlancă*=prost.

Fermeneà=(în descântece, mai cu samă) haină, veşmânt.

Forăstruì (a)=m'am forăstruit de dânsul, m'am mântuit de dânsul.

Fârţâgău=om, flăcău mic, bicisnic.

Fruntu' (în descântece)=*savastoc* (?), *sfeştoc*, mănunchiu.

Fâşchiàc=usturoiu cu *fâşchiu*.

Foiu=cal prost, mic; se adaogă adesea şi vorba *cal*.

Forăit adj.=leneş. Măăi! Dar forăit şi chitic mai eşti!

Gotcă, la ştiubee=un clin de ceară, care şăde deasupra mătcii ori deasupra bondarilor.

Gozăì a se=a-şi căutà culcuşul (despre porci). Ce te gozăeşti şi te *cioşmoleşti* aşa!.....

Gozomète=gunoiu.

Gigât=slab, supţire, iute la mers.

Jud. Botoşani-Dorohoiu. *Dumitru Furtună.*

GLUME, JÂTII, TACLALE.

150.—Acul de pe şură....

Umblà un flăcău să se însoare. Şi aude el că 'ntr'un sat, nu departe, este o fată bogată. Bună, nu-i cuvânt, da' unii vorbeau că-i *cam proastă*, alţii că-i şi *cepeleagă* şi nici *nu vede bine*.... Ce nu vorbeşte lumea!

Flăcăul se duce într'o zi s'o vadă. Intră'n casă, stă de vorbă cât stă, da' vede el că nu-i chip să scoată nici o vorbă din gura fetii, că tot părinţii răspundeau... Ce să facă să-i poată cunoaşte metehnele de cari auzise?

Cum sta lâng'o fereastă, vede un ac; îl ia, se face-a se jucà purtându-l între degete—şi-l doseşte. Pe urmă, dă să plece. Oamenii: că de ce te duci, că de ce n'ai mai sta,—el porneşte şi fata ese să-l petreacă.

In ogradă, cum treceau pe lâng'o şură (şopron), flăcăul *înfibge* acul cela într'un paiu, desupra şi după ce se mai depărtează, întreabă pe fată:

—Vezi acul cela de pe şură?

Fata, bungheşte ochii cam într'acolo şi, cu 'ncredinţare, prinde-a fâlfâì:

—*Acu' liu văd, bre, da' tiura n'o văd!*

Da' nici flăcăului nu i-a mai trebuit alt răspuns şi, şi-a căutat de drum.

De la d. V. Petrovici, din Dobrovăţ-Vaslui. *J. Neculau.*

151.—Da 'ncă mię.

Se duc doi ţigani la pivniţa unui român, pe vremea când dorm şi apele, ştii colea pe la miezul nopţii. Fecioru' şi cu tatăsău. Intră ei şi pune-te taică la vrană şi la cep şi bea, bea. Beu ei cât beu, de la o vreme ţiganul cel mai tânăr, băetul, zice încet, ameţit de băutură:

—Mo, teteo mo! mie mi-i a cântà!

—Da 'ncă mia, da 'ncă mia, începù a sberà cât îl luà gura, cel bătrân, până ce îi auzì românul şi ce-au păţit..... numai spinarea lor ştie!

152.—Om deştept.

—Scoală bărbate şi să mergem la săcere că iaca o răsărit *tuleafăru'*!

—Bată-te mama. lui Dumnezeu, proasto, că nici *tulefeandru* nu poţi zice!

Auzite de la mama. *Petru Gh. Savin.*

153.—Moşneagul fermecat.

Ci-că a fost într'un sat un moş, care trăia de mult timp cu o mătuşă, fără ca el să fi băgat de seamă că mătuşa n'avea nas, că era ***cârnă***. Baba, ca să aibă traiu bun cu bărbatu 'n casă, a avut grijă de l'a chiorît, cu farmazonii băbeşti, chiar de la luarea lor, ca să n'o poată baga de seamă că-i fără nas. Au trăit ei, soţii, tare fericiţi şi paşnici, ani îndelungaţi, până când într'o bună zi biata mătuşă a căzut la zăcere şi în urmă a murit.

După ce moşneagul a pregătit toate cele trebuincioaae pentru înmormântare, a pornit-o la ţintirim cu toată orânduiala obişnuită. Când s'o dea oamenii în groapă, preotul cere moşneagului biletul de înmormântare, pe care bietul moşneag îl uitase acasă.

— Mă rog Sfinţiei tale, părinţele, aşteaptă-mă un pic, să mă răpăd pân' acasă să-l aduc, c'am uitat-o, bat-o pustia de *turizaţie*.

In timpul cât au dus moarta la ţintirim, rudele moşneagului, cari rămăsese acasă să pregătească masa (prânzul de ţărnă), au dat peste ulcica cu farmazonii (farmeci) a babei, cu care chiorîse pe moşneag şi, închipuindu-şi ce-i cu dânsa, au spart-o[1].

Moşneagul, a luat autorizaţia şi repede s'a întors cu ea la ţintirim, unde groparii n'apucase să scoboare pe moartă'n mormânt. Când moşneagul s'a apropiat de băbuşca lui, cu care trăise aşa de bine, ca s'o sărute, pentru cea din urmă dată, de-odată se opreşte în loc, stă, se uită mai de aproape şi nu-i venià să creadă ochilor! Preotul, care se grăbià mai mult ca toţi, căci mai avea vre-o şepte praznice în sat, îi zice moşneagului:

— Dar ce te uiţi aşa lung la babă, moş Antohi? Haide sărut-o, şi să-i dăm drumu' în groapă, că mai am şi alte treburi.

Moşneagul se sborşeşte urît la popă şi începe a-l luà la zor: că unde-i nasu' babei?

— Să scoateţi nasu' babei, că de nu, vă bag în gros pe toţi: popă, dascal, gropari, până la unu'.

Văzând preotul şi oamenii că nu-i de glumit cu moşneagul, au început a se jura toţi, în fel şi chip, că aşa a fost baba de când trăeşte cu dânsa.

In timpul când se necăjiau oamenii cu moşneagul să-l încredinţeze de adevăr, iaca vine un neam de-a moşneagului, de-acasă, să vadă ce-i cu atâta întârziere, de nu mai vine părinţelu' să blagoslovească masa? Oamenii, prind a-i spune întâmplarea de mai sus. Ruda moşneagului, care acuma înţelesese că ulcica pe care au spart-o a fost cu pricina, se întoarce către moşneag şi-i zice:

— Lasă oamenii în pace, cuscre Antohi, că aşa a fost cuscra Ilinca cârnă, încă de când v'aţi luat amândoi. Noroc că i-am găsit ulcica cu farmazonii, de-am spart-o. Altfel o 'ngropai şi nu ştiai că nevasta ţi-a fost cârnă.

Vasile B. Ţirica.
Cântăreţ bisericesc, Bârlad.

[1] Se zice că: Dacă ulcica cu farmeci se sparge, cel fermecat se isbăveşte (se luminează).

154.—Minciuna ţiganului.

Un bulgar avea odată o grădină cu varză. Un bivol al unui paşă îi strică noaptea varza. El se întâlnì cu un ţigan, căruia i se căină, spunându-i că s'ar duce să-i spună paşii, dar nu ştie să grăiască turceşte. Ţiganul îngâmfat zise bulgarului:

—„Da' ghine, bre romanico, de ce nu mi-ai spus mia mai înainte? Că iau ştiu turceaşti şi franţuzeaşti şi englezeaşti, şi toate limbile le ştiu".

—„Bine, prietene, dacă zici că ştii şi vrai să-mi faci un bine, du-te d ta la paşă şi-i spune să-şi strângă bivolul".

—„Ma duc, dar ce-mi dai ca să ma duc?"

—„Ce-mi ceri d-ta?"

—„Sa-mi dai 200 de lei... căci e grea afacerea".

—„Dar prea mult îmi ceri prietene... n'am... sunt împovorat de greutăţi... am casă grea.... Iţi dau 50 lei".

—„Nu, sa-mi dai măcar 100 de lei, că am mare greutate până oiu ajunge la paşa. Hei.... da' pentru d-ta te las cu 50 de lei, dar să mi-i dai acum...."

—„Să ţi-i dau acum? Nu-i am; ţi-i dau după ce-i veni de la paşă şi-mi vei face treaba. Până atunci ţi-oi închipuì. Acum fă d-ta cum vei putea şi-mi fă treaba şi te voi mulţămi eu...."

Ţiganul se învârtì, se sucì, dar în sfârşit zise:

—„Pentru d-ta ma duc! Pentru altul zău nu m'aşi duce..." şi plecă.

Ţiganul, cu chiu cu vai, ajunse în camera paşei. De-o-camdată începu să tremure, îşi *holştì* ochii sfios spre paşă, îşi şterse barba plină de tăciuni, înghiţi în sec de vre-o 2—3 ori şi apoi zise:

—„Paşalete, paşalete.... bivoletele dumitalete la bulgarete, haşpalete ciocan verde".

Paşa tace şi se uită la ţigan încruntat neînţălegându-i limba.

Ţiganul crezând că paşa n'a auzit, începu din nou să grăiască în limba turcească, cum o ştia el, pe un ton mai tare:

—Paşalete, bivoletele dumitalete, la bulgarete haşpalete ciocan verde.

Paşa, nepricepând nimic din spusele ţiganului, dete poroncă să-l dea afară şi să-i răsplătească pentru obrăznicia ţiganului.

Ţiganul mâncă papara gras. Cu asta se înţelese ţiganul de la paşa. Se întoarce la bulgar şi-i spune că n'are dreptate... aşa i-a spus paşa. Cu ce credeţi că s'a ales ţiganul de la bulgar? Tot c'o salată bună.

Aşa fu răsplătită minciuna ţiganului.

Culeasă din Gâdinţi-Roman. *Const. Patriche.*

155.—Coliva ţiganului.

Unui ţigan îi venì odată prin cap să ducă şi el colivă la biserică, în ziua de Blagoveşte (Buna-Vestire), dar colivă ca a lui să nu fie a nimănui. Pentru aceasta, se suceşte el, se 'nvârteşte şi'n coace şi 'ncolo, şi numai iaca îi vine una în cap, la care nici Vodă nu s'a gândit: „Să ducă colivă de raci".

—„Pirando, fă—zice ţiganul—ştii ce, am să duc o colivată la biserică, de care n'a mâncat sfântuleţu' de Dumnezeu, de când l-o făcut mă-sa! Am să-i duc raci, că cu de-alelalte i-o acrit maţele, cei rumâni".

In sfârşit, cum şi de unde, nu ştiu; dar, în ziua de Blagoveşte, vine şi ţiganul, la biserică, cu o strachină de raci vii. Se 'nchină pe la cele icoane, şi apoi se duce la *coliver* să-şi aşeze coliva. Dar afurisiţii de raci n'aveau astâmpăr nici în ruptul capului: Mereu săriau din strachină făcând de lucru ţiganului, care crăpa de ciudă. De la o vreme, lehemetindu-se şi de colivă şi de tot, întoarce strachina cu susul în jos peste raci, zicând supărat: —„Decât coliva de raci, mai bine să te...."

De la T. Cosor. *V. J. Căuea.*

CRONICA.

• Ne facem o deosebită plăcere să vestim pe cititorii acestei reviste că tovarăşul nostru, d. *M. Lupescu,* a scris o cărticică asupra creşterii viermilor de mătasă. Vorbeşte despre aguzi şi viermi şi ni se dau toate sfaturile trebuincioase cu privire la această ramură de industrie casnică română, căreia i se cuvine altă cinste de cât cea pe care o are astăzi.

• *„Biblioteca pentru toţi"* publică în No. 600 o colecţie de **Tradiţii şi legende populare**, prin d. *Ovid Densuşianu,* profesor universitar. Intr'o prefaţă de 17 rânduri, neiscălite, ni se spune că „din tradiţiile şi legendele noastre s'a cules prea puţin până acum", ceia ce, fireşte, nu merge de mână cu adevărul; şi, băgaţi de seamă, cu toate că „s'ar putea găsì un material foarte bogat şi mult mai variat de cât în alte ramuri ale folclorului". Că s'ar putea găsì, se vede: d. Densuşeanu în cele 54 povestiri nu are nici una culeaşă; toate sunt luate de pe tipărituri. In privinţa lui „mult mai variat", de, o fi!.... Colecţia se tipăreşte, ca „să deşteptăm interesul....". Mulţumim.... şi pentru sfatul de la urmă!

• Cetiam, sunt vre-o şapte ani de-atunci, o schiţă datorită d-lui *M. Lungianu,* în care se poietiză *Focul lui Sf. Dumitru,* „Focu lu Sumedru" şi rămâneam foarte mulţumit pentru preţioasele amănunte folcloristice ce le întâlniam în descrierea acestei datine. Astăzi, alături de această bucată, d-l Lungianu mai publică alte unsprezece: *In ajunul Crăciunului, Brezaia, După Răscovăit, Cu crucea, Cu ciurlezii, Noaptea de Paşti, A doua înviere, Surăţii, In seara de Sf. Gheorghe, La un (?) Rusalii* şi *In ziua de Sâmpetru,* toate sub bunul titlu **In Sărbători** („Minerva", 1910) şi cu subtitlul nepotrivit: *nuvele.* Mai bun ar fi fost: *schiţe, însemnări,* ceia ce n'ar fi convenit de bună seamă editorului. Nu ne priveşte valoarea literară, despre care vor spune alţii. Ceia ce ne

priveşte pe noi e acest lucru: începând să citeşti, vezi în faţa ta adevărul curat şi amănunţit, care de multe ori nu poate fi înveşmântat în straie... frumoase, — scris, care se deosebeşte foarte mult de hâzeniile unui alt scriitor, care falşifică cu cea mai mare îndrăzneală tradiţia şi legenda populară: d. Dragoslav.

P.

. *„Tribuna“* din Arad urmează prea frumoasele studii ale d-lui Prof. *Sextil Puşcariu*, sub titlul: **„Din carnetul unui filolog“**, în care se aduc pilde multe şi din scrierile redactorului nostru, d. *Tudor Pamfile.*

. Cea mai bună revistă pentru popor, după graiul şi trebuinţele lui, este „Neamul Romănesc p. Popor“. Vălenii-de-Munte, jud. Prahova. 3 lei pe an.

. No. 6, 7 şi 8 al *„Neamului rom. literar“* cuprinde şi începutul unei poveşti a d-lui *N. Mateescu*: „Povestea cu odoarele cerului: Soarele, Luna şi Stelele“.

. A murit cel mai vechi institutor din Iaşi, V. Răceanu, care a lucrat împreună cu I. Creangă la întocmirea cărţilor de cetire.

. In ţinutul Dorohoiului nu se zice: *aşî*, ci *aşă;* nu se zice *Ioane*, ci *Ioani; şarabana* (zis, adesea, şi *şarabanca*) nu va să zică de loc *car*, care e dus de boi şi-i cu osiile de lemn; *mă-ta* se zice, nu *mî-ta*, cum n'am auzit de când mama m'a făcut; nu se zice „eu le *aşedz*“, ci „eu le *aşădz*“*;* n'am auzit, de asemenea, zicându-se vre-o dată, cărturăreşte, „soarele la *chindii*“, ci „la *achindii*“; nu se zice „mi s'a *făcut foame*“, căci nici nu sună romăneşte, ci, ori prin diferite vorbe şăgalnice, ori că „mi-*era foame*“*;* cât am umblat, n'am auzit: „cât *şepti*“ (doar Jidanii, poate şi prea poate), ci „*şăpti*“. Vezi „Graiul nostru“ vol. I. Bucureşti, 1906-1907.

Dumitru Furtună.

Indreptări: Pag. 85, rândul 28 în loc de *vârtòs*, trebue *nărtòs*.

Cărţi primite la redacţie:

M Lupescu: *Cunoştinţi pe scurt asupra vermilor de matasă*, Bârlad, 1911, 26 p. 15 bani.

F. W. Dostoiewski: *Nuvele*, traduse de *B. Marian* (No. 629 din „Biblioteca pentru toţi), Bucureşti, f. a. 112 p., 30 bani.

Benj. Constant: *Adolf*, trad. de *Paul Ionescu* (No. 11 din „Biblioteca Lumina“), Bucureşti, f. a. 136 p., 30 bani.

Ovid Densuşianu: *Tradiţii şi legende populare* (No. 600 din „Biblioteca pentru toţi“), Bucureşti, f. a. 92 pag. 30 bani.

Tudor Pamfile: *Sfârşitul Lumii* (No. 1 din Biblioteca revistii „Ion Creangă“), Bârlad, 1911, 80 p., 40 bani.

Reviste primite în urmă:

Buletinul Pedagogic, *al soc. pentru studiul pedagogic şi psichologic al copiilor*, apare lunar; Abon. 2,50 anual. Red. şi Adm: Gr. A. Tabacaru, Str. Cosma 15. — Bucureşti.

Graiul Neamului: *foaie poporală*, apare lunar; Abon. 1 l. anual, un No. 10 b. Red. şi Adm. Bălţeşti (Prahova).

Luceafărul, Revistă pentru cultură, literatură şi artă, Sibiiu. Abon. anual 20 coroane.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă“ *pentru strângerea fondurilor :*

„C U Z A-V O D A“

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	858,95

Din Calendarul Revistii „ION CREANGA“

pe 1911

mai avem numai câte-va exemplare pe cari le putem trimite doritorilor în cursul acestei luni.

Lei 1.25

A apărut :

M. LUPESCU

CUNOȘTINȚI PE SCURT

asupra

CREȘTERII VERMILOR DE MATASA

Prețul 15 bani.

Au Apărut: Seria I. DATINELE DE ȚARA No. 1

CARȚI POSTALE ILUSTRATE

In editura Revistei „ION CREANGA“.

Neaflându-se în comerț, se desfac numai prin Redacție sau Administrație cu prețurile :

10 bucăți, 70 b: 25 bucăți 1,60; 50 bucăți 3,00; de la 100 în sus, 5 bani bucata.

Se trimit franco numai după achitare prin mandat sau mărci postale.

Anul IV.—No. 5. Maiu, 1911.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CU URATUL LA FEREASTĂ.

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Promoroace.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară. . . . . . 5 lei
In străinătate. . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

MEMBRII SOCIETĂŢEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârţăneşti-Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Craiova), D. I. Farcaşanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Heresen (Găineşti-Suceava), Dr I. Urban Iarnik (Praga-Boemia] G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleşti-Badei-Muscel), A. Moïsei (Nemţişor-Vânători-Neamţ), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamţ), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iaşi), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeoani-Bacău], P. G. Savin (Joraşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broşteni-Suceava). Şt. St. Tuţescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Manteanu (Chilia-veche,Tulcea), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova], N. Stoleriu (baia-Suceava). D.Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societăţii sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.—

—Inscrierile urmează—

C U P R I N S U L :

Tudor Pamfile.—*Spicuiri din trecut (VII—XI).*
D. I. Farcaşanu.—*Dobitoacele şi goşbăiţele de la casa omului.—Boul.*
Marin Apostolescu.—*Bocet,*
Volbură Poiană.—*Povestea celor trei feciori de împărat (urmare).*
M. Lupescu — *Vălinaş (cântec bătrânesc).*
C. Rădulescu-Codin, T. Bizom, A. Moisei, P. Gh. Savin, V. Moisiu.—*Povestiri şi legende.*
D. Furtună.—*Pluguşor.*
I. Preutescu, N. V. Hânţescu, V. Moisiu, V. Gheorghiu, Fraţii Kahu, I. N. Vârfureanu.—*Datine şi credinţe.*
C. M. Popescu, D. I. Procopie.—*Boale la oameni, leacuri şi descântece.*
Artur Gorovei, M. Lupescu.—*Botanica populară.*
C. Patriche, I. Neculau, V. I. Căsea, I. Onciu, N. Iancu, I. Ciobanu, R. C. Ciuplia, S. Poberan, Pr. I. C. Beldie, I. N. Popescu, N. I. Dumitraşcu, Gh. Fira, Şt. St. Tuţescu.—*Cântece.*
N. I. Dumitraşcu, N. V. Hânţescu, N. I. Cotescu.—*O samă de cuvinte.*
G. T. Kirileanu, P.—*CRONICA.*
Bibliografie.
Ilustraţiune: *Cu uratul la fereastră. (Clişeu Socec)*

Anul IV.—No. 5. **Maiu, 1911.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Promoroace BÂRLAD

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL: In țară . . . 5 lei In străinătate . 6 «

INSEMNĂRI.

—*Societatea «Ion Creangă»* în a 3-a adunare vremelnică de la 10 Aprilie a. c. a hotărît scoaterea unui număr de sărbătoare cu prilejul desvelirii statuiei lui Cuza-Vodă din Iași. Pentru aceasta, colaboratorii noștrii sunt rugați să ne trimită culegeri din popor cu privire la Cuza și vremurile sale.

—Acest număr este însoțit de o foae de înscriere pentru No. 2 din *Biblioteca revistii „Ion Creangă"* ce va cuprinde o culegere aleasă de glume, jătii și taclale, întitulate **Clăcășește** și scrise de tovarășul nostru P. G. Savin. Numele subscriitorilor se va publica în No. viitor al Revistii și în No. din Biblioteca respectivă. Anunțăm și cu acest prilej că *Biblioteca revistii „Ion Creangă"* nu se află pe la librării.

Redactorul și administratorul mulțămesc d-lui N. I. Dumitrașcu pentru cele tare frumoase 11 *ouă scrise* și pentru *condeiul* primit zilele acestea.

—Redactorul mulțumește frumos d-lui I. N. Popescu pentru horboțelele primite.

—*Redacția s'a mutat în Str. Promoroace.*

SPICUIRI DIN TRECUT.

VIII.

«Pe o cazanie din 1792 [ce se află în biserica din Amlaș]:

Orație Crăciunului.
Deci tu, spată dânpenată[1]
Și tu, șuncă dafumată,
Eși afară,
Din cămară,
Să nu mâneci înt'astă sară
Cel cârnațu murat,
Ce e bine pipărat.
Da pogoră de pe pingă,
Da să nu se prea așa frigă,
Că e mai bun mai mustos,
Cumu-i rumeu, fript prumos.
Incă ceva voi mai spune,
Heanglesile[2] *încă-s bine.*
Toate celea [-s] gata pe mâne,
Socotimu că vorŭ fi bune.
La o laltă să venimu,
Nașterea să prăznuimu.
Pentru nașterea lui Hs,
Să ne fie de folosu.
Amin.
Și o cupă doao de vinu,
Să avem voia deplinu,

Doamne Iise Hse,
O Hsul meu,
Tu ești rază prea-frumoasă,
O Hsul meu,
O prea-mare împărate,
O Hsul meu,
Și rază prea-luminată,
O Hsul meu,
Cum din ceriu te-ai pogorîtu,
O Hsul meu»[3].

[1] Grasă. [2] Prăjituri cu ou și unt, *lipii.* [3] N. Iorga, *Stud. și Doc.* Vol. XIII p. 40-1.

IX.

«Pe un Evhologhiu [aflat în biserica ortodoxă cea veche (din jos) din Ocna], rugăciune de şoareci, cârtiţe şi *şomălci*»[1].

X.

«Pe un Triod din 1774 [aflat în biserica unită din Calborn]:
Lumina luni cându-i cu pântecile în jos şi cu coarnele în diial urmează *moişte*....»[2].

XI.

„Iar şi aceia ce ar zice, şi căt ar zice, n'ar fi alt socotesc, fără căt o găndire şi o aflare de o mare grămadă de minciunĭ, precum vedem în cea Alexandrie ce-ĭ zic, cine o va fi făcut nu ştiŭ, şi într'alte cărţulii ce să văd pe la uniĭ şi pe la alţiĭ aicĭ în ţară, şi maĭ multe în Moldova, în care nu să coprind altele făr de minciuni şi basne, dupre care umblă norodul acesta rătăcindu-să, şi cred celea ce nicĭ odată de crezut nu sănt, că nici au fost acelea vre-o dată, nici pot fi, căte măcar acea Alecsăndrie bălmăjeşte şi asemenea ca aceia alte cărţulii"[3].

Tudor Pamfile.

DOBITOACELE ŞI GOJBĂLIŢELE[4] DE LA CASA ROMÂNULUI.—BOUL.

Românul, când are boi, se crede gospodar cu vază. Tata când dă feciorului o păreche de boi zestre, îi mândru, are trecere între ai lui din sat şi cere cuscrului zestre bună, iar pe fecior nu-l lasă să iee orice *strânsură*[5] ci să caute fată din oameni. Boii-s temelia gospodăriei. Şi îi drept să fie aşa, în ţara plugarilor. Când un flăcău are boi, îl jinduesc fetele, hi hai! de aceia şi cântecul:

Vai saracii boii mulţi,
Cum însoară ori-ce sluţi.

Dragostea pentru boi, e o mare însuşire sufletească isvorîtă din nevoe. Şi ţăranul nostru are mare grijă şi milă de bouţii lui. Ii îmbucă-

[1] N. Iorga, *Stud. şi Doc.* XIII. p. 139.

[2] *Ibidem*, p. 75.

[3] *Operile lui Constantin Cantacuzino*, publicate de d. N. Iorga, Buc. 1901, p. 67. Vezi An. III p. 321. După câte se ştie, Alexandria se tipăreşte întâiaşi dată la 1713, în Muntenia, cam pe când scrie şi Cantacuzino. Va fi ajuns *această* ediţie aşa de răspândită? E vorba de aceiaşi ediţie aşa de răspândită *în Moldova?*

[4] Urâtenii, păserile din jurul casei.

[5] Fată săracă, din oameni scapataţi ori necinstiţi.

reşte şi zi şi noapte şi iarna şi vara. Ba, vara, se lasă păgubaş de hodina nopţei şi mâncarea din nămezi, pentru ca să adăpe boii, ori să-i pască. Când boul se satură, atunci îmbucă şi el o leacă. Când boul nu mai paşte şi prinde a rugumà (rumega), atunci îşi face cotu' căpătâiu şi aţipeşte cu capu' lângă pripon. Când, Doamne fereşte, prăpădeşte boii, ori un bou, jelania în casă e mai mare ca după mort.

Cine are boi mari, frumoşi şi voinici, i se zice că are o avere. *„Pentru-că un ban nu-l poţi strânge, da' vita, la nevoe, ori-când îi ban gata"*. Credinţă îndreptăţită. Şi când un însurăţel nu are boi, să vâră slugă, lasă din mână, din gură, umblă mai gol; nevasta munceşte din noapte în noapte, doar doar, ar scăpa la nişte juncanaşi, că, ori-cum, mai uşor cu boii de cât cu palmele goale.

Cât suge la vacă i se zice viţel, *bouţ*. Inainte de a împlinì un an *se întoarce*[1]. Când e de un an i se zice *juncuţ (giuncuţ)*. La doi ani i se zice *junc (giunc)*. La trei ani, e *juncan (giuncan)*. Unii prind a-i învăţa la jug şi-i folosesc la poveri mai uşoare. Se pun la *prigon*[2]. La patru ani sunt boi de un viţel. Au dinţii toţi schimbaţi şi la coarne le ese un cerc pe lângă degetarul vârfurilor.

Numirea boilor, atârnă de ziua în care îi fatat, de coloarea părului, în sfîrşit de bunul plac al stăpânului. Şi sunt nenumărate numiri.

In mijlociu românul pune pe doi boi 800—1000 kilograme; şi la dânsul asta e o unitate de măsură pentru greutăţi mari. Se zice: *„Cât poţi pune pe doi boi"*, *„O căpiţă de doi boi"*.

La câmp boii îşi au rostul vara, primăvara şi toamna la treburi plugăreşti. La munte rostul lor e iarna *la tras* (trasul lemnelor butucilor). Acolo iarna gospodarii scot din fundul munţilor şi a văilor, copacii tăeţi, la schele. Ii scot ori cu *cioflâncu'*[3], ori cu *trăsura*[4]. Cioflâncu' le foloseşte când iarna îi plină (cu zapada mare); trăsura, când îi iarna goală.

La el, românul, îl chiamă astfel: „neneà Gioian, neneà, neneà!" Il opreşte aşa: ahò, ohò-hò, ohò, hò-hò! Duman. Ca să meargă carul spre dreapta, îndeamnă la mers *boul de cătră om* (adică cel din stânga), şi-i zice: ceà Lunilă, ori cum îl chiamă pe bou, ori: ceà, ţà bou, ţà-ţà, Lunilă. Ca să meargă carul spre stânga îndeamnă la mers *boul din brazdă* (adică cel din dreapta) şi-i zice: hăis Ţântilă, hăis bou, hăisaho, hăisa Ţântilă.

Ca să îndemne la mers, le zice: hăis Ţântilă, cea Lunilă, hăi bou, hăi boii măi, hăi bou, hăi hareà, hăi hăràmule, hăi— şi dă cu biciul într'amândoi.

---

[1] Se întoarce = se castrează. [2] *Prigon* = trag în mijloc când înjugăm 3 perechi de boi la car, ori plug. [3] *Cioflâncu'* = o cârcee ce se termină printr'un priboiu; priboiul se împlântă în capătul lemnului. [4] *Trăsură* = cotigă pe 2 roate; pe ea încap 2 lemne.

Când boul voeşte să sae unde-va, ori mănâncă la o clae şi românu-i mai departe, strigă la bou: nè Ţapule, ori cum îl chiamă, nè bou, nè haramule, şi când românu-i mânios foc, apoi strigă din toţi bojogii: Nèee haramule! lua-te-ar boala, lupchii să te mănânce.

Când vrea să-l desmerde, îl scarpină la ceafă, la rădăcina cozii, între picioarele de dinapoi, ori sub bărbie, şi-i zice mângâitor: vai salacu, bou tatei, salacu el bou, şi boul întinde capul, ridică coada şi desface picioarele; unii mugesc încet. Este şi o credinţă, eu n'o întăresc, nici n'am controlat-o ca s'o combat, cum că boii cari mugesc des, şi fiind treji şi în somn, şi mugesc încet, nu rag, se zice că *au bun*. Unii zic că bunul ar fi un băţ rotund, gros, ce se află în pieptul vitei între inimă şi bojogi, care băţ e bun de multe leacuri. Boul ce are bun, e dintre cei mai tragaci şi mai voinici.

Când românul înjugă boii, îi aduce la car, ori la jug, îi potriveşte, ridică jugul până la gât şi îl îndeamnă aşa: iel, iel mă, iel Ţapu; tot asemenea şi când îi dejugă le zice: iel mă, ca să scoată capul din jug. Ca să dea boii înapoi, se răsteşte la ei, ori le dă uşor peste bot cu coada biciului şi le strigă: ho-chi-'napoi, ho-chi-'napoi Florene, şi ei se dau înapoi. Când vrea ca să ferească un bou de tânjală ori proţapul carului, românul îl împinge cu mânele ori cu umărul şi strigă la el: hartu, hartu Epurene, hartu mă, şi-l împinge din loc, iar boul se fereşte.

Când calcă pe biciu, ori pe funie, românul apucă de funie, trage la el şi strigă la bou: mută-l, ie picioru', iee picioru' mă.

D. J. Farcaşanu.

BOCETE.

2.—*Creşteţi flori cât gardurile,*
Ş'astupaţi pârleazurile,
Să vă bată vânturile,
Ca pe mine gândurile.
Creşteţi flori şi nu'nfloriţi,
Numai dor să 'mbobociţi,
Că mie nu-mi trebuiţi.
Eu de când v'am semănat,
Tot cu lacrămi v'am udat,
Şi de când v'am răsădit,
Tot cu lacrimi v'am stropit.
Es afară, cat la munţi,
Intru 'n casă n'am părinţi.
Es afară cat la brazi,
Intru'n casă eu n'am fraţi.
Es afară, cat la flori,
Intru 'n casă n'am surori.
Es afară cat la spini,
Intru 'n casă la streini.
Foae verde de pelin,
Strein sunt, Doamne, strein.
Strein sunt ca pasărea,
N'am milă nicăirea.
Strein ca puiul de cuc,
Milă n'am unde mă duc.

Auzite de la Gh. I. Petre şi Chivu A. Dinu, din Cetatea-Teleorman.

Marin Apostolescu.

POVEŞTI.

37. — Povestea celor trei feciori de împărat (urmare).

— „Nu mă dau, face ea de colo, nu mă dau, că mi-i frică de zăvozii tăi, că m'or rupe!“ — „Nu te rupe, nu te teme, răspunde cela de jos, cătând în sus, vino mai răpede“. — „Ba nu, nu mă dau. Iaca dau drumul de aici, de sus, la trei fire de păr. Tu prinde-le şi aruncă-le pe zăvozii tăi, c'apoi pe urmă mă dau!“ Baba dă drumul la trei fire de păr, feciorul le prinde, dar când să le dea pe zăvozi, a stat mult pe gânduri: să le dea, să nu le dea! să le dea... în sfârşit le dă. Baba, cum a văzut că a înşelat pe feciorul de pază, sare din copac ca o fată mare, se aşază lângă foc. Apoi face ea o frigare de lemn, scoate din sân vre-o 7-8 broaşte, le înşiră pe frigare şi le pune să se prăjească. La foc, în altă frigare, mai erau vre-o câte-va păsăruici vânate de cu ziuă, şi puse de feciorul de împărat să se frigă. Baba ceia tot îndesà frigarea cu broaşte, în frigarea cu păsăruici. Nici una, nici două, feciorul şi cu baba se iau la ciondănit. De la cioandă, la bătae. Când feciorul de împărat strigă la zăvozi ca să-i ajute, zăvozii nici nu mişcau: Baba îi fermecase cu cele trei fire de păr.

Se luptară ei cât se luptară, şi la urmă baba învinge. Despică cu un cuţit pieptul feciorului, îi scoate inima, în locul ei pune un pumn de putregaiu, închide tăetura la loc, spală cu apă vie tot pieptul şi feciorul se trezeşte. Pe urmă baba se face nevăzută.

Cât s'o fi luptat ei amândoi, cât nu s'o fi luptat, începe să se crape de ziuă. Feciorii cei doi se scoală şi întreabă pe paznic: — „Ei frate, ce-ai văzut ast' noapte?“ — „Nimic, răspunse el, ia mai bine să mergem după vânat, să mai vânăm câteceva“. Plecară.

Toată ziua umblară încoace şi încolo, prin înprejurimile muntelui fermecat. Până sara, vânaseră ei tot păsăruici mărunţele. Când înserează, se duc iar la copacul cela, unde maseră şi rândurile trecute. Acum îl ajunse rândul de pază pe feciorul cel mic. Mic, mic, dar vorba cântecului: Mititel şi mărunţel, dar îi voinicel! Fripseră ei şi în astă seară păsăruici mititele, ospătară cu toţii şi se culcară în prejma focului şi cum se culcară şi adormiră.

Intr'un târziu când aproape să aţipească şi feciorul cel mic, aude de sus iar glasul babei: — „Vai de mine şi de mine, tare mi-i frig şi mare pomană ţi-i face dacă m'ai lăsa să mă încălzesc oleacă la foc!“ — „Vină mătuşă, zise feciorul de jos, vină şi te încălzeşte!“ — „Da', cum să vin, când ai împrejurul tău atâţia zăvozi voinici? Mai bine, iaca dau drumu la trei fire de păr şi aruncă-le pe dânşii!“ — „Dă-le drumul, dă-le drumul mătuşă, că li-oiu arunca! Dă-le drumul şi vină

de te încălzeşte!“ Baba dădu drumul jos la cele trei fire de păr. Feciorului nu-i venea să le arunce pe zăvozi şi nici nu le aruncă.

Baba, de sus, din copac, sare jos sprinţară ca o fată mare şi se aşază lângă foc. Face o frigare de lemn, scoate din sân vre-o 7-8 broaşte, le vâră în frigare şi le pune să se prăjiască. La foc, mai erau în frigare şi câte-va păsăruici, vânate de cu ziuă, care se frigeau. Baba ca şi noaptea trecută tot îndesa frigarea ei cu broaşte în frigarea cea cu păsăruici. Feciorului nu-i venì la socoteală una ca asta, şi s'apucă la ceartă cu baba; de la ceartă la bătae. Când feciorul de pază strigă la zăvozi, ca să-i ajute, ei sar în goana mare, că de data asta nu erau fermecaţi de babă cu cele trei fire de păr, cum fuseseră fermecaţi noaptea trecută.

Se luptară cât se luptară şi feciorul ajutat de zăvozi, învinge pe babă. —„Ei acu, mătuşă, să-mi spui cu cine te-ai mai luptat“, face de colo, feciorul de împărat. —„Cu nimeni!“ —„Cum cu nimeni? Lucru' ista nu pot să-l pricep! Spune-mi mai degrabă, că de nu îţi va fi rău!“ —„Apoi iaca îţi spun: Ast' noapte m'am luptat cu fratele tău cel mijlociu, dar numai m'am luptat, altceva nu i-am făcut nimic!“ —„Nu se poate, că eri l'am văzut schimbat la faţă: galben şi abătut“. —„Nimic altceva, nimic nu i-am făcut.“, face de colo baba cătând în pământ. Feciorul ista mezin era năzdrăvan şi pricepu lucrurile mai bine de cum ar fi priceput ceilalţi doi fraţi ai lui, cari încă dormiau. „Lucrul cu baba nu este curat“, îşi zice năzdrăvanul. O mai întreabă el de câte-va ori, dar baba nu-i răspunde nimic, ci numai tremura de frică. Năzdrăvanul ia un par ascuţit şi-l vâră în pieptul babei. Baba numai se vaicara; dar de la o vreme nici ea nu mai putea să sufere atâta durere, căci nu-i puţin lucru să vâri un par în peptul cuiva, şi spuse totul. Iaca aşa şi-aşa: „când fratele tău cel mijlociu sta de pază, l'am adormit cum am putut, i-am scos inima din locul ei, i-am umplut pieptul cu putregaiu şi acum nu mai are inimă“.

—„Du-te de adă inima frate-meu, face de colo feciorul cel năzdrăvan, du-te de-o adă, că de nu, e vai şi-amar de tine!“

La început, baba, cu nici un preţ nu se mişcà din loc să aducă inima. Işi făcea doar ea socoteală, că în inimile furate îi stă puterea şi dacă ar fi îndrăznit să înapoieze vre-una din ele cuiva, atunci dânsa şi-ar prăpădi toate puterile ba încă şi inima ei s'ar topi într'însa. Dar, oameni buni, este o vorbă că ursul nu joacă de voe, ci de nevoe. Aşa şi baba, după voia ei, n'ar fi adus inima, dar, răzbită de durere şi osteneală, căci năzdrăvanul o muncià şi o chinuia cum nu-i da nimănui prin cap, face de-odată: —„Susurică, Susurică, vino cu inima feciorului de împărat, că mă găteşte fratele lui cel mezin!“ Nu mult

după asta, se vede venind o fată prin noapte, la lumina focului, care bătea în partea dincotro venià ea, aducând inima în mână.

Feciorul împăratului iea inima, o pune la ureche; îi cunoaşte bătaea ei; aceiaş bătae ca şi a inimii lui. Pe urmă face pe babă să aşeze inima la locul ei, în pieptul feciorului de împărat cel mijlociu, de unde o luase şi, după ce-o aşează, baba pleacă cu Susurica ei, repede, repede, fără să se mai uite în urmă. Obosit şi năzdrăvanul, se lungeşte înaintea focului. Când să aţipească, aude o straşnică bătae din aripi, de-asupra capului, în copac. Ridică ochii în sus şi zăreşte o pasere cu şapte capete ca de şerpe. Paserea căta mereu în jos cu lăcomie. Feciorul împăratului cum o zăreşte, întinde arcul şi cu şapte săgeţi o omoară. Când paserea a căzut de sus, a căzut peste foc şi sângele ei a stâns focul. Feciorul năzdrăvan cu greu o urneşte din loc şi o dă deoparte. Acum voia să aprindă din nou focul, dar n'avea cu ce. Cremenea era la fratele cel mai mare, amnarul era la cel mijlociu, şi el singur cu iasca n'avea ce să facă, căci nu vroia să trezească pe fraţii lui din somn.

Se suì el într'un copac, doar a vedea vre-o zare de foc încotrova. Şi cum se uità el, zăreşte spre soare-răsare, departe, hăt departe, sub zare, o licărire înceată de foc. Se dă de sus jos şi apucă drumul spre răsărit prin pădure. Merge cât merge şi în calea lui întâlneşte pe Decusară, pe care îl leagă zdravăn de un copac, ca sara să stea pe loc. Mai merge el cât mai merge şi mai departe, în calea lui, întâlneşte pe Miezul-nopţii, pe care-l leagă şi pe acesta de un copac înalt, ca să oprească noaptea pe loc. De aici pleacă şi mai departe. Merge cât mai merge şi întâlneşte în calea lui pe Decudimineaţă. Năzdrăvanul îl leagă şi pe acesta de un copac, ca să nu se mai ivească zorile răsăritului, până nu s'o întoarce înapoi cu foc şi să nu se deştepte fraţii lui din somn, până la întoarcere.

După ce merge încă o bună bucată de vreme, ajunge la focul pe care-l văzuse el din copac. Aici, la foc, stăteau doisprezece zmei şi dormiau. Pe foc era pusă o căldare mare în care ferbea un bou. Năzdrăvanul nostru se furişează cum poate printre ei de fură un cărbune aprins. Vrea să se întoarcă la fraţi, dar când să plece ce-i dă prin minte, ce nu-i dă, poate că îi era şi foame, vrea să scoată, cu o ţepuşă, o bucăţică de carne fiartă din caldare. Cum o scoate el, cum nu o scoate, nu ştiu cum face, că frige pe un zmeu cu apa ce se scurgea din carne, pe picior. Zmeul sare ars din somn, pune mâna pe năzdrăvan şi-l ţine prins. Toţi se deşteaptă din somn, la strigătul năzdrăvanului, care se zbătea în mâna zmeului ca vrabia în gura mâţei. Unii ziceau să-l arunce în căldare, alţii să-l frigă pe cărbuni. Numai căpe-

tenia zmeilor ţinea mult să-l judece şi să-i dea pedeapsa care trebuià pentru o astfel de îndrăzneală. Trebue să ştiţi şi d-voastră, că zmeul cel mai mare era îndrăgit de fata împăratului Roşu, cale de două zile de la zmei şi până la împărat. Pedeapsa care i se dăduse feciorului de împărat, cel năzdrăvan, era să-i aducă în patru zile fata împăratului Roşu. Dacă îi va aduce-o, atunci îi dă drumul să se ducă 'napoi acasă; dacă nu, atunci cazanul cel mare îi ştie de soarta lui.

Năzdrăvanul pleacă, zi de vară până'n sară, cale lungă să-i ajungă; cale 'ntoarsă, să-l răzbată până'n oase. După două zile de mers, ajunge la locuinţele împăratului Roşu. Inaintea palatului era un foişor luminat frumos, căci se înserase când năzdrăvanul ajunse acolo. In foişor stătea la fereasta deschisă, fata împăratului şi împletea la călţuni de aur. Bate el de trei ori în uşa foişorului, până ce-i deschide fata.

— „Ce cauţi aici?“ îl întreabă ea roşă la faţă. — „Iaca ce caut: m'a trimes căpetenia zmeilor, cale de două zile de aici, să-ţi spun să mergi cu mine la dânsul, căci vrea să te ia de nevastă“. — „Nu merg! face fata de colo. Eu mamă n'am şi tatăl meu de nouă ani de zile stă în odaia de alături întins pe masă şi un balaur mare, de atâta amar de vreme, îl suge la gât. Cine-a fi meşter să ucidă balaurul ca să scape pe tata, eu mă duc după el în voe bună, fie el cum o fi şi ori şi unde-o trăi!“

Năzdrăvanul se hotărî să facă aceasta. Ia paloşul în mâna dreaptă, o lumânare aprinsă în mâna stângă şi intră în odaia în care era împăratul. Balaurul îl sugea la gât. Şi cum sugea el aşa, clipind din ochi, năzdrăvanul se repede la el, îl loveşte în creştet de trei ori cu paloşul şi la a treia lovitură balaurul cade jos, întinzându-se pe duşamea. Impăratul simţindu-se liber, se ridică în sus şi zice: — „Cine m'a scăpat de această lighioae, să-mi ia fata de soţie şi jumătate de împărăţie!“

Năzdrăvanul, când să plece de la împăratul Roşu îi zice: — „Mărite împărate! Eu plec înapoi, căci sunt legat cu jurământ de nişte zmei, să mă întorc înapoi la dânşii cu fata luminării tale, să o ia căpetenia lor de nevastă. Mă duc, căci trebue să mă ţin de cuvânt. Cuvântul este cea mai mare putere în lume. El ridică şi darmă cetăţi. El este cheia întregei lumi. De aceia vroesc să-mi ţin cuvântul“. — „Du-te fătul meu, face împăratul, du-te şi vină ori când vroeşti, că fata este a ta şi numai a ta. După tine o dau, dar numai după tine! Căpetenia zmeilor să-şi mai pue pofta 'n cuiu!“ Năzdrăvanul pleacă, cu gândul să se întoarcă peste o săptămână cu ceilalţi doi fraţi ai lui şi să facă nunta. Peste două zile de mersură, ajunge la ceata zmeilor, care-l aştepta cu mare nerăbdare. Aici năzdrăvanul spune cum a căpătat pen-

tru sine pe fata împăratului, şi că împăratul nu vrea cu nici un preţ să o dea după altul.

Când mai marele zmeilor a auzit de una ca aceasta a rămas crucit pe loc. Nu-i dădea prin minte să creadă. Dar ce-i zice căpetenia zmeilor, năzdrăvanului: —„Tu ştii prea bine, că ai fost legat cu jurământ ca să-mi aduci pe fata împăratului Roşu. Tu ai fost vrednic, de ai putut-o lua pentru tine. Dar dacă ai luat-o pentru tine, ca şi cum ai luat-o pentru mine, căci zilele tale sunt în mânele mele. Du-te acasă, ia pe fraţii tăi, vino iar pe aici, să mergem cu toţi împreună să facem nuntă mare cum se cuvine la feciorii de împărat. Eu mă gândesc la aceasta: cine-i vrednic, vrednic să fie orişicând. Tu ai luat fata, a ta să fie! Eu unul mă dau de-acum deoparte. Vreau să mă veselesc numai la nunta ta". Dar toate acestea, căpetenia zmeilor le zicea numai cu gura, gândul lui era altul....

Năsdrăvanul se întoarce acasă înapoi. In calea lui întâlneşte pe Decudimineaţă şi-l desleagă. Mai încolo întâlneşte pe Miezul-nopţei, şi-l desleagă şi pe el. În sfârşit întâlneşte şi pe Decusară şi tot aşa face şi cu el. Când ajunge la fraţii lui, întâi aţâţă focul şi cum îl aţâţă, începe a se miji de ziuă. Fraţii lui se trezesc din somn. El le povesteşte cele întâmplate de-a fira păr, aşa cum au fost. Câtă vreme umblase năzdrăvanul pe la zmei, pe la împăratul Roş, până când s'a întors, pentru fraţii lui n'a mai fost zi, căci legase pe Decusară, pe Miezul-nopţii şi pe Decudimineaţă, în cale, după cum v'am spus.

Mai stau tustrei de vorbă cât mai stau şi o pornesc spre culcuşul zmeilor, şi de-acolo să se ducă la împăratul Roşu cu toţii, să facă nuntă mare, după cum fusese vorba. O iau la drum, hai, hai, încetişor, încetişor.....

Zmeii îi aşteptau cu poftă nesăţioasă, ca să-i arunce în cazan, să-i fiarbă şi să rămâe căpetenia lor, să poată lua pe fata împăratului Roşu.

Ajunşi acolo, zmeii se răpăd cu toţii asupra lor, îi sfâşie, şi îi aruncă în cazanul cu apa ce clocotia în el

Nu ştiu dacă mai marele zmeilor a luat de nevastă pe fata împăratului Roşu, dar asta o ştiu că, cei trei feciori de împărat au murit în cazanul zmeilor şi nu s'a mai pomenit de numele lor.

Şi un lucru să mai ştiţi şi să ţineţi minte ca să nu vânaţi pe muntele fermecat.

Iar de-amu, dragi moşului, culcaţi-vă şi dormiţi şi băgaţi de samă să nu uitaţi opaiţul aprins.

Auzită de la M. Mălinici, din com. Galbeni, jud. Romau.

Volbură Poiană.

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI.

25. — Vălinaş.

Frunză verde călinaş,
Oi saracu' Vălinaş!
Dimineaţă s'o sculat,
Pe ochi negri s'o spalat,
La icoane s'o 'nchinat,
La D-zeu s'o rugat,
Puţintel o îmbucat,
Biciu 'n mână o luat,
Pe murgu' l'o înşàuat,
Pe dâns' o încălecat,
Şi la drăguţe-o plecat.
Murgu' merge nechezând,
Vălinaş mergea cântând.
Murgu' merge sprintinel,
Vălinaş îi tinerel.
Când soarele era sus,
Vălinaş c'o şi ajuns.
Drăguţele l'o văzut,
Inainte i-o ieşit,
Una poarta-i deschidea,
Alta masa-i întindea.
Da' pe masă ce-i punea?
Un cucoş rumăn şi fript,
Pe dinuntru otrăvit.
Vălinaş cum o gustat,
Din inimă o oftat,
Şi din gur' o cuvântat:
— Strângeţi masa, nu mănânc,
Adă murgu' să mă duc.
Să mă duc de pe-aist loc,
Aist loc făr' de noroc.
Că norocu' dacă vrea,
Scoate omul din belea,
Şi norocul dacă poate,
Scapă omul de la moarte.
Vălinaş o 'ncălecat,
Şi la maică o plecat.
Maică-sa cum l-o văzut,
Inainte i-o ieşit,
Şi din gură i-o grăit:
— De ce oare eşti scârbit?
Ori banii ţi-ai prăpădit,
Ori murgu' ţ-o poticnit,
Ori drăguţa ţ-o murit?!
— Banii nu i-am prăpădit,
Murgu' nu mi-o poticnit,
Da' curvele m'o gătit.
Mă-sa când o auzit,
Se şi puse pe bocit.
Şi-l bocì de dimineaţă,
Până mai pe la amiază.
Când era la cântători,
Vălinaş vărsa sudori;
Când era la miez de noapte,
Vălinaş trăgea de moarte.
Când era numai o stea,
Vălinaş sufletu-şi da.
Mă-sa îl bocea aşa:
„Scoală, scoală Vălinaş,
Dragu' mamei îngeraş,
Scoală tu să mă pui eu,
Că mie tare mi-i greu.
C'am rămas de tot străină,
De la nime nu am milă.
Scoală, puiul mamei, scoală,
Să vezi cum îi casa goală,
Să vezi murgu' cum nechează,
Şi cum tot se 'nstrăinează,
Milui-le-ar cel de sus,
Pe cele ce te-a răpus.
N'ar avea loc în pământ,
Cei ce capul ţi l-o rupt!“

Auzită de la Grigore a lui Bârsan din satul Spătăreşti, jud. Suceava.

M. Lupescu.

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

120.—Diavolul şi lupul.

Măre.... multe, multe lucruri din lumea asta le-a făcut şi diavolul; dar ce folos? că n'a putut să le dea suflet Aşa, a făcut el carul, dar nu putea să-l scoată din casă. A făcut moara, nu putea să pornească *terteleciul* pe boabe; a făcut casa, dar n'avea lumină. A făcut focul, nu s'aprindeà.

Singur Dumnezeu a învăţat pe oameni ce să facă şi ce să dreagă cu ele şi le-a dat suflet. La urmă de tot, diavolul a făcut pe lup

—Ei, dă-i şi tu viaţă, pricepe-te măcar la atâtica lucru.

—Nu pot, Doamne!

—Nu poţi? Stai dar.....

Şi odată suflă moşu' Dumnezeu Savaot peste lup de-l învià, apoi îi strigă: —Sai, lupe, de mănâncă pe diavolul.

Fiara, atât a aşteptat. S'a repezit după Sarsailă, l'a înhăţat, şi nici oasele nu i-a lăsat. Şi de-atunci, ci-că, dracii sunt rânduiţi să fie mâncaţi de lupi. Iar din noaptea de Sfântu' Vasile până'n Bobotează, cât timp se sfinţesc apele, e pieiştea dracilor. Lor li-e culcuşul în ape, şi în vremea de sfinţire, ne mai putând sta, ies pe pământ şi cad în gura lupilor, cari-i caută tot anul. Atunci îi mănâcă pe rudă şi sămânţă.

Acu, cì-că, demult, demult, s'a dus un biet de flăcău, —rămas sărac de părinţi şi de avere— să tae nişte lemne din pădure. Se brodise tocmai în vremea dintre Sfântu-Vasile şi Bobotează. Ciobanul tăia lemne pe marginea unui lac. Taie o tufă, taie două.... Când la nouă, colea pe la nămiez, aude un ţipăt să-l sperie, nu alta, sărmanul.

Se uită mai bine să vadă, dincotro vine ţipătul? Şi ce vede se cruceşte: fugeà pe marginea lacului, cât puteà, un dănac de băiat; fugeà şi strigà:

—Scapă-mă, nene, scapă-mă, că mare bine ţi-oiu face.

—Ce e mă? Ce e? Cine te goneşte?

—Cum cine? Nu vezi că mă mănâncă lupul?

Când se uită mai bine flăcăul, ce să vadă? Un lup.... venia cu gura căscată, mai mai să înhaţe pe dănac.

—Huo! Huideo! Uite lupu' mă! Săriţi mă! strigă ciobanul şi lupul, speriat, o rupe la fugă de-i scapă dănacul din gură.

—Bodaproste, nene, că mă scăpaşi—zise dănacul—„ce bine să-ţi fac!"

—Nici un bine. Da' spune-mi cine eşti?

—Ei, află, voinice, că eu sunt ***diavolul*** şi alergam şi ţipam, că aşa

suntem noi *ursați* să ne mănânce lupul săptămâna asta. Uite, că mă scăpași, să-ți fac un bine.

—Ce bine?

—Să mă iei slugă la dumneta, să stau trei ani și să te îmbogățesc.

—Hai, dec! Tot sunt eu singur, ne'nsurat; Să am un tovarăș.

Și l'a luat acasă. Diavolul se ducea în târg—și nevăzut de nimeni—lua ce-i trebuia și ducea la casa ciobanului. Azi așa, mâine-așa, până se îmbogăți flăcăul de nu mai avea pereche. Când fu aproape să se împlinească trei ani, grăi diavolul către stăpână-său:

—Hei, stăpâne, ce zici? Te-ai făcut *bun?*

—M'am făcut.

—Nu-ți mai lipsește nimic?

—Nimic.

—Ba-ți mai lipsește stăpâne. Să te însor, să fii și dumneata în rândul oamenilor.

—Bine, bine; să mă însor, dar pe cine să iau?

—„Ia! Să merg cu dumneata la părinții fetii cari ți-o plăcea. Să intru eu în casă și dumneavoastră în vorbă. Pe mine n'o să mă vază că sunt drac, da dumneata o să mă vezi. Când oiu ieși eu afară, să ieși și dumneata".

S'au dus în Duminica viitoare la horă. Flăcăului i-a picat una cu tronc și, sara, s'a și dus împețit.. Diavolul a mers și el, dar nu l-au văzut ai casei. Au *domăit* ce-au domăit și, când să hotărască logodna, diavolul face *sbugi!* afară. Flăcăul, supărat că-i stricase *împogodeala,* iese după el.

—De ce ieșiși, mă diavolule, că asta erà bună?

—O fi fost, da' nu erà de dumneata.

Se duce la alta. D'acolo, iar ieși diavolul, dar ieși mai anevoe flăcăul. Acu, de ce ieșiși măi diavolule?

—De ce? Păi a dintăi avea șase draci în ea. Până când era s'o tot bați dumneata, stăpâne, ca să iasă toți încornorații ăștia? De unde știi că nu se întâmpla, Doamne ferește, să moară din bătae? Asta din urmă avea numai trei draci, da' tot nu era bună.

—Atunci, pe care să iau?

Hai la alta. De mi-o plăcea, intru și eu la masă. Numai dumneta ai să mă vezi, ăilalți nu.

S'a dus, a intrat diavolul la masă, s'au împogodit băiatul cu fata, au făcut logodnă și, după aia, nuntă.

Pe urmă, să vezi traiu, nenișorule! Ca pânea de bună era femeiușca asta. Când colea, după Sfântu' Vasile, stăpânul se tot socotea: „Cine știe, Doamne, ce gând o fi având cu mine Sarsailă! Că de, creștin

sunt, da să mă slujască un diavol, fără să mă pască, mai nu-mi vine a crede. Să văd mai bine: nu m'oiu putea cotorosi de el, că iaca zilele astea i se împlineşte".

Când se gândea şi se socotea aşa, numai ce auzi din curte glasul diavolului:

— Stăpâne, eu plec acum, că mi s'a împlinit trei ani.

— Hi! am păţit-o, se gândia ciobanul, cine ştie unde mi-o duce sufletul! Apoi tare:

— Bine, bine, să ieşi; da', mai întâi, hai până'n pădure s'aducem o sanie de lemne.

— Hai.

Se duc tocmai în pădurea din apropierea lacului. Cum au simţit însă lupii pe drac, atât le-a trebuit: gata-gata să-l înhaţe. Aleargă pe ici, aleargă pe dincolo.... iar ucigă-l toaca se ţinea zgaibă de cioban, că în lac nu-i da mâna să intre. Stăpână-său, cum spărgea un buştean, dete un chiot zdravăn lupilor, apoi zise:

— Uite, mă diavolule, ţine tu niţel ici cu mâna până pun pană şi sparg buşteanul cu săcurea.

Diavolul, neavând ce se face şi încotro fugì, puse mâna în spărtură; iar stăpână-său socotiţi că a mai pus pană, ori a mai lăsat securea în spărtură? Ţi-ai găsit! A lăsat în spărtură numai mâna lui Sarsailă, de ţipa ăla ca'n gură de şarpe; iar lupii, de ce-l auziau ţipând, d'aia se apropiau mai mult.... Omul se depărtă.

— Hi! — strigă diavolul, icnind şi ne mai putând ţine în el vicleşugul — mă mâncaşi tu pe mine..... da', cum era să te mănânc eu pe tine! Tu mă răpuseşi în pădure, da' eu aveam de gând să-ţi pierz capul în mijlocul târgului, să te vază o lume.

— Aşa ţi-e vorba diavole? Păi, eu tot ziceam să te scap. De ţi-a fost gândul aşa, rămâi Sarsailă, aici unde stai, că bine stai.

Şi a început ciobanul să-şi mâie în grabă boii spre casă, că par'că era un făcut, de el nu se apropia nici o gadină. Iar lupii s'au năpustit pe diavol, prins de-a gata, şi şi-au făcut meşteşugul..... Ba, ce spun eu? S'au dus pe la podul de os, de mi l'au întors pe dos.... S'au dus şi la cel de aramă, de mi l'au făcut pastramă.

De la răposatul moş Marin Coţandră, din Priboeni[1].

G. Rădulescu-Godin.

[1] Acum, de curând, s'au stins cei mai de seamă păstrători de pe aici ai comorilor poporului: *vestitul lăutar Scaloiu Ganţă*, din Călineşti (Muscel), acela care ştia câte'n lună şi'n soare şi fermecà lumea cu cântecul lui şi pe care-l plâng sătenii.... şi s'a stins *povestitorul ales Marin Coţandră*, din Priboeni, acela de care am pomenit cu atâta dragoste în întroducerea la „Legende, tradiţii şi amintiri istorice" Socotesc că acestor doi li s'ar cuvenì cât mai multă pomenire în revistele de folclor.

121. – Cucul.

Pe vremea lui *Alexandru împărat*, trăia un boeri putred de bogat; pe lângă alte bucurii avea una mai mare şi anume: avea doi feciori de gemene şi nu era floare pe pământ nici luceafăr pe cer mai frumos de cât cei doi feciori ai boierului. Minune de frumoşi s'au născut şi minune de frumoşi au crescut. Când erau de doisprezece ani, le-a mers vestea şi povestea până la curtea lui Alexandru împărat, cum că aşa luceferi de feciori nu-s în nouă ţări şi nouă mări. Alexandru împărat a venit de i-a văzut, şi cum a pus ochii pe ei, i-a şi rânduit căpitani în oaste, căci Alexandru împărat era viteaz, şi viteji căuta şi la oaste să aibă. Dar să nu uit să spun că pe cei doi feciori de boeri, pe unul îl chema Cucu, şi pe unul Mugur.

Pe vremea ceia trăiau capcânii, de la brâu în jos om şi de la brâu în sus câne. Ei aveau ţara lor, şi împăratul lor, înspre miază-noapte de împărăţia lui Alexandru împărat. Impăratul capcânilor năvălia în fiecare an în ţările noastre, de prăda averile, prindea feciori şi fete, îi ducea în ţara lor, îi punea la îngrăşat şi-i mânca, aşa cum îngrăşăm noi vitele şi după ce le îngrăşăm, le tăem. Fetele care erau frumoase nu le mâncau, ci le da împăratului de neveste.

Văzând Alexandru împărat că capcânii îi pradă ţara, s'a pornit cu oaste împotriva lor, ca să-i taie până la unul, să nu mai rămăie urmă de capcâni. A strâns oaste multă şi căpitani viteji, aleşi tot din sută zece, că a se bate cu căpcânii nu era lucru de şagă. Cei mai viteji căpitani erau Cucu şi Mugur. Pe unde mergeau aceşti doi viteji, săreau capurile capcânilor ca iarba înaintea coasei. Bătaia a ţinut trei zile şi trei nopţi şi Alexandru împărat nu putea răpune pe capcâni. In ziua a patra Cucu şi Mugur a prins pe împăratul capcânilor, l-au dus în faţa lui Alexandru împărat şi i-au tăiat capul; şi ţărei capcânilor i-au dat foc din patru părţi, şi-a ars o lună întreagă, că ţara lor era aşa de mare de nu-i ştia nimeni margenile. De cum a ars ţara capcânilor, s'a curăţit pământul şi oamenii de ei, aşa că numai numele le-a rămas.

Văzând Alexandru împărat vitejia celor doi fraţi, feţi frumoşi, nu i-a mai lăsat de lângă el, i-a făcut generali, că pe unde treceau ei cu paloşul în mână, sângele de păgân curgea părău.

Alexandru a bătut mulţi împăraţi şi crai, că de împotrivit nimeni nu cuteza să i se împotrivească; pe unde trecea biruia, pentru că Dumnezeu i-a dat putere să biruiască lumea ş'apoi să moară. A tot mers înspre amiazi cu oştile prin locuri pustii pline de fiare sălbatece şi de balauri; pe unde trecea da foc ca să curăţască pământul de toate grozăveniile. Luni întregi a mers Alexandru împărat cu cei doi ge-

nerali ai săi Cucu şi Mugur şi n'au mai dat peste locuri locuite de oameni. Gândul lor era să meargă până la margenile lumii.

Cum mergeau ei aşa, într'o zi, numai ce-au zărit nişte femei călări pe nişte cai albi ca omătu' şi sprinteni ca vântu'. Intre celel'alte femei una era aşa de frumos îmbrăcată de strălucea tocmai ca soarele. Mergând Alexandru împărat înspre ele, le-a întrebat cum şi ce-i, şi de ce umblă ele călări fără bărbaţi. Ele i-au răspuns, că aceia e împărăţia lor, şi în ţara lor femeile ţin locul bărbaţilor şi bărbaţii locul femeilor. Acolo a poposit Alexandru cu oastea şi generalii săi. Femeile ostăşiţe erau atât de frumoase şi atrăgătoare, încât pe-a noastre locuri aşa femei nu s'au văzut.

Cucu, văzând dintre toate una mai frumoasă, după cum îi cântecu': „Cum îi luna între stele", s'a îndrăgostit de ea, şi fără dânsa se simţea că n'ar mai putea trăi; pe când Mugur, fiind de o fire mai blândă, a rămas neispitit.

In împărăţia femeilor a poposit Alexandru împărat, două săptămâni. Pornindu-şi oştile înspre răsărit a tot mers până ce-a ajuns la Rai. Raiu' era păzit de un înger cu paloş de foc, şi nu lăsa pe nimeni să intre pe poarta raiului, fără numai oameni curaţi şi fără păcate.

Mulţi au rămas uimiţi de frumuseţea raiului şi mulţi mergeau la înger, să-i lese pe poartă, dar puţini intrau. Printre cei mulţi a mers şi Cucu şi Mugur. Mugur mergea înnainte, şi Cucu cu mândra lui venia înnapoi. Mugur cum a ajuns la poartă, îngerul l'a lăsat de-a trecut, fiind curat şi blând la fire. Cucu văzând pe frate-său în rai, hai şi el, cu mândra lui de mână, doar ar putea trece, dar Dumnezeu l'a pedepsit, prefăcându-l într'o pasere dimpreună cu mândra lui cu tot. Cu mândra în rai, nimeni nu poate trece.

De-atunci şi până în ziua de astăzi, cucu îşi cântă numele cu jele în frumoasele zile de primăvară.

Auzită de la Gavril Boca, Vatra-Dornei. *Teofil Bizom.*

122.—Moşinoiul de cârtiţă, mormântul mamei diavolului.

Odată cică, un om se duse la pădure, să-şi aducă ceva lemne de foc pentru casă. La întors, de trudit ce era omul, se aşeză să se odihnească puţin, pe un moşinoiu de cârtiţă, ce-l întâlni în calea sa.

Aici, cât se odihni, trase şi un tabac. De odată însă, începu să strănute şi, din moşinoiu, ieşi un moşneag, care şi zise drumeţului:

—Cu ce să te dăruesc; căci de când e moartă maică-mea, nimenea n'a plâns la mormântul ei, afară de cât tine?

Omul, aşteptându-se la ceva, răspunse: —„Cu ceia ce vei voi D-ta".

Diavolul, care purta chip de om bătrân, i-a dăruit omului un stambol de galbeni.

De la Maranda Busuioc, Nemtisor-Neamt. *N. Moisei.*

123.—Zapisul lui Adam.

Când Adam a fost dat afară din raiu, de Milostivul Dumnezeu, pentru că-i nesocotise voia, şi-i călcase poronca, cică şedea la poarta raiului cu Eva şi plângeau cu zece rânduri de lacrimi, privind şi suspinând la bunătăţile raiului. Şi aducându-şi aminte de fericirea în care fusese şi văzând nevoia în care ajunse—plângeau şi mai şi.

Da' Caraoţchi, care unde nu-şi bagă coada?— făcu ce făcu şi apropiindu-se de Adam îi zise:

—Ce plângi tu Adame?

—Cum n'oi plânge —a zis Adam, că iaca aşa şi aşa.—Cum am fost şi acum cumu-s.

—Ei, de asta plângi —a zis ucigă-l toaca. Nu mai plânge bre, că te fac eu să fii fericit numai dacă-mi făgădueşti că-mi vei da mie toată seminţia ce a eşi din tine.

—Dăruită să-ţi fie, rosti nesocotitul de Adam.

—Te învoeşti dar? zise Diavolul bucuros.

—Mă învoesc, zise iar Adam.

—Aşa dar trebue să-mi dai o întărire la mână, un zapis ca să-l am la mână, a mai zis Cornoratul.

—Poi ţi-oi da şi zapis, face Adam, dar cum şi ce fel?

Tartarul, nu stătu mult la gânduri ci aducând o mână de lut, a făcu aşa ca un fel de cărămidă şi-i zise lui Adam:

—„Pune mâna ice—şi asta-mi va fi zapisul", zice Aghiuţă.

Adam puse mâna ce se întipări în lutul cela şi cu asta găti zapisul; iar Ucigă-l crucea, puse cărămida în foc, o uscă bine şi astfel se asigură din partea zapisului.

Dar acum alt gând îi muncea pe Necuratu': Unde să-şi ascundă zapisul? Se suci, se gândi, se chiti el fel şi chip şi de-odată înşfăcă cărămida şi se duse tocmai la apa Iordanului şi acolo în fundu' apei îşi ascunse el zapisul, gândind că de acolo nimeni nu i-l va lua. Dar nu s'a bucurat mult timp Michiduţă de zapis, că Domnul Hristos la botez, când s'a botezat în apa Iordanului, a stat cu picioarele tocmai pe cărămida ceia, pe zapisul Dracului, nimicindu-i-l.

De atunci însă D-zeu, cică ar fi pus la dreapta omului un înger, iar la stânga un drac. Diavolul îndreaptă la rău, iar îngerul îndeamnă la bine. Omul, stă şi-alege, ascultând când de unul când de altul. Când omul ascultă pe diavol, îngerul plânge şi diavolul râde. Şi cum îi omul lesne supus plăcerilor şi nesocotinţelor, lesne ar fi părăsit de înger, dar un lucru bun, plăcut lui Dumnezeu, cică strică trei pacate, trei lucruri făcute pentru gustul diavolului. Şi aşa se cumpănesc unul

cu altul. Iarăşi când cine-va se răsteşte cu cuţitul la altul, se zice că fuge de la cel ce s'a răstit şi nu se mai apropie de el, îngerul, timp de patruzeci de zile.

Spusă de Neculai Mache, Jorăşti-Covurlui. *Petru Gh. Savin.*

124.—Sântilii şi Ileana Cosânzana.

Sânt-Ilii—cúm se ştie de când îi lumea—pentru că era om bun la Dumnezeu, el îl luase ca vechil peste tot pământu' ista. Ca ori-care om, se gospodărise şi Sântilii, da' pe cine să iee, dacă nu pe Ileana Cosânzana?

Odată—cum îl trimesese Dumnezeu să mai pue la cale câte ceva pe pământ—hai se întâlneşte cu Necuratu'. Acela, hai să-şi bage codiţa şi aicea. Ii spune lui Sântilii, să se ducă repede acasă, că are să găsască la noapte pe femeia lui, dormind între doi buni (adică ibovnici) de ai ei. Hai, se porneşte Sântilii şi vine, şi vine hojma şi ajunge într'o târzie vreme acasă. Se uită pe fereastă şi, cum era lună, zăreşte pe femeia lui dormind între doi. Duşmanu' nu-i dă pace nici aici; îl ia de mână şi-i dă în gând să se ducă să tae pe cei doi, că doar vrăjmaşu' nu face mănăstiri. Sfântu' face cum 'i-o şoptit. Când colo se trezeşte şi Cosânzana. —Ce-ai făcut Ilie? zice ea frecându-se la ochi. —Ce să fac? Ţi-am omorât pe bunişorii tăi. —Ian te uită, cine-s aciia, Ilie! Scoate el amânariu şi scapără de vre-o două-trei ori, când colo cei doi erau tata şi măma lui Sântilii.

—Sărăcuţu' de mine, ian te uită ce mi-a dat în gând ghiavolu' de-am făcut! Lasă că eu i-s popa lui. Şi după dânsu' duluţă.

Ghiavolu' se suise tocmai în al noulea cer. Se duce Sântilii la Dumnezeu şi se plânge, lăcrămează: —Ian uite Sfinţia ta Doamne, ce-o făcut şi ce-o dires Dracu'. Dumnezeu îl iartă pe S. Ilie, iartă şi pe părinţii lui, că muriseră negrijiţi şi nepricistuiţi, îi pune în rai la bine; Da' lui Sântilii îi porunceşte să eie tunurile lui D-zeu, să se ducă du-după Ghiavol, care-i în al 9-lea cer, ca să-l trăsnească de-acolo

Umblând Sântilii tot aşa prin văzduhuri, prin *chidie* şi răceală, i-o luat Ghiavolu' un chicior şi-o mână, da' Dumnezeu i le-o făcut înapoi, ca să nu să deie bătut Sântilii.

Se duce în al 9-lea cer. Dracu' cum îl simte, ţuşneşte tocmai în fundul Tartarului; da' şi Sântilii îndreaptă tunurile şi, cu caii lui cu aripi, după Dracu' şi dă, cum îl zăreşte unde-va pe pământ. Dracu' umblă mai ales vara şi de-aceia Sântilii tot dă cu tunurile lui Dumnezeu din cer, doar l'a nimerì, să-l trăsnească, pentru că l'o înşelat aşa de tare, de-o făcut moarte de om.

Auzită de la I. Chiaburu, Epureni-Botoşani. *V. Moisiu.*

PLUGUŞORUL.

9.—A ho, ho, ho, sara lui sf. [Vasile,
Să vă fie tot spre bine.
Buna vremea la obloane,
La boeri şi la cucoane,
Frunză verde de marari,
Buna vremea gospodari.
Că nici bine n'a 'nserat,
Noi cu plugul ne-am luat,
La arat şi la grapat,
Pe la case de gospodari,
Şi pe la D-v boeri mari.
La ureche clopoţei, roată măi!

Ş'apoì cu trei fire de mătasă,
Bine v'am găsit pe-acasă,
Că şi anul se 'noeşte,
Şi plugul nostru se porneşte.
Şi noi la arat ne-am luat,
C'aşa-i de la Dumnezeu Sfântul [lăsat.
Cu plugul lui badea Tărâţă,
Cu doisprezece pui de mâţă,
Unu-i negru, unu-i sur,
Daţi colacul să mai ur.
Trageţi holtei!...

Iarna-i grea, omătul mare,
Vai de omul, care n'are....
Da' de noi îi foarte bine,
C'a venit ziua de mâne.
Iarna-i grea, troianu-i mare,
Semne bune anul are,
Semne bune de belşug,
Pentru brazda de la plug.
Mânaţi măi!...

Daţi-vă după perdele,
Ş'ascultaţi vorbele mele:
S'a sculat jupânu' gazda 'n zi [măreaţă,
Intr'o Joi de dimineaţă,
Pe ochi negri s'a spălat,
La icoane s'a 'nchinat,
De masă s'a răzămat,
Şi la slugi tare-a strigat,
Să pornească plugurile la arat!
La ureche zurgalăi, ziceţi măi!

Slugile s'au adunat,
La ocol au alergat,
Ş'au scos 12 boi,
Tot de cei mai buni de soi:
Boi, bourei,
In coadă cudălbei,
In frunte ţântăţei,
Cu coarnele belciugate,
Tot cu aur şi cu argint suflate.
Şi la ureche clopoţei, trageţi măi!

Ş'au arat Lunile coarnile,
Marţile, marginile,
Mercurile, haturile,
Joile, văile,
Vinerile părângurile,
Sâmbetele, capetele.
Ş'au arat pe vreme bună,
Ş'au arat noaptea pe lună,
Şi s'a aninat plugu'ntr'un os de [râmă,
Şi s'a făcut *miş-fărâmă.*
Ş'a căutat în lumea 'ntreagă
Şi n'o găsit meşter să-l direagă.
Roată flăcăi!

Ş'a găsit un meşter mare,
De samăn pe lume n'are,
Tetea Vasile Ţiganu',
Care bate bine cu ciocanu',
Feciorul Catarângului,
Din fundul pământului.
Cu ochii beliţi,

Cu liuleaua'n
[dinți,
Pe la mijloc cu
[curmei,
Cu opincile de
[tei,
Cu ațele de
[mămăligă,
Se 'nciudă și le
mănâncă.
Mai îndemnați
[băeți!...

Nasu-i tot
[curgea,
De ciudă plân-
[gea;
Cioanca i se
stângea,
Cu ciocanul me-
reu bătea,
Cu pila mi-l
[pilea,
Pe brazdă mi-l
[pornia,
Și plugul sin-
gur mergea.
Și nu era plug de
pe ici de pe colea,
Ci era cu grindeiu de marari,
Cu răsteele de arțari
Cu potângu' de nagară,
L'a mâncat motanu-asară!
Dacă mai știți, măi băeți măi,
Ia mai ziceți voi, măi, hăi!...

Ș'am arat, noi, am arat,
Grâu de var' am sămănat.
Grâu de vară cu nagară,
Să dea Domnul să răsară,
Să răsară până 'n sară,
Să piară foamea din țară!
Grâu mărunt cu arnăut,
Să dea Domnul să se facă,
Și la vară să se coacă.
Trageți flăcăi!...

Iaca, mări, s'a stârnit,
Un vânt mare pe pământ,
Și sămânța c'a 'ncolțit,
Și grâul c'a răsărit,
Și s'a 'ncălecat jnpânu' gazda
[pe-un cal graur,
Cu șaua de aur,
Negru ca corbul,
Iute ca focul,
Cu potcoave de argint,

33. – Cu uratul la fereastă.
După o fotografie din Ardeoani-Bacău, comunic. de d. D. I. Procopie.

Cu coada pân' în pământ,
Cu *tufturu'* de matasă,
Cât mi ţi-i viţa de groasă.
Impletită de copila cea frumoasă.
La ureche clopoţei şi'nc'un sac
[de ciucălăi, Roată măi!

Şi degrabă s'a 'nălţat,
La grâul cel negrăpat,
Şi cum a sosit,
Indat' a zărit:
Grâul cel negrapat,
Erà mândru şi curat,
Erà mândru şi frumos,
Ca faţa lui Iisus Hristos,
Nici prea mare, nici prea mic,
Cum îi mai plinuţ la spic!
La ureche ţântăţei, ziceţi măi!

Şi de copt ce era,
Pe jos picà,
Păsările mi-l mânca:
In pai ca trestia,
In spic ca vrabia,
Drept în vârful spicului,
Firul mărgărintului.
Mai îndemnaţi, băeţi!

Şi jupânu' de calare s'a plecat,
Trei spice'n mân' a luat,
Şi 'ntr'un tulpan le-a legat,
Şi la jupâneasa gazdă a alergat.
Şi când le-a deslegat,
In casă s'a luminat,
Jupâneasa amarnic s'a bucurat.
Mânaţi, măi!....

—Măi fimee, măi fimee,
Grâul nostru ar' să chee.
—Taci, bărbate, blăstămate,
Nu băga sama la toate.
Du-te'n târg şi 'n *Bârlăzel*,
Şi iea nouă ocă de oţel,
Şi nouă ocă de fer,
Odată, flăcăi!....

Şi s'a dus el pe uliţa mare,
Ş'a găsit fer de trei parale,
Şi s'a dus pe uliţa cea mică,
Şi n'a mai găsit nimică,
Şi s'a dus pe uliţa din jos,
Ş'a fost mult mai norocos.
Roată flăcăi!....

Ş'a făcut săcerele mărunţele,
Cu zâmţii de viorele,
Cu mănunchi de floricele,
Pentru fete ochişele,
Şi neveste tinerele,
De sama puicuţei mele,
Să-ţi fie drag a trage cu ele!
Ş'altele mai ruginoase,
Pentru neveste burduhoase,
Săcerele ascuţite,
Pentru fete împuţite,
Ce să vaicără de trudă,
Şi-ţi toarnă mămăliga crudă!....
Ziceţi măi!....

(urmează)

D. Furtună.

DATINE ŞI CREDINŢE.

660.—Când lipeşti casa la lună nouă, cântă greuruşii.

661.—Dacă o fată ori un flăcău stă în calea măturei, când mătură gunoiul, nu se mărită sau nu se însoară.

662.—Femeia care ţepşeşte mămăliga în vârf, face copiii chelboşi.

663.—Cel care are păr mic, să mănânce splină de porc, c'apoi îi crește părul.

664.—Cel ce se scapă în pat, să mănânce coada porcului, c'apoi se lecuește de această boală.

665.—Să nu mănânci cu strachina pe brațe, că te dor picioarele.

666.—Să nu bei apă cu gura, fără ulcică, din caldare sau cofă, căci faci zabale (spuzături) la gură.

667.—Când te întâlnești dimineața cu popa, mai înainte de a te fi întâlnit cu alt cine-va, se zice că-ți va merge rău în ziua aceia.

J. Preutescu.

668.—Când te muți dintr'o casă, să nu ei mătura și vătrarul, că acea casă nu va mai fi măturată degrabă și nici foc în ea nu se va face.

669.—De ai fată mare, să nu torci de la Crăciun până la Bobotează, căci nu se vor mărita nici în anul ce-a sosit.

670.—La înmormântare, doliul de la mână—cum se pune la partea familiei—să-l leși în cimitir, că de nu, îți iai supărarea cu tine.

671.—Trei zile se teme mortul de groapă, și trei zile groapa de mort.

Hânțești-Dorohoi. *N. V. Hânțescu.*

672.—Ori-ce fântână, isvor, etc. își are *știma* lui; în unele șede chiar dracu' ceal cu coarne.

673.—Copilul nebotezat,—îngropat—dacă nu-l uzi 7 ani cu aghiazmă, se face moroi și vine la casa unde s'a născut, ori la mă-sa ș'o moroiește toată noaptea.

674.—Femeia, ca să nu cheardă, să se încingă cu tortul de învățătură a unei fete mici.

675.—Marția să nu te lai, de năpaste.

676.—Din oale să nu mănânci, ci din străchini, că te urăște lumea.

677.—Pentru împedecarea pierzaniei, e bine ca femeia să mănânce aluat de pe covată, în care a fost plămădeală pentru coptură la Paști.

678.—Dacă rupi iarba—cu mâna—primăvara, plouă.

679.—La Mucenici (9 Mart), și la *Teplea* Alexii (Alexii Boji, 17 Mart) se fac focuri la fiecare casă, pentru că atunci ies toate gujuliile și jigăniile și dacă iese fum, ele nu vin pe lângă casele oamenilor. In acele zile oamenii trebue să beie, să nu steie jigania în gât. Trebue ca ori cine să se încălzească la acel foc, ca să nu i se apropie nici o gujulie de trup.

Jud. Dorohoiu. *V. Moisiu.*

680.—In seara de sf. Vasile, fetele leagă la un par din gard busuioc și dacă a douazi îl găsește cu brumă, însamnă că are să se mărite curând.

681.—In seara de sf. Vasile, fetele iau o lumânare de la Paşti, şi se duc la fântână; iar acolo, ci-că pe luminişul apei li se arată ursitul lor.

683.—Când se fac colaci pentru sf. Vasile, cine îi frământă, dacă cu mâna plină de aluat ia un cuţit şi bate la tulpina unui pom, acel pom va face roade multe.

683.—Cine strănută în seara de sf. Vasile, va căpăta daruri a douazi.

Auzite de la Ghiţă Arteni, Roşieşti. *V. Gheorghiu.*

684.—Când auzi buratecul primăvara întăi cântând, în timpul acela dă-te de-a roata de trei ori (ca băeţii de ţigan), că nu te mai doare mijlocul la secere.

685.—Când vezi un furnicar întăi primăvara, să iei cu mâna din moşunoi şi asvârle peste cap (am văzut cu ochii), că nu te doare mijlocul la secere.

686.—Când vezi cea dintăi rândunică primăvara, să svârli ţărnă în sus cu mâna, că atât va creşte cânepa de mare, cât de sus a ajuns ţărâna svârlită.

687.—Câte cocoare vezi întăi primăvara, atâtea chile de pâne faci la toamnă şi tot atâtea chite de cânepă (Poate nici să mai ploae).

688.—Să nu scapi laptele în foc, că crapă ţâţele vacii.

689.—Când va ploua cu piatră întăi vara, să te ungi la cap cu piatră de aceea, că nu te mai doare capul.

690.—Când vezi miei întăi primăvara, de vezi albi eşti toată vara cu inimă bună; de vezi negri, tot anul vei fi cu inima neagră.

Schineni-Tutova. *Fraţii Kahu.*

691.—Să nu dai nimic din lucruri sărate, cum e peşte sărat, sare, dacă sfinţeşte soarele, că îţi moare din vite.

692.—Dacă vrei să ai noroc, ziua dinaintea zilei în care o să te împărtăşeşti, să nu mănânci nimic. Numai apă poţi să bei, sau să mănânci numai moare (zamă de varză). Dacă eşti bătrân, săptămâna primă şi ultimă din post se cade s'o posteşti, mâncând numai pâne cu apă.

693.—De la 40 de Mucenici încolo începe cu adevărat primăvara. Căci atunci bat aceşti mucenici cu măciucile în pământ, să iasă căldura.

694.—Când umpli borş, dacă vrei să fie tare (acru), să dai cu lopăţica sau *citoriul,* cu cari ai învârtit hucile în găleată, după ce ai turnat apa, pe la nasul unuia care se supără repede. O să se facă şi borşul acru ca şi el.

Vârlezi-Covurlui. *J. N. Vârlezeanu.*

BOALE LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

128.—Descântec de deochiu.

Linge ciuta puii ei,
De mititei
Şi de golăşei.
Să lingem şi pe (cutare) în frunte,
De deochetori
Şi de deochetoare,
De moroi,
Cu moroaica,
De strigoi,
Cu strigoaica.
Că cine a deochiat,
A crăpat.
Cine a râmnit,
A plesnit,
Dela (cutare) s'a părăsit,
Să rămâie curat,
Luminat,
Ca roua în câmp,
Ca poala Maicăi Preciste,
La ceasu'n care s'a născut.

Se zice de 3 ori, frecându-se mereu tâmplele bolnavului cu degetele cele mari de la amândouă mâinile şi suflând din când în când în faţă-i.

C. M. Popescu.

129.—De săgetătură.

Când cineva are dureri de cap, de ochi, de urechi, de nas, de măsele, cu inţepături, atunci se zice că e bolnav de săgetătură. Dacă aceste dureri nu contenesc după câtva timp, atunci prin descântec se pot alege, adică să treacă sau se mută durerea de la cap, ochi, urechi, nas şi măsele, la o mână sau la un picior, în ori-ce loc voeşte cel bolnav, unde nu după multă vreme după ce i-a descântat, apare în acel loc o bubă, care tămăduindu-se în câte-va zile, scapă şi de săgetătură. Această durere cu înţepături, cu svâcnituri, provine din deochiu, orbalţ (durere de măsea). Se descântă în apă neîncepută (proaspătă) şi tot înfingând vârful cuţitului în apă, baba zice:

Am purces pe cale,
Pe cărare,
Gras şi frumos.
Când la mijloc de cale,
Mă întâlni 99 de bărbaţi,
Inarmaţi;
99 de femei desvălite,
99 de fete despletite.
Bărbaţii cu armele m'o săgetat,
Femeile cu potca m'o pocit,
Fetele cu dedeochiu m'o deochet.
Nouă feluri de săgeţi,
Nouă feluri de pocituri,
Nouă feluri de săgetături:
Săgetătură cu dedeochi,
Săgetătură cu pocitură,
Săgetătură cu ceas rău,
Săgetătură pe ursită,
Săgetătură cu cel perit,
Săgetătură cu orbalţ,
Săgetătură cu bubă rea,
Săgetătură cu buba din cap.
Prin creerii capului,
Prin luminile ochiului,

Prin faţa obrazului,
Prin sfârcul nasului,
Prin auzul urechilor,
Prin rădăcinile măselelor,
Prin grumazii gâtului,
Prin puterea trupului.
Carnea mi-o morsocat,
Sângele mi l-o băut,
Ochii mi-o paenjenit,
Vălătuc de lut m'o făcut,
De lături m'o asvârlit,
Niminea nu m'o văzut,
Nici m'o auzit.
Maica Precista din cer m'o auzit,
Şi m'o şi văzut.
Scări de argint ş'o făcut,
La mine s'o pogorît,
Şi m'o întrebat:
—Ce te olicăeşti?[1]
Ce te mişeleşti?
—Cum nu m'oi olecăì,
Cum nu m'oi mişelì?
Că eu am purces pe cale,
Pe carare,
Gras şi frumos.
Când la mijloc de cale,
Mă întâlni 99 de barbaţi,
Inarmaţi,
99 de femei desvălite,
99 de fete despletite.
Barbaţii cu armele m'o săgetat,
Femeile cu potca m'o pocit,
Fetele cu dedeochiu m'o deochet.
Nouă feluri de săgeţi,
Nouă feluri de pocituri,
Nouă feluri de săgetături.
Săgetătură cu pocitură,
Săgetărură cu dedeochiu,
Săgetătură cu ceas rău,
Săgetătură pe ursită,

[1] Vaeţi, văicăreşti.

Săgetătură cu cel perit,
Săgetătură cu orbalţ,
Săgetătură cu bubă rea,
Săgetătură cu buba din cap.
Prin creerii capului,
Prin luminile ochiului,
Prin faţa obrazului,
Prin sfârcul nasului,
Prin auzul urechilor,
Prin rădăcinele măselelor,
Prin grumazii gâtului,
Prin puterea trupului;
Carnea mi-o morsocat,
Sângele mi l-o băut,
Ochili mi-o paenjenit,
Faţa mi-o îngălbenit,
Vălătuc de lut m'o făcut,
De lături m'o azvârlit,
Nimenea nu m'o văzut,
Nici m'o auzit,
Maica precista din cer m'a auzit,
Şi m'o şi văzut.
Scări de argint ş'o făcut,
La mine s'o pogorît,
Şi m'o întrebat:
Ce te olecăeşti?
Şi te mişeleşti?
Cum nu m'oi olecăi,
Şi m'oi mişeli.
Maica Domnului o zis:
—Nu te mai olecăi
Nu te mai mişeli,
C'am venit cu cuţitul,
Şi ţi-oi lua toate săgetăturile,
Toate deochiturile,
Toate pociturile,
Din creerii capului,
Din luminile ochilor,
Din sfârcul nasului,
Din auzul urechilor,
Din rădăcinele măselelor,

Din grumazii gâtului,
Din puterea trupului.
Cu cuţitul le-oi lua,
Şi'n Marea Neagră le-oi arunca.
Acolo să cheie,
Să răscheie,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare,
Şi N. să rămână curat,
Luminat,
Ca mă-sa ce l'o făcut,
Ca Dumnezeu ce l-o lasat.
Amin.

Din apa aceasta astfel descântată, bolnavul bea sorbind de trei ori şi spală de trei ori partea suferindă. Pentru săgetătură se descântă de trei ori bolnavului în trei răstâmpuri şi numai la sfârşitul lunei şi numai în zilele de sec, adică Lunea, Mercurea şi Vinerea. E credinţă că dacă se descântă la sfârşitul lunei, şi boala să fie pe sfârşite, după cum şi luna e pe sfârşite.

De la mătuşa Maria Ciobotaru, Ardeuani-Bacău. D. J. Procopie.

BOTANICA POPULARĂ.

28.—Brânduşa.

Brânduşele sunt nişte floricele de culoare albastră-roză, ce cresc pe dealuri, primăvara după ce se ia omătul, şi toamna înaintea căderii lui, în urma cositului ierburilor. Brânduşa nu face trunchiu mare, are numai foi lătuţe şi creşte lângă pământ. Sufere frigul şi dispare la călduri mari. Nu cresc la câmpie şi nici prin grădini; le place singurătatea şi libertatea munţilor şi a dealurilor.

Brânduşa e invocată în cântecele populare:

Foiuleană de-o brânduşă,
Este-un drum şi-o cărăruşă,
Pân' la puicuţa la uşă;
Dar duşmanii s-o grăit,
Cărăruşa că mi-o 'nchid,
Nici cu gard, nici cu nuele,
Numai cu cuvinte rele...[1]

sau:

Foae verde · brânduşeà,
Noaptea strângând plapomà,
Tot cred că eşti dumneata,
Şi unde-mi strâng pernişoara,
Cred că ţi e ţiţişoara.

29.—Brânca porcului.

Brânca porcului, *buheric, frunză de bubă rea, urzică neagră, iarbă neagră,* e o buruiană ce creşte prin păduri. Are frunza ca a urzicei, trunchiul în muchi şi floarea gălbue.

Foarte adeseori să văd la ţară copii slabi şi gălbăgioşi, fără viaţă în

[1] *Şezătoarea,* II, 184.
[2] G. Dem. Teodorescu, *op. cit.* 302.

ei. Multe din mame, cari se îngrijesc de copii lori, le fac scăldători cu brânca porcului în care amestecă mintă creaţă şi căpuşnic.

30.—Brăileanca.

Brăileanca creşte pe la poalele munţilor. Cu ea se fac leacuri: Se ia brăileancă, se ferbe în ceaun cu apă curată, şi se fac scăldători femeilor cărora li se porneşte periodul când sunt îngreunate. Scăldătoarea să nu fie prea ferbinte, şi bolnava să stee în ea numai până sub pântece. După ce esă din scăldătoare, bolnava să bea ceaiu de trifoi alb.

Din brăileancă se fac scăldători şi la copiii slabi ce sunt multă vreme bolnavi.

Ioana lui Gh. Bârgăuanu, de pe Moişa Boroaei (Suceava) spune că cu brăileanca, prin descântece, se face şi de dragoste.

A. Gorovei şi M. Lupescu.

CÂNTECE.

749.—*Afară-i lună şi bine,*
Şi Costică nu mai vine
Ori-ii rău ori nu i-i bine
Ori i s'a urît de mine.
Costică n'o fi pacat
Şi-aseară te-am aşteptat;
Şi cu foc şi cu lumină,
Şi cu dor dela inìmă.
Şi văzând că nu mai vii
Am pus dorul căpătâi
Cu urîtul mă'nveliu.
Doamne rău mă odihniiu.
Peste noapte am visat
Că viind mai deşteptat;
Dimineaţa mă sculăi
Şi cu mâna pipăiiu
Dar nimica nu găsiiu.
Găsiiu dorul inimei
Scris pe faţa perinei
Cu cerneala ochilor
Şi cu pana genelor.

Din Stănueşti. *C. Patriche.*

750.—*Tot încetişor şi lin,*
Ca soarele pe senin!
Soarele că'nsenina,
Săninţa luneca,
Săniuţa cu oplene....
De n'ar fi ochi şi sprincene,
N'ar fi nici pacate grele.
Ochii şi sprincele
Fac toate belelele;
Ei le fac, ei le plătesc,
Nimănui nu bănuesc!

751.—*Hopai—hopa, nani—na!*
Că rochiţa nu-i a ta
Şi-i a istui de coleà
Cu cuşma cu zagarà,
Zagaraua că-i boită,
Lui Nicuţă dăruită
De mândruţa lui iubită...

Din Coropceni-Vaslui.

J. Neculau.

752.—*Ş'am zis verde fir matasă,*
Pleacă Ghiţişor de-acasă,

Cu batista nespălată,
Cu gura nesărutată.
Şi se duce prin pădure
Să culeagă fragi şi mure.
Murele-s prin buruene.
Lui îi plac de sub sprincene ;
Fragii cresc printre bureţi,
Puică-i plac de sub mustăţi.
Cântat de Costin la logodna lui Vasile Popa.

753.— *De când barbatul s'o dus*
Nici un fir pe fus n'am pus,
Numa'n pivniţă m'am dus,
Vin cu oala mi-am adus.
Dar barbatul când soseşte,
El îndată-mi şi cârteşte.
—Taci, barbate, nu cârti,
Două cămeşi ţi-oi croì
Una'n târg, la iarmaroc,
Şi una-i la poloboc.
Din Ghermăneşti-Tutova.

V. J. Găuea.

754.—*Bulgăraş de ghiaţă rece*
Earna vine, vara trece
Şi n-am cu cine petrece.
Cu cine am petrecut
S'a făcut negru pământ.

755.—*Ardă-l focu de barbat*
Toată carnea mi-a mâncat,
A mai rămas un ciolan
Şi-acela-i gata 'ntr'un an
Auzită de la C. Ursachi, soţie de cantor, Frătauţi-vechi, Bucovina.

Jlarie Onciu.

756.—*Trecuiu vale, trecuiu deal*
La inimă-i tot amar.
Trecuiu râpa şi-un pârău,
Vai de sufleţelul meu.
—Tot ai zis c'ai să mă iei
Până ce s'o culege viea
Şi tu fetiţă a ai ales
De pe vale de la Eş (!)
—Taci Marie nu tânji,
Că eu m'oiu îndura
Şi ţi-oi trimite scrisoare
In comuna Cotoroae(!)
—Şi eu m'oiu îndura
Şi ţi-oiu pune perina
De la cap pân la picioare
Că-i blestem de fată mare.
Eşi Marie de la pânză
Că te strigă Costică'n frunză.
Din frunza mărarului
Costache-a Ciobanului (!!)
Auzit de la Măriuca C. Ciobanu.
Cotoroaia-Tutova. N. Jancu.

757.—*Lelea cu fustele roşii*
Cântă noaptea ca cucoşi.

758.—*Vai de mine n'am drăguţe*
Numai trei mititeluţe,
Una-i scurtă, una-i mută,
Una-i cu spinarea ruptă.
Trecui balta luăi alta
Mai frumoasă, mai gheboasă
Nici cu asta nu-s acasă.

759.—*Ce ai lele pe la poale ?*
«Zăngălăi, părinte-Avrame».
«Dă-mi şi mie-un zăngălău
Ca să-l cos la antereu
Să-mi treacă de dorul tău.
Cotoroaia-Tutova. J. Ciobanu.

760.—*Foi cică, foae lată,*
Maică,inimă de piatră,
Vin şi pe la mine-o dată,
Că de când n'ai mai venit,
Traiul mi s'a amărît
Carnea pe mine-a scăzut
Într'adins s'o cântăreşti,
Nici o litră nu găseşti;

E mâncată de duşmani
Ca gârla de bolovani.
De-ar fi voia la duşmani,
Mi-ar pune carnea'n cântari
Pielea pe la tăbăcari,
Oasele pe la dulăi,
Sângele pe la ovrei,
Picătura şapte lei.
Frunzuliţă, foaie'nvoaltă,
Maică inimă de piatră,
Mai vin şi la mine-o dată,
Să-ţi spun, să mă jăluesc,
Cu streinii, cum trăesc,
Iau cuţitul, să taiu pită,
Lacrămi din ochişori pică ;
Bine trăesc eu, ori rău
Ştie numai Dumnezeu.
Iau cuţitu-l puiu pe masă,
Lacrămi din ochi mi se varsă,
Sunt ca paserea pribeagă.

Călineşti-Teleorman.

Radu C. Ciupitu.

761.—*Frunză verde trei dovlegi,*
Mi-au sosit Nemţii la Beciu,
Dau de casă câte doi
Şi de bordei câte trei.
Dete şi la Rada doi
Cu căprar Vasile trei.
O cărticea le sosia
Ordinea se ridica,
Colea în vale la Uda,
Să bată Nicopolea.
Dar Rădiţa ce făcea :
Lua o ie dintr'o mie
Şi plecă după ordie
Fă-mă Doamne-o porumbiţă,
La căprar pe puşculiţă,
Căpitane, Dumneata,
Să-mi mai măreşti lefşoara,
Pân'o sosi Rădiţa.
Nu e brutu' trei parale,
Să moară Rada de foame,
Ci mi-e brutu două parale,
Nu moare Rada de foame.
Căpitane, Dumneata,
De nu-mi sosia Rădiţa,
Eu părăseam ordia
Şi'nfundam Nicopolea.[1]

Cules de G. Poboran.

762.—*Foae verde lobodă,*
Când tocà la Radu-Vadă,
Dodă, dodă şi iar dodă.
Eu stam cu mândra de vorbă,
Şi-o ţineam de încingătoare
Şi-mi jura pe sfântul Soare,
Pe luna luminătoare
Şi pe sfânta născătoare
Că pe altul nu mai are,...
Dodă, dodă şi iar dodă.
Tu cu foc mi te jurai
Că pe altul nu mai ai,
Şi-aseară te-am prins în faţă,
Strângându-te altu'n braţe,
Sărutându-l cu dulceaţă...
Foae verde de-un lipan,
Când tocà la Ghenea în deal,
Dodă, dodă şi iar dodă.
Şedeam cu mândra pe mal,
Şedeam pe pământul gol
Şi-o strângeam la sân cu dor...
Foaie verde colelie,
Când tocà de leturghie,

[1] La sudul Judeţului nostru Olt se află o comună mare numită *Beciu.*

La anul 1854, cu prilejul răsboiului Crimeiei se ştie că Nemţii au venit şi în ţara noastră, unde au stat cât-va timp.

Iată un cântec popular din timpul acela, în care se dovedeşte starea câtor-va companii din ei şi în sus numitul sat.—G. P.

Mândruţa că se mânie
Cine s'ar găsi să ne împace,
Mare pomană şi-ar face !...[1]

Auzit în com. Miluţa-Mehedinţi, comunicat de Nic. I. Dumitraşcu.

Preot J. G. Beldie.

763.—*Puiule de când te-ai dus,*
Trei garoafe'n poart'am pus
Câte trele mi s'a prins
Una mie, una ţie
Una dorului să-mi vie.
Du-te dor unde te mâi
La Leana sub căpătâi
Să mi-o scoli, să mi-o mângâi
Şi la ureche să-i spui
Că mă tăvăl ca pisica
Numai să-i zgârii ţiţica,
Să mă sui pe umerel
Să mi-o giugiul de cercel.
De cercel s'o giugiulesc
La ureche să-i şoptesc
Că eu vreau ca s'o iubesc,
Măcar de mă prăpădesc
Să mă prăpădesc ca pirul
Să'nfloresc ca trandafirul.
Trandafir cu şapte creste
Eu sunt doftor de neveste
De frumuşele neveste
Că le iubesc fără veste;
Dar mai ales de copile
Că nu le mai dau de ştire.

764.—*Când te văz albă la faţă.*
Mă tăvălesc ca o raţă;
Când îţi văz faţa ca crinul
Mi s'adaugă suspinul;
Când te văz şezând pe prispă
Mă tăvălesc ca o gâscă
Eu de doru-ţi mă omor
Tu doru-l pui sub picior;
Eu de doru-ţi mă usuc
Tu doru-l pui sub papuc.

De la N. Barnea (Slăveşti-Vâlcea).

J. N. Popescu.

765.—*Maică, măiculiţa mea,*
Eu să-'mi iau *pe soru-mea...*
—Du-te de-aci, câine, departe....
C'aia nu este dreptate !..."
El când aşa auzea
Drept la grajd că şi pleca
Şi pe vânătu'şi lua,
Drumul şi'-l aşternea
Şi se ducea parcă era
O pană de rândunea.....
—„Cătai plasa până'n Olt,
Alt'ca soru-mea nu puneai în loc!"
Indărăt că se'ntorcea
Şi de mână c'o lua
(O lua pe soru-sa)
La biserică plecă
Inăuntru când intra
Icoanele jos pica,
Numai Maica Precista
Ochişorii 'şi-i ştergea.....
—„Popo, popo, ştii mai bine
Potriveşte lucru bine
Că asta nu e dreptate
Să se ia o sor' c'un frate !..."

Nic. J. Dumitraşcu.

766.—*Foaie trage foile*
De s'ar paşte oile
Tot prin sat ca gâştele
M'aş iubi cu fetele.
Oile se pasc la câmp
Tot prin ploaie şi prin vânt.
Fier-ai maică blestemată
De ce nu mai făcut fată
Să-ţi aduc apă cu vadra.
Şi m'ai făcut d'un ficior
Să dau ţărilor ocol.
Din munte şi până 'n baltă
Să duc maică viaţa toată.

Scris de la Naie M. Iamandi, din Ştefăneşti-Vâlcea.

Gh. Fira.

767.—*Soră, soră, căprioară*
'Nalţă-te'n două picioare
Şi roade codru pe poale
Să văd coama murgului,

[1] Vezi *«Iosif»* din *«Floarea Darurilor»* vol. *II.* pag. 77.

Şi rotiţa plugului.
De-o fi dor de la nevastă
Să las calul să mai pască...
De-o fi dor de la copii,
Să pui frâu şi să mâi.
De-o fi dorul de la (mamă) mumă
Să fac calul numai spumă.
De-o fi dorul de la tată,
Să fac calu numai apă.[1]

Comunicat de C. Poenariu în Braşoveni-Romanaţi.

768.—*Frunzuliţă de oglici*
Fă Doamne zilele mici
Şi nopţile licurici,
Să mă văd scăpat d'aci
De duşmani şi de calici.[2]

De la Alex. Ciurea din Moii-Gorj.

Şt. St. Tufescu.

O SAMĂ DE CUVINTE.

1159—1190

A sudòame=a dărâmà, a surupà.

A pristimì=a spune multe, a certa (pe cineva). „Eu spui multe şi tu taci!...“

Bolbotini=buruieni fierte, ca: ştir, lăptuci, urzici, *tătinească*, etc., pentru hrana raţelor mici *(In Obislav-Vâlcea). In Boureni-Doljiu:* lubeniţa (pepeni verzi), pepeni, etc.

Blàcniţă=loc potrivit, limpede.

Ce să?=Ce ziseşi?

Colarez=După ce s'a frământat şi luat pânea, mai rămâne puţină lipită pe marginile căpisterii. Aceia, când nu prea e de lucru prin casă, o râcăie cu un cuţit bine-bine, o pune într'o căldare şi-o fierbe. După ce-a fiert, şi sărat-o niţel (ba şi zăhărată), o pune în străchini, ca să se mănânce. Are un gust deosebit.

N. I. Dumitraşcu.

Orbăcăì (a)=a merge dibuind, a merge orbeşte.

Belgiură=fustă subţire şi destrămată. „Da' strângeţi, muiere, blegiura ceia“.

Moroncì (a)=a sucălì, năcăjì, a bate capul cuiva, mustrà.

Duhănì (a)=a bea apă multă, a fuma tutun mult. „Da' ştii cumătre, că mult mai duhăneşti la titiun“.

Gligan=om voinic, bine făcut. „Cogeamite gligan!“

Huc=curăţituri de nuiele, vreascuri mici.

H(l)uchium=o bucată de mălai, dărăb.

Trâfnì (a)=a se strica, a se muia ceva. „S'au trâfnit cireşele, adică au stat prea mult la soare

[1] De confruntat „Din Vravuri“ de Alin pag. 151 şi 152.
[2] Vezi „Cântece Ostăşeşti“

Lichiu=mălai de secară, mic şi vârtos.

Hahău=băţ gros, par.

Molie=poreclă la femeia rea, care îşi probozeşte bărbatul, şi care-i îndărătnică.

Crâşcà (a)=a freca din dinţi, a scârţâi. Da' nici nu crâşcă, ad. tace pitic.

Leancă=o haină de sărbători, surtuc.

Flaituc=haină de zile mari. „Ie-ţi flaitucul şi hai la joc!

Hânţeşti-Dorohoi. *N. V. Hânţescu.*

Lacră f.=o ladă mare, desemnată cu flori, în care gospodarii la ţară îşi ţin rufăria; cuvânt făcut din „raclă".

Ghibure m.=ştiulete de porumb, mic şi pipernicit.

Broazbă f.=gulie.

Jàrăgai n.=jăratec.

Tirighie=ceia ce rămâne pe doagele *acovului* după ce se scoate vinul. Se întrebuinţează în loc de „sare de lămâe" şi „aguridă".

Comìnă=resturile de struguri după ce s'a stors mustul şi după ce s'a fermentat se întrebuinţează la facerea ţuicii. (Mold. „*hostochină*").

Tescovìnă=Comină.

Boştìnă=ceia ce rămâne din faguri după ce s'a scos mierea. (Mold. „hoştină").

Perdea=o închisoare de trestie unde se bagă oile pentru a fi scoase câte una să fie mulse. E fără acoperiş.

Cocârţău=mâncare de mămăligă cu unt.

Grojdibodu-Romanaţi. *N. J. Cotescu.*

CRONICA.

• In numărul trecut s'a reprodus după „Bibliografia românească veche" (vol. II p. 97) un cântec de stea şi o oraţie fără partea de la sfârşit, din Catavasierul tipărit la Râmnic în 1747.

Acest cântec de stea şi cele *două* oraţii *întregi* s'au reprodus (cu inevitabile greşeli de tipar) şi de mine în revista „Şezătoarea" din Folticeni (anul VIII, 1903, p. 13—15) după un exemplar din acest catavasier aflător la biserica din Mădei, jud. Suceava, căruia îi lipsia foaea cu titlul, dar nu-i lipsia partea de la sfârşit. După cum se poate vedea din „Şezătoarea", a doua oraţie, care e cea mai însemnată, are titlul acesta: *O-raţie către ai casii în carea vei merge*".

G. T. Kirileanu.

• In **Convorbiri literare** pe Martie un studiu al D-lui *N. L. Kostaki* despre *vânt*: încă o dată: foarte frumos clădit, dar *prea strâns.*

• **Vremea nouă**, revistă dăscălească de prefacere şi avânt, făgădueşte în No. 7 prin d. C.

Rădulescu-Codin să-şi aibă o rubrică hotărâtă literaturii populare. D-l R.-C. dă şi cu acest prilej îndemnuri frumoase. Primim acele rânduri cari privesc revista noastră şi dăm din nou această lămurire: „Ion Creangă", nu are *un* director de oare ce direcţia acestei reviste stă în mâna tuturor celor ce se trudesc împrejurul ei. Voinţa tuturor se îndeplineşte îndată de către cei doi „conducători mai de aproape" şi dacă numai prea rare ori cutare dorinţă nu se înfăptueşte decât după unele lămuriri, însemnează o fericită potrivire de inimă şi judecată între cei mai depărtaţi şi între cei doi mai de aproape.

* Am primit de la d. *Livin Marian*, profesor în Suceava, fiul neuitatului *Sim. Fl. Marian* o broşură care cuprinde *Schiţe biografice*, asupra părintelui său. Despre cuprinsul acestei broşure vom vorbi într'un No. viitor. Autorul o însoţeşte cu această vestire :

„Toţi colaboratori de pe vremuri ai părintelui S. Fl. Marian din Suceava (Bucovina) sunt rugaţi a face cunoscută adresa lor autorului, pentru a primì gratuit această broşură".

* **Prietenul nostru** este titlul unei reviste muscelene, pentru popor, scoasă, după cum se pare de d. *C. Rădulescu-Codin*. După cei către cari se îndreaptă această revistă, trebue să punem un însemnat temeiu pe dânsa. Intr'adevăr, toată lumea recunoaşte că folosul şcoalei primare nu se bagă de seamă tocmai din pricină că absolvenţii rup ori-ce legături cu şcoala de la absolvire înainte. *Prietenul nostru* cearcă să ţie locul unui inel din acel lanţ care leagă pe cei ce ştie să citească, de carte.

Rămâne ca conducătorii să-şi arăte toată priceperea, abonaţii dragostea şi norocul puterea.

P.

Cărţi primite la Redacţie.

C. Mikszath: *Cavalerii*, trad. de L. Rebreanu (Biblioteca „Lumina" No. 12) Bucureşti, f. a. 112 p. 30 bani.

Liviu Fl. Marian: *Simion Florea Marian*, schiţe biografice, Bucureşti, (Carol Göbl). 1910, XX pagini cu un portret.

Statutele casii de sfat şi cetire din Călimăneasa, com. Valea-Rea (jud. Tecuciu) Vălenii de munte (Neamul românesc) 1911, 15 pag.

D. Anghel: *Povestea celor necăjiţi*, fantezii şi portrete (Biblioteca „Lumina" No. 13) Bucureşti, (Librăria Nouă) f. a. 124 pag. 30 bani.

Manuel Maeterlinck: *Justiţia*, trad. de Elena Farago („Biblioteca pentru toţi" No. 573) Bucureşti (Librăria Alcalay) f. a. 88 pag. 30 bani.

Reviste primite în urmă.

Idealul nostru: Publicaţie pentru literatură şi ştiinţă a tinerimei, apare de două ori pe lună. Abon. anual 5 lei, un No. 20 bani, Redacţia şi Administraţia: Bucureşti. str. Carol Davila, No, 59.

Căminul nostru, revistă săptămânală, sub îngrijirea lui I. Boteni. Abon. anual 10 lei, un No. 20 b. Redacţia şi Administraşia str. Clopotarii vechi 51 bis.

Cuvântul, Organ al partidului Naţionalist-Democrat, apare săptămânal, abon. anual 3 lei, 10 b. numărul. Redacţia şi Administraţia N. Dicescu R.-Sarat.

Prietenul nostru, Revistă pentru popor, apare de două ori pe lună. Redacţia în Priboeni-Muscel.. Administraţia la Tipografia G. Vlădescu în C.-Lung. abon. 2.50 pe an.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă“ *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODA“

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	858,95

Din Calendarul Revistii „ION CREANGA“

pe 1911

mai avem numai câte-va exemplare pe cari le putem trimite doritorilor în cursul acestei luni.

Lei 1.25

A apărut :

M. LUPESCU

CUNOȘTINȚI PE SCURT

asupra

CREȘTERII VERMILOR DE MATASA

Prețul 15 bani.

Au Apărut: Seria I. DATINELE DE ȚARA No. 1

CARȚI POSTALE ILUSTRATE

In editura Revistei „ION CREANGA“.

Neaflându-se în comerț, se desfac numai prin Redacție sau Administrație cu prețurile :

10 bucăți, 70 b: 25 bucăți 1,60; 50 bucăți 3,00; de la 100 în sus, 5 bani bucata.

Se trimit franco numai după achitare prin mandat sau mărci postale.

CARȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" numerile toate din anul I — — — — — — 3.00
„Ion Creangă" An. II. — — — — — — — — — — 6.00
„Ion Creangă" An. III. — — — — — — — — — — — 6.00
CĂRȚI POSTALE ILUSTRATE editate de Revista „Ion Creangă" — — 0.05
CALENDARUL REVISTII „ION CREANGĂ" pe 1911 — — — — — — 1.25
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I. — — — — — — — — — — — — — — 1.25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc" — — 0.20
„ „ Jocuri de copii I. — — — — — — — — — — 1.40
„ „ „ „ „ II. — — — — — — — — — — — 1.60
„ „ „ „ „ III. — — — — — — — — — — — 1.50
„ „ Cimilituri românești — — — — — — — — — 1.00
„ „ Industria casnică la Români — — — — — — — 10.00
„ „ Sfârșitul Lumii — — — — — — — — — — — 0.40
M. Lupescu: Creșterea vermilor de matasă — — — — — — 0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor — — — — 0.25
St. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00
„ „ „ *Colinde din popor* — — — — — — — — — — — — — 0.30
Tim. Popovici: Leturgh a Sf. Ioan gură de aur — — — — — — 2.50

Se trimet franco numai după achitarea deplină

A APARUT:

No. 1 din BIBLIOTECA REVISTII „ION CREANGĂ"

CUPRINZÂND

SFARȘITUL LUMII

DE

TUDOR PAMFILE

Prețul 40 bani

Biblioteca Revistii „Ion Creangă" neaflându-se în librării, se va cere numai de la Redacție sau Administrație prin mandat ori mărci postale.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă" este editată de o societate pe acțiuni; costul unei acțiuni este de **4 lei**, care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Bibliotecă.

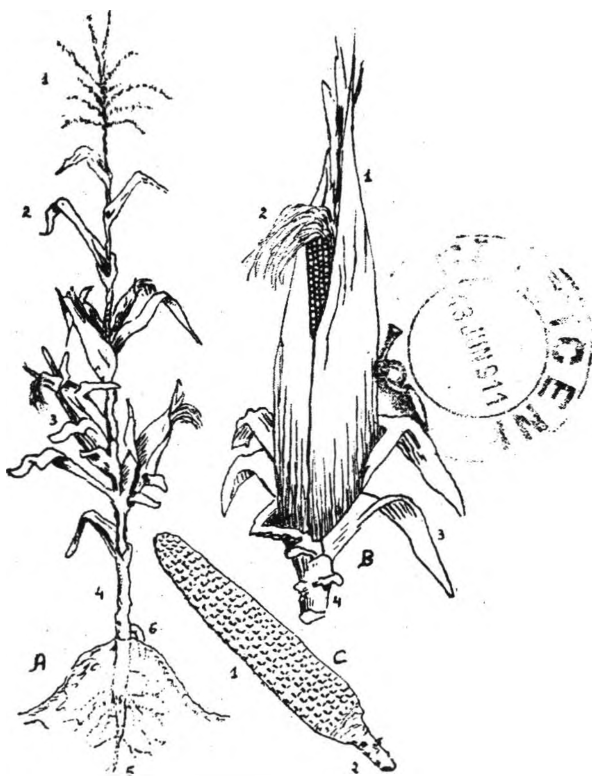
Biblioteca Revistii „Ion Creangă" și **Revista „Ion Creangă"** se primesc aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce cumpără o acțiune.

Anul IV.—No. 6. **Iunie, 1911.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

POPUȘOIUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Promoroace.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară. . . . . . . 5 lei
In străinătate. . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA"

MEMBRII SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ"

DONOATRI.—

INTEMEETORI: Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C eldie (Fârțăneşti-Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitraşcu (Craiova), D. I. Farcaşanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr I. Urban Iarnik (Praga-Boemia] G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N.Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleştii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțişor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iaşi), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeoani-Bacău], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broşteni-Suceava). Şt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-veche,Tulcea), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova], N. Stoleriu (Baia-Suceava). D.Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.—
—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Anul IV.—No. 6. **Iunie, 1911.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:
T. Pamfile, str. Promoroace
BÂRLAD

ADMINISTRAŢIA:
M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

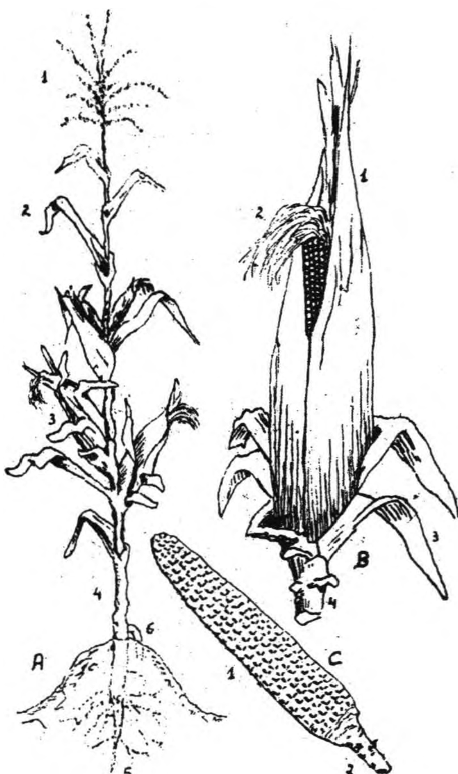
ABONAMENTUL ANUAL:
In ţară . . . 5 lei
In străinătate . 6 «

INSEMNĂRI.

Rugăm pe colaboratorii noştri, din Muntenia şi Oltenia mai ales, să ne răspundă, pentru No. viitor, ce însemnează vorbele: *fotoloage, fofoloage, a frâncui* şi *a frecucui.* Răspunsurile se vor publică.

— De multişor, prin unele părţi, poşta rurală îşi face de cap; dăunăzi ni s'au furat din Revistă şi de către cea urbană. Am tăcut până acum căci ne-a fost ruşine. Acum nu mai putem şi cu începere din No. viitor vom arătă pe hoţi.

— Fig. 34. — *Terminologia popuşoiului.* Colaboratorii noştri sunt rugaţi să ne trimită liste de cuvintele cari arată deosebitele părţi arătate prin numere în figura alăturată.

SECERIŞUL.

Adaos la „Ion Creangă" an. III No. 8.

La noi se zice numai *seceratul.* In partea locului nu se aud vorbele *„secerişul", „secerea";* şi nici grâului nu i se zice *„pâne albă";* asemenea nici *„jumătăţi"* n'avem.

Vorba obişnuită este: —„Ai început la *secerat?"* —„Mai ai de *secerat?"* —„Ai isprăvit de *secerat?"*

Seceratul începe când grâul e *parguit.*

Hreapcă noi n'avem (cu toate că sântem aproape de jud. Mehedinţi) ci numai *coasă împiedecată;* (sigur că secerea nu lipseşte).

După secerat rămâne *mirişte,* care, după ce s'a cărat grâul, o pasc, vitele (iarba).

La noi nu e *răcluirea la obraţe* şi nici *momâi, ciuhe, ciuci, mişane* ori *cocori.*

Coasa are *coporâia*, etc., *vergeaua* pentru întărit.

Celelalte aliniate, formează complectarea articolului meu.

(A se vedea şi articolul „*Legatul şi strânsul snopilor pe câmp*" din No. 4).

Pentru Boureni-Doljiu. *Nic J. Dumitraşcu.*

PLUGUŞORUL

(Urmare)

9. — Ş'a făcut săcerea cea mai bună
Pentru baba cea bătrână,
Ş'a făcut una cu dinţii de brânză,
Cu vârful de osânză,
Cu mănunchiu de ciucălău,
Cu care am secerat şi eu.
Haideţi, măi !....

Şi toţi secerau, cum secerau,
Da' mai straşnic seceram eu,
Da, o babă cârnă,
Bocârnă de cârnă,
Cu brâul de lână,
Cu dreapta tăeà,
Cu stânga polog făceà,
Dincotro vântul băteà,
Snopu 'n clae mi-l puneà.
Oticu', flăcăi !.....,

Ş'au săcerat o zi de vară,
Ş'au răsturnat un codru din ţară.
Alţii secerau, un moşneag mereu [cărà
Mare *fosăeală* mai erà !....
Şi cum baba mi-l râdea,
Moşneagu' a pus mâna pe-o nuia,
Ş'a otânjit-o aşa de rău,
Să-l plesnească Dumnezeu !......
Indemnaţi, flăcăi !.....

Şi s'a dus gazda la capătul pă- [mântului,
In *jăliştea* vântului,
Unde-i drag voinicului a muncì,
Da' şi leneşului a dormì.
Ş'a făcut o arie de aramă,
Cu odgonul de ibrişin,
Ca să meargă treaba 'n plin.
Ş'a ales zece epe, zece epe, *sure* [*epe,*
De vre-o 5-6 ani sterpe,
Cu copitele treerau,
Cu cozile felezuiau,
Cu urechiie vânt făceau,
Cu dinţii sacii 'nţăpuşau,
Şi 'n haraba mi-i zvârleau.
Unde calcau, bălţile sacau,
Broasca striga : Oaca, ca,
Fugi lele, că te-a mânca !.....
Mereu, măi !......

Ş'a pornit 12 cară mocăneşti,
La moară la Ibăneşti.
Dară haita cea de moară.
Când văzu atâtea cară,
Incarcate cu povară,
A pus coada pe spinare
Şi-a apucat la lunca mare,
Lunca mare, frunză n'are,

Lunca mică, frunza-i pică,
Sai, Florică, ş'o ridică!....
Potângu', măi!....

Da' morarul, meşter mare,
..... surica cui îl are,
Haţ o scăciţă, cu tărâţă,
Şi cu scăciţa o amăgeà,
C'o *prăştină*-o ocolià,
Pân' ce-a pus *gabja* pe ea.
—Pru, tu, tu, morişca mea,
Nu te duce pe colea,
Că-s petricele mărunţele
Ti-i strica, săraca, la măsele!
Şi i-a dat un pumn în cap
Şi mi-a pus-o pe dulap,
Şi i-a dat un pumn în şele
Şi mi-a pus-o pe măsele
Şi i-a dat un pumn în splină
Şi mi-a pus-o pe făină.
Şi i-a mai dat un pumn în gură
Şi a făcut făină bună.
Indemnaţi, flăcăi!.....

Şi nu curgea făină,
Ci curgea aur şi mărgăritar
Ca pe la D-v. boeri mari.
Da' jupâneasa a luat o sâtă rară,
Sâtă rară, de nagară,
Pentru cei plugari de-afară.
Da' lelică-i s'a părut,
Că-i prea rară de cernut,
I s'a părut sâta prea rară
Ş'a dat-o pe uş 'afară!.......
Ş'a intrat îndată 'n casă,
Ş'a dădut de-o sâtă deasă,
Sâtă deasă, de mătasă,
Pentru dumnealor, din casă.
La ureche clopoţei......

Ş'a făcut la colăcei,
Şi mai mari şi mititei,
Ş'a făcut unul frumos,
Ca şi faţa lui Hristos,
Ş'a făcut un colăcel,
Ruminel şi 'mpleticel,
Nici mai mare, nici mai mic,
Dintr'o merţă ş'un mertic!
Roata, flăcăi!.....

Da' noi nu urăm pentr'un colăcel,
Ci pentru un gălbinel,
Să căpătăm măcar un leuşor,
Să facem un borşişor,
S-l avem la pluguşor,
Să meargă mai iutişor.
Mânaţi, măi!.....

Şi v'am mai ura, v'am mai ura,
Da' ne temem c'om însăra,
Pe la curţile Dumnevoastră,
Hăt departe de bordeele noastre
Că bordeele noastre-s învălite cu
[pae de sacară,
Se văd stelele ca ş' afară.
Cu pereţii de rogoz,
Bate vântul, mi-i dă jos.
Pardosite tot cu scoarţe
Şi 'nodate tot cu aţă.
La ureche zurgalăi....

Şi v'am mai ura, v'am mai ura,
Că doar mai ştim câte ceva,
Da' nu sântem de pe colea,
Că sânţem tocmai de la Ciuca-
[Muca,
Unde-i mămăliga cât nuca
Ş-o bat 12 cu măciuca,
Şi când înfulică unu 'mbucărura,
Trosc, cellalt cu despicătura!
Şi mai sântem şi de la Mitoc
Unde 'ngheaţă apa 'n tioc
Şi găluştele la foc,
Şi motanu 'ntr'un fund de oboroc
Cât lumea nu-şi află loc.
Şi mai sântem şi dela Buda-Veche

Unde mâţa streche,
Şi-şi caută mereu pereche,
Să-i scoat' un şoarec din ureche.
Şi mănâncă lapte dulce,
Şi sudue fetele de cruce,
Şi caută pe vre-un creştin,
Să-i scoată din coad' un spin
Roata măi !.....

V'am mai ura, v'am mai ura,
Da nu sântem de pe colea,
Şi stau în calea noastră nişte lupi
[cu gurile cascate,
Cât, cât să ne 'nşfece de spate,
Să rămâe fetele din sat nesărutate!.
Ş' apoi mai avem în sat
La o casă de urat,
Că lelica are-o fată,
Şi n'ar vrea cu capu-odată,
Să-i rămâe casa neurată,
Şi fata nemăritată.
Mânaţi, măi !.....

Şi iar v'am mai urà, v'am mai urà
Da' ne temem c'om insera,
Ş' avem un băet cu dulama verde,
Rău ne temem că l'am perde.
Că l'am mai perdut odată
Şi nu l'am găsit în lumea toată,
Şi sântem şi de la Hârlău,
Unde şede-o babă lâng' un pârău
Să ne facă nouă rău.
Da şi noi am luat-o de-un *bezărău*
Ş' am legat-o de răsteu :
Câţi trece, toţi s'o 'nşfece
Şi plugarii noştri doisprezece.
Şi s'a aflat un nătărău
Ş'a 'nşfocat-o aşa de rău,
Să-i plătească Dumnezeu !
Trageţi măi !.....

Ş'apoi hopuri, hopurate,
La mulţi ani cu sănătate,
Ş'apoi hopuri, hopurele,
La mulţi ani cu floricele.
Busuioc verde pe masă,
Rămâi gazdă sănătoasa.
Busuioc verde 'n grădină,
Răsădit de o copilă.
Busuioc de la fereastră,
Răsădit de o nevastă.
Câte petre la fântână,
Atâtea oale cu smântână.
Şi câte pae pe bordeele noastre,
Atâţea galbeni pe mesele voastre.
Câţi cărbuni în cuptor,
Atâţea boi gonitori.
Şi câtă cenuşă 'n vatră
Atâţea peţitori la fată !........

A ho, ho, ho, scoateţi colacul
Că strică boii pragul !...........

(De la Gr. Nedelcu, haidău în Săveni-Dorohoi)

D. Gr. Furtună

POVEŞTI.

38. — Moara dracilor,

Amu, cică la marginea unei împărăţii, la capătul lumii, era o moară veche, veche de nu se mai ştià de când era făcută şi de cine anume. Şi cică moara asta era stăpânită de draci, — cruce de aur în casa asta — că se povesteşte că acel ce-a făcut-o, era om sgârcit avan şi la moartea lui, ca să nu-i rămâe moara pe mâna altcuiva, a giuruit-o diavo-

lului, cu sufletul lui cu tot,—fie el acolo sub talpa iadului. Şi de când au pus dracii stăpânire pe moară, apoi nu mai era chip să să se ducă careva să macine noaptea, ferească-Sfântu'. Ziua, stătea un biet moşneguţ şi lua vama de la cei ce aduceau la moară, şi cum era soarele pe sfinţite, îşi lua moşneagu' beţişorul şi pleca la casa lui. In urmă, nici n'apuca să se întunece deabinelea, că şi începeau dracii a răsturna tot prin moară. Se strângea toată *drăcărimea* din iad şi trânteau nişte giocuri de se clătinau încheeturile morii. Giucau dracii cei mititei tananaua pe piatra morii, învârtindu-se ca sfârleaza şi mai către miezul nopţii, când îi întunerecul mai mare, apoi veniau şi drăcoaicele cele mai tinere şi cele mai bătrâne şi la urmă de tot venia şi Sarsailă cel mare.

Şi de aici înainte, până la ziuă, nu-şi mai găsiau astâmpăr. De găsiau saci cu făină, îi luau şi îi vărsau pe scocul morii, stârnind un râs de se răsuna în fundul iadului; iar de se întâmplà să aducă pacatu' pe cineva la măcinat în timpul nopţii, apoi acela nu mai era om în toată viaţa lui. Il schingiuiau dracii mai dihai de cât în fundul tartarului. De trecea cineva prin apropierea morii, apoi îi eşiau înainte schimonosiţi în fel de fel de jigănii, de-l băgau în boale pe bietul drumeţ; iar de cumva Sarsailă nu era mulţumit de slujba dracilor lui, scoteà biciul lui de foc, îi chemà pe câte unu', c'o mână îl ţinea de corniţe şi cu biciul îl otânjià amarnic la spate. Intr'o clipă se prefăceà moara într'un tartar adevărat. Ţipau dracii de se auzià la margina lumii, de se îngrozià tot iadul şi pe Scaraoschi singur îl apucà fiori şi le dădeà poruncă să gioace. Şi până ce începeà a se ivi lumina zilei, nu mai conteniau.

Aşa se petreceau toate nopţile la moara asta. Şi dacă vre-unul mai îndrăzneţ ar fi cutezat să vină noaptea aici la măcinat, apoi înţelegeţi ce păţià. Câţi s'au încercat, nici azi nu-s teferi. Şi altă moară nu era şi lumea era nevoită aici să macine, în cât veniau din toată împărăţia şi până şi din celalt capăt al lumii. Şi care cum venià, potrivià să ajungă ziua şi să macine în timpul zilei şi de cu vreme să plece, ca nu cumva să-l apuce sara pe acolo.

Amu, nu ştiu cum se întâmplă, că un flăcău de iştia de-ai noştri, ce o fi robotit el toată ziua, cum s'o fi încurcat el cu socotelile, că se trezeşte fără făină. Ce să facă? Umple sacu' şi fuga la moară.

Până la moară era multişor şi până în sară numai bine ajungeà. Işi făcu cruce şi plecă. Când mai aveà o bucată bună până la moară, numai iacătă că se întâlneşte cu moşneagu', cu morarul.

—Da' und' te duci tu, măi flăcău?

—La moară, moşule.

—D'apoi ghine bre, acum asupra nopţii, d'apoi tu nu ştii ce pacoste îi la moara asta?

—Ce-o fi moşule, eu nu vreau să ştiu. Poate să vină toţi dracii, cu tot focu' lor din iad, şi poate să fiarbă ei şmoală în mijlocul morii, mie nu mi-i frică. Am să mă hărţuesc şi eu cu ei.

—Măi băete tu nu eşti în toate minţile, tu nu te pune cu dracu', c'apoi îi rău de tine. Tu n'ai auzit ce-o păţit cutare şi cutare, ce vrei să fii şi tu neom.

—Moşule, să mă laşi în pace, n'ai treabă cu mine; 'mneta (dumneta) du-te în treaba dumitale şi eu într'a mea. Eu nu ştiu ce-i frica.

—Bine mài flăcău. Să nu zici pe urmă că nu ţi-am spus. Eu îs om bătrân şi ştiu mai bine. Eu îs mai păţit. De nu vrei să ţii socoteală de vorbele mele, treaba ta. Eu mi-am făcut datoria şl te-am sfătuit.

—Du-te moşule în drumu' dumitale şi nu-mi mai bate capu'.

Şi aşa flăcăul nostru şi-a căutat de drum înainte, neţinând samă de vorbale moşneagului. A ajuns la moară, a turnat în coş, a dat drumul apei de s'a pornit moara, şi până să se macine, până una, alta, s'a suit în podu' morii, s'a tolănit peste un ţol şi răzămat într'un cot stătea, gândind la cine ştie ce.

N'apucase a se înopta bine, şi numai ce începe a hodorogì prin podu' morei, de crezù băetanul că se prăbuşeşte moara. Când se uită el, o ceată de împeliţaţi se arătaseră în fundul podului, negri cum îi catranul, cu ochii roşi, cu dinţii lungi şi ascuţiţi, şi din gură par'că le eşia pară de foc, cu nişte codiţe încârligate şi cu nişte ghiare la mâni, şi la picioare copite ca de cal, cu corniţe mititele şi nişte urechi mari, urîţi de ţi se zburlià părul în creştetul capului şi ţi se crâncinà carnea pe tine de groază. Şi toată ceata asta de draci fioroşi privià uimită la flăcău; iar flăcăul se întorsese cu faţa către ei şi se uità şi el lung la lighioanele celea. De-odată la spatele lui altă hodorogeală şi mai puternică şi când cătă el înapoi, văzu altă ceată de jigănii şi mai uricioase.

Da' flăcăul nostru işi ţineà firea. Se uità numai din când în când şi la unii şi la alţii. Işi făcù cruce şi când îl văzură dracii, se porniră pe râs şi râseră de auzi şi Sarsailă din iad. Şi începură apoi dracii a se apropia de dânsul, a-l privi de aproape holbând ochii cei plini de foc, începură a-l întrebà ce caută şi ce vrea. Îl ghiontiră vre-o câţiva, il înţepară, şi îşi arătară colţii lungi, roşi şi ascuţiţi, dar lui nici nu-i păsà. Un drăcuşor mai mititel ca să nu se astâmpere, îi dete o sfârlă peste nas, altul îi smuncì mâna de sub cap, altul îi gâdilă sub bărbie, şi începură care mai de care a-i face câte ceva, rânjindu-se la el şi bătându-şi joc de dânsul.

—Măi, şedeţi binişor, le zise flăcăul într'o vreme, dar dracii începură a râde de se cam sperie băetanul, dar tot nu-şi perdù cumpătul. Îl luară dracii pe sus, îl purtară o bucată de vreme pe acoperişul morii, îl vârîră pe hogeag şi îl scoaseră pe gura sobii în moară, îl duseră la covata cu făină, şi îi turnară făină pe cap, şi când vroiră să-l pue pe piatra morei, se smunci din ghiarele lor, ***hutuchì (sbrâncì)*** vre-o câţi-va din faţa lui, dar degeaba, că dracii erau mulţi, tăbărîră pe dânsul şi pe sus îl luară iarăşi, îl suiră în podul morii şi după ce l'au pus jos, au început a juca în jurul lui. Şi jucau dracii, jucau de se cutremură moara într'atâta, că sări piatra de la locul ei şi se opri din măcinat.

Pe la miezul nopţii, numai iată că vine şi Sarsailă cel mare. Cum intră el în podu' morii, toţi drăcuşorii i-au sărit înainte şi care mai de care se îndesà să-i spue pozna cu flăcăul, care mai de care se arătà mai voinicos şi gata la porunca lui Sarsailă. Flăcăul şedea într'o râlă şi se uita şi el la încornoraţi. Sarsailă dacă vede şi el cum stă treaba, dădu poroncă la un drăcuşor mititel să se ducă să-l întrebe pe străin, ce caută în acel loc şi la această vreme? Nici n'apucă să isprăvească întunecatu' porunca şi împeliţatu' cel mititel a şi sbughit-o să-şi facă slujba. Se apropie încetişor de flăcău şi-l întrebă:

—Ce cauţi aici străine?

Flăcăul nu răspunse nimic; se uită numai la el încruntat. Dracul începu a scrâşni din dinţi şi a boldì ochii aprinşi ca jaratecul.

—Răspunde, ce cauţi aici?

—Măi chei de aici, că-ţi găsăşti beleaua cu mine acuşi.

—Ce cauţi aici te întreb? Răspunde ori te înşfăc pe sus acu! zise răcnind dracu' la flăcău. Ceilalţi tăceau chitic în fundul morii, până şi Sarsailă, holba ochii şi scrâşnià de ciudă. Flăcăul abia stăpânindu-se de furie, se uita la întunecat, măsurându-l din călcâe până în creştet.

—Nu răspunzi astăzi? Ce cauţi aici?

—Măi, pleacă, măi, de-aici şi nu te mai rânjì la mine, că ţi-oi trânti un ***dupac*** la fălci, de ţi-or scapara ochii.

Dacă văzu dracu' cu cine are a deface, se întoarse la Sarsailă şi îi spuse că străinul îi îndărătnic şi că nu vrea să răspundă nimic, ba încă s'a ***răcăduit*** la el cu pumnul.

Michiduţă, un alt drăcuşor, se vârî în sufletul lui Sarsailă şi îi ceru voe să se ducă el să-l cerceteze pe străin.

—Pleacă, zise Sarsailă, şi dacă nici tu nu-i fi vrednic să faci o asemenea treabă, apoi vai de pelea ta.

Michiduţă avea o tichiuţă pe cap, şi cum se înfăţişă el colo la flăcău repede, repede, scuturându-l de umăr îl zăpăcea cu întrebările. Şi

cum tot îl năcăjia așa pe flăcău, ceala se vede că ori era el cam țâcnit, ori îi lipsea o doagă, ori că prea l-au scos dracii din răbdări, că numai ce stuchì (scuipă) în palmă și când își făcu vânt și când îi trânti o fleașcă, (palmă lată și îndesată), îi sări tichiuța de pe capul lui Michiduță și cu mâna cealaltă o și luă și o băgă în sân. Michiduță, zăpăcit, nu știa încotro s'apuce. Amețit ca vai de capu' lui, își căuta tichia pe jos, căci nu văzuse c'o luase flăcăul. O căută el o căută și dacă văzu că n'o găsește, își aruncă ochii cu ciudă la flăcău și nu știu cum că o văzu în sânul lui.

—Măi dă tichia!

—Măi, pleacă de aici!

—Dă, bre, tichia, nu te întrece cu șaga.

—Măi spurcatule, chei să nu te văd.

—Dă tichia și mă duc.

—Nu vrau.

Michiduță, să se ducă el înaintea lui Sarsailă, nu putea, căci știa ce-l așteaptă. De flăcău se ruga fel și chip ca să i o dea și flăcăul nu vroia în ruptul capului. Ce să facă? Se mai învârtește el împrejurul băetanului nostru, se mai lingușește el și cu tot meșteșugu' lui nu putu face nimic. Sarsailă și cu toți dracii, văzuseiă toată daravela și acu ședeau încremeniți și îngrămădiți în fundul podului. Michiduță crapa de ciudă. Fără tichie n'avea nici o putere. Ii făgădui că-i așează piatra morii la loc și că îi macìnă făina într'o clipă, și dacă vrea, chiar îi duce sacul până acasă. Flăcăul nu și nu. Ii făgădui că-i dăruește o comoară ce o stăpânește de multă vreme de la cutare sgârcit și că chiar i-o scoate din pământ; îi făgăduește că nu va mai călca cu chicioru' prin moară, în vecii vecilor. Flăcăul nù și nu. Dacă văzu și văzu Michiduță că nici așa, nici așa, nu vrea flăcăul, îl întrebă:

—Ce vrai dar să-ți dau, ce vrai să-ți fac?

—Măi, tu mult ai să mă bați la cap, nu pleci tu odată de aici? răcnì flăcăul la Michiduță, răcăduindu-se la el de-l puse pe fugă pe spurcat.

Văzând că cu nici un chip nu poate capata tichia, cu coada între picioare și cu capul plecat se înfățișă lui Sarsailă și îi spuse toată pațania.

—Păi eu n'am văzut? Ce-mi mai spui și mie? Nemernic ce ești! răcni *spugând* de furie Sarsailă și porni cu toată drăcimea după dânsul și se opri în fața flăcăuanului. Băetanului nostru îi cam începură a-i dârdâi dinții, când îl văzu pe cel mare așa de groaznic, așa de fioros și așa de încornorat.

—Ce vrei tu, măi țâncule, de nu dai tichia băetului, ha?!

—Acu ai venit tu, spurcatu' cel mai mare, ha?! Ce chitești c'am să

i-o dau? Să-şi pue pofta'n cui, că eu degeaba n'o dau.

— D'apoi nu ţ'o făgăduit că-ţi drege moara?

— Da' a dres-o?

— Nu! Du-te ş'o drege şi-i macină şi-i du şi sacu' pân' acasă, zise Sarsailă către Michiduţă. Ca cât ai bate din palme, totul fu gata.

— Ei ş'apoi credeţi încornoraţilor că aţi scăpat voi numai cu atâta? Puteţi voi să-mi aduceţi şi comoara făgăduită de Michiduţă, că tot n'o dau.

— Dar ce vrai dar, spune că noi îţi facem, numai şi numai să ne dai tichia?!

— Faceţi ce-oi zice eu?

— Facem, răspunseră dracii de era să-l asurzască pe bietul flăcău, şi se făcură roată împrejurul lui, şi el şedea jos în mijloc în faţa lui Sarsailă.

— Ei, dacă vă prindeţi voi, măi încornoraţilor, să-mi faceţi ce-oi vrea eu, apoi vă dau tichia, dacă nu, puteţi să vă rugaţi voi mult şi bine, că nu vedeţi din mâna mea.

— Ei, da spune odată şi nu ne mai ţinea cu vorba, că avem de lucru, nu ca tine.

— Aveţi de lucru? E mai şedeţi binişor, nu vă hărniciţi aşa, că aţi dat ochii cu mine, heeei! ce credeţi voi, că o să vă scăpaţi aşa cu una cu două?!

Sarsailă scrâşnià din dinţi şi scaparà din călcăe de nerăbdare şi de ciudă că-l ţinea cu vorba.

— Hai spune mai repede ce vrei să-ţi facem, pentru ca să avem când.

— Ştiţi ce să-mi faceţi bre, dacă vreţi să vă dau tichia lui Michiduţă?

— Ce?

— Iaca ce. Să-mi faceţi un palat cu nouă rânduri în sus. Fie-care rând să aibă câte 99 de odăi şi în fie-care odae câte-o caldare mare plină cu bani de aur. Palatul să fie făcut tot numai din marmură. Dacă faceţi aşa, vă dau tichia, dacă nu, nu.

— Iţi facem, îţi facem, răspunseră dracii sărind în sus de bucurie, mai ales Michiduţă. Hai dă tichia că noi ne şi apucăm de lucru.

— Ho, ho, mai staţi binişor. Tichia nu v'o dau până ce nu veţi găti de lucru ce v'am spus.

Dracii mai cârtiră ei că nu se poate, că fără tichie nu poate lucra Michiduţă, ba că-i albă, ba că-i neagră, ba câr, ba mâr, doar l'ar înşela pe flăcău. Flăcăul nu şi nu.

Dracii, dacă văzură că nu-i nici un chip, se prinseră aşa şi se apucară pe lucru. Trimise sarsailă pe unul mai sprinten să cheme pe toţi din iad. Intr'o clipă se strânse atâta drăcărime, de nu-i mai cuprindea

locu', şi îndată începù a răsări din pământ palatul flăcăului lucrat din marmoră albă ca laptele. Umblau dracii ca săgeata în toate părţile şi palatul creştea văzând cu ochii şi inima flăcăului creştea de bucurie. El numai cât şedea colo pe scocu' morii şi se uita cum se muncesc dracii pentru un fleac de tichie.

Ca de când am început noi povestea, palatul şi fu gata. Inalt până în norii cerului şi frumos de îţi lua ochii. Incepuse a se lumina de ziuă şi strălucirea palatului atrăgea lumea din toate părţile. Sarsailă gâfâind, şi cu toată drăcărimea, asudaţi leoarcă, veniră la flăcău să-i ceară tichia.

—Hei, staţi oleacă, nu vă grăbiţi, că vă prichiţi. Staţi să-l iau pe samă, să văd şi eu ce lucru aţi făcut, să văd dacă v'aţi ţinut de cuvânt, dacă aţi făcut lucru cum se cade, dacă aţi pus căldări de bani în fie-care odae şi dacă mi-o plăcea, apoi poate voi da-o.

—Dacă nu ţi-o plăcea să nu ne-o dai, zise Sarsailă. Hai şi îi vedea.

Şi plecă flăcăul cu Sarsailă şi cu Michiduţă împreună şi umblă din odae în odae, de se încredinţă el înadins că dracii nu l'au înşalat. Tocmai când se pregătea flăcăul să-i dea tichia lui Sarsailă, hop că vine şi Naiba cu o falcă în cer şi una în pământ, cu limba scoasă de un cot şi răcnind, cât o ţinea gura, că se stânge focul în iad.

Mai rămăsese câteva stele pe cer, şi cucoşii cântau de răsunau văile şi se adunase atâta lume să vadă palatul cel strălucitor, în cât se sperie şi Sarsailă singur.

—Hai dă-ne tichia! Cum ne-a fost vorba?

—Staţi că v'o dau, dar mai întâi să ne facem o învoială.

—Ce învoială? altă cârteală acuma? eu nu vrau să ştiu, ţi-am făcut ce ne-am învoit, trebue să-mi dai ce-mi eşti dator, dacă nu....

—Ei ce-i dacă nu?! Eu vreau aşa: să-ţi dau tichia dar să nu vă mai calce piciorul prin moară cât o fi lumea şi pământul. De-acum moara să nu mai fie în stăpânirea voastră ci a mea.

—Bine, fie şi aşa, dar dă-ne tichia.

—Na-vă-o încornoraţilor şi întunecaţilor, zise flăcăul, trântind'o de pământ.

Când se văzu Michiduţă iar cu tichiuţa pe cap şi când se văzură dracii scăpaţi din aşa belea, se porniră pe râs şi râseră de se cutremurară temeliile palatului, de se clătinară dealurile şi se spăimântă toată lumea ce era de faţă. Şi la un semn făcut de Sarsailă, toată puzderia de draci se năpusti asupra palatului şi cât ai clipi din ochi nu se mai cunoscu nici urmă de palat şi apoi într'un râs nebun, într'un hohot nesfârşit o porniră, Sarsailă şi cu Naiba şi cu toată ceata de întunecaţi după ei; iar lumea se uită după dânşii până ce nu-i mai văzù

de loc. Bietul flăcău rămase cu gura cascată şi cu buzele umflate. Trânti şi el căciula jos de ciudă, îşi luă sacul căci Michiduţă îl adusese înapoi, şi plecă pufuind de ciudă că nu putu pâcâli pe draci.

Lumea râdea în urma lui, râdeau nişte draci de băeţi de se ţineau cu mâna de pântece. Morarul nu-i mai zise nimica. Râse şi el clătinând din cap, intră în moară şi-şi cătă de treabă.

De atunci nu şi-a mai pus flăcăul mintea cu dracii şi nici nu s'a mai dus noaptea la moară. Şi din pricina asta cică numai moşnegii să prind să fie morari, că ei nu-şi pun mintea cu dracii şi nici dracii nu-şi pun mintea cu moşnegii pentru că-s vicleni, mai vicleni de cât cei tineri. Şi acuma cine are de măcinat să se ducă la moara dracilor, care de atunci nu-i mai ştie nimeni locu', că în fie-care noapte dracii o mută şi ziua stă morar un drac prefăcut într'un moşneag, iar din făina cea care o iau vamă, fac drăcoaicele câte-o turtă, ca să arunce în gura celui ce ascultă.

Povestită de C. Chiriac, Ardeoani-Bacău. *D. J. Procopie.*

URAŢII.

26.—Cum se închină nunilor pe la mesele mari, de către vornicel.

Buna sara şi bine v'am găsit Domnilor nuni mari.
Aici vi se închină finii dumneavoastră cu nişte colăcei;
Colăceii sunt de ghiaţă,
Ca să vă fie dumnevoastră de luat cu apă dimineaţă.
Cu o bertă lucrată în scumpii,
Ca să fie nunii cei mari, de dus la nunţi şi la cumătrii
/şi la mai multe veselii.
Şi cu o buticică de vin,
Să vă fie cheful deplin, Amin şi poftim.
Că dumnealor dac'or trăi,
Colăceii v'or mări,
Şi cu dumneavoastră vor cinsti.
Acum poftim, primiţi,
Şi nu bănuiţi.

27.—Celorlalţi meseni, tot de către vornicel.

Cuconu' mire şi cucoana mireasă
Ţi se închină,
C'un pahar de vin de Odobeşti,
Să bei să te'nveseleşti;
Cu unul de Cotnari,
Să bagi mâna 'n busunari,
Să scoţi doi galbeni mari,
Şi cu o naframă de in,
Să te ştergi pe la gură de vin.
Amin şi poftim.

Valea-Sacă,—Neamţ. *Ioan Preutescu.*

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

125.—Călătoria Maicei Precistii, să-şi găsească pe fiul său.

A fost un om mare,
Şi a plecat într'o pădure mare,
Şi a tăiat un copac mare,
Şi a făcut o biserică mare,
Cu nouă uşi,
Cu nouă altare.

In altarul ăl mare, a fost cetindă Sfânta Maria a mare, cartea milostivirii, de Joi până Sâmbătă.

Sâmbătă şi-a făcut cârpe de fier şi opinci de oţel şi a plecat la Iordan şi s'a întâlnit cu Ioan şi a zis maica Precista:

—Părinte Ioane, sfinte Ioane, ai văzut ceva şi ai auzit, că am avut şi eu un fiu din trupu' meu? Şi pe toţi fiii i-am putut citi şi adevărà, numai pre fiul meu nu l-am putu citi şi adevăra.

—O, maică fecioară, că n'ar fi să grăesc înaintea sfinţiei tale, că l-a prins câinii de jidovi şi-l chinuesc şi 'n cruce de brad îl răstignesc.

Şi se luă Maica Precista pe cale pe cărare, cu cosiţa albă de porumb, faţa albă sgâriind şi se întâlni cu meşterul de lemn.

—Buna ziua, meştere de lemn!

—Mulţumesc dumitale, Maică precistă.

—De unde vii meştere de lemn?

—Am fost la Hristos, de i-am făcut crucea,—Mi-a zis să o fac mai uşoară şi am făcut-o mai grea.

—Oh, să lucrezi cu anul şi să nu iei banul!

Se luă Maica Precista pe cale pe cărare, cu cosiţa albă de porumb, faţa albă sgâriind şi se întâlni cu meşterul de fier.

—Bună ziua, meştere de fier!

—Mulţumim dumitale, Maică Precistă.

—De unde vii, meştere de fier?

—Am fost la Hristos, de i-am făcut piroane în tălpi şi în palmi.—Mi-a zis să le fac mai mici şi le-am făcut mai mari.

—Oh, să lucrezi cu anu şi să nu iei banul!

Se luă Maica Precista pe cale pe carare cu cosiţa albă de porumb, faţa albă sgâriind şi a ajuns la Impilat *(sic)*. Acolo porţile erau incuiate. Maica Precista a strigat, porţile s'a descuiat şi a văzut pre fiul său chinuindu-se pre cruce şi a zis:

—Pentru ce te chinueşti tu, o, fiul meu?

—Nici pentru tine, nici pentru mine, ci pentru lumea toată. Căci n'ai auzit glas de secure în pădure, şi cântec de fată mare; şi n'ai a-

uzit să se despartă viţelul de vacă şi vaca de viţel şi copilul de mamă şi mama de copil.

Şi care va auzi cuvintile mele şi nu le va spune la lume, la lună, la săptămână, la an, la jumătate de an, va apuca pe mâna à stângă, se va duce pe calea à strâmbă, la mese strânse, la pahare goale, la viermii ăi neadormiţi, în care se va viclui *(sic)* în veci, amin.

Iar cine va auzi cuvintele mele şi le va spune la lume la lună, la săptămână, la an, la jumatate de an, se va duce pe mâna à dreaptă, pe calea à oablă, la mese puse, la pahare pline, la ingerii lui Dumnezeu, unde va viclui în veci, amin!

(Scris dela bătrânul D. Mărgineanu, de loc din com. Frâua din Transilvania).

C. N. Mateescu.

126.—Dumbrava Roşie[1]

Ştefan-Vodă cel Mare şi Sfânt fu apucat de Turci într'un rând ne gata de răsboiu, pentru că tocmai atunci se întorsese din altă întâlnire cu Leşii şi de aceia, mai dăduse răgaz oamenilor să-şi mai caute şi de ale gospodăriei.

Şi erau Turcii aşa de mulţi, că nu-i mai încăpea văile Moldovii şi Bistriţii.

Şi Vodă ce erà să facă? A dat de veste în toate părţile numai de cât, şi-a adunat în pripă câte-va sute, dar poate dovedì unul pe-o mie şi mai ales la un loc întins?

Nu! Şi aşa, Ştefan-Vodă fu biruit.

Unde să se ducă acuma el? Ce să facă Vodă, macar până s'or strânge gloatele din ţară?, că Turcii, vedeţi dumneavoastră, nu-i dădeau pas de loc şi-l urmăriau ca să-l piardă.

Se repezi la Cetatea Neamţului unde erà maică-sa şi domniţa. Şi cum într'o seară răcoroasă, bătu la poartă să-i deschidă şi zise:

— Domniţă,
Domniţă,
Vin până'la portiţă,
Vântul suflă tare,
Rana 'n trup mă doare!

Iar maica lui Vodă, auzând acest glas, grăi nurorei sale!

— St! Ştefan e departe şi de bună seamă că la poartă-i vr'un străin care vrea să ne înşele. Nu-i deschide!

Şi Vodă-Ştefan iar a bătut la poartă, iar maică-sa-i răspunde.

— Locul creştinului, duşman ori prieten Moldovii, locul păgânului,

[1] Din **Firişoare de aur** — Povestiri şi legende din popor (No. 670 din *Biblioteca pentru toţi).*

duşman lui Vodă-Ştefan: nu-i în cetate ci între cei ce luptă şi mor. Du-te unde ţi-s părtaşii!

Auzind Ştefan vorbele acestea, porni singur singurel spre Piatra, unde ajunse. Şi pentru că pe aici erau o mulţime de mocani şi crescători de vite, Ştefan îi sfătuì să-şi amestece fiecare turmele şi cirezile şi apoi să deosebească oile de-o parte, berbecii cu telenci de altă parte, vacile de alta şi tot aşa, viţeii, caii, tot, tot. Şi după ce le-au osebit, cu fiecare cireadă şi turmă au împănat o vale iar când Vodă-Ştefan dădu veste din bucium, de odată începură să-i răspundă mocanii şi toţi cei ce erau cu cirezile; iar pe lângă larma asta de buciume, adăogându-se behăitul oilor, vacele şi viţeii cari răgeau, caii cari nechezau, strigătul oamenilor cari mânau cirezile,—toate la un loc făcea să nu se mai audă nici în cer, nici în pământ.

Turcii tăbărîseră în vremea asta pe şesul Pietrii, pe unde-s astăzi satele de la Roznov până către târg. Auzând ei mânia ceia nedesluşită şi cum era şi în răvărsatul zorilor, tare s'au fost buimăcit şi-au început s'o rupă de fugă care încotro vedeà cu ochii.

Oaste de strânsură sare de la răsărit şi tunuri aşezate pe dreapta Bistriţei încep să rărească duşmanii.

In chipul acesta păgânul a fost răpus. Cei ce-au scăpat cu zile, au fost prinşi şi judecaţi.

— De ce nu ne lăsaţi în pace. le-a fost zis Vodă-Stefan, să ne căutăm de treburile noastre, că noi n'avem supuşi să ne aducă toate de-a gata. Noi arăm, noi sămănăm, noi prăşim şi secerăm ca s'avem bucate. De ce nu ne lăsaţi în pace, vă zic vouă?

Si îndată i-a pus pe toţi la jug de-au arat şesul care se vede din Piatra şi până la Roznov şi încă mai departe, iar în loc de grâu şi popuşoi, puse Stefan-Vodă ghindă, să crescă pădure mare, căci pădurea trăeşte mai mult şi aduce tuturor în minte povestea isvodirii ei.

Şi pădurea a crescut mare şi frumoasă şi-a rămas până în anii din urmă numindu-se *Dumbrava-Roşie*. Dar lumea înmulţindu-se, pădurea s'a tot tăiat şi în anii din urmă nu mai rămăsese din toată faţa ei de cât un pâlc de stejari unde-i astăzi sătucul ce poartă numele codrului domnesc.

Tudor Pamfile.

127.—Povestea Dochiei cu cele douăsprezece cojoace.

Dochia a fost o fată de oameni foarte bogaţi. Cu oile s'a trezit, cu oile a trăit, şi cum a trăit tot pe lângă oi s'a făcut fătoi cu spatele cât hornu'. Nu era cioban câtu-ţi-s munţii, din Inău până 'n Ceahlău, mai pe scurt n'avea păreche, pe nime s'o trântească. Dar toată zidirea lui

D-zeu are parte, că Dumnezeu la proşti le dă năroc ca să trăiască mai cu înlesnire de cât cei cuminţi. Dochia era proastă la trup dar la minte nu. Pe ce vreme a trăit că numai D-zeu ştie, dar atâta să ştii că pe atunci erau mult mai puţini oameni ca acum. Dela un sat până la altul trebuiai să mergi câtu-ţi o zi de vară, ori o noapte de iarnă.

Cum a fost, cum n'a fost, nu putem aevea şti, că nu-i suflet de om să ţie minte de atâta amar de vreme, dar atâta să ştie că Dochia ş'a găsit păreche, un cioban Bârsan de-o palmă între ochi, c'un pept cât uşa bisericei. Din ce ceas s'au văzut, s'au iubit şi din dragoste s'au logodit, în sfârşit s'a unit pe vieaţă.

După ce s'au luat, norocu' din ochi nu i a lăsat, s'au înbogăţit aşa de tare că toţi munţii erau ai lor, după cum am zis; din Inău până'n Ceahlău. Pe lângă bogăţie le-a mai dat D-zeu şi odrasle; şese feciori şi şase fete care de care mai frumoşi. Stii colea; leganaţi de frunza codrului, adormiţi şi diesmierdaţi de mirosul florilor. Căci aerul cel proaspăt de munte, apa cea limpede ca cristalul, traiul şi tihna şi fără-muncă te face să nu mai bătrâneşti...

Dar la om cât îi merge îi merge, şi când se 'ntoarce încă se 'ntoarce. Aşa a păţit şi Dochia. Intâi i-a murit barbatul şi după barbat feciorii şi fetele, şi a rămas biata Dochie singură, cucu 'n frunză; da' încă şi mai rău, căci cucul când îi în frunză cântă mai voios.

Umblând Dochia cu oile s'a întâlnit c'un călugăr bătrân cu barba până la genunchi şi genele dela ochi le ferea cu cârja. Cum a văzut Dochia pe călugăr a mers la el i-a sărutat mâna, şi a început să-i spue toate păţeniile ei. Călugărul i'a zis, să se ferească de ori şi ce păcat că Dumnezeu îi va ajuta şi a scoate-o din toate nevoile. Da' Dochia ca ori şi care femeie, puţin i-a intrat învăţătura 'n cap; pe'o ureche a intrat şi pe alta a eşit, fiind şi de fire furtunatică. Acu cânta şi şuguia şi tot acu se mânia şi suduia; doar nu degeaba i-a rămas povestea.

Vremea tot vreme a rămas de când lumea. Pe atuncea ca şi acum erau erni mari şi geroase, veri rele şi secetoase. Picând earna de vreme la munte, Dochia a coborît cu oile la şes ca să erneze. A fost o iarnă ca astă iarnă, tot ningeà şi viscolià şi primăvara nu mai venia. Văzând Dochia minunea de iarnă, şi că frigul din ce în ce creştea, ea în toată ziua făcea câte un cojoc, decât că frigul douăsprezece zile a tot crescut şi Dochia ş-a făcut două spresece cojoace, şi cât a ţinut iarna le-a purtat pe toate 'n spate. De la un timp a început a sufla vânticel cald din spre amiazi şi omătul la şes a început a se topi.

Văzând Dochia că se disprimăvărează, şi colţul erbii eşia văzând cu ochii, şi-a luat oile şi a pornit-o spre munte, dar cele două spre zece cojoace tot nu le ţipa din spate. Printre oi avea câteva râioase de ca-

pre, care văzându-se în păduri înmugurite, fugeau cât puteau înainte. Dochia venea cu oile încet cântând și șuerând și dintr'o furcă torcând a prăpădit caprele, a tot venit prin cei munți cu codrii mulți și caprele nu le-a mai găsit. A lăsat oile în sama slugilor, și ea tot torcând dar blăstămând, a căutat caprele două sprezece zile, și pe ce zi mergea se tot încălzea, și Dochia în toată ziua ţipa (lepăda) câte un cojoc și în douăsprezece zile a ţipat cele douăsprezece cojoace. Dar caprele tot nu le-a găsit. Prin păduri și prin câmpii cântau sturzii și mierlele de părea că-și fac în ciudă, care de care mai frumos.

Dochia a tot mers desmerdată de cântecul mierlelor, până ce a ajuns în munții Călimanului și de pe un vârf de munte a zărit caprele păscând la *briabăn* într'o prelucă verde ca mătasa. Văzând Dochia caprele de bucurie a început iară a cânta. Ajungând-o foamea s'a rugat lui D-zeu să-i dee ceva de mâncat. D zeu i-a și dat, că mai mergând puţin, a văzut un dâmb plin cu fragi, a mâncat și s'a săturat. După aceia, s'a mai rugat lui D-zeu să-și mai vadă și oile. Dar ca prin minune iaca și oile acolo. Văzându-și toate dorinţele împlinite s'a mai rugat lui D-zeu să-i dee și barbat. Dar D-zeu pedepsind-o pentru fapta ei cea nebună a prefăcut'o în stâncă de piatră, dar nu numai pe ea, ci și pe oile ei. In stâncă de piatră se vede și azi pe muntele Tămău[1] și împrejurul ei stau oile.

Teofil Bizom.

128. — De ce năpârca are coada ruptă.

Se spune că pe timpul când Noe era în corabie, șoarecele a ros corabia într'un colţ și o făcut o bortă prin care apa intra înăuntru corăbiei. Noe nu știa ce să facă, căci era pe cale de a se îneca cu toţi cei ce erau în corabie. Năpârca văzând suparарea lui, o pus coada în borta făcută de șoarece și astfel a oprit apa de a mai intra în corabie. Dar apa căutând a intra în corabie, i-a rupt coada, și de atunci năpârca-i cu coada ruptă. De oarece a făcut bine lui Noe, a fost binecuvântată de D-zeu să nu facă rău oamenilor, dar nici oamenii ei. De aceia omul când o vede nu fuge de ea și se zice că-i pacat dacă o omori.

Preutescu Joan.

---

[1] Muntele Tămău e aproape de graniţa României și a Bucovinei dar pe teritoriul Ardealului. Pe partea dinspre răsărit a muntelui sânt o sumedenie de stânci mărunte cari de departe se pare a fi o turmă de oi. In mijlocul stâncilor mărunte este o stâncă mare din care izvorăște un izvoraș de apă limpede ca cristalul și rece ca ghiaţa. De departe acea stâncă seamănă ca un ciobau între oi, adecă intre stâncile cele mai mici. Noi moldovenii zicem că acele, stânci sunt Dochia cu turma ei de oi, pe când Ardelenii au altă poveste despre acele stânci. Ei le zic „ciobanul cu oile". Imi voi da silinţa ca și acea poveste să vi-o scriu.

129. — Femeia cea ră la inimă.

Era odată un om şi c'o femeie.

Omul avea un băet şi femeia o fată.

Omul se duceà la plug, de cum se luminà, şi cu demâncare veniă femeia, când soarele se suià de-o suliţă.

Da' femeia să nu vadă în ochi pe băetul omului.

Acu într'un rând, omul iar plecă la plug dis de dimineaţă.

Dă el vre-o două trei brazde, da' soarele se ridicase binişor, şi maţele-i ghiorăiau de foame, şi femeia, nici să se mai arate de după deal.

Dacă vede şi vede, pune şi el plugul pe epe şi vine acasă. Când să ceară de mâncare, pace !... Femeia făcuse mâncare şi acu dormia cât şapte. Dac'o trezì omul, ea îi spuse că nu-i face de mâncare ; şi că măcar să plesnească toţi dracii, mâncare nu-i mai aduce ea la plug că i-a mâncat băetul lui tot, şi că dacă n'o tăia băetul, să ştie că, cum a venit, aşa se duce.

Se pune omul pe gânduri. Cu femeia lui, nici că era de trăit !......

Şi femeia nu, şi nu, să tae băetul, că ce să-i frigă ea la masă, şi că mai degrabă îşi iea lumea în cap, decât o şti c'o să trăiască cu băetul omului la un loc.

Dacă văzù şi văzù, omul cela, tăie şi el băetul. Da băetul, uitasem să vă spun, trăia bine de tot cu fata femeiei.

Dacă a tăiat băetul, femeia l'a hăcuit frumos, şi-l puse la frigare. Apoi întinse masa, şi mâncară şi femeia şi omul de se sătură colea, bine.

Numai fata n'a mâncat. După masă, ea se duse repede şi strânse osicioarele toate a' băetului, şi se duse de le îngropă la o răspântie, după ce le plămădi cu vin nou.

Atunci, îndată din osicioarele celea se făcu o păsărică mică, mică şi frumoasă şi sburând pe o crenguţă de salcâm începù să cânte :

Urlup, Urlup,
Tata m'a tăiat,
Şi cu mama m'a mâncat.
Surioara mi-a strâns osicioarele,
Trupul cu picioarele,
Cu vin nou le-a plămădit,
In răspântie le-a suit.

Numai iacă trece un negustor pe colo, cu tot felul de horboţele şi cum auzi păsărica ci, — la mai cântă păsărică, că ţ'oi da horboţica asta.

Nu trece mult şi iacă un ciobotar, şi cum aude păsărica cântând : ci, — la mai cântă păsărică, că ţi-oi da ciobotele istea.

Păsărica cântă, şi ciobotaru-i dete ciobotele şi plecă.

Numai iacă un sărar cu sare. — la mai cântă păsărică, zise sărarul, că ţi-oi da şi eu un *drop* de sare.

Păsărica cântă iar, şi sărarul îi dădu *dropul*, şi plecă,

După asta păsărica sbură acasă, se puse acolo pe o crenguţă de salcâm şi începu :

Urlup, Urlup,
Tata m'a tăiat,
Şi cu mama m'a mâncat.
Surioara mi-a strâns osicioarele,
Trupul cu picioarele,
Cu vin nou le-a plămădit,
In răspântie le-a suit.

Iese fata afară. Cum o zări păsărica, îi şi asvârli horboţica. Fata plină de bucurie, intră în casă şi spune şi lui tatu-so.

Hai că esă şi el afară, şi păsărica cum îl zări îi şi asvârli ciobotele celea. Omul intră în casă, şi spuse femeiei, care, cum auzi, şi ieşi afară, cu gând că poate s'o căpăta şi ea cu ceva.

Păsărica însă cum o zări, îi şi isbi dropul de sare drept în cap şi femeia muri pe loc.

Şi iaca aşa a vrut D-zeu să pedepsească pe femea cea rea la inimă.

Auzită de la răposata mea mătuşă, Maria. Ciureşti-Tutova. *Gh. V. Suşnea.*

GÂCITORI.

188.—Foarfecele.
Lipie pe lipie,
Frunză verde ripie.

189.—Dovleacul.
Ingrop aşchii, întind funii şi strâng gheme.

190.—Nuca.
Patru fraţi într'un cojoc,
Şi mai are unu loc.

191.—Limba şi dinţii.
Am o vacă într'o luncă,
Stă 'ntre lupi şi n'o mănâncă.

192.—Stupul.
Am un năpârstoc,
Şade 'n . . . . la foc,
Şi dă cu săgeţile,
In toate părţile.

193.—Iasca, amnarul, cremenea.
Mama i din pădure,
Tata e din târg,
Şi eu după prund.

194.—Sfredelul.
Am un bou :
El se baligă, el râneşte.

195.—Ghionoaia.
Ţapu' mamii, ţap,
Sare pe copac,
Toacă noaptea lemn uscat.

196.—Soba, coşul, fumul, scânteia.
Mama lata,
Tata lungu',
Nenea fluerici,
Şi lelea svăpăiata.

197.—Dovleacul.
Intr'un câmp rotat,
Şade tat-tău umflat.

198.—Numele.
Ce nu simţi pe tine ?

199.—Căţeii de usturoi.
Nouă fraţi într'un cojoc.

200.—Clopotul de la gâtul boului.
Ghici, ghicitoarèa mea :
Ce merge la puț și nu bea apă?

201.—Râma.
Strigă Dobra din pelin,
Ca s'o apăr de găini.

202.—Ghiața.
M'a trimes Doamna de sus,
La a de jos,
Să-mi dai pânză fără rost.

203.—Putineiul.
Hurdu, burdu prin cămară,
Ia-l de păr și dă-l afară.

204.—Arcușul, dibla, coardele.
Ivan gârbovu',
Ivăneasa scorburoasa,
Și copiii drepți.

205.—Castravetele.
Ghicitoare 'n c... cu floare.

206.—Pepenele.
Am un râu,
Cu malurile verzi,
. Cu apa roșie,
Și cu prundu' negru.

Goleștii-Badii, Muscel. D. Mihalache

207.—Ceara.
M'a trimes doamna de sus
[la a de jos,
Să-i spele băzmaua 'n foc,
Și s'o usuce 'n apă.

208.—Pieptenile.
Os spărtos,
Și scoate porcii prin dos.

209.—Luntrea.
Am o rață fără viață,
Trece apa cât de mare,
Și te poartă și'n spinare.

210.—Lacrima.
Ce apă e 'n lume fără nisip?

211.—Coasa.
Iuș, iuș, prin păiuș,
Vine sara la culcuș.

212.—Buricul.
La mijlocul câmpului,
Cuibul terteleacului.

213.—Dobânda.
Ce ce înmulțește fără apă?

214.—Peștele, plasa și apa.
Intru 'n casă ca să scap,
Și casa iasă pe fereastră.

Jud. Vâlcea. I. N. Popescu.

215.—Plugul.
Am o fiară 'ncornorată,
Umblă cu gura căscată,
Cu botul râmă,
Și cu spatele scoate.

216.—Grapa.
Am un arici lătăreț,
Tot cu țepi pe trupuleț.

217.—Stuhul.
Butie peste butie,
Și la vârf coadă de vulpe.

218—Foșălăii.
Am doi moșnegoi,
Se trag de chic' amândoi.

219—Ghemul
Bete peste bete,
Mii și sute încheiete.

Hânțești-Dorohoiu.
N. V. Hânțescu.

220.—Ghinda.
Am un lemn,
Nici de-o palmă,
Nici de-o șchioapă,

Dar fac din el,
Două fețe de masă,
Și-un ciubăraș.

221.—Pușca.
Ce-i în grindă,
Și colindă,
Grăește pe ungurește,
Și mușcă de prăpădește.

222.—Cântarul.
Sus cârlig,
Jos cârlig,
La mijloc un basalig.

223.—Moșunoiul de furnici.
Intr'un deal răvărsat,
Ferbe-o oală cu păsat.
Gohor-Tecuciu. V. G. Beldie.

224.—Cobza.
Cinel, cinel,
M'am suit în pod,
Să caut iță potrivită,
Și n'am găsit iță potrivită,
Și-am găsit o vacă plăviță,
La coadă cu iscoadă,
La pântece cu descântece

225.—Fusul.
Hur în sus,
Hur în jos,
Vine sara bârdănos.

226.—Coasa
Vâj, vâj, prin păiș,
Cotcodaci prin copaci.

227.—Furnicarul.
Pe-un deal mare fârfărat,
Fierbe o oală cu păsat.
Auzite de la mătușa mea Mărioara care spune că le-a auzit acum 40 ani de la Vasile Pintilie.
Virgiliu S. Mironescu.

228.—Plasa.
O mie 'nodate,
O mie desnodate,
O mie să zici,
O mie nu ghicești.

229.—Berbecii când se împung.
In opt se opintește,
In două cu patru se lovește,
Ș'o sută se gătește.

230.—Lingurile, mâncarea și strachina.
Veniră mimirigile,
Luară pipirigile,
Rămase doctorul gol.

231.—Putineiul.
Buturugă bulbură,
Șade drept și tulbură,
Și dă cu săgețile,
In toate părțile.

232.—Plugul, boii și oamenii
Un râmător,
Patru 'mpingători,
Și doi țipători.
Antonești-Teleorman.
Marin Apostolescu

BOTANICA POPULARĂ

31.—Brebeneii

Brebeneii sau *breabănul* sunt niște plante cu florile roșii sau albe, iar în unele părți, precum în județul Ialomița, sunt și brebenei galbeni.

Brebeneii se întrebuințează de popor în diferite împrejurări.

In unele sate din Bucovina este obiceiul de a se înpodobì mortul iarna cu busuioc şi brebeneu,

In Oraviţa montană din Banat se dau în Joia mare de pomană ulcele cu apă sau cu vin şi la mănuşa oalei să leagă flori precum brebeneii.[1]

Brebeneii se întrebuinţează ca leac pentru rofii.

Rofiile sunt nişte bube ce se fac pe capul şi pe faţa copiilor mici lăsându-se ca o rană peste tot obrazul şi producând usturime şi mâncărime nesuferită. Pentru a le vindeca, se ia brebenei, se ferb în lapte dulce şi se spală copilul oblojindu-l.

In judeţul Ialomiţa, cu brebeneii galbeni, săpaţi în noaptea de Mucenici, se vindecă talanul la cai.

32.—Briiul.

Briiul este o plantă cunoscută în Muntenia, din care se prepară un estras pentru creşterea părului. Numele acestei plante îl întâlnim în balada „Iancu-Mare".

Foaie verde-a briiului,
Strigă paşa-al Diiului
Din vârful mecetului :
—Turceşte-te, Iancule,
Turceşte-te, beiule,
Beiule, creştinule[2].

A. Gorovei şi M. Lupescu.

DATINE ŞI CREDNŢE.

695.—Cine fură usturoi, ceapă, când va murì, va mirosì.

696.—Fetele, cari se vor spala Luni, cu apă adusă de Duminică, nu se vor mai mărità.

697.—Sufletele morţilor, aud numai atunci, când moare alt om, şi-i trage clopotele.

698.—Cât e omul în viaţă, să-şi deie macar un cucoş de pomană; căci pe cealaltă lume, dracul vine şi-i cere sufletul omului; cucoşul începe a cânta, şi diavolul fuge.

699.—La cununie, a cui lumânare va arde mai mult, acela va murì mai întâiu.

700.—Când trăsneşte şi fulgeră, aprinde lumânarea din ziua de Paşti şi casa îţi va fi ferită de trăsnet.

701.—Ca să nu faci copii degrabă, când te duci la cununie, să păleşti pragul de sus al bisericei, cu mâna dreaptă.

Nemţişor-Neamţ. A. Moisei.

---

[1] Marian, *Inmormântarea la Români*, 247 şi 383.
[2] G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.* 480.

702.—Când strechie vacile, are să fie furtună.
703.—Când sar scântei din foc, are să vie musafiri.
704.—Când ți-ai mușcat limba, te-a vorbit cineva de rău.
705.—Cine se uită pe fereasta altuia, are să facă ulcior la ochi.
706.—Cine mănâncă culcat, are să fie bolnav.
707.—Când copiii se joacă de-a mortul, cică prevestesc o moarte în acea casă.
708.—Când doi copii se lovesc din greșală cap în cap, atunci scuipă pentru ca să nu facă bube dulci în cap.
709.—Când e lună nouă, fetele care au păr scurt, cică să li-l răteze de la vârf o persoană darnică, pentru că atunci le va crește lung.
710.—Treisprezece persoane la o masă nu e bine să stea, căci unul din ei are să moară.
711.—Gunoiul de la masa de sară, nu e bine să se dea afară atunci, căci se dă norocul.
712.—Când vede cineva lună nouă, să aibă bani în buzunar, ca să aibă toată luna.
713.—Dacă cineva se răstește la altul cu cuțitul, din acel moment îngerul păzitor se depărtează de la el timp de 40 de zile.

Din Podu-Turcului. *V. Gheorghiu.*

714.—De la ajunul Crăciunului până la ajunul Bobotezei, nu se toarce, pentru că se întorc vitele din zămislire.
715.—In ziua de ajun—când vine preotul cu „Naşterea"—unele femei pun grăunțe de popușoi sub scaunul pe care are să șadă preotul, rugându-l să stea, ca să le stea cloștile și pețitorii, unde-s fete mari.
716.—In ajunul sfântului Vasile, fetele cele mari, și nevestele, se trag cu sania—chiuind și spunând vorbe de haz—ca să le crească cânepa.
717.—In ajunul sf. Vasile, fetele cele mari, se uită noaptea prin fântâni cu lumânarea aprinsă, să-și vadă ursitul.
718.—In ajunul sf. Vasile, fetele cele mari, cu ochii închiși numără zece pari și-l leagă pe al zecelea cu bosuioc și ață roșie. De va fi parul cu coajă, barbatul care-l va lua va fi bogat. De va fi neted și lustruit, neted și lustruit la pungă îi va fi și bărbatul. De va fi cu cioturi, va fi cu neamuri. Aceste trei credințe le-am văzut cu ochii mei, înfăptuindu-se, prinzând asupra faptului, pe făptașe.
719.—Când mănânci, nu te uita în oglindă, că te vorbește lumea de rău pe urmă.
720.—Lunea să nu te *lai*, că e rău de urît.
721.—Vinerea nu se toarce, căci ți se coc degetele și-ți cad unghiele.

722.—Când scoţi o pâne din spuză, să nu laşi vatra neastupată, căci când vei muri, vei şedea cu ochii deschişi.

Joră̧şti-Covurlui. *Petru G. Savin.*

723.—La Mezu' (gnezu) Păreţii (mezul păresimii=mijl. postului mare), e serbătoare în care nu trebue să lucrezi nimic, ci să numeri ouăle. Să nu urzeşti pânză, pentru că o femeie, de demult, o urzit şi o tot *tânduit-o* un an întreg de pereţi (o isbit-o).

724.—Lut să nu aduci în zile de sec, pentru lipit vatra, că te nebuneşte grierul cu cântecu' lui.

725.—Găină se dă peste groapă, pentru că uşurează păcatele ca pana. De aceia se pune pe alocurea şi un cucoş în pom: el mai alungă pe dracu' de la sufletul omului.

726.—Dacă pui cloşca în zi de sec, ies mai mulţi (ori chiar toţi) cocoşei; în zi de frupt, găinuţê. La lună nouă, ouăle-s limpezi.

727.—Să nu întorci copilul de la ţâţă (adică să nu-i dai ţâţă după înţărcare), c'apoi îi rău de deochi; ori ce vede deoache.

728.—Dacă copilul înţarcat zice mai întâi tată, copilul ce se va naşte după el va fi băet; dacă zice mamă, va fi fată.

729.—Dacă o femeie fură ceva în timpul sarcinei, copilul are semnul lucrului furat, în locul unde mă-sa l'o ascuns.

730.—Casă pe hotar, ori pe hat să nu faci, că nu-ţi merge bine la nimic. Se poate să fie moroi şi-ţi *iese* caii, vitele etc.

731.—Pe hat, ori hotar la amiazi şi nici când să nu te culci, că acela-i locul dracului. Să poate întâmpla să trăsnească sf. Ilii pe dracu' şi te ajunge pe tine.

Jud. Botoşani. *V. Moisiu*

CÂNTECE.

769.—*Câte flori sunt pe pământ,*
Toate merg la jurământ,
Numai floarea soarelui,
Şede 'n poarta raiului,
Face loc sufletului,
Şi hodină trupului.
Dară floarea spinului,
Şade 'n poarta iadului,
Şi tot creşte şi 'nfloreşte,
Multe suflete-amăgeşte.

770 —*Foae verde bob năut,*
Vineri maica m'a făcut,
Sâmbătă m'a botezat,
Duminică m'a 'nsurat,
Luni la oaste m'a luat,
Şapte ani şi şapte luni,
Şi cu şapte săptămâni,
Eu m'am dus în alt oraş,
Mândr'acasă a rămas.

Antoneşti-Teleorman.

M. Apostolescu.

771.—*Cosind iarba fir cu fir,*
Am găsit un trandafir:
Trandafir cu doi boboci,
Of mândruţo nu mai pociu!

772.—*Tot pe loc şi pe hodină,*
Ca dracu' pe rădăcină.
Rădăcina macului,
Să i-o dăm bărbatului,
Să se ducă dracului;
Să se ducă, să nu-l vezi,
Şi pe mine să mă crezi.

773.—*Sub potcoava cismii mele,*
Joacă dracul ş'o muere,
Şi mă 'nvaţ'a face rele;
Şi mă pune pe genunche,
Tot îmi spune mii şi sute,
Pân' ce mă scoate din minte.
Din Coropceni-Vaslui.
I. Neculau.

774.—*Hop leliţă 'ncinsă bine*
Cu paftale de la mine,
Cumpărate din Cetate,
Cu trei lei şi jumătate.

775.—*Hop leliţă frumuşică,*
Te iubesc cu multă frică.
Cu frică de la bărbat,
Şi cu ură de la sat.

776.—*Vai saraca toanta mea,*
Şapte camaşi ea avea:
Trei sunt rupte,
Trei sunt sparte,
Una nu se ţine 'n spate.
I. Ciobanu.

777.—*Foae verde de arbuz,*
Frumos amoraş mi-am prins.
Şi nu l'am prins înadins,
Ci l'am prins într'o cercare,
Ca să văd ce minte are.
Mintea lui ca de copil,
Faţa-i ca un trandafir.

778.—*Foae verde poamă neagră,*
Puiculiţa mea cea dragă,
I-am dat drumul să-şi aleagă;
Să-şi aleagă din doi trii,
Ori ochi negri, ori căprii,
Ori albaştri ca şi-ai mei.
Din Stănueşti. G. Patriche.

779.—*Foae verde trei granate,*
Oare ce-om face măi frate,
Cu-atâta străinătate?
Tu strein şi eu strein!
Hai în codru să trăim;
Unde-a fi codrul mai des
Ne-om face un bordieş.
Tot cu lemne de cireş,
Ca să trăim ca la Ieşi.
Şi cu uşa de alamă,
Părinţii să-şi deie samă....
Ne-o născut şi ne-o crescut,
Noroc nu ne-o dăruit.
De-am fi-avut vre-o norocire,
N'ajungeam aceste zile,
A umbla prin ţări străine.
De la lăutarul Costin, Miceşti-Fălciu.
V. I. Căuea.

780.—*Foae verde mărăcine,*
Aoleo frate peline,
Amară e frunza 'n tine,
Tot ca inimioara 'n mine;
Amară e frunza ta,
Tot ca inimioara mea.
Foae verde, foae fragă,
Maică, face-mi-te-ai piatră,
Că nu mă făcuşi o fată,
Să stau cu tine pe vatră,
Cu căsuţa măturată,
Cu vadra plină de apă,
Cu codiţa pieptănată;
Foae verde de mărar,

Mă facuşi mărgăritar,
Să mă ia ca militar,
Să mă duc la Călăraşi,
Vede-i-aşi pustii şi arşi,
Să rămâie numai parii,
Să se 'nţepe generalii.
Comunicat de D. Popescu, seminarist.

C. M. Popescu.

781.—*Auzi lele, cucul cântă,*
Eşi afară şi-l ascultă.
—Ba nu zău nu-i cucucu,
Ci-i bădiţa săracu !

782.—*Cuculeţ cu pana sură,*
Vino de-mi ia cartea 'n gurà,
Şi-o du la badea 'n fereastă,
Când s'a scula s'o cetească,
Lacrimile să-l porniască.

783.—*De cât să n'am pe badea,*
Mai bin' să-mi pierd catrinţà ;
Catrinţă alta îmi fac,
Bade nu-mi găsesc pe plac.

784.—*Ce te uiţi bade la mine,*
Doară nu-s făcută bine?
Nu-s dreaptă cum se cuvine ?
Da' te uită la a ta,
Că-i dreaptă ca secereà !
Pătrăuţi, jud. Suceava.

Alex. Morariu.

785.—*La pământ cu piciorù',*
Să răsară mohorù'.
Să răsară câte-un fir,
Să miroasă-a trandafir.
Trandafir de la Viana,
Răsădit de lelea Ana.
Lelea Ana, ca macù,
Du-te lele la dracù,
Nu mai face cu capu',
Că te vede barbatu'.

J. Onciul.

786.—*Frunzuliţă de arin,*
La 'ntâmplare să mor ieu,
Să vii la mormântul mieu,
Să 'ngenunchi să plângi mereu,
Mândră tot de dorul mieu.
De la Floarea B. Albuleseu, din căt. Moii, com. Vlăduleni, jud. Gorjiu.

787.—*Foae verde mărăcine,*
Trec pe drum, mă uit la tine,
Frige inimioara 'n mine,
Ca un cuptoraş de pâne;
Ferice de cel te ţine,
Ştie că trăieşte bine,
Deschid uşa dau de tine,
C'am trăit amândoi bine.
De la S. Marinescu, com. Dioşti, j. Romanaţi.

Şt. St. Tuţescu.

VORBE ADÂNCI.

452.—*Câte-o leacă, câte-un chic, pân' la degetul cel mic.* (Dacă vrei să faci bine cuiva, cât de puţin, foloseşte.

453.—*Nu te luà cu dracu' la harţă, c'o să eşi fără mustaţă.* (Nu te pune cu omul rău, că n'o scoţi la capăt).

454.—*Vai săraca soacră-mea, căzu pe vatră belea.* (Se zice unei soacre ce n'o poate suferì ginerele său).

455.—*Capu' să trăiască, că belelele gârlă.* (Omul să fie sănătos că nevoi îs multe).

456.—*Parcă eşti Halmaga, gura-ţi cât dăsaga.* (Parcă eşti o babă cloanţă, care meliţă toată ziua cu gura).

457.—*Parcă-i târnăfeţ cu păru' creţ.* (A zice în bătae de joc cui-va, ce neglijează să se dichisască).

Chilia-Veche şi Bursucani, Tulcea. *N. J. Munteanu.*

458.—*Râde dracul de porumbel negru.* (Vezi bârna din ochiul tău ş'apoi paiul altuia).

459.—*Ce-are aface căciula, cu subfrectura?!*

460.—*Floarea busuiocului, cu coada târnăcopului.*

Grojdibodu-Romanaţi. *Nicolae J. Gotescu.*

461.—*A-i merge druc.* Druc=un băţ tare, mare, vârtos; druc se întreb. în sens de tărie (în bine, sau rău). „Iţi merg druc treburile". Se ţine druc (într'una) de mine, faptu' ista (copil)". „Nu te dai, te ţii druc" (bărbăteşte lupţi).

462.—*A-i rămânea de cap*: ceia ce-a făcut, spargă-se în capul lui, mustre-l cugetul, steie-i pe conştiinţă: „Dacă el îmi doreşte aşa, dacă capul îl duce aşa, rămâe-i de cap (bostan)".

463.—*A ajunge curmeiul (aţa, funia, arcanul, odgonul) la par*: Lumea este o arie, cercul restrâns în care se învârte omul e faţarea ariei, funia sunt nevoile, ce-l mână pe om să tot alerge, să se tot frământe necontenit în lume. Vine un timp când funia ajunge la par, se strânge şi moartea e la prag. *Socoteala e aproape*, căci merge la judecata faptelor. *Sensul*: A i se împlini sorocul de trăit, a fi aproape de moarte; de-acu-i gata, dă pelea popii.

464.—*A-mi cumpăra o chele*=a cumpăra un cal, ce, după convingerea Moldoveanului, nu prea aduce folos. Dacă moare îi întinzi numai pelea pe grindă.

V. Moisiu.

465.—*Fă-ţi picioarele străgălie şi 'ntinde-o*=Găteşte-te şi pleacă, dar repede.

466.—*Se învârteşte ca un spârnel*[1] =Se învârteşte iute. Face treaba repede în casă.

467.—*Ii ouă raţa în traistă*=Aşa de repede merge la drum, că-i ouă raţa în traistă.

468.—*Nu mă lua 'n baschiola*=Mu mă lua peste picior; ori, nu mă lua 'ncolo, aşa.

---

[1] *Spârnelul* o jucărie pentru copii. Vezi: *T. Pamfile, «Jocuri de copii»*, vol. I, pag. 77, No. 46 sub numele de *„titirez"*. Desemnul la *V. Pavlov, «Jocuri şi jucării pentru copii»*, pag. 22.

469.—*Şuntai, nuntai*=Ori una, ori alta; sau, taman (tocmai) pe taman.

470.—*Du-te de-ţi vezi Samodiva*=Du-te de-ţi vezi ursita, (care nu e tocmai frumoasă).

471.—*Îi fierbe coliva 'n piept*=E bolnav, hârâie pe piept boala.

472.—*Voi nu sunteţi d'o fragă, şi sunteţi d'o vacă*=De unul care mănâncă mult.

473—*Toitană de oală*=Oală măricică.

474.—*Mai vine ea alba la traistă*=Mai vine ea roagă; să te rogi de mine.

Zlătărei-Vâlcea. *Gh. Fira.*

475.—*Cârnaţul lung îi bun, dar datoria lungă nu-i bună*=Mai bine să ai şi să-ţi prisosească, de cât să ai datorii mari.

476—*Doarme cum îi mielul*=Se zice despre copii când dorm liniştiţi.

477.—*La Paştele calului*=nici odată, corespunde cu expr. Sf. Aşteaptă.

478.—*Lasă, lasă, a mai ajunge el Drăguş la căuş*=lasă, lasă, îi mai ajunge la vre o nevoe la mine, mi-i cădea tu în palmă.

479.—*Nu mi-i tocmai îndămână*=nu mi-i bine, mi-i rău.

450.—*Cine are sare pune şi'n chisăliţă*=Cine are bani, adică face ce-i trăsneşte prin cap, se zice despre cei ce le prisoseşte avere ori alt-ceva.

461.—*A înghiţit gutuia*=a păţit-o, a dat de dracul.

Joraşti-Covurlui *Petru Gh. Savin.*

O SAMĂ DE CUVINTE.

1191—1227

A şperlì=a apuca la fugă.

A harşuì=a apuca de dinainte.

A linchì=aşi băga mâna unde nu-i fierbe oala.

Mişină=lingărire.

Zagraială=greşală de vorbă.

Bucovina. *P. Cârstean*

Gnioagă (mioagă)=gălătuş, bucată mare (de mâncare); pe alte locuri halcă.

Am să te zbughesc, buchisesc, muşurluesc=am să te snopesc în batae.

Flişteocu şi feleşteu=un băţ cu o cârpă legată cu care se ung osiile.

Chisnovat=mehenchiu, bun de glume. Da tare mai eşti chisnovat?

Culese din Chilia Veche şi Bursucani, Tulcea. *N. J. Munteanu.*

Oagă, hogă=vălcea.

Smugă, face smugă=a începe mai din vreme la un lucru oprit, unde ai de gând să începi mai târziu; s. ex. ai făcut smugă la paie, o să ia şi alţii şi n'o să mai cunoşti de unde au luat.

Copârştoi=adică un copil a crescut iute de s'a făcut mare, slab şi înalt.

Verdete=băţ scurt şi gros.

Vlejgan=om mare, cu corpul cam diform.

Murugă=sărat prea mult.

Opelişte=oprire de a face ceva.

Oleap=adăpost.

Trăscău=se zice unui vin rău la gust, care-ţi încreţeşte gura când îl bei, acru de obicei.

Jerît=ai rămas jerît, adică ai cheltuit, ai dat tot, de nu mai ai nimic.

Nătruţă=muere cam proastă, cam într'o parte, cam pe-o ureche.

Cant, tont=prost, nărod.

Hădărău=blendarău, *bejleagă*, umblă cam aşa fără rost, îmbrăcat fie cum.

J. N. Popescu.

Gogleze=ogrinji, resturi băţoase, ce rămân în iesle, când mănâncă vitele.

Mustăreaţă=mâsgă, sevă.

Turişte=pleavă, de la fân, sau de la altă ceva.

Basău'=pacatu'. „Pe dânsu' o chicat basău'“.

Cutră=faţarnică.

Ranchiul=pică, ură.

A izări=a *potochi*.

Asânză=se zice grăsimei dinăuntru dela porc (anturei).

Cioalnavă=bolnavă.

Scroambe=ciubote mari şi de împrumut (nu se potrivesc pe picior).

Haladudă=se zice unei femei grăsulie şi voinică.

Brahalniţă=femeie grasă şi greoaie.

A afanisi=a sărăci.

Zăurdacă=lapte zărît.

A dobzola=a pedepsi aspru spre îndreptarea cui va (pe copii mai nult).

Nemţişor-Neamţ. A. Moisei.

GLUME, JÂTII, TACLALE.

156.—Să erţi aproapelui.

Un hoţ mare,. care multe făcuse în vremea lui, s'a dus, când nu mai puteà să se ţină de hoţie, la un preot evlavios ca să-şi mărturisească pacatele; să-i dea şi lui slobozenie, ca să trăiască cât mai are, uşurat. Zis şi făcut.

Se învoì a doua zi ca să-i dee preotului pentru grijanie 3 galbeni şi să vină mai pe seară să-şi pue sufletul la cale. Popa, după obicei, îşi puse sf. odăjdii şi începu a-l întrebà ba de una ba de alta, de toate păcatele pe şleah, cu toată înconjurarea.

Intre altele, preotul îi spuse că D-zeu iartă păcatele, cât de grele, numai bine aproapelui să faci, chiar de ar greşi (păcătui) de 99 ori câte 9, după cum spune la slovă. Dar vorba ceia, *părul schimbă dar năravul ba* căci hoţ te naşti, căpitan de hoţi mori.

Cum stătea hoţul şi privea pe bietul preot ţintă în ochi, vede atârnând la gât băerile de la pungă, scoate cuţitul şi nici una nici două *hârşti* iea punga şi o bagă în buzunar. —Da ce faci fiule, zise preotul inlemnit de spaimă. —Stăi părinte că de 99 ori câte 9 fac mai multe, eu n'am hoţit atâtea, ş'apoi dacă eşti Sf. Ta lângă mine, îmi erţi.

Ş'apoi ce-mi mai rămâne, mă duc să fac şi la soroc-viu. Şi plecă pe ici în colo.

Şi iaca aşa păţi bietul preot, care rămase cu ochii holbaţi de ceia ce păţise, se jură că altă dată nu va mai erta nici de două ori.

(Auzită de la Tata. Bursucani).

N. J. Munteanu
Invăţător, Chilia Veche.

157.—Vreme murgă, cu coadă lungă.[1]

Un boer a plecat cu sluga lui, —un ţigan urât şi fricos,— la drum. Pela mijlocul drumnlui au însărat drumeţii noştrii ş'au tras la o casă de oameni în marginea satului. Seara, au mâncat, de, ca la nişte oameni biedă sărmani(!): mămăligă şi cu brânză. Au mâncat măcar că încă aşa, da au mâncat, vorba-aia de omorai purecile pe burtă-le. Insă ţiganul tot ţigan şi'n ziua de Paşti, nu s'a săturat fii-ar borhanul de râs, că ie cât ăl de cal, până trece drumul sacă. Aşa şi cu haramina dracului, cum nu se săturase, luă bine seama unde pusese brânza, muierea omului. Să culcară. Peste noapte boierul, care vrea să afle ce mai fac caii, sculă pe ţigan:

—„Mă ţigane? Du-te afar' şi vezi cum ie?

[1] Vezi Anul III, pag. 159, No. 91, variantă.

Ţiganul se sculă la gând, da în loc să iasă afară, bagă capul în dulap şi mânca brânza ce rămăsese de sară.

— „Boierule, afară ie intunerec beznă şi pute-a urdă, spuse ţiganul când veni d'afară.

— „Bine! da' vezi cum ie vremea ?

N'avù încotro ţiganul şi scoase capul pe uşă, să se uite.

— „Aolea, boiarule! Afară.....

E vremea murgă
Cu coadă lungă
A fârşit p'al tău
Şi mai are p'al meu.

Ce erea? Venise lupul şi mâncase calul boierului şi mai avea să-l mănânce p'al ţiganului.

De la tatăl meu I. Fira, din Zlătării-Vâlcea. *Gh. Fira.*

158.—Cum îşi ţine ţiganul jurământul.

Ce-i venì în minte unui ţigan, într'un an în săptămâna patimilor când tot creştinul se spovădueşte Preotului, să se pue şi el în rând cu lumea şi să mai lepede din cele păcate. Şi aşa se duce şi prinde a spune câte găini, câţi curcani şi câţi purcei a furat, de se îngrozeşte şi popa când aude.

Şi îi dădu să facă o groază de mătănii, ba să aducă unt-de-lemn la biserică şi multe canoane de estea, care-l făcură pe bietul ţigan să se căiască, că n'a răbdat macar până la anul nespovăduit. Dar speriet oare cum de câte auzise că are să tragă pe ceia lume, făcu straşnic jurământ, că, câte zile a mai avea, n'a mai mânca carne de furat, macar de i s'ar suì orătenia singură în traistă.

Dar se vede că nici D-zeu n'a ţinut cu el.

Căci cine-l pune pe un curcan frumos şi mare de a mai mare dragul să te uiţi la el, să se sue tocmai pe gardul pe lângă care avea să treagă ţiganul şi încă cu feciorul său. Şi să se rotească aşa fudul şi fără teamă, ca şi cum ar fi ştiut par'că de jurământul lui. Dar odată îi veni în minte un gând năstruşnic, şi ca să împace şi pe D-zeu şi nici el să nu-şi uite năravul şi mai ales feciorul său care de! era tânăr şi nu-i lăsa altă avere de cât meşteşugul ista, ii zicea cam aşa:

— „Tetea mo! vezi cel gard pe cel curcan? Eu carne de furat m'am jurat să nu mai mănânc. Dar partea mea să mi-o dai părăleşte să-mi cumpăr cu dânşii peşte".

Floreşti-Tutova. *Virginia Stan.*

159.—Ţiganul şi scripca

Un băiet de ţigan, având pe semne darul cântecului, se hotărî să-şi cumpere o scripcă. Dar ce făcea el, ce dregea, că nici odată nu-i mai

ajungeau paralele. De supărare, ţiganul tot mâncându-se aşa, într'o zi le dete toate pe una: muri. Jalanie mare pe ţigani. Ţiganca petrecându-l la groapă, ţinea numai o gură: „Haoleu, haoleu! dragul mamei pui, gurgui, cum ţi-o rămas scripca'n cui!". O femeie, auzind vorbele acestea, o întrebă curioasă pe ţigancă: —„Da' bine Mandolică, băietul d-tale avea scripcă?" —„Ha, nu, dar avea de gând să-şi cumpere!".

De la Gh. Vasiliu. Mogoşeşti-Dorohoi. *N. V. Hânţescu.*

160.—Ţiganul la praznic.

Un român, vecin cu un ţigan făcu —ca de obiceiu toamna— pomană. Ţiganul pentru a-şi apuca loc, se duse de se aşeză la masă mai înainte de a veni popa. Baragladina naibei, se cucuţase tocmai în capul mesei.

Se întâmplă că totul era gata şi vine şi Românul, cu preotul şi alţi oameni. Cum intră în casă, văzând ţiganul în capul mesei îi făcu semn zicându-i: „dă-te mai încolo, dă-te mai" încolo, până ce ţiganul se trezeşte la uşă.

Văzându-l scos de la masă, Românul nostru, îi spuse ţiganului, ca să vină mai încolo.

Ţiganul plecă supărat foc.

Pe drum, zise mâhnit: —Da-o Dumnezeu şi-o muri el tată-mio, la praznic am să fac colaci, câte balige în stanişte, şi lumânări cât stuf în baltă şi am să dau numai la ţigani, zicând: „Na ţigane, na ţigane". Iar când va veni vr'un Român, am să-i zic; „Na şi ţie Română hastă... de sufletul lui tată-mio".

Auzită de la moş Nică din Cerţeşti. *N. Jancu.*

161.—Lucru' dracului.

Unui ţigan, zice, îi murise un dănciuc, tăman în ziua de Sfinţii Arhangheli. Şi dacă-i murise, ţiganul de colo, jeluindu-se:

—„Arhanghele Sparanghele, dă sufletu' băiatului, că-ţi face lucru' dracului!..." (adică horcăia şi ca caii).

162.—Nod.

Nişte oameni tăinuiau lângă un gard, despre creşterea porumbului.

Vine un ţigan ce-avea şi el pământ:

—„Degeaba, Românico, că porumbii voştrii sânt negri şi urîţi, da' ai noştri sunt galbeni şi frumoşi".

Cică ai lui erau porumbi!.... O luase cam de-a 'ndoasele după cum îi era lui pielea!

Din Boureni-Doljiu. *Nic. J. Dumitraşcu.*

163.—Tatăl nostru ţigănesc.

Ucinaş cataş, surales hucata fusnadelta, tibiriul cudu janis romanes tataşcai paşcai nişte pui de mierlă mi-a tot ros oticul, tataşcai ciuflita, androcotroplesnita şi ţie să-ţi rămâie proroclandilas, alandala ispita, alandala isprava, benga treaba.

164.—Altul rusesc.

Uciunaşi işişi nani bisi naşfetiţa ibitfoian da budet ţavut voiat conanibisi lişuaş naşişnic dasandenesc estanvedoşnica nani ovidi naţi văzut cusi ispavinos satuclava.

165.—Altul.

Tatăl nostru capra'n cer şi chingelu pochingelu precum maţu şi on calbaş şi în vecii vecilor amin.

De la Giţă Bugeag, Ţuţcani-Covurlui. *V. J. Gahu.*

CRONICA

* **Frumoasa primire pe care a avut-o CALENDARUL nostru pe anul trecut, ne îndeamnă să ne gândim de pe acum, la cel ce trebue închinat anului viitor. De aceia ne rugăm către TOŢI prietenii acestei reviste să ne înştiinţeze dacă primesc întovărăşirea la scoaterea lui. Tuturor li se va răspunde îndată.**

* In **Cultura Română** no. 3-5 lămuriri cu privire la unele năcazuri lumeşti ale lui Creangă, de D-l *Radu Manoliu.*

* Ne bucură tot mai mult pătrunderea colaboratorilor noştri cu frumoase bucăţi populare, în revistele literare. Cine-s, se văd.

P.

Cărţi primite la Redacţie

Baronul de Münchhausen: **Minunatele isprăvi vânătoreşti şi călătoriile pe uscat,** traducere de T. V. Negrescu („Biblioteca pentru toţi" No. 579) Bucureşti, Librăria L. Alcalay, f. a. 71 pagini 30 bani.

Prosper Merimée: **Don Juan** trad. de Sofia Nădejde (No. 14 din Biblioteca „Lumina"), Bucureşti, Librăria Nouă, f. a. 128 pagini 30 bani.

Traian Demetrescu: **Intim**, Poeme în Proză, Nuvele (No. 603 din „Biblioteca pentru toţi"), Bucureşti, Librăria L. Alcalay, f. a. 112 pagini 30 bani.

Reviste primite în urmă

Buletinul Ligei culturale a tuturor Românilor.—Secţiunea Ploeşti.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă" *pentru strângerea fondurilor:*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	858,95

La **No. 2 din Biblioteca Revistii „Ion Creangă"**

au subscris:

I. Neculau, Coropceni-Vaslui, 15 ex.

I. Gheorghiu, stud. medic. Casa româneasca, Iași, 10 ex.

Dr. Elefterescu, Buc. Fund. Berzei, 16.

P. Savin, Iași, 200 ex., Mihai Grigoriu (Iași), E. Vuza (Scânteia-Vaslui), N. Neculau (Bacău), St. Tabacaru (Toporăști-Vaslui), N. Dăscălescu (Bacău), St. Paraschiv (Bacău), Leon Stăcescu (Bogdănești-Cucuteni), D. I. Procopie, 25 ex. V. Poiană 26 ex. Haralamb Florescu Brăești-Dorohoiu, V. Antistescu Timisești-Neamț, M. Nițescu Iași, Zahei Grigoriu Humulești-Tg. Neamț, Gh. Mândrilă Șarul-Dornei Suceava, Titus Teodorovici Galați, T. Popovici Giurgeni-Roman, V. Lupescu Viișoara-Bacău, H. Dăscălescu Broșteni-Roman, V. Iordache Mihăleșeni-Botoșani, V. Niculescu Mălini-Suceava, Const. Ionescu Fălticeni, Ion Crudu Dracșani-Botoșani, Nichita Fuiorea Principele Ferdinand, Gh. I. Dumbravă Dragomirești-Tutova, Alex. Atanasiu Ghindăuani-Neamț, Gh. Stoică Mironeasa-Vaslui, Georgescu I. Buda Dorohoi, A. C. Cosma Botești-Fălciu, Alex Gafton Puțeni-Tecuciu, Olivian Cheorpic Babadag-Tulcea, T. Mărculescu Turcoaea-Tulcea S. Sâmpetru Scorțariu-Vechi-Brăila, I. Dănilă Leorda-Botoșani, V. Popovici Brăești-Iași, Gh. Ciuchi Obârșia-Bacău, I. Rusu Stolniceni-Suceava, V. Aramă Rudești-Suceava, I. Cozma Filioara-Neamț, R. Gromnic Soveja-Putna, Em. Grosu Valea Seacă-Bacău, I. Paraschiv Ceplenița-Iași, M. Gavrilescu Vadurile-Neamț, V. D. Ștefănescu Tărnăuca-Dorohoi, P. Bicleanu Dolhești-Suceava, P. Chirica, Alex. Cărăușu Zvoriștea-Dorohoi, C. Iliescu Zvoriștea-Dorohoi, Emil Costeanu Darabani-Dorohoi, M. Bejenaru, Const. Bart Dorohoi, D. Bârzu Trusești,-Botoșani, N. Buzea Mihai Bravu-Brăila.

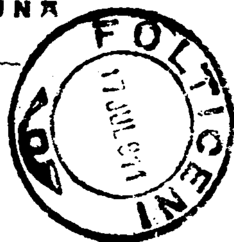
(urmează)

Anul IV.—No 7. **Iulie, 1911.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

FA MARIŢO
(Melodie populară).

Cules: Victor Monariu.

Fa Ma-ri-ţo, un' te duci Nu-mai'n fus-tă şi'n pa-puci
A-şa sprin-te-nă u-şoa-ră Par că eşti o dom-ni-şoa-ră
Mă duc dor'le la iz-vor Să a-duc a-pă în ul-cior
Să mă spăl să fiu mai-mai Şi dră-gu-ţă la flă-căi.

REDACŢIA:
T. Pamfile, Strada Promoroace.

ADMINISTRAŢIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In ţară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In ţară. . . . . . 5 lei
In străinătate. . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGĂTORIA DE CĂRŢI „MODERNA"

MEMBRII SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr I. Urban Iarnik (Praga-Boemia) G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iași), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeoani-Bacău], P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava) Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-veche.Tulcea), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu (Bra-Suceava), D.Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.—
—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Anul IV.–No. 7. **Iulie, 1911.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ADMINISTRAŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL:
T. Pamfile, str. Promoroace BÂRLAD	M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)	In ţară . . . 5 lei In străinătate . 6 «

INSEMNĂRI.

—Toate cinstitele persoane cari vor să iea parte la scoaterea CALENDARULUI REVISTII „ION CREANGA“ pe 1912, să ceară lămuriri d-lui Tudor Pamfile, cât mai în grabă.

—Redacţia mulţămeşte călduros d-lor N. I. Dumitraşcu, G. F. Ciauşanu şi I. N. Popescu, pentru graba cu care au răspuns la întrebările revistii din numărul trecut. Dorim ca astfel să facă toţi colaboratorii noştri temeinici, spre a da acestei reviste un caracter de actualitate şi a ajuta îndată şi cu bogăţie pe învăţaţii şi cercetătorii cari ne cer sprijinul. E o cinste aceasta şi trebue să ţinem seamă de dânsa.

DE CEALE 12 SEMNE MINUNATE ÎNAINTEA VENIRII LUI HRISTOS[1].

Inţeleptul Ieronim arată că au aflat la leatopiseţul jidovilor, că au să apuce înaintea venirii lui Hristos doaosprezece semne minunate şi foarte înfricoşate.

In fiişte care zi câte unul, adecă cu doauăsprezece zile înaintea venirii.

In ziua cea I-a zice: Să va înălţă marea atâta de înalt, cât să covărşască cu 15 coţi mai în sus de cât toţi munţii cei înalţi, însă nu ca să acopere munţii şi dealurile cu apă, ci va stà în loculŭ ei ca cum ar fi împrejurată sau îngrădită cu părete de zidŭ.

A 2-a zi: Să va pogorî atât de adâncu, cât abiea va fi cu putinţă să se vază apa într'acel adâncu.

A 3-a zi: Să va arătà deasupra mării chiţii cei mari şi *gadinile* şi peştii şi vor dà glas mare, cât să să auză până la ceriu.

A 4-a zi: Să va aprinde marea şi toate apele cu ardere de foc.

A 5-a zi: Va să pice sânge din toţi copacii şi din toate buruenile pământului.

A 6-a zi: Va să fie cutremuru mare preste toată lumea, cât să nu

[1] Este o variantă mai scurtă a cărţii poporane *„Antihrist şi semnele apropierii sfârşitului lumii“*.

poată sta nici om, nici dobitoc pre picioarele sale și va cădeà toate casele și zidurile, și dealurile și tot locul cel înalt și să fie toată lumea un câmpŭ.

A 7-a zi: Va să să loviască pietrile și bolovanii dintre ei și piatră de piatră să să zdrobească.

A 8-a zi: Va să să deșchiză mormânturile de la răsărit până la apus și să iasă oasele morților, să stea deasupra pământului.

A 9-a zi: Va să cadă stelele de la ceriu și dobitoacele toate să se adune la câmpŭ să zbiere tare, nepăscând o zi.

A 10-a zi: Va să moară toți oamenii ca să învieze cu ceilalți ce au murit mai nainte, a treia zi.

A 11-a zi: Va să arză ceriul și văzduhul și toată fața pământului, cu focŭ iute.

A 12-a zi: Va să facă ceriu nou, pământ nou și atunci să viie înfricoșatul judecătoriu la arătare și focŭ să meargă înnaintea lui, precum David zice la psalmulŭ lui [1].

(Dintr'un manuscript anterior anului 1792).

G. N. Mateescu.

VRĂJI ȘI FARMECE.

32.—Pentru măritat.

Brâu, brâușoru meu,
De cân' te-am urzit,
De cân' te-am țăsut,
De cân' te-am purtat,
Nici-o slujbă nu ț'am dat;
Da astă noapte te fac colac,
Și te mân în cai de olac,
Și la scrisa mea în sat.
De-o fi'n haia *țară,*
Să vină mâne sară;
De-o fi'n astă țară,
Să vină astăsară;
De-o fi pestă munte-i (sic),
Pune-i brăcirile *punte,*
Să vină pin ape fără vad,
Pin câni fără ciumag.
Brâu, brâușoru meu,
Astănoapte te fac cocoș,
Cu ciocu' de fier,
Cu aripi de oțăl.
Și te arunc pe coș,
Să umbli țara'n lung și'n lat,
Și la scrisa mea în sat.
Cu ciocu' să-l ciocănești,
Cu aripele să-l pleznești,
La mine să-l pornești.
Ie-l (?) [2] *pe mumă-sa,*
Iel pe tat' său,
Iel pe frațî lui,
Iel pe capu lui,
Iel pe primarul din sat,
Pe iel,
Pe capu lui,
De o fi 'n milițăie,
Miliția s'o năpustască,
La mine să pornească,

[1] Unele din aceste credințe vezi-le în T. Pamfile, *Sfârșitul lumii* (N. Red.).
[2] ? (N. Red.).

Pe iel,
Pe capu' lui.
Câţi cu iel s'or întîlnì.
Toţi la mine l-or pornì ;
Să nu-i dea a bea,
Să nu i dea a mînca,
Să nu-i dea a sta,
Până nu m'o lua;
Io-l împung cu 99 de cuţite ală-
[mite,
Cu 99 de ace galbine,
Şi cu 99 de mărăcini,
De la 99 de stâni.
'L împung
Şi-l străpung :
Prin mâni,
Prin picioare,
Să nu-i dea a bea,
Să nu-i dea a mânca,
Până o veni să mă ia.
Stă stăulicea *mea,*
Toate stelele să stea,
Numai care o fi a mea,
Să umble ţara 'n lung şi 'n lat,
Şi la mie 'n sat.
Ieu mişc propta,
Propta mişcă gardu',
Gardu' mişcă pe dracu',
Dracu' mişcă scrisa mea ;
De Dumnezău lăsată,
De Maica Precista 'ndreptată.
Ieu te bat cu nuia de alun,
Ca să vii ca un nebun.
Te bat cu nuia de sânger,
Să vii ca un înger.
Te bat cu nuia de cer,
Să vii ca un vier.

Vrăjitul se face în timp de o săptămână, începând de Marţi şi ţine iar până Marţi. Se face seara, în timpul cinii, asvârlind pe coşul casii brâul aceluia cărui îi face de dragoste, zicând vraja aceasta.

Culeasă de colegul Const. P. Rorenţa din com. Hodoreasca-Gorj, la 29 August, 1906 dela Ilinca David din com. Călnic-Gorj, la staţiunea balneară „Săcelu".

Ion N. Popescu.

33.—De ursită.

Pe la miezul nopţii, se duce fata care voeşte să afle dacă se mărită sau nu, la o arie, unde s'a treerat ceva, grâu ori ovăz. Aici îşi desbracă hainele şi le pune la mijloc, împrejurul parului din arie. Incepe a treera în piele de la margini, pân' ce ajunge la par, socotind cam atâtea învârtituri, câte au făcut caii. Când ajunge la haine deschide ochii, căci treeratul a fost făcut cu ochii închişi şi 'n pelea goală în timpul nopţii. La haine dacă vede pe cineva înaintea ochilor, atunci cu acela se va şi mărita; dacă nu, însamnă, că rămâne ca mai înainte tot nemăritată.

V. Moisei.

34.—Când se întăreşte ugerul la vacile nelepce (tinere, cari fată întăi).

Când juncile fată întăia oară, de obiceiu le creşte ugerul frumos şi se deoache.

După ce fată, dacă ugerul rămâne tot tare, atunci se mulge printr'o piatră cu bortă și se freacă de trei ori pe zi cu fundul izmenelor de la copilași mici de la 7 ani în jos; pe urmă înferbântă fundul ceaunului și îl atinge de uger și îl ține cât poate suferi vaca. După ce se fac acestea, ugerul se moae; iar de nu se face așa, rămâne vaca cu ugerul tare și stărpește.

De la o babă.
(Ardeoani-Bacău).

D. J. Procopie.

35.—De câni.

Apropiindu-te sau trecând pe lângă ei, strângi pumnii, zicând în gând:

Mut te-o făcut mă-ta,
Mut să fii!
Chior te-o făcut mă-ta,
Chior să fii
Și la mine să nu vii!

Acestea zicând, cânii îți vor da pace.

De la Leon Holunga.

N. V. Hânțescu.

POVEȘTI.

39.—Ghioroc.

A fost odată ca nici odată, că de n'ar fi, nu s'ar mai povesti; iar de este, pentru aia se povestește. A fost cică un om, care-l chemà pe nume bune Ghioroc, și-i mai ziceau ai lui dup' la el și rățoi și vulpe. Și era așa de sărac omul ăsta, că n'avea nici după ce bea apă! Mălai la el, nici cât să orbești un șoarece! Dar țoale? Mai văzuși! Ce să vă mai îndrug eu; era sărac lipit pământului și mai pune pe lângă toate astea, că mai avea și-o droae de *boraci* și, nene, umblău toți cu burțile verzi! De, dacă n'avea cu ce să-i îmbrace! Azi așa, mâine așa, tot aștepta omul nostru să vază, n'o pica ceva de sus. Da' vorb'-aia: „Dumnezeu îți dă, da'n oboroc nu-ți bagă.....“ De la o vreme începù a se gândì și răsgândì, că n'o mai puteà duce așa. Nu e vorbă, muncea el saracul cât zece, dar nu lega două'n tei și pace.

Intr'o bună dimineață, îi spuse nevestii:

—„Fă nevastă, ia pune a oală, și fă turtă? Eu o să mă duc în lume și până nu m'oi îmbogățì nu m'oi întoarce acasă. Tu, ce-i vrea să faci, ce-i vrea să dregi, să te aibă Dumnezeu în paza lui!“

Cam cu inima neagră de mâhnire, femeia puse oala în gura sobii să facă turtă.

—Fă nevastă, vezi s'o spoești cu păsat, ca să nu crăpe să intre cenușe și dacă n'am nici o legume, parcă o mănânc mai cu poftă așa!

— Bine bărbate, aşa oi face-o.

Dete oala 'n *cropi*, puse 'n căpistere, o învârti de 4—5 ori cu *gripca*, cum îi era obiceiul, şi aruncând-o pe *cârpător* o băgă 'n sobă. Mai puse vre-o 3—4 cărbuni aprinşi pe ea ca să se svânte păsatul şi apoi trase spuză cu vătraiul ş'o acoperì. Până s'a coace pustia aia de turtă, ei stau pe scăunele şi se uitau cu ochii *blejdiţi* în fundul sobii.

— Hm! 'Tui toaca ei! Nu ştiu, fa nevastă, ce este cu noi de la un când de vreme. Ei! Vezi tu că dai dup' aia, dai dup 'aia şi parcă, Doamne fereşte, ar fi ăl spurcat, aşa nu dai înainte. Şi bine o duceam noi întăi, când te-am luat pe tine.

— Aşa e bărbate. Mi-aduc aminte, aveam boi, aveam car şi păsări.... La ce te gândiai, aia găsai şi la noi. Eu nu-ş ce-o fi şi asta! Imi spunea leliţa Stanca lu' nea Mitrea, ca să nu fi dat în v'o încurcătură d'ale sfintelui.

— O fi, mai ştiu şi eu! He! Ce-o fi, o fi. Am scăpătat, am scăpătat! N'ai mai fi ce-ai fost, să dai şi din mâni şi din picioare!... Ia sama, mai întoarce turt' aia, că mă duc să caut niţăle urzici. Barim, să ştiu mai bine cum e mâncarea cu voi cu toţii, că de-acù, cine ştie pe unde oi mai mâncà desară!

Oftă bietul om şi eşì afară dus pe gânduri. Prin grădină găsì urzicele verzi şi crude. Culese cam de-o ulcică şi plecă spre casă. Nevasta scoase turta şi pusese şi ulcica cu apă şi ceapă tocată să fiarbă pentru urzici. Cât ai bea o lulea de tutun, fură gata şi urzicile. Puseră masa şi s'aşezară: părinţi, copii, care pe scaune, care pe căpătâie, care pe câte-o baniţà. Vedeţi voi, măi flăcăi, bietul Ghioroc, cât era de sărac, de vai de mămuleana lui, tot parcă nu-i venea a pleca de lângă copiii lui jerpeliţi şi de lângă căsuţa lui! Uite aşa-i venea lui.....

Mântuiră ce avură de mâncare, cât ai bate în palme şi ăi bătrâni tot cam flămânzi se sculară.

— Mă nebunilor, mâncaţi mai câte puţin, mânca-v'ar scorpia, ca să-i rămâie şi lui tat'tău să ia în pădure.

Cu chiu cu vai mai trăsese un colţuleţ.

— Ia lasă, măi nevastă, Cân' mi-o venì foame, oi mai bea şi eu o lulea de tutun şi aşa că turta s'o mai ţin de vremuri grele.

Mai trase omul v'o două lulele de tutun, apoi îşi învăluì turta într'o treanţă, o băgă în sân şi plecă ca trăznit, fără să-şi mai arunce ochii la copii. Plecă bietul Ghioroc şi plecat a fost şi'n ziua de azi! Haidea, haidea nene Ghioroc peste dealuri, prin păduri, peste ape....

Că cuvântul din poveste,
Inainte mult mai este.

Şi aşa, merse Ghioroc multă vreme fără samă. Trecea prin păduri

şi n'avea un'să doarmă. Se suia în tufani şi toată noaptea sta numai aţipit de somn, de frică să nu cază jos, să-l mănânce fiarele sălbatice. Aşa a dus-o el mult timp, te miră de n'o fi trecut anul de când plecase d'acasă. Şi tot mergea înainte fără să dea de urmă ori de faţă omenească. De la o vreme începuse a se face mai lumină şi a se arăta poteci de urme omeneşti. Mai merse ce mai merse până ce dete de un oraş mare-mare, cât cuprinzi cu ochii. Cu sufletul plin de bucurie întră în oraş, că să gândea bietul om, după atâta amar de vreme, o găsì şi el ceva de lucru, să-şi mai desmorţească mâinile. Umblă 'n sus, umblă 'n jos, nimic! Nimeni nu se uità la el, şi nimeni nu vrea să-l bage în seamă, să-i dea ceva de lucru. Tot ocolind şi dând târcoale prin oraş, iaca se pomeneşte la marginea ailaltă de oraş şi acolo nişte case mari, împărăteşti, ce să mai zici. Şi erea o *zurbă* şi-o gură de-ţi lua *alăuzul* Nu mai te puteai înţelege în vorbă unul cu altul. Şi să vedeţi ce ierea. Impăratul perduse inelul de aur, pe care îl purta în degetul ăl mic şi acum toată curtea era supărată, iar un olăcari de-asupra zidului striga, că cine s'o găsì să ghicească inelul, îi dă împăratul bani să nu mai aibă un' să-i puie. Bietul Ghioroc, auzind aşa, şi după cum se gândea că nu mai are la ce trăì pe lumea asta, se înfăţişă înaintea împăratului, *legătuindu-se* că el are să-i ghicească inelul

— Bine, zice împăratul. Uite, eu îţi dau pe fiecare zi, începând de azi, câte un curcan fript la fie-care masă. Mâine îţi dau doi, poimâne trei pe zi şi aşa în timp de 40 zile; cred că e destul atâta timp?

— Destul împărate.

— Da' bagă de seamă, de-i fi vre-un înşălător, are să-ţi stea capul unde-ţi stau picioarele.

— Să trăiţi, luminate împărate, am înţăles. Dar te-şi ruga de-o treabă.

— Spune, Ghioroc, spune.

— Eu trebue să-mi aduc nevasta şi copiii aici, cu mine. Că alta e inima când îi ştii departe pe ai tăi, şi altfel e când îi văz cu mine.

— Bine, iaca aşa să fie.

Aşa se gândì bietul Ghioroc, că el se ştia bine că nu ştie nimic; dar, măcar atâta, trăià el bine cu ai lui 40 de zile, trăià. După asta să fi venit ori ce-ar fi venit, nu-i păsà. Ierea vesel că o să moară sătul şi el şi ai lui. Plecă acasă cu trăsura împăratului să-şi aducă nevasta şi copiii. El se 'nbrăcase bine, că-i dăduse împăratul un sfert din banii făgăduiţi, aşa că, avea cu ce cumpăra hainele şi nevestii şi copiilor. Mergând pe drum, căzù la gânduri grele. „De.... de cât aşa, mai bine sărac şi curat; da, o viaţă are omul, las' să trăiască odată şi bine, şi oftând începù a se văità:

Aoleo Ghioroc, Ghioroc,
Ai umblat, cât ai umblat,
Da' acum ţi s'a 'nfundat!

Vizitiul pe care îl chema tot Ghioroc, auzindu-şi numele pomenindu-se, o sfeclì, 'ce: „Iată bă, că mă ghicì d'acum", şi i se făcù inima în el cât purecile. Ajunse acasă, îşi îmbrăcă bine nevasta şi copiii şi apoi spuindu-i tărăşenia nevesti-si, se gătiră de plecare la împărat. Pe drum, Ghioroc, tot aşa se văita mereu. Bietul vizitiu, îi venea să înebunească. „Am păţit-o! De-acum s'a sfârşit cu mine".

Cum ajunse la împăratul, vizitiul dete fuga la ai lui şi cu sufletul în *buci* le spuse:

—Mă să ştiţi că ne-am prăpădit!

—De ce mă?

—Ne-a aflat hoţul de ghicitor!

—Cum? De glumeşti mă?

—Nu glumesc fraţilor. Ascultaţi: Mergeam la el acasă, da' pe drum, doar ce-l aud din fundul trăsurii:

Aoleo, Ghioroc, Ghioroc,
Ai umblat cât ai umblat,
Da acum ţi s'a 'nfundat,

Şi aşa mă, m'a ghicit şi tot aşa o să vă ghicească şi pe voi. Ce e de făcut că e vai de noi!

—Hai să-i dăm bani să nu spue, ziseră unii; dar unul mai bătrân 'ce:

—Lăsaţi-l să vedem ce urmări mai are, că pân' la 40 de zile e mult. Poate cine ştie ce-o fi zis omul şi ăstuia i s'a părut aşa. Nu e vorbă, ălui cu frica'n sân, tot-deauna scuipă'n lături. Aşa şi cu el. Dar uite ce să facem: Mâne să se rânduiască unul din noi, să se ducă cu curcacanul, să auză ce zice şi ce face.

Aşa se înţeleseră. Ghioroc se aşeză cu nevasta şi cu copiii într'o odaie mare de-ale împăratului şi sta şi se gândea la traiul ce o să-l ducă. Venì vremea mesii. Se orânduì masa ca la împăratul şi le-o puse în odaia în care şedeau. Scumpeturi peste scumpeturi, de-ţi lăsà gura apă. Te uitai să te atingi de ele, ori ba, aşa erau de scumpe. E, ce să-i faci, nu era casă şi masă de împărat? Dar Giocioc şi cu ai lui mai văzuseră aşa ceva? Aş! Neam de neamul lor nu mai avuseseră a-face cu aşa ceva. Când intră cel cu curcanul fript, în ziua întâi, Ghioroc zise tare: „Unul de rând". Bietul servitor făcù feţe-feţe, aproape să i se tae picioarele. Când ieşì afară, se duse la cei-lalţi prăpădit.

—Ce e mă, de vii aşa plouat?

—Ne-am dus pe copcă, ne-a ghicit.

—Ia fugi cu vorba asta, ce, altceva nu mai ai de spus?

—Ce să mai spui! Cum intrai îl auzii: „unul de rând", adică eu sânt unul din ăi care am furat inelul.

Să vedeți. Toți servitorii ăştia furaseră inelul şi lor acum le țâțâià sufletul de frică, mai ales când auziau câte o vorbă care să-i înțepe pe ei. Nu e vorbă, bietul Ghioroc îşi cânta cântecul şi-şi număra curcanii ce-i vin de rând să-i mănânce. A douazi se rânduì altul. Cum intră cu cei doi curcani acoperiți c'o basmà, Ghiococ îi şi *prijonì*: „doi de rând"; cât p'aci, aproape să-i vie să scape din brațe tava cu curcanii. Numai o puse pe masă şi fugì pe uşă afară, să spue şi celorlalți pățania.

—Mă, ne-a ghicit şi pace? Cum intrai mă *prijonì* cu „doi de rând".

—Aşa e nene, ziseră ceilalți.

Dar cel mai bătrân, tot cu cap, le spuse:

—Ia stați să-l încercăm noi altfel. Mâine care s'o duce, să-i ducă şi o strachină de raci ferți, da să fie acoperiți.

Toți aşa se înțeleseră. Cel de rând pentru a doua zi, căută o strachină de raci şi se găti să i-o ducă odată cu curcanii. Cum intră la masa lor, desfăcù întâi curcanii şi erau aşa de rumeni şi frumoşi că-i veni lui Ghioroc a zâmbi şi a zice: „He he-he curcani, curcani, v-ați rumenit la foc ca racii". Zvâc, făcù inima celuia. „Acum s'a dus, s'a sfârşit cu noi. Mă duc la ei, să-i iau la zor, să-i facem ce i-om face, că ne pierde pe toți. Cu gândul ăsta intră la ceilalți unde se strângeau.

—Eu vă spuiu acum curat şi adevărat, ne-a ghicit şi pace. S'a dus cu noi. Trebue să facem ce-om face ca să-i astupăm gura, să nu ne dea 'n *vart*. Cum am intrat la el am pus curcanii pe masă şi i-am desgolit. El cum i-a văzut, a început a râde şi a zice: „He, he-he curcani, curcani, v'ați rumenit la foc ca racii. Şi aşa că ne-a ghicit.

—Aşa e, aşa e, n'avem încotrò, trebue să-l plătim, c'apoi vai de capul nostru.

Se înțeleseră ca seara să se ducă vre-o câți-va mai bătrâni să se tocmească cu el; să-i spuie cum stă tărăşenia şi să-şi vază de treabă. Cum se înseră şi-au văzut că numai la Ghioroc era lumină, s'au dus cu toții la el. Au intrat în odaie. Au făcut plecăciuni până la pământ, aproape să-i sărute şi poalele hainii. Mai abitir ca unui împărat! Frica săraca păzeşte pepenii. De..... cam ruşinoasă e ea, da e bună când îi cauți *ogodul*. Se mirà, în gândul lui, bietul Ghioroc, că ce-a dat peste el. De unde în sat la el din Ghioroc nu-l mai scotea nimenea, ici, ajunse la aşa mare cinste; cum era el de sărac, lipit pământului, da' atât cap avù, numai decât îi trecù prin minte că asta nu e lucru curat.

(Urmează) *Gh. Fira*

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI.

26. — Iovan Iorgovan[1].

Verde de-o mălùră,
La-l vârf de măgùră,
Cin' a mânecat,
Cu ceaţa 'n spinare,
Cu roua 'n picioare,
Joi de dimineaţă,
Pe rouă, pe ceaţă?
Iovan Iorgovan,
Fecior de mocan,
Şi de moţârcan,
Şi de moliftău,
Mi-a fost viteaz rău.
Şi că el mergea,
Călare pe cal;
Căluşelul lui,
Puiul leului!
Şeuliţa lui,
Ţeasta zmeului!
Apoi mai mergea,
Cu şoimul[2] *pe mână,*
Mergea de minună;
C'ogarii provază[3],
Merge de mirează[4].
Ceaţa c'o 'ntâlnià,
Şi mi se ruga:
— „Ceaţă, ceţişoară,
Nu cumv'ai văzut,
Pe Cerna trecând,
Un şarpe umblând,
Din coadă plesnind?"
— Şi de-oi fi trecut,
Eu nu l'am văzut;
Dar o să-mi aduci,
Mie să-mi aduci,
De-o cegă, de peşte,
Mie să-mi arunci....
— Cernă, Cernişoară,
Ingeană-ţi *umbletul,*
Şi tot urletul,
Să-mi trec cu murgul.
Cerna-l auzià,
Talazul înmuià,
Urletul îngenà!
El dac' auzià,
C'urletu'ngenà,
Şi dacă vedeà,
Talazul înmuiat,
Cu murgul treceà,
Şi că îşi vânà,
Cerbi şi căprioare,
Şerpi şi lighioane.
El dac'a vânat,
Cerbi şi căprioare,
Şerpi şi lighioane,
Umblând el aşa,
Iacă şi afla,
De-o hală *de şarpe,*
La cel vârf de munte,
Şarpe ocolit,
Pe munte suit.
Iovane, Iovane,
Brad de buzdugane!

[1] Variante în cartea «*Băile lui Ercule, sau Scaldele de la Meedia*» de D-r Alessandru Popoviciu, Pesta 1872. In editura „Albinei", cu tipariulu lui Em. Bartalits. Carte privitoare la descrierea băilor în care se dă şi câteva monede şi statui în anexă, dela înfiinţarea oraşului, precum şi din timpul lui. Sub numele de «*Iovan Iorgovan şi şarpele*», mai întâi se dă: poveste în proză, apoi se dă şi baladă în versuri sub «*Iovan Iorgovan Bratiu de buzdugan şi şarpele*». 2. „*Floarea Darurilor*" No. 24 an. I vol. II, sub „Stan Iorgovan". Este cules de D-na C. Ş. Făgeţel.

[2] *Şoimul*: calul. [3] *Provază*: dupe el. [4] *Mirează*: te miră.

Şarpe' se 'ntindea,
Când înflămânzià,
Scotea cap în ţară,
Mânca câte-o văcşoară,
Şi câte-o fată mare,
Şi nu-i ajungea 'ntr'o sară!
Iovan de-auzià,
Calu' 'ncălecà,
Of! şi că zicea:
„Să tai şarpele,
Să scap vitele,
Şi fetiţele....“
Ce se mai gândià?
La Sibiiu trecea,
Paloş cumpăra,
Paloş de mischiu,
Ales din Sibiiu!
Şi dacă venià,
In munte că-l da,
De şi-l încerca,
Paloş se strica!
Iute se 'ntorcea,
Altul cumpăra,

Din Boureni-Doljiu.

In munte că-l da,
Mai bun se făcea!
Atunci se 'nchina,
La şarpe mergea:
„Să tai şarpele,
Să scap vitele,
Şi fetiţele....“
Şi îl tot pândià,
Trei zile de vară,
Trei de primăvară!
Şarpe se 'ntindea,
Capul şi-l scotea,
Iovan Iorgovan,
Cu paloşul da....
Şarpele striga!
— Iovane, Iovane,
Brad de buzdugane!
Rău făcuşi că mă tăiaşi;
Rău făcuşi pe lumea asta,
Dar mai rău pe ceialaltă!....
— Rău făcui, dar nu-i nimic,
Căci am fost şi sânt voinic!

N. J. Dumitraşcu.

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

130.—De-ale strigoilor.

Erau, într'o vreme, strigoi câtă frunză şi iarbă şi câte coarne 'n putină. Şi nu se astâmpărau, bată-i Crucea, ci ieşiau noaptea 'ntre oameni, parcă aveau mişcorici. Umblau încoace şi 'ncolo cât umblau, până când, sătui de meleaguri, numai ce te treziai cu dânşii pe la şezători. Se chiamă că la şezători se strângeà multă lume din sat, mai ales flăcăi şi fete, iar strigoii îşi puteau împlini tabetul, aducând cu dânşii spaima şi sugând, ca lipitoarea, sânge omenesc.

Odată când şezătoarea erà mai în plinul el, iaca vine tupiluş, oaspete nepoftit şi bine primit, un strigoi. Da' nu-l ştia nimeni că-i strigoi. Erà doar în chip şi'n făptură de flăcău frumos şi încă şugubăţ. Dă el binişor buna vremea, s'aşează pe-o laiţă lângă fete şi întră'n vorbă, cum îi treaba flăcăilor. Şi fetele şi toţi cei de la şezătoare gândiau,

de bună credinţă, că el îi un flăcău de-acolo din sat, care nu venise la casa unde se făcuse şezătoarea.

Şi aşa din una, din alta, strigoiul prinde a spune polojenii şi jâtii, măi tată, că râdeau fetele de-ai fi gândit că-s altceva. Şi prinde a se juca ş'a şuguì ş'a se hârjonì cu dânsele, neastâmpăratul.

Cu alte fete îşi găsea hârjoană cum îşi găsea, da' c'o fată de lângă dânsul îşi făcea de cap şi de ciolane.

— Şăzi binişor, bădiţă! Ce-ţi faci de urît?

Da' el o pişca mereu, fără milă, hoţul, să-i rupă carnea de pe dânsa, nu alta.

— A-lei, bădiţă!..... Te 'ntreci cu şaga. Ce? Vrei să mă găteşti de zile? se mai răsteşte biata fată.

Ş'atunci, norocu' ei, c'a scăpat fusul jos. Când să iee fusul de jos, ce să-i deie ochii a vedea? Imprejurul fusului, coada strigoiului.... Şi a zis ea, cum a fi putut zice, unei fete de-alături:

— Leliţă, haidem să fugim, că *iuhmanu'* ista-i strigoi!...

Da' fata cea de alături se luase cu ziua râsului şi n'a priceput vorbele ei. Ş'atunci, degrabă, iese fata în tindă, cu chip că se duce să-şi ducă 'n pod nişte valuri de pânză. Şi aşa, cu valurile de pânză în mână, s'a dus, sărmana, s'a tot dus, într'un suflet şi 'ntr'o spaimă până într'un codru vechi ca lumea şi negru ca gândul ei de spaimă. Iar cei de la şezetoare o aşteptau. Ş'au aşteptat-o, ş'au căutat-o degeaba, până când, de la un timp de vreme, au văzut ei ş'au văzut că nu mai vine fata. Unde să fie? Dumnezeu sfântul ştie....

— Din pământ să mi-o scoateţi! răcneşte, sborşit şi cu ochii încruntaţi în sânge, strigoiul.

Şi de vreme ce n'o puteau scoate de nicăiri cei de faţă, că de unde nu-i nici Dumnezeu nu iea, s'a apucat strigoiul şi i-a tăiat pe toţi, până într'unul. Le-a supt sângele, le-a svârlit ciolanele şi carnea pe supt läiţe, iar capetele, cu gurile rânjite, le-a înşirat pe la fereşti. Cine ar fi trecut pe-acolo, ar fi zis că râd flăcăii şi fetele.... Şi pe urmă, după ce a înşirat şi maţele morţilor prin cuiu, zicând că-s mărgelele fetelor, se întinde la fugă şi, după o cale de drum, unde s'ajungă? Ajunge în codrul cel mare, unde ajunsese şi fata, şi mai muşluind pe ici, pe colo, o zăreşte supt un tufan de fag. Zice:

— Ce şăzi aici, leliţă? De ce-ai fugit de la şezătoare?

Da' fata, săraca, aşa se înspăimântase, că i se legase limba 'n gură şi nu putea zice nici mac.

— Văd că eşti fricoasă, leliţă. Ci hai cu mine, mai degrabă, acasă, că are să-ţi fie bine....

Atunci, fără să vreie, a întrebat fata:

— Unde?

— Aici în codru. Hai mai iute! strigă strigoiul.

Şi ajungând ei la o bortă, în fundul codrului, a priceput fata că aceia-i casa strigoiului, care-i zicea mereu să intre ea întăiu.

— Nu, nu vreau, intră tu întăiu, bădiţă.

Şi aşa, câtă vreme strigoiul a intrat în borta ceia şi a mai măturat şi a mai *dirădicat*, fata s'a întors spre răsărit şi a pornit-o la fugă, după ce a bătut bine, bine, valurile de pânză în gura borţii celia.

In fuga şi'n desnădejdea ei, zăreşte sărmana fată o scântee de lumină în depărtare. Spre această scântee de lumină s'a tot dus, într'un suflet, până când, iaca, ajunge la o casă pustie. In casă, întins pe o masă şi c'o făclie la căpătăi, şedea un om mort, cu mânile încrucişate pe pept. Ce să facă biata fată? Intră în casă şi suindu-se pe cuptor, adoarme dusă de chin şi de frică. Şi mult s'ar fi hodinit ea aşa, dacă lighioana de strigoi n'ar fi ajuns-o din urmă, ca năpastea. Căci el svârlind în sus valurile de pânză din gura borţii, a eşit afară şi, foc de ciudă şi de mânie, a venit c'o falcă'n cer şi cu una'n pământ, tot în urma fetii, până la casa cea pustie. Ş'atunci, intrând în casă, s'a sculat în picioare omul cel mort. Şi s'au luat ei la bătae şi la *câlţâit*, şi s'au întins şi s'au burzuluit şi s'au *bontănit* pân' au cântat cucoşii — şi pân' s'a trezit fata.

Amù lumânarea erà stinsă, omul cel mort nu mai era nicăiri, doar grierii dacă mai ţirâiau a pustietate. Incolo nimeni, ţipenie, de cât fata şi sfântul înger păzitor. Şi omul cel ce fusese mort şi strigoiul cel cu chipul de flăcău s'au năruit la cântatul cucoşilor, că amândoi erau strigoi. Trezindu-se într'o aşa întunecime, fata s'a uitat înfricoşată de vre-o trei ori prin casă şi, gândind că-i acasă şi că i se nălucise ceva rău prin vis, a adormit moartă, fără grijă, fără frică.

Când s'a trezit ea dezdedimineaţă şi a văzut atâta frumuseţe îngrămădită în fundul codrului, când a auzit aşa cântec de paseri, s'a minunat straşnic şi s'a crezut în Raiu. N'a stat mult la cumpene şi s'a pornit spre casa părinţilor ei, cu chip ca să-i aducă şi pe dânşii acolo. Şi aşa, ajungând acasă, a prins a spune pe unde a purtat-o strigoiul şi ce minunăţie de fericire a găsit ea în codrul Raiului.... Părinţii se uitau la dânsa şi, cuprinşi şi ei de nedumerire, au făcut semnul sfintei Cruci. Fata lor atunci a intrat în pământ. S'a cufundat în adâncul pământului şi s'a făcut strigoaică biata fată. Şi cum putea să fie altfel? Strigoiul o vrăjise iar ei îi plăcuse prea mult farmecul fericirii din codrul locuinţii lui.

Mănăstireni-Botoşani. D. Gr. Furtună.

131.—Cain și Abel în lună.

Cică petele care-s în lună, închipuesc pe Cain și Abel. Că Abel ține în mână un vas cu sânge și îi zice lui Cain:

—Na, frate, bea sânge, dacă ți-a fost sete de sângele meu și m'ai ucis!

De la Eliza V. Niculau, din Jorăști-Covurlui.

132.—Mărul lui Adam.

Umflătura aceia de la beregata gâtului se mai numește și „mărul lui Adam. Cică pe când Adam mânca din mărul ce i-l dăduse Eva, l-a strigat D-zeu: „Adame“!

Iar Adam, când a vrut să-i răspundă, i s'a prins îmbucătura în gât. Și de-atunci și până azi și până la sfârșitul lumii, vom purta cu toții, spre aducerea aminte a păcatului săvârșit de strămoșul nostru, acest semn.

De la mama, Zoița Pr. Savin.
Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

133.—Căderea dracilor și Sântilii[1].

Dintr'untâi Sântilii, când era băetan tinerel, așa când îi *încearà* musteața, s'a fost tocmit argat la Iuda Scaraoscheanu, mai marele dracilor. Pe vremea aceia, Dumnezeu și cu Dracu erau tovarăși la toate interesurile: la pomânt, la lucru, la ori-ce împărțeli.

Scaraoscheanu, tot trimitè pe Sântilii la Dumnezeu cu solie și întrebare. Intr'o zi Dumnezeu zice lui Sântilii:

—Bre băete—încă nu-l cheama Ilie—, ia să întrebi mâne pe stăpână-tu, cine are să mântuiască pe urmașii lui Adam din greșala lor. Să nu te sfiești de loc de Scaraoscheanu; el are să-ți tragă o palmă, da' eu am să *blagoslovesc* și n'are să te doară de loc.

Adou-za când merge Scaraoscheanu cu Sântilii la ocean, o apă mare, să se scalde, îl întreabă Sântilii, iaca așa și pe dincolo. Scaraoscheanu îi cârpește o palmă lu' Sântilii și intră de să scaldă. Pe Sântilii nu l-o durut de loc. Peste zi merge iar Sântilii la Dumnezeu. Dumnezeu îl întreabă:

—Ei, l'ai întrebat, ce ți-a făcut?

—Mi-a dat o palmă.

—Te-a durut?

—Nu.

—Să-l mai întrebi și mâni, are să-ți tragă iar o palmă, da' n'are să te doară, că puterea me are să-i ție mâna.

Adou-za Scaraoscheanu iar merge la apă să se scalde. Când s'a desbrăcat și dă să intre, Sântilii iar îl întreabă. Scaraoscheanu îi mai

[1] Graiu local.

trage o palmă, tace molcum și se duce de se scaldă. Merge Sântilii și în ziua aceia la Dumnezeu, îi spune ce-o petrecut; da' Dumnezeu îi zice ca să-l mai întrebe odată, cie ce-a ci. Când merge la apă să se scalde Scaraoscheanu cu Sântilii, hai iar îl întreabă. Face Scaraoscheanu supărat: „Ce mă tot cihăești atâta" și-i cârpește iar o *taucă*. Și când era în apă îi spune: „Măi, nimenea nu poate să scape pe cei din Adam, de cât numai acela care s'a naște dintr'o fată fecioară, care să nu știe de bărbat și să nască copilu' prin creștetul capului".

Sântilii bagă bine în cap și, când Scaraoscheanu s'a cufundat și se tot *hulburè*, Dumnezeu o blagoslovit și s'o făcut ghiață peste oceanu' ceala, o întinsoare cât ți-i cu ochii și era groasă ghiața de 9 *arșini*, că ghiavolul n'o mai putut să iasă *feli*. Unde dădè cu capu', *cer-bocnă*, nu alta.

„Măi, mi-o făcut-o coaptă, hargatu' meu". Da' Sântilii n'a stat de loc pe mal. I-a și dat Dumnezeu 24 de aripi, și cât ai clipi a și fost la Dumnezeu și i-a spus cele ce i-a povestit *Uda Caraoscheanu*: iaca așa, Doamne, și așa. Dumnezeu l'a și schimbat pe Sântilii din flăcău tinerel într'un moșneag cu barba albă și l'a pus căpitan peste tunuri.

Dracu' cel mare, tot s'o isbit cu capu' în ghiață, de și-o spart capu' — ca dracu', cu capu' spart și șchiop — și a eșit afară. A început el, măi tată, *amandea* a suna din trânghiță (trâmbiță) de huè și se clătină pământul; curgè la drăcărae câtă frunză și iarbă din tătă lumea, să vadă ce *nejdie* s'a tâmplat. Le spune el că i-a fugit hargatu' și i-a furat un cuvânt mare; să-l prindă, să-l ferfenițască nu alta. Pornesc ei în toate părțile și Scaraoscheanu către ceri cu boerimea lui; își ie giupânu' și un scaun, ca să-l pue mai sus de cât a lui Dumnezeu, să cie el mai mare. Ajunge Scaraoscheanu la moșneagul de pe tunuri, îi întreabă și pe dânsu' și pe Dumnezeu, dacă nu i-o văzut hargatu'. „Nu". Se frăsuește el ce se frăsuește și haiti Dumnezeu spune lui Sântilii:

— Bre, Ilii, nu știu ce bâzâială se aude — veniau drăcoveniile toate — ia, fă oleacă de frumușață, de paradie, să văd mai poți ceava la bătrânețe.

Sântilii atâta a așteptat: unde a început el a da cu tunurile și pe care cum l'o nimerit, o și chicat. Unuia i-o spart capu', altuia o aripă i-o rupt, altuia un chicior și ei o chicat pe pământ, care încotro. De aceia acu pe pământ îs mai mulți draci; și dacă vrei să faci o casă, să prinzi un loc, trebue să chemi preotu' să pue pecetea lui Dumnezeu, ca să blagoslovească locul și să alunge pe dracu'. Huè cerul și pământul și-i era milă lui Dumnezeu de făptura lui, nu de draci.

Face la cele din urmă Scarauscheanu tremurând:

— Oprește parada, fârtate, că mă prăpădesc cu tot neamul meu.

Şi Dumnezeu a oprit pe Sântilii; da', pentru ca să nu prăpădească lumea, i-a luat o mână şi un picior lui Sântilii; că altfel, dacă ar fi sănătos, mare vaicăr ar fi, de ciudos ce-i el pe Caraoschianu.

Lui dracu' cel mare, Dumnezeu, i-a luat puterea de a se mai suì în sus; şi de-atunci el stă în fundul tartarului.

Auzită de la moşu Jeşcu, din Durneşti-Botoşani, *V. Moisiu.*

134.—O judecată dreaptă.

Un boer obicinuia, ca de câte ori se întorcea de la târg, să tragă la un rateş şi aici, nu cerea altă mâncare de cât două ouă, şi pe urmă pleca mai departe. Astfel a făcut el mai mulţi ani, dar nici când nu-şi plătea ouăle, ci pleca mai departe. Hangiul nici nu-i cerea bani, căci îl ştia boeri mare şi om de cuvânt.

De la o vreme a început hangiul a intra în griji cu plata boerului, şi văzând că acesta n'are de gând să-i platească, a făcut aşa de bine şi l'a dat pe mâna judecătorului. In pâră a pus însă şi venitul ce l'ar fi avut, dacă n'ar fi vândut ouăle, ci le-ar fi pus la clocit. Căpătând boerul pâra şi văzând că cu toată bogăţia sa nu-i în stare de a plătì atâtea *gobăi*, a început a cădea pe griji şi a umbla tot posomorît.

Intr'o zi îl întreabă o slugă bătrână ce-l slujia de când era mic, că de ce umblă supărat. Boerul i-a spus cum stă treaba cu judecata hangiului. Sluga i-a spus ca să n'aibă frică, ci să meargă la judecată şi să spue că şi-a luat avocat, ca să-l apere. Boerul a ştiut prea bine că n'are să scape teafăr, dar ca să încerce, l-a luat pe bătrân ca să-l apere la judecată.

In ziua hotărîtă, a mers boerul la judecată şi fiind chemat înlăuntru, l-a rugat pe judecător, ca să mai aştepte oleacă, că nu i-a venit încă apărătorul. Aşteaptă ce aşteaptă judecătorul, de la o vreme i-a trecut şi lui dorul de aşteptat şi-l întreabă pe boer:

—Da unde ţi-i apărătorul, că-i târziu şi n'am când aştepta.

Boerul i-a răspuns:

—Mai aşteptaţi puţin, că trebue să pice şi el cât de curând.

Deodată intră pe uşă un moşneag îmbrăcat în strae ţărăneşti şi se apropie de boer. Moşneagul nu era altul de cât sluga boerului şi apărătorul lui. Boerul se îndreaptă către judecător şi-i arată apărătorul. Acesta înhoalbă nişte ochi mari, văzând un ţăran simplu ca apărător şi se răsteşte către el:

—Da' unde ai întârziat atâta bade? ce crezi că eu am când te aştepta?

Iar moşneagul a răspuns:

—Apoi dă, domnule, să nu fie cu supărare, dar am avut de sămă-

nat nişte mazere, şi până ce am fiert-o şi-am semănat-o, a cam trecut vremea.

Judecătorul i-a răspuns mânios:

—Ce eşti aşa de prost bădişorule, cine a văzut să răsară mazerea fiartă ?

Atunci i-a răspuns moşneagul:

—Apoi vezi, domnule, precum n'are să răsară mazerea mea pentru că am fiert-o, aşa n'avea să iasă pui nici din ouăle fierte ale hangiului!

Auzită de la George Onciul, Frătăuţul-Vechi, Bucovina. *Ilarie Onciul.*

DE-ALE COPIILOR[1].

152.—La jocul **de-a baba oarba**

Unalichea,
Dostalichea
Dostopana,
Bocorana,
Ţup, ţenchi.

Se pun toţi băeţii în cerc şi unul zice aceste cuvinte. Pe care cade cuvântul din urmă, acela se face *babă.*

(De la mama).

153.—La jocul **de-a amijitul.**

Unilica,
Titilica,
Titigon,
Panagon,
Două iţe,
Rapaiţe,
Rapai mare
Porumbare,
Progonici,
Brici.

Ca şi la jocul de mai sus.

154.—*Taie, popă taie,*
Dacă nu-i tăiè,
Capul ţi-oì tăiè.
Cinci, părinte, cinci,
Cincisprezece-aici.

Când zici aceste vorbe, faci semn cu cuţitul pe un lemn, aşa că la urmă să fie 15 semne.

155.—*Una, una, una...... numai 31.*

Numărând până la 31. (Se face cu cuţitul ca la 154).

Auzită de la I. Gherveciu, Buhoci-Bacău. *Ion Preutescu.*

156.—*Tălă lungă,*
Pungă lungă,
Tălă lată,
Pungă lată,
Tălăş pi,
Cu pila'n pungă,

(Se zice repede).

[1] Am dori ca şi jocurile să fie descrise, la o laltă cu versurile ce le cuprind.

157.—*Unele*
Tutunele,
Douăle,
Ouăle,
Treile,
Ardeile,
Patràle,
'Mpăratele,
Cincile,
Opincile,
Şasăle,
Vasăle,
Şaptele,
Laptele,
Optele,
Copcile,
Năuăle,
Ouăle,
Zecele,
Berbecele.
(Din Goruneşti-Vâlcea).

C. M. Popescu.

158.—*Una, doauă,*
Iaca ploauă.
Trei, patru,
Hai la teatru (? N. R.).
Cinci, şese, şepte, opt,
Am văzut un câne mort.
Noauă, zece,
Un pahar cu apă rece.
De la Aristiţa Moisei, Nemţişor-Neamţ.

A. Moisei.

159.—*Ulcică răsbocănăţică,*
Ptruu.... de porticăniţă.

160.—*Bodaprostea care ţi-am*
bodaprostit-o asară,
Să mi-o desbodaprosteşti înapoi
cu desbodaprostea 'n sus.

161.—*Mălai dospit, răsdospit,*
Cu răsdospitura 'n sus.

162.—*O sapă lată, două sape late, trei sape late, patru sape late, etc.*

163.—*O cofă cu capac, două cofe cu capac, trei cofe cu capac, patru cofe cu capac, etc.*
De la Chifor Lazăr, Dorna-Suceava.

J. Zotta.

164.—Nani.

Nani, nani,
Puiul mamii,
Mi te culcă mititel,
Şi te scoală măricel.
Vino ştiucă,
De mi-l culcă,
Şi tu peşte,
De mi-l creşte,
Şi tu somn,
De-i dă somn.
Nani, nani,
Puiul mamii,
Eu cu mâna te leagân,
Din gură cântec 'ţi 'ngân,
Mă rog Domnului Hristos,
Să visezi un vis frumos,
Şi să te scoli sănătos;
Mă rog maicăi Precistei,
Să te aibă 'n seama ei.
Şi mă rog şi sfintei cruci,
Să gonească ori-ce năluci.
Jorăşti-Covurlui.

Pr. J. C. Beldie.

165.—*Ulceluşe răzbuţeluşe şi la gură făcută cu răscuruputenchiş.*

166.—*A căzut un pui în piuă,*
Piua a căzut pe pui,
Când era puiu sub piuă,
Când era piua sub pui,

G. Poboran.

BOTANICA POPULARĂ.

33.—Bozul.

Bozul, pe moldoveneşte, sau *bozie*, pe munteneşte, este o buruiană cu trunchiu lemnos, care în fiecare toamnă piere şi primăvara reesă. Fructele sale samănă cu ale socului; floarea e albă şi cu miros tare, iar fructele sunt negre.

Bozul are mai multe întrebuinţări în obiceiurile poporului. Este obiceiul ca după scăldarea noului născut, să scalde moaşa pe nepoată. In apa acestei scăldători se fierb mai multe buruene şi flori de câmp între cari se pune şi *boz*. Scopul punerei acestor plante este ca nepoata să se întărească şi să se scoale mai degrabă [1].

In noaptea spre Joi mari, în vărsatul zorilor, purced femeile din Banat la mormântul soţilor sau a neamurilor lor, alţii aprind morţilor focuri în curte, numite *focurèle* ori *luminiciche* ori *luminuşe*, făcând pentru tot mortul din familie o luminicică, sau menind mai mulţi morţi la o lumină. Luminicichele se fac numai cu surcele de alun sau de boz uscate, care se frâng, nu se tae, şi care, după ce sunt culese, se aduc în casă şi nici de cum nu se aşază la pământ, ci se păstrează pe masă, ori în alt loc unde-va, fără a se atinge de pământ. In locuri unde întru apropiere nu se află surcele de alun, se fac focurile cu boz uscat, cules de pe câmp [2].

In medicina babelor, bozul are multe întrebuinţări.

In descântece pentru muşcătură de şarpe, bozul joacă un rol important.

Descântătoarea ia o oală cu apă neîncepută, face cu mâna cruce prin această apă, învârtind prin ea neîncetat cu o rămurică de *boz*, sau chiar de alun ori leuştean şi zice următorul descântec:

Prinsu-s'a dihu de păr,
Păru-i prins de pele.
Pelea de carne,
Carnea de os,
Osu' sănătos,
Dă veninu' jos.
Şi şerpele dihu,
Să-şi beie veninu'.....
Cine duce veste,
Veste şi poveste,
Să beie veninu',
De-odată cu dihu [3].

In judeţul Covurlui se descântă în apă neîncepută, cu un băţ de alun şi cu *trei fire de boz*, zicându-se de trei ori acest descântec.

Selivestiţă pestriţă,
Prinde-te de peliţă,
Peliţa de carne,
Carnea de os,
Osul de alun,
Alunul de apă.

[1] Marian, *Naşterea la Români*, 280. [2] Marian, *Inmormântarea la Români*, 384.
[3] Marian, *Descântece*, 224.

Apa de să fie leac,
Să rămâe I...,. curat,
Luminat,
Ca argintul curat,
Cum Maica Precista
Din cer l-a lăsat[1].

In judeţul Romanaţi şi Ialomiţa, cu bozul se descântă de muşcătură de şerpe la vite, spălându-se vita la umflătură cu apa în care s'a descântat.

Hlujul bozului strâns în Ziua-Crucei e foarte bun de oblojele când te dor picioarele şi-s umflate.

Cu hluji de boz fert se oblojesc şi caii, când au umflături la picioare.

Când paserile vor face păduchi, mai cu samă puii, cari pier din această cauză, să se pue în coteţ, unde dorm ele, *boz* verde şi se vor stârpi păduchii[2].

Poama de boz e bună pentru dropică, un fel de umflătură de mâni şi de picioare la oamenii cari zac de mult. Pentru ca să căpătăm doftoria de dropică, iată cum se urmează.

Se culege toamna, mai ales în Ziua-Crucei, o oca de poamă de boz coaptă bine, se fierbe jumătate ocă zahăr până ce se leagă, se amestecă cu poama, se mai ferbe puţin de se face ca un fel de dulceaţă, se pune într'o oală curată smălţuită şi se lasă la răceală.

Să ia apoi o altă oca de boz, se pune într'o oca de spirt şi se lasă şepte zile la căldură; apoi se ia câte o linguriţă de poamă îndulcită şi câte un păhăruţ de rachiu şi nu se isprăveşte doctoria de luat şi se vindecă bolnavul.

Oblojelele cu boz, când te dor picioarele, să fac aşa:

Se ia un ceaun mare şi se pune în el apă; bozul trebue să fie cules în ziua-Crucei, şi se lasă să fiarbă bine. Când ciubărul în care se prepară oblojelile e pe jumătate, şi după ce s'a răcit puţin, bolnavul se vâră cu picioarele în el şi le ţine cât-va timp. Se înferbântă apoi câţi-va *bghicaji* (sarea mâţei) şi se pune în ciubăr. Când aburii încep a eşi, bolnavul se acopere pe picioare şi şede acolo până ce asudă bine.

Frunze de boz ferte, puse pe picioare şi învălite cu petice încă e bine de pus.

A. Gorovei şi M. Lupescu.

---

[1] *Buciumul Instrucţiunei* (Galaţi) I, 139.
[2] Lupaşcu, *Medicina Babelor*, 131.

DATINE ŞI CREDINŢE.

732.—Colacii. Se obicinueşte ca după botez, naşului, să i se aducă „colacii". Se aduc sau de fin, sau de părinţii finului.; sau la un an, doi, după botez sau la zece ani, chiar şi două-zeci de ani. Nu se ţine în samă, când trebue să se aducă, dar ceia ce se ţine în seamă este *cu să fie aduşi*. Căci dacă nu se aduc, atunci finului greu îi iesă sufletul şi pe „ceia lume" în zădar umblă să-i ducă lui naşu-său colacii, căci el nu-i primeşte ci îi zice: „Să-mi fi dat, cât am fost pe ceia lume, unde şi eu te-am botezat". Iar finul amar se mai trudeşte din astă pricină.

Sub numele de colaci se înţelege: unul sau doi *colaci*, un bariz, naşei, sau o cămeşă naşului cusută şi înflorită frumos. Apoi, un sopon, smochine, strafide, zahar şi altele. Se aduce odată cu colacii şi o găină, care nu lipseşte nici-odată, deasemeni şi o sticlă de vin. Veniţi la naş, aci li se pregăteşte o masă, gustând cu toţii din darurile aduse şi din alte mâncăruri pregătite de naş.

Finul când vine cu colaci, trebue să vestească pe naş cu o zi sau două mai 'nainte. Naşul dărueşte pentru colacii aduşi, finului, un dar care poate fi sau în bani sau în altceva potrivit colacilor aduşi ca valoare. Naşul, dă de obiceiu, din daruri, finului, înapoi pe jumătate, —dacă voeşte—însă nu-i obligator.

Naşului de la cununie, finii, vin la săptămâna *„cu plăcinte"*. La naş, acum, se aduc şi lăutari şi cheful şi veselia e şi mai mare. Ba chiar se prind şi la joc şi veselia se sparge tocmai în ziuă, dacă naşul are gust de. petrecere.

Naşului de la cununie i se mai zice şi *nan* şi naşei *nană*.

Din Jorăşti-Covurlui. *Petru Gh. Savin.*

733.—Anul nou. Fetele, nimic nu aşteaptă mai cu nerăbdare decât ziua de Sf. Vasile.

In seara spre Sf. Vasile se strâng mai multe la un loc, la o casă unde ştiu a fi mai de capul lor. Mai întâi încep pe rând a-şi lega ochii, adică una îşi leagă ochii şi una o duce de mână pe cea cu ochii legaţi. Cea cu ochii legaţi ţine în mână o strămătură roşie şi aşa merg la un gard şi numără nouă pari şi pe cel de-al noulea îl leagă cu strămătura cea roşie. Işi desleagă ochii să vadă cum are să-i fie barbatu'. De se întâmplă să fie paru' scurt, atunci bărbatu' are să-i fie mic; iar de va fi parul lung, atunci bărbatul are să-i fie înnalt. Şi iară de va fi paru' cu scoarţă, atunci bărbatul care o va lua va fi bogat, iar de va fi fără scoarţă, va fi sărac.

Aceasta se repeţeşte de toate fetele câte sunt la un loc.

După aceia fac nişte ţidule ca şi cum ar trage la sorţi. Cum îi va fi barbatul acum ştie, mai vrea să ştie cum îl chiamă. Pe fie-care ţidulică scrie numele unui flăcău. După ce sunt scrise toate, le fac ţeviţe, le pun într'o pălărie, în care le amestecă şi după aceia ia fiecare câte una, şi care nume a pică a fi scris pe ţidulică, acel fecior o va lua. Şi după aceia se duce fie-care la fântână, la miezul nopţii, cu o lumânare aprinsă şi se uită în fântână. Dacă îşi vede chipul zice că se va mărita în iarna ceea, iar dacă nu şi-l vede, crede că va rămâne nemăritată.

Ca să ştie de se vor mărita sau nu, mai ştiu ceva. Merg câte una la coteţul unde doarme porcu' şi zice: „haţ în ist an", şi dacă porcu' se trezeşte, se va mărita în anu' ista şi dacă nu se trezeşte din data d'intăi, zice mai departe: „haţ la alt an", şi aşa că la al câtelea număr îi răspunde porcul, în atâţia ani se va mărita.

O fată care trăeşte bine cu un fecior şi nu ştie dacă o va lua de nevastă sau nu, îşi face o turtă din făină de grâu cu sare, cam câte de-o câtime şi după ce-o coace, o unge cu miere şi o mănâncă şi mâncând-o zice:

Eu mănânc turtă cu miere,
Să mă iee de muiere;
Eu mănânc turtă cu sare,
Să-i fiu dragă aşa de tare,
Făr' de mine să trăiască,
Pe alta să nu iubiască,
Dumnezeu să mi-l ferească.

O părticică mică din turtă lasă şi face tot chipul de o dă drăguţului s'o mănânce.

Mai pune în vatra focului două grăunţe de orz şi dacă sare orzul în sus atunci îi este dragă şi o va lua, iar dacă se învârte în foc fără să saie, atunci îşi cam pierde nădejdea.

Mai pune doi peri de porc în foc şi dacă se împreună amândoi când încep a arde, atunci e semn bun, iar dacă nu se împreună, atunci rămâne nemăritată.

Nici oamenii bătrâni nu se lasă mai pe jos. Un tată de familie vrea a şti dacă i se va întâmpla moarte în casă sau nu. Se caută atâtea bucăţi de lemne câte suflete sunt în casă şi toate le numeşte cu numele celor din casă, lăsându-se aşa peste noapte. Dacă se vor găsi dimineaţă toate răzămate de părete (că aşa se pun seara), atunci nu va muri nimeni din ei peste an, iar de se află unul picat, atunci cel numit are să moară.

Vatra-Dornii, Bucovina — Teofil Bizom.

734.—Nici odată să nu se îngroape mortul în ziua de anul nou, căci tot anul vor muri oameni în acel sat.

735.—Când urla cânele la casă, va muri cineva.

736.—Cât timp e mort în casă, nu se mătură casa din fund la uşă, ci de la uşă spre fund, pentru a nu muri mai mulţi din casă; nu se dă gunoiul afară, şi nici nu se petrece pe cel ce-a venit să vadă mortul

737.—Când te mănâncă tălpile picioarelor, e sămn ca să-ţi pui pingele pentru joc.

738.—Murind cineva, până ce moare altul după el, sufletul îi şade la opreală, la 'nchisoare.

739.—Nu se păduche cămeşa după ce ai lepădat-o, căci îţi cauţi sărăcia.

740.—Sâmbătă nu se dă leşia afară, căci faci rău sufletelor celor răposaţi.

741.—Să nu te răsteşti cu cuţitul asupra cui-va, căci îi iei păcatele; asemenea şi când vorbeşti pe mort de rău.

742.—Când zboară păsări pe sus, în cârd, de înfingi încetul cuţitul în pământ, descântând un anume descântec, vor cădea; asemenea şi când zboară vre un om pe sus, dus cu farmece la ibovnica lui—fără voia şi ştirea sa—; însă cuţitul să-l înfingi încetul, căci altcum, va cădea de-odată mort[1].

Hănţeşti-Dorohoi. *N. V. Hânţescu.*

743.—Ca să ştii cum îţi va chema ursita, în seara de ajun, a Sf. Vasile, să întrebi cum îl cheamă pe cel dintăi urător, ce-ţi vine la fereastră. Cum îl va chema pe dânsul, aşa se va chema şi ursita ce-ţi vei alege.

744.—Ca să ştii cât de bogată îţi va fi ursita, tot în ajunul Sf. Vasile, te duci noaptea şi numeri zece pari cu ochii închişi. Cum va fi al zecelea par, aşa va fi şi ursita. Neted—calic; ciotoros—bogat; subţire—om mic; lung—om înalt şi bine făcut.

745.—Ca să ştii când te vei mărita, în ajunul Sf. Vasile, te duci în coteţul porcului şi îi faci mai multe întrebări, zicând: —Haţ, porcule, odată! De răspunde la întrebarea întăi, însamnă că chiar anul acela te vei mărita.

Nemţişor-Neamţ. *A. Moisei.*

746.—Cine mănâncă ouă în ziua de paşti, pe acela are să-l doară mijlocul la secere.

747.—Când zboară gâştele prin ogradă, se zice că are să ploaie.

---

[1] D-v credeţi? Mie mi-au spus persoane vrednice de crezare, c'au văzut într'o zi de vară, în amiaza mare, sburând un om la înălţimea unui brad, strigând „apă! apă!" Şi că o moaşă uitată de moarte, Chiticeasa, ar fi zis, că ea să-l fi văzut, c'un cuţit îl cobora jos. Ce ziceţi? N. V. H.

—Ridic din umere. Am văzut „Somnabulul de la Pantelimon" şi n'aşi mai dori să-l văd! T. P.

748.—Când te mănâncă pielea, se zice că are să ploae.

749.—Când se scaldă vrăbiile în drum, se zice că are să ploae.

750.—Când cântă cocoşul seara, după ce a înnoptat, se zice că are să ploae.

751.—Când se umezeşte sarea, se zice că are să ploae.

752.—Când es furnicile pe prispă, se zice că are să ploae.

Gohor-Tecuci. *V. Gh. Beldie.*

753.—Fata cea mare să strângă masa îndată ce au ospătat toţi, că altfel de-o lasă mai mult, nu se mărită aşa degrabă.

754.—Când te duci unde-va şi găseşti stând la masă, e semn că-ţi trăeşte încă soacra.

755.—Dacă cine-va e bolnav de *ducă-se pe pustii* (epilepsie), se îndreaptă numai decât dacă în timpul când e apucat îl muşcă de un deget un *mezin* sau *mezină* (băiat sau fată, om sau femee, cel de pe urmă născut).

756.—In ziua de Crăciun, e bine să mănânci *lichiu* (pâne de grâu), că astfel vei fi sătul tot anul—te vei sătura foarte degrabă, chiar cu puţină mâncare.

757.—Fluturii de noapte, cari vin pe la lumină, sunt sufletele celor răposaţi.

Tuţcani-Covurlui. *J. O. Zugravu.*

CÂNTECE.

788.—*Fa Mariţ'-ascultă bine,*
Dă-te'n dragoste cu mine,
Că de-aici pân'la isvor,
Ţi-i drumul cam depărcior.
—Dute 'n treaba dumitale,
C'amuş sţrig badea din vale,
Of şi-amar şi vai de tine,
De te legi cumva de mine.
—Fa Mariţă şi iar fa,
Nu te mai sborşi aşa,
Şi nu fă aşa 'nţinată,
Las' să te sărut odată.

35.—Fa Mariţă.

—Dute 'n treaba dumitale, etc.
—Fa mariță, badea tău,
Îi un prost și-un nătărău,
Și se poartă cu suman,
Coșcogemi-te țăran.
Iară eu is cu surduc,
Și de doru-ți mă usuc.
—Dar să fii și domnitor,
Să te faci și scrum de dor,
Că pe badea nu l'ași da,
Nici pe opt ca dumniata.
Dute'n treaba dumitale, etc.
Din Capu-Câmpului, Bucovina.
Victor Morariu.

789.—*Alunaș cu-alune multe,*
Eu mă duc până la munte,
Tu rămâi cu gânduri multe.
Alunaș cu-aluni de vară,
Eu mă duc puțin la țară.
Alunaș cu-alune bune,
Eu mă duc până în lume,
Sufletu-mi rămânĭ la tine.
Ingrijește-l puică bine,
Și mi-l leagă 'n batistuță,
Căci tu mult mi-ai fost drăguță.
Leagă-l în batistă albă,
Și dă-l pe apă să meargă.
De-ar sta și s'ar scufunda,
Puica tot m'a aștepta;
Iar de-a merge 'n jos pe apă,
Puica tot mă mai așteaptă.

790.—*Foaie verde magheran,*
Măi, măi.
Ghițișor de peste deal,
N'ai venit la noi de-un an,
—N'am venit că n'am putut,
C'am fost bolnav și-am zăcut.
Ș'am zăcut un an și-o vară,
Și-o lună de primăvară.
Și când bine m'am făcut,
Am cerut cal împrumut,
De-am venit și v'am văzut.
C. Atanasiu.

791.—*Foae verde iarbă neagră,*
Maica, taica tot mă 'ntreabă,
Care muncă mi-i mai dragă.
Eu, mereu, mereu le spui :
Munca cea din vitejie,
Cu pistoale vinetie.
Giaba biau, giaba mânânc,
Giaba mijlocul mi-l strâng.
Dacă n'am arme să'ncing,
Și-un cal bun ca să-l înching.
Căci voinicu' nearmat,
E ca știuca pe uscat.
Și voinicu' fără cal,
E ca peștele pe mal,
Și ca mărul lângă drum,
N'are pace nici de cum.
Câți trec îl zburătuesc,
Și de crăngi îl sărăcesc.

792.—*Ș'am zis verde de-alunică,*
Dragul maicăi Ghițulică,
De când te-ai îmbolnăvit,
Cu gura n'ai mai vorbit,
Numai din mâni mi-ai făcut.
Călărașii c'o venit,
Maica'n poartă le-o eșit,
Două vorbe le-o grăit:
Călărași, descălecați,
Luați caii și-i plimbați.
Și-i plimbați prin busuioc,
Ghițișor n'are noroc,
Și-i plimbați prin mintă creață,
Ghițișor nu are viață.
De la C. Ciortescu, Idrici-Fălciu.
Gh. C. Arteni.

793.—*Foae verde de năut,*
De când maica m'a făcut,

Tot în codru am crescut,
Şi nimeni nu m'o ştiut:
Nici luna,
Nici soarele,
Numai căprioarele.
Surioară, căprioară,
Urcă-te 'n două picioare,
Şi roade codru' pe poale.
Roade poala codrului,
Să văz ţara Oltului.
S'o văz bună-i,
S'o văz rea,
Să văz şi pe soră-mea,
Măturând bătăturà.
Cu mătura măturând,
Cu lăcrămioare stropind.

794.—*Foaie verde ş'o sipică,*
Cine mi-are ibovnică,
I se pare noaptea mică,
Şi plocada uşurică.
Cine n'are, n'are, n'are,
I se pare noaptea mare,
Şi plocada grunj *de sare.*
Titeşti-Argeş. C. N. Mateescu.

795.—*Inimioară cu venin,*
Nu te-oi mai vedea râzând,
Nici voe bună făcând.
Inimioara mea din sân,
Mult e plină de venin :
De-ar fi de trei şerpi muşcată,
N'ar fi-aşa de 'nveninată.

796.—*Am auzit din bătrâni,*
Că tare-i greu prin străini ;
Dar eu încă n'am crezut,
Până m'am dus şi-am văzut.
Fie pânea cât de bună,
Dacă e'n ţară străină,
Tot se face glod în gură.
Fie pânea cât de rea,
Dar dacă e'n ţara mea,
Tot îmi pare ca miereà.
Humuleşti. Zahei Grigoriu.

797.—*Foae verde trei smicele,*
Trei smicele, trei nuiele,
Auzi, lele şi iar lele,
Despăgubeşte-mă lele,
De părăluţele mele,
Care-am muncit eu pe iele,
Din tinereţele mele.

798.—*Foaie verde trei smicele,*
Trei smicele, trei nuiele,
Pe deasupra casii mele,
Trece-un pâlg *de turturele,*
Nu e pâlg de turturele,
Alea sunt dragostele mele,
Care mă iubeam cu ele,
Din tinereaţăle mele [1].
De la Stan V. Licescu, Catanele-Dolj.

799.—*Frunză verde de doi sfanţi,*
Fa, leliţă, din Galaţi,
Ia-mi cuţitul din ficaţi.
Nu-l lăsa să ruginească,
Ficaţii să-mi putrezească....
Frunză verde de dudău,
Că n'a lăsat Dumnezău,
Ce-oi iubi să fie-al meu,
Şi să mor când oi vrea eu :
Că n'aşi muri nici odată,
Pân' n'aşi iubi lumea toată.
Frunză verde solzi de peşte,
Că tot iubind la neveste,
Mi-a dat barba fără veste,
Şi mustăcioara d'un deşte
Iubita mi-a scos barbà,
Şi dragostea mustaţà.
De la D. St. Minea, Catanele-Doljiu.
Şt. St. Tuţescu.

[1] Vezi „Poezii populare“ *Canianu* p. 158 şi *G. Dem. Teodorescu* p. 305.

800 —*Strigă Petrea dintre lunci,*
Dintre lunci, dintre prelunci.
—*Ce strigi Petre dintre lunci,*
Ori ţi-i foame, ori ţi-i sete?
—*Nu mi-i foame nici mi-i sete,*
Un şarpe mare m'o 'nghiţit,
M'o 'nghiţit pe jumătate,
Jumătate nu mă poate.
De-mi eşti mamă cu dreptate,
Bagă mâna de mă scoate.
—*De cât eu fără mânuţi,*
Mai bine fără Petruţ.
—*De-mi eşti tată cu dreptate,*
Bagă mâna de mă scoate.
—*De cât eu fără mânuţi,*
Mai bine fără Petruţ.
—*De-mi eşti dragă cu dreptate,*
Bagă mâna de mă scoate.
—*Mai bine eu făr' mânuţi,*
De cât fără de Petruţ.
Iară mâna c'o băgat,
Şi pe Petruţ l'o scăpat.

Cântec din jud. Suceava, auzit de la Gheorghe Ciobanu.

N. Jancu.

O SAMA DE CUVINTE.

Răspunsuri la întrebările din No. trecut p. 161[1].

1227—1287

Fofoloage (*fotoloage* n'am auzit): In jud. Gorjiu, sânt *fofoloage* gâştele acelea nu tocmai *sbârle*, măricele, cu pieptul lăsat în jos, leneşe, moi, molatice. In jud. Doljiu: răţişoarele, bobocii (bobocеii) atunci când sânt foarte mici, când de-abia se ţin pe picioare,—când merg, se împedică şi dau în cioc, ori în coadă, fiind-că sânt mici şi nu-şi pot ţine cumpăneala pe picioare, adică sânt *fofoloage*, sânt *tăfăloage*, moi, molatice.

Este obiceiul de li se tund coadele,—atunci când umblă prin băltoage, prin apă—, căci li se usucă noroiul de coadă (de firele acelea). In felul acesta ele se uşurează şi nu mai cad.

A frâncuì: In jud. Mehedinţi, *a frânguì* înseamnă a mai lungì (ceva, o funie, o frânghie), a mai da drumul. „Mai *frânguie* calul ăla niţel, că toacă tot!“, adică să-i mai lungească funia, (frânghia, priponul), să-i mai dea drumul funiei (acolo unde este priponit), ca să poată ajunge mai mult loc cu iarbă ca să pască.

In jud. Gorjiu: a legà un cal spre a-l potcovì. Tot în Gorjiu, în altă parte: a mai lungì din funie un cal, a-l mai lungì din *hăţ*, când este înhămat la car, căruţă, înnaintea boilor. In Doljiu n'am auzit.

Hăţul (în Doljiu) este o frânghie legată de falca calului (de căpăstru) şi de înaintea boilor, de resteu, sau jiglă. De el se apucă şi se zice, trăgând: „*Hăţ hăţ*“ şi calul o ià într'acea parte unde îl trage.

Frecuciu: —„Ce mă, te găsì *frecuciul?*....“ De multe ori te mănâncă

[1] In [illegible] 6 s'a tipărit *frecuguì*, în loc de *frângu*ì

ceva pe spate, ai o mâncărime şi vrei să te scarpini şi nu poţi; duci mâinele peste umeri, nu poţi, le întorci pe la spate, nu poţi; chemi pe altul să te scarpine şi nu te scarpină bine, mai mult te gâdelă, atunci alergi la un pom, la pragul uşii, etc, ca să te scarpini, să te *freci*..... Şi atunci te-a apucat *frecuciul!*.... (Doljiu).

In jud. Doljiu (prin unele părţi): (Vezi fig. 34).

A.—1. *Moţul* porumbului,—*chica;* 2. *Frunzele;* 3. *Druga* (şi ruptă, *porumb);* 4. *Covrag* (*tulean* se zice celor rămaşi după ce s'a tăiat partea de deasupra *drugei,* ca nutreţ). Celor tăiaţi pentru nutreţ li se mai zice şi *coceni;* 5. *Rădăcina cu mustăţile* porumbului; 6. Al doilea rând de rădăcini.

B.—1. *Foile* porumbului; 2. *Frunzele;* 3. *Foi* de cocean; 4. *Cotorul* drugei.

C.—(Drugă curată), 1. Un *porumb* (boabele drugei); 2. *Cotorul,* în prelungire cu *coceanul* porumbului, pe care sânt aşezate boabele.

In jud. Gorjiu (prin unele părţi).

A.—1. *Spicul* porumbului; 2. *Frunzele;* 3. *Druga;* 4. *Tuleanul;* 5. *Rădăcina;* 6. *Al doilea rând de rădăcini.*

B.—1 *Foile* porumbului (drugei); 2. *Mustăţile;* 3. *Frunzele* de la cotorul drugei; 4. *Coceanul* cotorului drugei.

C.—1. *Drugă* de porumb; 2. *Cotorul* coceanului.

N. J. Dumitraşcu.

Fotoloage este,—după cum are însemnarea prin partea de sud a judeţului Vâlcea— un cuvânt de desmierdare, cuvânt dintre cele mai dragi oamenilor de la ţară. In vechime se intrebuinţa mult mai des de cum se întrebuinţează astăzi. Doar pe copii îi auzi —în nevinovăţia lor— desmerdând cu acest cuvânt, atât pe fete cât şi, în genere, pe animalele şi paserile drăgăstoase. Deci, este un calificativ, pe care dacă ar fi să-l traducem în limba înţeleasă de toţi, ar suna: scump(a), drăguţ(ă); (cum este în limba latină: *columba, spes* [mea] ş. a.).

Formele acestui cuvânt sunt multe: pe lângă *fotolog(e)* şi *fofolog(e),* prin sus numita parte a judeţului în chestie se întrebuinţează mai cu seamă forma: *fofoloc.* Poate că *c* de la urmă s'a pus tocmai spre o mai uşoară pronunţie, în locul lui *g.* De altfel, astfel de schimbări sunt prea obişnuite în limba noastră.

A frăncuì[1]. In limba veche avem în loc de franc (leu) cuvântul sfanţ, care avea cam aceiaşi valoare (0;96). In limba populară de pe la noi, se găseşte verbul *a sfănţuì* (pe cineva)—a lua 9 piei de pe un om—a-l înşela cu socoteli pretinse drepte sau după cum se mai zicea în vechime, cu multe cuvinte turceşti: *un ort, un zlot, un tult, şi-o oală*

[1] *Frăncuì* nu *frâncuì.*

cu unt. Cuvântul „sfanț" pierzându-se odată cu obiectul, noțiunea sfanț, s'a pierdut —aproape— din graiul poporului și verbul „a sfănțuì".

Cu cuvinte cărturărești: a căzut în desuctudine. Dar în locul lui trebuia pus alt cuvânt, care să însemneze aceiași lucrare. Acum limba nu mai întrebuințează cuvântul *sfanț* ci *franc* Deci din ruinile lui *sfănțu(i)esc* (sfanț) clădi ea (limba) pe *frăncu(i)esc.* Am spus că din ruină și am, cred, dreptate: terminațiunea *u(i)esc* este împrumutată, luată, de la *sfănțuiesc* la *frăncuesc.*

Terminologia popușoiului (Vâlcea—a porumbului).

Firul întreg al porumbului se numește *cocean.* Copiii de la țară fac din *coceanul* porumbului niște jucării de cântat, scoțând cu briceagul ațe din el, de la un nod până la altul și întinzându-le cu niște mici bucăți de lemn pe cari le pun sub acele ațe. Fac astfel două bucăți, cu două sau mai multe „coarde" și apoi pe una o fac „arcuș" de vioară în limba lor „diplă, diblă", pe alta „*diblă*". Mai fac tot din coceni și cărucioare cu roate de dovleac.

Rădăcinile se numesc în genere *mustăți* (ca și la vie, la leandru, etc.) dar mai ales cele care se văd la fața pământului.

Rădăcina principală (pivotul) se numește *fus,* după asemănarea ce o are cu fusul. Când porumbul este mic, firile se numesc *còpili* și smulgerea lor unde sunt de prisos în *cuib, mușuroiu,* se numește *copilire.* Aceste fire se mai numesc și *copileți.* Ele se adună, după prașilă (săpat) de fete și copilași, ducându-se acasă pentru gâște.

Frunzele porumbului se numesc și *foi.*

Rodul se numește *puică* atunci când este încă mic, până nu i-a dat încă *mătasa.*

Mătasa este smocul de fire castanii—închise, deschise sau gălbui, care se ivește după o desvoltare oare-care a rodului. Când a dat matasa, *puica* își schimbă numele adesea în „*drugă*". Druga este învălită de *foi* (nu au o altă numire). Chiar după ce s'a desfăcut de ele are tot numele de *drugă,* când fructul este bine desvoltat și frumos, iar când este mai puțin desvoltat are numele de *porumb;* când e pipernicit se numește *chiciură* (de la numele de „drugă" se trage, credem, cuvântul a *îndruga,* a face, adică, prin firul caerului, fusul gros ca o drugă, a pune fir pe fus).

Druga are ca și *chiciura* sau *porumbul* trei părți: corpul propriu zis càre se numește cu cele trei numiri de mai sus; *cotor,* partea de unde dau foile și în urmă *mucul,* moțul alb de la capul rodului.

Când sunt să se bage în pătul, porumbii (drugele) se curăță de *cotor, mucuri,* dar mai ales de *mătasa* rămasă de la curățat (*curat*—ter-

menul popular) printre *boabe*. Motivul acestei curăţiri este de a lipsi pe şoareci de acest preţios puf, la facerea cuiburilor lor.

Repet că desfacerea *foilor* de pe *porumb* (drugă) se numeşte *curat, curare*. Dacă se *cură* sau se *curăţă* boabele de pe drugă (porumb) rămân *cocenii*. Prin urmare cu numirea de *cocean* se numeşte şi *druga fără boabe* şi *firul* de porumb care are în vârf un *spic*.

Toamna se tae firele şi se leagă în snopi, cari se aşează pe câmp în *teancuri* (culcaţi unul peste altul în aceiaşi direcţie), sau se pun în picioare unul rezămat de altul (ca corturile) şi formează *glugile*. *Pe venire* (când are înlesnire), omul îi cară acasă, unde îi face tot *glugi*, sau face un schelet de cort lungăreţ, *de lemne* (o *cherestea*), pe care aşează în rânduri de jos în sus snopii, aşa că apa să nu pătrundă înlăuntru cortului acestuia care se numeşte *şatră*. In şatră se înfundă, se bagă foile cari au eşit de la *curat* şi păstăile, *tecile* de fasole sau alte plante cu teci, uscate, cari servesc ca nutreţ pentru iarnă. După ce se isprăvesc de băgat foile şi tecile, se astupă la gură şatra tot cu coceni, lăsându-se numai o mică gaură: *copcă*. Când iarna se începe gluga sau şatra, se zice că am făcut *şmugă*, început.

Boabele de porumb sunt aşezate în *şiruri* sau *rânduri*. Incă o numire a firului de porumb când nu este încă deplin desvoltat, când este încă plin de viaţă, verde şi frumos, când se poate *frânge repede* şi când n'a dat încă în galben,—o numire are atunci, dar numai atunci şi aceia este *covrag*.

Când se caută puicile să se vadă dacă au făcut sau nu boabe, şi se dau foile de la vârful puicii la oparte, se zice că se *zgâmşeşte* porumbul (puica).

Când au început să dea boabele, se zice că porumbul are *gingii*, ca în gura omului: dinţii mai pe urmă ca gingiile; porumbul se numeşte atunci *îngingiat*. Mai târziu se numeşte porumb cu *boabe de lapte*; iar când începe să se coacă, se zice de porumb că *a dat, bate în galben*. Partea de frunză (foae) a covragului, care învăleşte o parte dintre *noduri* formează ceia ce se numeşte *teaca* frunzei.

Făureşti-Vâlcea. *Gh. F. Giauşeanu.*

A.—1. *Moţul* sau *spicul* porumbului ; 2. *Foi*, fie verzi, fie uscate ; 3. porumb în foi; când e mic i se zice *puică* ; 4. *Covrag* sau *covreag* (une ori şi fir de porumb când e mai mic) numai când e verde, iar când este uscat i se zice *cocean* (coceni); 5. Rădăcină cu mustăţi; 6. *Copili*, alte fire de porumb care cresc în sus din dreptul nodurilor covreagului în atingere cu pământul. Toate, la un loc, se zic cu o vorbă „*porumb*".

B.—1. Foi, propriu zise; 2. *Mătasă*; 3. Foi; 4. Cotor.

C.—*Drugă de porumb:* 1. Boabe; cotorul coceanului pe care sunt boabe de porumb.

Ştefăneşti-Vâlcea. *Ioan N. Popescu.*

GLUME, JÂTII, TACLALE.

166.—Spovedania ţiganului.

Nu-ş cum se nimereşte, că odată —se vede că luându-se după români— merge şi ţiganul să se precistuiască. Şi fiindu-i cam frică de odată, s'apucă el colo să înşire popei la păcate mai mititele.

—Spune dacă n'ai făcut ceva mai rău, bre Hasane, zice duhovnicul, —dacă n'ai furat, n'ai bătut pe cine-va....

Ţiganul mai prinde-oleacă la curaj, dar tot cam cu jumata' de gură:

—Ba ţi-oiu spune, părinteo, mânca-ţi-aş; ţi-oiu spune, ce să mai înconjor.... Odată, părinte, am bătut *cojocul* mamei de l'am făcut ferfeniţi!

—Măi ţigane, d'apoi nici asta nu-i un păcat numai decât! Spune altecelea.

—Dă, aşa o fi părinteo, da' vezi că... *era şi mama 'ntr'însul!*

Auzită de la d. M. Teodorescu, Ciorteşti-Vaslui. *I. Neculau.*

167.—De-ale lui Nastratin.[1]

Cică la un drum mergeau oare-cum trei tovarăşi. Ajungând la un han cunoscut, stătură acolo pe cheltuială, vre-o două zile, căci nu era de plecat fiind timpul dinpotrivă. Când să plece, cerură să le dea ceva mâncare ca să ţie pe drum şi negustorul, neavând ce le dà, le fierse douăzeci de ouă, sau zece câte-o fi fost, că eu nu eram pe-acolo!

La plată se socotì dormitul, grija cailor, mâncarea şi băutura lor, numai de cele zece ouă uitaseră şi unul şi ceilalţi. Trecură trei ani de la această împrejurare, când tovarăşii aceştia poposiră tot la hangiul cu ouăle. După ce se cunoscură şi poposiră în pace, cel mai bătrân dintre tovarăşi, căruia îi plăcea cinstea, zise hangiului:

—Ia ascultă măi nene, ţi-aduci aminte că în cutare timp, noi am tras la dumneta şi nu ţi-am plătit zece ouă fierte? făceà 2 lei, poftim cinci, eşti mulţumit?

—Ba mi-aduc, jupâne, dar drept să-ţi spun că ouăle de-acum trei ani, trebuesc plătite cu 100 de lei.

—Cum se poate? glumeşti sau râzi de noi, ziseră călătorii.

---

[1] Vezi povestirea No. 134.

— Da' nici gândesc, şi să ştiţi că de nu-mi plătiţi pe dată cât v'am spus, vă dau în judecată.

Şi îndată a făcut hârtii, şi au avut înfăţişare la proces. Judecătorul întrebă pe reclamant să-şi spue păsul şi el după ce spuse cum au stat drumeţii la el şi găzduiră, mai zise: „Zece ouă într'o vară scot zece pui. Acei pui în a doua vară se fac cloşti şi-mi fac iar câte zece ouă şi zece pui fiecare, ceia ce fac 100 de capete de păsări, acele 100 câte zece fac o mie. Ce? să-mi plătească îndată suta de lei, c'apoi ridic preţul" şi gândindu-se la câştig îşi tot mângâia barba.

Când auziră pârîţii că şi judecătorul întăreşte spusa hangiului, se luară de gânduri şi făcându-se tot mititei se trăgeau încet înapoi spre uşă, şi unul ieşi şi o luă la fugă după apărătoriu. Pe vremea aceia cel mai meşter avocat era nenea Nastratin Hogea. Cum ajunse la dânsul, negustorul îi spuse cum stă pricina şi cum a hotărît judecata.

— Bun! zise Nastratin. Du-te şi spune judecătorului că nu sunteţi mulţumiţi cu hotărârea luată şi aşteptaţi până vin eu.

Acesta mulţumindu-i, se întoarse la judecător şi-i spuse ce-l învăţase Nastratin, şi că ce-o zice apărătoriu, aceia fac şi ei. Il aşteptară un ceas, ba chiar două şi pierzându-şi judecătorul răbdarea, trimise un aprod să-l cheme. Când ajunse la el ce să vezi? Fierbea nişte grâu şi zise că vine numai de cât, că grâul e gata şi-l trimete la câmp să-l samene, că răsare mai iute. Aprodul se cruci şi ducându-se îi spuse în taină judecătorului ce văzuse şi acesta făcu haz şi se hotărî să-l râdă. Nu trecu mult şi iaca şi Nastratin venì ca furtuna.

— Da' ce întîrziaşi atâta?

— Mă ertaţi Măria-Voastră, că avusei de lucru cu nişte grâu, l'am fiert şi l'am trimes la câmp să-l samene, că răsare mai iute.

— Ha, ha, ha! isbucniră sala într'un râs. Ptiu! bată-te norocul că tare mai eşti nerod, zise judecătorul. Da' cum se poate să răsară grâul fiert?

— *Da' cum să poate să iasă pui din ouă fierte*? Mă mir că mai râdeţi de mine şi pe Dumneavoastră nu vă vedeţi. Am făcut şi eu după o judecată dreaptă.

Şi iaca aşa i-a scos Nastratin din încurcătură, de se tăvăliau de râs cei de faţă; dar a pus în cofă şi judecător şi tot.

Auzită de la moş Gh. Jălescu, Chilia-Veche. *N. J. Munteanu.*

CRONICA.

* Biblioteca noastră urmează cu No. 2, coprinzând **Clăcăşeşte**, un mănunchiu de *Glume, jâtii, taclale şi polojănii*, culese şi scrise de unul din cei mai harnici culegători ai noştri. Vorbind despre felul cum sunt redate aceste înţelepte producţii popu-

lare, ni s'ar bănuì oare-care părtinire. Spună alţii, cari vor şti să spună; eu mărturisesc despre căldura cu care sunt întovărăşite.

• A apărut **Şezătoarea** vol. XII, coala 1—2, cuprinzând *Datinile, obiceiurile şi credinţile Armenilor din ţările române*, după lucrările lui *D. Dan*, traduse şi amplificate de *Grigore Goilav*, şi începutul unei schiţe populare *Scripcarul Şerban* de *Hristian Ţapu*, care seamănă cu prea frumoasele schiţe ale lui Ion Pop. Reteganul. Dar, vorba ceia,—şi-o spunem cerându-ne iertare—seamănă dar nu răsare. Bucata întreagă am cetit-o acum 5—6 ani mi se pare, într'o *Biblioteca hazlie*.

• Şcolarii normalişti din Bârlad petrec în fiecare Sâmbătă seară în sânul societăţii lor „Ion Popescu", unde se cântă româneşte şi foarte frumos, se ascultă citiri şi se dau sfaturi. I-am văzut şi ascultat la 11 Iunie şi n'am cuvinte îndeajuns ca să le laud sprintenia picioarelor în „Banul Mărăcine", dibăcia arcuşului şi tremurarea sufletelor în Doina bănăţeană şi Hora dela Văleni, iar mai presus de toate căldura sufletească pentru tot ce este al nostru.

Un şcolar a vorbit chiar despre rostul literaturii populare în păstrarea firii noastre îndemnându-şi prietenii să culeagă şi să nutrească revista aceasta pe care n'o văd toţi cei care trebue s'o vadă. Vom vedeà însă folosul, întâi al celui ce dă sfaturi şi apoi al celor ce ascultă. Pentru că în vremurile noastre multe se pot întâmpla.

P.

• In „Junimea Literară", No. din urmă, d. Em. Popescu începe un frumos studiu privitor la literatura poetică a poporului nostru şi cu deosebire vorbind despre *Balade*, le împarte după vechiul obiceiu: 1. *Balada mitică* (Soarele, Luna, Iovan Iorgovan, Balaurul); 2. *Balada mitică-istorică* (Miul, Meşterul Manole, Toma Alimoş, Păunaşul codrilor, Chemiş, etc.); 3. *Istorice*, cari şi ele se pot împărţi în: a. *Balade eroice* (Ştefan, Mihaiu, Iancu Huniade, Novac) şi b. *Balade haiduceşti*—Istorisiri despre haiduci,—oameni vrednici şi mâni deschise pentru popor, frica ciocoilor şi fulgerul fanarioţilor. Studiul d-lui Iorga despre Balada populară, se vede că n'a fost cercetat; iar revista „Ion Creangă" e atât de folositoare când e vorba de aceste îndeletniciri de a afla duhul cel curat şi nevinovat al simţirii fireşti, care se cheamă poezia populară românească.

D. F.

Poşta redacţiei.

N. Munt. Chilia-V.—Când am primit materialul ce mi-ai trimis, revista era încheiată. Pe viitor, te rog să scrii pe sferturi de coală şi pe o singură faţă lucruri de acelaş fel. Te aştept la 15.

Cărţi primite la redacţie.

C. Ş. Făgeţel.—**Copiii nopţii**, piesă în versuri, în cinci acte. Craiova 1911, 192 p. Pr. 2.50 (Editura revistii Ramuri).

Vasile Alexandri.—**Scrisori inedite** (corespondenţa cu Edouard Grenier, 1855—1885, traduse şi publicate cu o întroducere de Alexandrescu-Dorna, Buc. f. a. 88 p. 30 b. (No. 686 din „Biblioteca pentru toţi").

Petru Gh. Savin.—**Clăcăşeşte**, glumc, jâtii taclale şi polojenii din popor, Bârlad 1911, 92 pag. 40 b. (No. 2 din *Biblioteca Revistii «Ion Creangă»).*

Reviste primite în urmă.

Flori de câmp, revistă bilunară, abon. anual 5 lei. Red. E. Teodoru, Sf. Arhangheli No. 9; Adm. Tipografia Universală, Brăila.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă" *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	64,75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	858,95.

La **No. 2 din Biblitoeca Revistii „Ion Creangă"** *au snbscris și li s'a trimis:*

Pr. I. C. Beldie 2, Eliza Rădulescu, Temistocle Toma, Gică Filipescu, Vasile Grozea (Fârțănești-Covurlui), Pr. C. Beldie (Jorăști), Petru C. Beldie (Moscu), Andrei Vasiliu, Hristache Postelnicu, Dionisie Donosă, Gh. Neculaide (Fârțănești), Panaite Toma (Vârlezi), Pr. Gh. Pohrib (Crăești).

D. Gr. Furtună (București) 20 ex.

G. I. Donca (Ghibrățeni-Covurlui).

Zanet Corlăteanu, Nestor E. Mihailescu, Elisabeta Manoliu, Natalia Balan, Ana Corlăteanu, Romulus Mohor, Aron Haber, Neculai Scânteie (Bârlad).

T. Pamfile (Bârlad), 36 ex.

M. Lupescu (Zorleni-Tutova), 24. ex.

C. Droc (Bârlad), 48 ex.

Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), 24 ex.

C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), 24 ex.

A. Negoescu (Bârlad), 36 ex.

P. Savin, Copceag Damian (Kilia-Veche-Tulcea), 10 ex., Ioan Dimitriu (Botoșani), V. Dăscălescu (Hârtoape-Suceava), Gh. Glod, (Godinești-Tecuci), Em. Grințescu (Călugăreni-Neamț), Const. Gheorghiu (Pașcani), Ioan D. Ionescu (Gherăseni-Buzeu) 10 ex., Ioan Em. Ionescu (Bacău), Ioan Mihailescu (Drăgușeni-Suceava), Ioan Munteanu (Tg.-Neamț), Ioan Necula (Cernavoda), Octav Pienescu (Hârtoape-Suceava).

(Urmează).

Dlui Artur Gorovei Fălticeni

CARȚI FOLOSITOA

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Cre
următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I. — — — — — —
„Ion Creangă" An. II. — — — — — —
„Ion Creangă" An. III. — — — — — —
CĂRȚ POSTALE LUSTRATE editate de Revista „Ion Creangă" — —
CALENDARUL REVISTI „ION CREANGĂ" pe 1911 — — — — 25
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte pentru
sate. — — — — — — — — — — — — — — — 1.25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Romănesc" — — 0.20
„ „ Jocuri de copii I. — — — — — — — — — — — 1.40
„ „ „ „ „ II. — — — — — — — — — — — 1.60
„ „ „ „ „ III. — — — — — — — — — — — 1.50
„ „ Cimilituri romănești — — — — — — — — — 1.00
„ „ Industria casnică la Români — — — — — — 10.00
„ „ Sfârșitul Lumii — — — — — — — — — — — 0.40
„ „ Firișoare de aur — — — — — — — — — — 0.30
M. Lupescu: Creșterea vermilor de matasă — — — — — — 0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor — — — — — 0.25
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00
„ „ „ *Colinde din popor* — — — — — — — — — — — — — 0.30
Tim. Popovici: Leturghia Sf. Ioan Gură-de-aur — — — — — — 2.50
Petru Gh. Savin Clăcășește — — — — — — — — — — — — 0.40

Se trimet franco numai după achitarea deplină

AU APARUT din BIBLIOTECA REVISTII „ION CREANGA":

No. 1.—TUDOR PAMFILE: **SFARȘITUL LUMII**
După credințele poporului român.

No. 2.—PETRU GH. SAVIN: **CLACAȘEȘTE**
Glume, jătii, taclale și polojănii din popor

Prețul numărului: 40 bani

Se trimit după primirea costului prin mandat sau mărci postale.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă" neaflându-se în librării, se va cere pe adresa: *Tudor Pamfile* Bârlad, str. Promoroace.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă" este editată de o societate pe acțiuni; costul unei acțiuni este de **4 lei**, care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Bibliotecă.

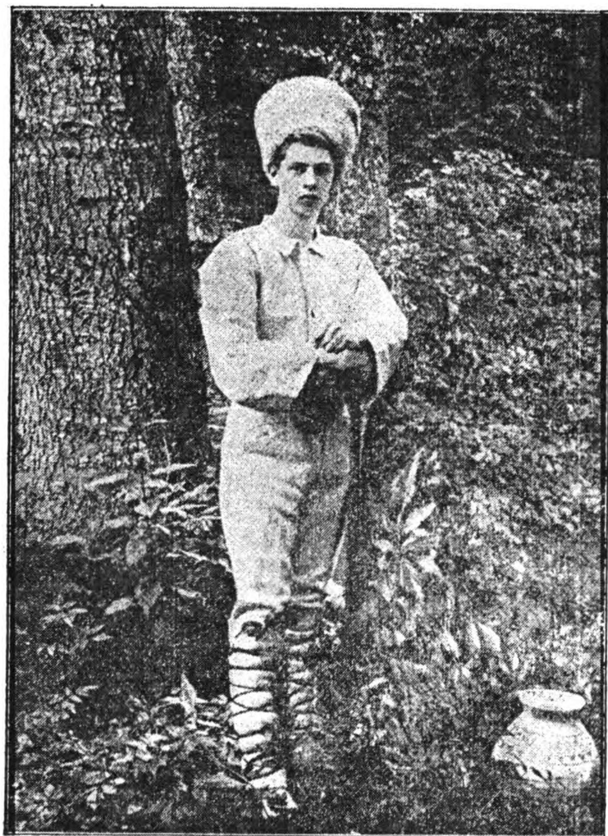
Biblioteca Revistii „Ion Creangă" și **Revista „Ion Creangă"** se primesc aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce cumpără o acțiune.

Anul IV.—No. 8. **August, 1911.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

A. S. R. PRINCIPELE CAROL
în port românesc.

REDACŢIA:
T. Pamfile, Strada Promoroacele.

ADMINISTRAŢIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL:

In ţară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

In ţară. . . . . . . 5 lei
In străinătate. . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGĂTORIA DE CĂRŢI „MODERNA"

MEMBRII SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mânăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr I. Urban Iarnik (Praga-Boemia]. G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iași), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeoani-Bacău], P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava) Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zota (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj). N. I. Munteanu (Chilia-veche.Tulcea), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova], N. Stoleriu (Baia-Suceava), D.Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.—
—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Cinstite Tovarăș,

In luna Septembrie a. c. se vor primi în *Orfelinatul agricol „Ferdinand"* din com. Zorleni, jud. Tutova, *întemeiat și întreținut de* **M. S. Regele**, cinci orfani: trei de 9—10 ani și doi de 10—11 ani. Condițiunile de primire sunt:

Să fie orfani de amândoi părinți și saraci desăvârșit; să fie sănătoși și fără beteșuguri trupești și să fie feciori de țărani, *mai ales fii de militari.*

Cererile de primire netimbrate, se vor trimete Direcțiunei Orfelinatului până la 15 Septembrie 1911.

Orfanii stau în acest așezământ până la 21 ani, fac numai un an de armată, li se agonisește o zestre de 2—3 mii de lei, se împroprietăresc și se cresc țărănește și românește, eșind din această casă buni gospodari. Celor cu inima românească, fie-le milă de cei necăjiți și îndrepte-i la această casă dăruită lor de **Părintele Țărei.**

Cu toată cinstea, **M. Lupescu**, *Directoral Orfelinatului.*

Anul IV.—No. 8. **August, 1911**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

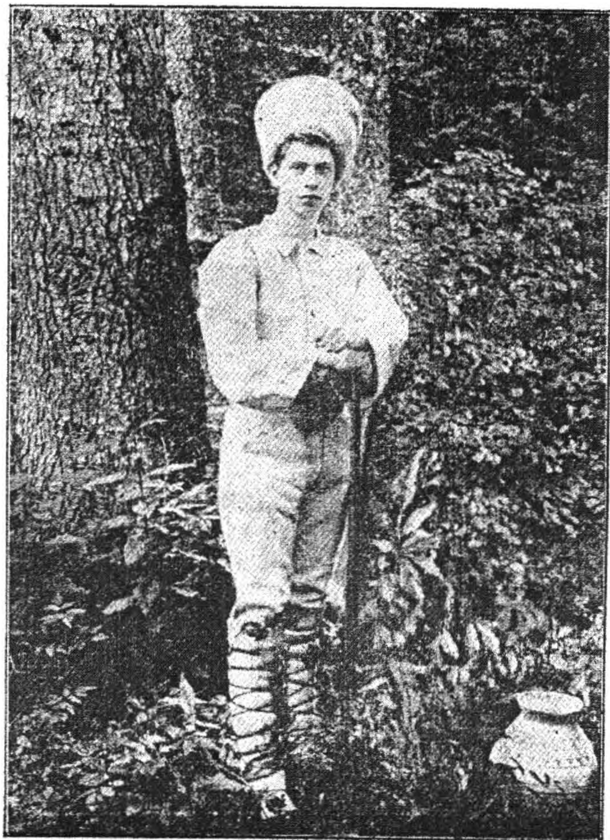
APARE ODATA PE LUNA

REDACŢIA: T. Pamfile, str. Promoroacele BÂRLAD	ADMINISTRAŢIA: M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL: In ţară . . . 5 lei In străinătate . 6 «

INSEMNĂRI.

—Viitorul număr va apare la 1 Septembrie şi va fi închinat pomenirii lui **Cuza-Vodă** şi vremurilor sale, cu prilejul desvălirii statuei din Iaşi. Prin urmare, până la 13 August mai putem primi culegeri din popor cu privire la Domnia lui Cuza.

—Acest nnmăr sărbătoresc va fi de două ori mai mare ca cel obicinuit şi va cuprinde numeroase ilustraţiuni. El se va trimite numai abonaţilor cari şi-au plătit datoria pe acest an.

A. S. R. PRINCIPELE CAROL
în port românesc.

LEGENDA DUMINICEI.

O variantă românească scurta.

Hasdeu în cercetările sale cu privire cu *Legenda Duminicei*[1], ne dă şi o variantă scurtă pe care o clasează în „tipul cu Muntele Maslinilor“ după locul unde a căzut minunata epistolie. Hasdeu socoteşte acea variantă ca rezultând din „variantul cel trecut la Unguri, la Poloni şi la Ruteni[2]“.

D. Dr. Gaster, vorbind mai târziu tot despre această legendă[3], arată cum din *Bethania* textului unguresc, Rutenii şi Polonii au făcut *Britania* sau ţara *Britanilor*, iar copistul român,—am putea zice chiar traducătorul român—, „neînţelegând cuvintele: ţara *britanilor*, a cetit deci *bătrânilor* şi din *ţara* a ajuns la *faţă*. Această schimbare este de altă parte importantă şi pentru constatarea că *toate ediţiunile* moderne s'au făcut după *o singură* copie, căci toate au *faţa bătrânilor*. Până acuma, pe cât ştim nu s'a aflat un manuscript al acestei redacţiuni; cu timpul însă credem că vom reuşì a-l găsì şi pentru această legendă, şi atunci sper că se va dovedì dacă conjectura noastră este adevărată“.

Că toate ediţiunile s'au făcut după o singură copie, se prea poate, dar că au existat şi alte còpii, se vede în cea pe care o dau mai la vale. Important în această variantă este că nu avem *faţa bătrânilor* ci *ţara bătrânilor*.

Caieţelul[4] de 18 file nenumerotate, scrise foarte frumos de mână, însă cu caractere de tipar, se începe tocmai cu «*Epistoliia D-mnului D-mnezeu şi mîntuitoriului nostru I-is H-s ci sau arătat în ţara bătrînilor*». După aceasta, de la faţa 5 urmează «*Visul preacuratei fecioarei Mariei*», de la faţa 8: *Invăţătură pentru înviiarea morţilor*, de la faţa 14: *Viiaţa şi nevoinţa sf-ntului prea cuviosului Macarie* şi apoi de la faţa 25 până la sfârşit, fără titlu, se scrie despre călătoria Maicei Domnului în iad.

Acest caeţel aparţine astăzi unor locuitori din Griviţa-Tutova. Pe faţa din urmă se citeşte:

«*Ştiut să fii di cînd sau cutremurat pămîntul la Fteodosia începătorul opştii la anul 1838 Ianuar 11.* Prin urmare caeţelul e scris cel mai târziu în acest an şi nu văd pentru ce în 1911 cineva arată sub şirele de mai sus că «*aciastă sfântă epistolie este compusă şi tipărită de Ion Bosioc la 13 August 1838 în oraşul Huşi*».

Textul legendei urmează după titlu:

«*Aciastă carte ci este arătată în' ţara bătrînilor în munţii maslinilor înnaintea icoanii sf-ntului Arhanghel*[5] şi nici un om nau pututo vede[6].

---

[1] *Cuvente den bătrâni*, II, p. 23—66. [2] P. 41. [3] *Literatura populară română*, p. 337—8. [4] De curând la tipografia „Moderna“, s'a şi tipărit în întregime într'o cărticică; culegerea însă nu s'a făcut după textul cirilic, ci după o transcriere *înspăimântător* de rău făcută. [5] La Hasdeu se adaugă *Mihail*. [6] Părţile nesubliniate lipsesc în Hasdeu

Au fost aciastă sf-ntă carte aninată[1] *și cine au vrut să o cetească sau să o izvodească din gură, sau fost deșchizînd zicînd aceste cuvinte: I-s H-s fiiul lui D-mnezeu cel dela părintele ceresc poruncesc voao cu puterea D-mnezeirii meale ceii sf-nte* să cinstiți *cartea aciasta și să crediți. Ci vă poruncesc voă, creștinilor, să nu lucrați în zioa sf-ntei Duminici*[2] *ca nici un lucru rău să nu faceți*[3] *pentru folosul vostru și al sufletelor voastre. Și aciasta să o țineți, să o credeți întru aciastă lume* înșălătoare *și deșartă, să vă feriți de răutăți și să faciți fapte bune, că eu vam dat să lucrați în șasă zile întru o săptămînă iar a șaptea zi* adecă Duminica, *o am sf-nțit ca să faceți fapte bune.* Și aceasta vă poruncesc voă: *de nu veți ține aciasta care vă poruncesc și* am scris voaă aceste cuvinte ca cu cinste să o țineți și să o păziți, iar de veți lăsa, să știți că *vă voi pedepsi pe voi cu foamete, cu ciumă, cu oști și cu lăcuste iar care om va mai rămîne, îi voiu mai arăta cu amară moarte, de să va scula înpărat peste înpărat și d-ni peste d-ni* unul asupra altuia *și între voi mare sînge să va vărsa pe pămînt. Atuncea pe toți îi voiu înblînzi și mîndriia cea deșartă a voastră voiu lua de la voi*[4] *cu tunete și cu fulgere pentru ca să cunoașteți că esti mânia*[5] *me aciasta cea adevărată pentru păcatele voastre; că pentru mila Maicii mele* a sf-ntei pre curatei fecioarei Mariei născătoarei de D-mnezeu *iată mai poruncesc voao ca să vă sculați și să mergeți Dumineca la sf-nta bisărică, și de faptele voastre ceale reale să vă lasați. Iar de nu vă veți lăsa, voi trimite preste voi pasările ceriului care vă vor mînca*[6] *și după mîncarea pasărilor voiu trimite ciuma cea mare între voi. Și iată vă mai poruncesc voă, Sîmbăta după vecernie să vă feriți de tot lucrul rău pentru rugăciunele maicii mele, că de nu mar fi rugat maica me, eu de demult aș fi arătat voă pentru fără de legile vostre. Așijderea poruncesc voă, bătrînilor și tinerilor, să mergiți la sf-nta bisărică* și să vă aduceți aminte de faptele voastre ceale reale; și iar vă mai poruncesc *să nu vă învățați a face răutăți și a grăi de rău și* a face strîmbătate săracilor și pre megieșii voștrii să nui urîți, nici pre părinții voștrii cei sufletești să nui huliți ci săi cinstiț ca însuși pre voi[7] *că eu voiu da lăcuință întru împărația ceriului* și apa cea vecinică *și păcatilor voastre ertare; și iată că vă mai poruncesc voă provoslavnicilor creștiștini* (sic) *pentru această carte: cine nu o va crede să fie proclet și* afurisit *și întru înpărăția cerului acela omu nu va*

[1] La H.: în niște măslini. [2] La H.: că am sfințit Duminica. [3] nici rădăcinile din grădină să nu le scoateți. [4] și vă voi certă. [5] *mâna* în loc de *mânie.* [6] pre voi de vii. [7] Toate acestea la H.: ci dacă veți face poruncile lui Dumnezeu și să vă ispoveduiți cum se cuvine.

Restul textului are acelaș înțeles,

mergi. Şi iar vă mai poruncesc voaă: la cine va fi aciastă carte, să o dei unul la altul să o cetească sau să o isvodească sau în casă să o cetească *măcar de ar ave păcate cît de multe ca stelile ceriului şi cît năsipul mării sau ca frunza codrului* pământului *sau ca iarba cîmpului, toate să vor erta; şi la cine va fi această carte şi nu o va mai arăta şi la altul, acela om să fie proclit şi* afurisit şi întru înpărăţia ceriului nu va fi *şi pocăianie de păcatile lui nu va ave. Şi după aceste toate vă mai poruncesc voaă jurămîntu,* numele *meu cel vecinic să faceţi aceste porunci ce vam poruncit şi vam* învăţat carte pravoslavnici creştini *că eu sunt adevărat* fiiul lui *D-mnezeu care am scris această carte sf-ntă* de la sf-nţenie sau născătoare de D-mnezeu şi de la toţi amin».

Comparând-o cu textul scurt publicat de Hasdeu, găsesc în cel de mai sus o variantă mai aproape de textul de pe care s'a tradus. Aceasta atât din faptul că în loc de *faţă* avem *ţară* cât şi din părţile pe cari nu le găsim în textul lui Hasdeu.

Tudor Pamfile.

CÂNTEC DE STEA.

8.—*Tu eşti lumina cea sfântă* [1],
Precista blagoslovită,
Tu eşti slava îngerească,
Şi slava apostolească.
Biruinţa sihăstrească,
Nădejdea călugărească.
La toţi sfinţii eşti cunună,
Maică cu fiul dimpreună.
Inţeleptul Solomon,
Cucon tânăr Ghedeon,
Cu toiagul de migdale,
Oareşcare s'a ales.
Iar de-acum până 'n vecie,
Mila Ta, Doamne, să fie,
Că ne-ai scos de la robie,
Şi ne-ai dat la 'mpărăţie,
La veşnica veselie
Şi la mulţi ani să vă fie.

Cules de la Gh. I. Gavriloae.
Valea-Seacă, Neamţ.

J. Preutescu.

POVEŞTI.

39.—Ghioroc (urmare).

Aşa aştepta uitându-se lung la ei.

—Domnule Ghioroc, să-ţi dea Dnmnezeu zile multe şi nevestii d-tale şi copiilor, dar fie-ţi milă şi de noi, de nevestele şi copiii noştri. De! Păcatul a căzut pe noi de-am greşit; nu sântem de vină noi că am lu-

[1] Către Maica Domnului.

at inelul. Te-am văzut că ești mare ghicitor, că ne-ai ghicit numai de cât. Dar, să nu-ți faci păcate; iacă, îți dăm bani mulți numai să nu ne spui.

Lui Ghioroc îi dete în gând toată șiretenia trebii.

— Bine, n'ați văzut că eu cum am venit în palat, mi-a mirosit că inelul e luat de voi?

— Așa e! Chiar când te-am dus acasă cu trăsura m'ai ghicit întâi pe mine, zise vizitiul.

— Păi vezi d-ta, și bine că ne-a dat în gând așa! De câte ori aduceam curcanii, dumneata: „unu de rând, doi de rând" și așa că am priceput că ne-ai ghicit.

— Apoi așa e! Tocmai pentru aia și eu ziceam așa, că doar v'o da în gând.

— Cân' ți-am adus racii, bine știi, că iar ne-ai ghicit. Așa, te rugăm să-ți fie milă și să nu ne spui c'am luat noi inelul, că uite noi l'am luat. Și despre furarea lui știm toți, de la ministru până la bucătar. Iți dăm bani cât ne-i cere.

— Bine, așa să fie. Da' la ce ține împăratul mai mult și mai mult?

— La ce să ție! Are un cățăluș prin casă; la el ține ca la sufletul lui.

— Atunci uite ce să faceți: să dați cățelului să înghită inelul cum ați ști. Dar să vă feriți să nu vă afle împăratul, că eu nu vă pui nici o parte!

— Așa să facem.

Mai întâi îi aduseră banii făgăduiți. Bani nene, de se tăvălia Ghioroc prin ei ca prin boabe. Ce să-i faci dacă e norocul omului așa. Nu știi vorba aia, că de cât un sac de minte, mai bine un dram de noroc! Că, cu norocul eși din fundul ocnii, dar cu mintea pierzi și capul ăl d'o păstrează. Așa și cu Ghioroc. Așa l'au ursat pe el ursătorile. S'a născut în ceas bun și ce să-i mai faci. D'apoi nici *ursătorile* n'au ce-i face dacă e ceasul bun. Să vedeți D-v. Imi spunea mătușemea că vin trei ursători, care sânt trei surori. A mai mare zice, să fie hoț; a mijlocie zice să fie omorîtor de oameni; iar a mai mică tot ea și mai bună din toate, numai ea îl ursază să ajungă om mare, să aibă noroc și când caută în carte să vază ceasul, cum l-a găsi, așa rămâne, ori bun, ori rău. Așa cu Ghioroc al nostru; era făcut în ceas bun și-i ajuta ceasul lui, îi da norocul în ghiare. Până la 40 de zile petrecù Ghioroc numai în băuturi și mâncări, de se minunà și împăratul. Intr'o zi împăratul îl întrebă:

— Da' ce ai Ghioroc, ori ți s'au pornit corăbiile?

— Ba nu, luminate împărate, stau să vie să încarce aurul de la tine Mai am trei zile.

Când fu la 40 de zile, împăratul se înfăţişă şi-i zise:

—Ei, prietene Ghioroc, iacă s'au împlinit 40 de zile şi după tocmeală, ai aflat cine a furat inelul?

—L'am aflat, Măria-Ta!

—Taci, Ghioroc, şi cine l-a luat?

—O, nu te grăbì aşa împărate, că nu e luat de mână omenească. Crezi, că numai oamenii pot face lucruri de astea. Tae căţeluşul din casă şi vei găsì ineluşul înghiţit de el.

—Cum se poate una ca asta, Ghioroc?

—De, împărate, eu ţi-am spus. Măria-ta fă aşa şi vezi de e adevărat sau nu. De n'o fi adevărat, să-mi tai capul.

Ii părea rău împăratului de căţăluş, dar şi de inel i se rupea inima. Şi avea şi de ce, că era inelul de la nuntă şi e cel mai mare rău când pierzi inelul de la nuntă. Nu e numai asta, da-i părea şi rău. Bunătate de galbeni dăduse pe el şi unde mai găsia inel ca ăla. Işi luă inima 'n dinţi şi puse pe un servitor de tăe căţeluşul. Mare fu mirarea împăratului când găsì inelul în căţeluş.

—Hm! Ăsta l-a înghiţit când dormia în pat. Mi-o fi scăpat cumva din deşt şi el crezând că cine ştie ce-i, l'a înghiţit. Nici nu mă mai gândesc la căţel.

Şi se puseră pe petrecere toţi: şi împărat, şi miniştri, şi mai pe sus de toţi Ghioroc, că vezi, scăpase cu faţa curată.

—He, prietene Ghioroc, mare ghicitor ai fost, mult bine mi-ai făcut, cu multă cinste vei pleca de la casa mea. Şi pentru tine uşile casei mele întotdeauna vor fi deschise. Nu vrei să rămâi la mine aici?

—Nu pot, luminate împărate, mă duc în satul mieu, că tot e mai bine în satul meu fruntaş, de cât la dumneta mijlocaş. Şi se găti Ghioroc de plecare. Ii încărcă două cară cu bani şi cu ce luase de la boeri, făcù trei care de bănet. Miniştrii cu toate că scăpaseră vii, dar tot nu credeau în puterea lui Ghioroc. Aşa că, să hotărîră să-l puie iar la o încercare. Când vru să plece, îi aduseră într'o baniţă acoperită, un răţoi. El începù să se gândească la satul lui şi pe loc îi veniră în minte policrele ce i le ziceau ai lui de prin sat, şi începù a zice singur ca şi cum i-ar zice altcuiva:

—„Aoleu, răţoi, răţoi,
Venişi iar în sat la noi“.

Aşa zicea el şi miniştrii numai de cât îşi ziseră: „Iacă a ghicit şi acum“. Nu se lăsară mai pe jos şi când se scoboare scara, băgară o vulpe într'un sac şi i-o aruncară dinainte. El se gândea mereu la satul lui şi nici că se sinchisa de ce-i făceau miniştrii. „Ce-or zice oa-

menii când m'or vedea cu atâta bogăție", se gândea el. „Ei, ce să zică?" și începù iar tare:

— „Vulpe, vulpe, da' șireată mi-ai fost.

„Iaca mă, că ghicì și p'asta. Cu adevărat un mare ghicitor este" ziseră miniștrii. Ghioroc își luă carele cu bani și plecă acasă.

Acolo, în sat, își zidì un palat aproape ca al împăratului și se puse pe traiu și veselie. Ce grijă mai ducea el? Avea bani să mănânce copii din copii lui, dar mite el! Și așa se scurgea vremea văzând cu ochii și oameni noștri se văitau și se rugau lui Dumnezeu să nu-i înbătrânească așa repede. Că trăiul fie bun, fie rău, la tinerețe nu-l ține minte, da' la bătrânețe te lasă cu părul alb! Așa o duceau.

Intr'o vreme i se întâmplă unui împărat că pierduse iar un mare lucru din casă. Și despre Ghioroc se dusese vestea și până la împăratul ăla. Impăratul îi trimise vorbă ca să se ducă și la el să-i ghicească, că are să-l încarce cu multe bogății. Bietul Ghioroc vedea bine că i s'a cam strâns funia la *steajer*! Ce să facă, ce să dreagă! Dacă s'o duce și la împăratul ăsta, dè, n'o să i se mai întâmple așa și apoi, îi părea rău și de viață acum.

Da' tot omului cu frica în sân îi trăznește câte una prin cap. Așa și cu el. Nici una, nici donă, dete foc casii ălii vechi și începù a striga la oameni să alerge să-i stingă focul. Ce să stingă focul și cu ce mai întâi de toate! Toți țipau acum, numai Ghioroc tăcea și parcă creștea carnea pe el. Să vedeți. Când veniră iar oamenii împărătești să-l ia, el începù a se olicăì și a se jeluì, că dacă i-au ars casa cu cărțile, la ce să mai meargă, că nu mai are cu ce ghici. Și se încrezură oamenii împăratului că văzură casele arse. Plecară îndărăt și-i spuseră împăratului ce-au făcut. D'aici înainte nimeni nu-l mai chemà.

Și așa că, c'o minciună bună dreasă gura pânzii. O fi trăind și azi dacă n'o fi murit. Iaca asta fu.

De la tatăl meu Ion Fira,
Zlătărei-Vâlcea.

G. Fira.

BOALE LA VITE, LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

√ 17.—De deochiu la vacă.

O purces stăpâna cu Joiana[1]
La câmp verde s'o pască.
Bine-o păscut-o,
Bine-o săturat-o,
Bine-o adăpat-o,
Inapoi o înturnat-o.
Când pe la mijloc de cale,
O întâlnit o babă,
Cu cămașă de urzici îmbrăcată,
Cu opinci de scroafă neagră
[încălțată.

[1] Numele vitei.

Coarnele i-o ciuntat,
Ochii i-o lăcramat,
Păru' i-o sburlit,
Coada i-o rătezat,
Ţâţăle i-o tăflăgit,
Ungerul i-o deşertat,
Şi vaca s'o căinat,
S'o văicărat.
Nimenea n'o văzut-o,
Nimenea n'o auzit-o,
Numai Maica Domnului o văzut-o
Numai ea a auzit-o şi i-a zis:
—Joiană nu te căina,
Nu te văicăra.
—Cum să nu mă căinez,
Şi cum să nu mă văicărez,
Dac'am purces cu stăpână-mea,
La câmp verde să pasc,
Bine m'o păscut,
Bine m'o adăpat,
Inapoi m'o înturnat.
Când pe la mijloc de cale,
M'o întâlnit o babă,
Cu cămaşă de urzică îmbrăcată,
Cu opinci de scroafă neagră [încălţată.
Coarnele mi-o ciuntit,
Ochii mi-o lăcrămat,
Părul mi-o sburlit,
Coada mi-o rătezat,
Ţâţăle mi-o tăflăgit,
Ungerul mi-o deşertat.
—Joiană nu te căina,
Nu te văicăra,
Du-te la (cutare),
Cu urzică în făină te-o discânta,
De la cornite,
Până' la codiţă,
De la codiţă,
Pân' la cornite.
Coarnele s'or ascuţi,
Părul ţi s'o netezi,
Coada ţi s'o lungi,
Ţâţăle ţi s'or îmboura,
Ungerul ţi s'o umplea.
Şi du-te la stăpână-ta,
Şi te-o mulge,
Din doniţă în doşniţă, (? N. R.)
Din doşniţă în doniţă.

Se descântă în făină cu urzică.
Jud. Covurlui.

G. V. Şuşnea.

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

135.—Neascultarea lui sf. Petrea.

Ş'amu, dă, c'a fi drept, că n'a fi, da' eu ştiu că-mi spunea tata, Dumnezeu să-l erte, cică a trimes Dumnezeu odată pe sf. Petrea la o femeie, cu chip ca să-i iee cei doi copilaşi ce avea: un băet, frumuşel şi ştrengar de mama focului şi o fată frumoasă, frumoasă, cum îi floarea de sulfină, când înfloreşte întâiu şi întâiu. Ce socoţi? Îi erau şi lui Dumnezeu dragi copilaşii iştea şi de aceia a trimes pe sf. Petrea să le iee sufletele şi să i le aducă la dânsul.

Vine sf. Petrea pe pământ, da' când îi vede, i-a venit o aşa milă, că s'a hotărît să nu le iee sufletele. Şi se duce la o *megieşă* şi vede

acolo doi copilaşi de gemeni, mititei, mititei şi slăbuţi ca vai de capul şi de ciolanele lor. Ei şedeau sărmanii cu mă-sa bătrâna pe lângă vatră, că biata mă-sa murise demult. Că ce se întâmplase? Parcă nu ştiţi cum rămâne bietul om când se leagă *moroiul* de casa lui? Zice că de casa aceluia nu se alege nimic, cum nu se alege din cenuşa ce o zvârli în vânt. Şi să vă ferească Cel-de-sus şi să-l ferească şi pe puiul cel de şerpe *De strigoaice, de strigoi,*

Şi de case cu moroi....

În veci şi'n pururi şi'n neam şi'n răsneam nu se mai oploşeşte norocul la casa ceia. Şi iaca, se vede, că şi la casa ceia se *aciuoase* moroiul şi rău i-a mers şi rău femeei până ce a murit că ajunsese slabă şi prăpădită ca iasca. Şi milos cum erà, sf. Petrea, se gândeşte: zice „ia să ieau mai bine copiii iştia şi să-i duc la Dumnezeu că tot îs blăstămaţi ei să moară de foame". Şi duce sufletele lor la Dumnezeu. Nici n'apucă el s'ajungă acolo, sus, la Dumnezeu în cer, şi-i zice Dumnezeu, da' ştii, mânios:

—Ce-ai făcut, Petrea?

—Ce să fac Doamne? Iaca, mi-a fost milă de copilaşii iştea, că erau necăjiţi, vai de steaua lor, şi ţi-i-am adus aici în cer. Tot mai bine le-ar fi să-i închidem aici într'o *coşmagă*[1] a Raiului!....

—Hâ!... face Dumnezeu—.Bine Petrea. Da' ia du-te răpede şi-mi adă lespedea ceia de acolo, de lângă pârăul iadului!

Se duce sf. Petrea şi mai ridică, mai opinteşte, mai asudă, mai nu poate, da' tot o aduce aşa către sară. Zice:

—Iaca, Doamne, am adus-o, păcatele mele!

—Bine, Petrea. Da'—zice— ia farm-o!

Şi dă sf. Petrea să ferme lespedea, da' ea nu se dă. O mai suceşte el, o mai cârneşte, lespedea nu se dă. Îi mai dă vre-o câteva călcâe, o mai zgârie cu unghiile, nu-i chip.

—E... e.... mi-i lihamite şi mie, Doamne; dacă nu-i chip, nu-i chip şi pace!

—Ean dă-o la mine, Petre!

Ş'o iea Dumnezeu şi cât ai clipì, despică lespedea în patru cu vârful degetului celui mic, cum ai ucide o muscă, şi scoate din lespede doi vermişori, două gujulii.

—Ei, Petre, le vezi?

—Văd, Doamne.

—Ce-s acestea?

—Dă, nişte gujulii, Doamne.

—Da' oare cine duce grijă de dânsele, Petre?

[1] Căsuţă, şuricică.

— Dă, Tu, Doamne, cine dracu' altul!?

— Bagă de seamă, Petre, ce ai zis. Iaca, tot eu aveam să duc grijă şi de copilaşii iştia ce mi i-ai adus. Da' fiindcă nu m'ai ascultat, îţi poroncesc să te duci înapoi pe pământ ca să-ţi ispăşeşti fapta 30 de ani de zile. Când îi venì să-mi aduci numai de cât sufletul lui Scaraoschi.

Şi nu i spune *nici ca cum*, unde şi cum să-l găsească pe Scaraoschi, iar pe copilaşii cei de gemeni îi coboară iar pe pământ la casa lor, la mă-sa bătrâna.

— Hai mişcă-te şi te du mai iute! face către sf. Petrea, care, oftând din greu, se coboară pe o rază de lună ca să-şi facă *cununul* pe pământ.

Ei, da' pe pământ încotro să se ducă el? Umblă el încoace, umblă în colea, ca doar, doar, a nimeri la cineva să se vâre argat. Şi iaca, dă Dumnezeu şi ajunge la un schit. Da' la schitul cela, zice, că erà arhimandrit tocmai Scaraoschi, talpa iadului. Amu ce fel de slujbă a fi mai făcut el acolo, să-l ştie binele mamei!

— Buna vremea, părinte.

— Foarte-ţi mulţămesc, fiule — face Scaraoschi — da' ce te-aduce pe aici, prin părţile noastre? Că rar când calcă pe aici picior de pământean.

— Apoi, iaca ce-i şi iaca ce-i, părinţele, aşi vrea să mă vâr argat undeva — zice sf. Petrea.

— Fiule, eu am nevoe de un argat, da-l tocmesc numai pe 30 de ani.

— Bine, tocmai aşa vreau şi eu, adaugă sf. Petrea şi intră'n slujbă la Scaraoschi.

Şi face el treabă o zi, o lună, un an, mă rog, până s'a deprins i-a fost mai greu, că mai pe urmă nici n'a simţit când a trecut 29 de ani. Hai, amu, când să se împlinească 30 de ani, ce-i vine archimandritului celuia, adică lui Scaraoschi? Dă poroncă să pue sf. Petrea caii la căruţă, că au să meargă amândoi la un iarmaroc, într'un târg departe, departe, amu la ce târg a fi fost?! Şi când să pue *gurile de ham* la cai, ce să-i vie lui sf. Petrea? Vede, oameni buni, nişte vrăbii pe mănăstire şi nici una nici două, sfrrr.... cu un *urcic* după dânsele. Da' archimandritul îl vede de pe fereastră şi tace şi scrie acolo, în hârtie la dânsul. Şi după ce a înhămat sf. Petrea caii, se pornesc ei la târg.

Când să intre în inima târgului, unde erà iarmarocul mai cu temei, vede sf. Petrea nu departe de *şuşă* nişte femei, care cumpărau străchini, oale şi câte hârburi de acestea; da' una, ce-a făcut, ce-a dires, a îndosit pe sub pestelcă vre-o câte-va străchini şi s'a pornit la drum încă mai dihai de cum ar fi dat parale pe dânsele. Şi prinde a râde sf. Petrea. Scaraoschi cum şedea într'o *râlă* în căruţă l'a şi văzut şi l'a şi scris acolo, în hârtie la dânsul. Nu mai merg ei mult şi iaca tre-

ceau pe drum Impăratul şi cu vlădica cel mare. Da' sf. Petrea atunci a dat din cap şi a suspinat: „Mare-i puterea ta Doamne!“ Că el cunoscuse că împăratul ista şi Vlădica erau tocmai cei doi copilaşi năcăjiţi de care-i fusese lui milă. Da' Scaraoschi a scris şi asta acolo, în hârtie, la dânsul. Or fi mai târguit ei cât or fi mai târguit, şi aşa pe la o *achindie* au venit înapoi la mănăstire, la salaşul lor, încarcaţi, ştii, ca albina.

— Deshamă iute caii şi vină la mine! strigă Scaraoschi.

— Bine, părinţele.

Da' sf. Petrea nu ştia că-l cheamă să-l judece. Ba, îşi puseae la îndămână, Scaraoschi, şi harapnic, *anumit* ca să-l bată pe sf. Petrea. Zice:

— Pentru ce ai azvârlit cu urcicul în vrăbii? Ce? N'ai ştiut că acelea-s păsările mele?

— De unde să ştiu, păcatele mele cele grele—face sf. Petrea.

— Apoi iaca, să ştii, c'am să te învăţ eu să-ţi mai baţi tu joc de Dracii mei. Că acelea erau slugile mele! şi cât, cât să ardă lui sf. Petrea un harapnic.

Da' atunci, pesemne de la Dumnezeu, a şi venit moartea şi a înţepat odată pe Scaraoschi în inimă. Şi zice:

— De ce ai zâmbit de râs când ai văzut femeile celea în târg, că ele erau de-a mele?

— Cum să nu râd, părinţele, daca se fura *lut pe lut*?

Şi atunci moartea i-a mai dat un cuţit în inimă lui Scaraoschi şi-l slăbea mereu şi-i muia picioarele.

— Da', zice, când ai zărit pe împărat şi pe vlădică, de ce ai pomenit de numele lui Dumnezeu?

— Apoi, dă, părinţele, atunci am văzut şi eu puterea lui Dumnezeu!

Şi când a zis acestea sf. Petrea, moartea i-a mai trântit un cuţit în inimă lui Scaraoschi, care s'a umplut de pricopseală, că a căzut jos mort, ca toţi morţii. Vezi bine, că moartea până 'n de trei ori dă cu cuţitul în inima omului şi apoi moare omul. Şi a venit sf. Petrea la Dumnezeu cu sufletul lui Scaraoschi.

— Vezi Petre, eu tot nu te-am uitat, ci ţi-am ajutat să capeţi sufletul lui Scaraoschi, da' bagă de seamă, de altă dată să nu-i mai pomeneşti numele!....

Şi iaca de atunci Scaraoschi cel bătrân zace bolnav de ciudă în iadul iadului şi pe pământ nu mai iesă. Da' nici sf. Petrea nu s'a mai *oblicit*[1] să iasă pe pământ.

De la moş Costachi Chipăruş, Vlăsineşti, jud. Dorohoiu.

D. Gr. Furtună.

[1] Aflat.

136.—Pentru una, două.

Cică a fost în vremea de demult, când umbla Dumnezeu şi cu sf. Petru pe pământ. Tot umblând ei de colo, colo, s'au întâlnit pe drum cu un om care încărcase caru' peste puterea boilor. Dumnezeu, văzând lăcomia omului, a început a-l mustra. Creştinul, nici una nici două, iea la zor pe Dumnezeu, că ce treabă are moşneagul cu boii lui; ori îl mănâncă spinarea? Sfântul Petru, văzând că omul se 'ntrece cu obrăznicia faţă de Dumnezeu, se repede la dânsul şi-i dă o palmă. Dumnezeu s'a întors atunci către sf. Petru şi-i zice:

—Cu ce ţi-a greşit ţie omul, Petre, de l-ai lovit? Pentru una vei lua două.

S'au luai apoi iarăşi amândoi şi-au mers mai departe şi numai într'un târziu, pe 'ntunecate, au ajuns la un sat. Aici s'au abătut la o casă unde văzuse lumină, căci încolo mai tot satul era culcat. S'au rugat Dumnezeu şi sf. Petru de gospodina casei, care le ieşise înainte, ca să nu-i lese în drum şi să-i găzduiască, că mare pomană îşi face. Femeia le-a răspuns:

—Cu mare plăcere v'aşi găzdui, dar am un bărbat tare nătâng şi mă tem să nu vie cu *maiaua* 'n cap (beat) şi să vă dea afară tocmai în puterea nopţii.

Cu toate acestea, Dumnezeu, nu înceta rugând pe femeie să-i primească, că acu, ia să vezi, a zis Dumnezeu: „Ce-om păţi, cu nimenea n'om împărţi“.

Gospodina, văzând atâta stăruinţă din partea drumeţilor, s'a gândit şi ea să facă o pomană şi i-a primit. După ce i-a vârît în casă, le-a aşternut ea cum a putut mai bine şi s'a culcat, Dumnezeu la părete şi sf. Petru la margină. N'or fi apucat să doarmă bine drumeţii şi numai că aud cum cine-va bătea cânii prin ogradă şi înjura de credeai că culege sfinţii de pe calendar. Dumnezeu auzind că cineva îi cetia pomelnicul sfinţilor prin ogradă, a întrebat femeia de gazdă:

—Cine face atâta huet prin ogradă?

Femeia-i spune că-i bărbatu-so mort bat. Cu chiu, cu vai, a intrat în casă, plin numai scai. Când a dat de musafirii ce-i avea în gazdă, să te ţii băete. Credeai că plouă cu tot felul de sfinţi din cei mai de seamă.

A început să sară la femeie ca să-i spună cine sunt hatalăii care dorm în casa lui. Femeia vroia să-i spue cine sunt şi ce au căutat şi n'avea cui spune. De ce spunea femeia că-s nişte bieţi drumeţi osteniţi, el mai vârtos înteţea că-s harhatăi de-ai nevestei; şi unde începe a croi în sf. Petru, care era la marginea patului de credeai că bate omu' la popuşoi.

După ce-l bătù bine pe sf. Petru, s'a dus afară să se mai răcorească că se încălzise omul bătând. In vremea cât omul eşì afară, sf. Petru s'a rugat la Dumnezeu să treacă şi dânsul la margine că de-o venì năucul în casă, iar îl ia la croit de la margină. Dumnezeu, care ştia gândul omului, nu s'a opus la rugămintea lui sf. Petru, şi trecù la margină. Numai iată că vine şi omul în casă c'o gârneaţă, să tot baţi, să nu se mai rupă.

După ce se mai roteşte puţin prin casă, zice: „Am bătut pe cel de la margină, cred că l'am mulţămit. Acuma am să-l iau la frecuş pe cel de la pările". Sf. Petru când auzì, l'au trecut năduşelile de frică. Şi unde începe cel cu maiaua la cap să care mai cu sete în sf. Petru. După ce l'a bătut cât a avut omul plăcere, i-a lüat de mânecă pe amândoi drumeţii şi i-a dat afară, căci tocmai era spre ziuă.

De astă dată plecase Dumnezeu şi cu sf. Petru mai de cu noapte la drum, lucru neobicinuit, dar cui era să bănuiască? Intâmplarea făcuse. Mergând Dumnezeu mai departe îi zice lui sf. Petru:

— Ei, Petre, vezi că vorba mea n'a fost minciună? Pentru una ai luat două.

Bârlad. *Vasile B. Ţirica.*

137.—Povestea vinului.

Inainte de potop, au trăit urieşii, nişte oameni aşa de mari că pasul lor era din deal în deal. Aici puneau ceaunul de mămăligă, moara o aveau la o sută de poşte de loc, şi pe când ferbea ceaunul, ei erau înapoi cu făina de la moară. La început noi eram înaintea lor, ce sunt gâzele înaintea noastră. Dacă ei erau aşa de mari şi păcate aveau mai mari de cât noi. Păcătuia frate cu soră, socru cu noră, aşa că la ei lege nu mai era. Dumnezeu a trimis oameni sfinţi, dar ei pe toţi i-au omorît.

Văzând bunul Dumnezeu că cu aceşti oameni n'o mai poate scoate la capăt, s'a hotărît să-i stângă de pe faţa pământului, afară de unul ce-l chema Noe, dimpreună cu casa lui. Căci Noe era om cu frica lui Dumnezeu. Şi fiind Noe om drept, i s'a arătat Dumnezeu şi i-a spus că are să dee potop pe faţa pământului şi să piardă neamul urieşilor şi în locul lor are să se nască nişte oameni mici la trup şi mari la minte.

Aşa a şi fost. Neamul urieşilor s'a pierdut prin potop de apă, aşa că numai Noe omul cel drept şi plăcut lui Dumnezeu a rămas cu toată casa lui adăpostit în corabie.

După ce a trecut potopul şi au început a se vedea vârfurile munţilor, a început a se face o putoare nesuferită din hoiturile oamenilor

şi a animalelor înnecate. Noe răbda o sete grozavă că toată apa de pe pământ era turbure şi nu era modru de băut.

A scăzut toată apa pe faţa pământului, dar putoarea nu s'a mai trecut şi Noe cu feciorii săi nu mai puteau de sete. S'au rugat lui Dumnezeu să-i mântue de suferinţa setei. Lui Dumnezeu i s'a făcut milă de ei şi a lăsat pe o coastă să crească viţe de vie. Noe, umblând încoace şi încolo, nemai putând de sete, vede pe coastă nişte iarbă înşirată pe pari şi din iarba ceia spânzurau nişte struguri cât cofele. Acea iarbă era viţa de vie. Noe a mers pe coasta cu poama de vie, a rupt un strugure şi a gustat, dar văzându-l răcoros şi bun la gust, a chiemat şi pe feciorii săi, ca să-şi astâmpere şi ei setea. Ce le a mai venit în gând? Au stors strugurii în vase, ca să aibă băutura mai la îndămână. Dar lui Dumnezeu au uitat să-i mulţumească şi Dumnezeu a zis: ori şi cine ar bea din acest must să se îmbete, pentru că m'am milostivit de am stămpărat setea omului şi omul a uitat să-mi mulţămească.

Vatra-Dornii, Bucovina. *Teofil Bizom.*

138.—De ce ogarul şi copoiul gonesc pe epure şi vulpe.

Ogarul era crâşmar şi copoiul îi era ucenic. Epurele cu cumătră-sa vulpea veniau şi beau pe datorie amânând plata de azi pe mâne.

Epurele şi vulpea văzând că n'au cu ce să plătească, n'au mai dat pe la crâşma ogarului. Atunci crâşmarul şi cu ucenicul său s'au dus cu jalba înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeu ascultă plângerea şi la urmă zise cu blândeţe:

—Ce pot să vă dau, vă dau bucuros. Anume iată ce socot eu: De acum le vor mirosi urmele a vin, iar tu şi ucenicul tău să-i urmăriţi ca să vă plătească datoria.

De atunci şi până azi epurele şi vulpea încă n'au plătit băutura crâşmarului. Epurele când e prins face „meac, meac, meac", adică spune că va plătì Marţi datoria cea veche.

De la Gh. Petrea, Gohor-Tecuci. *V. G. Beldie.*

DATINE ŞI CREDINŢE.

758.—Ca să nu fie femeia mai mare de cât bărbatul, trebue ca să şi-o calce mirile, în timpul cununiei, pe piciorul cel drept.

759.—Ca să poţi desbăra pe bărbatul beţiv, să-i pui cinci bani (şi mai mulţi) să stea trei zile, sub capul unui om mort. Şi, cu aceşti bani să-i cumperi rachiu şi să i-l dai să-l beie, zicându-i: „Când va bea [illegible] ...nci să beie şi [illegible]

760.—Dacă tepşeşti tare mămăliga, bărbatu-ţi moare înnăduşit, ori, când moare, se năcăjeşte.

761.—Tot pentru acest lucru, dacă-l faci, când faci copii, îi faci chelboşi.

762.—Ca să nu-ţi mănânce uliul găinele, să nu dai pe vatră cu mătura.

763.—Tot pentru asta, să nu dai cenuşa afară Lunea, Mercurea şi Vinerea.

764.—Ca să-ţi meargă bine la arat, când porneşti plugul, să afumi cu tămâie plugul şi boii şi să asvârli un ou peste ei.

Nemţişor-Neamţ. *A. Moisei.*

765.—**Cântecul cucului**: „Cucu! cucu! cucu!" Se pune pe un vârf de nuc şi cântă mereu. Copiii atunci îngână pe cuc: „Cucu, mânca-ni-ai mucu; cucu, mânca-ni-ai mucu". Fac un haz copiii, de-ţi i-au auzul.

Cine aude cucul cântând în faţă, îi merge bine peste an. De aceia se bucură tare de aşa noroc. Cine aude cucul cântând în spate, îi merge rău. Oamenii se feresc când aud întăi cucul, ca să nu le cânte în spate.

Cucul cântă până se coace orzul. Atunci, din cauză că mănâncă spice coapte, răguşeşte şi nu mai cântă de loc până primăvara viitoare.

766.—**Cântecul rândunicăi**: „Măta'n ţeapă, tat'to 'n ţepuşi, copii 'n căldăruşi". Aşa îngână copiii pe rândunică. Când cineva *alungă* în rândunică cu bulgări, ori goneşte, ori îi strică cuibul făcut cu multă trudă, se pune pe o ramură şi începe a blestema.

E mare păcat înaintea lui Dumnezeu, să strici cuibul rândunicăi.

767—**Cântecul pupăzei**: „Pu-pu-pu-pu. Pu-pu-pu-pu". Se aude dimineaţa cântând prin copaci.

Dacă cel ce o aude dimineaţa, n'a luat nimica în gură, atunci pupuza îl spurcă. Ii miroase gura, când îl spurcă pupuza.

768.—**Cântecul ţuţubeiului**: „Ţuţubeiu, ţuţubeiu, pune tortu'[1] la ştiubeiu". Aşa îngână femeile o pasăre ce începe a cânta când se desprimăvărează. Cântecul ţuţubeiului, este aducător de minte femeilor leneşe. El dă de veste că trebue să pună tortul la ştiubeiu, căci nu mai este iarnă. Barbaţii trebue să înceapă aratul.

769.—**Cântecul prigoriilor**. Sunt nişte soiuri de pasere ce seamănă cu vrăbiile. Ele trec stoluri pe sus şi prind a ciripi des şi plângător.

[1] *Tortul*, se numesc firile de cânepă toarse şi strânse sculuri mari. Se pune tortul la ştiubeiu, adică se pun firile într'un ştiubeiu sau balercă fără funduri. Balerca se îngroapă jumătate în pământ, se face un şipot la fund pe unde va curge apa.

Se toarnă peste tort în ştiubeiu, apă clocotită. Tortul astfel spalat 2 zile se face alb ca zapada (omătul). Acesta e cel dintăi meşteşug cu care femeile pot face cămăşi de cânepă albă.

Se crede că ele cer ploaie. Când vor cânta prigoriile, va ploua. Ele nu pot bea apă din părăe sau lacuri, ci numai de pe sus.

De aceia ele se roagă lui Dumnezeu să le dea ploae, ca să poată bea apă din picături, să-şi potoale setea. Oamenii se bucură la cântecul prigoriilor, că aşteaptă ploae.

Tuţcani-Covurlui. *I. I. Cruceanu,*

770.—Inspre zile mari şi mai cu seamă înspre ziua Invierii, dacă vei vedea vre un foc unde-va, acolo să ştii că este o comoară, şi de vei arăta-o cui-va cu mâna, Necuratul îţi va lua o mână sau un picior, sau vei căpăta altă boală.

771.—Dacă cineva a îngropat nişte bani undeva şi i-a dat în seama lui Nichiduţă până ce va avea nevoie de ei, vroind să-i iee la caz de le ştie locul, nu va isbuti.

772.—Dacă ucizi păianjenul cu mâna, ţi se vor erta trei păcate.

773.—Dacă ucizi paianjenul cu dosul mânei, la o tâmplare să ţi se umfle o vită pentru c'a mâncat prea lacom sau pentru că a înghiţit vre-un păianjen, lovind-o cu dosul acelei mâni, se va desumfla.

774.—Când paşte mâţa sau cânele şi când cată soarele înapoi, adică fiind aproape de asfinţit şi înaintea lui e nor, el trimite raze îndărăt, atunci va ploua.

775.—Când plouă cu soare, e semn că sunt fete însărcinate.

776.—Când ocăesc broaştele prin lacuri şi prin bălţi, va plouà.

777.—La nuntă trebue să se certe puţin socrii mari, pentru a nu fi veselia tinerilor prea mare şi mai pe urmă să le fie scârba şi mai mare.

Hânţeşti-Dorohoi. *N. V. Hânţescu.*

778.—Nu e bine să-ţi tai unghiile Lunea, că te urăşte lumea.

779.—Pune unghiile tăiate în busunar sau sân (adică să le strângi), nu le arunca căci le cauţi pe cealaltă lume.

780.—Dacă ieai Lunea peste zi ouăle din cuibar, părăsesc găinile cuibul.

781.—Dacă te piepteni noaptea, te mănâncă lupii.

De la Stănueşti-Tutova. *C. Patriche.*

782.—Când cântă cucuveauca pe casă, să nu o alungi asvârlind ceva asupra ei c'atunci are să fie rău de tine. Ia mai bine o bucată de măligă, ori de pâne, pune sare pe ea şi svârle-o înspre ea zicând: „Pâne şi sare îţi dau". Ea se duce şi nu mai vine *mult timp de vreme,* dar ţie îţi va merge *foarte de bine.*

783.—Mămăliga care o razi de pe ceaun să nu mănânci, că te urăşte lumea.

784.—Nu eşì cu furca afară, inainte de a înmugurì pomii şi de a se îmbrăca pădurea, că apoi te blastămă pomii şi crângurile.

785.—După botez să nu faci cumătrie cu lăutari, ci să fie masă bogată şi încarcată, că omu' dacă moare, când se duce pe ceia lume, întăi la masa ce i-a făcut după botez se duce.

786.—Vaci dacă a dat de pomană şi i-a părut rău, atuncia le vede pe ceia lume stând în iarbă până la genunchi şi abia se leagănă de slabe; dar, dacă nu i-a părut rău, a dat cu toată inima, atunci le vede stând pe câmp, dar spărgându-se de grase; iar pe dinaintea sufleţelului trec râuleţe de lapte, care cu spumuşoara şi mïrosu' ceala, îi face tare bine sufletului.

787.—Fântâni să faci în viaţă, că apoi pe ceia lume nu ţi se trudeşte *suflecioru'* după apă. Dacă ai fântână făcută cu toată inima, atuncia beau neamurile tale până la al 9-lea, iar celelalte numai din isvorul ce ar da afară din fântână.

Jud. Botoşani. *V. Moisiu.*

BOTANICA POPULARĂ.

34.—Bărbănoc.

Bărbănocul, bărbănucul zis şi *brebenoc,* numit în Bucovina încă şi *brăbănoc* sau *bribănoc*[1], pe alocurea *borbănoc, cununiţă, merişor, pervincă, foae-în-fir, foiofoiu,* în Ardeal *saschiu* şi *sasău,* e o buruiană cu floare albastră, cu frunza îngustă, verde închis, ce-şi întinde crengile la pământ.

Această buruiană ca să fie de leac, trebue să fie culeasă cu dragoste şi s'o aduci acasă cu inima deschisă.

In obiceiurile de la nuntă, bărbănucul joacă un rol important. Sâmbătă inainte de nuntă, se adună la casa miresei mai multe fete de o iau şi pornesc la pădure după brebenuc, până a nu răsări soarele şi a se scutura roua.

După ce fetele au cules brebenoc de ajuns, îl aduc acasă şi-l pun într'o strachină sau covăţică cu apă proaspătă neîncepută. Femeile se aşază după masă şi se pun pe ales brebenocu' frunzuliţă cu frunzuliţă şi tot le prind cu matasă una peste alta şi una de alta, până ce fac o ghirlandă de pus pe cap. In patru părţi ale ghirlandei pun între frunze câte o *băncuţă* (*dupcă,* bucată de franc), sau sorocovăţ, ca să nu ducă lipsă în viaţa ei casnică.

[1] Marian, *Ornitologie,* II, 83.

In Bucovina femeile tae hârtiuţe poleite galben şi alb, şi le prind de frunzele de brebenoc; unele le lipesc chiar cu miere.

Când cununa de brebenuc e gata, patru dintre femei o ieau cruciş, încunjură cu ea masa de trei ori, şi o pun dinaintea miresei; gazda cinsteşte nevestele, pe urmă tatăl şi mama miresei ieau cununa, unul de o parte şi altul de cealaltă, şi i-o pun miresei pe cap.

Dacă mireasa n'are părinţi, atunci rudele de aproape pun cununa, iar druştele o înconjoară aşezându-i cununa şi prinzându i-o cu spelci[1].

In unele locuri din Moldova, era mai de mult datină de a se scoate mortul afară pe târnaţ, şi atunci se ridică de-asupra lui pe casă un steag. In Transilvania şi anume în ţinutul Năsăudului, asemenea steag se ridică şi astăzi în turnul bisericei sau în clopotniţă dar numai când moare vre-o fată mare sau vre un fecior holtei, care adică, cât a fost în viaţă, a apucat a intra între ceilalţi feciori în joc.

Acest steag, care stă şese săptămâni în locul unde s'a pus, are forma patrată, în mărime ca de patru decimetri şi e de culoare albă, împodobit cu flori şi mai ales cu *bărbănoc*[2].

In Bucovina se crede că dacă s'a făcut dintr'o tufă de bărbănoc o cunună pentru vre-un mort, nu e bine a face tot dintr'acea tufă una şi pentru o mireasă, c'apoi aceia n'ar trăi lung[3].

35.—Bobul.

Bobul e o burueană ce o cultivă săteanul român pentru boabele sale late, mari, albe sau roşii.

Bobul se mănâncă şi verde şi uscat. Din frunzele sale, când e tânăr se face salată; tecile sale când sunt tinere se fac cu carne.

Firele de bob se ferb bine, se scurg de zamă, se preseră cu sare, se pune pe deasupra lor ceapă şi aceste bucate, în zile de *popă* (post) sunt pentru ţaran o mâncare din cele mai gustoase, ce n'o dă de cât popei când umblă în ajunul Crăciunului ori Bobotezei, sau când e chemat pentru masle.

Bobul se mănâncă şi copt în vatră, ori uscat, cum se coboară din pod. Băeţii când dau peste bob, îl potopesc, căci lor le place şi îi vin de hac cu dinţii lor tari şi tăioşi.

Bobul fiert cu vin vechiu e bun pentru copiii ce zac da răul copiilor, dându-li-se să-l mănânce şi zama s'o bea (Dobrovăţ-Vaslui).

Bobul roş e bun de legători pentru copii ce au bolfe la gît (*uime* sau umflături scrofuloase); se arde în foc, se macină, se amestecă în lapte dulce, se face un fel de aluat şi se pune la gâtul celui bolnav, ferbinte, cât îl poate suferi.

A. Gorovei şi M. Lupescu.

---

[1] Sevastos, *Nunta la Români*, 86–89. [2] Marian, *Inmormântarea*, 92. [3] Dimitrie Dan, în *Gazeta Bucovinei.*

VORBE ADÂNCI.

462.—Când mor vacile, se îngraşă câinii.
463.—Pân' n'a geme boii, scârţâie întâi carul!
464.—Scurtează coada şi lărgeşte găvanul!
465.—Datorie veche, plată nouă.
466.—Plopul înalt îl *gânieţează* ciorile.
467.—Nu da chiot pe unde nu-ţi calcă lupul.
468.—Când să ies să joc şi eu, (să mă iertaţi) plecară lăutarii să se p.şe!
469.—Ălui bătrân să-i dai fluier şi briceag şi apoi să-l trimiţi cu caprele.
470.—Şi cu nevasta omului în crâng şi sufletul în Rai, nu se poate.
471.—Cap nejudecat şi tăiat, nu se poate!
472.—Calului care treeră, nu-i legà gura!
473.—De-ar fi gura (tăiuşul) berdii ca *muchiile*, ori muchiile ca gura, apoi lasă....
474.—De multe ori creşti câinele ca să-ţi rupă vinele.

Din Boureni-Doljiu şi Obislav-Vâlcea. *N. J. Dumitraşcu.*

475.—Să trăeşti cât cioara 'n par şi bobul înaintea găinei.
476.—Ce-a intrat pe gât de lup, nu mai scoţi.
477.—Dacă ar face toate muştele miere, ar fi şi la coada căţelei.
478.—Creşti şarpele ori cânele, ca să-ţi muşte vinele (V. No. 474).
479.—Pentru un cui, pierzi o potcoavă.
480.—Cum e sacul, aşa să pui şi petecul.
481.—Ii caută mustăţile a oală; adică e beţiv.
482.—Drept ca funia 'n traistă.
483.—Tăciune acoperit, adică om rău, tăcut, câinos la inimă; tace şi le face.
484.—Unde nu e nimic în pătul, nici şoareci nu sunt.
485.—Te faci frate cu dracu' pân'ai trece lacu'!
486.—I-a făcut nasului umbră, adică a început să-i crească mustăţi.
487.—A se da după păr, adică după cum e lumea.
488.—L'a strâns cu uşa 'n colţ.
489.—Are mâncărime la degete, lung de ghiare, adică fură.
490.—Are mâncărime la limbă, adică vorbeşte, *pălăvreşte* într'una, vrute şi nevrute, toate nesărate.
491.—La părul lăudat să nu te duci cu sacul, ci cu traista.
492.—Porcul ăl *jipat*, mănâncă para a bună.
493.—Să nu tragi nici odată în gazdă la omul cu cânii slabi.

494.—A furat luleaua Neamțului=s'a îmbătat, a adormit.
495.—Sămânță de vorbă=băutură.
496.—Vorba, vorbă aduce,
497.—La așa cal, așa căpăstru.
498.—Plin de pureci=plin de datorii.
499.—Sacul e plin de gol.
500.—Trăește cu capul în sac, adică nu știe nimic ce se petrece pe lumea asta.

Auzite de la părinții mei Leanca și Nae M. Popescu din Voicești-Vâlcea.

J. N. Popescu.

CÂNTECE.

801.—*Frunză verde pui de nuc*
Mă dusei Vineri în târg,
Par'că Joia[1] *n'avui când,*
Să văd cucii cum se vând?
De-ar fi cucul câte-un leu,
Aș lua unul și eu,
Să cânte la capul meu,
Când mi-a fi mie mai greu.

802.—*Frunză verde pui de nuc*
Degeaba mă duc la târg,
Că ce cumpăr nu mânânc.
Cumpăr pâne și masline,
Cu amar le bag în mine;
Cumpăr pâne cu ocà
Și masline cu litrà
Și-mi hrănesc ibovnicà.

803.—*Eu dorul l-am cântărit*
Și cu apă și cu lut
Și tot doru-o tras mai mult;
Eu dorul l-am cântărit
Și cu pâne și cu sare
Și tot doru-o tras mai tare.

804.—*Frunză verde-a mărului*
In mijlocul codrului
Găsii casa dorului.
Și mă cheamă doru'n casă
Și mă pune după masă
Și-mi pune chită[2] *pe masă*
Lângă chită, carne friptă,
Lângă carne, două cane
Una cu vin chiparat
Pentru omul suparat,
Una cu vin îndulcit
Pentru omul cel scârbit.

Culese de la Casandra Scrijăloae din Bogdănești-Suceava.

Demetra M. Cărlănescu.

805.—*Foaie verde trei masline,*
Alelei frate peline,
Amară-i frunza pe tine,
Ca și inimioara'n mine.
Când a fost ca să petrec,
Mi-a venit ordin să plec,
Și să plec în Calarași,
Vede-i-ași pârliți și arși.
Să ardă și cei din fund,
Unde stau și eu și tund.
Să rămâie numai parii,
Să se 'nțepe generalii,
Generalii și maiorii,
Și la urmă căpitanii.

[1]. In jurul Fălticenilor Joia e zi de târg. [2] *Chită*—pită—pâne.

Duşmani şi duşmancele,
Ce mi-o 'nchis cărările.
Tuşeşti-Botoşani. C. Atanasiu.

806.—*Foae verde siminoc,*
Pasere galbenă 'n cioc,
Tu m'ai blăstămat cu foc,
Să trec Oltul prin mijloc,
Iarna prin gerul de foc
Când îngheaţă apa'n loc
Şi coasa pe sub platog
Şi mânele pân' la cot.
Păsărica gălbioară,
Tăia-ţi-aş ciocul şi-o ghiară,
Că m'ai blăstămat cu pară!

807.—*Frunzuliţă de vânăt,*
D'auleu soare rotund,
Mergi la muche mai curând,
Că mie mi s'a urît,
Tot suind şi coborînd,
Tot suind din vale 'n deal,
Cu mâna pe iatagan;
Scoborând din deal în vale,
Cu mânele pe pistole,
Strălucind cu sfântul soare!
Călineşti-Teleorman.
Radu C. Giupitu.

808.—*Frunză verde murili*
Toate-ar fi, cum ar mai fi:
Nu ştiu cum ăi mai venì!
C'am o căţea lătrătoare
Şi-o uşă scârţâitoare!
Şi mi-e c'o simţi bărbatul
Şi iese şi-mi sparge capul,
Când oiu ieşì să sar gardul
Să viu în braţe la altul!
I'auz' mă!

Frunzuliţă de spanac
Taci, c'asta-i boală cu leac:
Ia un codru de slănină
Unge uşa la ţâţână
Şi-un cenac cu lapte dulce
Dă boldeicii *să mănânce!*
Surpă jos!

809.—*Frunză verde trei granate,*
Ce să mai facem surate?
C'am rămas nemăritate
Ne-a lŭat flăcăii 'n armată.
—Să dăm jalba la ciocoi
Să dea drumu' la flăcăi,
Să ne măritäm şi noi!
Hi fetiţo, hi!
Goleştii-Badii, Muscel.
D. Mihalache.

810.—*Măriuţă dintre bălţi*
Na o rublă şi doi zloţi
Şi nu te iubi cu toţi".
—Nu-mi trebuie rubla ta
Şi-mi trebuie bani mărunţi
Să mă iubesc mai cu mulţi".

811.—*Cine râde şi vorbeşte,*
Ala mai puţin iubeşte;
Da care e mai tăcut,
Ala iubeşte mai mult.
Cine-mi este drag, mi-e drag,
Vine sara până 'n prag
Şi cu el vorbă nu-mi fac;
Da cine nu-mi este drag,
Vine sara până în prag
Şi cu el vorbă că-mi fac,
Din Goruneşti-Vâlcea.
C. M. Popescu.

812.—*Cât a fi ş'oi mai trăi,*
Eu pescar n'oi mai iubì;
Că pescaru-i ca ţiganul,
Ţine dragostea cu anul.
Când îi scapă-o şticuliţă,
Par' că-i moare-o copiliţă;
Când îi scapă-un baboiaş,
Par' că-i moare-un copilaş.
De la Manolache Anghel.
V. I. Căuea.

813.—*O, săracă fetiță*
Bine-o prinde rochiță,
Dar ar prinde-o și mai bine,
De-ar trăi bine cu mine.

814.—*Hai șirag, șirag, șirag,*
Ca fasolea pe harag;
Hai și lin și foarte lin,
Ca soarele pe senin;
Hai fuga și 'ncetinel,
Că bădița-i frumușel.

815.—*Mititică-i și nu crește*
Dar iubește de pârlește.

816.—*Furcă lungă moartea mea*
Ocă-adâncă viața mea.

Comunicate de Gh. Negureanu și adunate din satul Coșula-Botoșani.

Petru Gh. Savin.

817.—*Aseară o săptămână*
Mergea moartea prin grădină
Cu dragul mamei de mână.
Mândre flori el culegeà
Smocurèle[1] le făceà
Spre stele mi le puneà
Alba lună le zărià
Și cu drag mi le privià.
Le-arăta și celui soare,
Ca să le pue'n picioare.

818.—*Busuioc mi-o semănà[2],*
D'o eși mai revărsat,
Să știe că-s depărtat.
D'o eși mai crăcănos
Eu atunci sunt sănătos.
D'o eși cu foaia rară
Mândro eu mă'ntorc în țară,
D'o eși mai vinecior
Să știi, mândro, c'am să mor.

819.—*Arză-te focul pădure*
Și toate lemnele 'n tine
Să rămâe-un stejărel
Să mă sui eu Doamne'n el
Să-mi fac ochișorii roată,
Să mă uit în lumea toată
Să-mi zăresc și țara mea
Ca să văd pe maica mea
Cu lacrămi din ochi stropind
Cu mătura măturând.

Antonești-Teleorman.

Marin Apostolescu.

820.—*Frunză verde fir de poamă,*
De-ași ajunge până' la toamnă
Să mă 'nsor și să-mi iau o doamnă.
Lasă-le la dracu' doamne
Că rabdă destul de foame.

821.—*U, iu, iu, și ce să vezi*
Cum jucăm prin pene verzi,
Penele se scuturară,
Flăcăii se măniară
Fetele le sărutară.

Popești-Farcașa-Suceava.

Toma E. Alexandrescu.

822.—*Ia auzi cucul cântând*
Și mierlușca șuerând
Nu mai sunt om pe pământ
Și nu știu unde mai sunt.
—Eu zic cucului să tacă
El se suie, sus pe-o cracă,
Iar mai jos pe-o rămurea
Cântă și-o turturea
Tristă, cu inimă rea,
Că i-a perit soția.
Unde vede apa rea
Ea o tulburea și-o bea;
Unde vede apa rece
Ea o tulbură și-o trece;
Unde vede vânătorul
Ea acolo-ii duce dorul
Și zboară din creangă'n creangă

[1] Chite, legături, buchete.
[2] Acest cântec pare urmarea celui de la No. 770.

Tot în pizma ei să-ți facă,
La tulpina nucului,
Cântă maica cucului.
Din Movilița-Putna. *N. Șt. Graur.*

823.—*M'a trimis mama de-acasă*
Să joc fata cea frumoasă,
Am să joc pe-cea urîtă,
Că are cămașa mândră
Și am să joc și pe cea slută,
Că și-aceia mă sărută.

824.—*Frunză verde baraboi*
Câte fete 'n sat la noi
Toate-s bune de cimpoi,
Și una burdăhănoasă
Bună de scaun la masă.

825.—*Ce ești lele lată'n șele?*
—*Am cărat dragă nuele*
Și bărbatu-i blestemat
Prea cu multe m'o 'ncărcat.
Coioroaia-Tutova. *J. Ciobanu.*

826.—*Floricică floare-albastră*
Ce-ai crescut în calea noastră
Așa 'naltă și frumoasă;
Așa 'naltă subțireà
Tocmai de potriva mea.
Floricică de pe șes
Te-am îndrăgit de pe mers,
Că ți-i mersul legănat
La inimă m'ai secat.

827.—*Măi barbate blăstămate*
Șezi pe vatră să-ți dau lapte,
Și în mână o vărguță,
Ca să te aperi de mâță.
Humulești, J. Neamț. *Zahei Grigoriu.*

828.—*Frunză verde lemn tinos*
De la Slobozia 'n jos
Daoleo ce loc frumos!..
Numai sălcii și rogoz
Rogozul de tăvălit
Sălciile de umbrit.

829.—*N'am o cale să mă duc,*
Pân' acas' la Câmpu-Lung,
Să-mi iau oglindă și drând;
In oglindă să mă uit,
Cu drândulețu' să-mi cânt,
Să-mi mai treacă de urît.
Urît mi-a fost urîtù',
Mi l'a dăruit sfântù',
Mai cu drag mi-e sufletù'
De la regr. Ilie I. Chisăr din Catane.

830.—*Și când zic mă duc, mă duc*
Tot ca frunza mă usuc;
Ca frunza alunului
In marginea drumului.
Frunzuliță solz de pește,
Scoal' maică, mă premenește
Și de codru mă gătește,
Și fă-mi țoale trupului,
Ca pana gândacului.
Și mai fă-mi de-un imurluc,
Verde ca frunza de nuc;
Și mai fă-mi de-un băibărac
Verde ca frunza de fag.
Și mai fă-mi de-un ilicel
Ca frunza de păducel,
Să intru 'n codru cu el[1].
De la același Chisăr din Catane.

831.—*Foae verde de* obleagă,
Pe mine maică mă 'ntreabă:
—*Ce munculiță mi-e dragă?*
—*Nu mi-e dragă nici o muncă,*
Numai cu puica pe luncă.
De la Vasilescu din Mihăița-Dolj.
Șt. St. Tuțescu.

832.—*Ș'apoi iară, iară, iară*
C'am mâncat și-asară zară,
Și-a fost zară de berbeci,
Și-o trecut prin berneveci!

[1] Vezi: *„Din Muscel"* Rădulescu-Codin, „Voinicul" pag. 54.

833.—*Ş'apoi iară, iară, iară,*
Să sară borşu' din oală,
Să rămâie ciolanù',
Să-l mânânce ţiganù' !

834.—*I'auzi lele popa toacă,*
Eşi afară şi te roagă,
Să moară bărbatul tău,
Să rămâi să te iau eu!

Hânţeşti-Dorohoi. *N. V. Hânţescu.*

835.—*Leliţă Vârvară*
Ce-ai lucrat în iastă vară,
—Am ţăsut o pânză rară
Ş'o fost spata rară 'n dinţi
Tot am dat şi nu s'a prins.

836.—*Stăi puiuţ, măi puişor*
Ce-mi vii tu-aşa târzior
Ori de mine nu ţi-i dor,
—Ba mi-i dor, puicuţă, dor
Da mi-i tare depărtăcior
Că 'ntre noi e-un deal şi-o vale
Şi pe deal îs paltinei
Şi 'ntre noi doi oameni răi;
Şi pe vale 's răciţele
Şi'ntre noi două căţele

Bucovina. *D. Dan.*

O SAMĂ DE CUVINTE.

1288—1402

Terminologia popuşoiului[1]:

A—*1=schic, spic; 2=frunză; 3=ştiulete,* i se zice şi *popuşoiu;* iar *drug,* când se face mai bun şi mai mare. *4=ciocan, strujan; 5=rădăcina; 6=giţă,* pl. *giţe,* ori *viţe.* Când din *noduri* de lângă giţe, se ridică în sus nişte puieţi, li se dă numele de *copchileţi.* Fac şi aceştia grăunţe, dar mai mici. Mai bine e să se rupă de tineri, copchileţii, spre a nu se face în grădină *hălăciugă* şi cari să facă a se *huchì* fasolele. Cotoarelor, care rămân în pământ, în urma „tăiatului de ciocani", li se ziee *gogleze.* Câmpului deschis, după strângerea strujănilor, i se zice *ciocălăişte.* Mulţi săteni samănă în ciocălăişte diferite cereale, fără însă să mai are. In urmă dă cu grapa pân' se astupă toate sămințele. Grăpătura se face cu greutate, fiind că trebue să smulgă toate goglezele, cu colţii de la grapă.

Intregul se chiamă încă *popuşoiu* (1—6).

B.—*1=pănuşă,* pl. *pănuşi; 2=matasă* ori *musteaţă.* „Scăpăm la pâne noauă că a început să le dea mătăşile ori *musteţile*". *3=pană,* pl. *pene; 4=ciot,* ori *miont.*

C.—*popuşoiu;* fără grăunţe, *ciocălău. Ciocălăi* se mai zice popuşoilor, după ce au început a da graunţele în lapte, dar când dau semne de un rod' slab. *2=ciomp, coadă, ciocan.*

Fofoloage=fofoloc. Are două înţălesuri şi pe aici. Prea *buhos*—ori în înţelesul de alintare—desmerdare. La găinele creţe, boboci, gâşte,

[1] Figura la p. 161.

crețe—*fofoloage* ori *fofoloace* să iea în înțelesul de buhoase, nearanjate In înțelesul de alintare, femeia gospodină, când scoate bobocei, zice:

«Fofoloace, fofoloace,
Umple casa de boboace».

Nemțișor-Neamț. *A. Moisei.*

Fofoloage, sing: *fofolog=boboc*; și de aici și *om boboc la minte*, cam Tanasă, „scurt de minte și lung la haine„.

Terminologia popușoiului:

Firul întreg cu tot ce-i pe el se numește *păpușoi.*

A.—*1=Spicul* păpușoiului, de unde și verbul a *inspică*. *2=Frunze* și *foi*. Când păpușoiul e în trei foi, se prășește dintăi. *3*=Când e verde, *păpușă* iar când e uscat *știulete* și *păpușoi*. Se zice că păpușoiul a legat sau a *împăpușat* 2—3 păpuși. *4*=Când e verde se numește *tulpină, trunchiul* păpușoiului, iar după ce s'a tăiat partea de sus cu păpușele pentru nutreț, ceia ce rămâne din tulpină se numește: *cioclej, tulei* și *cotor*. *5=Rădăcinele păpușoiului*. *6=Al doilea rând de rădăcini*. Aceste le face după prășitul de al doilea. Cu ajutorul lor, păpușoiul se prinde atât de tare în pământ în cât vântul, nu-l mai poate culcà la pământ. După prășitul de-al doilea, din al doilea rând de rădăcini ies niște fire ce poartă în vârf câte o păpușă. Aceste fire se numesc *copileți*, popular *copchileți* de oare ce stau ca copiii împrejurul tatei. Când anul e bun și pământul gras, împrejurul popușoiului se fac câte 7—8 copileți.

B.—*1*=Foile care învălesc păpușa se numesc *pănușe* sau *pene*. *2=Matasă*. *3=frunzele* păpușei. *4=cotorul* păpușei.

C.—Intreg e *păpușoiul* propriu zis.

1=ciucalăul pe care sunt așezate *boabele* sau *grăunțele*. *2=coada* ciucalăului.

Ciucalăul care are puține boabe se numește *babà* iar cel care are fire de mătasă printre boabe se numește *moșneag*.

Când ciucălăul a prins să facă boabe se zice c'o *urzit* și că-i în *gingii*. După aceasta e *în lapte* și în urmă *în ținte*. În ținte e atunci când a prins să se întărească boabele. Atunci popușoii sunt buni de copt și de fiert.

Păpușoii se culeg în două feluri: 1). Când sunt mai răi, se culeg cu totul, adică să tae mai în sus de cioclej sau 2). Când sunt mai buni, se culeg pănușile deoparte iar ceia ce rămâne să tae pentru nutreț. Ceia ce-a rămas din păpușoi pentru nutreț se numește *strujan*. Strujanii se fac *colibă*, iar în colibă se pun penele ce s'au luat de pe păpușă. Ca strujănii să se usuce bine, se pun prin copaci sau se fac *glugi* și *girezi*.

Operaţia care se face de a scoate păpuşoii din pene sau de pe strujan se numeşte *dijdiocare* sau *deşfacare*. Tot aşa se numeşte şi luarea grăunţelor de pe ciucălău.

Păpuşoii spre uşurinţă se bat în *leasă* iar pentru a putea fi duşi la moară se vântură de pleavă.

Boala de care sufăr popuşoii se numeşte *tăciune*.

Jud. Neamţ. J. Preutescu.

Neamurile de fasole: *Fasole albe*, albe, mărunţele şi late; *fasole gogonèle*, rotunde şi foarte productive; *fasole nohotii*, gălbii, ca nohotul; *fasole curve*, roşii şi pe deoparte, ţintate cu alb. Culoarea ca vişina coaptă; *fasole galbene*, galbene, lungăreţe; *fasole cu totu'*, fasole grase, cafenii deschise la culoare; *fasole oloage*, care nu se sue pe harag. Albe şi late; *fasole de harag*, al căror curpăn se sue pe harag. Is albe şi de deosebite culori altele; *fasole copăcel*, se pun numai câte una în cuib, de obiceiu. Se suie pe harag, au floarea roşie şi la culoare-s roşii ca cârmâzu'; *fasole „una"*, mărunte, rotunde şi foarte rodoase. Fac păstări foarte multe, dar nu sunt aşa gustoase la mâncare; *fasole urieşe*, fac păstările aproape de un metru[1] şi se urcă pe harag; *fasole boambe*, mari la bob, se urcă pe harag.

Jorăşti-Covurlui. P. Gh. Savin.

Broatec n.=o bucată de lemn ce se pune la *luntrie* sau la dubă, pentru a se băga într'însul cuiul care ţine *gujba*. Se mai zice la orice bucată de lemn, neîntrebuinţată la nimic.

Ceaprazan n.=*broatec*, când e vorba de lemnul de la luntrie sau dubă.

Carină f.= lemnul curbat, care formează partea de jos a dùbei şi ale cărei extremităţi fărmează piscurile.

Otărace n.=lemnele curbate ce se pun transversal pe carină. Extremităţile lor formează *usma* sau buza luntrii.

Baciu. n.=scaun făcut din blăni la piscul luntrei.

Tuoc. colectiv=gunoi mult în care ţărâna predomină.

Tor=bălegarul de la vite ce-l strâng oamenii la ţară în curte, formând un strat gros de 0.40 cm.; iar după ce s'a uscat este tăiat în bucăţi şi întrebuinţat la ars.

Torişte f.=bălegar şi pleavă ce le pun copiii peutru a aşeza laţuri să prindă păsărici.

Grojdibodu-Romanaţi. N. J. Gotescu.

Geandră=mălai dospit cu apă „Am făcut numai nişte geandră".

Fleancă f.=o căciulă sau pălărie ruptă. „Ica-ţi fleanca de pe cap"! Se zice de unul care vorbeşte *prujind*: „Haide, leag-o, tacă-ţi fleanca"!

[1] Să ne trimiţi şi nouă o pastare de asta!

Ţâbrìc=chibrit.

Tebèchi=cuşmă veche şi ruptă. „Ce mai ţii tebechiul ceala pe cap"?

Şcàrchi=papuci pe talpă, târâiţi.

Hebetìcuri, hăghièce=vreascuri uscate, căzute din copaci.

Marhòtcă=tutun prost de 10 bani. „Ştiu că *duhăneşti* la marhotcă"?

Şcòtcu=bucluc, sfădălie. „Cine-i de vină, dacă el singur o stârnit şcotcu' ?"

Scatùlşcă=ladă veche cu mai multe despărţituri.

Presùsie=tribunal (cum se ziceà în vechime).

Orogànie=pataranie şi pildă. „Le-am spus şi eu câte o orogànie, poate s'or mai minţi. (? N. R.)

Cotigì (a)=a urni, *a vâşca*. „Nu mai ai încotro cotigì".

Tomonì (a)=a ameţì. Ex. Ai rătăcit pe un loc zis necurat: „Da' nu te-o tomonit?" ad. nu te-o zăpăcit la cap?

Ţârfâeală=nişte glod subţire. Am călcat într'o baltă şi tot m'am umplut de ţârfâeală.

Hânţeşti-Dorohoiu. *N. V. Ţânţescu.*

Mişcărăi=fărămituri (firimituri), de malai sau turtă [1].

Nestemnic=nepriceput.

Jărăgai=spuză (cenuşe) vie.

Ojâjì (a)=a întinde focul, mai ales atunci când se bagă pâinea în ţăst, trebue bine *ojâjit*, să fie bine arsă vatra peste tot, ca să se coacă pâinea.

Păleaţă, bèldie, dârjală=ciumag lung (ce-l poartă mai ales ţiganii laie, pentru a se apara de câini).

Poleşnic=drum (şi loc) întins [2].

Duşnic=dop (la butoiu), la vrană.

Top=pachetul de bumbac.

Cânap=aţă de cânepă, sfoară, lucrată cu maşină.

Garliciu=sala bordeiului.

Izâdă=risipă. „Nu face îzâdă, mă!" sau „Nu izâdì, nu risipì" (cu *mărunţeaua*, cum s'ar zice).

Premùgere=Drac. „Fugă-te premugerile de-aci!": Fugă-te dracii! O contribuţie la *„Numele Dracului în româneşte"* din „Viaţa Românească"(an. V. No. 6, de d. Pascu) şi „Ion Creangă" (an. III No. 9).

Dàşotă=drăcie, drăcovenie, dăfie. „Câte dàşote!": Câte prostii!

Şui=„Mă şuiule, mă!...." I se zice unui om care nu înţelege, prost.

Sanchiu=închis. „Om sanchiu", om închis, care vede multe, aude multe, ar putea să facă multe, dar lasă să fie aşa.

Văsc=o plantă fragedă ce seamănă cu mărăcinii (porumbarii), ce

[1] Din Obislav-Vâlcea. [2] Celelalte cuvinte din Boureni-Doljiu.

creşte pe *vârfetile* crengilor de stejari, în păduri. Are floarea galbenă, cleioasă. Seminţele le mănâncă sturzii, cari depunându-le cu excrementele lor pe crengile copacilor, se prind şi fac să crească alţi *vâsci*. Ii mănâncă foarte mult oile, iarna, din cauza frăgezimii. Un fel de parazit-plantă. Pe pământ nu creşte[1].

N. J. Dumitraşcu.

GLUME, JÂTII, TACLALE.

168.—Ştim, nu ştim.

Cică era pe vremea lui Papuc-Vodă când se cetia după stele şi se socotia după răbuş. Cine ştia două slove, era mare cărturar. Intr'un sat era un biet popă, care nu ştia măcar o buche, dar pentru că era de ajuns să ai barbă şi antereu, mâncà şi el din păstoria oilor Domnului, ca şi alţi mulţi ca el.

De câte-ori făceà sfânta slujbă, totdeauna nu mulţumia lumea, căci neputând cetì sfânta Evanghelie, spunea odată că i-au ros şoarecii cărţile, ba că-s vechi şi-s filele rupte, iar când poporănii îi luară cărţi noi, el începea cam aşa: —„Ascultaţi sfânta Evanghelie cea de la.... cetire, pace tuturor; ştiţi, oameni buni, ştiţi"? Ştim, părinţele, ştim, răspundeau oamenii dând din umere. Ei, dacă ştiţi, ce să vă mai spun", şi se mulţumià cu atât, închizând sf. carte. A II-a serbătoare care vine, bunăoară, oamenii se vorbiră că dacă va mai întreba popa, să spună că „nu ştiu". Când venì rândul ca popa să slujască şi-i întrebă dacă ştiu, toţi răspunseră că „nu ştim". —„Apoi dacă nu ştiţi, la ce să vă mai spun!" şi iar le dete rămas bun. In sfârşit, văzând că nici aşa n'o scot la capăt se hotărîră ca în viitor, jumătate, cei din dreapta' să zică „ştim", iar cei din stânga că „nu ştim". Popa, când venì sărbătoarea rânduită, iar începù să-i întrebe cum îi era obiceiul: —„Ei, oameni buni, ştiţi?" —„Cei din dreapta ştim, cei din stânga nu ştim, părinte". —„Iaca ascultaţi, cei care nu ştiţi duceţi-vă la cei care ştiu, să vă spună".

Ce mai vorbă lungă, bieţii oameni se băteau cu pumnii în cap şi nu ştiau cum s'o mai întoarcă, căci botezul era ca vai de el; mortul, îi dădea pe toţi afară şi boscorodia ce ştia, el singur, aşa că de la un timp, oamenii se cam săturase de hazul lui, şi se hotărîră să se plângă la vlădică.

Apoì când vlădica venì el însuşi să vadă dacă-s adevărate plângerile oamenilor, toţi îi eşiră înainte cu mic, cu mare, şi nu ştiau cum să-i arăte mai bine plângerea. Vlădica le făgăduì că-l va da afară pe

[1] La aceste cuvinte rari, rugăm a se pune accentul pe vocala ce-i intonată.

preot şi-l va tunde, de va fi aşa după spusele lor. Se duseră în sfârşit cu toţii la biserică şi-l puse pe popă să citească sf. Evanghelie, iar oamenii aşteptau cu mare nerăbdare să vadă cum o vor scoate şi de data asta la capăt. Popa deschise cu mare evlavie cartea sfântă şi începù aşa: — „Ascultaţi..... de la Marcu.... pace tuturor. In timpul acesta fosta... este,.. şi va fi..." Vlădica holbă ochii mai bine la el să vadà ce spune şi ce fel citeşte, iar el începù cam pe glasul al 8-lea aşa:

— „Părinte, prea sfinte, am 40 de boi şi 500 de oi, jumătate ţie, jumătate mie, a-li-lu-ia, ali-lu-ia etc!" Vlădica, care era şi el după timpuri[1], auzind gheşeftul propus, zise oamenilor: — „Ei, oameni buni, mai aveţi ceva de zis, părintele citeşte foarte bine, o să-l înaintez pentru că vă plângeţi; eşiţi afară nătărăilor!"

Şi iaca aşa nu putură scăpà oamenii de popă, căci se chiaburise de pe urma lor, cu un amin şi un aliluia, căci atâta ştia. Azi bieţii preoţi îs bute de carte, şi totuşi nu o duc ca cei de altă dată, căci s'a schimbat faţa lumei, nu mai este credinţa cea curată strămoşască.

Auzită de la P. Lupan, dăscal.
Chilia-Veche.

N. J. Munteanu.

169.— O poveste, care nici n'o fost şi nici nu mai este.

Când era tata mire, m'o trimes la moară. Am pus în sanie patru ţuhali[2] şi am plecat.

Pe la jumătatea drumului, n'o mai putut trage boulenii. Dacă am văzut aşa, m'am apucat şi-am dat jos sacii, am desjugat boii, i-am suit în sanie pe câte patru; iar sacii i-am înjugat la jug şi mi-am catat de drum.

Când am ajuns la moară, păştea *dârdala* pe-o corhană. Gârla era îngheţată şi asta era pe la Sfântu' Ilie. Năcăjit ca vai de capu' meu, am trântit căciula de pământ şi am apucat pe gârlă la vale, ca să vedem de ce-i îngheţată şi să dau drumu apei, să pot măcina. Şi cum mergeam eu aşa pe gârlă, numa iată că dau peste un lup trântit jos; îl apuc de coadă, îl ridic în sus şi când mă uit sub dânsu', văd pe tat'tu şi pe tata în ţara ungurească făcând oale.

Mai merg eu olecuţică şi dau peste un epure şchiop, care treera bob într'un vârf de plop şi păstăile cădeau jos, iar boabele se opreau printre crengi.

Cine-a zice că-i minciună,
Să-i înghețe limba'n gură.

Auzită de la C. Turăt, Ardeuani-Bacău.

D. J. Procopie.

[1] Ei, aşi. Păi e mult de-atunci? (N. R.)

[2] Saci de câte şase baniţi sau stamboale, sacul având numai cinci baniţi.

170.—Anteriul cu pricina.

Era odată într'un sat un popă cam bătrân, ce nu ştia tâlcul cărţilor şi al scrisului. Sf. slujbă, cică o făcea din cap, o învăţase la o mănăstire. Sătenii îl tot întrebau când e cea sărbătoare, sau când e cealaltă zi sfântă.. Popa nu le putea spune, căci nu putea cetì în cartea, în care erau înşirate sărbătorile de peste an; ci se ducea până la un duhovnic, ce trăia deoparte de lume de-l întreba.

Odată îl întrebară oamenii, când pică sf. Paşte. El s'a dus la duhovnicul lui şi-l întrebă. Acesta i-a numărat câte zile erau încă până la Paşte. Ajungând popa acasă, a pus atâtea fire de mazere în buzunarul anteriului, câte zile erau încă până'n Paşte. In toată ziua arunca câte un fir de mazere, iar de-l întreba cineva, ori de-i mult încă până'n sărbători, el scotea firele, le număra şi apoi îi spunea.

Intr'o zi dereticând preuteasa prin casă, tocmai când dormià părintele, dădù peste anteriu şi dădù şi peste buzunarul cu pricina. Chiamă fata şi-i spune:

—Uite cu ce se joacă părintele săracu'. Ştiu că-i trece greu vremea, din cât că-şi caută zăbavă ca copiii Mergi de adă un căuş de mazere, să-i torn în buzunar, ca să aibă cu ce se lua.

Fata a mers de-a adus, iar cucoana a turnat căuşul cu mazere în anteriul părintelui. Părintele s'a sculat şi a pornit-o spre crâşmă. Aici fiind mai mulţi săteni, ce-i plesni unuia prin cap să-l întrebe când pică Paştele. Părintele bagă mâna în buzunar şi dă că buzunaru-i plin de mazere şi le-a răspuns sătenilor:

—Hei, oameni buni, în anu' ista n'avem Paşte. Trebue mult post şi rugăciune şi multă jertfă lui Dumnezeu. Scrie semn rău la Sf. Scriptură, căci mi s'o înmulţit mazerea în buzunari.

Auzită de la Toader Vartenciu, Zahareşti-Bucovina. *I. N. Onciu.*

171.—Cântec.

O zis mama,
Şi cu tata,
Şi boieru',
Şi cucoana,
Să mă dea la scripcărie,
Să 'nvăţ meşteşugărie.

De la d-l Pavlescu, Schineni-Tutova. *V. I. Kahu.*

172.—Oare coţofana îi mai lungă în trup de cât în coadă?

Acu, cică într'un sat era un om, da omu' ceala era un zurbagiu şi un bucluca de nu mai avea încotro. Nu era zi lăsată de la Dumnezeu ca el să nu bage vrajba între beţii oameni. Cum se întâmpla undeva o sfadă el era acolo şi aţâţa ba pe ceala, ba pe cealălalt până se luau la bătae. Azi aşa, mâni aşa, de la o bucată de vreme bieţii

oameni se ieau la gânduri. Ce e de făcut? Se sfătuesc ei, se chibzuesc și într'o bună dimineață îl umflă pe omul cel buclucaș și l duc departe de sat, îl bagă într'o groapă mare, mare de unde nu mai putea eși—și se hotărăsc să-l lase să moară de foame ca să se scape de el odată.

Buuun. Trece o zi, trec două, cât o fi trecut, oamenii acum trăiau de când binele. Nu se mai pomenea de batae, ba nici de sfadă în satul acela. Da oamenii, dă, ca oamenii; nu, că oare ce-o fi făcând ciala acolo în groapa aceia. Ia să se ducă unul să-i ducă niște mâncare și să vadă ce face. Se duce unul cu mâncare, la cel din groapă și-l întreabă ce mai face, cum o mai duce.... și ce l-a mai fi întrebat el acolo. El de colo din groapă i-a răspuns cică:

—Eu, ca eu, da' cei din sat ce fac fără mine?

—Ei, ce să facă, i-a răspuns, mănâncă, beu și se veselesc.

—Așa?

—Așa.

—Poi dar du-te în sat și ii întreabă: „Oare coțofana e mai lungă în trup de cât în coadă?"

Ceala se întoarce în sat și oamenii pe loc îl întâmpinară și încep să-l descoase: Ce mai face? a murit? trăește?

—Ce să facă, așa și-așa, da' a zis să vă întreb: „Oare coțofana îi mai lungă in trup de cât în coadă?"

—Ba-i mai lungă în coadă, zice unul din ascultători.

—Ba nu, zice altul, coțofana îi mai lungă în trup de cât în coadă.

—Ba i mai lungă 'n coadă.

—Ba i mai lungă 'n trup măi.

—Ba 'n coadă măi.

—Ba'n trup măi; și trosc, pliosc, jart și păruiala gata.

Și așa că cel din groapă tot și-a făcut obiceiul.

Auzită de la moșul meu Vasile Savin, Jorăști-Covurlui.

173.—Pomana Țiganului.

Ci-că a făcut și țiganul odată pomană și a tăet și el un porc și tot îndemna oaspeții:

—Luați, luați, că am tăiat un porc de mă doare inima după dânsul.

Jorăști-Covurlui. *Petru Gh. Savin.*

174.—Țiganul la stână.

Un țigan auzise de la niște ciobani, că jintița e tare bună și vroia măcar să guste și el. Intr'una din zile, mergând printr'o pădure, dă de o stână. Cum ajunge și începe de odată a striga cât îi lua gura:

—Ei, mânca-o-aș, e gata jintița?

—E gata! răspunseră ciobanii, stricându-se de râs.

Baciul scoase un potlog de la o opincă ruptă, îl dădù ţiganului, silindu-l ca să-l roadă. Apoi îi dădu drumul.

Nu merse mult şi ţiganul dădù de altă stână. Ciobanii fierbeau jintiţa. Cum văzură pe drumeţ îi zise:

—Măi ţigane, vin' de mănâncă jintiţă.

Când auzì aceasta, de frică, începù să fugă cât îi putu picioarele, bietului ţîgan. Baciul zise:

—Puneţi mâna vre-o doi şi-l ţineţi, iar unul turnaţi-i.

Ţiganul văzând gustul jintiţei răspunse:

—De-acum înainte, ţineţi-mă unul şi turnaţi-mi doi.

Auzit de la Şerpişanu, învăţător, Nemţişor-Neamţ *A. Moisei.*

CRONICA.

* Primesc o cărticică ce cuprinde **Cântece Moldoveneşti** culese de d-nii *V. Polcovnicu*, student şi *V. Mitru*, învăţător; *Moldoveneşti*, de sigur, fiind culese din Moldova. Cărticica e scoasă de tipografia „Neamul românesc". Incepe cu cântece „despre oaste", tinere ca vrâstă, cu „Foaie verde măr presat" şi cu suspine ca acestea:

«Nu mi-i grea nici raniţă,
Nici ranìţa, nici armà,
C'am jurat trei ani pe ea,
Ca să-mi apăr patrià!»

şi cu nepotriviri de acestea:

«Eu calare şef de tun,
Comand la stânga 'mprejur.

Urmează apoi cântece „de iubire", „de jele", „haiduceşti" şi „de lume", care încheie cele 31 feţişoare.

Iucolo, nepreţuitele frumuseţi şi adâncele simţiri pe cari poporul ştie să şi le zugrăvească cu încetul şi numai în anumite împrejurări.

Celor doi culegători, li se cuvine mulţumire; din parte-ne se adaugă şi puţină părere de rău, că nu le ştim puterile.

* In ziua de 10 Iulie, trei tovarăşi şi prieteni de ai noştri şi-au serbat taina nunţii. D-l *P. Danilescu* de la Panaghia-Dolj, d-l *D. Mihalache* de la Goleşti-Badii, Muscel şi d-ra *Virginia Stan* de la Floreşti-Tutova. Le urăm tot sporul şi nouă ne poftim tot ajutorul!

P.

Cărţi primite la redacţie.

V. Polcovnicu şi *V. Mitru*.—**Cântece Moldoveneşti.** Vălenii de Munte, 1911, 31 p 10 bani.

Reviste primite în urmă.

Albina, revista enciclopedică populară. Abon. anual 5 lei. Red. şi Adm. Buc., Str. Mântuleasa No. 9. Apare săptămânal.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	64,75.
D-l D. Gr. Furtună (Vlăsinești-Dorohoi) 50 b ; C. Atanasiu (Trușești-Botoșani) 40 b. — — — — — — — — — — — — — — —	0,90
Total	65,65

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — —	858,95.
D-l D. Gr. Furtună (Vlășinești-Dorohoi) — — — — — — —	0,50
Total	859,45

S'a cerut și s'a trimis :

14 ex.: Petru Gh. Savin, **Clăcășește** (No. 2 din Biblioteca revistii „Ion Creangă") d-lui *Gh. Fira* [Gh. Fira, d-ra M. Florescu, Florescu Marin, Mihalcea Haralambie, Trăistaru D-tru, Mazâlu Șerban, Nițu C. Ilie, Panait Neculae, Bărbulescu Gavril, Lazăr I. Gh., Uță Ilie, Ștefănescu Florea, Constantinescu C. I., Toader Gh. C.] (Ștefănești-Vâlcea).

5 ex.: Tudor Pamfile, **Sfârșitul lumii** (No. 1 din Biblioteca revistii „Ion Creangă) și *5 ex.: Petru Gh. Savin,* **Clăcășește** (No. 2 din Biblioteca revistii „Ion Creaugă") d-lui C. Rădulescu-Codin (Priboeni-Muscel).

25. ex.: Petru Gh. Savin, **Clăcășește** (No. 2 din Biblioteca revistii „Ion Creangă") d-lui **I. N. Popescu** (Ștefănești-Vâlcea).

1 ex.: Tudor Pamfile, **Sfârșitul lumii** (No. 1 din Biblioteca revistii „Ion Creangă"), *1 ex.: Petru Gh. Savin,* **Clăcășește** (No. 2 din Biblioteca revistii „Ion Creangă"), *1 ex.:* **Calendarul revistii „Ion Creangă"** *pe anul 1911* și *25* **corți păstale ilustrate**, *Seria I, No. 1.* d-lui *C. M. Popescu,* (Gorunești-Vâlcea).

(Urmează).

D-Sale D-lui Artur Gorovei
Fălticeni

POSTA 1 BANI ROMANIA

CĂRȚI FOLOSITOA[RE]

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Crea[ngă"] ... următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I. — — — — — [illegible]
„Ion Creangă" An. II. — — — — — [illegible]
„Ion Creangă" An. III. — — — — — [illegible]
CĂRȚ POSTALE LUSTRATE editate de Revista „Ion Creangă" — — [illegible]5
CALENDARUL REVISTI „ION CREANGĂ" pe 1911 — — — — — 25
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte pentru tinerimea dela sate. — — — — — — — 1.25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc" — — 0.20
„ „ Jocuri de copii I. — — — — — — 1.40
„ „ „ „ „ II. — — — — — — 1.60
„ „ „ „ „ III. — — — — — — 1.50
„ „ Cimilituri românești — — — — — 1.00
„ „ Industria casnică la Români — — — — 10.00
„ „ Sfârșitul Lumii — — — — — — 0.40
„ „ Firișoare de aur — — — — — — 0.30
M. Lupescu: Creșterea vermilor de matasă — — — — 0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor — — — 0.25
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00
„ „ „ *Colinde din popor* — — — — — — 0.30
Tim. Popovici: Leturghia Sf. Ioan Gură-de-aur — — — — 2.50
Petru Gh. Savin Clăcășește — — — — — — 0.40

Se trimet franco numai după achitarea deplină

AU APARUT din BIBLIOTECA REVISTII „ION CREANGA":

No. 1.—TUDOR PAMFILE: **SFARȘITUL LUMII**
După credințele poporului român.

No. 2.—PETRU GH. SAVIN: **CLACAȘEȘTE**
Glume, jătii, taclale și polojănii din popor

Prețul numărului: 40 bani

Se trimit după primirea costului prin mandat sau mărci postale.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă" neaflându-se în librării, se va cere pe adresa: *Tudor Pamfile* Bârlad, str. Promoroace.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă" este editată de o societate pe acțiuni; costul unei acțiuni este de **4 lei**, care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Bibliotecă.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă" și Revista „Ion Creangă" se primesc aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce cumpără o acțiune.

Anul IV.—No. 9. Septembrie, 1911.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară
APARE ODATA PE LUNA

CUZA-VODA

REDACȚIA : T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA : M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL :
In țară . . . . . 40 bani
In străinătate 50

ABONAMENTUL ANUAL :
In țară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CARȚI C. D. LUPAŞCU

MEMBRII SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțișor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], I. Neculau [Coropceni-Vaslui], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), Volbură Poiană (Iași), T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Ardeoani-Bacău), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța]. A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman] I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava]

SOCIETARI.—At. C. Blendea [Vladimir-Gorj], N. I. Munteanu [Chilia-Veche-Tulcea], A. Negoescu [Bârlad], C. Patriche [Zorleni-Tutova], N. Stoleriu [Baia-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

—Statutele societăței sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV, No. 2—

—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Anul IV. — No. 9. **Septembrie, 1911.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:
T. PAMFILE
Bârlad, str. Promoroacele

ADMIMINISTRAŢIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

ABONAMENTUL ANUAL:
In ţară . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

Cu prilejul serbărilor din Iaşi, hotărîte a se desfăşura, cu ajutorul lui Dumnezeu, către sfârşitul acestei luni pentru slăvirea lui Vodă Cuza, a Tovarăşilor şi a vremurilor Sale, aducem şi noi acest neînsemnat prinos.

„ION CREANGĂ“

POPORUL ŞI CUZA-VODĂ

In ultimul timp s'au tipărit câteva povestiri ale poporului despre Cuza-Vodă „cel care a dat pământul“. Dar ele nu-l privesc în această calitate, de desrobitor al brazdei pierdute de ţerănime ori răpite de la dânsa. Aceasta se ştie, dar nu se îmbracă în veşmânt de povestire.

Altfel se înfăţişează în aceste produse ale închipuirei poporului Domnul care a pus te-

CUZA-VODA

meliile României de astăzi și a lăsat și planurile clădirei ce se va înălța. El răsare în aceste snoave ca **neobositul cercetător —fără mândrie, fără părtenire a celor mari, fără frică de ura și uneltirile nimănui, al suferinților poporului sărac, al nedreptăților îndurate de dânsul, al jignirilor la care zilnic este supus.**

Ce crede mulțimea care dă ban și sânge despre cârmuitorii săi cari au fost, e totdeauna un sigur îndemn către cârmuitorii ce vor veni. Dacă țin ca zilele lor să fie pașnice și fericite și un nume binecuvântat să rămâie după dânșii, ei vor trebui să descopere, lângă drumul triumfal care duce printre capetele plecate ale măgulitorilor, drumul, ascuns cu îngrijire tot de aceștia, pe care se ajunge la năcazuri și dureri de prea mult timp nemângâiate cu blândă mână de Domn.

N. Iorga.

MOȘ ION ROATĂ[1]

I[2]

La 1857 pe cînd se fierbea Unirea în Iași, boerii moldeveni liberali, ca de-al-de Costache Hurmuzachi, M. Kogălniceanu și alții, au găsit cu cale să cheme la Adunare și cîți-va țărani fruntași, cîte unul din[3] fie care județ, spre a lua și ei parte la facerea acestui măreț și nobil act național. Cum au ajuns țăranii în Iași, boerii au pus mînă de la mînă de i-au ferchezuit frumos și i-au îmbrăcat la fel, cu cheburi albe și cușme nouă, de se mirau țăranii ce berechet i-a găsit. Apoi, se zice că i-ar fi dat pe sama unuia dintre boeri, să le ție cuvînt, ca să-i facă a înțelege scopul chemărei lor la Iași.

---

[1] Publicație după ediția Kirileanu și Chendi din 1906.

[2] Publicată întîia oară în „Albumul Macedo-Romîn a. 1880" pag. 26 sub titlul: „*Anecdotă*" și reprodusă în „Convorbiri" an. XVIII pag. 456 cu mai multe îndreptări, de cari aici s'a ținut seamă.

[3] In „Convorbiri": de.

—Oameni buni, știți, pentru ce sînteți chemați aici între noi, zise boierul cu blîndeță.

—Vom ști cucoane, dacă ni-ți spune, răspunse cu sfieală [1] un țăran mai bătrîn, scărpinîndu-se în cap.

—Apoi iaca ce, oameni buni: de sute de ani două țări surori, creștine și megieșe, Moldova noastră și Valahia sau Țara Muntenească, de care poate-ți fi auzit vorbindu-se, se sfîșie și se mănîncă între dînsele spre cumplita urgie și peire a neamului romînesc. Țări surori și creștine am zis, oameni buni: căci precum ne închinăm noi Moldovenii, așa se închină și frații noștri din Valahia. Statura, vorba, hrana, îmbrăcămintea și toate obiceiurile cîte le avem noi, le au întocmai și frații noști munteni. Țări megieșe am zis, oameni buni; căci numai păráuașul Milcov, ce trece pe la Focșani, le desparte. «Să-l secăm dar dintr'o sorbire» și să facem stînta Unire, adică înfrățirea dorită de strămoșii noștri, pe care ei n'au putut s'o facă în împrejurările grele de pe atunci. Iaca, oameni buni, ce treabă creștinească și frumoasă avem de făcut. Numai Dumnezeu să ne ajute! Inteles-ați, vă rog, oameni buni, pentru ce v'am chiemat? Și dacă aveți ceva de zis, nu vă sfiiți; spuneți verde, moldovenește, ca la niște frați ce vă sîntem. Că de-aceia ne-am adunat aici ca să ne luminăm unii pe alții și Dumnezeu să ne lumineze pe toți, cum a ști el mai bine!

—Ințelegem, cucoane, așa a fi, răspunseră cîți-va țărani mai rușinoși; că dă, dacă nu-ți ști dumnevoastră ce-i pe lume, noi țărănimea de la coarnele plugului, avem să știm ce-i bine și ce-i rău?...

—Ba eu drept să vă spuu, cucoane, n'am înțeles, ci-că zise cu îndrăzneală, unul dintre țărani, anume *Ion Roată*.

Ș'apoi chiar dacă ne-am pricepe și noi la cîte ceva, cine se mai uită în gura noastră? vorba ceea, cucoane: Țăranul, cînd merge, tropăește și cînd vorbește, hodorogește, să ierte cinstită fața dumnevoastră. Eu socot că treaba asta se putea face și fără de noi; că dă, noi știm a învîrti sapa, coasa și secerea, dar dumnevoastră învîrtiți condeiul și cînd vreți, știți a face din alb negru și din negru alb... Dumnezeu v'a dăruit cu minte, ca să ne povățuiți și pe noi prostimea.

—Ba nu, oameni buni, s'a trecut vremea aceea, pe cînd numai boierii făceau totul în țara aceasta, ș'o storceau după plac. Astăzi toți, de la Vlădică pînă la opincă, trebue să luăm parte la nevoile și la fericirea țării. Muncă și cîștig; datorii și drepturi pentru toți deopotrivă...

Le spune boierul apoi despre originea Romînilor, cum și de cine au fost ei aduși pe aceste locuri; despre suferințele lor și cum au a-

[1] In „Convorbiri“: sieală.

juns a fi dezbinați și împrăștieți prin alte țări. Le dă el pilde cîte și mai multe : cu zmocul de nuele [1], cu taurii învrăjbiți și în sfîrșit se silește bietul creștin din răsputeri, a-i face să înțeleagă, care sînt roadele bine-făcătoare ale Unirii, aducîndu-le aminte că tot «pentru unirea tuturor» se roagă și sfînta biserică în toate zilele, mai bine de 1850 de ani.—Ei, oameni buni, cred că acum ați priceput.

—Priceput, cucoane, cît se poate de bine, răspunseră mai toți. Dumnezeu să vă ajute la cele bune !

—Ba eu tot nu, cucoane, răspunse moș Ion Roată.

—Dumnezeu să mă ierte, moș Ioane, dar dumneta, cum văd, ești cam greu de cap ; ia haidem în grădină, să vă fac a înțelege și mai bine. Moș Ioane, vezi colo în ogradă la mine bolovanul cel mare.

—Îl vedem, cucoane.

— Iă fă bine, și adă-l ici lîngă mine, zise boierul care ședea acum pe un jilț în mijlocul țăranilor.

—S'avem iertare, cucoane, n'om pute ; că doar acolo-i greutate, nu șagă.

—Ia cearcă și vezi.

Moș Roată se duce și vrea să rădice bolovanul, dar nu poate.

—Ia du-te și dumneta moș Vasile, și dumneta bade Ilie și dumneta bade Pandelachi.

In sfîrșit se duc vr'o 3—4 țărani, urnesc bolovanul din loc, îl rădică pe umere și-l aduc lîngă boer.

—Ei oameni buni, vedeți ?... S'a dus moș Ion și n'a putut face treaba singur ; dar cînd v'ați mai dus cîți-va într'ajutor, treaba s'a făcut cu mare ușurință ; greutatea n'a mai fost aceeași.

Povestea cîntecului :

Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere ;
Unde-s mulți puterea crește
Și dușmanul nu sporește.

---

[1] In *Metoda nouă de scriere și cetire* de I. Creangă și alții [ediția XXIII, Iași 1893 pag. 8] este pilda asta subt titlul „Unirea face puterea", cu următorul cuprins:

Un tată avea mulți fii, între care întrase o mare dihonie; ca să-i aducă la unire, tatăl a luat un număr oare-care de nuele, pe care legîndu-le într'un mănunchiu, l'a dat fiecăruia dintr'înșii ca să-l frîngă. Ei neputînd, tatăl a deslegat mănunchiul și a dat fie-căruia din ei cîte o nuea, pe care fără multă greutate, le-au frînt —„Asta să vă fie de învățătură, dragii tatei ! Cît veți trăi bine și veți fi uniți, nime n'a pute să vă facă rău ; dar îndată ce veți fi învrăjbiți, să științi că veți ajunge a fi prada ori-cărui dușman".

Uniți trebue să trăiască și Romînii, dacă voesc să fie tari și răspectați chiar și de vrășmașii lor.

Unirea dară cînd domnește totdeauna într'un norod,
Fericirea în el crește, și'nflorînd, aduce rod.

CUZA-VODA

1859-1866

Aşa şi cu Unirea, oameni buni; credeţi dumnevoastră, că de-a ajuta Dumnezeu a se uni Moldova cu Valachia, avem să fim numai atîţia? Fraţii noştri din Transilvania, Bucovina, Basarabia şi cei de peste Dunărea, din Macedonia şi de prin alte părţi ale lumei, numai să ne vadă că trăim bine, şi ei se vor bucura şi ne vor iubi de n'or mai îndrăzni duşmanii în vecii vecilor a se lega de Romîni [1]. D'apoi fraţii noştri de sînge: Franţujii, Italienii, Spaniolii şi Portugezii ce aşteaptă? La ori-ce întîmplare, Doamne fereşte, stau gata să-şi verse sîngele pentru noi...

Unirea face puterea, oameni buni. Ei, acum cred c'aţi înţeles şi răsînţeles.

—Ba eu unul, să iertaţi dumnevoastră, cucoane, încă tot n'am înţeles, răspunde moş Roată.

—Cum se face asta moş Ioane? Mai bine ce v'am tălmăcit, şi un copil putea să înţeleagă.

—Mai aşa, cucoane, răspunseră ceilalţi.

—Moş Ioane, zise acum boierul cam tulburat de multă oboseală: ia spune dumneta în legea dumitale, cum ai înţeles, cum n'ai înţeles de cînd se face atîta vorbă; să auzim şi noi.

—Dă cucoane, să nu vă fie cu supărare; dar de la vorbă şi pînă la faptă este mare deosebire... Dumnevoastră, *ca fie-care boier*, numai ne-aţi poruncit să aducem bolovanul, dar n'aţi pus umărul împreună cu noi la adus, cum ne spuneaţi dinioarea că de acum toţi au să iee parte la sarcini, de la Vlădică pînă la opincă. Bine-ar fi, dac'ar fi aşa cucoane; căci la răsboi înapoi şi la pomană năvală, par'că nu prea vine la socoteală...

Iar de la bolovanul d-voastră am înţeles aşa: că pînă acum, noi ţăranii am dus fie-care cîte-o piatră mai mare sau mai mică pe umere; însă acum sîntem chemaţi a purta împreună, tot noi *opinca*, o stîncă pe umerele noastre... Să dea Domnul, cucoane, să fie alt-fel, că mie [unuia] nu mi-a păre rău....

La aceste vorbe, ţăranii ceilalţi au început a stringe din umere, a se uita lung unul la altul şi a zice:

—Ia poate că şi Roată al nostru să aibă dreptate...

Iar boierul, luîndu-i înainte cu glume, a înghiţit găluşca şi a tăcut molcum.

Iaşi, 4 Mai 1880.

---

[1] In ediţia de la Iaşi fraza din urmă sună ast-fel:

„Şi ei se vor uni cu noi şi vom face împreună o ţară mare şi bogată şi puternică de n'ar mai îndrăzni..."

II[1]

Intre ţăranii fruntaşi cari au luat parte împreună cu boierii, cu Episcopii şi cu Mitropolitul ţării la «Divanul ad-hoc» din Moldova în 1857, era şi moş Ion Roată, om cinstit şi cuviincios, cum sînt mai toţi ţăranii romîni de pretutindeni.—Numai atîta, că moş Ioan Roată, după cîte pătise el în viaţa sa, nu prea punea temeiu pe vorbele boiereşti şi avea gâdilici la limbă; adică, spunea omului verde în ochi, fie cine-a fi, când îl scormolea ceva la inimă.—Aşa e ţăranul: nu prea ştie multe. Şi moş Ion Roată fiind ţăran, cum v'am spus, deşi se'nvrednicise a fi acum printre boieri, nu avea ascunzători în sufletul său.

In «Divanul ad-hoc» din Moldova, erau boieri de toată mina: şi mai mari şi mai mici; şi maï bătrîni şi mai tineri; şi mai învăţaţi şi mai neînvăţaţi, cum îi apucase timpul. — Intre aceşti din urmă erau de-al de bătrînul Alecu Forăscu, poreclit şi Tololoiu, Grigore Cuza, şi alţi cîţi-va de-al-de aceştia, care ţiindu-se de obiceiurile strămoşeşti, în toate sărbătorile ascultau cu evlavie slujba bisericească de la început pînă la sfîrşit, cîntînd şi citind la strană deavalma cu dascalii şi preuţii bisericii; iar la zile mari, ca să le ticnească veselia, împărţeau bucăţica de pîne cu orfanii, cu văduvele şi cu alţi nevoeşi, cum apucase din părinţi.—Atîta-i ajungea capul, atîta făceau şi ei pe vremea lor, Dumnezeu să-i ierte şi să-i odihnească, unde-or fi acolo, că bune inimi[2] aveau.

Dar să ne întoarcem iar la «Divanul ad-hoc». Aici ca în toate adunările de feliul acestora se făcea vorbă multă; şi era lucru fieresc să se facă, fiind în luptă *timpul de faţă cu cel trecut* pentru cea mai dreaptă cauză a nemului rominesc: Unirea, sfânta Unire!

Boierìi cei mai tineri, crescuţi de mici în străinătate numa cu franţuzească şi nemţească, erau cîrtitori asupra *trecutului*, şi cei mai guralii totodată. Vorba, portul şi apucăturile bătrîneşti nu le mai venea la socoteală. Şi din această pricină, uniia, în aprinderea lor, numeau pe cei bătrîni: «rugini învechite, işlicari, strigoi» şi cîte le mai venea în minte, după cum le era şi creşterea; dă, învăţaţi nu-s?...

Nu-i vorbă, că şi nătîngia unor bătrîni era mare.--Une-ori, cînd se mâniau, dădeau şi ei tinerilor cîte un ibrişin pe la nas, numindu-i: bonjurişti, duelgii, pantalonari, oameni smintiţi la minte şi ciocoi înfumuraţi, lepădaţi de lege, stricători de limbă şi de obiceiuri».—In aşa

[1] Tipărită întîia oară în Almanachul Societăţii „Romînia Jună“ 1883 sub titlul „Anecdotă“ şi reprodusă în „Con. Lit“. a. XVII pag. 114.

[2] In Convorbirl: bună inimă.

impocnişare de idei se aflau boieri bătrîni cu tineretul din «Divanul ad-hoc» al Moldovei; cu toate că şi unii şi alţii erau pentru «Unire». Numai atîta, că bătrînii voiau «Unire» *cu tocmală*, iar tinerii «Unire» *fără socoteală*, cum s'a şi făcut.

Toate ca toate, dar mare luptă aveau unia dintre boierii tineri cu cuconul Alecu Forăscu, care, una două, îi tolocănea mustrîndu-i:

Ba că «nu vorbesc drept romîneşte, cum vorbeau părinţii lor, ci au corchezit graiul strămoşesc, de nu-i mai înţelege nimene»; ba că «umblaţi cu şurubele să ne trageţi butucul»; ba că «face omul cu cine-va o tovărăşie cît de mică, şi tot urmează învoială între părţi, iar nu aşa cu ochii închişi»—căci, «dacă n'ai carte, n'ai parte, scurtă socoteală»; ba «că de cînd cu străinătatea, v'aţi înstrăinat şi legea şi limba şi inima şi chiar dragostea sătenilor; şi după nepăsarea şi risipa ce o facem, svîrlind banul pe lucruri de nimica, puţin mai avem de înstrăinat, şi nu-i departe vremea aceea, pe cît văd eu. Intrebaţi pe bieţii nimernici de săteni, să spue ei, dacă mai cunosc cine le e stăpîn. Au rămas ca nişte cîni ai nimănui, sărmanii oameni! Cine se scoală mai de dimineaţă, acela e mai mare în sat la ei, de-i horopseşte şi-i ţuhăeşte mai rău de cît pe vite! Ciocoizmul şi străinii să trăiască, şi las pe dînşii că ne scot ei la covrigi»; ba că «vai de ţara care ajunge s'o pue copiii la cale»; ba că «vorba multă, sărăcia omului»; şi, dacă li-i treaba de aşa, facă ei ce-or şti, că el mai bine se duce acasă, că-i plouă caii în spate şi-i stau vitele cu dinţii la stele, din pricina slugilor, cărora puţin le pasă de munca stăpînului». Şi cîte şi mai cîte năzdrăvănii de-al de-aceste... Las pe bătrîni să te descînte şi să te judece ei în legea lor, că nu-ţi mai trebue alt popă...

Şi iacă aşa cu de-al-de cuconul Forăscu.

Acum vine alta la rînd:

Intr'una din zile cum vorbea frumos un boier dintre cei tineri, iaca şi moş Ion Roată sare cu gura:

—Aveţi bunătate de vorbiţi mai moldoveneşte, cucoane, să ne dumirim şi noi; căci eu unul, drept vă spun, că nu pricep nimica, păcatele mele!—Un oarecare boier întîmpină atunci pe moş Ion Roată, zicîndu-i cu glas poruncitor şi răutăcios:

—Da ce nevoe mare este să înţelegi tu, mojicule! Tacă-ţi leoarba, dac'ai venit aici; c'apoi întoarce-ne-vom noi acasă, şi helbet! nu ţi-a lua nime din spate ce ştiu eu... Auzi, obrăznicie!—Tu..., *cu opt-zeci de mii de fălci de moşie*, şi el un ghiorlan, c'un petec de pămînt, şi uite ce gură face alăturea cu mine!

Moş Ion Roată simţindu-se lovit pînă în suflet, răspunde atunci cu glas plîngător:

—Dar bine, cucoane, dacă nu v'a fost cu plăcere să pricepem și noi cîte-va din cele ce spuneți dumnevoastră, de ce ne-ați mai adus aici, să vă bateți joc de noi ? Ei, cucoane, cucoane! Puternic ești, megieș îmi ești, ca răzeș ce mă găsesc, și știu bine că n'are să-mi fie moale, cînd m'oiu întoarce acasă, unde mă așteaptă nevoile. Dar să nu vă fie cu supărare, ia palmele aceste țărănești ale noastre, străpunse de pălămidă și pline de bătături, cum le vedeți, vă țin pe dumnevoastră de-atîta amar de vreme, și vă fac de huzuriți de bine; și mai mult de cît atîta: ori-ce venetic, în țara asta este oploșit de dumnevoastră, și-l priviți cu nepăsare cum ne suge sîngele, și tăceți și-l îmbrățoșați! Numai noi, vite de muncă, vă sîntem dragi ca sarea în ochi... Din *mojici*, din *ghiorlani*, și din *dobitoci* nu ne mai scoateți! Dumnezeu să ne ierte, și să ne iertați și dumnevoastră, cucoane, dar cu adevărat, așa este: v'ați deprins a lua totdeauna focul cu mînile noastre cele *mojicești*... și tot noi cei horopsiți!

Mihai Kogălniceanu

—Sfînt să-ți fie rostul, moș Ioane, că ai vorbit din durere, răspunse atunci cuconul Alecu Forăscu; și sînt fericit, că stai alăturea cu mine. Decît un bonjurist c'o mînă de învățătură, mai bine un țăran cu un car de minte.

La aceste vorbe, mulți dintre boieri s'au simțit atinși; cel cu pricina..., a rămas ca opărit. Iar Colonelul *Alexandru Cuza* a dat mîna prietenește cu moș Ion Roată.

In sfîrșit după multe desbateri furtunoase urmate în «Divanul adhoc» s'a încuviințat «Unirea» și apoi deputații s'au întors fie-care pe la vetrele lor.

Peste cîţiva ani după aceasta, trecînd *Cuza-Vodă* spre Bucureşti, a poposit la Agiud, unde l'a întîmpinat o mulţime de lume, ca pe un Domnitor.

Printre lumea ce se înghesuia, cu treabă, fără treabă, iaca se zăreşte o hîrtie fălfăind pe deasupra capetelor mulţimii, în vîrful unei prăjini. Cuza-Vodă înţelegînd că trebue să fie vr'un suflet necăjit, face semn să i se deschidă calea. Şi cînd colo, un ţăran bătrîn cade în genunchi dinaintea Domnitorului, sărutîndu-i mîna, cu lacrămile în ochi, şi dîndu-i o hîrtie scrisă pe toate feţele.

—He, he! moş Ion Roată, prietenul şi tovarăşul meu cel vechiu din «Divanul ad-hoc», lucru negîndit! Ridică-te, moş Ioane şi spune-mi fără sfială, ce durere ai? Ţi-a făcut cine-va vr'un neajuns?

Moş Ion Roată văzînd că după atîţia ani de zile nu l'a uitat Colonelul Alexandru Cuza, şi că l'a primit cu atîta bunătate, a început a plînge cu hohot şi a-l ruga să-i citească hîrtia.

Vodă, fiind gata de plecare, şi văzînd că hîrtia lui moş Roată cuprinde multă polologhie, zise cu blîndeţă:

—Spune moş Ioane, din gură, ce ai de spus, că mai bine am să înţeleg.

Atunci moş Roată viindu-şi în sine, începe a se jălui cum urmează:

—Luminarea Voastră,

De cînd cu păcatul cela de «Ad-hoc», n'am mai avut zi bună cu megieşul meu cel puternic, stăpînul unei moşii foarte mari, pe care îl cunoşti, Măria-Ta. N'am gîndit, nenorocitul de mine, că dumnealui, un boier aşa de mare, putred de bogat şi cu învăţătură, să-şi puie mintea cu unul ca mine, de la nişte vorbe nesocotite ce le-am spus şi eu atunci, într'un necaz. Numai Dumnezeu să-i deie sănătate şi bine, dar amarnic m'a lovit în avere şi în cinste! Crede, Măria-Ta, că nici eu n'am fost aşa de sec, între cei de-o samă cu mine. Dar de cum am ajuns acasă, goană şi prigoană pe capul meu, din partea boierului, în tot feliul:

Intîi şi'ntîi, a pus înadins pe feciorii boereşti să-mi caute pricină, şi să mă aducă la sapă de lemn. Şi aceştia, ca oameni fără judecată şi pismaşi, făceau toate chipurile sataniceşti, sau ei deadreptul, sau prin alţii, cum să deie vitişoarele mele măcar de-un pas pe moşia boierească; ş'apoi sub cuvînt că au făcut stricăciune, să mi le poată ucide fără nici o cruţare! Şi astăzi împuşcă-i porcii; mîne vacile şi boii; poimîne căişorii; în altă zi ie-i oile dinapoi cu grămada şi du-le la curte; îţi poţi, închipui, Măria-Ta, ce urgie grozavă era pe capul meu.

Văzînd eu la o vreme că nu mai încetează cu jafurile, mi-am luat inima'n dinţi, şi m'am dus la boieriu să mă jăluiesc. Şi boierul,

în loc de un cuvînt bun, m'a scuipat drept în obraz, de față cu slugile sale și cu alți oameni ce se aflau atunci la curte, în cît am crezut că a căzut ceriul pe mine, de rușine! Ba încă m'a și amenințat, că altă-dată, de mi-a mai călca piciorul în ograda boierească, are să poruncească să mă întindă la scară și să mă bată cu biciul! Și cu rînduiala asta, Măria-Ta, în cîți-va ani de zile m'a calicit cu desăvîrșire, și mi-a rădicat și cinstea, care, pentru mine, a fost cel mai scump lucru!

Cuza-Vodă a stat neclintit, și s'a uitat țintă la moș Ion Roată, cît a vorbit el. Și cînd a ispravit vorba, Vodă i-a pus două fășicuri de napoleoni în mînă, zicîndu-i cu bunătate:

—Ține moș Ioane, acest mic dar de la mine, și întîmpină-ți nevoia de azi pe mîne, cum te-a lumina Cel-de-Sus. Iar pe boier lasă-l în judecata lui Dumnezeu, căci «El nu bate cu ciomagul».

Lui moș Ion Roată i se umplu din nou ochii de lacrămi, și sărutînd mîna lui Vodă, ca semn de mulțămire, zise oftînd:

—Dar cu rușinea ce mi-a făcut, cum rămîne, Măria-Ta?

—Cu rușine iaca așa rămîne, moș Ioane, zise Cuza-Vodă, sărutîndu-l și pe un obraz și pe altul, în fața mulțimei adunată acolo. Du-te și spune sătenilor dumitale, moș Ioane, că pe unde te-a scuipat boierul[1] te-a sărutat Domnitorul țării și ți-a șters rușinea, ...

Iași 1882, Noembrie 13. **Ion Creangă.**

POVESTIRI ȘI LEGENDE

Cuza-Vodă.

139.—In satul Tarcău, trăia pe când țările unite Române se bucurau de 'nțeleapta ocârmuire a lui Cuza-Vodă, un moșneag numit Mitrea Grosu. El era foarte cinstit și cu tâlc la vorbă; sătenii îl aveau de stâlp al satului și la ori ce năcaz alergau la sfaturile înțelepte ale lui Moș Mitrea; și cum potrivià el vorba și sfatul, așa se și întîmpla. Numai popa nu-i pupa mîna, cînd il întîlnia, da 'ncolo, nu era țipenie de om, care să nu-i dee cinste osebită.

Moș Mitrea fusese 'n vremea lui pui de român: Stână ca a lui, vite și gospodărie ca la el, mai rar se vedea. Dar în lume asta omul are scară de suiș și de scoborîș; greutățile lumei, valurile prin care trece omul, nevoile ce dau peste român și mai la urmă bătrânețile cu ale lor greutăți, toate l'au făcut să dee 'napoi. Ori-cum, dar între codași nu se poate număra. Avea comând: cîteva cojiți de vite și casă ce-o ținea cu unul din feciorii lui. Aștepta sfârșitul, că și viața lungă-i un chin pe capul omului.

[1] Cineva pe la această revistă, crede că știe pe acel boier care ar fi trăind și astăzi (Nota Red.)

In tinereţe fusese pui de voinic. Boierul văzându-l cinstit şi cât bradul, îl pusese pădurar. 50 de ani a purtat puşca'n spate, dezmerdând pădurile şi dealurile, brazii şi florile cu şuerul său de voinic.

Puşcaş ca dînsul nu era prin acele meleaguri. Când se strângeau boierii de prin târguri să facă iarna haitaş, Moş Mitrea era cheea şi lacata vânătoarei: îl punea pe fiecare unde se cuvinia şi când în ziua aceea nu s'ar fi împuşcat vânat cît vra el, era mare pacat! Dar nu ţinea minte să fi păţit asta de 2 ori în viaţa lui de vînător. La boeri avea multă trecere, căci era deştept din fire şi ori ce lucru şi-l tălmăcia înţelepţeşte.

Când ţ-ar fi povestit Moş Mitrea ce-a văzut pe vremea Ruşilor şi câte năcazuri a păţit de pe urma lor, ţi se făcea părul măciucă. Multe văzuse ochii lui şi multe mai înghiţise sufletul lui creştinesc de la duşmanii neamului nostru, care se 'nchinau ca şi el, dar chinuiau pe Moldoveni ca pe nişte vite.

Era tare bătrân, săracul pe vremea Domnitorului Cuza: abia se mai putea târî de ici până colo, şi de multe ori se ruga lui D-zeu să-l strângă, să nu-l mai lese să se chinuiască: dar pînă nu vine vremea şi nu se sfârşesc zilele omului, moartea nu soseşte.

Când călătorià Cuza prin ţară, îi era drag să stee de vorbă cu moşnegii, de la care auzia nevoile ţărei şi multe învăţături temeinice.

Odată trecu prin Tarcău jud. Neamţ, într'o zi de sărbătoare, de se risipise satul că vadă faţa şi chipul bunului Domnitor Intr'o parte era aşezat tineretul—neveste, fete, flăcăi, gospodari—într'alta, moşnegii şi babele.—In fruntea tuturora era Moş Mitrea, pe care'l scosese anume primarele în faţă, căci ştia să graiască cu ori cine şi vrea să aibă cu cine sta Vodă la taifas.

Alaiul domnesc sosi şi lumea primi pe Vodă cu capetele descoperite. Unia dintre săteni, îngenunchieră cînd îl văzură şi se închinau la dânsul, ca unui mare împărat.—Când ajunse 'n dreptul obştiei satului, Cuza se dete jos din rădvan şi merse printre săteni. Pe faţa lui se vedea adânca dragoste ce purta acelora, care până la dînsul n'avură nici casă şi nici masa lor. Se uita la ţărănime, ca la copiii lui şi'ncă nu întrase în vorbă cu nimeni. In clipa aceea inima-i mare şi românească era plină de fericire, văzând câtă dragoste păstrează săteanul acelor ce muncesc pentru dînsul şi se scoboară 'ntre ei, mângâindu-i.

Când văzu ceata moşnegilor, cu părul alb ca varul, cu feţele zbârcite dar senine, îmbrăcaţi cu cămeşi albe şi curate, Cuza se opri Moş Mitrea căzu 'n genunchi, dar Cuza nu-l lăsă, ci-l ajută să se scoale. Moşneagu 'i pupă mîna.

—Inaintea bătrînețelor cinstite și curate se pleacă și domnitorii și împărații, îl mîngîe Cuza pe Moș Mitrea.

—Să trăești Măria Ta, mulți ani cu sănătate și bucurie, ca să ne cîrmuești cu dragoste și pace! Era să mor de bătrîn, fără să văd fața Măriei Tale, care ni-ai scăpat de robie și de clacă și ne 'ngrijești ca pe copiii Măriei Tale. De-acum ce-a vra Dumnezeu,.... pot să mor, că tot nu-s de nici un folos nimăruia.

—Ba nu, Moș Mitrea, trebue să trăești căci moșnegii înțelepți și cuminți sânt ceasloave, din care cei tineri trebue să culeagă înțelepciunea și pațaniile lor, să fie oameni vrednici.

—Mândre și 'nțelepte vorbe spune cinstita gură a Măriei Tale: ș'așa ar trebui să fie; dar lumea începe să se schimbe. Mă uit la feciorii mei—ia iști 3 moșnegi de ici—că nu mai sunt ca mine; ei altfel trăesc și eu altfel. Lumea se tot schimbă; fuduliile prefac pe om, și-l fac să fie altfel. Câți din cei tineri de azi, nu ne fac pe noi proști!

CUZA-VODA

...Și nu-i a bine asta, Măria Ta.

Cuza se uita în jos cînd vorbia moșneagul, par'că voia să-și întipărească bine 'n minte spusele lui Moș Mitrea.

—De cîți ani îi fi, Moșule?

--126 Măria Ta; par'că m'a uitat şi D-zeu de nu mă mai strânge, să nu fiu de chin altora.

—Ce meşteşug ai avut?

—Gospodar, Măria Ta: am avut în vremea mea casă, babă, feciori, gospodărie... da acum, nu mai pot nimic; stau pe la işti ficiori. Când eram tânăr, am mai fost şi puşcaş şi rară dihanie scapa de flinta mea. Dar amu a ruginit şi puşca şi nici eu nu-s de nimic.

Moşneagul ostenise şi vorbea încet. Boerul povesti Domnitorului câte-va vitejii din viaţa fostului pădurar şi în vremea povestirei Cuza nu-şi mai lua ochii de la bătrân.

Ai comând moşule?

—Ştie D-zeu, Măria Ta! Socot că nu m'or lăsa creştinii nebăgat în pămînt.

Cuza vârî mâna 'n buzunar, scoase un făşic de galbeni şi-l pune în mâna bătrânului.

—Iaca comândul D-tale, şi sărută pe moşneag pe obraz.

Pe moş Mitrea îl podidiră lacrimile şi plîngea ca copiii, iar obştea strânsă să vadă pe Vodă, făcea cruce şi zicea: «D-zeu să-i dee bine şi sănătate încotro s'a 'ntoarce»!

După două luni de zile, Moş Mitrea, s'a dus dintre vii şi feciorii l-au înmormântat cu paralele date de Vodă. —Cât a mai trăit, alte alea nu povestia de cât despre bunătatea şi dragostea lui Cuza pentru ţărănime.—Inainte de a 'nchide ochii, s'a închinat şi a zis:

- D-zeu să le ierte pacatele celor ce l-au făcut pe Cuza, că de nu era el, noi tot robi am fi ş'amu!...

Zorleni (Tutova) **M. Lupescu**

140. -Sărmană-i Ţara Moldovei, noapte, sărmană-i!

Noi am trăit alte vremuri mai bune, şi mai vrednice; de-alungul lor, numele şi graiul moldovenesc, luate în deşert n'au fost, c'aveam păzitori harnici, cu trup şi suflet nepătat. Dar de atunci, îs multe veacuri, ba îţi par şi mai multe 'n traiul greu. Că de la o vreme vânturi rele au purces să ne scuture frunza codrilor şi au scuturat-o; furtuni dogoritoare şi grozave le-au rupt mlădiţele tinere şi codrii s'au uscat şi s'a uscat verdeaţa câmpurilor, şi ne-au uscat isvoarele pămîntului şi noi am sărăcit şi ne-am chinuit multă vreme şi ne-am istovit şi de durerea ceia şi azi ne doare.

A venit şi vremea Volintirilor şi braţul lor sfinţit a fost, dar poate o mână de oameni să mântue o ţară?

Sărmană-i Ţara Moldovei, Ţara cea mare!

I-ăi şti nepoate, mai bine de cît mine hotarele, dar cărţile-s minci-

noase azi. Eu le știu cum le-am văzut, cum le-a văzut tata și bunicul și cum mi le-au deslușit și mie pe unde nu știam. Brașovul era moldovenesc pe vremea lui Bădica Troian și Ardealul tot a Moldevei era și Brăila și Țarigradu' și Sevastopul și tot ce vezi încolo și'ncolo.

Spre răsărit de soare din Hotin și pînă'n coasta mării și lată pînă în țara Muscalului, stătea odată Basarabia, pământ tot al Moldovei, unde-a crescut și-a trăit și unde poate-i stâns de jele amară Vodă-Cuza.

Tata l-a văzut la Bolgrad; ci-că era flăcăuaș voinic și frumos și vorbăreț cum ne sunt îndeobește flăcăii noștri, și toate cele feciorești le avea: inimă aprinsă la dragoste și ibovnică, în sat, din Bolgrad mai în jos. Cu dânsa se prindea Cuza în horă și la mese de nuntă; la vie și'n dumbravă, primăvara, și'n nopți frumoase el își drăgostia mîndra cum numai îndrăgiții știu.

Te-i pricepe, nepoate, în ce fel, ori nu, dar află aidoma să știi că din toate bunătățile lumii, atîta ne-a lăsat și nouă Dumnezeu; ibovnicia, să ne petrecem măcar tinerețele cu voe bună.

Vine așa, vremea Divanului în tîrg la Eși. Doamne ce zarvă, ce îngrijorare, și la urmă ce veselie curată, când se vesti în țară că Cuza-i Domn de-acu peste Moldova, și peste Țara Muntenească și peste toate părțile neamului.

Toată suflarea se bucură, toată, da' Cuza nu, căci trebuia să-și lese sufletul, satul cu puicuța și—vezi dumneta păcatul omului—avea acu' și un feciorel din flori; scumpete mare și prea destulă să te lege cu trăinicie de un colț al pământului.

Neamul nu i-a îngăduit rugămintea lui, și l-a luat, și l-a dus la Eși și la sfîrșit, stăpân Moldovei l-a întărit cu sfințenie bisericească. La urmă l'au însurat cu fată de boer mare, cum se cuvine crailor și împăraților iar dânsul văzînd că chip de scăpare nu-i, glasu-i amorți, când inima, săraca, în tremur și lacrămi se zvârcolià, că se simțià încătușată și streină.

Stăpînindu-ne pe noi, Cuza ne-a cunoscut și'n greu nu ne-a lăsat. El ne-a sprijinit și ne-a 'nălțat, înzestrîndu-ne și dușman dușmanilor noștri s'a făcut, boerilor stricători de țară și de pace, cari la urma urmei, păcatul păcatului, i-a răpit ce-i dăruiseră supt chipul credinței, cu atîta stăruință, și l'au purces pe căile pribegiei.

Feciori, nu i-a dat Dumnezeu din zilele de Domnie, dar colo departe feciorul era flăcău acu, întărit cu zapise de vecinică stăpînire părților de peste Prut. Acolo, în cuibul părăsit, Vodă-Cuza își găsi perechea tinereței lui, sălaș de odihnă și leac tămăduitor durerilor din zilele de mărire.

Noi, nepoate, zilele celea le-am trăit şi le ştim, noi le preţuim, că ne sunt scumpe, ca de-atunci, Doamne, Doamne....

In şaptezeci şi şapte Vodă-Cuza cică-şi trimise feciorul cu oaste muscălească să ne dee mână de ajutor—vezi inimă carată—şi cu asta, nepoate, de-a isbîndit ori nu, de mai trăeşte ori ba, D-zeu ştie, cum a şti şi-a păzi neamul şi scaunul, şi pe cine-a sta într'însul. Eu atâta mă plîng că nimeni nu ne povesteşte din vrednicia dragostei...

141.—Moşule, nu ţi-i cu supărare să-mi spui ceva despre Cuza-Vodă?

—Poi să-ţi spun, nepoate, dar de-o vorbă să mă dulmeci şi pe mine. De ce tocmai despre Cuza mă'ntrebaşi?

—Ia aşa, c'a fost om mare şi mult bine ne-a mai făcut.

—Drept! Uite nu mai departe eri, am auzit că Samoilă Jidovul, îl ştii, s'a fost plâns la Bucureşti că românii nu-i plătesc posâsâia locului din pricina săcitii şi guvernul i-a zis: —«hei, domnule Samoilă, să te mulţămeşti şi cu atâta, că uite vine Cuza şi mare lucru să nu vezi măsurându-ţi-se moşiile şi dându-se oamenilor, că Vodă Cuza s'a împăcat cu boerii.

Acu să-ţi spun o întâmplare de-acu 50 ori 55 de anî, că eram aşa, ca dumneta. Se făcuse'n toamna ceia vin, comèdie mare, şi cum nu erau pustiile istea de drumuri de fer, încărcarăm vre-o 50 de oameni poloboacele'n căruţe şi hai la Galaţi. Mergem noi două zile şi două nopţi cînd a treia zi dă Dumnezeu o pâcliţă grozavă de nu vedeai la doi paşi înainte. Cu mare nevoe dacă nimeream cele cepuri de ne mai muiam sufletul. (Erau tat-to bătrânu', Ion Mândru, de-alde Chiscop şi nu ştiu cine mai era; vre-o cinci aveau fluere; ei). Sara ne oprim şi degiugăm pe câmp. Facem focul, turnăm vre-o 10 mămăligi—brânză şi carne de oaie şi vin aveam—şi numai ce ne pomenim cu doi mocănoi:

—Hodină bună, oamenilor.

—Bine ne-aţi găsit sănătoşi. Da' şedeţi.

—Că ne ducem....

—Ioti, cinstiţi o leacă de vin.

Şi oamenii ceia s'au prins cu noi. Apoi bătut-am, mâncat-am, jucat-am de sfârâia pămîntul, cîtu-i nopticica, iar pre ziuă scoate unul dintre mocani 5 galbeni, cum erau galbenii pe-atunci, şi ni-i dă nouă.

—Să ştiţi că noaptea asta aţi veletuit cu Vodă-Cuza, oameni buni. De-acu rămâneţi sănătoşi şi drum uşor.

—Mergeţi sănătoşi.

Eu nici de-atunci şi nici până atunci nu l-am mai văzut; ce s'a fi

mai făcut nu știu; numai peste un an am auzit că Ștatu' l'a ales Domnitor la Eși și la București.

Acu, înainte de asta cu vre-o 10—15 ani, fusese o secetă mare, și'n lipsa ceia, una, Cuzoaia, ne dăduse popușoi cu «obligății» pe 14 ani. Mulți au plătit, da' mulți n'au avut cu ce, iar cum a venit Cuza, a și ertat pe datornici. A fi fost femeia ceia mă-sa, ori nevasta lui, nu știu, dar știu că era seceta ceia grozavă ca și acù.

142.—Cuza-Vodă prinsese bun obiceiu, să umble schimbat în strae ca să prindă lumea nedreaptă. Azi găsește pe un ispravnic care năpăstuia pe rumân, mâni pe un crișmar cu oca mică, poimâni pe un popă care-și uita de slujbă și pe câți alții....

Intr'o zi pleacă spre munți la mănăstiri, ca să vadă și pe-acolo ce mai este. Ajunge el într'o deamează pe-un câmp și se oprește la o umbră ca să se mai hodinească. De-odată vede viind spre dânsul un om calare. Cine-a fi, cine-a fi, ia un călugăr.

ALEXANDRU IOAN CUZA

—Măi, da' ce stai tu pe moșia mea?

—Ca să mă mai hodinesc, părinte.

—Să te hodinești? Și de asta-ți lași calul să-mi pasă iarba?

Și scoate călugărul un harapnic de pele și începe să-l bată pe Cuza. Despre viața călugărească mai auzise Domnitorul multe, iar pentru asta, cînd s'a întors acasă, a făcut ce-a făcut, c'a luat averile mănăstirești și le-a dat rumânilor din sate.

143.—Cuza fu pus de Rus pe scaun și numai cu sprijinul acestui neam el a putut să cârmuiască cu străşnicie ţara, să ţie piept boerilor; de straşnic ce-a fost el, la un divan a ucis cincizeci de boeri mari, iar moşiile lor le împărţi ţăranilor, clăcaşilor de azi.

Cuza-Vodă umbla ziua şi noaptea prin sate şi toate treceau subt ochii lui; de dânsul se têmeau pârcalaoii şi vătăvii de plasă şi postelnicii satelor şi toţi: că era hotărît să împartă dreptatea tuturor pe aceiaşi măsură.

Crişmarilor, cari vindeau cu oca mică, cea a lui *Fălcoianu*, le-a dat altă ocă, *oca* cea mare *a lui Cuza*, care o luai tot cu 20 de parale, ca şi pe cealaltă, şi cu vin tot aşa de bun, dacă nu cumva mai.

La urma urmelor, tot obştile satului mai nenorocoase; că venit-au nemţii cu Carol, şi l-au răsturnat, şi bietul Cuza fugi în Rosâia, unde tot mai are nădejde să mai vie.

144.—Astă-vară [1] un vizitiu din Tecuciu, îmi spunea că pe vremea lui Cuza era căpitan de poştă. Din spusele lui ţin minte că-mi istorisia, cum în vremea pribegiei, Cuza venia dese ori la Ruginoasa, supt chipul unui mocan, iar când simţia că-i vestit în ţară, şi mai cu samă în sat, pleca plângând.

Vizitiul spunea că, Cuza când îşi simţi sfârşitul vieţei lui, porunci să i se facă un sicriu frumos. Veni iarăşi supt straiele mocăneşti, în curte se desbrecă, se aşeză în sicriu, şi închise ochii pentru totdeauna

145.—Cuza-Vodă când s'a suit pe tron, a zis ci-că boerilor:

—Măi, până când nu mi-oiu învăli casele mele cu pieile voastre linişti n'am să fiu: şi el singur şi boerii mulţi, neputându-i dobori, pierì el.

146.—Cuza-Voda umbla schimbat în strae prin toate părţile. Se ducea pe la mocanii de munte ca să afle de una şi alta, şi mult s'au minunat într'o zi nişte baci cînd au auzit că Cuza-Vodă, în drumul lui prin munţi, a dat de un loc cu 14 rânduri de omăt.

147.—La o văduvă, care îngrijise bine de Cuza-Vodă, el a lăsat în pernele zestrei şese galbeni.

Din Ţepu-Tecuciu. **Tudor Pamfile.**

148.—Bun suflet precum a fost Cuza, n'a mai fost şi poate nu va mai fi, cât ne va sta capul în nevoi—fie-i oasele drepte şi sfinte! Cu suman ca al nostru şi cu cojocul, iaca aşa umbla; vezi că el era Craiu ales între mai marii Crailor şi de traiul nostru nu se ruşina;

[1] 1908

punea căciula mocănească în cap, era cu cămeşoes de in ori de cânepă şi o lua prin ţară să-şi vadă stăpâniţii, asa cum a venit şi'n vara aceia.... C'apoi mult n'a mai stat....

Haide, om bun, ce să vezi? Era pe la sf. Ilie şi ploua încetişor şi bine, cum e obiceiul ploilor înaintea Probajilor, când se probozeşte vara cu iarna. Cuza o luase 'prin ţară şi numai iaca se'ntâlneşte c'un biet om nevoieş, aşa într'un amurg.

—Buna calea, om bun! face Domnitorul.

—Vă mulţumesc, cumătre! răspunde bietul om.

Şi ba una, ba alta, ajung ei în vorbă şi-i zice Cuza:

—Ce, mă rog, ai d-ta, că tare arăţi supărat şi năcăjit.

—Hei, om bun, iaca ce-am păţit: M'a pus naiba să trec pe drumuşorul acesta, că-mi venia mai de-a dreptul, şi mă temeam de ploae. Zic, să ajung mai degrabă acasă. Şi-au dat nu ştiu cum hărămurile de caî mai hăisa oleacă prin nişte cânepă.... că moşia e a mănăstirei aceştia a Neamţului. Şi iaca au venit trei călugări, mi-au dat bătae cum ai bate un sac de popuşoi, mi-au luat căruţa cu totul şi caii mi i-a oprit stareţul. Zice că să-i dau o sută de galbeni drept ispaşă pentru cânepă—altfel, n'am ce căuta pe aicea!

—Apoi, măi omule, zice Cuza, face căruţa ta şi cu caii la un loc o sută de galbeni?

—D'apoi face! răspunde omul, plângând.

—Haidem înapoi de-acum... lasă nu mai plânge ca muerile.

Şi s'au dus ei, aşa cum înserase, până la mănăstire. Bate 'n poartă Cuza, iesă un călugăr şi cu vai nevoe i-a primit. Au trebuit să spue în cele din urmă că vine omul să plătească suta de galbeni, altfel nu-i primia! Bun. Zice Cuza:

—Mă rog, sfinţiilor voastre, stareţul tot doarme... lăsaţi-ne până mâne dimineaţă... să ne hodinim şi noi, vai de ciolanele noastre... şi mâne i-om da samă de toate... da', iar mă rog, oleacă de mâncare nu ni-ţi da?

—Pe parale, fiule, mâncare; că nu-ţi dă nimeni degeaba! face un călugăraş.

—Bine, cât va fi, vom plăti, cinstite părinte; numai nu vă înduraţi a ne lăsa să murim de foame...

Şi cu mare greu, au trimis călugării pe-o slugă şi le-a dat drumeţilor o stachină de fasole *boambe*, fierte şi rele la gust, dar un galbăn la preţ. După ce-a plătit Cuza binişor şi cinstit galbenul, s'a luat prin mănăstire să mai vadă ce-i şi pe-acolo. Da' nimeni nu-l cunoştea, nici tovaraşul lui! Din toate, una ştiu c'a ţinut-o mai cu seamă la inimă: că lor le adusese de-un galben o stachină cu fasole cu muşiţă.

iar călugării mâncau numai fripturi tăvălite'n unturi. Şi mănăstirea avea 800 de claponi hrăniţi, anume pentru treaba asta! Până la miezul nopţii atunci zice că n'a dormit Cuza. Pe urmă s'a dus repede la bietul om cel necăjit, l'a trezit şi i-a zis:

—Haide, măi omule, degrabă, şi-om pune caii, că ne ducem.

Iese omul, da' caii erau acum puşi de Cuza, săracu'! Se vede că pe cât umblase, dăduse de căruţa omului, înhămase bine şi acum, zice:

—Sui măi omule!

Omul se sue, Cuza trage zăvoarele porţii, deschise şi dă să iasă. Iaca sar îndată călugării, iaca se trezeşte stareţul. Şi prind a striga:

«Hoţii!»

—Nu-i nici un hoţ, nimic, părinţilor... nu vă temeţi... ne ducem cu dreptul nostru—răspunde liniştit Cuza, dându-şi sumanul la oparte, aşa că-i strălucea pieptul de aur, ca soarele.—Fiţi pe pace; în astă noapte nu vă supără nimeni, dar mâne dimineaiă vă voi trimite eu poruncă, să se curăţe mănăstirea de hoţi.

Toţi au căzut în genunchi. Omul cel cu căruţa tremura de bucurie şi de cinste că stătea cu Domnitorul alături. Dar ce vor fi tremurat hoţii mănăstirilor a douazi, dimineaţă! Căci Cuza a dat biciu cailor, s'a dus împreună cu tovarăşul lui cel necăjit; ba l-a şi cinstit la un ratuş şi lui i-a dat cei 100 de galbeni pentru ispaşă; nu căuta tu că s'au luat cu cinstea, dar Craiul şi-a ţinul vorba, şi a douazi, când să iasă călugării la hrănit claponii, şi când soarele se deştepta din fundul văei,—la sf. mănăstire a Neamţului, ca şi la celelalte, venia o mare poruncă purtată de zdraveni şi chipeşi oşteni: să se deschidă porţile cele zăvorîte pentru drumeţii lipsiţi şi întârziaţi şi să se iee pe fugă hoţii mănăstirilor!

Hei, hei! dulce om precum a fost Cuza nu va mai fi, poate, căci gândul lui aşa era: Să facă din cuconaşi, ţigani; din ţărani, boeri; şi din călugări, oameni detreabă! Azi nici prin biserici nu-l pomeneşte; petecele de ogoare pe la dânsul le ţinem; şi, dacă nu-l prăpădiau devreme, el pe noi, pe toţi, avea să ne scape de cei ce ne întunecă.

De la Ion a Popii din Bezieni-Dorohoi.

149.—Aşa zice, dar Dumnezeu mai ştie! Cuza se culcase şi adormise, bun-bucuros că Ţara merge bine, şi lumea e voioasă şi sătulă. Clopoţelul îi şedea la picioare, ca, astfel, când la o ceva, să-i şi dee de ştire ce-i prin oraşe şi prin sate—vezi că aşa era făcut, tot din mintea lui, acel clopoţel năzdrăvan! Dar pe la o vreme de noapte, ce să se pomenească? Ochii ciocoilor parcă ce pândiau! Lor nu le venea la chiteală cum Vodă liniştise pe norod; era ca după 7 ani de domnie, dar

ce făcuse ei—inima dintr'înșii da! Și s'a aflat unul, zice-se *Comănău*, de unde a fi fost! și unul *Miluță*—și iaca n'au vrut să-i ție credință, măcar că juraseră! Cuza se'ncredea într'înșii, căci erau cei mai aproape ai lui; dar nu vezi d-ta? Iți priesc, da' eu dacă vreu să mă lepăd de lege, mă ajung cu altul, și te pasc, te pasc, până te scot la hat... Așa și cei doi: s'au ajuns cu santineaua și au intrat acolo, unde dormia Domnul. Clopoțelul îi spusese de una ca asta da el nu s'a potrivit, că umbla cu dreptatea și cine ce avea să aibă cu dânsul! Unul l'a ținut cu deasila, cellalt i-a dat cămeșa la oparte și l-a iscălit pe spate cu ferul, cumcă «el nu ține la dreptate și la norod.». Și așa, ceilalți Crai văzând aceasta, au primit și ei ca să se ducă din scaun Domnitorul. El, zice-se, a scăpat numai în colțuni și a scăpat tocmai la Muscal, dincolo, peste Prut. Nu se știe dacă mai sânt doi ori trei feciori de-ai lui, care, când vor veni, au să scoată iarăși la lumină lumea. Unul dintr'înșii e cu cruce 'n spate, deci, vrând-nevrând, tot Crai are să fie. Și are să scoată pe Jidani la oparte, în țara lor, de unde au venit; tot el are să pue de acuma iarăși oca în cinste și cântarele cete drepte; lumea are s'o ducă mai bine, nu ca acuma, cînd muncești de-ți fuge sufletul pentru banii häz-

Alexandru Ioan Cuza.

nalii, iar la boeri le fuge hoitu' de bine! Pe urmă are să-şi şindrilească curţile cu piei de ciocoi—că Doamne iartă-ne, şi fie-i ţărna sfântă lui bietul Cuza!—dar prea îşi podésc boerii curţile cu galbeni! Azi binele şi deptatea şăd, săracele, îngropate la ţintirim. Vor eşi când le va striga bietul Cuza.

De la moş Vasile Tincu, Săveni-Dorohoi: **Dumitru Furtună.**

150.—Odată Cuza, pe când era domn, a venit la Galaţi şi s'a îmbrăcat în strae proaste, cum avea de multe ori obiceiul şi s'a amestecat prin mulţime, să vadă cum vorbeşte lumea de el şi de legile lui. Aşa el s'a dus şi la un han, la unu' Ion Soare din Galaţi şi acolo eram mai mulţi când a venit şi el. Da' nu l-a cunoscut nime. A cerut o ocă de vin să ne cinstească, dar negustorul i-a adus, da' cu altă măsură. Atunci Cuza a cerut să-i aducă cu oca lui Cuza, da' negustorul cică l-a suduit pe Cuza şi l-a făcut nebun şi l'a bagiocurit la ceilalţi muşterii. Şi Cuza era de faţă. Atunci el a eşit afară, a dat ţicnal şi a adunat garda. S'a îmbrăcat ca Domn! şi s'a întors înapoi cu garda. Când l-au văzut, toţi au înlemnit. Iar pe crâşmar l'a purtat tot târgul Galaţului cu măsura legată de gât şi avea 2 călaraşi după dânsul. Iar el cică zicea în gura mare: «Cine-a face ca mine, ca mine să păţască»!

Povestită de mama.

151.—Cică umblând Cuza prin ţară, a văzut egumenul unei mănăstiri cum se plimba în trăsură cu patru cai şi caii cu hamuri roşii, cum numai Domnul şi Vlădica avea voe să aibă.

Cuza l-a oprit şi i-a zis de faţă cu lumea: «Călugărul să nu se plimbe cu trăsura, ci el pe jos se cade să-şi chinuiască trupul, nu să fie ca cel mai de frunte boer. Părinte, asta nu se cheamă călugărie, să umbli cu patru cai, cu hamuri roşii, ca un paşă!»

Şi a luat averile şi moşiile şi le-a dat la ţarani iar mănăstirea a închis-o; şi pe călugări, cari erau greci, i-a dat afară din ţară, că aceia nu erau călugări, ci trântori plini de avere!

Spusă de Vasile Neculau de 65 de ani Joräşti-Covurlui. **Petru Gh. Savin.**

152.—Ne povestià tata:

«Eram la plug. Se suise soarele bine, încă bine de tot, pe la prînz cînd, mă pomenii c'un om că vine drept la mine. Era îmbrăcat ţărăneşte, atât că hainele le avea cam rupte.

—Bun lucru şi bună ziua, om bun!

—Mulţumim dumitale şi bună ziua! Dar dincotro eşti şi unde te duci?—îl întreb eu.

—Iaca din coa' de la vale şi mă duc la deal să mă bag la stăpân, c'am ostenit...

—...Şi foame, poate, că e tocmai vremea prânzului.

Şi ne-am tras la căruţă, unde am aşezat masa; cu mămăligă cu ceapă şi vre-o câţi-va ardei verzi, cu ce dă Dumnezeu, ca la plug... Numai ce-l aud:

—Tiii! Da' aşa mâncaţi pe aici?...

—Dacă n'avem ce...

Mâncarăm. Când să ne sculăm, văd că se descheie la piept şi scoate dintr'un sac de la şold o ploscă cu vin. Nu se desfăcuse bine, când văd atârnate pe pieptu-i, pe hainele lui, nişte alea strălucitoare.... Când să zic ceva, îmi tae vorba întinzându-mi plosca şi zicând:

—Acum bea şi niţel de acesta, de care beau eu la palat...

—Atunci noroc şi sănătate, Mărite Doamne,—zic eu că acum îl cunoscusem.

—Noroc, să dea Dumnezeu, că norocul vostru o să vie în curând.

Mi-a dat mâna, şi m'am uitat după el până s'a pierdut în zare, printre plugurile oamenilor.

A doua-zi, aflase toată lumea despre isprava asta. Şi la vre-o trei luni, ne-a chemat stăpânirea pe la primării să ne dea pământ!...»

Mi-a povestit-o un învăţător din jud. Prahova.

153.—Cuza, după ce a făcut inspectia trupei unui regiment, a trecut şi la infirmerie, unde a găsit pe sanitar tocmai rugând pe un bolnav să iea doctoria.

El, văzând că sub nici un cuvânt nu vrea să iea doctoria, i-a zis:

—De ce nu vrei să iei doctoria ca să te faci sănătos?

—Ei, Mărite Doamne, când mă gândesc la ea, mi-e greaţă... Nu pot s'o beau... este amară....

—Da' de unde, cum o să fie amară; mai amară este bolnăvia.... Uite,—şi luând el doctoria din mâna infirmierului, o aruncă în gură. Şi înghiţând-o, zise:

—Uite ce dulce este!

Povestită de un bătrân ofiţer la pensie. **N. I. Dumitraşcu.**

154.—Cică Cuza-Vodă pentru a lua averele mănăstireşti, s'a luat în ajutor pe Arhimandritul Melchisedic, mai târziu Arhiereu şi Episcop de Ismail, Huşi şi Roman şi l-a pus ministru de culte. L-a pus tocmai pe el, care era un bun patriot şi un înverşunat duşman al călugărilor greci, cari stăpâniau moşiile mănăstirilor noastre şi banii îi duceau în Grecia.

El, în slujba de ministru de culte, a venit împreună cu Cuza să iea averile de la Mănăstirea Neamţului, care şi atunci, ca şi astăzi era cea mai mare mănăstire a ţărei şi avea cele mai multe averi.

Venind, a cerut actele tuturor moşiilor şi cheile de la casele cu bani, dar călugării greci s'au opus o bucată de timp. Văzând că Melchisedec şi cu Cuza nu le dau pace, au încuiat actele şi condicile moşiilor în cancelarii, iar toate cheile le-au aruncat la icoana Maicei Domnului din biserica cea mare, crezând cu aceasta că-l vor face pe Melchisedec să nu le iea. Biserica era plină de lume streină şi de călugări, care aşteptau să vadă ceia ce va face Melchisedec.

El, în mirarea tuturor se duce la icoana Maicei Domnului, face trei metanii şi luând cheile zise: «Prea sfântă Născătoare de Dumnezeu, dă-mi aceste chei, căci averile ce sunt încuiate cu ele nu se întrebuinţează în folosul ţării noastre în care se preamăreşte numele tău».

După ce a luat cheile s'a dus cu Cuza de au descuiat toate beciurile şi castelele mănăstirei şi au luat actele moşiilor şi averile, pe cari le-au vărsat în tezaurul statului.

Spúsă de tatul meu Ioan Preutescu.

155.—Cuza-Vodă a făcut o lege în care se spunea că se iea pământ de la cei ce au mai mult de zece fălci şi să-l dea ţăranilor. Pentru ca boerii să-i iscălească legea, el a venit în cameră (sfatul ţărei) care era plină de boeri şi a zis:

—Boerilor, vă prindeţi ca să iau pământ de la cei fruntaşi cari au mai mult de zece fălci şi să-l dau ţăranilor?

—Cum nu, ne prindem, răspunseră boerii crezând că el vorbeşte de cei fruntaşi dintre ţărani, şi astfel au iscălit legea.

Când la măsurat, Cuza a venit întâi la boeri dar boerii s'au opus zicând:

—Da' de ce veniţi la noi să ne luaţi pământ?

Cuza a răspuns:

—D'apoi n'aţi iscălit în Cameră?

—Am iscălit, da' pentru fruntaşi, ziseră boerii.

—Da bine dumnevoastră sunteţi codaşi, nu sunteţi fruntaşi? zise Cuza. Şi astfel boerii n'au mai avut ce mai zice.

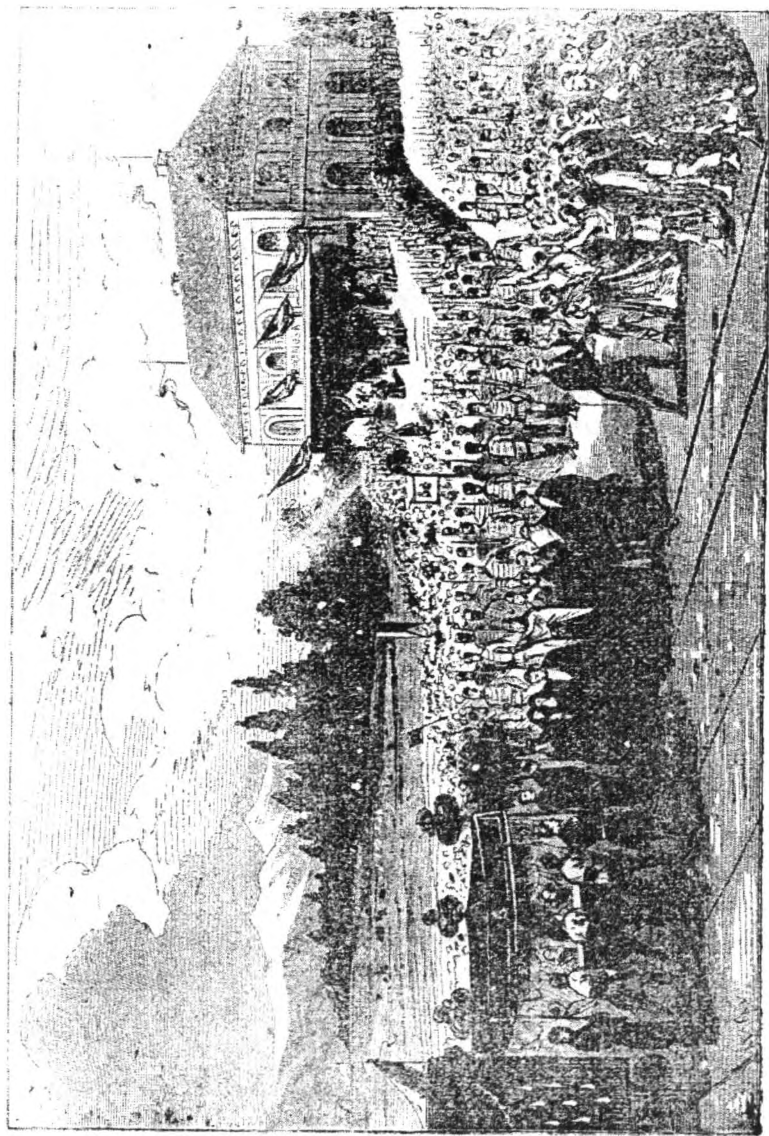
156.—Alexandru Ioan Cuza avea la Varatec o mătuşă, maica Elisaveta Cuza, iar la Agapia[1], două surori tot maice.

Moşu' Gheorghe Burlacu îmi spune că Cuza a venit la Varatec pe la 1864. Moşneagul era atunci flăcău, mai avea un an până să tragă sorţii şi era chiar în Varatic, când a venit Cuza.

Cuza era într'un rădvan cu patru cai şi avea zece arnăuţi călări, cinci de-oparte şi cinci de alta. Inainte şi în urmă erau călăreţi din comună adunaţi de primarul V. Creţu. Ajuns în mănăstire a tras la mătu-

[1] In Agapia a fost mai înainte cu vre-o 15 ani o bancă populară „Cuza-Vodă"

şă-sa Elisaveta Cuza. A stat vre-o câte-va ceasuri şi apoi a plecat La plecare i-a tras rădvanul în poarta mănăstirei iar barbaţii şi femeile ce veniseră cu de vânzare în poartă, s'au pus pe două rânduri la trecerea

Inmormântarea lui Cuza-Vodă.

lui. El a băgat mâna în buzunar şi a scos-o plină de gologani de 10 parale în patru muchii, amestecată cu galbeni, şi i-a svârlit în oameni. Oamenii au început a se tăvăli pe jos după gologani, de s'au umplut

toţi de glod căci ploase bine, iar Cuza a plecat în râsete văzând cât îi de setos Românul după ban. Un galbăn a picat în doniţa cu lapte la Ileana Grig. Apostul, cari atunci era fată mare, iar azi babă, aici în Valea-Seacă.

De la Gheorghe Burlacu.

157.—Moşu Neculai a Iacoboaei mi-a spus că Cuza a luat de la mănăstirea Varatec moşia Căneşti din Jud. Neamţ şi moşia Cioara de la câmp. Maicele cele mai de seamă de la Varatec luau veniturile moşiilor iar cele sărace căpătau ceia ce pică printre degetele lor. Cuza a zis ca mai bine să iea moşiile mănăstireşti.

Păltăteşti-Bacău. **I. Preutescu**

158.—Moş Gheorghe, ai apucat vremurile lui Cuza-Vodă?

—Le-am apucat nepoate, era bine tare pe vremea lui Cuza. El a dat pământ la oamenii noştri şi de n'ar fi fost el, ţaranii ar fi fost şi azi robi la boeri. Urà grozav pe boeri şi pe călugări. Călugării pe vremea lui Cuza, erau mulţi tare. Nu erau ca acei călugări de azi, ci erau zgârciţi şi se purtau rău de tot cu lumea. Să fi murit de foame şi nu ţi-ar fi dat o coajă de pâne.

Cuza era harnic şi-i plăcea gospodăria. Se îmbăca ţărăneşte şi umbla prin sate de vedea cum se îndepliniau legile şi cum se poartă boerii cu ţăranii.

Pe la mănăstiri se ducea des. Odată cică s'a dus la o mănăstire din judeţul Neamţ şi a cerut să fie găzduit acolo peste noapte. Dar călugării nici n'au vaut să audă măcar. Ei petreceau la o masă cu nişte boieri; cică le dedeau curcanii fripţi pe tavale şi vinul il cărau cu cofele. Cuza a dormit cum a dormit la portarul mănăstirei şi a doua-zi a lipit pe poartă o hârtie în care spunea cine-i el şi poruncià călugărilor să plece din mănăstire. Cuza a închis mănăstirea şi moşia a dat-o la ţarani. Aşa se zice că a făcut el la toate manăstirile.

Cuza e acel care a făcut legi pentru armată. De la el se ştie de sorţi. Până la el flăcăii erau prinşi cu arcanul şi duşi la armată. Cuza a făcut legi, a orânduit; şi legile lui au fost aşa de bune, că nimeni nu l-au putut strica.

159.—Pe jidani îi ura de moarte. El făcuse legi că să-i dea afară din ţară şi să-i trimeată în Palestina, dar jidanii au dat bani la boeri şi boerii l-au gonit din ţară pe el şi, saracul bietut Cuza a fost gonit din ţară pe răul jidovilor.

160.—Cuza făcuse legi multe şi bune. El umbla prin ţară să vadă

dacă se ascultă şi dacă lumea e mulţumită cu legile lui. Umbla prin crâşme, observa măsurile şi felul mărfii care o vindea crâşmarul. Dacă găsia cumva vre-o neregulă pe la primărie, îi dădea afară pe toţi. Dacă găsea ceva rău pe la crâşme, le închidea numai decât.

Cuza a voit să împartă tot pământnl deopotrivă la toţi. Intr'o zi, când Cuza a cetit legea aceasta, toţi boerii au strigat într'un glas că nu-i bună. Boerii ziceau că fruntaşul să aibă 12 fălci de pământ, mijlocaşul 8 şi codaşul 6. Atunci Cuza zise:—Apoi cinstiţi boeri, cel care are 12 fălcii nu e tot boer faţă de cu 6 fălcii. Ce-am făcut atunci! Cel cu 12 va asupri pe cei cu 6 şi tot rob îi va fi.

Cuza ura pe boeri căci aceştia asupriau pe bieţii oameni mai rău ca animalele. S'a dus odată, îmbrăcat ţărăneşte la un beer şi a cerut să fie găzduit. Dar boerul a pus de l-a dat pe poartă afară. Dar a doua-zi, când a aflat boerul cine-i, a pus patru harmasari la o trăsură şi a plecat după Cuza. I-a cerut boerul ertare, dar Cuza a zis: — Şi eri şi azi acelaşi sunt. Eri eram îmbrăcat ţărăneşte şi azi cu haine de domn. Eri m'ai dat afară şi azi mă chemi cu trăsura cu patru cai. Sunteţi linguşitori faţă de cei mai mari ca voi şi răi şi asupritori faţă de cei cari n'au nici o putere şi nici un drept.

Cuza plecă mai departe, iar boerul se întoarse cu trăsura deşartă acasă destul de ruşinat.

161.—Cuza ura aşa de tare pe boeri că cică se jurase, că dacă nu vor da moşiile la ţărani, are să-i jupoae de piele şi cu pielea lor să-şi învălească palatul.

Toate acestea mi le-a povestit moş Gheorghe Şerban, în etate de 85 da ani cântăreţ la biserica din sat.

Gohor-Tecuciu. **V. Gh. Beldie.**

162.—Cică tare-i iera drag mândrului Vodă-Cuza să pue la strâmtori pe bieţii stariţi dup' la ăle mănăstiri. Ştia el Vodă cum să lecuiască astă bubă! Se acioaseră călugării de nu te mai puteai mişca de răul lor. Şi ajunseră mai boeri ca boierii! Da' cu Vodă-Cuza, nu-şi mai aflau loc!.... Aşa, Vodă al nostru, odată, cum îi era şi obicelul, se făcu călător şi trase în gazdă la Nemţu [1] vezi, el se înbrăcase ca un milog, cu haine rupte, ca să nu-l bage de seamă călugării!..... Cum ajunse la poarta mănăstirii luă ciocanul [2] şi bătu de trei ori în poartă. Un călugăr veni şi căscă uşa, scoţind numai capul afar'.

—«Ce cauţi aici prietene,—îl întreabă cam răstit călugărul

—«Apoi, săru' mâna părinte! Uite am ostenit şi nu mai pot de pi-

[1] Mănăstirea Neamţu, din jud. Neamţ.

[2] Pe vremuri aşa era obiceiul.

cioare şi de foame, Să mă lăsaţi să mă odinesc şi eu p'aicea pela Sf voastră?"

—„Mai aşteaptă să întreb pe părintele stariţ,—şi trase uşa după el."

Vodă stătu, nu făcu nimic; dar numai inima lui ştia. Mai stătu cât mai stătu şi veni călugărul, tot ăla, şi-l bagă înăuntru. Doamne! ce vedea, nu-i credea inima! Văzu supt un nuc mare, un leagăn de mătase şi părintele stariţ să *dăindăia* în el!

—Dă-i un codru de mămăligă şi-o ceapă, să mănânce la o parte, mai colo—şi-i arată cu deştul în dosul unai coteţ de găini.

—„Bine, bine,—zicea Vodă în gând,—v'oi veni eu de hac, odată."

Vodă s'a dus în dosul coteţului şi-a fi mâncat, n'a fi mâncat, asta n'o ştiu; dar a dormit acolo, că n'a mai venit nimi pela el, să-l întrebe de ceva."

Dimineaţa văzu turme mari de vite; vite multe cât cuprindeai cu ochii şi a întrebat ale cui sânt?

—„Ale părintelui stariţ"......

—„Bine-o duceţi aici,—se zice că ar fi zis Vodă şi s'a dus la Bucureşti de unde a dat ordin de a gonit călugării din mănăstiri."

Fie că bine le-a făcut! Cuza le-a fost naşul lor.

Dela D-l N. R. Pătrăşcanu,
Ştefăneşti-Vâlcea. **Gh. Fira**

163.—Doamne cum mai era şi Vodă-Cuza!..... Nu era zi, ca să nu pomenească şi de boeri! Eu mă deprinsesem aşa de mult cu dânsul, că de la o vreme, nici nu-i mai ziceam, cum se zice unui Vodă: „Măria Ta." Ii ziceam numai:

—„Da' unde vrei să mai mergi astăzi?"

—„Am să mă duc, unde-oi găsi boeri, ca să-i belesc, şi cu peile lor să-mi acopăr palatu."

Povestită de V. Văcărescu, care auzit-o dela V. Mihăilă fost vizitiu la Cuza Vodă.
Nemţişor-Neamţ. **A. Moisei.**

164.—Eram de vre'o două zeci şi şese de ani, cum e omul mai în putere; că ce-i slăbiciunea pe-atunci nu-mi venia a crede ce-i, nici în gând nu-mi venea că oi ajunge ce-am ajuns; de toţi feciorii din sat nici habar n'aveam. Numai Pavel Ţiganu mă trântia; Pavel Ţiganu rumpea în mâni vargă de fier câtu-ţi-i degetul de groasă.

Era într'o primăvară pela *Sfete Georgi;* nu era mai cald şi mai frumos, de tot la munte ai fi şezut. Cucul cânta şi se 'ngâna prin cele cruci de molid de-şi făcea de cap. Câmpul şi pădurile mirosau a smirnă şi tămâe de gândeai că vine raiul pe pământ; toate luncile şi ***bătüle*** erau îmbrăcate ***breabăn.***

Intr'o dimineață numai ce văd din șoprul casei doi plăeși venind cât îi țineau picioarele, în spre casa noastră, și când ajung nici nu mai dau binețe, ci îmi zic să mă îmbrac bine și să merg la primărie. Plăeșii au mers mai departe, eu m'am îmbrăcat și am coborît în sat la primărie. Acolo erau mai mulți feciori, și iată că printre ei era și Pavel Țiganu. Din primărie 'ese primarul cu doi vătăjei sau plăeși, se uită câți suntem și ne zice: Băeți luați sama ce v'oiu spune: Domnul nostru Cuza-Vodă îmblă prin țară să vadă de traiul oamenilor care cum trăește și din ce se hrănește, și până acum a văzut toată țara numai cotu' ista al nostru a mai rămas. Pe mâne dimineață când s'a *sâmcela* de ziuă, voi să fiți la Broșteni. Voi ca ficiori de munteni să vă arătați mândri, când vă va întreva pe care-va ceva; să-i răspunde-ți răspicat și fără frică, că Măria Sa nu-i omul căruia îi place umilința...

Vechiu traiu de mănăstire

Eu am mers repede acasă mi-am luat merinde, pască și ouă roșii, că nu mai era o săptămână după Paști, m'am dus la cei-lalți ficiori, și hai la drum băete, ziua toată până 'n sară, noaptea toată, tot cântând, hăulind de s'ar fi spăriat de noi și hanul tătarilor, și când s'a sâmcelat de ziuă și noi am fost în Broșteni.

Cuza-Vodă trăsese de mas la boierul Bolomei. Am mers la curtea boierului și un om de-al curții ne-a pus rând tot patru și patru, și ne-a spus că Măria Sa îndată ese. Am așteptat dar nu tocmai mult, dar nu știu cum era, că amu tremuram și amu îmi era prea cald, și așa cum așteptam, numai ce văd că ese un domn în cerdacu' curții, s'a plecat puțin înspre noi, și acel domn era Cuza. Noi am strigat de trei ori să trăiască, de-a clocotit toată apa Bistriței. Cuza-Vodă era un om nu tocmai mare dar avea așa o făptură că, cum l-ai văzut, l-ai și îndrăgit, de și nu era de tot frumos. Când se uita la om, părea că te

înfioară, dar tot atunci părea că acel fior se prefăcea în mângâere. După Măria Sa au eşit aiţi vr o cinci domni mari, între cari era şi boierul Bolomei pe care îi ştiam mai de mult. Cuza-Vodă a venit la noi a dat mâna cu mine şi cu Pavel Ţiganu, cu Cocârdan şi cu Durzău, şi ne-a întrebat că de unde suntem; noi i-am răspuns că din Dorna. Ni-a mai întrebat câtė şi mai câte, şi pe lângă altele văzându-ne fercheşi şi rumini la feţe, ni-a mai întrebat dacă ne sunt dragi fetele.

Pe atunci nu erau drumuri prin părţile muntelui ca azi; drum de căruţă era numai spre Tuldeş; încoace erau numai plaiuri şi cărări de călărie. Vodă-Cuza ştiind că drum de trăsură nu-i, a luat-o pe jos dinpreună cu ceilalţi tovarăşi ai lui. Noi patru mergeam înainte arătând drumurile şi locurile, Vodă cu ceilalţi boeri după noi şi în urma lor veniau alţi ficiori cu caii de căpăstru ducând pe dânşii *tarhatu'* şi merinde pentru Vodă şi boeri.

Nu mult am mers şi am eşit din sat. am întrat în pădurea parfumată de mirosul florilor de primăvară, unde frunzele tinere ale copacilor îţi dau mirosul lor plăcut a tămâioasă. Văzându-se Vodă şi boerii legănaţi de aerul cel plin de vieaţă al muntelui, au început cu toţii a cânta, de şi codrii asculta' şi valurile Bistriţei se alina'. Dar unul din boeri, om cum e mai frumos, cânta de pe toţi îi întrecea; la acel boer îi ziceau ceilalţi «Vasilache.» (Poate era Vasile Alecsandri.)

Imi aduc şi acum aminte cum s'a început cântecul:

Ce s'aude, ce vuește
De ce valea clocotește?
Ce s'aude, ce răsună,
De ce codrii se adună?
Poate-i vifor ori furtună!?
Nu e vifor, nici furtună
Da'e zi de voie bună.
Codrul stă și ne privește
Apa stă și amuțește
Dar colo cel vârf de munte
Iși arată a sa frunte
Și strigă cu veselie:
Pace și noroc să fie,
Toate să se veselească,
Vodă-Cuza să trăească.

Şi aşa prin cântece şi veselie am ajuns într'o prelucă cu iarbă verde ca masa şi moale ca bumbacul.

Toţi s'au aşezat pe iarbă verde, cu toţii ne simţeam una; boeri şi munteni şi Cuza-Vodă printele nostru; boerii au aşternut masa pe iarbă verde ca masa, au început a mânca, iar Cocârdan a scos fluerul din dăsagi şi a început a cânta de şi Vodă se mira.

In ziua ceia era veselia cea mai scumpă de sub soare.

După ce ne-am sculat toţi dela masă, am pornit-o cu toţii, am trecut prin satul Pipirig, şi iarăşi prin păduri.

Nu departe de noi pe un deluţ auzim un sforăit de cal şi un strigăt de groază care sămăna a fi de temee.

Grăbim cu toții într'acolo, că vedeam că cineva e în primejdie. Cuza-Vodă mergea înainte cu pușca la mână gata să tragă, dar țipetele se auziau din ce în ce mai desnădăjduite; un mormăit de fiară sălbatecă se auzi în apropiere, și cât ai număra patru, Cuza-Vodă a ajuns la locul întâmplării. O fetiță frumoasă ca luna plină, ținea un cal de căpăstru; calul sforăia și bătea necontenit din picioare, și numai la câți-va pași o *mamnilă* de urs sta gata să se răpadă asupra calului. Cuza-Vodă n'a mai stat pe gânduri, a tras oțelele, o limbă de foc s'a îndreptat înspre fruntea ferei sălbatece

Cuza-Vodă a mers la copilă, a netezit-o pe frunte i-a vorbit cu o dragoste părintească, i-a dat un ban de aur zicându-i: Ține acest ban, du-l și-l dă la părinții tăi, și spune-le că ți l-a dat Cuza-Vodă, și în toată vieața ta adu-ți aminte de cel ce ți-a dat acest ban, scoțindu-te și de la moarte».

După această întâmplare, am luat-o înspre muntele Bârnariului, și am tot mers până la înserat. Peste noapte am petrecut cu toții lângă un foc cât toate zilele de mare; ceriul se lumina dela para focului nostru, stelele păreau că stau și se uită țintă la noi. Doi plăeși vin cu o căprioară pe care o vânase prin acele păduri pline de sălbătăciuni. Cât ai bate în palme, căprioara a fost friptă pe țigle, și toți roată împrejurul focului, fără deosebire, domni și munteni, am ospătat boerește. După mâncare, Cocârdan scoate fluerul de la brâu, începe a trage la doine voinicești, și dela doină a venit la horă și hora s'a încins pe iarba verde sub ceriul albastru *spresărat* cu stele, și fără deosebire, boeri și munteni am jucat hora; și Vodă-Cuza striga în joc mai frumos decât cel mai jucăuș ficior din sat. Acea noapte n'oi mai uita-o câte zile oi trăi. Nici pe Cuza-Vodă nu l-oi uita până oi pune mânile pe piept.—Isprăvind bătrânul cu povestirea, două lacrimi mari ca bobul și limpezi ca cristalul se lunecau pe obrajii lui supți de bătrânețe și poate și de suferință[1].

Vatra Dornei, Bucovina

Teofil Bizom.

[1] Cetind în fața dintâi a prețioasei reviste, „Ioan Creangă" cumcă; „a treia adunare vremelnică are de a hotărî scoaterea unui număr sărbătoresc cu prilejul desvălirii statuei lui Cuza-Vodă la Iași... și să se trimită culegeri din popor cu privire la Cuza și vremile sale," iată că și dau peste un biet om bătrân, care trăește din mila creștinilor, de loc fiind din Panaci (un sat ce se ține de comuna Dorna românească), îl iau la mine acasă, și-l poftesc să'mi spue ceva despre Cuza-Vodă. După ce s'a mai odihnit, ș'a aprins luleaua, îndopând-o c'un cărbune de foc, pe care-l tot îndesa cu unghiea dela degetul cel mare, și ținând din când în când ochii în spre pod, a început a povesti. T. B.

UN SĂTEAN CARE PRĂZNUEŞTE PE CUZA-VODĂ.

Departe, într'o căsuţă veche şi mică, de abia te poţi învârti într'însa, joasă, cu o mogâldeaţă de sobă, un ochişor de lumină, iar în păretele dinspre răsărit, în rând cu icoanele, având chipul lui Cuza-Vodă şi al Doamnei Elena, stă un sătean de o bunătate fără seamăn şi de o cinste netăgăduită. E bătrânul albit de vremuri Nicolae Mihalcea, fost ostaş în timpul domniei scurte dar strălucite a lui Alexandru Ioan I-iu Cuza.

El a iubit totdeauna pe acel ce a împroprietărit pe săteni şi li-a dat şi lumină, şcoală şi dreptate, căci i-a dat şi lui pământ, de pe care se hrăneşte el şi copiii, s'or hrăni nepoţii şi răsnepoţii lui şi de pe urma căruia are îndestulare azi. Neslăbită şi vârtoasă îi este şi acum dragostea şi aducerea aminte a celuia ce a scos biciul din ţară lui Cuza-Vodă, «Tatăl-lui», cum îi place moşului Neculai să spue cu mândrie, întotdeauna şi cătră orişicine.

Ca un prinos de recunoştinţă şi de multă iubire pentru Cuza-Vodă, ca şi în anii trecuţi, bătrânul a făcut şi anul acesta, în ziua de sfântul Dimitrie, o panahidă pentru odihna sufletelor lui Alexandru Cuza, Doamnei Elena şi lui Mihail Kogălniceanu. Pe urmă a făcut altă panahidă pentru părinţii lui morţi. Apoi a făcut o prăznuire mare şi a dat de pomană lucruri şi strae pentru Cuza-Vodă şi a întins o masă mare, încărcată cu tot fel de bunătăţi la care chemase mulţime de săteni.

Dinaitea casei, moşneagul are o fântână frumoasă, cu apă bună şi răcoritoare; iar pe furca fântânii e aşezată o tăbliţă în care a trecut în pomelnic întâiu pe Alexandru Cuza, Elena Doamna, Mihail Kogălniceanu şi apoi rudele lui moarte. El a făgăduit că de asupra acestei tăbliţe-pomelnic va aşeza în cadru chipul lui Cuza-Vodă!

Atât de mult îi era drag Cuza-Vodă!

Când i-am spus că oamenii cu iubire pentru Cuza şi măreţele lui fapte săvârşite de el, şi lăsate nouă, ăstor de azi, ca moştenire, au plănuit ridicarea unei statui în Iaşi, ce urmează să i se desvălească în toamna aceasta chipul de bronz, amintitor, spre vederea şi simţirea tuturor Românilor, bucuros, Moş Niculae Mihalcea din comuna Movileni, jud. Tecuciului, mi-a grăit că a trimes şi dânsul un frănculeţ; acelora ce ţin cheltuiala Statuei.

Şi sub înrâurirea puternicii iubiri ce-i răscolia sufletul, Moş Niculae îşi îndreaptă privirile spre chipul lui Vodă şi Doamnei Elena Cuza a-

şăzate în rândul icoanelor. Se uită o clipă, două.., ochii începură să i se umezească şi lacrimi curate, albe, ca nişte boabe de mărgăritar, curgeau tot mai des, udându-i de al binelea, obrazul cutat de bătrâneţă.

In mintea şi inimile ţăranilor noştri, trăeşte şi va trăi pentru veşnicie amintirea popularului, dreptului şi iubitului Alexandru Ioan I-iu Cuza.

Şi ei zic veşnic: «fie-i ţărâna uşoară şi aducerea aminte în veci ueuitată».

Toma E. Alexandrecu.

DEABA

Ce răpede trece timpul şi ce nerecunoscători sântem pentru cei ce au format timpurile aşa ca să fie mai dulci pentru cei ce au urmat. Cine din cei ce trăesc astăzi, fără a străbate cu sufletul în trecut, mai ştie ce-a fost «deaba». Cuvântul sună ca orişicare cuvânt,—o fi de origină rusească sau grecească—dar aminteşte ceva ce nu ne convine nimănuia

Deaba era instrument de chinuire. Era compusă din doi pari bătuţi în pământ, sau din doi stâlpi dela balcon. La aceşti pari sau stâlpi se prindea în cuie o scândură groasă care în partea de sus avea 3—4 scobituri. Pe această scîndură cădea alta care avea scobiturile în partea de jos şi chiar în dreptul scobiturilor scândurei de jos, care era fixă. Cea de deasupra se mişca în sus şi se lipia perfect de cea de jos după ce vinovatul băga gâtul în scobitură. Apoi se lega la capătul mobil şi atunci sosea calăul pus de stăpânire de-i trăgea cele douăzeci şi cinci de lovituri cu frânghia muiată în salamură sau cu nuiaua la locul unde se lipeşte mai bine.

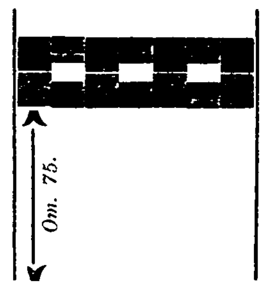

Fig. 45

Deaba era aşezată la casa comunală, primăria, cum am zice astăzi, la casa boierului, în centrul satului sau chiar în ograda Bisericei.

La deabă se băteau acei ce furau sau făceau alte vini pe care stăpânirea le vedea ca: abatere de la legile ei—cari adesea se resumà la moftul păgân ai boierului. Se mai băteau acei ce nu veniau la Biserică, ca şi femeile sau bărbaţii prinşi în curvie, sau cari au părăsit casa şi se gândiau cum am zice astăzi: la divorţ—ştiţi d-voastră, domnulor cetitori, un barbat ş'o femeie trăesc bine şi de la o vreme se bagă ceva rău într'înşii şi pleacă unul la dracu cruce de aur în casă cu noi—şi celalt la tată-său.

Când o pedeapsă se aplică pe dreptate, n'are dreptul să se supere nici cel pedepsit. Dar cînd această pedeapsă se dă pentru a se face gustul cuiva, atunci zici: bine că s'a desființat deaba!

Cetitorule, știi cine a desființat-o?

—Să nu uiți niciodată: CUZA-VODA!

In zina Tăierei Capului Sf. Ioan Botezătorul 1911. **Pr. I. C. Beldie.**
Fârțănești-Covurlui.

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI.

27.—Voica.

Frunză sălcioară,
P'a gură de vale,
Este-o casă mare,
Naltă'n foișoare,
Cu nouă umbrare,
Cu ușăle 'n vale.
La nouă umbrare
Nouă legăioare[1],
Cu-al Vochiți zece,
Inimioară rece.
Mai marile lor,
Din și[2] Constandin,
Legăior dintăi,
Fiu maică fiu,
Fără căpătâi.
Și cu barba neagră,
Cu chip dă ispravă[3].
Și cu mintea 'ntreagă.
Frunză catifea,
Voică că-i venea
Niște negustori,
Chip dă pețâtori.
De logoditori
Vez din Nadolie[4],
Tot țară pustie
Peste nouă mări,
A nouă-lea țări.
Vedea-o-aș pustie,
Pă cum să rămâie.
Frunză catifea,
Pă Voica s'o ia,
Să mi-o logodească,
Să mi-o căstorească,
Toți frațî, că vrea,
Pă Voica s'o dea,
Să mi-o logodească,
Să mi-o căstorească.
Dor Din, că nu vrea,
Pă Voica s'o dea.
Și-ăștia că-mi pleca
Ș'alțî, că-mi venea.
Tot dân Nadolie,
Vezi țară pustie,
Vedea-o-aș pustie,
Pă cum să rămâe.
Peste nouă mări,
A nouă-lea țări.
Verde ș'o lalea,
Pă Voica s'o ia,
Să mi-o logodească,
Să mi-o căstorească.
Toți frațî nu vrea,
Numa' Din, că vrea.
Vorba le-o spunea,
Plosca[5] le-o primea,
Cu ei să'nvoia.
Ș'atunci, ce-mi făcea?
La mă-sa mergea,
Dân gură-i zâcea:
—„Mamă, maica mea,
O dăm pă Voica?
Vremea i-a venit,
Dă căsătorit.
Ai s'o măritâm,
S'o căsătorim,
Până când trăim.
Că ei i-a venit
Niște negustori,
Chip dă pețitori,
Dă logoditori.
Tot dân Nadolie,
Vezi țară pustie.
Peste nouă țări,
A nouă-lea mări.
Vedea-o-aș pustie,
Pă cum să rămâe".
Verde și-o lalea,
Mă-sa-i răspundea:
—„Dine, maică, Dine
Dine, Constandine,
Nu dau pă Voica:
Fata ca fată,
'Ndrugă cu druga[6],
Toarce cu furca,
Dă mă-sii turta.
Șî toarce pân sat.
Lu' ta-său colac".
Verde ș'o lalea,
Dac'așa vedea
Din că mi-și pleca,
Acas' să ducea,
Ca să să tocmească
Cu ăi negustori,
Chip dă pețâtori.
Cu ei să tocmia
Șî mi să 'nvoia

[1] Leagăn, [2] sau, [3] bine făcut, [4] cred că Anatolia, [5] Vas de lemn, pentru vin, rotund ca ulciorul. [6] Când se răsucește pe fus firul mai gros, iar caerul nu este legat pe furcă, ci e ținut în mâna stângă.

Pă Voica s'o ducă,
Vara dă cinci ori:
Sânt mai multe lu-
[crători,
Mai puţine sărbători.
Şî iarna dă nouă ori:
Sânt mai multe săr-
[bători,
Mai puţâne lucrători.
Verde ş'o lalea,
Aşa să'nvoia,
Plosca că mi-o bea,
Pă Voica c'o da,
Şî mi-o mărita.
Frunză catifea,
Mult că nu trecea,
D'o ciumă, că da,
Toţi fraţî muria,
Mă-să rămânea,
Dă mi-i tămâia,
Şî mi-i comânda.[1]
Pă toţi tămâia,
Pă toţi comânda.
Pă Din, că nu va:
Sta sî-l blestema:
„Dine, maică Dine,
Dine, Costandine,
Fleru şî oţălu
El să mucezască
Şî să putrezască.
Trupşorelu tău
Nici să mucezască
Nici să putrezască.
Cum tu te sculaşi?
Pă Voica-deteşi
Dă mi-o dăpărtaşi
Şî mi-o' nstriinaşi
Peste nouă mări,
A noulea ţări.
Tomna [2] 'n Nadalie
Vedea-o-aş pustie,
Pă cum să rămâie?"
Verde ş'o lalea,
Nouă ani trecea
Nici nu muceza,
Nici nu putreza,
Sta, cum mi-l băga.
Verde-o catifea
Din ce mi'şi făcea?
Rugă, că'mi făcea
Dân gură zâcea:
„Sfinte Doamne, Sfinte,
Care ţii pământul,
Ascultă-mi cuvântul.
Tu dă ce nu-mi faci:
Tronuleţu [3] meu:
Mic dă căluşăl,
Pânza după ochi:
Dalbile ibânei [4]
Brâuleţu meu:
Mică chinguliţă,
Piedicuţa [5] mea:
Mic dă frâuleţ?"
Frunză ş'o lalea,
Dumnezĕu făcea
Tomna cum cerca.
Şî Din ce-mi făcea?
Calu 'ncălica
Şî el că-mi pleca,
Tot în Nadolie,
Peste ţări pustie,
Vedea-o-aş pustie,
Pă cum să rămâe,
Peste nouă mări,
A nouă-lea ţări.
Şî unde-mi trăgea?
Vezi tu la Voica
Ş'acas' n'o găsa.
Dar unde-o găsa?
Tomna 'ntro başcea [6]:
Sta dă-mi cununa,
La fini boteza,
Ei'n'că dobândea [7].
Verde ş'o lalea,
Din, că mi-şi striga:
— „Voico, sora mea,
Vin' tu la neica".
Iar Voica striga:
— „Neică [8], Constan-
[dine,
Te'nţeleg prea bine,
Nu te văz pre tine".
Ş'atunci ce-mi făcea?
Potec'apuca,
La pârleaz [9] venea,
Şî la Din mergea.
Din că mi-o vedea,
Pă cal o punea,
Drumu' că-şi lua,
Pă tarâm [10] intra,
Calu'ncontina [11],
Voica că vedea,
Nişte păsărele,
Pă ramuri verzăle,
Cânta'n viersurele.
Ele ciripea
Dân gură zâcea:
„Ferice dă noi,
Dă părinţî noştri!
Au la ce trăi,
Au la ce muri,
Aici c'or veni".
Şî Voica zâcea:
— „Neică Costandine,
Ce sânt frate-alea?"
Iar Din că-i zâcea:
— „Taci, Vochiţo, taci,
Nu te spăimânta,
Că eşti cu neica.
P'ale rămurele,
Nu sânt păsărele,
Şî sânt sufleţăle,
Vezi dă copilaşi,
Bine creştinaţi,
Bine comândaţi.
Şî dîn mână daţi [12]".

---

[1] A face pomenirile pentru odihna sufletului, [2] tocmai, [3] coşciugul, [4] pătura de lână, care se pune pe cal, când călăreţul n'are şea, şi nu voeşte să călărească pe cal de adreptul. [5] sfoara, cu care se leagă picioarele mortului. [6] grădină plină cu pomi roditori, [7] pentru că cei cununaţi câştigau copii, [8] din „nene", termenul întrebuinţat pentru a se numi fratele cel mai în vârstă, [9] locul unde este dărâmat şanţul care închide o grădină, pentru a face accesibilă intrarea cu piciorul şi cam din sărite, nu cu carul. [10] unde locueşte cealaltă lume, [11] opreà, [12] s'a făcut milostenie în numele lor.

Frunza ca nalba,
'Nainte mergea,
Voica, că vedea,
Nişte păsărele,
Cânta 'ntunecoase,
Pă rămuri uscate.
Ele ciripea :
„Vai de, vezi, dă noi.
Dă părinţî noştri,
N'au la ce trăi,

Iar când se'ntorc vremurile,..

Na'u la ce muri,
Este soacră-sa,
Dă le despărţa",
'Nainte mergea
Voica că vedea,
D'un mormânt vedea,
In pară ardea.
O oiţă ce făcea?
La râu să ducea,
In râu să muia,
La mormint venea,
Pă el să suia,
Şi să scutura,
Para d'o stingea :
Cu aia trăia.
Voica c'o vedea.
Pă Din l'întreba:
— „Neică Constandine
Ce este asta?
Aici c'or veni".
Frunză catifea,
Voica, că zâcea:
— „Ce sânt frate-alea?"
Şi Din răspundea :
— „Taci, Vochiţă, taci,
Nu te spăimânia,
Că eşti cu neica.
P'ale rămurele,
Nu sânt sufleţăle,
Da' sânt copilaşi,
Vezi nebotezaţi,
Dân mână nedaţi,
Şî necomândaţi".
'Nainte mergea,
Voica, că vedea,
Un gard dă grădele[1]
Şî două căţăle,
Care să certa,
'N gură s'alătra.
Dă n'ar fi gardu',
Ş'ar pune capu'[2]
Voica le vedea, .
Dîn gură zâcea :
— „Neică Costan-
dine,
Ce sânt frate-alea?"
Iar Din răspundea:
— „Taci Vochiţă,
[taci,
Nu te spăimânta,
Că eşti cu neica.
Nu mi sânt căţele
Şî sânt cumnăţele,
Ele că să ceartă,
In gură s'alatră.
Gard, dă le desparte[4]
Din că-i răspundea:
— „Taci, Vochiţă, taci
Nu te spăimânta,
Că eşti cu neica.
Ast'a fost cioban,
Şî cât a trăit,
Omor c'a făcut,
Şî foc că mi-a pus.
El cât a trăit,
Bine n'a făcut,
Dor c'a dăruit,
Vezi astă oiţă,
Frumoasă lăiţă".
'Nainte mergea,
Voica că vedea,
D'o vacă vezi slabă
Slabă şi mârşavă,
Păştea 'n livezi verzi,
Şi bea ape· reci.
Voica c'o vedea,

[1] nuelele împletite pe pari, cu cari formează gardul. [2] s'ar omorî, [4] „dă" este în loc de „cari".

Pă Din 'l-întreba;
— „Neică Costandine,
Ce este asta?“
Din că-i răspundea:
— „Taci, Vochiţo, taci,
Nu te spăimânta,
Că eşti cu neica.
Asta este „dat“,
Dă la naş bogat,
Când o botezat,
Şî mi-a cununat,
D'o vacă, c'a dat.
El c'a dăruit,
Şi rău i-a părut“.
'Nainte mergea,
Voica că vedea,
D'o vacă vezi grasă,
Grasă, mângâioasă,
Rupe uscătură,
Cu sânge la gură.
Soare dogoreşte,
Apă nu găseşte.
Voica că'ntreba:
— „Neică Constandine,
Cum vine asta?“
Din că-i răspundea,
— „Taci, Vochiţă, taci,
Nu te spăimânta,
Că eşti cu neica.
Asta este „dat“,
De la naş sărac,
Când mi-a botezat,
Şî mi-a cununat,
D'o vacă c'a dat.
Din gur'a dăruit,
Bine i-a părut,
'Nainte mergea,
Dân tărâm işa,
Şî mi-şi năzărea [1],
Casa mă-si cât colea.
Din ce mi-şi făcea?
Frunză catifea,
Jos că mi se da,
Pă Voica lua,
Cu capu'n poală c'o punea,
In cap că-i cata,
Somnu' c'o lua.
Din să'nfurişa,
El că să ducea,
La casa dă veci.
Un' să văcuiască
Şi să putrezască.
Şi cum ajungea,
Pământ să făcea.
Voica ce făcea?
Ea să dăştepta,
Dân gură zâcea:
„Neică Constandine,
Nu te văz pă tine“.
D'acolo pleca,
Acas' c'ajungea,
La fereastră ciocănia,
Dân gură zâcea:
— „Mamă, maica mea,
Dăscue uşa,
C'a venit Voica“.
Mă-sa răspundea:
— „Moarte, moarte rea,
Fugi, nu mă cerca,
9 ficiori am avut,
Câte 9 ţ'a plăcut,
Veniş acu şî la mine,
Să mă iai vezi vai de mine!“
Voica-i mai zâcea:
— „Mamă, maica mea
Nu sânt eu moartea,
Şî sânt Vochiţa“.
Mă-sa-i răspundea:
— „Dăscue uşa,
Dă eşti tu Voica,
Bagă-ţi cosiţa,
Vezi pă cea fereastră,
Mă-ta s'o cunoască.
Verde ş'o lalea,
Aşa că-mi făcea,
Şî mi-o cunoştea,
Uşa-i dăscuia,
In cas' că intra,
Mă-sa-o săruta,
In braţe-o lua.
Pă pat că cădea,
Sufletu-i işa.
Voica rămânea,
Şî mi-o 'mormînta,
Şî mi-o tămâia,
Şî mi-o comânda.
Torcea cu furca,
'Ndruga cu druga,
Da mă-si turta.
Şî torceaipân sat,
Lu ta-său colac.

Culeasă din com. Principele Ferdinand, jud. Teleorman.

Pr. Florea A. Drăghici.

POVEŞTI

40.-Tuliman

He! he! Tot de împăraţi o să vă povestesc şi acu, copii mei, că, dacă n'ar da de vorbă la lume şi craii... aiţii cine o să dea? Un sărac şi un neputincios ca mine?

Iaca aşa, măre!

De mult, de mult, de când abia se ţine minte, a fost un împărat mare... şi vestit şi puternic de nu mai avea pereche... Şi împăratul ăsta,

[1] A vedea nelămurit un obiect din cauza depărtării.

cât era de împărat, avea şi el multe doruri şi multe supărări ca ori ce muritor, vorba cântecului nostru:

Bate vântul vărfurile,
Pe neica, gândurile
S'apuce drumurile.

Dar o supărare le covârşia pe toate celelalte. Ştiţi ce? N'avea copii şi... rău îi părea, Doamne! Că... cine era să stăpânească, după moarte-i atâta prăpăd de pământ şi de norod şi cine era să-l plângă, când să închidă şi el ochii?

Cât îi ziulica de mare, se ruga Măria-Sa, Sfântuleţului, se ruga şi împărăteasa, doar s'o milostivi Preaputernicul cu ei... şi, în rugăciunile lor, lacrimi mari cât pumnul le scălda faţa îmbătrânită şi sbârcită fără de vreme.

Impărăteasa s'a căutat cu vraci, cu babe şi cu doftori vestiţi, a postit zile întregi, a făcut şi ce a auzit şi ce n'a auzit.. degeaba... că par'că era un făcut... şi jale mare era în toată împărăţia.

Hel.. Hel.. târziu, târziu, când îşi luaseră oamenii orice nădejde şi începură să-şi facă d'ale sufletului, că erau d'un picior în groapă şi cu altul afară, tocmai când împărăteasa împlinì şaizeci de ani, ce să vezi dumneata?

Spuse împăratului că a rămas îngreunată.

Acu, se poate oare povesti bucuria de la curtea împărătească?

Milostenii peste milostenii, s'au liberat robii din închisori, s'a iertat lumea de biruri pe trei ani în şir şi petreceri, nene, petreceri,—o lună încheiată,—cu jocuri, cântece, şi chiuituri de spintecau bolta cerului.

Nu le ţinu însă mult bucuria.

Când se împliniră nouă luni în cap, zadarnic aduse împăratul doftori şi moaşe vestite să poarte de grijă la naşterea mlădiţei împărăteşti, zadarnic s'au trudit, ei fel şi chip, să bucure pe Măria Sa... Pruncul nu năştea: doar se auzia cât îi ziulica de mare, ba şi toată noaptea, din pântecele împărătesei. un plânset şi o jale de ţi se rupea inima...

«Când nu e noroc, nu e, şi pace», se gândea împăratul şi... ce nu făcea el că să-şi vază împlinit dorul şi ca să aline durerile împărătesei?

Trecu anul şi copilul nu se născu. Trecură doi, trei, patru ani.., de geaba... Ba, ce zic eu? Doisprezece ani a purtat pruncul în pântece împărăteasa... Doisprezece ani de neodihnă, de griji, de dureri şi de necazuri. Să nu le dea Dumnezeu nici la duşmanii mei, oameni buni!

Impăratul, biet, cercetase în toate părţile lumei, fel şi chip, să afle de pricina de care nu se năştea pruncul, dar pe cine să-l tae capul la aşa ceva?

Tocma într'o bună dimineaţă ca asta, iată că vine înaintea Măriei-

Sale, o vrăjitoare. Era bătrână-bătrână şi cu o treanţă de cămaşă în mână.

—Impărate mă leg eu să-ţi aduc bucurie în casă...

—Cum se poate una ca asta?

—Apoi de, Măria-Ta «nu ştii de unde sare epurile».

—Bine, femeie, zise împaratul, neîncrezător, fă-ţi meştéşugul, şi, de-duce lucru la ispravă, în mare cinste te-oiu ţine.

A luat vrăjitoarea trenţele ce-şi adusese, le-a întins şi i-a zis împărătesei să intre în ele.

—Să faci, Măria-Ta, cum te-oiu păvăţui eu.

A descântat ce-a descântat, a făcut semne cu mâna încoa şi încolo şi apoi a început să strige cu glas mare:

—Ieşi, copile, mamă, din pântecele mă-tii, că ti-i face un împărat de care să se mire lumea.

Nimic... Pruncul plânge şi iar plânge.

—Ieşi, mamă, vă te-i face haiduc... să tremure lumea de tine.

—Nimic.

—Ieşi, mamă, că te-i face cerşetor...

—Nimic.

—Ieşi, mamă, din pântecele mă-tii, că te-o însura tat-tău şi ţi-o da, maică, o nevastă frumoasă, frumoasă, pe fata cutărui, or cutărui împărat vestit să-ţi împlinească dorul, cum îi face aripi şi cum îi începe să cânţi cântecul mândru:

Răsai lună cu lumină
Să-mi ieau puicuţa de mână,
Să mă duc în cea grădină;
Pân' s'or vărsa zorile,
Să culegem florile....

Tot nimic. Plângeà copilul tot mai tare şi mai tare, de se porniseră pe plâns şi ăi dinprejurul împărătesei.

—Ieşi, mamă, din pântecele mă-tii, că ţi-oiu da de nevastă pe fata născută din piatră.

Hi!... Cum a grăit vrăjitoarea vorbele acestea, par'c'a fost un făcut. Odată s'a uşurat impărăteasa de dureri şi, minunea minunelor, a şi născut un băiat frumos, frumos şi mândru de nu mai aveà pereche.

Aşa s'a abătut din nou bucuria peste împărat, peste împărăteasă şi peste toţi supuşii Măriilor lor şi... să fi văzut petreceri şi cântece şi jocuri, şi chiuituri, de se dusese vestea peste nouă mări şi peste nouă ţări.

Pe urmă, îşi luaseră lucrurile drumul lor; iar băiatul creşteà, mare, creşteà, într'o zi ca'n două şi'n două, ca'n nouă...

Când împlini douăzeci de ani, grăi către împărat:

—Să mă însor şi eu, tată.

—Să te'nsori, cum nu! Sunt atâtea fete mândre de împăraţi şi de crai. Să-mi spui pe care ţi-o alegi şi-om face, fiule, o nuntă cum n'a mai fost alta! — zise împăratul care nici nu aveà la ştiinţă cum merseseră lucrurile.

—Nu! Mie să-mi daţi ce mi-aţi făgăduit.

—Ce? Şi când am făgăduit?

—Nu ştiu nimic de vorba asta şi nici n'am făgăduit.

—Ba mi-aţi făgăduit, atunci când m'am născut Mama ştie bine cum e vorba.

—Ţi-am făgăduit, maică, dar nici nu e pe lumea asta fată născută pin piatră.

—Ba e; mă duc s'o caut.

Şi ce să-i faci? Au cercat ei, împăratul şi impărăteasa, să-l oprească au plâns şi plâns, de nu-i puteà opri o ţară, au pus şi pe mai marii împărăţiei să-l iea cu binişorul..,de surda. Unde erà pomana aia?

Ii încolţise flăcăului doru'n piept? Ii încolţise şi dedese în doaga celuia care a cântat:

Mă culcai să dorm la punte,
Nu putui de gânduri multe,
Că am doruri mii şi sute.
. . . .

Şi:

Cine n'are dor pe lume,
Vie să iea dela mine,
Că la mine e dor mult;
Cură gârlă pe pământ.

Şi-a luat bani de cheltuială şi haine de primeneală, şi-a luat merinde d'ajuns şi a plecat să caute pe fata din piatră.

Iar împăratul şi împărăteasa, cu lacrămi pe obraji, au rămas tot singuri să-şi plângă, sărmanii, amarul şi singurătatea...

Dar, încolţise, măi neică, în inima împărătesei, o ură mare, mare de n'o puteà stăpâni nimeni, împotriva fetei din piatră.. şi-i pusese gând rău... Că, din pricina ei îşi lăsase feciorul masă şi casă, tată şi mamă, şi se dusese 'n lume...

Acù, să nu uităm vorba. A mers feciorul de împărat spre Miazănoapte, răscolind codri şi pustiuri, întrebând munţii şi isvoarele, cercetând omul tot ce-i ieşià în cale... de surda! A mers spre Apus, a mers spre Miază-zi. Aş! Cine erà să-i spue şi să-i deà de ştire ca să-i aline dorul?

Târziu, târziu, când îşi luase flăcăul nădejdea dela însurătoare şi de la fata din piatră şi se tot socotià: Ce să facă? Să-şi pue capăt vieţii? Ori să puie frâu dorului şi să se ducă la părinţi de unde plecase.., ce să vezi dumneata?

Intr'o pădure depărtată, de picior de om necălcată, spre soare răsare, nemerì flăcăul peste un copac mare, mare, cu crăcile plecate spre pământ.

Da nu mă întrebaţi ce erà scris pe el? Ce să fie? Cu litere de aur erau zugrăvite cuvintele: «Fata născută din piatră».

— Mă! — se gândeşte voinicul — să fie adevăr sau părere?

Cu inima svâcnind de bucurie şi de frică, dă cu paloşul în copac şi-l despică'n două şi din el iese o fată frumoasă, frumoasă, mai frumoasă decât florile.

Ii sare de gât.

—De când te aştept, voinicule!

Şi lacrămi mari de bucurie le brăzdează faţa.

Intr'un târziu, fata se întunecă la faţă şi-i grăeşte:

—Dragul meu, de ce-ai întârziat atâta? Că n'o să ne ţie mult bucuria,

—Ce vorbă-i asta?

—Păi, ascultă, scumpule. In marginea pădurii, a sosit de trei zile un sodom de oastă să mă răpească — împăratul galben dela Marea galbenă. Până acum nu mi-a aflat culcuşul dar, de azi înainte, o să-l afle. Şi ce m'oiu face eu?

—Vai de mine! strigă feciorul de împărat, începând să plângă.

—Nu plânge!—zise fata din piatră—că nu aşa le stă bine la voinici. Ci, mai bine ascultă-mi sfatul: dacă ţi-s dragă, aşa cum mi-eşti, fugi în grabă la împărăţia lui taică-tău, strânge oaste multă şi vino repede de te războeşte cu impăratul galben, până nu mă răpeşte. Să verşi, mândrule, sânge pentru mine. Ţine şi inelul ăsta; când îi sosi, să mi-l trimiţi prin cineve, ca să-ţi ştiu de ştire.

Feciorul de împărat s'a dus înapoi la tat-său. Impăratul, vesel nevoe mare că şi-a mai văzut odorul şi că în curând o să-i aducă noră 'n casă, i-a dat oaste multă, multă, să răpună cu ea pe duşman. Maică sa însă, se tot împilduià cu împăratul: de ce să-i dea oaste, când îi putea da fete mult mai de neam, feciorului? Şi-şi tot blestema odorul.

Dar uite că, din împilduirea lor, feciorul întârzie puţin şi, când soseşte la copac, mai iea flăcăule, dacă ai ce. Copacul gol. Plânge, se vaită, strigă şi dacă vede că nu-l mai aude nimeni, poruncește să rămâie oastea acolea lângă copac; iar el pleacă singur să cerceteze prin pădure de rostul mândrei. La un alt copac, zăreşte ceva lucind, ceva ca soarele. Se apropie şi vede un arap. Işi atârnase paloşul de craca copacului, se culcase pe pământ şi adormise.

—Cum să fac Doamne, să întreb arapul?

Să-i scoale, nu se'ndură; să fugă şi să-l lase necercetat, iar nu se îndură. Ce se gândeşte?

«Tot sunt ostenit; să trag un pui de somn lângă arap.

Şi se culcă şi adoarme unde-a zis.

Dar arapul se sculă mai înaintea feciorului de împărat şi văzând pe cineva că doarme lângă el, o dată sare ars, pune mana pe paloş şi gata-gata să sboare capul voinicului.

Pe urmă se resgândeşte:

— Omul ăsta m'a găsit dormind. Dacă ar fi avut vre-un gând rău asupră-mi, putea să-mi tae capul pe când eu ascultam la căţelul pământului. Dar el s'a culcat lânga mine,

Il sculă.

—Cine eşti, voinicule?

—Feciorul cutărui împărat. N'ai văzut zilele acestea o petrecere pe aci?

Arapul, care, uitasem să vă spui, umbla şi el după fata din piatră, îl iea în râs:

—N'am văzut, tinere. Ba să nu mint. Mi-a spus tata că, atunci când a semănat el pădurea asta, a văzut p'aici o petrecere mare, mare.

Feciorul de împărat, dacă vede că nu scoate nimic din el şi nici prin alte părţi ale pădurei nu află nimic de urma mândrei, se duce îndărăt la oaste, o ea pe toată şi-şi vede, nene, de drum spre marea galbenă

Pe drum, vede in mijlocul unui oraş mare, o sumedenie de oameni.

—Ce e acolo?

—Ce să fie?—îi răspunde unul—vezi ştreangu'-ăla bălălăind încoa şi încolo?

—Il văd.

—Ei, ascultă dar. E p'aici un om vestit, vestit care se cheamă Tuliman—poate-i fi auzit de el. Cu faptele lui, a băgat omu ăsta în frigurile morţei pe împăraţi, pe crai şi pe toţi puternicii lumei acesteia şi nimeni n'a fost în stare să-l răpue. S'a întâmplat, uite, că tocmai zilele astea, o vrăjitoare, ea ştie ce-a făcut, ce-a dres, i-a luat puterile şi l'a prins în cursă.

Azi, la prânz, îl spânzură, să-l vază lumea întreagă.

—Aşa?—se gândeşte feciorul de împărat—de ce n'aş face şi eu un bine, să scap dela moarte suflet de voinic? Apoi tare:

«Oameni huni, vindeţi-mi mie pe acest voinic; tot am eu nevoie de oameni viteji la răsboiu.

—Te legi că n'o să-l mai prindem p'aici?

—N'aveţi grijă d'asta. O să se răpună el în luptă.

—Bine dar. Ţi-l dăm, Măria-Ta, da să nu-i mai auzim de nume.

Au deslegat oamenii stăpânirii pe Tuliman, i-au dat drumul de unde era închis şi, pe urmă, l'au vândut feciorului de împărat.

—Cine eşti tu?—întrebă Tuliman pe binefăcătorul său, când se vede dus în oaste.

—Cine să fiu? Ia! Feciorul cutărui împărat şi am venit să te scap.

—Unde mergi acum?

—La războiu.

—Păi, la războiu nu se merge aşa voinice. Fiind-că m'ai scăpat dela moarte, vreau să-ţi dau şi eu un sfat.

—Ce sfat?

—Uite: în cutare oraş e închis, tot cum eram, calul meu; iar când o da soarele 'n deseară, vor să-l împuşte. Numai calul ăla năsdrăvanul, ne poate scoate cu faţa curată la războiu. Fără el poţi să te duci de unde-ai venit.

—Păi, cum să-l scăpăm şi pe el dela pieire?

—Lesne, vino cu mine.

Sosesc în oraşul unde era să se omoare calul.

—De ce v'aţi strâns aci atâţia?—întrebă feciorul Măriei Sale.

—Omoară calul lui Tuliman, că l'au omorît şi pe stăpână-său. Ziceau ei să-l omoare, dar nimeni nu se puteà apropià. Că aşa cal să tot aibă neam de neamul meu.

—Daţi-mi-l mie—zice feciorul—că s'a răpus calul lui fratele meu şi mare nevoe am!

—Păi, de ţi l-om da, te-i putea apropia?

—Asta-i socoteala mea.

—Te prinzi că nu-l mai aduci pe aci?

—Mă prind.

A dat bani şi l'a luat. Să fi văzut pe urmă bucurie pe Tuliman «Frate, frate—zice el, feciorului—acu poţi să dai d-umul la oaste că nu mai ai nevoie de ea».

—Cum asta?

—Dacă am calul, e destul. Să ne ducă şi la vrăjitoarea care mi-a luat puterile şi...să mă vezi pe urmă.

Se încrede feciorul şi dă drumul la oaste. Incalecă amândoi pe cai şi...fuga la vrăjitoare:

—Babă, băbuţă, dă îndărăt puterile lui Tuliman şi-i desfă ce i-ai făcut».

Aia, de frica împăratului, i le dă.

Şi, cum i-a dat puterile, s'a întărit Tuliman, nene, de nu-l puteau răpune de-acu toţi împăraţii şi craii din lume cu toată oastea lor! Şi când se întăreşte, odată şi grăeşte:

—Ei, voinice, până acum mi-ai fost stăpân. De acum să-mi fii frate; altfel, n'om răsbate la împăratul galben.

Când aude feciorul de împărat că Tuliman pomeneşte numele împă-

ratului galben. se sperie, măi nene! De unde să-i știe el gândurile? Că nici odată nu-i pomenise cu cine are să se lupte.

—Să jurăm în paloșe—zise Tuliman—să vedem: care din noi poate fi stăpân și care slugă?

Au jurat și a rămaș Tuliman stăpân.

—Aruncă paloșul tău în sus, de-asupra noastră, să vedem: ce putere are?

L'a aruncat feciorul, l'a aruncat și Tuliman. A ieșit de zece ori mai puternic paloșul lui Tuliman de cât al feciorului.

—Cum vezi—zise Tuliman—eu sunt de zece ori mai puternic și mai tare de cât tine. Nu vreau însă să-ți fiu ori slugă, ori frate. Numai de patru ori să fiu mai mare. Te învoești?

—Mă învoesc.

—Acu, sui pe cal, în spatele meu.

S'au înălțat cu calul în slava cerului, au zburat ca vântul și ca gândul spre țara împăratului galben și, când au ajuns de-asupra orașului în care locuia împăratul acela, s'au lăsat jos, pe pământ.

Era seară, și au tras la o babă, în marginea orașului.

— Găzduește-ne și pe noi, bătrâno, în noaptea asta.

— Nu pot, mamă, că n'am decât un singur bordeiu. Unde o să vă culc? Dumnea-voastră, împărați, îți fi venit, pesemne la nunta împăratului nostru.

—Nu știm cine e împăratul vostru și nici de ce nuntă e vorba. Noi suntem vânători și tare suntem osteniți. Primește-ne aci și te-om cinsti noi.

—Bine, dec, rămâneți.

(Urmează) **C. Rădulescu-Codin**

DATINE ȘI CREDINȚE

788.—*Cucuvaia* e pasere de noapte. Cine n'a auzit strigând tare: cucuveau, cucuveau!

Se crede că acolo unde cântă cucuveaua, va muri cineva din casă. De aceia nu se gonește când se pune de cântă. Poți să o sburătui cu bucățele de pâine sau mămăligă, căci atunci nu mai ai nici o nevoe.

Cine aude strigătul cucuvaei la casa lui, acela nu mai are veselie. Va păți o nenorocire.

789.—La fel cu cântecul cucuvaei, este *urlatul cânelui*. Când urlă un câne, face a pustiu la casa stăpânului. De aceia cânele care urlă, se omoară.

790.—Când *găina* face oul cu două gălbănuşe, să nu mănânci acel ou, că ai două cununii, Moare soţul.

791. Când umbli prin casă cu un picior încălţat şi unul descălţat, moare soţul, soţia ori copiii.

792.—Când duci ghetele (ciupicile) sau cizme la cizmar, să le duci perechi, măcar că-i numai una stricată. Altfel moare soţia cizmarului.

793—Când coşi pe tine (haine, cămeşă, *bunghi*, nasturi), îţi coşi mintea,

Ţuţcani-Covurlui. **T. I. Cruceanu.**

794.—Când vor ieşi primăvara mânzii înaintea bobocilor, nu e timp bun pentru boboci; când se întâmplă contrarul, va fi timp bun şi pentru mânzi şi pentru boboci.

795.—Când vei vedea primăvara pentru prima dată numai un cocostârc singur, e semn, că tot anul vei fi stingher la lucru; văzând mai mulţi, vei fi înconjurat totdeauna de mulţi lucrători.

796.—De voieşte cineva să aibă pepeni mulţi, să culeagă de pe câmp buruienile numite «păpănaşi» şi să le pună între straturile cu pepeni.

797.—Nu-i bine să dormi în ziua de sf. Gheorghe, căci iai somnul meilor; dar nici să te laşi să te bată cineva cu urzica, căci peste an vei fi iute şi rău ca şi urzica.

798. Mama sau părintele, cari au copii morţi şi le dau de pomană mere, în ziua de sf. Ilie, nu vor fi primite, dacă ei singuri vor fi mâncat mere înainte de a fi dat de pomană

799.—In timpul celor trei zile cât stă mortul în casă, rudele şi cunoscuţii cari vin să-l vadă şi să mângâie pe acei cari l-au pierdut, pun bani pe pieptul mortului, zicând: «Măcar la vămi, săracul, să aibă şi el cu ce plăti!»

800.—Să nu aduci Lunea lut, căci îţi aduci la casă grieri şi toate gujuliele.

801.—Când merge mireasa la cununie, dacă-i va pune cineva într'un buzunar fără să ştie ea: pâine, sare, vin şi untdelemn, în viaţă nu va duce lipsa lor.

Hânţeşti-Dorohoi. **N. V. Hânţescu.**

802.—Fetele dacă mătură casa, să nu arunce gunoiul înspre soare, căci li se ponoseşte faţa.

803.—Care fată ţine (hrăneşte) cânele şi mâţa bine, are vreme bună la nuntă.

804.—Mamele să nu schimbe oalele cu *scălduşcă* pentru copii, ci să aibă un vas anumit pentru aceasta; căci de nu, cu greu se însoară şi se mărită copiii.

805.—Să nu se măture hornul (ogeagul, *horneața*) în zi de sec, căci mânâncă uliul gobăile.

806.—Fetele, dacă mătură casa, să nu lese gunoiul sub vatră, căci de merg la horă, nu le joacă nimene, ci stau ca gunoiul sub vatră.

807.—Nu e bine să mergi mâncând la fântână după apă, căci prostești.

(Auzite dela maica, Ecaterina Onciul, Frătăuții-vechi, Bucovina) **Ilarie Onciul.**

808.—Când cârâe *pichirea* noaptea, la trei zile se schimbă vremea.

809.—Când sar scântei din foc, e semn că vin musafiri: câte scântei sar, atâțea musafiri vin.

810.—In Vinerea Patimilor să nu bați cuie, că necinstești Patimile Mântuitorului,

811.—Când vezi că se fae pe chirostii scântei mici și multe, să știi că are să ploaie.

812. Când te mânâncă urechile e semn că va ploua o ploaie mare și mai mare sau mai mică după felul mâncărimii.

813.—Când te mânâncă în palma stângă, să știi că ai să iei parale, iar de va fi în dreapta, ai să dai.

814.—Să nu strici cuibar de rândunică, că îți pune foc casei.

815.—Să nu-ți tai unghiile Lunea, că-i rău de urît.

816.—Când îți cade un dinte, ieși afară și-l aruncă pe casă zicând: Cioară, cioară, na-ți un dinte de os și dă-mi unul de oțel. Zi de 3 ori.

817.—Marți să nu croești camașa, că trăești cât trăește și ea.

818.—Ca să nu se scape copiii noaptea în pat, dă-le să mânânce coada porcului la Crăciun.

Jud. Tutova **Frații Kahu.**

CANTECE

837.—*Băldăioară dela muute,*
Nu-ți mai pune flori pe frunte,
Ți-a ieși vorbe urîte.
—Lasă iasă că nu-mi pasă,
Căci bădița-i dus la coasă ;
Să cosească floricele,
Rupi-i-s'ar coasa'n ele,
Să vie 'n brațele mele

838.—*Cine n'are dor pe vale,*
Nu știe luna când răsare,
Și noapte-i câtu-i de mare.
Cine n'are dor pe luncă,
Nu știe luna când se culcă,
Și noapte-i câtu-i de lungă.

Culegere din preajma Predealului
Const. Patriche.

839.—*Bate murgul din picior.*
Să mă duc unde mi-i dor.
Hai murgule 'n pas mai tare,
S'ajungem în sat cu soare,
Să te leg de chiotoare,

Să-ţi dau fân de trei parale,
Şi apă de potrocale.

840.—*Trage murgul la pripas,*
Şi voinicul unde-a mas;
Trage murgul la grăunţe,
Şi voinicul la drăguţe.

841.—*Calul meu, căluţul meu,*
Ce nechezi tu aşa greu?
Ori ţi-i greu de trupul meu?
—Nu mi-i greu de trupul tău,
Tinirel stăpânul meu,
Cum mi-i greu năravul tău:
Câte crâşme sânt în sat,
Pe la toate ai întrat,
Şezi la masă şi bei vin,
Eu la garduri rod pelin;
Şezi la masă şi bei bine,
Eu la garduri rod nuiele.
Dragu-ţi-i cu mâna 'n sân,
Şi mie cu botu'n fân;
Dragu-ţi-i cu mâna'n pat,
Şi mie cu traista'n cap,
—Măcar murgul piatră roadă,
Am s'o văd pe mândr' odată!.

(De la Ana Greciuc din Mitocul-Dragomirnei). Alex. Morariu.

842.—*Aşa trec zilele mele,*
Una bună zece rele,
Şi am nădejdie c'or mai trece.
Una ră şi bune zece,

843.—*Sub poală de codru verde,*
O zare de foc se vede;
Şi la zarea focului,
Şed voinicii codrului;
Nu ştiu zece sau cinci-spre-zece,
Sau peste sută mai trece.

Auzite de la Elena Creangă sora lui Ion Creangă. Zahei Grigoriu.
Humuleşti-Neamţu.

844.—*Foaie verde clocotici,*
Plinu-i codrul de voinici,
La tot fagul câte cinci.
Iar la-un fag mare'n carare,
Zace-un voinic de lungoare,
Cu puicuţa de-a picioare.
Nu ştiu, zace, ori se face,
Ştiu că gura nu-i mai tace:
—Puicuţă, puicuţă hai!
Eu nu zac nici deun rău;
Numai chiar de -aleanul tău.
—De zaci de aleanul meu,
S' te ridice Dumnezeu,
Da se zaci de-a alteia,
Să te -usuci ca hârtia.

845.—*Foaie verde şi-un grăunte*
Câte drumuri sunt pe munte,
Frate au cotituri multe:
Numai drum' Codreanului,
Ca scrisoarea banului.
—Măi Codrene, măi muntene:
La-să-te de făcut rele,
Nu-m'am lasat când am fost mic,
Dar acum când sunt voinic?!
Şi-i iarba'n câmp ca acu,
Frunza'n codru ca banu'?

Tarnauca-Dorohoi. Teodor Ivan.

846.—*Uiu iu şi tralală,*
Joacă ursu 'n mahala,
Hai să strângem cel gunoi,
C'o să vie şi la noi.

847.—*Daţi băeţi cu gurele.*
C'am sfîrşit minciunele!
Daţi să beau să mă fac cuc
C'altele minte 'mi-aduc.

848.—*Asta-'i Lina,*
Bat-o vina,
Ce-am iubit-o 'ntotdeauna.

X. X.[1]

[1] Cu prilejul focului, ne-au ars manuscriptele. Dorim să ştim cine ne-a trimes aceste cântece.

849.—*Frunzuşoară de sacară*
Mi-o trimes puiul din ţară
Să mă mărit că se'nsoară ;
Iar eu încă i-am trimes
Pe trei fire de ovăs,
Să se'nsoare sănătos.
Şi el iară mi-o trimes
Mi-o trimes răvaş pe lună
Să mă duc ca să-i fiu nună.
—Valeu maică, ce să fie?
Pân'acum mi-o fost drăguţ
Ş'amu să-mi fie finuţ?
—Du-te fată şi-l cunună
Şi fă chef şi voe bună
C'acolo-i ţară străină.
Auzită dela Casandra Scrijăloae
de 70 ani din Bogdăneşti-Suceava.

Demetra M. Cârlănescu.

850.—*Foaie verde măr domnesc*
Mă pornesc la boieresc,
Cosesc eu ce mai cosesc,
Cosesc două, trei poloage
Foamea la pământ mă coace.
Mă mai uit la cea cărare,
Iată toanta cu mâncare.
—Ce ai, toantă, de mâncat?
Că de mult te-am aşteptat!
—Turte moi cu usturoi.
—Ah, du-te toantă 'napoi,
C'oi răbda eu până Joi.

Cosesc eu, ce mai cosesc,
Cosese două, trei poloage
Foamea la pământ mă trage.
Mă uit la altă cărare
Iată mândra cu mâncare!
—Ce ai mândră de mâncat?
Că de mult te-am aşteptat !
—Turte moi cu grosicior
Că de tine mi-o fost dor.
—Mândră, mândruliţa mea,
Am gândit cu mintea mea,
Că eu mie mi-oi lua:
Poama vinului,
Păinea grâului;
Dar amar m'am înşelat,
Şi eu mie mi-am luat,
Neghină sirită
La toată lumea spuzită.
Nici nu pot mânca,
Nimărui din casă-a-i da.

851.—*Iese toanta de pe vatră*
la, la, la, la.
Nelăută, nespălată
la, la, la, la, of!
De-o trimet la vaci să mulgă,
Vacile mi-o ieau pe fugă.
De-o trimet la vaci să'ntoarne,
Vacile mi-o iau pe coarne.
Au rămas un biet mânzat,
A luat portiţa'n cap
Şi-a fugit păn'o crăpat.
Auzită dela d. I. Goriucsecretarcomnnal, Humor-Bucovina

Mihai P. Herescu

852.—*Foaie verde matostat*
Rău maica m'a blestemat
Când de mic m'a legănat,
Să stau în puşcă răzmat
Tot prin loc înstrăinat
In oraş la Calafat.
Toată ziua stau la streajă
Pe duşmani să nu mi-i vază!
De cît mă făceai băiat
Să stau în puşcă răz'mat
Mai bine mă făceai fată
Să stau cu tine pe vatră
Să mîncăm turtaa necoaptă!
Comunic. de Tache Iliescu din Ciunei-Ghizdăveşti, Romanaţi

C. Daniilescu

O SAMĂ DE CUVINTE

1403—1477

Căţeaua (de-a căţeaua)=pe o ureche, pe o parte, peste picior: «mă iei de-a căţeaua». «Pune căciula de-a căţeaua».

Ciobarlău, ciobârlau, ciobârlânoi, ciobănoi (augm)=cioban mare, bine făcut, uricios, care se poartă rău.

Chelnă=1. minte, înţelegere: «Pune-ţi chelnă în cap». 2. Apă cu făină de grâu pentru malaie: «Am să fac chelnă pentru uns malaele». (vz. bruftuială) 3. la căruţă.

Crâşcare (sb)=lipsă, nevoe mare, scrâşnirea dinţilor: «De n'a ploua, are să fin mare crâşcare în ţară *şi pisti tindenea*».

Curi (a)=a fuma (rusism întreb. la Rom. din Basarabia): «Nu curiţi o *ţaharcă* de *marhotcă*?»

Curi (a se)=a-şi purta c(uru) pe undeva: «Cete tot cureşti pe aice?

Chelemet (sb). *chelemetuesc?*

Catină (sb) lemn cânesc, care se pune pe şanţuri de serveşte ca gard viu.

Coptură (sb) puroi gros, după ce rana a copt: «Multă coptură o curs».

Crăpăcios=care-i lacom la mâncare, care *crapă* mult: «Crăpăciosule (sau crăpăcioaso), nu te mai saturi!» 2. Fel de fructe ce crapă.

Crăpâcea (tip. pers.)=Cel ce tot crapă, care-i cunoscut că crapă (mânâncă lacom şi mult) şi nu se mai satură: «Aista-i Crăpâcea!»

Culme (sb)=Un băţ lung dela sobă până la ladă—atârnat de corzi—şi pe care sunt înşirate straele femeeşti mai ales. Sunt câte odată două culmi: una e pentru bărbat.

Chichineţ-caţă=ceva mic de tot, neînsemnat: «Ce chichineaţă de casă ai şi tu! «Ce chichineţe de plăcinte ai făcut». «Ce chichineaţă de sobă» etc.

Jud. Botoşani. **V. Moisiu.**

Potârcă, *protâlcă*, şi *moşaică* (figurat)=ceva mic, care ar trebui să fie mai mare. O potârcă de om, un om mic de stat, o mână de om.

S'o aşiuat sau *aşiuuat*=s'a aşezat.

Hanţă şi *harţă* şi *hârjoană*=a se sfădi, certa, bate. S'a pus la harţă, s'a pus de pricină.

Dohneşte=«satură-te de somn» (ocărând pe cineva care doarme mult)

Cârţâbaciu şi *ciofală*=om care îi place vorbă lungă.

S'o hurcat=s'a urcat.

Standoală şi *stamboală, sâsâiac*=grajd, poiată, *câşlă* (cuv. Dobrogean)

Noimă=putere, curaj, voiciune.

Grojdesc sau *molfăesc*=mănâncă făcând zgomot.

Jarchină ca *joardie*=ciomag: «Am luat o *jarchină,*» «am luat un ciomag»; se zice și *japchină.*

Lăcrămație=reclamație.

Culese din Chilia Veche și Bursucani. **N. I. Munteanu.**

A fârcăi=a umbla'n colo și'n coace.

Veleat=traiu.

Umbrar=cortel

Bramă=poartă.

A zatoni=a pune'ntr'un loc nepotrivit.

A goji=a fi bolnav.

Troahnă=guturai.

Brudie=copilăros.

Târâș=cu totul.

Cotarcă=coșarcă.

Hațaș=tâlhar.

A rujdi=a freca, sfărâma.

Bucovina. **P. Cârstean**

Darap, jneap=codru mare de mămăligă.

Nămetenii=neamuri, *rebedenii* de rude.

Buluc, bulug=grămadă: «oile s'au strâns bulug»

Loian=vin mult, apă multă: «s'a făcut anul acesta loian de vin».

Incrincinit=încremenit: am încrincinit când am auzit ce s'a întâmplat lui cutare» (ceva rău de tot).

Fișteică=o bucată de loc, mai mult lungă decât lată.

Felă=jumătate oca de vin, rachiu: «Dă-mi o felă de vin».

Nohot=mult de tot: «în vara asta s'a făcut nohot de prune și mere».

Iozică=eu zic că...

Potinteu=stă potinteu într'un loc, adică nemișcat, ca prostul; nu se dă în nici o parte.

Ceacâr=om care se uită rău; chiorîș de un ochi sau de amândoi[1]; 2. Instrument complicat pentru depănat sculele de pe vârtelniță.

Șoadă=pălărie șoavă, cu margenile în jos.

Groștei=purcei mici.

A se oploși=a sta pe lângă cineva, prin lingușire și a nu mai plecá.

Dârdora=«am încăput într'o dârdoră», într'o belea.

Bâlc=untură multă; prea e bâlc de untură în tigae.

Policie=copil mic care face *sgoange* de râs altora.

Vâlcea **I. N. Popescu**

[1] Mai ales vită cu un ochiu alb. T. [illegible]

DE-ALE COPIILOR

167.—Din jocul „de-a mija"

Enchi,
Denchi,
Turcaza,
Răpţi,
Păpţi,
Nod,
Eşi!
(Rucăr-Muscel)

167.—O şopârlă călătoare,
Ce mă'ntrebi de sărbătoare?
Ce e azi,
Ce e mâine,
Ce e 'n ziua de Ispas?
Să tăiem d'un câine gras,
Să luăm unturile,
Să ungem şopârlili,
Să le cază cozili,
Hanţ,
Clanţ.
Băeţii cu lanţ.
(Curtea de Argeş)

168.—Pe valea lui Bucenate,
Multe oi sânt adunate:
Ş'ale mele,
Ş'ale tăle,
Ş'ale lui Stan Caragea,
Când ţiganii toţi fugea
C'un cimpoi,
C'un flueroi,
Cu trei pui de iepuroi.
(Rucăr)

170.-Din jocul „de-a căpriţa"

Si, si capră cu mărgele,
Şi mai multe ghiocele,
Conţiş,
Bonţiş,
Pân' la casa lui Tibiş,
Tibişcaru
Berbecaru,
Hazma una,
Eşi tichia!

171.—Si, si, capră cu mărgele,
Şi mai multe ghiocele.
Bonciş,
Ponciş,
Pe la casa lui Tiviş,
Tivişcana,
Berbecana,
Amuru,
Dramuru,
Veselia,
Spamandia,
Ia-ţi tichiea! (C. de Argeş)

C. N. Mateescu

CRONICĂ

*** In ziua de 29 August un foc puternic a mistuit tipografia revistei acesteia. In flăcări s'a nimicit şi numărul nostru pe luna Septembrie. Hotărît să fie închinat lui Cuza-Vodă cu prilejul dèsvelirei statuiei sale din Iaşi, vin şi alte pricini cari întârzie apariţia. In altă tipografie apare acum.**

La Iaşi au fost serbări domneşti pentru universitate şi pentru Kogălniceanu. Cuza n'a avut noroc. Şi nici noi!... Ne mângâiem însă cu credinţa că avem cetitori cari ne cunosc inimele.

* Din **Şezătoarea** vol. XII a apărut coala 3-4 în care d. *Artur Gorovei* reeditează lucrarea lui *T. Stamati: Pepelea sau trădiciuni năciunare româneşti* publicată mai întâi în *Foiletonul Zimbrului* din 1850 şi mai târziu în broşură.

* Din **Dicţionarul limbii române** a apărut tom. I, fascicului VII (Bândoc-Bine) iar din t. II, fasc. II *(Faţă-Forostoi)*.

* In no. viitor vom publica răspunsurile la aceste întrebări cari ni se pun din locuri înalte:

Ce-s „funigeii?"; Ce'nsemnează „piele de fund?"; Ce se crede în popor despre „căţelul pământului?; Care este şi unde se cade să se facă descintecul de boala copiilor, ducă-se pe pustii"? **P.**

* **Metodica învăţământului primar** de vrednicii institutori Florian Cristescu şi I. G. Bratu, însoţită de o scrisoare a d-lui profesor de pedagogie P. Dulfu, e o carte de 654 pagini, care se găseşte în editura librăriei C. Sfetea, Bucureşti. str. Lipscani 96. In ea se găsesc îndrumările cele mai noi ale metodicei şi schiţe de plan din cele mai alese din toate materiile de învăţământ, Cartea e o călăuză minunată pentru orice dascal, dar mai ales pentru tinerii noştri învăţători şi pentru ajutorii de învăţători. Nu putem îndeajuns a o recomanda şi îndemnăm pe colegii noştri a-şi îmbogăţi biblioteca lor pedagogică cu această operă, care le va aduce numai foloase. **L.**

„CALENDARUL REVISTEI „ION CREANGĂ» pe 1912 s'a pus în lucru. Sunt zilele din urmă când se mai primesc materialuri. Ajutoarele băneşti de pe unde n'au sosit, le aşteptăm. La întrebări, răspunde redactorul acestei reviste, T. Pamfile, Bârlad, str. Promoroace.

Cărţi primite la redacţie:

Cristina Reinhard: O pagină din viaţa românească sub Moruzi şi Ipsilanti (scrisori). trad. de Al. D. Sturdza, (No. 669 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, libr. Leon Alcalay, f. a. 90 p. 30 b.

Sărbătorirea profesorului N. Iorga (No. 1 din biblioteca „Casei de cetire" a naţionaliştilor-democraţi din Galaţi), Galaţi 1911, 76 pag. 40 b.

M. Eminesco: Quelques poésies, trad. en français par Al. Soutzo, Iassy, impr H. Goldner, 1911, 36 p. 1 fr.

I. I. Ciuncanu: Doine şi cântece (No. 10 din „Biblioteca folcloristică") Craiova, tip. „Fulgerul" 1911, 60 p. 30 b.

Mitropolitul Antim Ivireanu: Predicile ţinute la Mitropolia din Bucureşti (1709—1716) Vălenii de-Munte, tip. „Neamul Românesc", 1911, 86 p. 1 leu.

Reviste primite în urmă:

Solia, organul „naţionaliştilor-democraţi" din Dorohoi. Apare în fiecare Duminică; abon. anual 8 lei. Un no. 10 b. Director N. I. Buţureanu. Red. şi Adm. str, Carmen Sylva, 48, Dorohoi.

Versuri, Iaşi, red. şi adm. str. Săvescu 12, apare de două ori pe lună, un no. 15 b.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei „Ion Creangă" pentru strângerea fondurilor:

«CUZA-VODA»

		L. B.
Suma adunată — — — —		65,65
Se scad 3 l. 45 felurite cheltueli, 9 lei făcuţi venit revistei «Ion Creangă» şi 53 l. 20 b costul suplimentului acestui no.		
In total — —		65.65

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — —	859.45
Foaia No. 278 încredinţată S. S. Păr. Diacon C. Bobulescu, Iaşi: Ioan Dumitrescu înv. dir. Fântânele Coarnele Caprei, Păr. Diacon Gh. Şerban Iaşi, Anton Ciolan, Dimitriu Const. înv., Pr. Gh. Carp, biserica sf. Nicolae, Pr. Apolon Andrieş, biserica Ziua Crucei, toţi din jud. Iaşi, câte 50 b.; Pr. Dim. E. Ştefănescu, Călugăreni-Botoşani 50 b. şi Pr. V. Hanganu, biserica Frumoasa Iaşi, 55 b.; Pr. Ioan Tucu, Bujorăni-Vâlcea, I. Popescu funcţ. Iaşi, Pr. Iordăchescu Cicerone şi Valeriu Iordăchescu str. Gândului 1, Iaşi, Pr. I. St. Popescu, biserica sf. Andrei, Pr. Gh. Brănişteanu, biserica sf. Treiierarhi, Arhimandrit V. Marţian sf. Mitropolie, Iaşi, Petru Băiculescu funcţ. Iaşi, câte 1 leu. Total 12 l. 05 b. Se scad 15 b. cheltueli — — — —	11.90
Total —	871.35

S'a cerut şi s'a trimis:

D-lui V. G. Beldie, Gohor-Tecuciu: 2 ex. Tudor Pamfile, *Sfârşitul lumei* (No. 1 din Biblioteca revistei «Ion Creangă» şi 3 ex. P. G. Savin, *Clăcăşeşte* (No. 2 din aceiaşi bibliotecă) — *D-lui C. N. Popescu:* 1 ex. T. Popovici, *Leturghia sf. Ioan gură de aur.* 1 ex. T. Pamfile, *Cimilituri* şi 1 ex. D. Fărcăşanu şi M. Lupescu, *Creşterea pomilor.* — *D-lui I. N. Popescu, Ştefaneşti-Vâlcea* 10 ex. P. Savin *Clăcăşeşte.* — *D-lui P. Ştefănescu Dobromir-Constanţa* 25 ex. P. Savin *Clăcăşeşte* şi 1 ex. Pamfile, Lupescu, Mrejeriu, *Carte pentru tineretul de la sate.*

D-Sale D-lui *Artur Gorovei*
Fălticeni

CĂRŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă An. I.	3.00
„Ion Creangă An. II.	6.00
„Ion Creangă An. III.	6.00
Cărţi poştale ilustrate editate de revista „Ion Creangă“	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1911	[illegible]
T. Pamfile, M. Lupescu şi L. Mrejeriu: Carte p. tineretul de[illegible]	[illegible]
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri româneşti	1.00
„ „ Industria casnică la români	10.00
„ „ Sfârşitul lumii	0.40
„ „ Firişoare de aur	0.30
M. Lupescu: Creşterea viermilor de matasă	0.15
D. Farcaşanu şi M. Lupescu: Creşterea pomilor	0.25
St. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ „ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0.40

== Se trimit franco numai după achitarea deplină ==

Au apărut din Biblioteca revistei «Ion Creangă»:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARŞITUL LUMEI După credinţele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAŞEŞTE Glume, jătii, taclale şi polojănii din popor

Preţul numărului 40 bani

Se trimit după primirea costului prin mandat sau mărci postale

Biblioteca Revistei Ion Creangă neaflându-se în librării, se va cere pe adresa: *Tudor Pamfile* Bârlad, str. Promoroace.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă“ este editată de o societate pe acţiuni; costul unei acţiuni este de *4 lei* care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Bibliotecă.

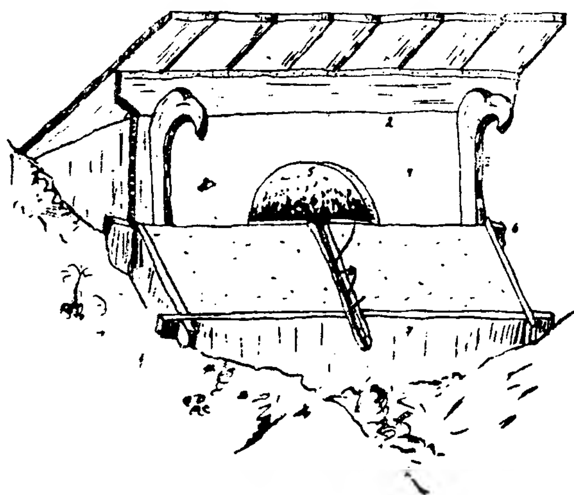
Biblioteca Revistei „Ion Creangă“ şi *Revista „Ion Creangă“* se primesc aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce cumpără o acţiune.

Anul IV.—No. 10. **Octombrie, 1911.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Cejmea din Zlătărei-Vâlcea

REDACȚIA : T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA : M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL :

In țară . . . . . 40 bani

In străinătate . . . 50

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . . . . 5 lei

In străinătate . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI C. D. LUPAȘCU

MEMBRII SOCIETĂŢEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârţăneşti-Covurlui) G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Craiova), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtuă (Mânăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova] C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ, L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], I. Neculau [Coropceni-Vaslui], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), Volbură Poiană (Iaşi), T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Ardeoani-Bacău), P. G. Savin (Joräşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa], A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman] I. Teodorescu [Bioşteni-Suceava], Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava]

SOCIETARI.—At. C. Blendea [Vladimir-Gorj], N. I. Munteanu [Chilia-Veche-Tulcea], A. Negoescu [Bârlad], C. Patriche [Zorleni-Tutova], N. Stoleriu [Baia-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

—Statutele societăţei sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV, No. 2—

—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Anul IV. —No. 10. **Octombrie, 1911.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: **T. PAMFILE** Bârlad, str. Promoroacele

ADMINISTRAȚIA: **M. LUPESCU** Zorleni-Tutova

ABONAMENTUL ANUAL: In țară . . . 5 lei; In străinătate . 6 „

Rugăm respectuos pe cinstiții noștri abonați rămași în urmă cu plata abonamentului să nu iea în nume de rău trimeterea prin poștă a chitanțelor de plată pentru abonament. Nu avem putința de a pune încasatori și facem și dumnealor o ușurință de a ne putea ajutora revista; să nu se socotească dar acest mijloc de încasare ca o sucăleală supărătoare.

Administrația.

LEGENDA DUMINECII

—A doua variantă românească scurtă—

După textul scurt cu privire la *Legenda Duminecii* publicat de Hașdeu *(Cuv. II. 41),* am dat și eu o variantă pe care o socot ca mai veche de cât textul pomenit iar acum urmează un alt text încă mai vechiu, prin faptul că într'însul găsim chiar *Țăra Bretanei,* după care e vorba de *patriarhi* și *crai* ca'n varianta polonă și cea ruteană (Hașdeu *Cuv. II. 34*).

Această variantă o aflu într'un caiețel miscellaneu, comunicat mie de d. Dumitru Furtună din jud. Botoșani. Caietul a fost scris înainte de 4 Februarie *1842* de Neculai Borcilă, se pare că la Mănăstirea Secului, judecând după o schiță ce a făcut-o pe una din fețele caietului.

Urmează textul:

«Aciastă carte ce să numește ipistolii este arătată în țara Bretanei în naintea icoanei sfântului Arhanghel Mihail iară nemene nau pututu vide în ce au fost aninată carte aciasta. Numai acelui care au vrut să o cetiască sau să o izvodească sângur sau fost deschis. Intru care iară scrie cartia aciasta sfânta și de dumnezăiești cuvinte Is. Hs. fiiul lui Dzeu celui viu. Vă poroncesc și vă arăt puterea Dzeirei să sfințască zăoa Duminici; nici măcar o rădăcina de grădină să nu scoți pentru folosul sufletelor voastre că sa (?) vam dat voaă șasă zăle să lucrați întru care să mântuiți tot lucrul vostru iară zăoa a șăptile adecă sfânta Duminecă am lăsato șă am sfințito ca să vă odihniți de lucrările voastre, șă ca să faceți fapte bune. Pentru care vă poroncesc voaă că de nu veți ță-

ne zăoa duminicii, voi pedepsă pre voi cu foamete, cu ciumă, cu oşti, cu lăcuste; iară care va mai rămâne din oameni după circetare aciastă a me, şă nu să va pocăi de faptili lor cele răle certa-voi şă cu mare pedepsă şă voi rădica înparat peste înpărat, domni peste domni şi oraş preste oraş şă să va ucide unul pre altul şi va fi mare varsare de săngi între voi. Blănzi şi măndria voastră ce deşartă voi luoao de la voi şi o voi certa pre voi cu t(r)ă(s)nit şi cu fulgeri ca să cunoaştiţi mănia me ce adevărată ce sau pornit asupra voastră. Deci iată vă poroncesc voaă din mila me ce sfânta: Duminica să mergeţi toţi la bisărică bătrăni şi tineri şi să plângă pentru pacatele sale ce au făcut întru aceli şăsă zăle de toate fărădelegile voastre că de nu veţi face după cum vă poroncesc şă de nu vă veţi pocăi de faptele voastre cele răle, voi trimite neşti pasări negre şă răle de vor mânca pre voi şă de la carile să vă eşă ciumă mare pre pământ. Poroncesc voaă în sâmbătă sară după vicernie să vă păzăţi de tot păcatul şă să vă apăraţi de tot lucrul vostru pentru cinstia maice mele, că de nu sar fi rugat maica me pentru voi, de mult vaţi fi perdut pre voi pentru fărădelegile voastre; am trimes mănia me cea draptă pre voi. Feriţi-vă de mărturii mincinoase şi avere cu strămbul să nu străngeţi. Pre mişăi şi pre săraci să nu uitaţi şi pre părinţii voştri cei sufleteşti cu cinste săi cinstiţi, şi pre aproapele vostru săl iubiţi că pentru unele ca acele voi da lăcuinţă întru înpărăţia cerului şă pace în veci, ertare de păcate. Şă vă poroncesc voaă pre drept voitori herovimilor şă sarafimilor foarte săi cinstiţi. Şă aciastă carte foarte să o credeţi că cu adevărat Is. Hs. fiul lui Dzeu celui viu poroncesc voaă să faciţi aceste toate căt sănt scrisă întru aciastă carte căt veţi trăi întru aciastă lume vremelnică şi deşert(ătoa)re. Cine nu o va scrii şă nu o va ceti şi nu o va priimi cu dragoste şi nu va asculta cuvintele ce sănt scrisă întrănsa cum sănt adivarate, acela om să fie pormlit (sic)[1] şi afurisăt şi întru înpărăţii nu va moşteni. Poroncesc voaă şă aciasta: unul altui să o cetiască sau să isvodiască în casă să o ţăi măcar de ar avea păcate câte stele sunt pe cer sau căt năsăp în mare sau căt(ă) frunză pe copaci sau căt(ă) iarbă pre pământ, toate i să vor erta lui. Incă vă mai arăt şi aciasta ce o va ave va fi ferit de toate rările (sic). Sfărşit şi lui Dumnezeu laudă».

Tudor Pamfile

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

28.—Chiralina

Frunză trei sarmale
La vale, la vale,
La vale la *schilă*,
Din jos de Brăilă.
Carcă-mi se'ncarcă
Haia buia mana
Două trei *sandale*,
Nouă *bolozane*,
Fir şi ibrişin,

[1] Cu bună seamă : *proclit*

Samur de cel bun,
Haia buia mana.
Dar cine le'ncarcă?
Harapu buzat,
Negru şi ciudat,
Cu solzi după cap
Parcă sunt de crap;
Cu solzi peste burtă
Par'că sunt de ştiucă.
Cu mustăţi de rac
Cu nod după cap
Parcă sunt de drac.
Când te uiţi la dânsu,
N'ai d'a ţine râsu.
La Chira trăgea
Ş'astfel îi cânta:

—Chiro, Chiralină,
Tânără copilă,
Frumuşică zină,
Ruptă din maslină!
Descuie poarta,
Să bag hasnaua,
Nouă bolozane,
Şi nouă sandale,
Fir şi ibrişin,
Samur de cel bun.
Sculuri de mătasă,
Marfă femeească,
Că e mai bănoasă
Şi mai drăgăstoasă.
Chiro, chiralină,
Tânără copilă,
Frumuşică zână,
Ruptă din măslină.
Ia-mă tu pe mine,
Că mult ţi-o fi bine!
Jur pe Dumnezeu,
C'aşternutul tău,
Parale mărunte
Pe sârmă ţesute
Mii nesocotite.
Perioara ta
Stau ţesuţi pe ea
Galbeni venetici,
Că la mine-s mulţi
Mii nesocotiţi.
Invălişul tău
Tot *caragroşei*
De câte doi lei.

—Harape buzat,
Negru şi ciudat,
Eu te-oi asculta,
Pe mine m'ai lua,
Eu soţie ţie
Şi tu bărbat mie.
Dar sorile tale
Cumnatele mele,
Ele vor fi negre
Şi eu voi fi albă
Cum ne-om îngrădi
Şi *împogodi*?
Harapu grăia
Tot către Chira:

—Chiro, Chiralină,
Tânără copilă,
Frumuşică zină
Ruptă din măslină;
Ia-mă tu de mine,
Că mult ţ'o fi bine.
Harapu buzat,
Negru şi ciudat,
Pe Chira 'nşela,
De minţi mi-o lua,
Caicul trăgea,
Cu ea că pleca,
Din pistoale da,
Valea mult urla,
Lunca speria.
Mergea cu folos
Pe Dunăre'n jos
Din *cobuz* cântând,
Din cobuz de os,
Cântă cu folos.
Iară fraţii Chirei,
Hoţii Brăilei,
Şerpii Dunării
Din şi Costandin,
Tot oameni deplin,
Mi se deştepta,
Pe Chira strâga
Chira nu răspunde,
Că n'are de unde.
Ei se năcăjea
Şi se înarma,
Spre Dunăre-o lua
Tot după Chira.
Măsa c'auzea
Şi din greu ofta,
Din jale cânta:

—Chiră, Chiralină,
Tânără copilă,
Frumuşică zînă,
Ruptă din maslină;
Arată-mi cu mâna
Cotro a plecat
Harapu buzat
După ce te-a luat?"
Frăţiorii Chirei,
Hoţii Brăilei,
Şerpii Dunărei,
Ocheanu punea,
Pe Chira vedea,
Pe Dunăre'n jos,
Mergea cu folos,
Din *clanat* cântând;
Clanate de os
Cum cântă frumos,
Clanate de ştiucă
Inima-ţi usucă.
Din şi Costandin,
La Dunăre vin,
Şi ce mi-ş grăia,
Şi mi-ş cuvânta?
Ei se desbrăca,
Şi se arunca
Pe Dunărea lată
Mare şi umflată;
Sărea şi'nota
Pe spate mergea
Din fluer cânta,
Chira-i auzea
Şi mi-i şi vedea
Ş'astfel se ruga:

—Harape buzate
Negru şi buzate,
Aruncă *ciulinu,*
Opreşte caicu:
Soseşte sorocu,
Să plângem norocu:
Iată cum mai vin,
Din şi Costandin,
Frăţiorii mei,
Şerpii Dunărei,
Hoţii Brăilei".
Harapu buzat,
Negru şi ciudat,
Ciulinu punea,
Caicu oprea,
Fraţii când venea
Şi s'apropia

Chira ce-mi grăia?
„Dine, Costandine,
Frăţiorii mei,
Şerpii Dunărei,
Hoţii Brăilei,
Nu-mi tăiaţi bărbatu
Nu 'nnecaţi cumnatu".
Din şi Costandin
Tot oameni deplin,
Paloşe trăgeau,
La luptă se luau,
Cu acel harap,
Negru şi ciudat.
—Harape stângaciu,
De luptă dibaciu:
Te-ai păzit de stânga,
Dar te tai cu dreapta.
Chiră, chiralină,
Tânără copilă,
Frumuşică zină,
Ruptă din măslină:
Pe cine-ai întrebat
Când te-ai măritat?
Cu cine-ai vorbi
Când te-ai logodit?
Ia pleacă tu capu,
Ca să tai harapu."
Capu să pleca,
Paloşul trăgea,
Pe harap tăia,
Bucăţi îl făcea,
Pe Dunăre-l da.
Pe Chira mi-o lua,
Şi'ndărăt cu ea,
Măre că pornea.
Ea-i afurisa
Şi îi blăstăma:
„Dine, Costandine,
Ce-aţi avut cu mine,
De m'aţi despărţit
Şi m'aţi oropsit?
Ei se necăja,
De mâni o lua,
Bucăţi mi-o făcea,
Pe Dunăre-o da.
Iar când se'ntorcea,
Mă-sei că-i spunea:
„Chira mi s'a dus
Şi mi s'a răpus.

De la Dumitru şi frate-său Oprea Ursariu din Dobroteasa-Olt.

C. Popescu-Călina.

POVEŞTI

40. —Tuliman (urmare).

Mai vorbesc ei de una, de alta şi apoi, Tuliman întreabă:

—Da pe cine ia împăratul vostru?

—He! he!, măiculiţă, pe fata din piatră. Cică e o mândreţă cum nu s'a văzut. Trupul, faţa, ochii, mânuşiţele.... să le tot priveşti! Da sprincenile? Fură lumea de minţi! Vorba cântecului:

Sprincene negre 'nbinate,
Hai să le picăm cu lapte
Că sunt pline de pacate,
Hai se le stropim cu vin,
Că sunt pline de venin...

«S'o sorbi într'o lingură de apă, maică. Şi pentru asta mulţi împăraţi şi crai, ba şi smei se dau în vânt după ea. Da cum vezi norocul a jucat pe împăratul nostru».

Hi! Un fier roşu trecu prin inima bietului fecior când auzi pomenindu-se numele mândrei pentru care plecase 'n lume.

—Şi când zici că e nunta?—întrebă Tuliman.

—Mâine.

—Aveţi p'aci v'un croitor să facă haine femeeşti?

—Cum nu! E unul care a lucrat hainele miresei împăratului.

—Ţine plată şi adu-mi-l încoà.

L'aduce.

—Să-mi faci, croitorule, pentru baba asta un rând de haine, să mai aibă pereche în lumea asta de frumoase. Poţi?

—Cum nu! Am făcut eu pentru fata din piatră. Dar pentru babă?

—Ia-i măsură și, dimineață, când s'o crăpa de ziuă, să fii cu ele aici.

I-a adus hainele, a plătit și, pe urmă, Tuliman a spus babei focul ce i-a mânat pe ei acolo. Și i-a mai zis:

—Băbuțo, mare bine și mare plată îi aveà de la noi. Imbracă-te dumneata cu hainele aduse și ține 'n mână batista asta că-i fermecătoare și inelul. Ba ține și răvașul ăsta; să te duci la curtea împăratului Galben.

—Păi, ce e, maică, în răvaș?

—Ce să fie—zise feciorul—scriu fetei din piatră că am sosit și să vie după dumneata.

—Păi cum o să fac asta? nu m'or vedea?

—N'are să te vază, că ți-am dat batista—zice Tuliman. Batista asta are darul că acel care o poartă, nu poate fi văzut. Intri în odaia miresei, pui răvașul pe masă și inelul; pe urmă, când o rămâne fata din piatra singură, îți vâri batista în buzunar, c'o să te vază. Puneți apoi amândouă mâna pe batistă și veniți încoa. Ai înțeles, maică?

—Inteles.

Și-o ia baba la picior, intră 'n palat nevăzută și pune inelul cu răvașul pe masă. Fata le vede și nu-i vine să creadă ochilor «Mă, cum sosiră ei aici!» Și odată se puse pe gânduri, săraca, și, cu dorul tot la mândrul, o ințețià dragostea, că, de...

Dragostea e lucru mare
Nu-ți dă stare la mancare
Nici odihna la culcare
Ca Dunărea când e mare.

Își trimete afară roabele și atunci când o vede singură, își vâră baba batista în buzunar, ca să fie văzută. Pun apoi amândouă mâna pe batistă și.... p'aci le e drumul spre bordeiul babei.

Acolo, cine poate spune bucuria feciorului de împărat? Dă-i babei bani mulți, mulți să nu-i mai poată duce și, pe urmă, încălecă tustrei pe calul lui Tuliman și își cam iau drumul tot spre împărăție, Dumnezeu să ne ție! Da, după povața lui Tuliman sburau nu mergeau, că, de la spate, îi pășteà alt foc.

Acu, împăratul Galben avea un smeu, care umblase și el mult în *dărdora* fetei, și, neputând să-și facă mendrele, povățuia pe împărat ce să facă și ce să dreagă ca să aibă în stăpânire pe fata născută din piatră.

Smeul și pricepe ce s'a întâmplat și, după povața nămeteniei, strânge împăratul Galben oameni puzderie și...ține după fugari cu oaste multă.

Voinicii noștri fug ce fug până sosesc într'un oraș. Acolo, cumpără o droșcă cu cai de se suie în ea feciorul de împărat cu fata din pia-

tră....şi merg, nene, la drum fugă nebună, iar în urmă-le, călare, venia Tuliman.

Uite că, la o răspântie de drum, îi ajunge, ha, ha, să puie mâna pe ei, oastea împăratului prigonitor.

—Frate, frate, mă arde în spate—strigă feciorul de împărat.

—Dacă te arde, nu te uita înapoi—zice Tulimau—că ţie are să-i fie foc şi mie, fum.

Nu se uită şi merg înainte.

—Mă arde iar în spate, frate!

—Aruncă-ţi paloşul înapoi!

Aruncă feciorul paloşul, pe care—uitasem să vă spun—îl fermecase vrăjitoarea şi, ce socoţi că s'a întâmplat? S'a luptat singur paloşul cu oastea întreaga şi a făcut-o mii şi fărâme.

Pe urmă, iar la drum şi tot la drum.

La altă răspântie, alte oaste a împăratului Galben cu însuşi împăratul Galben, în frunte.

Atunci îşi trimite Tuliman paloşul şi bate pe toţi, pe toţi pe rudă pe sămânţă, de-i stinge. Ba prinde şi pe împăratul Galben de-l aduce rob feciorului de împărat frate de cruce cu Tuliman.

I-au tăiat nasul şi urechile; şi a grăit Tuliman:

—Când i-or mai creşte la loc nas şi urechi slutului ăstuia, atunci să mai fie un singur împărat pe marea Galbenă. Atunci, nici atunci.

Pe urmă, i-au dat drumul.

Au pornit-o apoi, iar la drum. Cum trecea printr'o pădure, uite că iar aude Tuliman pe flăcău, grăindu-i

—Frate, frate, rău mă arde 'n spate!

—Te cred, dar nu te mai uità 'napoi că ţie are să-ţi fie foc şi mie are să-mi fie fum.

N'apucă să sfârşească însă că odată se lasă—Doamne fereşte şi pe duşmani—se lasă, măi nene! un nor peste ei şi, ca un fulger, răpeşte norul pe fata din piatră, urcând-o sus, în văzduh.

Ei, acu e acu. Când se duşmănesc cei doi fraţi, mai ia dacă ai ce. Nici tu nor, nici tu fată, nici tu nimic.... Iacă, aşa vine focul. Feciorul de împărat nu se mai putu ţine şi leşină.

Când se trezi zise plângând:

—Frate, frate, am pierdut totul. Acu, trebue să mor.

—Ba nu, că-i mai fi bun la cevà în lumea asta—zise Tuliman «Şi apoi ce frate, aşa tărie de inimă ai tu? zile şi sănătate să aibi, că, în colo slavă Domnului, le face omul pe toate. De sănătate să te vaiţi. Nu ştii ce frumos să roagă plugarii?

Ia dă-mi, Doamne, nu-mi da mult,
Că nu-ţi cer bani împrumut,
Că nu-ţi cer vr'un lucru mare
Să-ţi cadă cu supărare
Ci zile şi sănătate
C'atunci sunt bogat de toate"

«De ce să mori, cât timp, om avea nădejde în Dumnezeu?

Au mers ce-au mers până la un oraş de au dăruit la un creştin droşca cu caii. Pe urmă?

—Frate—zise Tuliman către fecior, când au ajuns în dreptul unei ferării «acu eu sunt mai tare de cât tine odată. Ia de la fierăria asta: o casma, un târnăcop şi o sapă, pune-le în spate şi urmează-mă.

Le-a luat şi au plecat amândoi. Intr'o pădure, tot în pădurea în care găsise copacul şi fata din piatră, Tuliman grăi:

—Frate, te auzii că vrei să mori. Alegeţi locul unde ţi-ar fi drag să te îngropi.

Il alege, într'o poiană verde.

—Acu, ţi-am spus că suntem datori să nu ne pierdem nădejdea în Dumnezeu. D'aia, eu plec să-ţi caut nevasta, iar tu apucă-te de sapă aici o groapă. Ai să munceşti la ea opt zile şi dacă în vremea asta n'om sosi, să şti că sunt răpus şi să te îngropi de viu. Ai înţeles?

—Inţeles.

Işi dau fraţii mâna şi se despărţesc.

Pe urmă, Tuliman îşi întreabă murgul:

—Incotro s'a dus norul cu fata, caluţele?

—Mai ştiu şi eu? Da, să mergem, stăpâne, în pădurea fermecată, că într'acolo mă bat gândurile să fie fata.

—Hai!

Se 'nalţă calul cu Tuliman în sus, sboară ce sboară şi se lasă, hăt târziu, tocma'n pădurea fermecată. Acolo, la mijloc, ce vede?

O căsuţă mititică
Coperită cu sipică
Şi-o nevastă tinerică
Şade'n pat, toarce la furcă
Cu caierul de bumbac
Cu furca de liliac,
Cu fusul de diamant.

Adică, ce căsuţa? Că era mai mult bordeiu. Iea seama mai bine mândrei din năuntru şi se cruceşte: femeia tinerică era chiar fata din piatră, în carne şi oase.

—Cum ai venit? îi zice ea, speriată când îl vede.

—Bine. Da spune-mi cine te-a adus aici?

—Cine să mă aducă altul de cât Smeul care slujià pe împăratul Galben? Dacă a văzut că s'a ales ca praful de stăpână-său şi de oastea lui, s'a hotărît să mă iea el de nevastă. S'a prefăcut în nor şi m'a furat. Şi rău trăesc eu, Doamne, cu nămetenia asta! Da ..ce zic eu? Fugi mai în grabă, că, de te găseşte Smeul aici, te omoară.

—N'ai frică, am venit să te scap.

—Cum?

—Ia! Când vine Smeul în casă, tu mângâie-l, vorbește-i în plac și află unde-i stau puterile? N'o să-ți spue el la început, nu-i vorbă, ba o să te și pălmuească. Dar, la urma urmei, o să-ți spue. Eu mă ascund.

Și cum se ascunse Tuliman, odată se auzi un vuet năprasnic.

Veniă Smĕul. Cum intră, fata îi sări de gât și începu să plângă.

—De ce plângi, femeie?

Dacă mă lași singură, să mor de urît în mijlocul pădurei ăşteia. Și încalea, faci atâtea și atâtea isprăvi de se miră o lume și mie tovarăşa ta de zile rele și bune nu te 'nduri să-mi spui: în ce îți stă puterea?

—Hi! Muiere nesocotită! grăi Smeul, sărind în sus ca ars.

«Cine te-a învățat, capul ți-a mâncat».

Și-i dă o palmă.

—Află, femee, că puterea mea stă în mătură.

Ea crede ce-i spune și se *ostiază* din plâns, Smeul pleacă tot la vânătoare, iar Tuliman intră'n casă.

—Ți-a spus?

—Mi-a spus: cică-i stă 'n mătură.

—A mințit. Ca să te încredințezi, n'ai de cât, când o veni el, să stai cu mătura înainte-ți, *popândău*. Să vezi: nu-ți spune adevărul?

«Eu mă ascund și acum».

Zis și făcut.

Când o vede Smeul cu mătura dinainte, se rățoeşte la ea:

—Ce stai cu mătura?

Cum să nu stau? N'ai spus că e putere?

—Nu e asta, nu! Ca să-ți spun adevărul, află, muere, că puterea mea e la munții de cleştar. In munți e un lac cu lapte dulce și'n el, o scroafă cu douăsprezece capete. In scroafă, e o capră; în capră, un iepure, în iepure o prepeliță și, în prepeliță, două ouă. Numa ăl care o pune mâna p'ale două ouă, ăla îmi iea puterile.

Astea îi spune Smeul și pleacă.....iar Tuliman intră'n casă.

—Acu ți-a spus drept. Aşteaptă-mă, fată, aci, că eu mă duc la munții de cleştar.

Și a încalecat Tuliman calul și...sbughio la munții cu pricina. Acolo, într'un oraş aproape de lac a tras la un han.

S'a mirat lumea mult, mult, de cal că eră frumos și de Tuliman că era și frumos și voinic. Ba, de înfățişarea *ducipalului* s'au mai și speriat nițel.

Dimineața, a lăsat calul acolo și s'a repezit la lacul de lapte dulce. Ii ese înainte scroafa:

—«He! he! Tulimane, Tulimane! Cine te-a adus, capul ți-a răpus. Ce ai căutat la mine?

—«Să-mi dai puterile lui fiu tău». Pesemne, scroafa era mama Smeului.

—Puterea? Nu mi-oiu da-o, Tulimane, chiar de mi-ar rămâne numai un cap. Mă mir mult cum îndrăsneşti să te lupţi cu mine când fără folos s'au luptat ei împăraţi, smei şi toată lumea! Trageţi 'n sus!

—Aş! Lesne-ţi fu!

Şi s'a început lupta! Să fi văzut trântă şi grohăit, *măricică* Doamne! Scroafa se lupta cu gura, iar Tuliman cu paloşul.

Da s'a îndurat Sfântuleţul şi, până'n sară, i-a tăiat patru capete. Şi când să sfinţească soarele, scroafa de colo:

—Brânză mare! Mi-ai tăiat patru capete....dar par'că m'a pişcat un purice—zice ea aşa scroafa, dar, la casa fetei din piatră, Smeul căzu bolnav în pat.

Sara Tuliman s'a dus la gazdă. Lumea, speriată până aci de răutăţile scroafei, se tot *domăia* «Mă! Asta e venit ori să ne piardă, ori să ne scape de scroafă».

Dimineaţa, tot la lac. S'a luptat iar şi s'a luptat de a mai răpus încă patru capete ale scroafei.

—Mi-ai tăiat, Tulimane, încă patru capete, da, tot n'ai să-mi scapi» zice ea şi acu, dar, în pădurea fermecată, Smeul se bolnăvise rău de tot.

A treia zi dimineaţa, s'au luat după Tuliman, oamenii din sat cu arme, cuţite, topoare...şi s'au dus să vadă ce-i?

S'a luptat, biet Tuliman, cu scroafa, s'a luptat până ce i-a mai rămas încă trei capete. Erà la asfinţit şi-i rămăsese *gurarei* numai capul cel vorbitor.

—He! he! Tulimane, Tulimane, unde am eu pas şi răspas să mânânc o bucăţică de trestie? Că te-aş face, voinice, mii şi fărâme.

—Da, eu?—zice Tuliman, «unde am o bucăţică de pâine şi un pahar cu vin. Că...nu ţi-ar mai sta capul acolo!»

Când l-au auzit grăind aşa, oameni din tufiş, cari văzuseră tot, au dat fuga de i-au adus pânea şi cu vinul.... iar Tuliman, cu stânga se apără, cu dreapta mânca şi bea.

A prins omul puteri şi, odată s'a repezit de a retezat şi capul vorbitor. Când colo, ce să vezi? Iese din scroafă, capra, sbierând. O spintecă şi... ţişt! iepurele care o sbughiă spre pădure! Sar vânătorii cu puştele şi-l culcă la pământ, de-l spintecă Tuliman şi pe el. Pe urmă, svâr! prepeliţa din iepure! o împuşcă şi pe ea un vânător. O taie Tuliman, ia ouăle şi pleacă.

Acu, cine poate povesti bucuria bieţilor creştini că-i scapase de scroafă? Caută, sărmanii, să încarce pe Tuliman cu daruri multe, dar el nu primeşte şi... numa o fugă ţine până la casa fetei din piatră şi a Smeului.

Când intră pe uşă, vede pe Smeu întins pe pat şi bolnav mai greu ca ori când.

—Hei, Smeule, ce să-ţi fac?

—Apăi, dacă m'ăi omorî, nu e bine de tine; de nu m'ăi omorî, iar nu e bine «Şi cine o mai da adevărul la nevastă tot aşa să păţească ca mine!»

—Da, Smeule, de nici un folos nu mi-o fi viaţa ta, rămâi aci zice Tuliman şi-l lasă că tot era nămetenia pe ducă. Ia pe fata din piatră şi pleacă, fără să-i spue de mai trăeşte ori nu feciorul de împărat.

Prin pădure, să-l ia groaza ce vede! Lemnele, buştenii, butucii, crăcile, tot, tot ce era în codru... veneau grămadă în urmă-te, gata, gata să-i acopere.

Pasă-mi-te erau oasele Smeul... se ţineau şi ele după puterea lor ca re era la Tuliman şi-i trântiau lemnele în cap.

Când să-l prinză şi să i se nărue pe cap, ce să facă, ce să facă? Il luminează Cel de sus şi, odată scoate şi trânteşte jos ouăle din sân de s'au făcut terciu.

Şi atunci, minune şi iar minune! S'au oprit oasele!

S'a dus Tuliman cu fata, s'a dus până în pădurea unde lăsase pe feciorul de împărat să-şi facă groapa. Fata din piatră, când intră în codrul acesta, o coprinde un dor şi o jale, că p'acolo mai fusese ea odată. Acolo o găsise mândreţea de fecior. Dar unde-i Doamne, traiul, de atunci? Se puse pe plâns sărmana, de n'o putea opri nici Tuliman nici toată lumea şi-i veni mai mai să cânte şi ea ca noi, iacă aşa:

„Fusei pe unde-am iubit:
„Găsii locşorel pârlit,
„Iarba verde suspinând,
„Floricele, zău, plângând

„Tot de neicuţu 'ntrebând...
„Floricele, flori albastre
„Să le vezi, nu le-ai cunoaşte
„C'au fost dragostile noastre!"

Stă fata pe gânduri şi plânge când, uite, Tuliman îi arătă groapa şi-i arată şi pe feciorul de împărat. Trecuseră, măre ăle opt zile şi el se îngropase până 'n gât!

Cine poate spune acum bucuria ei? A pus mâna şi dintr'o singură trăsătură, l-a scos din groapă; apoi a început să-l sărute cu foc.

(Urmează) **C. Rădulescu-Codin**

GÂCITORI

233.—Rişchitorul.

Cine slujeşte 'nfăşat?

234.—Fota.

Ce latră femeea la spate?

235.—Disagii.

Ce sînt doi lupi într'un gât?

236—Umbra.

Ce nu face tataz[1] pe apă?

[1] Val

237.—Mâna și mănușa.

Golășica intră 'n flocoșica ?

238.—Gura, dinții și limba.

Coșare cu cai albi,
Numai unul roșu ;
Îi bate pe toți ?

Antonești-Teleorm. **M. Apostolescu.**

239.— Varza.

Șeade curca 'ntr'un picior
Când se duce la isvor.

240.—Aluna.

Șovăită, vai de ea
Șeade 'ntru'n vârf de nuia.

241.—Fântâna cu cumpănă.

Am o gâscă șoită, boită
Și cu gâtul soi, burboi.

242.—Scripca.

Scândurica bradului,
Veselia satului.

243.—Cântarul.

Mațele țiganului
In vârful goldanului.

De la Aurel Ionescu, Zvoriștea-Dorohoi.

C. Atanasiu.

244.—Soarele.

Am o găină tărcățică,
Se duce singură la poețică.

245.—Zgorghina.

Tărtăcuță roșie,
Plină de cârmozie.

246.—Luna.

Pe o pele de taur
Joacă un boț de aur.

247.—Bostanul.

Intr'un deal răvarsat
Șade tat-to bosumflat.

248.—Moșuroiul de furnici.

In cel deal răvărsat
Ferbe o oală cu păsat,

Gohor-Tecuci **N. Gh. Beldie**

249.—Macul.

Sus pe fruntea unui pai,
Stă armata unui crai.

250.—Fereastra.

Ce nu-i nici în casă, nici afară
Nici pe pământ și nici în cer.

251.—Copacul.

Ce om șade cu capu'n jos,
Și cu picioarele 'n sus
Și n'amețește ?

252.—Corabia.

Suflet n'are,
Suflet duce,
Și pământul nu-l atinge,

253.—Ploaea.

M'a trimis Domnul de sus,
La cel de jos,
Să mi dai peşte făr'de os.

Jud. Dorohoi. **N. V. Hânțescu.**

254.—Broasca dela ușă(încuietoarea)

Hobot
Clopot,
Țâncăușă
După ușă,
Suferite
Du-te !

255.—Ușa, culmea și fereastra.

Am trei fete ;
Una a zis : «De-ar veni noaptea să mă odihnesc» alta : De-ar veni sărbătoarea să mă gătesc». Cealaltă a zis : «La mine vie, ori nu vie, tot una-i».

256.—Bruma.

Am un boț de aur,
Il dau pe o piele de taur.

257.—Oglinda.

Cunună verde
Lichi palmă 'n părete.

Din Socea Cândești-Neamț

A. Moisei.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

Ce cred gospodarii despre creşterea bună a copiilor.

165.—Era odată o vadană. Ea n'avea decât un băeţel. La el ţinea ca la ochii din cap. N'ar fi dat în băet, Doamne fereşte! Băiatul nu ştia de frica nimărui şi creştea aşa ca o buruiană de lângă gard. Cine să-l povăţuiască la bine n'avea. De frică nu ştia. Când ajunse mai mărişor, se *răcăduia* el la mă-sa, da decum să-i dee mă-sa câteva când greşea. Şi creştea băiatu, mai mult pe drum, că vadana n'avea ce să-i facă. Şi cum era necăjită se bucura când îi aducea băiatul câte ceva. Da nu-l întreba de unde a luat ceea ce-i aduce şi dacă a furat, să ducă înapoi. Şi azi aşa, mâne aşa, băiatul creştea mare şi ca el şi năravurile cele rele. Ş'a ajuns cogeamite om; da de obiceiul furatului nu s'a desfăcut.

Odată fură la drum mare nişte boi şi nişte cai şi-i aduce într'un târg departe şi-i vinde. Păgubaşii l'au prins şi l'au dovedit că el li-a furat vitele.

Pe-atunci hoţii mari de vite se spânzurau. Şi era bine şi drept aşa. Judecata a hotărît ca să spânzure pe feciorul vadanei.

In ziua când era să fie spânzurat, când calăul era să-i pue juvăţul în gât, flăcăul zise către calău:

—Mai lasă-mă oleacă in viaţă şi cheamă pe baba ceea, că mi-i mamă, că am să-i spun ceva.

Baba se apropie de fecior. El o rugă să plece urechea la el să-i şoptească ceva. Hoţul apucă pe mă-sa de ureche cu dinţii şi-i rupe urechea!

— *Aşa se cuvine să-ţi fac, ca să te cunoască toată lumea. Că de mi-ai fi fost mamă adevărată, m'ai fi bătut bine când ţ'am adus cel întăi lucru de furat şi dacă m'ai fi bătut atunci, azi nu m'ai vedea în spânzurătoare.*

Auzită de la Gr, Larion de 75 ani din Bogdăneşti-Suceava.

166.—Odată mama se duse la un frate al ei mai mare. Nu se văzuse de 20 de ani. Mama era acum gospodină şi avea 4 fete şi 2 băeţi. Intre altele moş Dumitru, întrebă pe mama:

—Mărioară, da ai copii?

—Am bădică 4 fete şi doi băeţi.

—D-zeu să ţi-i trăiască; *da trage seamă de le rupe tu ciolanele amu cându-s mititei, c'apoi de n'or şti de frică, când or fi mari, ţi-or rupe ei pe ale tale.*

Povestită de mama mea, Maria G, Lupea, astăzi moartă, **M. Lupescu.**

167.—De ce şade dracul în iad.

Intr'o zi se duce dracul la [illegible]

cap să umble prin lume de răul oamenilor, că, cum îl văd, îl ieau la bagiocură, îl scuipă, își fac cruce de el, îl alungă, îl *tihoesc*, mă rog, îi fac fel de fel de năduvuri, și îl roagă pe Dumnezeu să-i facă dreptate.

—Cum să-ți fac dreptate, zise Dumnezeu, dacă tu nu le dai pace și te acăți de care cum te întâlnești fără să-ți facă ceva, ori să-ți zică ceva.

—Da unde se pomenește, făcu dracu, da unde le zic eu ceva, eu trec pe drum, mă duc în treaba mea și ei cum mă văd, mă iau la bagiocură de n'am încotro apuca și de, mi-i mai mare rușinea.

—Bine drace, dacă îi așa, să mergi cu mine prin lume să văd și eu cum te bagiocuresc oamenii și cum te blastămă ei așa degeaba.

—Hai, zise dracu și plecară amândoi.

Cum mergea Dumnezeu pe un drum și dracu mai în urma lui, numai iată că întâlnesc în cale niște băeți care păziau niște vaci și băteau mingea la marginea drumului. Dracul ca să nu se astâmpere, face iute o raită printre băeți și dă cu piciorul mingei de se duce hăt departe. Dumnezeu s'a făcut că nu vede. Băeții au început a-l tihoi pe drac, a-l șuera, svârleau cu bulgări în el, vre-o câțiva s'au luat după dânsul și-l scuipau, aruncau cu glod într'ânsul, și-au bătut joc de dânsul; cum îi mai rău.

—Ei Doamne, zise dracu, ce le-am făcut eu la băeții iștia de mă bat cu bulgări și mă tihoesc și mă ocărăsc în tot felul, că eu nu le-am făcut nimica.

—Ei taci și tu și hai înainte nu te potrivi lor, zise Dumnezeu.

Mai merseră ce mai merseră și se întâlnesc cu o babă care venea de la biserică. Dracul când ajunse în dreptu babei se strâmbă la dânsa și scoase o limbă de un cot, încât se sperie biata babă și începu a-l blestema:

—Ptiuuuu! Chei drace, arză-te focu spurcatule. Chei ucigă-te crucea lui Dumnezeu și te-ar bate Maica Precista. Da du-te pe pustii, duce-te-ai și nu te-ai mai întoarce.

—Ei Doamne, vezi cum mă blastămă și mă bagiucurește baba asta. Apoi ce i-am făcut eu?

—Nu-i nimica, răspunde Dumnezeu, făcându-se că nu vede; hai înainte și nu te potrivi ei.

Mai merseră o bucată de loc și întâlnesc un moșneag care se ducea la biserică. Când ajung în dreptu lui, nu știu cum se potrivi drept pe malul unui pârău mocirlos, dracu s'apucă și-i pune piedică și cade bietul moșneag în pârău, mânjându-și cămașa albă, pe față tot numai glod; și-a rupt lumânările; când se sculă moșneagu din tău[1] era mai

[1] Baltă mocirloasă

urît decât dracu. Incepu moşneagu a bagiocuri şi a blăstăma :

— Legea mă-ti, drace, d'apoi ce-ai chitit tu să-ţi baţi gioc de mine, ha ? Bătu-te-ar mama lui Dumnezeu şi te-ar ucide toaca. Hoooo! arătare, împeliţatule, uriciunea oamenilor, chei satană, ptiu! stahie.

Şi îşi făcea moşneagul nişte cruci şi ocăra câte'n lună şi'n soare.

— Ei Doamne, da moşneagului ista ce i-am făcut eu ?

Dumnezeu de data asta nu-l mai putu răbda, se întoarse repede şi când ii trăzni două palme, se duse dracul de-a berbeleacul şi unde începu a se văita şi a ţipa cât îl lua gura, cum urlă cânii legaţi în lanţ; răgea ca vacile când le mor viţeii, necheza ca epele când le mănâncă lupul mânzii, mă rog, se văita în tot felul cum era mai uricios şi mai fioros.

— Du-te, zise Dnmnezeu, în fundul iadului şi din întunericul cel nesfârşit să nu mai eşi în vecii vecilor. Vii şi te jălui la mine că nu-ţi dau pace oamenii ? D'apoi eu nu te-am văzut ce-ai făcut şi băeţilor şi babei şi moşneagului ? Dacă le-ai da tu pace crezi că s'ar acăţa de tine oamenii ? D'apoi ei îs bucuroşi să nu te vadă, da să se mai lege de capul tău.

Să te duci, să piei din lume; în fundul tartarului să-ţi rămâe numele cu oamenii ochi să nu mai dai.

Şi de atunci, de când l-a blestemat Dumnezeu pe drac, şade în tocul cel nestâns al iadului şi în întunericul cel fără sfârşit, căci aşa se cuvine că prea multe pozne făcea pe lume.

Auzită de la mama. Ardeoani-Bacău. **D. I. Procopie**

168.—Tot un bou şi-o beleà.

Cică pe atunci, pesemne era lumea mai bună, umbla D-zeu şi Sf Petrea pe pământ. Cum mergeau ei iacă văd o fată mare secerând la un lan ce îl dădea gata; mai avea aşa o postaţă.

D-zeu şi cu Sf. Petrea erau ca doi moşnegi. Şi D-zeu trimite pe Sf. Petrea să ceară nişte apă de la fata ceia : Sf. Petrea cere, da fata nu-i vra să-i dea zicând că n'are vreme; se grăbeşte să mântue.

— Da dacă a vra D-zeu îi mântui, adougă Sf. Petre — A vra, n'a vra, de mântuit tot o să mântui, zise ea înţepată. Dar D-zeu, blagoslovind cu mâna lui, făcu pe fata să nu mai aibă nici un spor la lucru, căci îi mare puterea dumnezeiască. Mergând mai departe văd o altă fată secerând la un lan, ce abia îl începuse.

Cere şi de la ea puţină apă... iar fata se repede, fuga, varsă apă caldă din ulcior, şi într'o clipală, îl aduce plin cu apă rece zicând drumeţilor se bea sănătoşi; şi s'apucă iar de treabă.

—Mai ai de furcă, fetică îi zise Dumnezeu privind la lanul de pâne...

—Ei, da mare-i Dumnezeu, dac'a vrea el îndată mântui zise fata. Dar

Dmunezeu, blagoslovind iar cu mâna dreaptă, îi dădu fetei, atâta spor în cât până în seară ea mântui lanul de secere. Merge acu D-zeu şi cu Sf. Petrea şi ajung la o răspântie.

Acolo la umbra unui gorun, şedea un *«mahal»* de flăcău şi mâna porcii la jâr.

Il trezeşte Sf. Petrea şi-l întreabă.

Incotro, măi flăcău, apucă drumul spre cutare loc...

Iar lenea de flăcău, neridicându-şi nici capul măcar, abea ridică un picior, mormâind prin somn :

Ia 'ncolo !... Şi arăta cu piciorul... Dumnezeu şi cu Sf. Petrea merseră în drumul lor.

Pe drum zise Sf. Petrea lui Dumnezeu.

—Doamne, flăcăul ista de abia ne-a ridicat un picior să ne arăte drumul; bine s'ar mai potrivi cu fata cea leneşă care n'a vrut să ne aducă apă...

—Nu Petre, zise Dumnezeu. Flăcău ista are să ia pe fata cea harnică.

—Poi asta nu-i drept, Doamne !

—Nu Petre. Aşa va fi ! Că de cându-i lumea, tot un bou şi-o belea.

Petru Gh. Savin

Povestită de mama. Joráşti-Covurlui.

169.—Ariciul şi Albina.

Cică la început când a făcut Dumnezeu cerul şi pământul, s'a brodit de a făcut pământul mai mare de cât cerul, şi nu încăpea pământul sub cortul cerului. Şi marginile pământului stând afară din cortul cerului nu mai vedea nici soare, nici lună, nici picătură de ploie sau fulg de zăpada.

Ce să facă Dumnezeu ca să dreagă lucrurile ? Să ceară sfat la ariciu ! Cheamă pe albină şi o trimite la ariciu. Albina se duce şi-i spune : «Uite, nene ariciu,—cum o fi zis ea acolo — m'a trimis Dumnezeu să te întreb, cum ar putea el să bage tot pământul sub cer ?»

«Şi tocmai la mine te-a trimis, la un ghemuit ca mine ? Da ce ştiu eu ?» zice ariciul cu supărare. «Du-te de-i spune că nu mă pricep eu la asta !».

Albina pleacă, dar în loc să iasă pe uşă se aşează pe clanţa uşei, iar ariciul crezând c'a rămas singur începe a dondăni: «hâm ! El (Dumnezeu) —după ce şi-a bătut joc de mine şi m'a făcut aşa de ghemuit şi de urît—acum ar pofti să-l învăţ cum să micşoreze pământul. De ce nu mi-a dat putere multă să strâng pământul în labe până s'o încreţi să se facă numai munţi şi văi şi să vezi atunci cum încape»...

Sbârr ! atunci şi hoţoaica de albinaă de pe clanţa uşei şi fuga cu vestea la Dumnezeu.

Da ariciul de colo : «Aci-mi ...

Şi albina spuse lui Dumnezeu tot ce a făcut şi ce a auzit de la aric u şi ce i-a zis ariciul.

Da Dumnezeu mângăind-o zice: lasă, albiniţo, că toată lumea o să mănânce c... tău; bine că ai aflat ce trebuia...

Şi de atunci sunt munţii şi văile şi de atunci face albina miere.

Pr. Ioan D. Mihaiu

Auzită de la tatăl meu Dumitru Mihaiu, com. Măgurele jud. Prahova.

170. - De ce nu se toarce cânepă Marţi seara?

—Vreţi să ştiţi, copiii mei?

--Vrem.

—Dacă este aşa, apoi ascultaţi la mine şi să vă păziţi de asta cât veţi fi, căci e rău. De ce? Ascultaţi şi ţineţi minte spre învăţătură din asta:

Odată, nu tocmai demult, într'un sat depe aici, o muiere într'o zi de Marţi seara, era singură acasă în bordeiu şi torcea, torcea de zor la fuioare de cânepă.

A tors ea aşa, până pela miezul nopţii, când se pomeneşte că intră în casă peste ea, o muiere care'i zice:

—Torci, ai?!

—Păi ce să fac? Torc ca să pui pânză.

—Dacă este aşa, dă-mi şi mie o furcă cu caier şi fus, ca să ajut şi eu la tors.

Toarseră ele amândouă, heee... mult şi femeia aia isprăvia caier după caier; aşa că după un ceas-două, isprăviră toate caierile de tors. S'au pus pe urmă de au depănat tortul pe rişchitor şi l-au făcut jurebii.

--Ei... ştii ce?

—E!?

—Fiindcă isprăvirăm de tors şi de depănat, hai să-l şi coacem tortul (adică să-l fiarbă în căldare pentru a se înmoia), ca să isprăvim treaba odată.

Dar ea avea alt gând, şireata!

—Păi că n'am căldare.

--N'are nimeni în tot satu'ăsta!

—Ba are numai o muiere.

—Du-te d'o iea şi vino iute.

Ea pleacă şi să duce la moaşă-sa de-i spune toată tărăşenia.

Da'moaşe-sa, muiere bătrână de! îi zice numa'decât:

—Fááă.. păi ţie nu-ţi dă'n gând cine e aia?

E sfânta Miercuri, care te bagă'n căldare cu tort cu tot, să te coacă

bine şi pă tine. Tot aşa am mai păţit şi eu odată şi de abia, de-abia am scăpat cu viaţă..

Tu dute acasă şi suie-te pe bordei şi strigă cât ăi putea:

«A...oleo, între deal şi'ntre Ardeal,
Cum arde casele sfinte Miercuri» !, căci pe acolo, prin părţile alea, trăia sf. Miercuri.

Ea, când o auzi aşa, o să se ducă numai decât acasă ; tu să intri în bordei, să'ncui bine uşa, să ungi toate vasele cu usturoi şi să le întorci cu gura'n jos; şi, dacă o mai veni, tu să nu răspunzi nimic. M'ai înţeles ?

Auzind aşa, muierea s'a dus acasă şi a făcut întocmai cum o povăţuise moaşă-sa.

S'a suit pe bordei şi a strigat cât a putut:

«A...oleo ! între deal şi'ntre Ardeal,
Cum arde casele sfântei Miercuri».

Cum a auzit sfânta Miercuri din bordei, iute a eşit afară şi s'a chitit pe fugă acasă. Când acolo, nu era nimic.

Repede se'ntoarce iar îndărăt la bordei, cu gând rău asupra acelei femei şi bate tare în uşă.

—Deşchide uşa, făă...!

Din năuntru nu se auzia nici o ţipenie, paic'ar fi fost pustiu. Mai încearcă odată, degeaba.

Iiii... mi-o făcuşi tu mie,
Da 'ţi-o făceam eu ţie !

Şi aşa a scăpat biata muiere de moarte, căci altfel, o păţea bună de tot.

Iar de aci încolo, fiindcă i se dusese vestea ca de popă tuns, nici ea şi nici altele n'au mai îndrăsnit măcar ca Marţi seara să toarcă cânepă şi să necinstească ast-fel pe sf. Miercuri.

Povestită de mama, Ioana Nae M. Popescu din Voiceşti-Vâlcea.

Ion N. Popescu

VRĂJI ŞI FARMECE

36. Bobii.

Când se dă cu bobii de venirea cuiva, pe care îl aştepţi, zici:

Voi, patruzeci şi unu de bobi,
Voi, patruzeci şi unu de fraţi,
Cum ştiţi să 'ncolţiţi
Şi să răsăriţi
Şi lumea să *hărăniţi*
Să ştiţi de ştirea lui (N).
Dac'o veni ş'o veni,
Să daţi în frunte pe cinci,
La inimă trei,
Colac în prag,

Bucurie în toate părţile,
Să ştiu bine că vine.
Iar de n'o veni şi n'o veni,
Să-mi daţi în frunte pe nouă,
In inimă două,
Să vă închideţi,
Să vă îmblăniţi,
Să ştiu bine, că nu vine.

Titeşti-Argeş) **C. N. Mateescu.**

37. De dragoste.

Am plecat *(...Cutare)* pe cale,
pe cărare,
Pe drumul cel mare,
Pe potecă necălcată
Cu roaua nescuturată,
Prin pomi înfloriţi
Şi alţi *îmbumbiţi*,
Roua se scutura,
Cu buciumul buciumam,
Şi-'n 'ceastă apă le puneam
Şi pe *(...Cutare)* le-aruncam.
Mă dusei pela fântână:
—Bună dimineaţa fântână!
—Mulţumim Dumitale *(...Cutare)*!
Dar ce cauţi tu la mine?
—Cum să nu viu eu pe la tine...
Că m'a urît tata şi muma
Şi m'a urît vecina şi sora
Şi m'a urît lumea toată!»
Maica Domnului auzia
Şi din gură aşa grăia:
«—Taci *(. .Cutare)*, nu te întrista
Că de mâna dreaptă te-oi lua,
La râul Iordanului te-oi duce;
Acolo am patru-zeci-şi-patru
de mucenici
Cu patru-zeci-şi-patru lopeţele,
Cu patru-zeci-şi-patru măturele;
Cu mături te-or mătura,
Cu lopeţi te-or râni
Şi te vor spăla pe cap
De peri de ţap,
Pe ochi de coji de rac,
Te va spăla pe buze
De bale de mâţă,
Te va spăla pe trup
De bale de lup,
Din genunchi în jos,
De pucios,
Te va spăla pe tălpi
De piei de şerpi,
In covor frumos te-or îmbrăca,
In jeţ de aur te-or pune,
In câmpul cu dorul te-or duce.
Acolo, cu un măr de aur de
pământ va da;
Masă mare de aur se va face,
De mâna dreaptă te-oi lua,
Cu buciumul voiu buciuma,
Toate dragostele voiu aduna:
Dela oaie cu miel,
Dela vacă cu viţel,
Dela iapă cu mânz,
Dela femeie cu copil mic,
In această apă le-oi arunca
Şi pe *(...Cutare)* le-oi pune».
Cum trag albinele la ulei,
Aşa să tragă dragostile la
(...Cutare).
Cum trag raţele la apă,
Aşa să tragă dragostile la
(...Cutare).
Iar *(...Cutare)* să fie privit,
De toată lumea văzut,
De rude, vecini şi prietene.
Roate legate
Sub garduri aruncate,
De porci râmate.
Iar *(...Cutare)* floare de *troacă*
înflorită,
Pe gard suită,
De toată lumea privită.
[illegible]

Ci scuipe fragă
Să fie la toată lumea dragă;
Nu scuipe scuipat,
Ci scuipe mură
Toată lumea să-i cate 'n
gură !...

(Din Boureni-Doljiu).

Nic. I. Dumitraşcu.

38. De dragoste.

Murgule, murguleţule,
Eu oiu dormi, m'oiu hodini,
Da'tu să nu dormi şi să nu-te
hodineşti.
Ci să-mi aduci dragoste
De la 99 de Impăraţi şi Impărătese
De la 99 de miri şi mirese
Şi să pui dragostea lor în
steclă la mine.
Du-te la 99 de Turci şi Turcoaice
Şi la 99 de Ţigani şi Ţigănce,
Şi la 99 de Moldoveni şi Moldo-
vence
Şi la 99 de Munteni şi Muntence,
Şi la toate liftele,
Şi adă-mi dragostea lor în
steclă la mine !..

(De la mătuşa M. Furtună, Mănăsti-reni-Botoşani).

39. (Suflă de 3 ori)

Câte cioare şi cioroi,
Eu îs Doamnă între voi !
Cu capu' de cuc,
Cu frunza de nuc,
Cu limba de toacă,
La toată lumea dragă !...

(Când se duc fetele la joc, zic ace vorbe).

D. Furtună.

DATINE ŞI CREDINŢE.

819. — *Obiceiuri la botez şi cumătrie.* In sara când se botează noul născut, baba — moaşa — e trimisă de părinţii copilului ca să poftească – să vestească de botez — pe *cumătrii cei mari.* Această poftire se face c'o sticlă de vin sau rachiu şi c'o felie de pâne, ca finul să aibă noroc la toate bunătăţile !

De obiceiu, dacă copilul e întâiul născut, atunci trebue să fie botezat de nunii, cari au cununat pe părinţi. La botezat iea parte numai cumătra mare şi foarte rar vine şi cumătrul, pentru-că cumătrele au mai mult noroc ! Până la Biserică, copilul trebue să-l ducă moaşa ; iar *naşa* (nuna) duce făclia (o lumânare, cât se poate de groasă, în jurul căreia se leagă c'o cordică albă sau roşie o materie — lână, ciut, sau chiar şi pânză albă la nevoe, — ş'o crănguţă de bosuioc). Nuna mai duce ş'o sticlă de vin sau rachiu, pentru a cinsti pe acei cari-i va înţâlni pe drum şi le va zice: *«să vă fie de bine, cumătră mare»* ! Făclia închipue pe mire sau pe mireasă, după cum finul e fată sau băeat. Naşa nu trebue să pună mâna pe copii, decât atunci când preotul i-l dă, la botez

și ea îl primește în *crijmă.* (O bucată de pânză de casă, adusă de nună și din care mama copilului îi va face o cămeșă).

După botez, dela Biserică înapoi, nașa își aduce finul în brațe ținând și lumânarea aprinsă în mână, care, dacă se stânge, e semn că finul (sau fina) va muri. Ajunși acasă, cumătra mare și cu moașa, nu intră în altă odae, decât acolo unde s'a născut copilul, unde dându-l mamei, stânge lumânarea și face o cruce pe podul casei zicând : «*să vă trăiască, cumătra*». Mama primind copilașul și făclia, sărută mâna cumătră-sei. In această noapte copilul stă *îmbrobodit* (înfășat la cap) cu crijma până a două zi, când vine nașa. Din cordica, cu care se leagă făclia, mama face *fiong* (fontă) pe care o va purta fina (dacă-i fată) pe cap, când va fi *fată mare.* Bosuiocul se strânge după icoană iar din materie, mama își face o fustă frumoasă ! Lumânarea trebue se se ardă, fără însă a se răsipi ceva din ea.

— A doua zi, după botez, vine cumătra cea mare și cu cumătrul dimpreună cu alte femei, rude sau prietine, pentru a *scălda* pe fin sau fină și a face cumătriea. Cât timp cumătra scaldă finul, lumânarea stă aprinsă, și la urmă o stânge și se repetă aceleași obiceiuri ca și'n sara dela botez. In scăldătoare, nuna pune totdeauna un bacșiș pentru moașă. Dacă se face masă, atunci să dă *dare* ca și la nuntă : întâi pune nașa câți-va gologani într'o farfurie și-o bucățică de pâne și luând sticla, se cinstește sângură. Cei-lalți o urmează cu cât pot și voesc. Când nu se face masă, deci *dare,* atunci nașa pune un leu pe fruntea finului și cei-lalți, cari vor, dau și ei.

Acești bani sunt pentru mama copilului.

Când ărinții copilului și cei cari botează sunt oameni cu bună stare, *cu dare de mână,* atunci fiind de toate, fac joc cu lăutari, petrecanie mare, aproape ca la nuntă.

La câte-va luni după botez trebue *să te duci cu colacii* la naș. Pentru aceasta, păinții copilului pregătesc 2 colaci, 2 bucăți de sopon de «cel care miroasă frumos», o găină vie, dace copilul trăește, iar dacă e mort, atunci friptă și o sticlă cu vin și într'o seară, după ce au vestit pe alde cumătra-sa, merg cu toate aceste, dimpreună și cu copilul. Aici, după multă vorbă și chef, mâncare și băutură, cumătra, dacă e fată, sau cumătrul dacă e băeat, *ieau din păr* finului, tae cu foarfecele păr din capul copilului în chipul crucei, pe care-l lipește c'o bucățică de ceară curată și-l dă mamei pentru a-l păstra acasă în coarda podului, și când finul va ajunge flacău sau fina, fată mare, să i-l arăte, spre a vedea și el, cum îi era părul când era *de țâță.* Cumătrii cei mari dau înapoi finului din cele aduse, un colac, un sopon, o sticlă de vin și pe deasupra încă o materie pentru cumătra-mama din care să-și facă o

fustă. Alţi cumetri mai chiaburi, mai dau şi câte un bacşiş.

Ţuţcani-Covurlui. **I. O. Zugravu.**

820. — *Cântecul prepeliţii (găinuşii).* «Mă lau, mă lau! pâtpâduchi, pâtpâduchi». Aşa cânta găinuşa. Se chiamă pâtpâduche; alţii o numesc potârniche. Puii săi au minunat toată lumea. Fug cu coaja de ou în cap. De-abia au ieşit din ou, şi ei fug.

Au împânzit lumea ca puii de potârniche, zic unii când copiii unei mame vitrege fug de ea.

821.—*Cântecul cocoşului.* «Cucurigu-u-u-u-u!» Se aude cântând după ce bate din aripi.

Cocoşul cântă totdeauna la 12, la miezul nopţii. Ceasornicul satului.

Dacă cântă cocoşii de cu seară, a doua zi se strică vremea. E negură.

Dacă cântă pe dinaintea casei, sau pe pragul uşei, semn că vin mosafiri.

Dacă cântă şi găina ca cocoşul, înseamnă că cineva se îmbolnăveşte.

822.—Când ţise pare că trag clopotele a moarte, înseamnă că un neam sau rudă de aproape se va îmbolnăvi.

823.—Când focul pâlpâe în sobă, ca şi cum ar sufla cu foile, făcând un sgomot mare, e semn că cine-va te ocărăşte pe din dos.

Ca să nu te mai ocărască, strici acel tăciune cu cleştele, bătându-l cu ciudă, să se moae duşmanul.

Ţuţcani-Covurlui **T. I. Cruceanu.**

824.—In săptămâna mare şi la serbători mari nu se descântă.

825.—Jidanii, când văd biserica noastră zic: «urâta urâtelor şi spurcata spurcatelor.» Când văd o îngropăminte creştină zic: «Azi văd un câne, mâne doi».

826.—La botez se dă moaşei după scăldăciune: bani, fuior, caíe, grâu sare, zahar, etc. pentru ca nou născutul să aibă belşug de toate în vîaţă. După ce se naşte copilul trebue să-i dea ţâţă o femeie; aceia se pune pe un sac cu făină, iar copilul ise pune în mâna, ori pe piept bani şi toate bunătăţile, ca să nu ducă de nimic lipsă în viaţă.

827.—La Bobotează preotului i se dă numai decât fuior, aţă, pânză etc. căci numai cu acelea poţi eşi din iad.

828.—Când faci casă nouă, temelia cere suflet; hotărît: moare cineva.

829.— Ouă la clocit să nu pui de cele ouate sărbătoarea, căci ies *minuni:* şchiopi, strâmbi, cu două capete, ş. a.

830.—Ziua Injumătăţirei Praznicului după Paşti—numit în popor în mod impropriu Rusalii—se ţine cu mare sfinţenie în popor. In această zi trebue numai decât să bei rachiu, ori vin cu pelin.

831.—Apă trebue să cumperi în ziua de moşi şi să dai de pomană

pentru morți. Când te duci la fântână, leși pe ghizdele un ban de argint, ori și mai mic.

Jud. Botoșani **V. Moisiu.**

832.—Când vine preotul la ajun cu icoana, se pune pe locul unde are să se așeze el, grăunțe, iar pe urmă aceste boabe se aruncă galițelor, ca să șadă (clocească) closcele.

833.—In ziua de Iordan păzesc fetele, ca să calce în *urma* preotului după ce a sfințit apă, pentruca să se mărite în câșlegile acele de iarna.

834.—Femeea îngreunată (în poziție, grea) să nu șadă în prag, căci naște greu; nici să dea apă de băut cuiva cu mâna ei, ci să pue paharul cu apă pe masă.

835.—Nu e bine a mânca în ajunul Crăciunului în picioare (stând), căci fată vitele stând în picioare.

836.—Să nu te uiți de afară pe fereastră pe la alte case, căci faci ulcior (urcior) la ochi.

De la mama, Ecaterina Onciul, Frătăuții-vechi, Bucovina

Jud. Botoșani. **Ilarie Onciul**

CÂNTECE

853.—*Foaie verde de cicoare*
Mai stai, soro, fată mare,
Că ești una la părinți,
Ca luna între doi sfinți ;
Și părinți-ți strâng avere,
Să le fii de mângâiere.
Foaie verde matostat,
Și-a venit om bun din sat,
Frumușel și 'ndelecat
Și părinții nu m'au dat.
Foaie verde mărăcine,
Și-a venit om rău din lume
Nevăzut, necunoscut,
La părinți că le-a plăcut.
Până sar'-am logodit,
La lună m'a cununat.
Da'nici luna n'a 'mplinit,
Inapoi iar c'am venit.
Părinții m'au întrebat :
—Bine-i, fată, cu bărbat ?
Tot am zis că-i bine, bine,
Pân ce-a curs venin de mine.
Când eram la mama fată,
Mâncam turtă coapta 'n vatră
Și eram ca floarea 'n glastră ;
Dar de când m'am măritat,
Mănânc pâine și beau vin,
La inimă pui venin ;
Că venin negru 'nchegat
E bine dela bărbat.

854.—*Foaie verde izmă creață,*
Și-am o mândră cam isteață,
Totdeauna 'mi dă povață,
Să nu-i fac cu ochiu 'n față.
Nici în față, nici furiș.
Că nu e la tufăriș.

855.—*Foaie verde trei lalele,*
Măi, băiete băiețele,
Dacă-ți trebuie muiere,

Nu mă lua dela surcele,
Vin la mama de mă cere,
Nu vrea maica să mă dea,
Pune mâna și mă iea
Și-mi iea casă cu chirie
Alături de piscupie,
Să-ți dau gura numai ție.

856.—*Munte, munte, piatră seacă,*
Lasă voinicii să-mi treacă;
Să-mi treacă la ciobănie,
Să scape de miliție.
De cât slujbă la ciocoi,
Mai bine cioban la oi
Cu capu' pe mușuroi.
(Com. Vârleni-Vâlcea).

C. N. Mateescu.

857.—*Bradule de pe la munte*
Ce te bați cu gânduri multe
Și te legeni la pământ?
—Da cum nu m'oi legăna
Dacă mi-a venit vremea
Nouă cărți din nouă părți
Să mă tae în 'bucăți
Să mă ducă 'n târgurele
Să mă facă temnițele
Să pieie voinici în ele.
Dar mai bine mi-ar părea
Să mă tae tot tăblițe
Să mă facă iconițe
Să mă dea la copilițe
Să mă poarte 'n sân la țâțe.

858.—*Foaie verde ș'un pelin*
Hai puicuță să fugim
Să fugim să pribegim
C'aicea noi nu trăim,
Să fugim în Humulești [1]
Ș'om face nunta 'n Dolhești [2]
Și ni-om cununa 'n Stroești [3]
Nici acolo nu trăești.
Frunzișoară de lemn bun
Om trece dealu 'n Cordun [4]
C'acolo-i un popa bun
Și cunună de pe drum;
Este-un popă 'ntre molizi
Cunună pe cei fugiți
Și 'nturloacă [5] *cei urîți*
Este-un popa 'ntre doi brazi
Și cunună și doi frați.
Zorleni

M. Lupescu.

859.—*Foiliță ca lipanul*
La dealul lui Răboveanu
La casa lui Mărineanu
In luncă la Vârvoreanu.
Frunză verde mărgărit
Mărgăritar înflorit,
Cine mi te-a ciumpăvit?
—Călărași la rând trecând,
Din fluierași tot cântând,
Din săbii tot sdrăncănind,
Neveste de la prășit,
Dănacii de la cosât,
Fete mari de la nălbit,
Că sânt bune de iubit.

860.—*Frunzuliță trei lalele*
Bate vântul de la vale
Mi-aduce 'n casă răcoare.
Cu miros de iarbă mare
Face fusta rotocoale,
Bagă șorțul 'ntre picioare
Și mă chiamă să-l scot eu

[1] Sat lângă Neamț unde s'a născut Ion Creangă.
[2] Sat în județul Suceava.
[3] Asemenea.
[4] Cordunul sau Bucovina.
[5] Inturloacă sau unește.

Că sânt bun la Dumnezeu ;
Să-l scoată cin'la băgat
C-a să n'am nici un păcat.
De la Petru St. Durlă din Catane.

861.—*Foaie verde măr sălciu*
Drag mi-a fost soldat să fiu,
Ca să port calu' de frâu,
Și de frâu și de căpăstru
Să meargă bine 'mbuiestru.
Și să-i pui zăbalele
Să-l privească fetele ;
Fete mari tot de primari
Nepoate de ghinerali.
De la C. Poenariu din Pârcoveanu Romanați.

862.—*Frunză verde trei costei*
De trei ori dânac fusăi,
Socoteala nu-mi detei.
Frunză verde de-o negară
Am să dau în primăvară,
Cu capu' la puica 'n poală,
Să-mi vezi, neică, socoteală!
Și iar frunză de-o negară
Bine-oi trăi 'n primăvară
Cu mândruțele pe-afară.
Foaie verde lemn de sus
Că acum de când a nins
Toate mândrele s'a 'nchis

Șt. St. Tuțescu.

863.—*Foiliță lemn uscat,*
Este-un bordeiu tuchilat,
De copaci încunjurat,
Un' ședea Bujor culcat,
Puica șede și-l păzește,
De lacrimi abia-l zărește,
Și din guriță zicea:
—Samsoane *Bujorule,*
Scoală, scoală, nu dormi,
Că iar potira vini"
—*Las' să vie pupo 'n cruce,*
Cum a veni s'a și duce,
Că mai am vre-o șes'-acasă,
Cu ertaganele *scoase,*
Șepte, opt îs după mine,
Cu carabinele pline.
Cu carabina când da,
Câte șepte, opt chica ;
Carabina, când pocnea
Câte șepte opt cadea.
Cules dela Costache Gavril a Popei, de peste 90 ani, din Pleșești-Suceava

I. Costăchescu.

864.—*Foae verde ș'o lalea,*
De la deal la casa mea
Face Iliana șușmea.
Șușmeaua cu 3 isvoare,
Să-mi potol setea și para.
Focul de la inimioară,
Nu mi-l poate stânge o țară,
Numai puiul într'o sară.
Numai puiul cu vedere,
Ce dă trupului putere
Și ochilor mângăere.

865.—*Ș'am zis verde toporaș,*
Prea iubite amoraș,
Prea iubite, foarte, foarte,
M'ai adus la dor de moarte.
De umblu pe câmp nebun,
De-mi pare cărarea drum.
Eu viu sara de la câmp,
Maica'mi pune să mănânc,
O felie două de pâne.
Eu mănânc și'mi mai rămâne.
Maica mă cunoaște bine,
Că eu am amor în lume.
Idrici-Fălciu. **Ch. C. Arteni.**

866.—*Ce te uiți bade la mine ?*
Ori gândești că nu-mi stă bine
Uite-te la mândra ta
Că gândești, că-i Marțola.

867.—*Hupa, hupa, pe podele*

Că cizmele nu-s a mele ;
Ci-s din sat de căpătat
Mulțămesc cui mi-le-a dat.

868.—*Cântă cucu 'n poieniță...*
Mândra mea la fântâniță,
Tot bea apa și sughiță.
Popești-Farcașa, Suceava.

Toma E. Alexandrescu.

869.—*Frunză verde bob năut,*
Vineri maica m'a făcut,
Sâmbătă m'a botezat
Duminică m'a 'nsurat
Luni, ordinul mi-a picat
In miliție m'a luat.
De cât în miliție dus
Mai bine pe-o cruce pus !
Să iea tâmâie de-un ban
Să mă tâmâie un an !
Foaie verde matostat,
Să vă spui cum s'a 'ntâmplat:
In luna lui Maiu în două
Ne vine muniție nouă.
In luna lui Maiu în trei
Ne pornește la Știrbei.
In luna lui Maiu în patru
Ne 'ntâlnirăm cu 'mpăratu.
În luna lui Maiu în cinci
Ne descalță de opinci
Și ne'ncalță 'n cisme mici
În luna lui Maiu în șasă
Ne-aruncă haine pe masă.
In luna lui Maiu în șapte
Ne puse runița 'n spate.
Frunză verde foi vizdeu
Aoleu, bieții flăcăi
Cum i-adună de prin văi
Și mi-i tunde ca pe oi
Și-i pornești la răsboiu,
La răsboiu Turcului
De-i e drag haiducului !

870.—*Luncă, luncă, mult mi-ești lungă,*
Și n'am cal bun să te-ajungă !
Luncă, luncă, lunculiță,
Lovi-te-ar d'o brumuliță,
Frunză din tine să piec
Să rămâe numai două
C'alea ne trebue nouă !
Numai două să rămâie
Dușmauilor de tămâie !

Comunic. de Tache Iliescu, Ciunei-Ghizdăvești-Romanați.

C. Danilescu.

871.—*Fire-ar ceasu-alimănit* [1]
Și ziua 'n care'am născut
Că prea am fost necăjit :
Cu șapte mândre de gât.

872.—*Busuioc verde* chitat,
Spune-mi cin'te-a sămânat ?
—Marița când a plecat
Și-a lăsat pe măiculița
Cară apă cu vedrița
Și mă udă cu gurița
Ca să-mi mai crească foița.

873. *Foaie verde bob năut*
Când plecai de la Râmnic,
Cu calul nepotcovit
Mai bine să fi muri
Sau calul să-mi fi plesnit.

874.—*Busuioce nu te-ai coace*
Nici pe loc nici pe priloage [2]
Că din sămâncioara ta
S'a 'nceput dragostea mea :
Dragoste nesocotită
Și de flăcăi neiubită !

[1] =afurisit, al focului, ș. a.
[2] Loc lăsat să înțelineze, nearat.

875.—*Dragostea din ce se ncepe?*
—Iarna din inel și bete
Vara din busuioc verde.

Oltenia. **Gh. Ciaușanu.**

876. *Pânză, pânză*
Fă-te mânză
Și treci dealul la mama
Că te știe-a te lucra.

877.—*Când pusei furca pe bute*
Mă și pusei la băute
Dar scăpăi fusul pe vrană
Ia mai dă jupâne-o cană.

878.—*Păharel nu tremura*
Că te-oi be, nu te-oi mânca.

879.—*Degeaba mai clempăncești*
Dacă nu te potrivești.

880.—*Măriucă draga mea*
Hai la joc și nu ședea
Să te'nvîrt odată bine
Să-mi ție pe-un an de zile.

Comunicate de Gh. Negureanu și adunate din satul Coșula-Botoșani.

Petru Gh. Savin.

881.—*Frunză verde magheran*
Toată lumea are neam,
Eu străină n'am pe nime
Plânge inimuța'n mine
Ca un copil de trei zile.
Copilul plânge și'ncetă
Inima mea nici odată...
C'am un frate și-i departe,
Peste ape lungi și late;
Că'n străini ne-am străinat,
De neamuri m'am depărtat;
Și de frați și de surori,
De grădina cea cu flori...
De străină ce-s străină
Apa mare nu mă mînă,
Și, de-străină ce-s seleacă
Apa mare nu mă'neacă
Pe de-asupra mă plutește
Ca pe puiul cel de pește.

De la Ana Greciug, Mitocul Dragomirnei, Bucovina.

Alex. Morariu.

882.—*De la București la vale*
Numai vaete și jale
C'o murit o fată mare.
Fată mare logodită
Cu zestrea toată gătită.
La dealul cu florile
Pe toate cărările
Mi-o plînge surorile.
Și mi-o plânge cea mai mare
Cu păr galben pe spinare.
Și mi-o plânge cea mai mică
Cu rochița'n horboțică.
Mi-o plâge cea mijlocie
Cu rochița vișinie.
Măsa plânge nu prea plânge
Surorile varsă sânge.
Frunza'n vie se usucă
Ș'a teiului se despică.

De la Anica Ciurești-Tutova

Gh. V. Șușnea.

883.-*Frunză verde iarbă neagră*
Am avut o puică dragă
Și-o purtam cu fustă albă
Șt-o țineam cu noaptea'ntreagă
Cu hurmuzu[1] răvărsat
De umbla puiul turbat.
Și-am zis verde trei gutui
Geaba puică mă mângîi
Că de mine tot rămîi
În gutui și mere verzi

[1] Mărgele albe, multe șiruri puse la gât

Că de-acum nu mă mai vezi.
Stănueşti-Tutova **C. Patriche.**

885.—*Frunzuliţă de doi nuci,*
De doi nuci, de doi lăptuci.
—Ţaţă cu poalele lungi
Tu mă minţi de viu pe-aici
Desculţ şi făr' de papuci.
Numai cu ţigara'n dinţi
Şi cu ochii străluciţi.
Bate-o doamne, fur'o drace
Care nu-mi dă mie pace
Să iubesc pe care-mi place.
Cum n'a lăsat Dumnezeu
Ce-oi iubi să fie-al meu
Să moară când oi vrea eu
Să-l ingrop cu gustul meu?

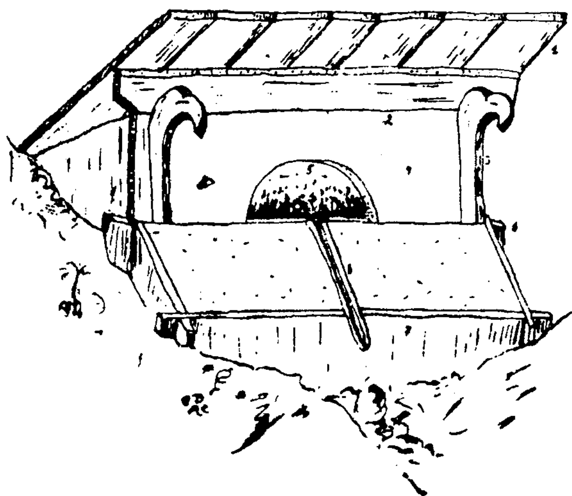
886.—*Ionică, Ionea,*
Dă-mi şi mie o floricea
De-aici din grădina ta.
—N'are, ţaţa, flori de dat,
Astă vară n'a plouat,
Am plătit de le-am udat
Cu bani de pe sărutat;
Am plătit de le-am plivit
Tot cu bani de pe iubit.

887.—*Până nu te-amorezam,*
Unde mă culcam dormeam.
Dar de când te-amorezez,
Cât îi noaptea mă'nvârtesc,
N'am cap să mă odihnesc
Tot la tine mă gândesc.
Tot gândind puică la tine,
N'a rămas inimă'n mine;
Căci puţină ce-a rămas
Şi-aceea de dor s'a ars.
Din Moviliţa-Putna **N. St. Graur**

O SAMĂ DE CUVINTE

1478—1507

Fântâna (cejmeaua).—Afară de fântânele numite puţuri (*bunare* în Mehedinţi, *ciutură* în unele părţi ale Doljului) mai sunt aşa numitele cejmele sau fântâni curgătoare. Alături este o cejmea, cu părţile ei cum şi rostul acelor părţi:

47.—Cejmea din Zlătărei-Vâlcea

1. «*Acoperişul*» făcut din blăni de *tufan*. La spate coperişul este băgat sub coastă, în pământ.

2. «*Coroana*», blană îngustă ce se închee

de-asupra scărlăunţilor. Pe ea se reazămă capul din faţă al acoperişului. O coroană se mai află şi în dos.

3. «*Scărlăunţii*» sunt capetele blănilor ce închee laturile cele două ale cejmelei şi cari merg cu un cap la spate, pe sub acoperiş, în pământ. Se numesc astfel, fiindcă sunt scobiţi la capete, (Scărlăunţii sunt penele încovrigate din coada răţoiului şi părul răsucit din fruntea fetelor ; deci, de-aici şi numirea.)

4. «*Blana cu gura*», o blană lată cam de două ori cât «coroana». Se închee la capetele ce ies puţin în lături, cu «blănile scărlăunţilor». I se zice aşa fiindcă în ea se află tăiătă gura fântânei.

5. «*Gura fântânei*» de formă semicirculară. Pe gură se scoate apă rece din fântână, cu o oală nouă de pământ.

6. «*Cheia apei*», o blană care pleacă din «blana cu gură» în pământ până mai jos de apă. Ea ţine să nu iasă apa afară pe margini. Se mai află una la spate.

7. «*Vistiria*», o blană groasă, care se închee cu o parte din blănile scărlăunţilor ce es afară. Ea e tot în pământ. Se pune la acelaş nivel cu «cheia apei». Ea e puterea fântânei căci toate încheieturile se termină la ea Una e şi la fundul fântânei. Intre «vistirie» şi «cheia apei» se pune nisip cu pietriş, să nu se facă nomol, să se scure în fântână.

8. «*Ţuţuroiul*», un lemn de salcie scobit, ce se aşează cu un cap în gura fântânei şi cu altul pe «vistirie». Capul cel după vistirie se lungeşte mai mult afară. Pe el curge apa din fântână.

Imprejurul cejmelei se pune pietriş şi se sădesc pomi, ca să ţie apa rece. Tot la fântână se mai găseşte câte o oală nouă, cu care se bea apă.

Ilătărei-Vâlcea **Gh. Fira.**

Zolcă (să faci sacul zolcă) să-l umpli, să îndeşi.

Chilişmeţ (par'că-i chilişmeţ), în bajocură la om mic.

Bardoc=scurt şi gros.

S'a luat la habă=la trântă în mâni.

Culese în Bursucani-Covurlui **N. I. Munteanu**

Hoşpon=dârvală, lucru întrebuinţat des.

Dudulană, pântulană, cuvinte de desmierdare zise copiilor (în special genului femenin), mai mici de 3 ani

Ióvă=se zice loziei cu mâţâşori.

Miciricios=lacom, hâltav.

Scoverze=minciuni, palavre,

Mătărânga=se zice gânjului ce leagă leuca de carâmbul carului.

Halacànie=amestec de ceva.

Duligàr, caligàr, cuvinte de ocară zise copiilor mai mărişori dar obraznici.

Bàrdàzàn=buft, stomah.

Bezàrău=prapur, mezenter.

A lipzui=a spala dând de alb.

Coltău=zvelt.

Neinţişor-Neamţ **A. Moisei**

GLUME, JÂTII, TACLALE

175.—Nafura ţiganului

O ţigancă bolnavă trimite pe danciul ei să roage pe popă să-i dea nişte naforă.

Danciul vine la biserică şi intrând în altar începe a ruga pe popă zicând: «Dă-mi parinte nişte naforă, că mama tare-i bolnavă». Popa, se vede că era ocupat cu treburile lui, căci spune ţiganului să-i dea pace ; dar danciul nu mai contenia de rugat pe popă.

Atunci popa năcăjit cum era, prinde o albină care din întâmplare era pe acolo, şi i-o dă ţiganului în palmă zicându-i să nu o deschidă până acasă, ca nu cumva să scape nafora jos că-i mare pacat. Pe drum, cum ţiganul strângea albina în mână, ea-l înţepă. Rabdă ele o bucată de vreme, dar ne mai putând de durere zise:

Dacă eşti sfântă,
Sfântă să fii
Şi de mână să nu mă ţii
Căci când te-oi strânge odată'n dinţi
Iţi... sfânta'n sfinţi.

Jud. Bacău. **Ioan Preutescu.**

176.--Intre prieteni.

Trei prieteni s'au dus într'una din zile la oraş având oarecare treburi. După ce şi-au isprăvit ce-au avut de făcut, s'au dus tus trei la o ospătărie să mânânce câte ceva căci li se cam pusese soarele drept inimă. Acolo au cerut câte o supă. Supa ceea era tare fierbinte, însă cei trei oameni nu s'aşteptau la aşa ceva. Nu ştiu cum s'a făcut căci dânşii n'au început să mânânce toţi deodată, ci pe rând. Cel d'intâi luând o lingură înnaintea celorlalţi, se fripse; dar nu spuse nimic celorlalţi, ci, făcându-se că se uită spre cer, zise; «Mă, dar departe-i cerul!»

Al doilea, luând şi el o lingură, păţi acelaşi lucru ca şi cel d'intâi, s'apoi zise, făcându-se că se uită în pământ: «Mă, da, josu-i pământul!»

Al treilea, nebănuind nici el nimic, umflă o lingură și o turnă în gură ca- într'o oală spartă, dar trecându-l lacrămile de tare ce se fripsese, zise : «Intre cer și'ntre pământ, mulți nebuni mai sunt».

Din Ghermăneşii-Tutova **V. I. Căuia**

177.—Lucru dracului...

Unui țigan, zice, îi murise un dănciuc tăman în ziua de Sfeti Aranghel. Și dacă murise, țiganul de colo, jeluindu-se :

—Aranghele, Sparanghele, dă sufletu' băiatului că-ți face lucru' dracului !...

178.—Iapa țiganului.

A fost odată un țigan care avea o iapă albă ; de, la soare te puteai uita dar la iapă nu. Intr'o zi văzându-și pe isprăvite lemnele din bătătură, își luă iapa și toporul și-o iea spre pădure. Cum ajunge aici, legă iapa de un crac de stejar pe malul unei râpi. Țiganul se pune jos, își scoate chisaua, luleaua și amânarele din chimir, pune tutun în lulea, o aprinde și începu să tae la copac pufăind din lulea. Tăind și'ntr'o parte și în alta, numai că se rupe copacul făcându-și vânt, aducând după el și iapa pe sus în fundul râpei. Țiganul nu mai putea de bucurie văzându-și iapa sburând și zice:

—Aoleu! Unde-i și tata,
Să vadă cum a sburat iapa!

Indată după aceasta pune toporul pe umăr și-o ia la sănătoasa spre bordeiu.

Intâlnind pe cumătru-so pe drum îl întrebă înghițând noduri:

—Aoleu cumetre ! Nu cumva vazut-ai iapa mea cea albă ?

—Ba mi se pare c'am văzut-o în bătătura bordeiului.

—Să dea Dumnezeu să fie cum zici tu, să nu fie cum știu eu !

Bat-o vina căciula mea
Iapă albă-mi trebuia?
Nu mai bine una neagră,
Când oiu zice hi ! să meargă !

De la I. Bejan Ghermăneşti-Fălciu. **I. Ciobanu.**

179.—Tatăl nostru țigănesc

Tatăl nostru cel din pod c'un curmeiu legat de bot, cu picioarele'n cârlige, taie carne și frige.

(Țiganii se închină la slănină și făină. E vorba de porcul țiganului în pod).

De la d. Coşniță, Țuțcani-Covurlui **V. I. Cahu**

180.—Chind ?

Intâlnind în ziua de Paşti un român pe un neamţ, îi zice :

—Hristoş a înviat, măi neamţule !

—Chind ?

—Astăzi, măi neamţule !

—A ! Bravo, bravo! Frumos!

181.—Ce-ai să paţi, ţi-e scris pe frunte!

Fiind odată un vânător de lupi fugărit de o potaie, se sui într'un copac.

Nu mult după ce se sui, trecu pe acolo un om frumos pe un cal alb—pe semne era împăratul lighioilor. Acesta buciumă odată încât răsunară toţi codrii de pe tărâmul acesta, şi cât ai clipi, se strânseră toţi lupii întrebându-l :

—Ce porunceşti stăpâne?

Tuturor le dete el porunci diferite afară de unuia, care văzând că stăpânul său nu-i poruuceşte nimic, il întrebă :

—Dar eu ce să fac, stăpâne ?

—Tu să mi-l omori pe cel din copac îi răspunse împăratul lighioilor.

Stă cela în copac o zi, stă două, dar nici lupul nu se clintia din loc.

Văzând vânătorul că lupul n'are gând de ducă, întinse puşca şi cu o detunătură mi-l culcă la pământ.

Apoi se scoborî din copac, îl jupi şi la urmă dădu cu piciorul în dinţii lui rânjiţi zicând :

—Na-ţi dihănie spurcată! Ai vrut să mă omori pe mine, dar ţi-am dat eu de hac.

Dar vezi nu-i cum crezi, ci cum ţi-e scris. Băgă seamă vânătorul cum dete cu piciorul de se răni la un deget într'un dinte de al lupului.

Vine acasă, piciorul începe a i se umfla şi vai-vai în scurtă vreme dădu şi el pielea popei.

Vedeţi măi dragilor, ce-ai să paţi ţi-e scris pe frunte şi nu te poţi ascunde nici în borta şoarecului.

Bucovina. **G. Alvirescu-Sadoveanu**

CRONICA

* Cu o nespusă plăcere am cetit cnvântarea rostită de bunul bătrân, învăţatul, dulcele şi inimosul nostru tovarăş, Dr. Ion Urban Iarnik în Iaşi, cu prilejul sărbărilor de

la sfârşitul lui Septembrie. Fiinţa domnului Iarnik în mijlocul nostru se datoreşte Universităţei ieşene care a poftit pe cea boemă să-şi trimită delegatul ei, se datoreşte Universităţei din Praga, care a împuternicit pe profesorul de filologie romanã, s'o reprezînte, dar, dar mai mult, se datoreşte glasului tainic al limbei şi firei noastre româneşti, care ştie să cheme.

Ne vom face o dragă datorie dând în no. viitor această cuvântare în întregime.

* **Cartea Neamului**, lucrarea d-lui *Dr. Em. Elefterescu* apare şi pentru anul II (1912) cu aceleaşi gânduri ca şi cele din anul trecut, cu acelaşi plan dar cu multe adăogiri. Pentru anul viitor de bună seamă că se va lăsa de-oparte „Umblarea timpului" de pe pag. 21 şi 23-4. Ne facem o datorie dar a o recomanda cu toată căldura. Un volum curat tipărit, 2 lei (2 coroane).

* D. *I. I. Ciuneanu* ne dă, fără nici o veste, un mănunchiu de **„Dorul şi alte cântece"** în no. 10 din „Biblioteca folcloristică". In frunte o închinare „tinerilor folclorişti de pretutiudeni". o fotografie-medalion a culegătorului, un tânăr, mi se pare prea tânăr, un cap rotund cu fruntea mare, cu ochii umezi, dulci şi visători. Vor şti să fugărească taina colţurilor lor de ţară şi să ne-o descopere? Căci, după cuvintele cari stau îndată, înaintea cântecelor, nu-i putem da răvaş de izbavă ca fiecui. Osânda acestei îndrăzneli este aceasta: cercetare mai adâncă şi tot mai adâncă.

* Rugăm pe cetitorii noştri să ne scrie dacă prin satele şi părţile d-lor fetele şi femeile poartă la gât *ghiordane de mărgele*, lucrate în felul cusăturilor cu pui.

P.

* Ca şi'n anul trecut trebue să ne plângem şi'n aceste că Almanahul „Universului" împrumută din voinţa noastră fără s'o pomenească. Adăugăm încă: Universul Literar şi o altă gazetă de peste munţi pe care de data asta n'o arătăm.

Cărţi primite la redacţie:

Ioan Urban Iarnik, profesor la universitatea boemă din Praga: Toastul ţinut la banchetul oferit de d. *C. C. Arion*, ministerul instrucţiunei publice în onoarea delegaţilor Universităţilor străine cu prilejul jubileului de 50 ani al Universităţei din Iaşi în ziua de 26 Sept. 1911 şi: Adresa de felicitare a Universităţei boeme din Praga către Universitatea din ziua de 27 Sept. 1911, Iaşi, Tip. „Dacia" 1911, 12 p.

Bernardin de Saint-Pierre : Pavel şi Virginia. traducere din limba franceză de Iancu Buznea (1831). Vălenii de Munte, Tip. „Neamul românesc" 1911, 130 p. 1 leu.

Emanoil Elefterescu : Cartea Neamului pe 1912 cuprinzând : Date istorice, credinţele şi datinele poporului român, aranjate lunar; literatură şi calendar. Vălenii de Munte Tip. „Neamul românesc" 1912, 242 p. 2 lei (2 coroane.)

Econ. Ioan P. Ţincoca : Predicatorul vol. I Predici duminicale. Vălenii de Munte, tip. „Neamul românesc" 1911, 252 p. lei. 1.20.

N. Filip : Noţiuni elementare asupra cunoaşterei şi creşterei vitelor cartea I. Vălenii de Munte, tip. „Neamul Românesc" 1911, 194 p. 2 lei.

I. I. Ciuncanu : Doine şi alte cântece (No. 10 din Biblioteca folcloristică) Craiova. tip. „Fulgerul" 1911, 62 p. 30 b.

Pr. Dr. L, Knapp: Manual pentru moaşe, spre studiarea şi învăţarea cercetărei pe dinăuntru şi pe dinafară a femeilor însărcinate şi născătoare, Praga, Edit. Carl Bellmann 1911, 42 p. f. preţ.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei „Ion Creangă“ *pentru strângerea fondului:*

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

	L. B
Suma adunată — —	871.35
Foaia No. 600 încredinţată d-lui N. I. Munteanu, Chilia-Veche Tulcea: N. I. Munteanu 2 lei, Pr. Lazăr Brânză şi T. Vasiliu câte 1 leu; Remus Udrischi, St. St. Niculescu, Stefan Niculescu Petre Lupan, Alex. Ciorapciu, Em. Hionodache, N. Balaban, d-na Olga St. Niculescu câte 50 b.; C. V. Popescu, Gh. Teodorescu 20 b.; Namanovici 15 b.; G. S. Munteanu, M. Gr. Baccela, V. S. Vihocescu, Maria I. Simionov, câte 10 b.; toţi din Chilia-Veche; Ioan D. Munteanu, 1 l.; Cristian I. Munteanu 50 b.; Elena I. Munteanu, Costică I. Munteanu, Florica I. Munteanu Maria I. Munteanu, Eugenia I. Munteanu, Paraschiţa I. Munteanu, câte 25 b. toţi din Drăguşani, Bursucani, Covurlui; în total 11 l. 95. Se scad 10 b. cheltueli — — — —	11.85
Total — — — —	883.20

A APARUT:

Tudor Pamfile

Sărbătorile de vară la Români

Studiu etnografic. — Ediţia Academiei Romane

PREŢUL 2 LEI

Au apărut: Seria I. **DATINELE DE ŢARA** No. 1

CĂRŢI POŞTALE ILUSTRATE

In editura revistei „Ion Creangă“

Neaflându-se în comerţ se desfac numai prin Redacţie sau Administraţie cu preţurile: 10 bucăţi, 70 b.; 25 bucăţi 1.60; 50 bucăţi 3.00; dela 100 în sus, 5 bani bucata.

Se trimit franco numai după achitare prin mandat sau mărci poştale

---

S'a cerut şi s'a trimis:

D-lui *I. N. Popescu, Ştefăneşti-Vâlcea,* 1 ex.: Tudor Pamfile, *Sărbătorile de vară.*—D-lui *N. V. Hânţescu, Mogoşeşti-Dorohoi* 8 ex.: P. G. Savin: *Clăcăşeşte* (No. 2 din Biblioteca revistei «Ion Creangă» subscrise de Păr. M. D. Gherasim (Buda), Gh. Vasiliu, Pr. D. Gherasim (Mogoşeşti) N. Buţureanu, D. Cuţic (Dorohoi) V, Ţincu (Lişna) şi pr. C. I. Filipeanu (Lozova).

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

CARŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I.	3.00
„Ion Creangă" An. II.	6.00
„Ion Creangă" An. III.	6.00
Cărţi postale ilustrate … ă"	0.05
Calendarul revistei „Io…	1.25
T. Pamfile, M. Lupescu … etul dela sate	1.25
T. Pamfile: Povestire … înesc"	0.20
„ „ Jocuri de …	1.40
„ „ „ „ …	1.60
„ „ „ „ …	1.50
„ „ Cimilituri …	1.00
„ „ Industria casnică …	10.00
„ „ Sfârşitul lumii	0.40
„ „ Firişoare de aur	0.30
„ „ Sărbătorile de vară la români	2.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de matasă	0.15
D. Farcaşanu şi M. Lupescu: Creşterea pomilor	0.25
St. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ „ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0.40

Se trimit franco numai după achitarea deplină

Au apărut din Biblioteca revistei «Ion Creangă»:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARŞITUL LUMEI După credinţele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAŞEŞTE Glume, jătii, taclale şi polojănii din popor

Preţul numărului 40 bani

Se trimit după primirea costului prin mandat sau mărci postale

Biblioteca Revistei Ion Creanga neaflându-se în librării, se va cere pe adresa: *Tudor Pamfile* Bârlad, str. Promoroace.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă" este editată de o societate pe acţiuni; costul unei acţiuni este de *4 lei* care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Bibliotecă.

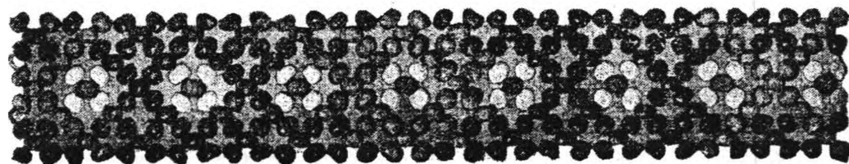
Biblioteca Revistei „Ion Creangă" şi *Revista „Ion Creangă"* se primesc aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce cumpără o acţiune.

Anul IV.—No. 11. Noembrie. 1911.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

Ghiordan de mărgele

REDACȚIA :
T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL :
In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL :
In țară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI C. D. LUPAȘCU

MEMBRII SOCIETĂŢEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârţăneşti-Covurlui) G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Craiova), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtuă (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova] C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ, L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], I. Neculau [Coropceni-Vaslui], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), Volbură Poiană (Iaşi), T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Ardeoani-Bacău), P. G. Savin (Joráşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa), A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman] I. Teodorescu [Broşteni-Suceava], Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Lutoveanu Bârlad, I. Zota [Dorna-Suceava]

SOCIETARI.—At. C. Blendea [Vladimir-Gorj], N. I. Munteanu Chilia-Veche-Tulcea, A. Negoescu [Bârlad], C. Patriche [Zorleni-Tutova], N. Stoleriu [Baia-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

—Statutele societăţei sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV, No. 2—

—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Anul IV.—No. 11. Noembrie, 1911

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ADMINISTRAŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL:
T. PAMFILE	**M. LUPESCU**	In ţară . . . 5 lei
Bârlad, str. Promoroacele	Zorleni-Tutova	In străinătate . 6 „

TOAST[1]

Domnule Ministru,

Preastimaţilor Domni,

Mare-mi fu bucuria, primind din partea Universităţei boeme din Praga însărcinarea s'o reprezint la jubileul de 50 ani al Universităţii din Iaşi.

Dacă, la asemenea prilejuri, lucrul de căpătenie este să fie ales cineva care prin lucrările sale a ştiut să-şi facă un nume în lumea învăţaţilor, atunci domnii din senatul academic puteau să fi nimerit cu mult mai bine. Dacă însă dânşii aveau de gând, ca alegerea să cadă pe unul, ce are tragere de inimă pentru poporul român şi limba sa, odraslă de o frăgezime nespusă a limbei mume latine, limbă, care de la cel dintâiu moment, când în iarna anului 1874 începusem a mă îndeletnici cu studiul ei, îmi căzu tronc la inimă tot aşa ca cu 20 ani mai târziu băiatului meu celui mal mare; dacă domnii s'au lăsat îndemnaţi de aceste motive de m'au ales pe mine, atunci zic că bine au nimerit.

Se ştie că Universităţile sunt pretutindeni un fel de state neatârnate; se vorbeşte de ele ca de nişte republici cari îşi aleg în fiecare an pe mai marele lor, rectorul şi pe miniştrii lui, decani şi senatori. Tot aşa dânsele au dreptul să-şi trimită pe delegaţi, un fel de miniştri plenipotenţiari, la alte Universităţi, tot nişte republici de litere şi ştiinţe şi ele; şi aşa s'a întâmplat de astă dată cu noi, care avem mandatul să reprezentăm Universităţile care ne-au ales spre scopul acesta.

Când e vorbă ca vre-un stat să-şi numească pe reprezentantul său lângă un alt stat, cetim câteodată prin jurnale că denumirea plănuită,

[1] Ţinut de Dr. Urban Iarnik, profesor la Universitatea din Praga la banchetul oferit de d. C. C. Arion, Ministrul Instrucţiunii publice în onoarea delegaţilor Universităţilor străine cu prilejul jubileului de 50 ani al Universităţei din Iaşi în ziua de 26 Septembrie 1911 s. v.

este întâmpinată cu simpatii din partea statului cu pricina. Şi aşa şi eu îndrăsnesc a mă măguli cu gândul că nici domnilor colegi de la Universitatea de aici nu le este tocmai neplăcut c'alegerea căzu pe mine.

Cum că cele spuse nu sânt cu totul lipsite de temeiu, aceasta mi se pare dovedit între altele şi cu îndărătnicia cu care din partea Românilor mi se romanizează numele mieu de familie, mai cu seamă în scris: din Iarnic cu trei greşeli încontra ortografiei, ei n'o mai slăbesc; şi ca lucrul să fie desăvârşit, din două prenume, Ioan şi Urban, m'aleg de obiceiu numai cu cel din urmă, părându-li-se acela, de bună seamă, ca un cuvânt curat latin, mai potrivit cu numele meu romanisat. Cu privire la scrierea numelor proprii străine sânt, o mărturisesc, de părere că trebue să se scrie întocmai aşa cum se scriu în limba din care fac parte. Singura abatere de la regulă o fac aici: Imi place să cetesc numele mieu astfel schimonosit, părându-mi-se că şi schimbarea aceasta, făcută anume, este un semn de dragoste şi de simpatie din partea Românilor faţă cu mine.

Mai este o împrejurare care m'a făcut de am primit cu însufleţire însărcinarea cu care am fost onorat. Pasă-mi-te eu de 32 ani îi trag dorul capitalei a doua a ţărei Româneşti s'o văd; şi în sfârşit sosi ea, ziua fericită, în care mi-a fost dat să-mi văd visul cu ochii. Iată de unde mi-a venit acest dor.

In primăvara anului 1879 am petrecut, graţie ospitalităţii cu care am fost primit de către actualul ministru al afacerilor străine, domnul Titu Maiorescu, vreme de două luni de zile la Bucureşti şi acolo am făcut între alte cunoştinţe şi pe cea a smeritului culegător-tipograf Petre Ispirescu. Cei cari cunosc modestele încercări ale mele cu privire la limba populară română, pricep de ce puneam un preţ atât de mare să mă împrietenesc tocmai cu bărbatul acesta, meşter iscusit în ce priveşte limba adevărată a poporului din Muntenia.

Ştieam că la Iaşi trăia atunci Ion Creangă, pe care, şi cu tot dreptul, îl socoteam de un cunoscător neîntrecut al graiului poporului moldovenesc; ardeam deci de sete să fac cunoştinţă personală şi cu d-sa Din nefericire împrejurările vitrege mi-au zădărnicit împlinirea acestei dorinţe, şi de atunci am rămas cu dorul să văd măcar oraşul în care a trăit acela ale cărui lucrări mi-au părut totdeauna şi-mi par şi în ziua de astăzi nişte nestemate din comoara nesleită a poporului român din Moldova.

Lucrurile stând aşa, d-tră puteţi să vă închipuiţi dorul cu care am alergat în acest frumos oraş, capitala de mai înainte a principatului Moldovenesc, ş'apoi, după ce râuleţul Milcov încetase a despărţi pe

fraţi de un sânge, oraş de mare însemnătate pentru istoria şi cultura poporului român.

In privinţa aceasta Universitatea de aici are o menire însemnată. Chiar singură existenţa Universităţei din Iaşi, pe lângă cea din Bucureşti, este de o netăgăduită însemnătate. Căci nu încape nici o îndoială: Dacă un popor doreşte ca ştiinţele şi literele să fie cultivate cât se poate de bine de către bărbaţi învăţaţi ai săi, atunci nu ajunge să aibă o singură Universitate, ci trebue să fie măcar două. Ori-şi-cine ştie ce înrâurire binefăcătoare are o nobilă emulaţiune a două şcoale înalte care urmăresc aceleaşi scopuri şi cât de mult se uşurează un lucru foarte important pentru viitorul ştiinţei: să fie îngrijit adică cum se cade ca şi în viitor să se găsească d'acei care ar voi şi ar fi în stare să cultive ştiinţa şi s'o ducă, răzimându-se pe lucrările celor de acum, mai departe, să fie îngrijit de aceia ce în limba germană se numeşte foarte nimerit „Nachwuchs".

De aceea şi noi Boemii, din motive curat culturale, năzuim ca, afară de Universitatea boemă din Praga, să mai căpătăm una în capitala Moraviei. Văzând ce roade frumoase aduc ştiinţei cele două şcoale politehnice ale noastre, nu vom înceta până nu ni se va împlini dorinţa pe deplin îndreptăţită.

Mă grăbesc să ajung la sfârşit, căci şi aşa mi-i teamă ca nu cumva să mă fi întins prea mult, atingând neplăcut urechile D-lor Voastre printr'o pronunţare greşită şi printr'o ţesătură a frasei nu totdeauna potrivită cu spiritul limbei strămoşeşti a D-lor Voastre. Ştiu prea bine că, pentru a vorbi şi a scrie bine în vre-o limbă străină, nu ajunge să avem tragere de inimă pentru dânsa, să iubim pe poporul care o vorbeşte, ci să petrecem vreme îndelungată în mijlocul său, răsfoind, după povaţa bătrânului Horaţ, zi şi noapte cărţi scrise în limba sa. Eu, durere n'am avut parte de una ca aceasta; de aceea m'am folosit de un mijloc care mi s'a părut cel mai potrivit: ceteam adecă cu mare băgare de samă nişte produse ale minţii agere şi înţelepte a poporului român şi în privinţa aceasta făuream la nişte planuri îndrăzneţe, pe care nădăjduiam că într'o zi voiu putea să le pun în lucrare.

Dară nici aici n'am isbutit să intru în palatul măreţ al plăsmuirilor de toate felurile ale poporului, ci numai ca printr'un fel de crăpătură am întrezărit ceva de tot puţin; puţinul acesta însă îmi ajunse de am ghicit frumuseţea şi mărăţia clădirii întregi.

Dacă deci cu o pregătire atât de slabă am îndrăznit să înjgheb şi eu câte ceva despre această specialitate predilectă a studiilor mele, mă rog ca aceasta să nu mi se iee în nume de rău, căci doream şi eu să-mi fi fost dat a scoate la iveală nişte lucrări de mai Doamne ajută. Nă-

dăjduesc însă că fraţii mei Români se vor lua după sfatul poetului latin, care pentru asemenea cazuri avea la îndământă sentinţa : Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas, va să zică : „puterile dacă lipsesc, voinţa măcar merită laude".

Dară parcă cetesc în mintea unei mari părţi a D-lor Voastre spunându-mi-se : „De ce, d-ta, vrând să sfârşeşti, tot n'o faci ci te înfinzi mereu la vorbă?" De aceea, mulţumindu-vă de răbdarea cea mare cu care aţi binevoit să daţi ascultare vorbelor unuia care, cu toate că este străin de neam, se simte totuşi în mijlocul D-lor Voastre ca şi între nişte fraţi, ridic paharul rostind din adâncul inimii urarea de bine următoare :

Universitatea din Iaşi să trăiască, să 'nflorească, dând roade îmbelşugate pentru cultivarea şi sporirea ştiinţei nu numai a celei româneşti ci şi a celei a toată omenirea !

Vivat, crescat, floreat!

Literatura populară.—Indrumări şi culegeri

ION URBAN JARNIK

Despre d. *Dr. Ion Urban Jarnik*, profesor la Universitatea boemă din Praga, nu putem spune decât foarte puţine lucruri, fiindcă nimic din ceia ce ne priveşte pe noi ca Români şi ca închinători ai graiului poporului nostru, n'a scăpat ne spus de însăşi această blândă figură.

Născut la 25 Mai 1848 este astă-zi pe-un prag unde omului îi şade tocmai bine: bătrân, alb, în toată puterea şi destul de bun ca să ne povestească singur şi *pe înţelesul nostru* dela 'nceputul începutului «*Drumul pe care a mers*» [1].

S'a trudit mult, cu multe nevoi, şi-a cercetat cu temeiu. Româneşte începe să deprindă prin 1873 în tovărăşia unui român şi-a altora mai târziu. A venit de câteva ori chiar şi pe la noi, şi acestor drumuri precum şi întâlnirei cu d. Andrei Bârseanu, datorăm noi astăzi clasicul mănunchiu de cântece al căror titlu ne sună în minte neschimbat: «*Doine şi strigături din Ardeal* de *„Iarnic Bârseanu"*.

Se laudă că n'a stat Român prin părţile d-sale fără ca să nu-l cunoască şi, se înţelege, nu l-a strigat nimeni, chiar cât de departe, fără ca acest suflet ales să nu răspundă. Iată prin urmare, de ce îl avem şi

[1] *Ion Urban Jarnik: „Drumul pe care am mers"* tipărit întâi în „Convorbiri Literare" anul XLIII, Bucureşti 1909, 180 p.—Vezi *Căinţă târzie* în *„Calendarul revisei „Ion Creangă" pe anul 1911"* p. 19 şi cele ce vor apare în Calendarul nostru pe 1912.

noi,—noi, aceste mărunțele și neînsemnate condeie la cari mulți mari din părțile noastre se uită peste umăr.

A fost la Iași ca representant al Universitățeі boeme la serbările ce

Dr. Ioan Urban Jarnik
Praga 19 13/5 10

s'au desfășurat și-a rostit cu multă înflăcărare cuvântarea ce stă în fruntea acestui număr.

Astăzi ne este departe dar totuși niște legături tainice parcă ni-l țin

pururi lângă noi. Iar simţimântul, părerea aceasta, nu putem să n'o împărtăşim şi celor ce ne arată o fărâmă de dragoste cât de mică.

Tudor Pamfile.

COLINDE

23.—*La vârfuri, la nouă meri,*
Oi leroimdai leroi doamne.
Ardu-mi nouă lumânări.
Sus îmi arde,
Jos îmi pică,
Oi leroimdai leroi doamne.
Pică una,
Pică două,
Picătura cea de-a noua,
Oi leroimdai leroi doamne,
Pică 'n apă limpegioară.
Da 'n ea cine se scăldară
Oi leroimdai leroi doamne.
Se scaldă bunul Dumnezeu,
Se scăldară, se'mbăiară,
Oi leroimdai leroi Doamne,
Cu bun mir se miruiră,
In dalb veşmânt se primeniră,
Oi, leroimdai, leroi doamne.
Intr'un leagăn se urcară,
Sus în slavă se 'nălţară,
Oi leroimdai leroi doamne,
Mai de-arând cu dumnealui,
Se scaldă bătrân Crăciun,
Oi leroimdai leroi doamne.
Se scăldară, se 'mbăiară,
Cu bun mir se miruiră
Oi, leroimdai leroi doamne.
In dalb veşmânt se primeniră
Intr'un leagăn se urcară,
Oi leroimdai leroi doamne.
Sus în slavă se înălţară,
Sus în slava cerului.
Oi leroimdai leroi doamne.
Mai dearând cu dumnealui,
Se scălda şi sfânt Ion
Oi leroimdai leroi doamne.
Se scăldară, se'mbăiară,
Cu bun mir se miruiră,
Oi leroimdai leroi doamne.
În dalb veşmânt se primeniră,
Intr'un leagăn se urcară
Oi leroimdai leroi doamne.
Sus în slavă se înălţară,
Sus în slava cerului.
Oi leroimdai leroi doamne.
Mai de-arând cu dumnealui,
Se scălda toţi sfinţi de-arând,
Oi leroimdai leroi doamne.
Se scăldară, se'mbăiară,
Cu bun mir se miruiră,
Oi leroimdai leroi doamne.
In dalb veşmânt se primeniră,
Intr'un leagăn se urcară,
Oi leroimdai leroi doamne.
Sus în slavă se înălţară,
Sus în slava cerului,
Oi leroimdai leroi doamne.
Mai de-arând cu dumnealui,
Se scălda şi omul bun
Oi leroimdai leroi doamne.
Se scăldară, se'mbăiară,
Cu bun mir se miruiră,
Oi leroimdai leroi doamne.
In dalb veşmânt se primeniră,
Şi într'un leagăn se urcară

Oi leroimdai leroi doamne.
Sus în slavă se înălţară,
Sus în slava cerului,
Oi leroimdai leroi doamne,
Atunci Dumnezău grăiră :
—Cui, om bun, te potriveşti ?
Oi leroimdai leroi doamne.
Sau mie, sau lui Crăciun,
Sau lui Sfântu' sfânt Ion?
Oi leroimdai leroi doamne.
—Făcut-am casă la drum,
Cu casa de lângă drum,
Oi leroimdai leroi doamne,
Incălzit am friguroşii,
Nemerit-a s'a'ncălzit,
Oi leroimdai lerol doamne.
Tot bodaproste mi-au dat
Şi mai multe mulţumiri.
Oi leroimdai leroi doamne.
Eu de mulţumita lor
Infloream şi mărgăream,
Sus în slavă mă'nălţam,
Oi leroimdai leroi doamne.
Am fost tânăr ş'am putut,
Mi-a dat mâna ş-am făcut,
Tins-am masă lângă drum
Oi leroimdai leroi doamne.
Cu masa de lângă drum,
Nemerit-a flămângioşii,
Oi leroimdai leroi doamne.
A nemerit, a ospătat,
Tot bodaproste me-a dat,
Oi leroimdai leroi doamne.
Eu de mulţumita lor,
Infloream şi mărgăream,
Sus în slavă mă'nălţam,
Oi leroimdai leroi doamne.
Am fost tânăr ş'am putut,
Mi-a dat mâna ş'am făcut,
Ridicat-am cruci la drum,
Oi leroimdai leroi doamne.
La crucea de lângă drum,
Nemerit-a rătăciţi,
Oi leroimdai leroi doamne.
Nemerit-a s'a'nchinat,
Cale dreaptă şi-a luat,
Tot bodaproste mi-a dat,
Oi leroimdai leroi doamne.
Eu de mulţu'mita lor,
Infloream şi mărgăream,
Sus în slavă mă'nălţam,
Oi leroimdai leroi doamne.
Am fost tânăr şi-am putut,
Mi-a dat mâna şi-am făcut,
Făcut-am puţuri la drum,
Oi leroimdai leroi doamne.
Nemerit-a secetoşii,
Nemerit-a şi-a băut,
Tot bodaproste mi-a dat,
Oi leroimdai leroi doamne.
Eu de mulţumita lor,
Infloream şi mărgăream,
Sus în slavă mă înălţam.
Oi leroimdai leroi doamne.
Fost-am tânăr şi-am putut,
Mi-a dat mâna şi-am făcut,
Făcut-am poduri şi şuşele,
Oi leroimdai leroi doamne.
Să treacă mărfuri pe ele.
A trecut şi n'a stricat,
Tot bodaproste mi-a dat,
Oi leroimdai leroi doamne.
Eu de mulţumlta lor,
Infloream şi mărgăream,
Sus în slavă mă'nălţam.
Oi leroimdai leroi doamne.
Atunci Dumnezeu grăiı :
--Ferice, om bua de tine,
Oi leroimdai leroi doamne.
Făcuşi bine 'n astă lume,
Găseşti bine în cea lume.
Oi leroimdai leroi doamue,

Când la rai vei vrea să mergi,
Găseşti raiu descuiat.
Oi leroimdai leroi doamne.
Şezi la masă nechemat,
Bei păhar nesupărat.
Oi leroimdai leroi doamne.

Dumneavoastră să trăiţi,
Să trăiţi să mărgăriţi
Şi tot fericiţi să fiţi,
Com. Amara-Buzău
Din colecţia mea

C. N. Mateescu

POVEŞTI

40.—Tuliman (sfârşit)

Pe urmă, au plecat cu toţii în oraş şi-au cumpărat altă droşcă, şi, au pornit mai departe, la taica-său, tot spre împărăţie, Dumnezeu să ne ţie.

Printr'o pădure, la o casă părăsită, îi apucă noaptea şi se opresc să mâie acolo: feciorul de împărat cu fata în droşcă, iar Tuliman, mai la o parte, lângă căluţ.

Da', alta acum. Pe când dormiau feciorul şi fata din piatră ce să vezi dumneata?

Trei femei, îmbrăcate în alb, se apropie de droşcă, încep să se uite cu mirare la tineri şi să grăiască una către alta:

—Ştii că n'a stricat Dumnezeu două case. Frumoşi ţineri a împreunat, zice una.

—Aşa e, dar n'au să trăiască mult, zice a doua.

„Când or sosi acasă, o să le iasă un câine înainte, o să-i otrăvească şi o să li se puie capul. Şi astea sunt numai farmecele împărătesei care nu vrea şi nu vrea să audă de fata din piatră.

—Acu—zice a treia—cine ne-o auzi vorba şi sfatul şi l'o spuue la altul, blestemat să fie şi să se împetrească până'n genunchi. Tuliman ande şi tace. Arătările albe pleacă şi, în locu-le, vin alte trei.

—Ce mândreţe de tineri a împreunat Dumnezeu! Dar n'au să trăiască că mama feciorului o să-i otrăvească, zice una din femei.

—O să le dea la masă un rând de băutură bun şi altul, rău, să-i curăţe.

—Cine ne-o auzi vorba şi sfatul şi ne-o spune la altul—zice a treia—să se împietrească până la subţiori,

Tuliman aude şi acum, dar tace.

Pleacă şi femeile astea, da' vin altele, tot trei.

—Ce mândreţe de tineri a împreunat Dumnezeu!

—Degeaba, sărmanii, că n'au să trăiască! Când s'or duce acasă, o

să-i farmece mama feciorului și, după ce s'or culca, o să iasă un șarpe de sub pat, să-i muște și să-i otrăvească, zice a doua.

—Cine ne-o auzi vorba și sfatul și ne-o spune la altul, să se'mpietrească până'n creștet, zice cea din urmă și apoi se duc toate de unde au venit.

A auzit Tuliman și acu, dar, a tăcut; iar dimineața, când s'au trezit cei doi tineri, au plecat cu toții, tot la drum și iar la drum spre împărăție, Sfântulețul să ne ție!

Merg ei ce merg, peste munți și dealuri, peste codri și peste ape, până se apropie de palatul împărătesc. Aci când să intre, uite că le iese înainte un câine și javra începe să se gudure pe lângă ei și să-i lingă pe haine.

Da' Tuliman pricepe primejdia și, odată sare'n sus:

—Stai, frate, aici eu sunt mai mare decât tine, a doua oară!

—Liber, frate, liber!

Și, cum zice așa, Tuliman face: hârșt cu paloșul și-l taie pe câine drept în două. Iar când îl taie, începe să curgă din câine o otravă, să nu o vezi, să nu o poți suferi, neicuțule!

—Văzuși frate?

—Văzui.

Nu-i spuse însă de ce-a făcut așa.

Intră'n palat și acolo, bucurie mare pe bietul bătrân că-i venise feciorul și că-i adusese noră'n casă. Impărăteasa însă icnia de mânie la vederea fetei din piatră. Dar se prefăcea că-i pare bine, până i-o mătrăși.

Ii chemă înăuntru pe toți.

—Cine e voinicul ăsta? întrebă împăratul când vede pe Tuliman.

—E fratele meu și ori ce i s'ar face, mie mi se face!

Le pune masa și le aduce un rând de băutură bună. O bea și la al doilea rând, ce să mai vezi dumneata? Tuliman iar se scoală în picioare și strigă:

—Stai, frate, că acum sunt *a treia oară* mai mare decât tine.

—Liber, frate, liber.

Și Tuliman cât ai clipi din ochi, ia paharele și le varsă jos.

Se înfurie împărăteasa.

—Cine e tâlharul care face atâtea ticăloșii la masa mea? se răstește ea și poruncește să-l dea afară.

—Iartă-l, mamă, e fratele meu. Poate-o fi prins la chef și el.

De unde să-știe feciorul care era pricina?

Il iartă.

Când să se culce tinerii, împărăteasa mai avea nădejde cu șarpele. Nu

degeaba se jurase ea să le mânânce coliva.

Se culcă ei într'o odaie, iar Tuliman în cea de alături. Dar când se stinge lumânarea, intră și el, tiptil, tiptil, fără să-l simtă, în odaia lor și se culcă pe jos.

N'apucă însă omul să ațipească, că tocmai când cei doi tineri dormiau să tai lemne pe ei, odată vede voinicul un șarpe năprasnic, că ese de sub pat și dă năvală să mânânce pe cei din pat.

Când însă să cază asupra prăzii, Tuliman, mai iute decât fulgerul, se repede asupra șarpelui de-l taie în bucăți și apoi se duce de se culcă în odaia lui, să-și facă și el somnul.

Nimeni nu văzuse; ba, uitasem, văzuse o slujnică, care spune tot, a doua zi feciorului de împărat, că rămăsese și ăla mirat de ce era lângă pat și se îngrozise și împărăteasa când văzuse că slugile, în loc să arunce afară stârvurile celor doi tineri, cum poruncise ea, aruncase stârvurile șarpelui.

Când se trezește Tuliman, odată grăește :

—Frate, frate. până acum ți-am fost frate; acum iar sunt mai mare.

—Liber, frate, liber.

--Uite, îți poruncesc: să mă pui la fereastra casei tale, în grădină,

la zăbrele de fereastră,
Să mă vezi cu drag din casă.

—De ce frate ?

—Păi, o să vezi acum de ce.

Își încalecă calul, se duce la fereastra palatului, în grădină și începe să-i spuie: ce arătări au venit în pădure, ce au spus ele, apoi, de ce-a omorît câinele, de ce a vărsat vinul, de ce a tăiat șarpele, tot-tot de-a fir a păr.

Când a ajuns la vorba femeei d'intâiu „cine ne-o auzi și ne-o spune să se împietrească până la genuchi", odată s'a împietrit.

—Taci, frate, nu mai spune, se ruga feciorul de împărat. Să rămâ încailea, zdravăn d'aci în sus.

—Ba nu, oiu spune mereu. Și spune.

Când ajunge la vorba femeei din rândul al doilea : «cine ne-o auzi vorba și sfatul și ne-o spune la altul, să se împietrească până la subțiori", se împietrește Tuliman până la subțiori.

—Taci, frate nu mai spune, îi grăește feciorul lăcrămând că te împietrești de tot.

—Și dacă :

Spune înainte, spune și spune. Când ajunge la vorba femeei din rândul al treilea: „cine ne-o auzi și-o spune, să se împietrească până'n

creştet", odată se'mpietreşte Tuliman până'n creştet.

Acu, nu mai mişca. Sta, doar la fereastră, împietrit, bietul Tuliman şi nu mai grăia cu nimeni.

Plânge feciorul de împărat, plânge fata din piatră, plânge şi împăratul de mila lor, numai împărăteasa nu. Avea ciudă destulă pe el, că--scăpase pe tineri de la moarte.

—Nevastă, nevastă! grăieşte feciorul într'un târziu. Eu nu mai am un pic de odihnă până nu mi-oi putea avea iar frăţiorul înviat. Mă duc puică, la Dumnezeu, să-i aflu leacul.

—Du-te, dar nu zăbovi.

Dau ei ai casei să-l oprească, dar nu pot.

Pleacă feciorul de împărat în lume.., şi se duce, se duce până 'l-apucă noaptea într'un sat. Acolo, trage să doarmă la o babă văduvă. Avea trei fete.

—Mă găzdueşti, mamă, şi pe mine în noaptea asta ?

—Te găzduim.

A intrat feciorul de împărat în casă, i-au pus masa şi, din vorbă'n vorbă, au început :

—Unde te duci, maică ?

—Mă duc la Dumnezeu.

Am un frate şi l'a împietrit. Vreau să-l înviez.

—O! Maică! Trăi-te-ar Cel de sus! Dacă te duci, întreabă şi de mine Uite, e atâta timp de când:

La toată casa, bate coasa
Numai la mine n'are cine...

Şi am trei fete ; mi-au îmbătrânit la uşă şi nu le cere nimeni. Din ce pricină ?

— Bine, întreb.

Dimineaţa, îşi ia rămas bun şi pleacă. Apoi merge şi merge mereu spre soare-scapătă. Pe la prânz, uite că vede în marginea drumului un păr. Işi pleacă toate ramurile înaintea voinicului şi-l întreabă :

— Unde te duci, voinice ?

—La Dumnezeu, să-l întreb: cum să înviez pe frate-meu?

—Nu'ntrebi şi de mine ?

—Ce ?

—Din ce pricină eu cresc, înfloresc, dar poamă ca toţi pomii nu rodesc.

—Intreb.

Pleacă şi d'aci şi ţine drumul tot înainte, Trece pe lângă o vie şi dă stăpânului bună ziua.

—Unde te duci, voinice?

—La Dumnezeu, să întreb: de ce a împietrit pe frate-meu?

—Intreabă şi de mine—zice omul—că, uite, muncesc via, o cercuesc o sap, o altoesc, o plivesc, dar fără spor, că nu rodeşte. Care să fie pricina?

—Bine; întreb şi de tine că nu mă ţine gura chirie.

Merge şi merge înainte, că socotea el, doar s'o întâlni cu Dumnezeu. In drumu-i, dă peste o apă mare. Se tot bătea cu gândul: cum s'o treacă?

Cum sta şi se plănuia, uite un peşte:

—Unde te duci voinice?

—Unde să mă duc? La Dumnezeu, dar nu pot trece apa.

—De ce te duci?

—Să'ntreb de rostul lui frate-meu, care e împietrit.

—Nu'ntrebi şi de mine?

—Ce?

—Păi, uite, toţi peştii pot să şadă în apă şi să se dea la fund. Numai eu stau tot de-asupra, că nu pot să mă dau în apă. Şi, din pricina asta, mă arde soarele şi mă bate vântul. Intrebi?

—Intreb.

—Dacă-i aşa, încalecă pe mine să te trec dincolo.

A trecut.

Şi merge înainte feciorul de împărat, câtu-i ziulica de mare, ba şi nopţile în şir.

Tocma' într'o vălcea, la poalele unui munte 'nalt, se întâlneşte cu o femee bătrână, bătrână...

—Bună ziua, mamă!

—Mulţumim dumitale. Da unde te duci?

—La Dumnezeu, să întreb: De ce-a împetrit pe frate-meu şi... cum să-l înviez?

—He! he! Maică! La Dumnezeu nu te poţi duce, că ai păcătuit cu trupul. Dar să-ţi dau eu răspunsul.

—Păi, cine eşti dumneata?

—Eu sunt Maica Domnului! Deci, ascultă'ncoa, fiule! Când te-i duce acasă, ai să găseşti doi copii, băeţi gemeni născuţi de nevasta ta. Să le laşi sânge, fiule, şi, din sângele lor, să stropeşti pe frate-tău că se face mult mai voinic şi mai frumos de cum a fost. Da să-mi mai asculţi un sfat:

—Care?

—Să iei pe mă-ta şi s'o legi de coadele cailor. Apoi să le dai bice şi să le dai drumul în lume, că ea e fermecătoarea care v'a adus pe

cap atâtea rele.

—Bine, măicuță! Da ești bună să-mi spui: De ce peștele ăla nu se poate duce la fund?

—Peștele, maică, întâi să te treacă apa și pe urmă să-i spui; că ești rânduit să te mânânce peștele.

—Ce să-i spui?

—Că a mâncat până acum nouăzeci și nouă de suflete și până n'o mânca încă unul, nu se duce la fund, nici nu moare. D'aia, să-i spui după ce te-o trece, că și așa peștele are să se înfurie și să facă valuri ca să te mânânce. Tu să fugi cât îi putea că ești drept și scapi.

—Bine, măicuță. Da via de ce n'are rod? Ce să-i spui stăpânului?

—De ce? Din pricină că din mâna lui nimeni n'a văzut pomană. Până n'o da, nu poate să-i rodească via.

—Dar părul?

—Din pricină că sub rădâcina lui e îngropată zestrea a trei fete.

—Dar *cutare* babă de ce nu-și mărită fetele Maică Precistă?

—Din pricină că fetele-s cam leneșe și apoi zestrea lor e îngropată la părul de care ne fu vorba. S'o scoată de-acolo, voinice, și apoi s'or îndrepta și ele și părul.

Atât au vorbit și s'au despărțit, mulțumind feciorul cu lacrămi în ochi Maicii Precistii de povețele date. A plecat spre împărăție și când a sosit la pește, ăla de colo:

—Ei, ce ți-a spus?

—Trece-mă dincolo și ți-oiu răspunde.

L-a trecut; pe urmă i-a spus vorbele Maicei Domnului. Da fugea voinicul, când spunea, de-i sfârâiau picioarele.

Peștele, cum a auzit, s'a luat după el să-l înghiță. S'a înfuriat, a făcut valuri mari, a aruncat apa cu coada în sus, dar de surda. Atunci, de necaz a plesnit.

Sosește la omul cu via și-i spune:

—Fă milostenii, creștine, și-i avea roadă din belșug.

Omul, face cum îl învață și pe urmă, să vezi struguri și să vezi vin! Doamne! Doamne!

Când trece pe la păr:

—Ce veste îmi aduci, mărite domn?

—Bună! Sub rădăcina ta ți-i îngropată zestrea a trei fete. Le-oiu trimete eu s'o scoată.

Ajunge la babă, de-i spune și ei și atunci... Incep fetele să fie mai harnice, mai chivernisitoare, încep să ție mai curat prin casă, prin curte și prin scule și apoi, dau fuga la păr de-și iau zestrea.

Atunci ce să vezi dumneata? Curgeau la biata mătușă, droaie peți-

torii. Se văita acum că nu mai are fete să tot mărite. Ba și părul rodea.

He ! he ! După cale lungă și după vreme lungă sosește acasă. In lipsă-i fată din piatră, de multă așteptare și de trai rău cu soacră-sa, era gata să-și ia lumea 'n cap. Cât nu plânsese ea de dorul feciorului! Cât nu întrebase ea pe toți călătorii, munții și isvoarele, lemnele și pietrele? Da de câte ori nu se rugase, stând noaptea afară, se rugase și întrebase și pe lună de rostul voinicului.

De-ai fi lună vorbitoare
Precum ești de mergătoare
Eu, lună, te-aș întreba
N'ai văzut pe neicuța?
—Ba, de când am răsărit
Mulți voinici am mai văzut,
Dar nu ți-l-am cunoscut:
Fața-i albă ca și crinul
Ochi albaștri ca seninul.
. . . .

D'aia, când l'a văzut, cine poate spune bucuria ei? Da veselia ce-l coprinsese pe voinic! Ii născuse mândra doi dolofani de copii, mai frumoși decât soarele!

De tras tot a tras el nu-i vorbă o toană de plâns, că— uitasem să spun—murise împăratul cel bătrân, de-atâtea supărări săracul...iar împărăteasa rămăsese să poarte și d'aci înainte pismă pe bieții tineri.

Ce era să mai facă, acum, voinicul? Să stea cu mâinele'n sân? A lăsat sânge celor doi copii...și, cu sângele lor a stropit pe cel împietrit de la fereastră... Și atunci, ce să vezi dumneata? Odată a înviat Tuliman și a'nceput să se frece la ochi. Era acum mai frumos și cu mult mai voinic.

—Hi, frate, da mult mai dormiiu!

—Ai fi dormit tu mult și bine, frate, dacă n'ași fi mai fost și eu pe-aici.

Și s'au îmbrățișat feciorul de împărat cu Tuliman și au plâns și au râs de bucurie și au plâns trei zile.

Apoi, după povața Maicei Domnului, au pus mâna amândoi pe împărăteasa cea bătrână de au legat-o de coadele a doi cai cari au plecat cu ea în lume.

—Mamă mi-e și mie milă! Dar cu farmecele ei se duce de râpă împărăția... și apoi... mai mare e sfatul Maicei Domnului!

S'a urcat apoi pe tronul lui taică-seu și, să vezi traiu, nenișorule! Că Tuliman îi era sfătuitor și la bine și la rău,—el, ăl d'intâiu sfetnic al Măriei-Sale!

Și pe urmă?

Pe urmă... o nuntă împărătească, să nu se mai dovedească, ori ce om să pomenească!

Iar eu, încălicai p'un fus,
Să trăiască cine-a spus!

Auzită în copilărie de la vecinul nostru, moş Gheorghe al Badei, din Sgripceşti, com. Beleţi, Muscel; iar acum in urmă, în Techirghiol, dela mecanicul Andrei I. Popescu, de fel din Feteşti-Ialomiţa.

C. Rădulescu-Codin.

DE-ALE COPIILOR

172.—De-a cureluşa.

Copiii, cât de mulţi, se aşează roată la un pas unul de altul; şi cu faţa către mijlocul roţii. Unul, scos la sorţi, ori care vrea, are în mână o curea de piele şi se plimbă la pas pe la spatele celor din roată cari stau cu mânele la spinare, palmă'n palmă, aşa ca să poată ţine cureaua când cel ce umblă împrejurul cercului le-ar lăsa-o.

Indată ce unul din roată simte că i s'a lăsat cureaua, se întoarce repede şi începe să lovească pe cel din dreapta lui, care numai decât trebue să o iea de fugă spre dreapta, pe dinapoia şi împrejurul cercului. Cel ce a avut la început cureaua, se opreşte în locul unuia dintre cei doi cari se alungă. Unul fuge ca să lovească pe celalt cu cureaua în spate şi celalt fuge ca să nu fie lovit.

Fuga ţine cât fac încunjurul roatei, după care cel fugărit se opreşte unde a stat mai înainte, iar cel ce fugăreşte, merge la pas şi lasă cureaua în mâna altuia.

Şi astfel jocul urmează.

(Cules din Bârlad) **Tudor Pamfile**

173.—Copiii, când văd un drumeţ calare pe o gloabă de cal, îi strigă de departe, luându-l în râs:

Dă-i cu scările
Mânca-i-ai picerele;
Dă-i cu calcâiele
Mânca-i-ai unghiile.

174.—Adeseori copiii, ba chiar şi flăcăii, se iau la întrecere în pâcâlituri şi zice unul:

—Mă, pă mine mă chiamă «eu» şi pă tine «tu»: care să fie al dracului?

Dacă răspunde ori într'un fel ori în altul, se vede bine că a râmas păcălit.

175.—Să se zică repede şi pe nerăsuflate cât se poate de mult:

Fină, fină,
N'ai găină;
Naşe, naşe,
N'ai cămaşe.

176.—La jocul «de-a ajunişul» «Pituluşul», cel care *ajună* zice de câteva ori, acoperit fiind la faţă ca să nu-i vadă pe ceilalţi unde se pitulă:

Cuţu, cuţu, panu
Taie orăşanu,
C'un mai, c'un pai,

Cu căciula lui Mihai
Plină cu coji de mălai
pit, pit, (pic, pic).

Auzite de la fraţii şi surorile mele mici·

Voiceşti-Vâlcea **I. N. Popescu**

177.—Pe pat sau jos se aşează unul căzut la sorţ, în coate şi în genunchi, acoperindu-şi ochii cu mâinele.

Işi pun toţi ceilalţi câţi sunt, mâinele pe spinarea aceştuia, şi numără altul tot căzut la sorţ, de la stânga spre dreapta, începând de la el:

—Inelușù
Invârtelușu'
Pe-a cui mână pușu'?

Cel de jos răspunde:

—Pe-a «cutăruia».

—Nu e!

Inelușu' etc.

—Pe-a «cutăruia»..

—Nu e!

Se repetă aceleaşi cuvinte până ghiceşte pe a cui mână este «puşu'» şi atunci ghicitul îi iea locul şi jocul începe iarăşi.

Dacă se întâmplă că «puşu» cade chiar pe mâna aceluia care zice cuvintele, se pune şi el şi rândul lui îl iea cel din dreapta,

In felul acesta se joacă cât vor ei.

Din Boureni-Dolj

Nic. I. Dumitraşcu

178.—Cine merge înainte,
Duce-un car în dinte.
Cine merge inapoi,
Duce-un car cu usturoi.

Joc gimnastic aşa că totdeauna trebue să meargă alăturea cu tovarăşul tău. Altfel te pâcâleşte.

179.—Aghios, aghios,
—... mama!
Cui şade jos.
Bocănătoare,
Bocănătoare.
... mama
Cui şade'n picfoare.

180.—Hundupas
Cu capu' ars,
Şede'n vatră de necaz.

Se zice repede; dar e şi o vorbă de batjocură între copii mici. Şi ca ghicitoare *(cleştele)*.

181.—Cine joacă tananaua [1]
Dă 'napoi cu badanaua.
Cine joacă tananica,
Ţine'n gură rândunica.

Nemţişor-Neamţ **Al. Moisei**

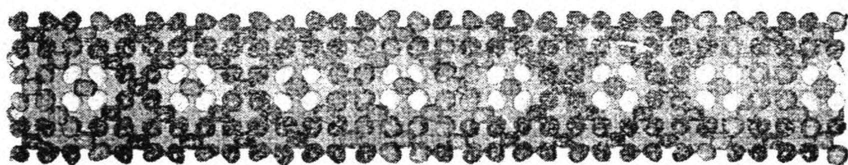
182.—Numărări copilăreşti

Unălană
Şotârlană,
Şotipiţă
Mărdăriţă
Lanţuru,
Spanţuru,
Curcudia
Veselia
Pochidia
Poc-mândria.

(Din Bălăbăneşti-Tutova)

V. I. Cahu

[1] Un joc mărunţel, lăsându-se uneori, cu şezutul pân' pe călcâie.

49 —Ghiordan de mărgele (Clişeu făcut cu cheltuiala d-lui G. M. Murgoci)

Rugăm pe colaboratorii noştri şi toţi cei ce vor să ne ajute, a ne răspunde prin scrisori netimbrate pe adresa: *Tudor Pamfile, Bârlad, str. Promoroacele*:

1. Poartă femeile la gât, la păr sau flăcăii la pălărie *ghiordane de mărgele* ca cel din figura de mai sus sau altfel?
2. Cum se numesc şi cine le lucrează?
3. In ce regiune şi comună se poartă?
4. Se găsesc de vânzare şi cum ni le-am putea dobândi?

BOTANICA POPULARĂ

36.—Bobovnic.

Bobovnicul sau *bubovnicul*, cum se zice în Bucovina [1] numit şi *pribolnic*, *bobâlnic*, *bobornic*, *bribornic*, *blăbornică*, este o buruiană cu floarea galbenă, ce creşte prin apa de topliţă sau prin gârlele de isvor. Bobovnicul se mai numeşte şi *busuiocul broaştei*, pentru că-i samănă la frunză.

In medicina babelor, bobovnicul e întrebuinţat contra *orbalţului*. Oblojelele cu bobovnic pisat, vindecă boala [2]. Se pisează mărunt, se pune pe o petică şi se înfăşură în jurul capului.

Pentru durere de cap, bobovnicul astfel preparat, se pune în moalele capului.

Babişele încă se vindecă cu bobovnic. Pentru aceasta se pune tămâiţă şi bobovnic într'o oală cu apă, se pune la foc şi să lasă sa mocnească vre-o câteva ceasuri. După ce a mocnit de ajuns, se toarnă apa cu tămâiţă şi bobovnic cu tot într'o covăţică şi se scaldă copilul bolnav [3].

In munţii Sucevei, unde planta e cunoscută cu acest nume, o întâlnim şi în cântece:

Frunzişoară *bobovnic*.
Degeaba mă ţin voinic,

---

[1] Marian, *Descântece*, 38. [2] *Şezătoarea*, I, 116. [3] Marian, *id*.

Dacă n'am arme să 'ncing.
Şi cal bun să-l încalic [1].

37.—Borşeriu

Borşeriul e o buruiană ce creşte prin grădini, pe la locuri grase, atingând o înălţime de un metru şi mai bine şi seamănă la frunză cu antonica. Floarea lui e gălbie şi în formă de umbrelă.

Tuleiul borşeriului când e tânăr, se curăţă de coajă şi se mănâncă. Cu frunzele şi tuleiul borşeriului se opăresc budăile în care se umple borş (zamă acră).

A. Gorovei şi **M. Lupescu**

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

130.—Descântec de deochiu

Eşi dedeochiu
Dintre ochi,
Eşi din creerii capului,
Eşi din sfârcul nasului,
Eşi din băerile inimii,
Eşi din sânge,
Eşi din carne,
Eşi şi du-te
Unde cocoş negru nu cântă,
Unde mâţă neagră nu miaună,
Unde câne negru nu bate,
Şi să rămâe (cutare) curat,
Luminat,
Ca Dumnezeu ce l-o lăsat
Şi ca maică-sa ce l-o născut.

Se descântă în apă neîncepută în care se pun 3 sau 9 cărbuni sau fiecare din casă câte unul şi dând mereu cu vârful cuţitului în apă.

Tot de deochiu se zice că se descântă zicând de trei sau de nouă ori Tatăl nostru, tot în apă cu cărbuni şi tot cu cuţitul făcând semnul crucei pe suprafaţa apei, sau împungând în semnul crucei.

Auzit de la mătusa Maria Pârjolea, Poduri-Bacău,

D. I. Procopie

131.—Descântec de cei răi

«Cei răi» e o boală de stomac. Se descântă cu piatră şi cu cenuşă:

—Unde ai plecat Simedrule? Unde te grăbeşti, unde te pregăteşti de scoţi plugurile ?

—Mă duc să ar drumurile, hotarele şi cărările în lungiş şi'n curmeziş.

—Nu te du să ari drumurile şi hotarele şi cărările în lungiş şi'n curmeziş şi te du la (cutare) şi ară prin maţe, prin rânză, prin osânză, prin măruntae, prin creerii capului şi-i scoate răii şi rălele.

[1] *Şezătoarea*, I, 9

Răii şi rălele când au auzit, pe piatră s'a suit şi'n mare s'a aruncat Acolo e cina şi hodina. Acolo să chee şi să răschee ca roua de soare, ca spuma de mare şi (cutare) să rămână curat şi luminat ca Dumnezeu ce l-a lăsat, ca maică-sa ce l-a făcut.

De la Casandra Guzgă, Gohor-Tecuciu.

V. Gh. Beldie

132.—De şopârlaiţă

C'un băţ de mătură părăsit, se descântă în apă ne'ncepută, făcând semnul crucei:

De-ţi va fi de şărpe, mârlă,
Să treacă prie tine gârlă;
De ţi-a fi de şărpe chior,
Să treacă fuior;
De-ţi va fi de şopârlaiţă,
Să te... pe sub laiţă.

Se mai poate descânta c'un băţ de la stative, care ţine lopăţica sau c'un cuiu de prin dricuri, care ţine toată căruţa.

Se descântă de trei ori şi se oblojeşte pe la gât şi se dă bolnavului să bea.

(Dela Natalia I. Munteanu).

133.—De sugel

Sugelul e o beşică care se face pe deget lângă unghie. Produce usturimi mari, coace, sparge şi poate să cadă şi unghia. Când îl simţeşti că începe să se facă, să vâri degetul cel cu sugelul într'o oală cu apă clocotită, să-l stupeşti şi să-l vâri sub cofă sau caldare când o duci cu apă de la fântână. Astfel ropetând, se va trece.

(Dela Aglaia Leon Halunga).

134.—De nigei

Dacă ai nigei pe mână sau pe picior, să-i ungi cu păcură sau mămăligă de găsit. Sau, dacă nu-ţi trec aşa, Duminica dimineaţa, când toacă la biserică, să iei o lingură părăsită şi să-l baţi pe fiecare nigel de trei ori zicând cuvintele: „popa toacă, nigelul seacă“,

Dela Arìtina Halunga

N. V. Hânţescu

135.—De beşica cea rea

Să iea o cârpă albă de câlţi şi se aprinde la un capăt şi afumând beşica zice:

«Am făcut o masă mare, şi-am chemat toate beşicele: beşica cea albă, cea ghivisie, cea neagră şi pe cea rea n'am chemat-o. Ea s'a mâniet, în 7 a crăpat, nici cât un fir de mac n'a rămas.

Ptiu, amu să chei!

136.—De ulcior la ochi

Ducându-te afară şi uitându-te pe fereastră în casă, zici:

Ham. ham ulcior de câne;
Cum nu sunt eu câne,
Aşa să n'ajungi tu până mâne.

(De la bunica Ileana Gh. A Preutesei de 70 ani, din satul Cuìcjdiu, jud. Neamţ, acum în Valea Seacă jud. Neamţ.

I. I. Preutescu

137. —De orbalţ

La răchita răsărită
Şade o fată despletită,
Cu'n ochiu de foc
Şi unul de apă.
Cel de apă stânge pe cel de foc,
Iar cel de foc stânge pe cel de apă.
De-a fi de bărbat să-i cadă barba,
De-a fi de femeie să-i cadă coada.
Şi (cutare) să rămâe curat,
Luminat,
Ca argintul strecurut
Şi de Dumnezeu neuitat.

(Auzit dela M. Vasiliu, Humuleşti-Neamţ).

C. Atanasiu

138.—Descântec de deochiu

Vântul mare a burat,
Pământul a crăpat,
Deochetorul
Şi deochetoarea
In pământ au intrat,
Să rămâie (cutare) curat,
Luminat,
Ca roua în câmp,
Ca poala Maicei Precista,
Ca ceasu 'n care s'a născut.

Se zice de 3 ori, frecându-se mereu tâmplele bolnavului cu degetele cele mari de la amândouă mânele şi suflând din când în când în faţă-i.

(Dela mama)

C. M. Popescu

DATINE ŞI CREDINŢE

837. —Cum să faci să cânţi bine cu floierul ?

Iei floierul plin de lapte dulce, astupat la amândouă capetele şi la toate găurile să nu se scure laptele. Pleci în pielea goală cu floierul şi cu doi câini negri după tine. Câinii negri îi ei pentru că, se zice, că îţi iasă înainte o *plastă* şi dacă sunt câinii şi amândoi negri, o pot birui, iar de sunt albi, sau numai un câine alb, nu o pot birui.

Cu el aşa, îl îngropi noaptea, la nouă hotare cu mâinele la spate.

Il laşi îngropat trei zile. A treia zi te duci şi-l iei, scoţându-l tot cu mâinele la spate, cu pielea goală şi cu cei doi câini negri după tine. In timpul cât îl îngroapă şi-l scoate şi chiar în cele trei zile, pe acasă nu e bine să vorbească sau să-şi aducă aminte de floier. Nu e bine să iei un câine alb şi altul negru, de oarece ăl negru sare la plastă, iar

albu' sare la tine să te mănânce.

Indărăt nu e bine să te uiţi nici când te duci, nici când te'ntorci acasă. După ce-l scoate vine acasă, îl pune—floierul—sub căpătâiu, şi noaptea, aievea, vin *sfintele* şi-l întreabă de trei ori:

—Ce ne dai, ce ne dai? Şi a treia oară, gândeşte ce i-o fi lui în gând. Gândeşte deştul ăl mic de la mâna stângă. Cu floierul nu trebue să cânte nici să-şi aducă aminte de el, după asta, trei zile în rând.

«Aşa că, îmi cântă de par'că sunt luaţi din sfinte», zice lumea despre unul ce ştie cânta bine.

(Din Zlătărei-Vâlcea) **Gh. Fira**

838.—Cu irozii

Se duseseră feciorii de crăciun—ca irozi—şi pe la un gospodar, pe care-l ştiau că tăiase vre o trei porci.

Stăteau slăninele lungi spânzurate în ţăpuşi, te lingeai pe buze, dacă acasă ştiai că n'ai unsoare de loc.

Hai se pun ei la cale, înainte de a intra în casă, ca unul să se suie în pod, iar altul din casă să tot facă strigături, după cum a vedea că merg lucrurile în casă, ca cel din pod să ştie ce să facă.

Cum intră ei în casă, încep a juca fata şi unul mai gureş strigă: «Şi te sui pe scară'n sus, şi aprinde un *lemnuţ* (chibrit), cele late, du-le'n spate, cele lungi pe lângă tine; du-te-acasă, pune bine, c'am să vin şi eu la tine, să'mpărţim cum îi mai bine».

Omu' nu ştia cum să le intre în voie cu cinstea, cu vărzări ş. a,; în sfârşit isprăvi rachiul din garafă şi vroia să iasă să mai umple garafa din ulciorul ce era în tindă. Flăcăii tot jucau şi-i stăteau în cale; când a văzut că omul dă buzna să iasă, ceala strigă: «Te pogori iute pe scară, c'acu scăp pe gazdă-afară». S'a coborît el ş'a fugit; da pe urmă omu' şi-o tras de seamă de ce i-a jucat atâta fata, când a văzut că a sburat din pod slăninile şi trandafiirii.

(De la un român transilvănean) **V. Moisiu**

839.—Cântecul broaştelor.-Dacă se aud cântând broaşte, e semn că nu mai este iarnă. Oamenii pot sămăna în grădină.

840.—Dacă ţii o broască în mână şi te udă cu udul ei, atunci faci pe mână negei.

841.—De negei nu scapi, decât dacă rupi o coadă de şopârlă şi te ungi cu sângele ei.

842.—Dacă pui mâna pe ouă de şopârlă, când le găsesc muncitorii la prăşitul pământului, apoi te jupueşti pe mână.

843.—Cântecul viorelelor.—Când se aud viorele cântând, semn că e

toamnă. Viorelele seamănă la cântare cu greerul.

844.—Dacă lipeşti Lunea pe jos în casă, apoi va cânta greerul în casă.

845.—Fiecare casă are şarpele ei. Dacă omori şarpele, moare cineva din casă, sau vin nenorociri.

846.—Când sunt nevăstuici ce muşcă vitele, se pune următorul leac pentru a le goni: se leagă la fiecare buruiană, unde sunt nevăstuici, caere de tors. Se pune şi fus. Nevăstuica văzând furca de tors, fuge.

Ţuţcani-Covurlui. **T. I. Cruceanu**

847.—Când pârâie stuhul, va ploua numai de cât.

848.—E bine, pentru sufletele celor înecaţi ori spânzuraţi, ori în deobşte care şi-au făcut seamă, ca să leşi căpeţelul de lumânare să ardă la uşă, jos, până s'o stinge singur.

849.—Calul, în luna strechiei, zice: «Bir am de dat până la toamnă»; vita albă însă zice: «Nici n'am dat, nici n'oiu da, ş'oiu fugi pân' oiu crăpa».

850.—Cine ştie a 'nturna piatra, iea trei mlădiţe de alun d'intr'o vară; le despărţeşte în chip de cruce pe două dintre ele; iar cu cea de-a treia taie spre partea nourilor.

851.—In zile de sec nu se dă caş, ori în deobşte frupt alb, de pomană.

852.—Când îţi fată iapa, nu se dă nimic din casă, pentru că, altfel, se va lua mânzul după căruţe străine.

853.—Când cântă cocoşii seara, au să vie hoţii în sat,

854.—Când cântă cocoşii de mici, au să fie năzdrăvani mai pe urmă:

Mânăstireni-Botoşani **Dumitru Furtună**

855.—Oamenii, când merg la sămănatul grâului, ieau o mână de grâu, când încep a sămăna şi închizând ochii, o aruncă în altă parte, departe de ogorul lui, pentru că, după cum n'a văzut el ce s'a făcut cu boabele de grâu, aşa să nu vadă paserile grâul lui; căci el le-a aruncat mâna cea de grâu lor.

856.—Când se desface păpuşoiul (cucuruzul) pentru sămânţă (de sămănat), ciucălăii se aruncă pe drum, căci se coc bine şi se fac bătuţi la grăunţe ca şi drumul.

857.—Fetele, când merg la şezătoare, trebue să se silească de a mântui caerul (fuiorul) din furca de tors, căci de rămâne ceva, atunci se mărită după unul bătrân.

858.—Copiilor mici li se leagă un fir de strămătură roşie la mână, ca să nu se deoache.

***859.*—După ce mama găteşte de ţesut pânză, dă mezinului dintre co-**

piii ei fuşteii (2 vergele, ce formează o cruce în natră), iar acesta iese cu ochii închişi afară. De este vre-o vacă a făta, atunci ea fată *bauţi* sau viţea, după cum a văzut băetul vre-un bărbat sau vre-o femee întâi.

(Auzite de la maica, Ecaterina Onciul, Frătăuţii-Vechi, Bucovina).

Ilarie Onciul

860.—Fiecare casă are ciasul ei, pe care, unii zic' că-l aud cum ticăe în perete.

861.—Ce vei gândi în timpul când te împărtăşeşte preotul, ţi se va îndeplini. Poţi să gândeşti până la trei lucruri.

Auzit de la E. Capşa, Iaşi.

862.—Când moare cineva şi de te chiamă şi pe tine să mergi cu el, să nu zici că mergi, ci să cauţi o pricină că nu ţi-ai luat pălăria sau căciula, sau nu ţi-ai dat vitele la apă, sau ai să mai faci o ţigară şi pe urmă o să vezi ce mai e de făcut. Că daca zici că mergi, peste puţin o să mori şi tu.

863.—Dacă vrei să ştii când te'nsori, în seara lui sf. Vasile, (la urat) să te duci la porci şi să zici: «groh acu». Dacă zice şi vre-un porc «groh» apoi o să te'nsori sau măriţi; dacă nu, nu. Vei mai aştepta o bucată de timp.

864.—Când vezi lună nouă, dacă ai bani în buzunar şi eşti vesel, aşa o să fii toată luna aceia.

Vârlezi-Covurlui. **Ioan N. Vârlezeanul**

865.—Ca să dezbari pe bărbat de beţie, să pui bani sub aşternutul unui mort, ca să stea trei zile. Cu aceşti bani să-i cumperi băutură şi să i-o dai zicând: Când va bea mortul, atunci să mai bei» (cel cu pricina).

866.—Când tepşeşti prea tare mămăliga, omul acela când moare, se năcăjeşte, moare înăduşit.

867.—Când tepşeşte prea tare mămăliga, faci copiii gheboşi.

868.—Ca să nu mănânce uliul găini, să nu dai cu mătura pe vatră.

869.- Ca să nu-ţi eie uliul găini, să nu dai gunoiul afară: Lunea Mercurea şi Vinerea.

870.—Ca să-ţi meargă bine, când porneşti plugul la arat, afumă cu tămâie pe lângă boi şi plug şi svârle un ou peste plug şi de-l va prinde cineva, ce se aţine, mare câştig va avea în anul acela.

871.—La cununie, când se'ntorc tinerii de la biserică, se primesc cu pâine şi sare, din care gustă, ca să le fie casa îndestulată.

Nemţişor-Neamţ **Al. Moisei**

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

29.—Pe dealul cu floricele
Paște-o fată miorele,
Prin iarbă și micșunele.
Copilița când cânta,
Văile o asculta,
Codrii vechi îi desmierda,
Iarba verde-o fărmeca.
Cine sue 'n deal călare
Pe potecă, pe cărare?
Un ficior de sârb mai mic
Cu pistoale la ilic.
—Buna ziua fată mare
Ce-mi paști turma pe hotare ?
—Io 'mi pasc turma unde vreu,
Că pe-aicea-i locul meu.
Nu se află om pe lume,
Să mă înșele pe mine.
—Eu ficior de sârb mai mic,
Mă prind că te celuesc
Murgul să nu-l stăpânesc,
Paloșul să n'ascuțesc.
El pe murg a'ncălecat
Maică-sa l'a întrebat :
—Dragu mamei sârb mai mic,
Da cine te-a fugărit
De ți-i murgul ostenit ?
Și cine te-a alungat,
De ți-i murgul asudat.
—Nimeni nu m'a alungat,
Că eu singur mi l'am dat,
Un cuvânt am câștigat.
Este-o fată fermecată
Și nu este om pe lume,
Să o celuiască nime,
Și eu i-am făgăduit
Că de n'o înceluesc
Murgul să nu-l stăpânesc,
Paloșul să n'ascuțesc.
—Dragul mamei sârb mai mic,
Cu pistoale la ilic
Ţipă haine bărbătești
Și iea haine femeești.
Că cea fată fermecată.
Care munții îi desmeardă,
Sorioara florilor,
Soțioara codrilor.
Altfel n'o înceluești
Numa' 'n haine femeești...
—Copiliță garofiță
Ia dă-mi drumu'n chiliuță.
—Ba eu drumul nu ți-oi da
Nu-i acasă mămuța
—Copiliță garofiță,
Ia dă'mi drumu 'n chiliuță,
C'afară plouă de varsă,
Și-mi stric haine de mătasă.
—Ba eu drumu nu ț'oi da,
Că mă tem că mi-i 'nșela
Și n'am unde te culca.
—Io's muere ca și tine,
Să mă culc să m'odihnesc
Pân' ce zorile s' ivesc.
Drumu'n casă că i-a dat,
El din gur' a cuvântat :
—Copiliță garofiță
De cu seară cuconiță,
Până'n ziuă văduviță,
De cu sară ești cucoană,
Până'n ziuă ești vadană.
—Noapte bună sârb mai mic,
Cu pistoale la ilic,
Tu degeaba te trudești,
Ca să mă înceluești.
Ţipă haine femeești
Și iea haine bărbătești.
Du-te spune maică-ta,
Că eu nu-s de dumniata.
Du-te, murguț stăpânește,

Du-te paloşu' ascuţeşte.
Şi nu trage-a mea nădejde.
Soţii mei sunt brazi înnalţi
Şi stejarii ai mei fraţi.
Florile mi-s sorioare
Şi părinte mândrul soare.
Şi măicuţa mea firească
Mândra ţară românească.

Bucovina **Teofil Bizom**

VORBE ADÂNCI

501.—Cucoş boule, pricepe-te magarule! se zice celui greu de cap şi îndărătnic la pricepere.

502.—Apoi are şi el o fată, s'o pui cu gâtul pe prag, s'o ţii cu piciorul şi să-i tai unghiile cu toporul.

503.—Dumnezeu ştie şi face, numai omului nu-i place.

504.—Dă-i biciu, că nu-i de pe-aici! se zice la cinstit.

505.—Doamne ajută cucului să sboare la cuibul lui! când îşi rog bătrânii moarte.

506.—Ehei! Fost-am şi eu, măi băeţi, odată cu gândul plin de draga mea!

507.—Hai, hai! C'amuşi n'are ursul coadă şi balta peşte... adică-ţi împuşc un puiu de *bate*!

508.—Da'-i adevărat ca'n numele tatălui şi ca lumina zilei.

509.—Râde dracu' de porumbel şi nu se vede pe el.

Mânăstireni-Botoşani **Dumitru Furtună**

510.—«In loc să scârţie carul, scârţie cărăuşul»=în loc să se plângă cel ce are nevoe, se vaită cel ce n'are.

511.—«Ştii că toacă la o biserică, dar nu ştii la care» = ştii un lucru, dar nu ştii despre el ceva sigur.

512.—«Ho, măi băete, ce te îndeşi că baba în raiu»=ce te îngrămădeşti, ce te îmbulzeşti.

513.—«Decât boer în genunchi, mai bine ţăran în picioare» acelaşi înţeles ca: «Decât codaş ia oraş, mai bine'n satul tău fruntaş» = adică decât să ai ceva şi să fii legat de cineva, mai bine să n'ai nimic şi să trăeşti liber.

514.—«A vârî său în carne grasă»=a spune aceleaşi lucruri care-s de prisos.

515.—«Mă doare inima după dânsul» = mi-i milă după el, mi-i milă de el.

516.—«Mi-e bine ca cânelui în car sau ca cioara'n par»=adică mi-i rău, nu-mi place cum mă aflu acum.

Petru Gh. Savin

517.—Broasca mică cască gura mare.
518.—Buturuga mică răstoarnă carul mare.
519.—Țara moare de tătari și tu joci cu lăutari.
520.—Satul arde și baba se piaptănă.
521.—Când te-a mușcat șarpele, fugi și de șopârlă.
522.—Cine s'a fript cu un crob suflă și'n apă rece.
523.—Celui flămând numai pâinea e'n gând.
524.—Celui bolnav de gălbinare, toate galbene-i pare,
525.—Paserea malai visează.
526.—Și'n telegută și'n căruță.
527.—Și cu curechiul uns și cu slănina în pod.
528.—Nici salcea pom, nici mojicul om.
529.—Mai mare daraua decât ocaua.
530.—Boul cu funia se leagă și omul cu cuvântul.

Bucovina **Alex. Morariu**

531.—Nu te pune cu prostul, căci el nu știe multe.
532.—Cel ce fură, nu cumpără, dar nici cinste nu petrece.
533.—Lăcomia ușor perde omenia.
534.—Sărăcia odată intrată în casă, cu greu o poți scoate.
535.—Pe om îl cunoști după fapte, iar pe pom după roade.
536.—Tot ce i prea mult, nu-i bun.
537.—Nu tot ce e frumos și plăcut, e și folositor.

N. V. Hânțescu

CÂNTECE[1]

888.—*Foaie verde fir mătasă*
Trecui puntea pe la leasa,
Și m'ajunse-un dor de-acasă
De copii și de nevastă.
De nevastă nu-mi prea pasă
De copii inima-i arsă,
Căci neveste mai găsesc,
Dar copii nu pot să cresc.
De-ar fi dor de la nevastă
Să-mi las calul ca să pască;
De-ar fi dor de la copii
Să pui șaua și să mâiu,
Și să mâi, să mâi, să mâi,
Ca să văd ai mei copii
Cu capul pe căpătâi
Și cu gura să-i mângâi.
De-ar fi dorul de la mumă,
Să-mi fac calul numai spumă;
De-ar fi dorul de la tată,
Să-mi fac calul numai apă;
De-ar fi dor de la surori,
Să-mi fac calul numai flori;
De-ar fi dorul de la frați
Să-mi fac calul numai brazi.

Din Movilița-Putna **N. St. Graur**

[1] *X. X.* de la p. 3(8, să se înlocuiască prin *Tr. I. C. Beldie*

889.—*Frunzuliță iarbă neagră*
Și de-o fragă
Iacă puica mea cea dragă,
Trece drumu' nu mă'ntreabă
Par'că cineva o roagă;
Nici n'o rog, nici n'o poftesc
Căci ca dânsa mai găsesc;
Frunză verde-o pelinifă,
Mai de neam și mai de viță,
Nu ca ea o rămășiță.
Mai de neam și mai ceva
Nu ca ea o farfara,
Să'și dea gura 'ntr'o para.

890.—*Frunzuliță usturoi,*
Vâlvâie lumea de noi,
Că ne iubim amândoi.
Ș'altă verde foaie-albastră,
Lasă lumea să vorbească,
Dragostea e'n mâna noastră.

891.—*Frunzuliță mărăcine,*
Mărăcine 'nflorit bine,
Eu mă mir puică de tine,
Ce pământ mi te mai ține,
De nu mai dai pe la mine?
—Mă ține pământ cu iarbă,
Nu pot veni fără treabă.

De la Oprea I. Rusu, Goicea-Mică-Dolj.

Șt. St. Tuțescu

892.--*Foaie verde untdelemn,*
Vino puică und' te chem,
Că'ngenunchiu și te blestem
Să te usuci ca un pom,
Ca un pom neroditor,
Când vara nu face flori.
Nu'nflorește, nu rodește
Numai locu-mi pătimește!

893,—*Foaie verde trei migdale,*
Amărît mi-e omul Doamne,
Când seceră la pogoane,
Leșinat și mort de foame,
Cu secera la spinare,
Stă cu ochii după soare,
Ca să scapete mai tare,
Să scobor la țaica'n vale
Să-mi dea gură de călare
Că nu mai pociu de picioare
Toată ziua mort de foame.
Foaie verde trei migdale,
Ibovnica, bate-o Doamne,
Te face să mori de foame,
Nu-ți dă poftă la mâncare,
Nici odină la culcare...

894.—*Foaie verde de-avrămească,*
Șed călărașii la masă.
Cu ocaua plină rasă!
Nici nu bea, nici nu mănâncă
Numai cu ochii se uită,
Cu ochii la carabină.
Și mi-o ieau și mi-o smucesc
De rezbel se pregătesc!

Ghizdăvești-Romanați

C. Danilescu

895.—*Frunză verde lozioară,*
Am o puică bălăioară,
Dare-ar Dumnezeu să moară;
Să-mi ieau alta ocheșea,
Să-mi petrec lumea cu ea.

896.—-*Frunză verde sălcioară*
Când e soarele'n desară,
Două doruri mă omoară:
Unul nou făcut de-acum
Și altul mai dedemult,
Ce-am iubit nu pot să uit.

897.—*Iartă Doamne păcatul*
Cui a lăsat oftatul.
Că oftatu-i lucru mare
Și e bun la supărare.

Popești-Farcășa **T. E. Alexandrescu**

898.—*Foae verde flori mărunte,*
Mândruliță de la munte
Ce ți-a eșit vorbe multe ?
—Las' să iasă că nu-mi pasă
M'a făcut maica frumoasă
De iubesc zapcii din plasă
Și prefecții când mai iasă.

899.—*Pe mine cin' mă usucă ?*
—Ghermeneii *(brebencii) după luncă*
Lelița cu cârpa lungă,
'Ndeamnă, 'ndeamnă să m'ajungă,
Să intre cu neica'n luncă.

900.—*Măriuță, Marioară,*
Mai ții gură de-astă vară ?
—Eu mai țiu o țârișoară
Cât a da neicăi deseară.

901.—*Spune-mi puică unde-ai fost ?*
—La clae la adăpost.
Oltenia **Gh. Ciaușanu**

902.—*Foaie verde trei smicele,*
Fetițo de pe vâlcele
Dă-mi și mie floricele,
Să ne sărutăm cu ele.
Floricele flori de tei,
Lupi-dragi și brebenei.
Floricele flori de fag,
Să ne sărutăm cu drag.
Floricele flori de soc,
Să ne sărutăm cu foc.
Floricea de lămâiță
Să te sărut în guriță,
Cu mâna să-ți fiu la fâță.
Frunză verde foi de nuc
Să te sărut să mă duc
La puiculița din Runc [1]
Auzit în Pacrula-Gorj la horă
Pocruia **I. I. Ciuncanu**

903.—*Chiue frate că-i bine,*
Dar chiue după mine
Că te-oi face de rușine.

904.—*Fetele de la Pufeni*
Is ernate cu strujeni,
Și-s varate cu tărâțe
Le curg ochii ca la mâțe.

905.—*Asta-i fata cea frumoasă*
Seara țesă, noaptea coasă
Dimineața 'ncet se schimbă
Ș'apoi esă de se plimbă.

906.—*De trei ori pe lângă masă*
Să iasă răul din casă,
Să rămâe binele,
Să trăiască tinerii.

907.—*Hop odată*
Soacra-i bată,
Dar nici socrul nu-i mai treaz
Căci face babei 'necaz.

908.—*Mult îmi place ca să joc,*
C'o leliță cu cojoc,
S'o tot strâng de la mijloc.
Văleni-de-Munte, 1909
Pr. I. C. Beldie

O SAMĂ DE CUVINTE

1508—1543

Androc=rochie de lână.

[1] Runc sat în Gorj.

Anglică=Floare albă, se găseşte în fân.
Bărdac=cană de pământ.
Cerlău=locul pe care îl ocupă al treilea cal la căruţă.
Chipeng=locul de pătrundere într'o pivniţă.
Ciolmec=un vas de lemn întrebuinţat în poverne.
Ciric=o optime dintr'o pâine.
Cadilişcă=lemnul de care se agaţă biciul.
Codobâţă=o pasere cu coada lungă.
Covergă=adăpost provizoriu format din coceni.
Crosnie=greutate ce se poate încărca la spirare.

Măgureni-Prahova **I. I. Nadă**

Băital=în şir, totdeauna. «Se ţine băital de capul meu» Se ţine în şir,
Micică sau *micicuţă*=mătuşă, mătuşică (neam) se mai zice şi *gagă*.
Bâiu, bădie,=moş, frate mai mare.
A zăngăni=a săpa, unde fac zgomot sapele,
A dirdica=a deretica, a strânge.
Japchină, jarchină=ciomag mare.
Huiu, nume poreclă. «Ţ'a eşit huiul ca de popă tuns, ţi-a eşit nume rău (veste).

Culese din Bolintineşti şi Bursucani **N. I. Munteanu**

Sagna=rană, «M'ai săgnit», m'ai rănit.
Ijneţ=deştept, isteţ, ghibaci, meşter,
Hăbăuc=zăpăcit.
A şpirlichet-o=a fugit, s'a făcut nevăzut repede.

Joraşti-Covurlui **Petru Gh. Savin**

Cârligă=se zice femeiei mici şi gheboase.
Acăstăiu=nume de batjocură.
Mâcă, matrucă, handracucă se zice femeilor proaste.
Borchinos=năsos.
Nărtos=se zice celui cu nări mari.
Hargalic=ne'nţelegere, turburare.
Budulac=prostănac.
A bumboşi=a sta supărat.
A dulupări=a săvârşi un lucru presupus peste putere.

Nemţişor-Neamţ. **A. Moisei**

GLUME, JÂTII, TACLALE

182.—Nu dă popa

Se zice despre un popă, rabin, hoge sau ce-o fi, din cei ce au grijă de sufletele turmei, că el numai cuvântul «tine» sau «poftim» îl înțelege dar cuvântul «dă-mi părinte», nu-i vine la socoteală.

Acu, cică un preot umblând cu ajunul, ostenise și nu mai putea stinția sa să urmeze mai departe. Având să treacă un pârău, cum era bietul părinte greoi și bătrân, alunecă de pe punte și căzu în gârlă.

Dascalii, cum văzură primejdia, se asvârliră cum erau în apă și începură să-l caute. Dând de sfinția lui, îl îndemnă să dea mâna să-l scape de înnec.

—Da *dă* odată părinte, că scăpăm de sfinția ta !

Popa nici habar n'avea. Ostenindu-se așa, n'au putut astfel de cât să-l scoată mort. Il duse acasă, și după ce preoteasa îl boci în deajuns ceru să-i spuie *încunjurarea*.

—Bine bre, voi nu știți că popa nu *dă* nici odată ? zice preoteasa după ce le ascultă întâmplarea. Ia să fi zis «ține» sau «poftim» părinte, să fi văzut cum ar fi întins mâna.

Descalii tăcură, neștiind că zice proverbul bătrânesc : «Mâna popii de luat s'a îngrășat iar cea de dat s'a subțiat».

Și de atunci se pomenește vorba asta bătrânească.

Spusă de bunica. Smulți-Covurlui.

N. I. Munteanu

183.—Cristeiul

Un țigan bătrân trimitea mereu pe fiul său cu boii. Fiul avea o frică și nu voia să se ducă zicând :

—Nu mă duc cu câmpu'n boi, că nu mi-i ciudă de Criste Breazu, c... așì obrazul, ci mi-i ciudă de smeura pământului care când mă vede zice : cârț pârț, be țigane; cârț pârț mânâncă țigane.

Și a plecat bătrânul cu boii luând traista, chibrituri, cuțit să-l taie pe Criste Breazu.

Și șezând el așa cu boii la iarbă, un cristeiu de la spinare când a cârâit odată, s'a înspăimântat așa de tare țiganul, încât tremurând și ca și cum s'ar ruga să-l lese zise :

—Nu, nu, nu, nu, nu mai viu cu câmpu'n boi, că nici n'am tai să te cuțit, nici coc să te foc, nici să te mânânc mămăligă.

Se zăpăcise.

Dela D. Șușnea, notar Țuțcani-Covurlui

V. I. Kahu

184. Dă-mi-l pe sfântu' Gheorghe!

Intr'o iarnă lungă şi geroasă, care începuse de la Vinerea Mare (14 Octombrie) un român sărac, lehemetindu-se de atâta omăt şi ger, nici una nici alta, ce-i veni lui în gând? Se duce la Puiu, un ţigan alb ca fundul ceaunului, care era coval în sat şi-i zice:

—Măi ţigane?

—Ce-i romănicule?

—Măi multe poţi face tu, că eşti bun meşter şi nu prost; ce să-ţi dau eu ţie ca să-mi faci tu mie primăvară, că m'am săturat de iarnă?

—Ha, hăă... romănicule, da' ştii că nu ţi-i gustul prost! Dă-mi pe sfântuleţul Gheorghe hân palmă şi ţ'o fac! Că şi eu m'am făcut slab de ger ca dracul şezând în bordei numa'n hizmene şi'n cămeşă!..,

De la Gh. V. Codău. **N. V. Hânţescu**

185.—Copilul ţiganului bolnav

Zice că odată se'mbolnăvise un puradel din cei zece ai unui ţigan. Mama danciului trimete pe altul să ceară prune uscate la o vecină.

El se duce repede şi gâfâind, începu să zică:

—M'a trimes astă mamă să-mi dai câteva prune bolnave pentru un copil uscat. S'a bolnăvit în ziua de ismene cusând la un crac de Paşte, mânca-te-aş! Şapte zile scândură de când zace Sâmbătă. A stâlpit grinda ochii la el, mânca-te-aş!

Auzită de la sergentul major N. Popescu. **I. N. Popescu**

186.—Toader şi mazerea

Un flăcăuş cu numele Toader, trece odată pe lângă ogorul cu mazere al unui om. Bună-i mazărea când e verde, se gândi el. Se hotărî, fiindcă nu vedea pe nimenea, să grăiască cu mazerea, că-i rău aşa singur pe câmp, mai ales vara.

—Buna dimineaţa, mazere, zise el.

—Mulţămesc dumitale Toadere (tot el din partea mazerei).

—Te-aş păstări, da' mi-i teamă c'oi zăbovi; da' mai bine te-oi smulge şi tot m'oi duce. Şi se pune pe lucru. Iaca iese şi românul nostru, care ascultase tot sfatul şi-l prinde de cap şi i zice:

—Aici pe loc te-aş ciomăgi, da' mi-i teamă c'oi zăbovi, da aşa de cap te-oi apuca şi înainte oi alerga.

V. Moisiu

187.—Mai spălăţele

Auzise şi ţiganul de masline dar nu ştia ce-s, nici cum îs.

Amu, se duce la dugheană şi cere de 10 bani masline. Negustorul îi dă. dar când le vede el aşa de negre, zice :

—Mai spălăţele n'ai ?

Ion Preutescu

188.—Urări în şagă

Să trăiţi la mulţi ani cu noroc! S'aveţi parte de pomană, de lumină în pod şi de fum în casă. Să vi se roadă buzele de bodaproste, tălpile ciubotelor de scările trebunalului şi coastele de paturile criminalului ; şi când v'a fi mai bine, să vă fie ca atuncea şi amu. Pe unde-ţi băga, pe-acolo să şi scoateţi. Ce-ţi băga pe uşă, să scoateţi pe fereşti (ochi).

Să trăiţi la mulţi ani cu sănătate! Dumnezeu să vă dee sănătatea gândacului şi hrana racului. Când îi fi mai sănătos, să nu poţi ridica un pui de jos. Să treci cu mânele'n şolduri prin urechile acului. Şi călare pe măgar pe-un firişor de mărar.

Cu bine şi cu sănătate !

Mânăstireni-Botoşani **Dumitru Furtună**

CRONICA[1]

* *Academia Română* a editat **Hore şi chiuituri din Bucovina**, rămase întocmite de la răposatul ei membru, *Sim. Fl. Marian*. Mi se pare, că tiparul l-a îngrijit fiul academicianului, d *Liviu Marian*, profesor în Suceava. Asupra felului cum e întocmit mănunchiul, nu trebue să spunem nimic. Am fi dorit un glosar la sfârşit, pe deoparte pentru a ne lămuri unele cuvinte din text, iar pe de alta a vedea un început din făgăduinţa a d-lui L. Marian de a lucrà pe ogorul răposatului său părinte.

P.

Poşta redacţiei

P. S. Colibaş, Afumaţi-Ilfov. Mulţămesc. V'aşi ruga însă să n daţi şi vorbele, fiind ucrul întreg. Vom face clişeu în anul viitor.

P. G. S.—Datoresc un răspuns. Unde să-l trimit?

Cărţi primite la redacţie

C. Filipescu: *Hrana vitelor*: Păşuni, fâneţe, plante de nutreţ Bucureşti, libr. Leon Alcalay. f. a. 212 p., 2 lei 50 b.

Em. Elefterescu : Necesitatea religiunei pentru omenire. Ed. II, Câmpulung. Tip. C. N. Vlădescu, 1911. 46 p. 50 b.

D. Caselli : Fecioara de la Argeş (No, 588 din „Biblioteca pentru toţi"), Bucureşti Libr. L. Alcalay, f. a. 122 p. 30 b.

[1] In no. trecut p, 34[illegible] rândul 12 [illegible] citească [illegible] în loc de [illegible] şi *Doine* în loc de *Dorul* [illegible] în rân[illegible]

D-sale D-lui Artur Gorovei Advocat

Fălticeni

CĂRŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă An. I.	3.00
„Ion Creangă An. II.	6.00
„Ion Creangă An. III.	6.00
Cărţi postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1911	1.25
T. Pamfile, M. Lupescu şi L. Mrejeriu: Carte p. tineretul dela sate	1.25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri româneşti	1.00
„ „ Industria casnică la români	10.00
„ „ Sfârşitul lumii	0.40
„ „ Firişoare de aur	0.30
„ „ Sărbătorile de vară la români	2.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de matasă	0.15
D. Farcaşanu şi M. Lupescu: Creşterea pomilor	0.25
St. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ „ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0 40

Se trimit franco numai după achitarea deplină

Au apărut din Biblioteca revistei «Ion Creangă»:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARŞITUL LUMEI După credinţele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAŞEŞTE Glume, jătii, taclale şi polojănii din popor

Preţul numărului 40 bani

Se trimit după primirea costului prin mandat sau mărci postale

Biblioteca Revistei Ion Creanga neaflându-se în librării, se va cere pe adresa *Tudor Pamfile* Bârlad, str. Promoroace.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă" este editată de o societate pe acţiuni; costul unei acţiuni este de *4 lei* care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Bibliotecă.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă" şi *Revista „Ion Creangă"* se primesc aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce cumpără o acţiune.

Anul IV.—No. 12. **Decembrie, 1911.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Ion Creangă

REDACȚIA : T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRAȚIA : M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL :
In țară . . 40 bani
In străinătate . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL :
In țară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI C. D. LUPAȘCU

MEMBRII SOCIETĂŢEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bărlad), Pr. I. C. Beldie (Fârţăneşti-Covurlui) G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Craiova), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bărlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova] C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ, L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], I. Neculau [Coropceni-Vaslui], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), Volbură Poiană (Iaşi), T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Ardeoani-Bacău), P. G. Saviu (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa), A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu Roman] I. Teodorescu (Broşteni Suceava), Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu Bârlad, I. Zota [Dorna-Suceava]

SOCIETARI.—At. C. Blendea Vladimir-Gorj, N. I. Munteanu Chilia-Veche-Tulcea, A. Negoescu [Bârlad], C. Patriche Zorleni-Tutova], N. Stoleriu [Baia-Suceava, D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

—Statutele societăţei sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV, No. 2—

—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Anul IV. -No. 12 **Decembrie, 1911**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ADMIMINISTRAŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL:
T. PAMFILE	**M. LUPESCU**	In ţară . . . 5 lei
Bârlad, str. Promoroacele	Zorleni-Tutova	In străinătate . 6 „

ÎNSEMNARI

Societatea „Ion Creangă" în a patra adunare vremelnică ţinută în ziua de 6 Decembrie a hotărît ca adunarea generală să se ţină în zilele de 3 şi 4 Ianuarie 1911 în Zorleni şi Bârlad (art. 2 I). Până în ziua de 31 Dec. 1911 seara, toţi membrii întemeietori sau societari cari vor dori să iea parte, sunt rugaţi să înştiinţeze Redacţia arătând numele şi numărul celor ce vor sosi şi comunicările ce vor face (art. 2 I. C). Cei ce nu vor putea lua parte, sunt rugaţi să trimeată în acelaş loc şi până la aceiaşi dată observaţiile şi orice cerere cu privire la statutele societăţei şi revistă.

— Rugăm pe cinstitele persoane cari au primit liste de subscripţie pentru fondul „Ion Creangă" să le înapoeze la Redacţie cu *orice sumă* se va fi strâns, urmând să se încheie socotelile.

— Redacţia şi Administraţia mulţămeşte din suflet d-lui *I. I. Ciuncanu* care a dăruit Revistei 50 exemplare „Doine şi alte cântece" a 40 b. exemplarul şi d-lui G. Muntean -Murgoci pentru un clişeu de ghiordan pus în no. trecut.

— Redactorul aduce mulţumiri d-lui N. I. Dumitraşcu pentru nouă probe de cusuturi şi horboţele naţionale ce i-a trimis pentru muzeul său.

Bujdeuca lui moş Ion Creangă

Pentru a treia oară, întovărăşit de un admirator a lui Creangă, am mai răsuflat în căsuţa în care a trăit marele povestitor, căci de acuma, Dumnezeu ştie, cine o va mai vedea aşa cum a fost ea odată ! Vremea, care dărâmă cetăţi cumplite şi ziduri uriaşe, va risipi mult mai uşor casa de vălătuci, acoperită cu draniţă, în care şi-a sfârşit zilele, fără gălăgie, şi în linişte, acela care a întrupat firea ţăranului moldovean.

Bujdeuca lui «moş Creangă» cum îi zicea el adesea ori, se află în mahalaua Ţicăului de sus, din Iaşi, în «valea plângerei»; la colţul a două uliţi, cu portiţă veche de scânduri, cu cărare petruită de la portiţă până la cerdac, umbrită de nişte ulmi bătrâni, având faţa principală spre apus, adăpostită sub umbra ulmilor, ca faţa unei gospodine

de munte, ascunsă sub ştergarul alb cum îi zăpada, iar la câţiva paşi de la portiţă, la colţul gardului şi al uliţelor, este un isvoraş cu ghisdele de peatră şi cu ulucul de ţeavă de fer, isvorasul, din care «moş Creangă» dădea musafirilor «apşoară rece». Inspre partea de miază-noapte, cam lângă zăplaz, se găsesc şi acum ca «ateaanse» două poeţele, acoperite cu scânduri vechi şi dărăpănate, având acelaş veleat ca şi casa: una menită de a face în ea bucate vara, pe vremea când în casă nu se mai poate face foc, în alta se ţineau ciuveie, putini, ciubere, coveţi, polobocul de murat curechi ş. a.

Peţele despre apus, miază-noapte şi amează au un cerdac de lemn vechiu ca şi casele, iar în dos, spre răsărit, este vestitul cerdăcuţ, unde-l găsiai adese ori vara pe «moş Creangă» în halatul lui ţărănesc, până în pământ, descins, cu prostire la gât ca să scape de sudoare, înconjurat de hârţoage, unde adese îl nimereau prietenii şi admiratorii lui.

Aici, în acest cerdăcuţ, adese, săptămâni întregi stătea Creangă cu prietenul său Eminescu, rostogoliţi pe paturi, discutând multe, multe de toate, unul închinându-se geniului şi admirându-l, altul sorbind curăţenia de suflet şi graiul limpede al ţăranului şi amintindu-şi fiecare zilele mândre din trecutul neamului şi din copilăria lor. Aici admirau ei şi frumosul răsărit al dimineţelor de vară, uitându-se cu ochiana — cum spune stăpâna — în depărtări mari, căci e adevărat, că un răsărit de soare mai mândru şi mai poetic de cum se vede de pe creasta Sărăriei şi coasta Ţicăului, arare ori este şi în alte părţi,

In cerdăcuţul acesta se mai găsesc şi astăzi un scrin, ce se spune că ar fi fost a lui Eminescu, fără ca nimic să adeverească aceasta, nişte hărţi vechi, între care şi aceia a judeţului Iaşi de Creangă, nişte icoane, care se spune că le avea Creangă de la maică-sa ca dar, când s'a diaconit şi o desăvârşită ruinare a cuibului unde a sălăşuit ţăranul de la Humuleşti.

Bujdeuca are înfăţişarea unei case ţărăneşti, cum au şi azi gospodarii din Humuleşti, având de megieşi tot nişte budeuce vechi şi ruinate. Mai toţi mahalagii din Ţicău au pe lângă casă pomi, aşa că privind această parte a Iaşului pe pe dealul Sărăriei ori a Ciricului, ea dă priveliştea unui sat. Toţi locuitorii acestei mahalale sunt mai muncitori, unia având şi arături în ţarinele din jurul oraşului. Traiul aci e simplu şi liniştit ca într'un sat şi eşti scutit de sgomotul oraşului. In loc de strade sunt uliţi, cari pe vremea ploilor sunt tot aşa de glodoase ca şi cele de prin sate.

Aici şi-a ales bârlogul acela, care deşi a vieţuit în Iaşi, totuşi prin felul de traiu nu vroia, în ruptul capului să se depărteze de obârşie

și a rămas până la moarte cu inima și cu sufletul țăran desăvârșit.

Bujdeuca lui «moș Creangă» e alcătuită din două odăi cu o tindă pe la mijloc și cu o cămăruță în fund, împărțire, ce mai toți țaranii de azi dau casei lor. Una din odăi, cea despre mează zi e podită, iar alta, cea dinspre miază noapte, e dată pe jos cu lut.

— De ce odaia asta e dată cu lut pe jos? Tot așa era și pe vremea când trăia Creangă? am întrebat pe stăpâna de azi a caselor și care cunoaște bine felul de trai al lui Creangă.

Ion Creangă

— Așa-i plăcea lui. De câte ori îi spuneam s'o podească, îmi răspundea că vra să aibă o odae ca la Humulești.

Odăițele sunt cu ferestrele mici și cu cruce prin mijloc. Păretele de la odaia despre amiază zi e spart, căzut și răzămat în niște pari. In această odae se află așezat într'un părete, ca o deridere un portret al lui Creangă în culori, după cea din urmă fotografie [1].

Cine a cunoscut căsuța lui Creangă și se duce azi s'o mai vadă, îl cuprinde o mare jale! Nimenea nu și-ar putea închipui că cuibul unde a trăit un om de așa mare valoare să ajungă în halul în care se găsește. Peste un an, cel mult doi, nici o urmă nu se va mai găsi din casa neprihănită, cu adevărat țărănească, a acelui care s'a numit Ion Creangă. Bujdeucă, unde a sălășluit atâta iubirea de țară și neam și dragostea pentru țărănime și pentru cel necăjit! Cerdacul unde neîntrecutul povestitor petrecea cu floarea scriitorilor noștri și unde a înlănțuit pe «Harap Alb», când a venit împăratul rusesc și i-a eșit fum pe nas, odăițele lui, pereții, acoperișul, care astăzi e peticit cu câte o bucată de tablă, ca pete de batjocură și necinste peste draniță, poate din Humulești, totul va fi o ruină și cei ce au cunoscut acest cuibșor, vor jăli dărăpănarea și ruina lui.

Stăpâna de azi fiind femee săracă, îmi spunea că n'are cu ce s'o repare și de-a cădea, s'a muta și ea în altă parte și-a vinde locul cui va putea.

La alte neamuri cuibul acelor ce fac fala țărei se cinstește și să păstrează cu mândrie. Cât nu țin Nemții la casele scriitorilor lor mari! Dacă încep a se ruina le înconjură cu ziduri, le reînoesc, dar păstrează originalitatea clădirei cu multă sfințenie.

La Suceava, de pildă, la cetatea lui Ștefan cel Mare și Sfânt, Nemții

[1] Acest portret a fost cumpărat și dăruit de mine Academiei Române

au făcut săpături şi cercetări, dar nimic n'au schimbat din ceia ce au găsit; dimpotrivă, unde zidul era slab, ei l-au întărit.

La noi, Cetatea Neamţului e şi azi împrejmuită cu pustiu şi acoperită cu fulgere şi se strică şi se dărapănă, şi nimeni nu se gândeşte s'o împrejmuiască măcar cu un gard de sârmă.

Cât nu ţin Ardelenii la casa lui Avram Iancu, eroul anului 1848! Iar la expoziţia din Sibiu din anul 1906, ei au aşezat ca pe un odor sfânt între alte lucruri şi uşa de la casa lui Horia.

Oare la noi nu s'ar putea păstra în bună rânduială o căsuţă ţărănească în care a locuit un scriitor ca acesta?

Creangă a avut mulţime de prieteni printre oamenii politici şi scriitorii din trecut şi de azi. Mulţi din cei tineri au învăţat clasa II primară la «Domnul Creangă» care era profesor la şcoala din Păcurari. El ca scriitor mare a făcut cinste şi Iaşului, «Cetatea Unirei», de unde au izvorît atâtea idei mărețe pentru neam şi ţară.

Cu câteva sute de lei strânse ori prin o listă de subscripţie ori înscrise în bugetul oraşului, s'ar putea drege şi păstra întreg şi neştirbit acest cuib, care pentru iubitorii de lucruri frumoase şi româneşti ar putea fi un loc de pelerinaj cum pe vremea lui Creangă era locul de întâlnire al multora din cei mai de seamă scriitori ai noştri de azi.

M. Lupescu

De împărăţiea poamelor şi a legumelor [1]

Când deîmpărăţia proslăvitulu gutuiu şi cu fericita de împărăteasă pară,

iară cinstitul busuioc, care didese semnul lui Dumnezeu răsări cu bun dar dăruit şi cu mirosul împodobit, mazil preste toate buruenile,

iară cimbrul spătar ul cel mare şi oblăduitorul,
iară săbornica erodiea, era paharnică mare,
iară măru era logofăt mare,
iară lămâia era postelnic mare,

---

[1] Variante ale acestei bucăţi a publicat: Dr. Gaster în *Cristomaţie* II, pag. 97 după un manuscript din anul 1778 şi Dr. Alexici în *Poezia tradiţională*, pag. 225, culeasă din viu graiu.

Pr. P. Partenie, directorul cancelariei Episcopiei de Râmnic posedă iarăşi un manuscris găsit între hârtiile mânăstirei „Dintr'un lemn" care de bună seama e o rămăşiţă din copiile lui Anton Pann, de pe timpul când el era profesor de psaltichie călugăritelor din acea mânăstire. Probabil că e chiar copia care i-a servit de temeiu versificaţiei lui „Condamnarea strugurelui".

iară orezul era pitariu mare,
iară credinciosul piper era agă mare,
iară scoruşa era păhărnicească mare,
iară piersica cătănească mare,
iară izma cămarnică mare,
iară pruna era vestieră mare,
iară coarna era hatman mare,
iară vişina păharnicească mare,
iară stafida era doică la doamna şi la împărăteasa,
iară murile erau logofeţi de divan de taină împăratului,
iară castanile tot fete din casă,
iară roşcova mortasif,
iară alunele căpitani de margine.
iara cuişoarele cazaci şi scoiţişoarele lifigii,
iară untuldelemn era jitariu de curte împăratului şi uleiul saţul, bucatelor,
iară porumbele dorobanţi,
iară fasulea vătaf de mortasifi,
iară bobul ciohodariul cel mare,
iară năutul clisier vlădicesc,
iară ciupercile era igumeni mari,
iară bureţii era credincioşii bisericelor,
iară vestitorii ciuculeţi erau protopopi.

Şi merse strugurul la judecată şi pâri pe boerii divanului înaintea împăratului zicând:

— Cinstite împărate, să ştii împărăţia ta, că întâiu credinciosul piperiu, aga cel mare şi cimbrul armaşul cel mare, şi mărariul s; ătariul cel mare, şi cuişoara cea mirositoare, şi gălbiniciosul şofran şi alţi filosofi mulţi, aceştia toţi porunca împărăţiei tale n'au ascultat cum se cade, ci o batjocuresc şi de multe ori cu vicleşug s'au sfătuit asupra împărăţiei tale.

Iară împăratul gutuiu s'au umplut de mânie şi de grije şi zise împăratul:

— Ai mărturie, strugure, să spue de faţă pentru acest cuvânt ce grăişi înaintea mea?

Iară strugurele răspunse şi zise:

— Am mărturii, im ărate, foarte credincioase, întâiu pe maslina doamna şi stafida dulceaţa: lintea şi năutul, bobul cihodariul; sângeraşul, gonitorul de duhuri necurate şi mazărea cea fără de cap: pre frate meu oţăt şi pe ne otu-meu livej. Pre aceştia pre toţi am mărturii, împărate, foarte credincioase.

După aceia veni şi ceapa cu haine roşii îmbrăcată şi cu firea veninată şi cu barba târâş pe pământ şi se jură înaintea împăratului zicând:

— Cinstite împărate, de cele ce a grăit strugurul, eu mă jur înaintea împărăţiei tale, să n'am parte de frate-meu usturoi si de socru-meu

praz, de cuscru-meu hrean şi de fiii mei napi, şi de fiica mea ridiche, şi de nepoţii miei morcovi, şi de cumnaţii miei pătrunjei şi de fetele mele lăptuci, şi de verii miei gulimani, şi de unchii miei spănaci, şi de mătuşele mele gulii, şi verile mele brojbe, şi pohtitoarea ţelină. Eu cu aceştia toţi mărturisesc înaintea împărăţiei tale, că a grăit minciună struguru'.

Iară împăratul porunci celor ce sta lângă dânsul:

— Cinstită lăptucă, de tot şezătoare şi îndestulătoare varză şi tu învoaltă sfeclă, şi voi smeriţii miei spănaci, vă zic: Deschideţi-vă cărţile şi judecaţi strâmbătăţile. Să judecaţi pe dreptate aceste vorbe toate.

Aceştia erau drepţii împăratului: nucile, căstanele, roşcovele, migdalele, curmalele; iară prenicei (*sic*), bureţii, ciupercile şi mânătărcile şi înţelegătorii şi protopopii, ciuciuleţi şi dreptul judecător lubeniţă, şi proslăviţii castraveţi, iară pepenele cel galben, a grăbit şi a crăpat.

Şi cartea s'a deschis şi dreptate le-a făcut.

Şi rămâind struguru' de judecată, el se văita şi striga înaintea împăratului şi înaintea judecătorilor zicând:

— Cinstite împărate zarzăra de la Persida şi scoruşa păhărniceasa cea mare, ţine acul acuns, să-l pue în grumaz împărăţiei tale.

Iară împăratul se mânie foarte rău pre strugur şi începu a-i blestema:

— Să dea Dumnezeu să fii de lemn spânzurat şi de cuţit strâmb tăiat şi de voinici tineri călcat. Şi sângele să ţi-l bea bărbaţii, mintea să-şi veselească, ochii să-şi roşiască, picioarele să-şi şovăiască; dintr'un părete într'altul să lovească, în tină să tăvălească, vorbele să şi le mânjască şi toate fără cinste să vor strânge şi la ei să vor face, iproci.

(**Din manuscrisul lui Hristea sin M. Şărboteiu ot Măţău 1821-1827**).

N. Mateescu

CÂNTECE DE STEA

9: — In oraş la Vifleem,
Veniţi boeri să privim;
Că astăzi ni s'a născut,
Domnul cel făr' de 'nceput.
Că se naşte Mesia.
Din fecioara Maria,
Din sămânţa lui Avraam,
Pân' a nu greşi Adam.
Iar Irodul împărat,
Auzind s'a tulburat,
Mare oaste-a râdicat.
Paisprezece mii de prunci,
De doi ani în jos, mai mici,
Toţi sub sabie i-a pus,
Ca să afle pe Isus.
Pe Isus nu L-a aflat,
Duhul sfânt L-a apărat.

Nemţişor-Neamţ **Al. Moisei**

10.—O, trupe ticăloase!
Te vezi in casă frumoasă!
Dacă ai vre-o avuţie,
Nu ţi-o ţine 'n semeţie!
Şi dă ceva pentru mine,
Să mergem la Rai cu bine.
Şi la rai să vecuim,
De moarte să nu 'ngrijim
Că moartea e moarte mare,
De tot omul frică are!
Că moartea când vrea să vie,
Nu dă veste ca să se ştie,
Ci te iea cum se găseşte,
Sufletu-ţi din piept răpeşte.
Din scaunul luminat,
Te trânteşte moartea'n pat.
Din scaunul zugrăvit,
Te trânteşte la pământ.
Din câmp verde şi frumos,
Te trânteşte în 'tunecos!
Lasă mulţi casă frumoasă
Merge'n muncă şi'n pedeapsă!
Raiule, grădină dulce,
Noi de-aici nu ne-om mai duce
De mirosul florilor
Şi viersul păsărilor!

Din Hălăngeşti-Zăicoiu-Dolj

Vezi No. 3 **Nic. I. Dumitraşcu**

COLINDE

24.—*De... lasă-ne gazdă'n casă,*
Dimineaţa lui Crăciun [1]
Că de-aseară stăm pe-afară
Şi m'o nins şi m'o plouat;
Vreme bună înc'o fost,
Crucea 'n cer înc' s'o 'ntors,
Să caute pe fiul sfânt.
L-o cătat şi l-o aflat
In iesle pe flori de fân,
Unde Dumnezeu năşte,
Pajişte verde creşte,
Din plociuni [2] *făclii arde.*
Din grădele, luminele,
Din păiţe, luminiţe.
Să fii gazdă sănătoasă,
Să plăteşti colinda noastră,
C'un colac de grâu curat,
Cât rotiţa plugului,
S' umple straiţa [3] *pruncului!*
Rupe-un fir de busuioc,
Dă, Doamne, gazdei noroc!
Rupe-un fir de minte creaţă,
Doamne, dă gazdei viaţă!

Auzit de la d. G. Moldoveanu. Se cântă în comuna Aştileu din Transilvania.

T. Popovici

---

[1] Se repetă după fiecare viers.
[2] Taraşi, pari scurţi bătuţi în pământ pentru facerea ieslelor din nuiele.
[3] Traistă.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

171.—Cine-a fost Crăciun? Naşterea lui Hristos

Intr'un târg mare din părţile răsăritului era un negustor cu numele *Oachim* şi avea o fată Maria. Frumoasă, de nu i se găsia pereche pe lume, îi era dragă lui tat-su şi o fere de lume, dar şi ea se fere de mama focului.

De când era de cinci ani, i-o făcut un turnişor de steclă şi o pus-o să steie acolo cu o slujnică bătrână şi cuminte. Numai pasările şi îngerii puteau să răsbată la dânsa.

Uşă n'avea turnu', de fereşti n'avea nevoie, iar demâncare îi aducea un îngeraş de a lui Dumnezeu.

Intr'o noapte, aşa dinspre zori, a venit la dânsa Arhanghelu' lui Dumnezeu, Gavril şi i-a zis:

— Bucură-te Marie, că tu ai să faci copilul fără bărbat, de aceea are să fie Dumnezeu.

Din clipala ceea, fata a rămas grea.

Vine într'o vreme tat-su să se uite ce mai face; o întrebă că cum de se îngroaşă; ea îi spune că nu se ştie cu nimenea şi tot îi de la Dumnezeu.

Oachim spune pe moment Anei, femeei lui, că iaca ce-i cu fata noastră. Măsa cercetează, întreabă, învârteşte, suceşte: nimic. Tat-su strânge vraci şi înţelepţi, strică turnu', o scoate pe fată la *vedeală*, o cearcă ei şi o văd în tot chipul şi găsesc că nu-i atinsă de bărbat, ci-i fată fecioară. Da tat-su, — inimă de jidan — nu vrea să creadă în ruptul capului: că l-o făcut de-i *pâlâe* obrazu' de ruşine şi alt nimic. Da s'o omoare.

Se pun înţelepţii de capul lui şi-i zic:

— Dacă s'a găsi *g*inovată, Dumnezeu i-a da după fapte.

Ii dau ei un sfat şi el se lasă după capu' lor.

Cum era pe vreme de iarnă, pune la o sanie doi cai neînvăţaţi şi *năsălnici* de să ferească Dumnezen şi-i dă drumul prin târgul cela: Vifleem.

Caii au purtat-o pe toate hudiţele şi către noapte au tras ei singuri la un om pe care-l chema Crăciun şi care avea musafiri, căci era ziua lui,

Ese gospodina afară, întreabă că ce-i? Maria îi spune:

— Ia-s o biată femee nemernică, n'am unde mâne; mă rog dumilorvoastre, primiţi-mă să dorm aici, pisti noapte.

— Nu pot, — răspunde femeia lui Crăciun — că n'am loc, am musafiri.

— Ia oi sta şi eu unde s'a îndura Dumnezeu, chiar în esle m'oi culca.

O primeşte.

Maria îşi deshamă caii şi-i pune la esle la un loc cu boii. Se culcă şi ea acolo şi *aşiş* o apucă durerile facerei. Femeia lui Crăciun aude pe Maria trudindu-se, se duce şi-i stă într'ajutor şi naşte pe copil prin creştetul capului. Invăleşte cu fân pe lehuză şi se cam duce în casă să deie cafea şi dulceţuri la musafiri că se gătiau de ducă. Cum era cu mânicele suflecate, iea tablaua, dar uită să se spele de sânge.

Crăciun, când vede ruşinea ce-i face femeia, răpede iea o bărdiţă, haţ mânele şi le pune pe prag, i le taie din coate şi le asvârle în pod. Femeia se văicărează de durere şi iese pe afară bocindu-se. Da' Maica Domnului din iesle o tot striga să vie să o învelească cu fân, «că caii tot au mâncat de de asupra mea, n'ar mai avea saţ în trai şi în viaţă; da' boii, săracii, oleacă să mânânce şi să aibă saţ, că tot m'au acoperit»

In vremea asta o vraghie se pusese pe esle şi tot striga: «giu giu», adică Domnu' Hristos îi *giu* · da, Maica Domnului, a blagoslovit-o şi i-a zis

— Vraghie, vrăghiuţă, stejarul că are vac de 360 de ani, tu să ajungi să te scalzi în cenuşa lui şi moarte să nu mai ai, că tu mi-ai dat curaj că-i giu pruncu' meu.

Şi de-atunci vraghia nu mai moare, decât numai dacă o ucide cineva din întâmplare, da-i mare păcat.

Tot striga Maica Domnului pe femeia lui Crăciun; ceia se văicărează şi zice:

— Cum nu ţi-aş ajuta, soro dragă, da' mi-o tăiet *tireanu'* de bărbatu-meu mânele.

Maica Domnului îi zice să vie mai aproape şi-o blagosloveşte şi i face mâni de aur. O înveleşte femeia pe Maica Domnului şi aşa dă fuga în casă bătând din palme. Bărbatu-seu, cum o vede, se *ugneşte* (uimeşte). Vede că a păcătuit înaintea lui Dumnezeu Sfântul şi merge la esle de se roagă de ertare.

După asta a mai ţinut pe musafiri încă trei zile şi a petrecut şi mai şi. Pe Maica Domnului cu Domnu' Hristos i-a pus la un loc de cinste şi i-a ţinut 40 de zile în casa lui.

După trecerea celor 40 de zile porneşte fecioara Maria cu pruncu în braţe ca să se ducă din ţara aceia, ca să nu taie pe prunc Irod împăratul, că el se temea să nu-i iea împărăţia.

Maica Domnului în drumul ei, trece pe lângă un om care sămăna grâu.

— Buna ziua, face Maica Domnului

Mânțămim dumilor-voastre — că așa «dumilor-voastre» trebue să zici la o femee care are un copil în brațe că și acela-i om.

— Sameni grâu?

— Da, oleacă de grâu, cât o dat Dumnezeu.

— Mâne să vii la secerat, zise Maica Domnului.

Se uită omul *ugnit* la dânsa, dar nu zice nimic, vezi că Dumnezeu l-o luminat că așa trebue să fie cum i-o zis.

A doua zi omul cu femeia se pregătesc amândoi, se duc la ogor și drept că încep a secera grâu, care era cum trebue de strâns.

Trec pe acolo doi Irozi — soldați — cari căutau pe Maica Domnului.

— N'ai văzut o femee cu un copil în brațe?

— Ba, văzut.

— Da' când?

— Ia când am sămănat grâul ista.

Ei! se gândesc ei, e mult de-atuncea și pornese înainte la vânturat drumurile; cât pe ce s'ajungă pe Maica Domnului.

Ajunge Ea la o fântână nouă cu apă multă și bună. Vede că are să-l ajungă, se bagă în fântână și-i sacă apa; iar Domnul Hristos a blagoslovit de au crescut dudăie și burueni împrejurul ei și *paingănărae* de i-a acoperit gura de nu se vedea nimic într'însa.

Ajung Irozii acolo:

— Iaca până aici îi urma, unde oare au intrat, ca în pământ.

Bagă unul saghia:

— *Paingăni* și alt nimic, *bechi*.

S'au întors acasă și au spus că nu găsesc nimic.

Maica Domnului a blagoslovit și s'a făcut la loc cum era și pe urmă s'o tot dus înainte de a trecut peste *hraniță* in altă țară.

Auzită de la Const. Jeșcu din Durueşti-Botoşani.

V. Moisiu

172.—De ce-i motanul gospodar în casa omului?

Umbla odată un urs printr'o pădure întunecoasă. Intr'un luminiș ce să vadă? Dă de un cerb mort. Lângă cerb ședea un motan și mânca din hoitul lui. Văzând de departe una ca asta, ursul s'a oprit în loc și, apucându-l un fior nu știu cum, și-a zis în gând: «Măi! Eu asta încă n'am văzut-o; pe o matahală așa de mare o mânâcă o lighioană așa

de mică! De m'aş *supuri* degrabă, să nu mă zărească, nu de alta, dar să nu se iee după mine, că-i mare nevoe!..» Şi a rupt-o de fugă bietul urs, până ce, iaca, din întâmplare, dă cu crucea peste cumătrul lup.

— Ce fugi aşa, cumătre urs? îl întreabă,

— Cum n'oiu fugi, —răspunse ursul,—«când ai şti, mă tem că mai rău de cât mine ai fugi şi tu; iaca, nu departe, în luminiş, şede o lighioae mică şi mânâncă pe una cât toate zilele de mare...»

Auzind aşa, n'a *ciorobotit* mult nici lupul — şi la fugă, băete! Când au *buntit*-o amândoi la drum, nici colbul nu se zăria 'n urma lor. Şi acum cu cine să se întâlnească ei? Se 'ntâlnesc cu porcul salbatec.

— Doamne, porcule! — strigă, plin de suflet, lupul — «Hai să fugim mai iute, căci colo'n luminiş, şăde o lighioae mică, mică de tot, numai cât un pumn, şi mânâncă de Doamne fereşte pe alta mare cât o *tâlfă*![1] Să nu se iee după noi, că nu s'alege nici *pârhaiţa* din trupuşoarelor noastre!.

Şi s'au luat toţi trei la fugă; trei proşti: ursul, lupul şi porcul. Dar, de obiceiu, când ai trei proşti, ce ţi-i a mai găsi şi un al patruleu? De aceia, nu după multă fugă, cei trei tovarăşi se 'ntâlnesc şi cu vulpea.

— Hei! Cumătrilor! Ce fugiţi aşa speriat? Ce-aţi păţit?

— Ce să păţim! —răspunde porcul— Du-te tu, săraca, mai înăuntru'n codru, şi-i vedea! Colo'n luminiş şăde o lighioae mică-mică, mă rog, un ghibirdic, şi mânâncă de spinare pe una coşcogemite de mare, de o sută de ori mai mare de cât tine. Du-te că ţi-o căuta el în cap; nu te teme!...

— Ba, mai bine, oiu fugi şi eu cu voi, dragii mei! face sireata de vulpe; şi au sbughit-o cu toţii la drum. Şi, se vede, că la aceşti patru proşti, a fost scris să se mai adaoge unul: epurele, care i-a şi întrebat:

— Ce fugiţi? Ce-aţi păţit?

— Hei! Noi fugim, măi băete, căci sântem mai mari; dar tu mă tem că-i umplea lumea, până în *bascucura* când îi auzi!.. răspunde ursul.

Şi fără să mai descânte multe, s'a luat şi epurele cu dânşii, şi au fugit ei până au ostenit, că deabia mai răsuflau, Mai stau ei aşa, într'o margene de codru, şi văzându-se atâţia *holoată*[2] la un loc, au mai prins la nălucă şi aşa şi-au luat de seamă după vorba vulpei:

— Fraţilor! Noi cât am fugi, tot degeaba-i; când a fi, lighioaia ceia tot are să ne *întunchine* şi are să ne mânânce. De aceia să mergem

[1] Movilă

[2] Mulţime, laolaltă

la o gospodărie a noastră și să locuim acolo în pace, Haideți că aici, nu departe, este un bordei, și apoi am mai vedea ce-a mai fi!..

S'au dus ei la bordei. Pădurarul murise și pădurărița rămânând singură, se dusese 'n lume, așa că de-a mai mare dragul le-a fost celor cinci prieteni când s'au făcut stăpâni pe casă gata. Vorba ceia:

Să doarmă de-acum ca meii
Și să se'ngrașe ca purceii.

Că așa ar fi făcut ei, de nu le-ar fi stat în spinare, ca un ghimpe, frica de motan. Ce să facă?

Se sfătuesc să trimeată pe unul dintre dânșii și mai bine să-l iee cu binișorul, ca să-l poftească până la ei. Ce zice? «L'om ospăta, l'om primi prietenește și n'om mai purta spaima'n spinare!»

Drept aceia, s'au și împărțit fiecare la rostul lui: Ursul s'a pus la o prisacă și desfăcând de pe pretce [1] un braț bun de faguri de miere, a venit la bordei și, *ponihos* cum e de felul lui, s'a apucat de făcut bucate, căci lupul adusese din satul dealăturea un porc. Vulpea, cea mai șireată, ședea degeaba; în schimb însă epurele nu-și afla loc, ba 'ncoace, ba 'ncolo, și iute cum e de picior, era cel mai întâiu la adus de foc. Porcul a prins a mai derâdică prin casă, cum e treaba porcului și la urmă, după ce s'a mântuit totul-totul, și vulpea a început a pune bucatele pe masă—a căzut sorțul tot pe bietul epure să-l cheme pe motan! Căci el era mai sprinten și mai gigât la trup și mai bun la fugă.

Deci și-a luat și el inima în dinți și în puțină vreme a ajuns la luminișul unde ședea motanul și mânca din cerbul cel mort. Dar nu l-a răbdat sufletul să se ducă mai aproape de dânsul și, cam cu o bucățică de gură, de departe a strigat spunându-i ce-i și cum și cine l poftește. Și s'a tot dus de-i sfârâiau călcâele, și dus a fost.

Motanul a venit până la bordei. Aici, mai de cu vreme, vulpea se vârîse în poiata găinilor; ursul se dăduse după ușa tinzei, porcul se ascunsese în niște *gozomete*,[2] supt pat, iar lupul se urcase în pod, la cuibarul cu ouă.

Vine motanul îndată în casă și, cum e treaba lui, se sue pe masă, la miroznă, și a tot linchit din bucate până s'a săturat. Linchi, linchi! dar deodată supt pat zărește mișcând codița porcului... Și cât ai mișca, zbughi! acupra porcului.

S'a dus bietul porc de nu l-ai fi prins cât e Prutul și pământul! Hai

[1] Fețișoare, în stup care sprijină fagurii.
[2] Gunoae

că sare și bietul urs și bietul lup, și țiuia locul în urma lor, nu alta! Vulpea s'a cărat și ea de pe acolo, căci acum rămăsese numai motanul stăpân și rămas îl vedem și azi gospodar în casa omului, în vreme ce toate celelalte lighioae rătăcesc pe dealuri, prin codri și pustietăți, ca sălbătăciunile.

In schimb însă, motanul a moștenit toate naravurile acelor viețuitoare: și părul lupului, și somnul ursului, și șiretenia vulpii, și fuga epurelui, plăcându-i strașnic slănina porcului.

Dar eu mi ți l-am luat și mi ți l-am încălțat la picioarele cele de dinapoi cu două coji de nuci, în care am topit câte puținică rășină, ca să-i fie molcuț.

Și acum se gândește și el: gospodar, gospodar, în casa omului, dar cum naiba să se acațere la slănină, în pod?...

Dumitru Furtună

173.—Cum a câștigat diavolul un suflet?

Se ducea fata la biserică. Dracu' se preface 'n babă și-i esă înainte.

— Da, unde te duci, copiliță?

— La biserică, mătușică!

— Ei, la biserică, ce să faci tu la biserică; acolo se duc numai babele și moșnegii; lasă că te-i tot duce și tu; acu iote colo în lunca ceia ce mai de hârjoană, ce mai de joacă; du-te și te joacă și tu.,.

— Că bine zici mătușă...

Se face fata, fată mare. Se ducea iar la biserică. Dracu' iar se face babă:

— Da unde te duci tu, fată mare?

— La biserică, mătușă.,.

Fată mare la biserică, m'ai auzii una! Acolo îs numai babe și moșnegi, fetele mari se drăgostesc acuma cu flăcăii, joacă în horă. Du-te și tu și te drăgostește, că acu ți-i vremea.

— Că bine zici tu mătușă.

Se face fata, nevastă și se duce iar la biserică. Dracu' iar îi esă înainte, tot babă:

— Da unde te duci, nevastă, tu?

— La biserică mătușă.

— Alei draga mătușă, da cum te duci tu la biserică femee tânără, plină de păcate cu bărbat, cu copii, și-i lași singuri acasă să se frigă vreunul ori să li se întâmple cine știe ce? Lasă că te-i duce ia încolo când îi fi babă...

— Că bine zici mătușă...

Se face nevasta babă. Se duce iar la biserică. Dracul iar prefăcut în babă îi esă în cale.

— Da unde te duci dumneta ?

— La biserică...

— La biserică? D'apoi acolo ce să faci? Nici n'auzi bine, te dor şi picioarele, te apucă şi tusa, ba te-apucă şi neputinţele şi râd ceilalţi de tine... Lasă că dacă-i muri, tot la biserică-i şedea.

— Că bine zici...

Da, sufletu' ista a fost al dracului pe urmă !

Povestită de mama, Joráşti-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

174.—Sfântul Vlasie

Ci-că pe vremea când trăia Sfântul Vlasie o femeie văduvă îşi prăpădise porcul, singura ei avere. Mare era perderea pentru ea, mai cu searră că avea o casă cu copii. Cui să se tânguiască ea, de această perdere ? De sigur că lui Sfântul Vlasie, care era omul cel mai sfânt şi cel mai milostiv dintre toţi oamenii de atunci. Deci să duce la el şi-i spune perderea ei, şi-l roagă pe el de ajutor. Sfântul îi spune să se ducă acasă c'are să găsească în ogradă un porc mai mare şi mai frumos ca al ei. Femeia îl ascultă, şi făcu aşa precum îi spusese. Ajungând acasă găseşte într'adevăr un porc mai mare şi mai frumos ca al ei. Ea pune de-l taie şi ea, drept mulţămită, duce şi lui Sfântu Vlasie o oală de carne. Sfântul văzându-o cu oala de carne îi spune: «Eu nu ţi-am făcut binele pentru ca să-mi răplăteşti (să mi-l întorci înapoi) căci Mântuitorul zice: «Dacă daţi celor ce vă dau vouă, ce dar este vouă, căci şi păgânii fac aşa ci ţi-am făcut binele fiind-că, asta este datoria noastră». Sfântul văzându-o atât de milostivă, i-a mai dat încă 2 porci pe cari i-a găsit în ogradă, cum a ajuns acasă.

Sfântul Vlasie în calendar se numeşte şi Evlarie şi e cinstit de oameni pentru că-i bun de vite.

El îşi are icoana lui în biserică la care oamenii aprind lumânare şi candelă.

Bălţăteşti

I. Preutescu

175.—De ce nu mânâncă Jâdovii carne de porc?

Cică era 'n vremea când Jâdovii răstigniseră pe Isus Hristos şi cică făceau care mai de care fel de fel de caraghioslâcuri ca să-şi râdă de Hristos şi întrebuinţau câte şi mai multe meşteşuguri pentru ca să se încredinţeze ei de Isus Hristos că el este fiul lui Dumnezeu.

Aşa, se apucară ei şi vâră sub o covată mare, o Jâdancă de a lor împreună cu patru copii tot jâdănaşi şi apoi se duc la Isus Hristos şi-l întreabă :

— Dacă eşti tu cu adevărat fiul lui Dumnezeu, spune ne nouă ce se află sub covata ceia mare? Şi de ne spui adevărat, te slobozim de pe cruce şi vom crede în tine.

Iar Isus le-a răspuns :

— Sub covată aveţi o scroafă cu patru purcei.

Când au auzit Jâdovii răspunsul lui Isus, au pornit cu toţii pe-un râs de li se clătinau perciunii.

Şi numai se duce unul de ai lor să scoată Jàdanca de sub covată. Când colo, ce le văzură ochii? In loc de balabusta pe care o ascunsese ei, au ieşit de sub covată cogea-mi-te scroafă cu patru purcei. Când au văzut usturoieţii o asemenea minune, au rămas toţi ca de lemn.

Şi din acea zi ei au credinţa că dacă o femee din neamul lor s'a prefăcut în scroafă, oprit este oricărui Jidov de a mai mânca carne de porc, căci dacă s'ar întâmpla ca unul să mănânce, aceala înseamnă că a mâncat din carnea neamului său.

Şi iaca aceasta e pricina de nu mănâncă Jâdovii carne de porc, cu toate că e cea mai bună bucăţică.

Auzită de la bătrânul Ciucă din mahalaua sf. Mina, Bârlad

Vasile B. Ţirlca

176.—De ce piere albina când înţeapă?

Cică atunci când a făcut Prea Sfântul lumea asta, a chemat la sine pe fie-care lighioană şi a întrebat-o ce putere să-i dăruiasca.

Când a ajuns Dumnezeu la albină şi a întrebat-o şi pe dânsa, ea i-a răspuns :

— Dă-mi Doamne, ca pe cine oiu împunge cu acul meu, să piară !

Atunci se supără Prea Sfântul şi-i spuse ;

— Ba mai bine să mori tu !

Şi de aceia se vede până în ziua de azi, că îndată ce albina înţeapă, piere.

Truseşti-Botoşani **C. Atanasiu**

177.—De unde vine vorba «popuşoi»?

Se zice că întâi şi 'ntâi, când s'a adus la noi în ţară popuşoii, au fost aduşi de un *popă* care era cam *şuiu*; aşa că vorba *popuşoiu* vine de la acel *popă* — *popă-şuiu, popuşoiu.*

I. I. Nadă

178.—De ce copilul nu merge în picioare până la un an?

Când Dumnezeu a făcut lumea, a luat toţi puii animalelor şi i-a svârlit peste un copac. Fiecare cădea în picioare şi mergea mai departe.

Femeia, fiindu-i milă, a prins copilul în poală când l-a svârlit Dumnezeu. El atunci o blăstămă ca un an de zile să poartă copilul în poală, pentru că n'a lăsat să se facă voia Sa.

De la G. Petrea Gohor-Tecuciu

V. G. Beldie

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

30.—Stoian Bulibaşa

Fruuză verde catifea
'Ncepu primavar'a da.
Raita! [1] .....[2] mumă-să
P'aici n'a mai dat frunza,
Da la noi, vezi peste Olt,
A dat lăstaru' d'un cot.
Raita! ..... mumă-sa
Cu Stoian bulibaşa,
Căpitanu' dă craina[3].
Dă când s'a bilibăşit[4]
Şapte raiele-a făcut.
Turc p'în ele n'a văzut,
Că era mărturisât,[5]
Cădac'o vedia f'un turc
Cu măciuca 'l băstăria,[6]
Cu junghiuri îl junghia,
Pastramă, că mi-l făcea,
Cu nisăp îl presăra,
P'ân mărăcini 'l întindea;
Să nn se strice carnea.
C'aşa e datoria
Dă la Maica Precesta.
Dă când să bulibăşa.
Curţi d'albe că pustia,
Cocoane, că văduvia
Coconaşi, că sărăcia.
Cocoanele dă vedea
Coconii 'n braţe lua
La *Cladova* să ducea
La Begu, că ni-şi mergea
Şî la Pasmangi 'Aga
Să facă judecata
Cu Stoian Bulibaşa,
Căpitan de craiana.
Şî Begu, dă le vedea
Pă ele, că le 'ntreba.
Cocoanele, că-i spunea:
—Begule, Domnia ta
Şâ cu Pasmangi'Aga.
Noi nu mai putem trăi
Cu stoian Bulibaşa
Căpitan dă craiana.
Dă când s'a bulibăşât
Şapte raiele a făcut
Turcu p'ân la ele n'a văzut.
Curţi d'albe, c'o pustiit,
Pă noi că ne-a dovedit
Coconaşi ne-a sărăcit.
Iar Begu ce mi-şi făcea
Şî cu Pasmangi'Aga?
Şapte neferi trimetea.

---

[1] Esclamaţie de bucurie, care s'ar traduce cu: a venit vremea de haiducit, de hoţii etc.
[2] înjuratură
[3] Ceata de crai=cei cari petrec în chefuri şi de pe urme faptelor necorecte.
[4] S'a făcut căpitan.
[5] Cu înţelesul de: a fi făcut jurământ.
[6] Bate până face carnea şi oasele ca pe piftie.

La Stoian, că să du-
cea.
Stoienică, că-i vedea,
Vizionu sloboza [1]
Şi fugiau ca curcile
Şi sbierau ca vacile
Şi umpleau pârloagele
Şi toate răchitâle.
La Begu că să ducea
Şi la Pasmangi'Aga:
—Begule, Domnia ta
Şi cu Pasmangi'Aga,
Stoenică ne-a văzut,
Vizionu-a slobozât,
Şi fugiam ca curcile,
Şi sbieram ca vacile,
Şi umpleam pârloagi-
gile
Şi toate răchitâle.
Frunză verde catifea,
Naşu lui Stoian vinea,
La Begu, că să ducea
Şi la Pasmangi'Aga.
—Begule, Domnia ta
Ce, frate, că-mi dă-
rueşti,
S'aduc pă finu Stoian
Şi legat şâ veregat,
Cum e bun dă spân-
zurat?
Că dă mic, l-am bote-
zat,
Al doilea, moţ i-am
tăiat,
Al treilea l'am cununat,
Două fete şi-un băiat
Să vezi, că i-am bo-
tezat
Pă la mine n'a mai
dat.
Căi sînt naş, mai mare,
I-am ţînut foc la spi-
nare.
Când oi sta, l-oi bles-
tema
Două 'n trei n'o mai
lega,
D'un răvăşăl, că-mi
scria,
Cu amar şi cu mânie
Finu Stoian, ca să vie,
D'un nefer, că şi ale-
gea,
Care ştia, vezi sama.
Lui fermanu, că i-l da,
La Stoian îl trimetea.
Şi la masă, că-l găsia
Fermanu'n braţe-arun-
ca,
Incepea dă mi-l citia,
Lacrămile-l podia.
—Scoal, nevastă, nu
şădea
Scoal', frate, şi mă gă-
teşte
Frate, şi mă preme-
neşte [2]
Să vezi naşu mă pof-
teşte.
Auzi nevasă?
Că, dă mic, m'a bote-
zat,
Al deilea, moţ mi-a tă-
iat,
Al trei ea, m'a cunu-
nunat,
Două fete ş'un băiut,
Să vezi că ne-a bo-
tezat,
Şî pă la el n'a mai
dat
Şî, n'e naş mai mare,
Ne-a ţînut foc la spi-
nare.
Auzi?
Că, când o sta, ne-o
blestema
Două 'n trei n'am mai
lega»
Dă la masă să scula,
Nici mâncarea nu-şi
făcea.
In graid dă piatră in-
tra,
Pe negru, că-l ţăsăla,
Cu peria că-l stergea,
Şaua pă el, că punea,
Frâu 'n cap că'i aşăza,
Dă căpăstru că'l lua
Ş'afară că mi'l scotea,
Picior în scară punea
Şi pă negru 'ncălica.
Da nevasta că'i zîcea:
Stoenică, lumea mea,
Nu te du la Cladova,
Să-ţi răpui tu viaţa.
C'asară dă la o vreme
Visai nişte vise rele.
Visai puşculiţa ta
Că stă 'n cul fără ver-
gea;
Visai pistoaleie tele,
Că sta 'n cui făr'dă
oţâle,
Scurtate zâlele tele.
Mai visai şapte utvani [3]

[1] Da cu puşca.
[2] A îmbraca haine noi.
[3] Vulturi.

Aținați într'un ciolpan[1]
Vezi, ăia nu sînt utvani
Și sînt boeri dă divan.
Al patrulea, mi-am visat
Mare șarpe
Cu broasca 'n gură.
Nu e șarpe cu broasca 'n gură,
Și e gâdea cu streangu 'n mână!»
Vorba 'n samă nu-i băga.
Și trăgea și să ducea,
Iar nevasta, că-i cânta:
«Negotine, Negotine[2]
O să urle cânii 'n tine:
Pleacă Stoian dă la tine».
La Cladova să ducea
La nașî-său, că trăgea
Iar nasă-său că-l vedea,
Dă sănătate să 'ntreba
Și 'n pimniță că-l baga,
Vin dă'n șapte buți că-i da
Pă Stoian că-l îmbăta,
Și cădea dă să culca.
Pistoalele, că-i lua
Vin p'ân dânsele toarna
Măciuchița-i ascundea,
După buți c'o arunca.
Nașî-său ce mai făcea?
La Begu, că să ducea
—Begule, Domnia ta,
Și cu Pasmangi'Aga;
Am adus pă finu Stoian
Și legat și veregat,
Cum e bun de spânzurat.
Iar Begu ce mi-și făcea?
Potera c'o trimetea
Pă crăpătura ușâ să uita,
Pă Stoian că mi-l vedea.
Ca dă dracu să ferea,
Și 'ndărăt, că să 'ntorcea:
La el că nu cuteza.
Iar Begu ce mai făcea?
Trei oameni în pușcărie-avea.
Dă cînd acolo 'i băgasă
Și dă ei că mi-și uitasă.
Da pă lume[3] cum îi chiamă?
Mărinică dîn Saele[4]
—A avut la zîle rele—
Marin a lu Pandelică,
Tremură pui 'n pisică,
Mi-a băgat boerii 'n frică.
Ș'altu e Ion Țăganu,
Dă mi-ți bate cu tufanu.
P'ăștia trei că mi-i scotea,
La Stoian că-i trimemetea,
Ei în pimniță intra
Lângă Stoian să trăgea,
Ion Țăgan' ce zăcea?
— Iartă-mi, Doamne, greșala,
Să-i dai lui Stoian palma,
Dă mi-o lungi viața!
Palma biciu că și-o făcea
Peste ochi că mi-l izbia.
Drept în picere săria.
—F...i crucea și legea
Și dalba-i lumânarea,
Cu-i mi-a tras mie palma,
Să-i scurtez eu viața!
Punea mâna la pistoale
Găs'a tocurile goale.
Potera că năvălia,
Cu bumbarale trăgea.
Stoienică ce făcea?
Tot în palmă prijinia[5]
Și 'ndărăt că le-arunca,
Dăcă vedea și vedea,
Cisma din picior scotea,
D'odată să năcăj'a
Șâ'n poteră că intra.
Odată cu cisma da
Șaptespre'ce dobora;

[1] Pom, căruia i s'au dărămat crăcile.
[2] Sat românesc în Serbia, pe Dunăre.
[3] Pe nume.
[4] Sat în Teleorman.
[5] Oprea.

Cisma dîn carâmb işa,
N'avea cu ce să mai dea!
Dosu la un gard că da
Să mi-şi rupă d'o proptea,
Să-şi lungiască viaţa.
Dîn pămâut că mi-o scotea
Da dîn cui că nu putea.
«Să moară mărturisât.
Dă popă nespovedit
Al d'a 'nfipt proptea 'n pământ,
Că dă scoteam propteaua,
Imi mai lungiam viaţa»
Mâna pă el că punea
La Begu că mi-l ducea
Şî la Pasmangi'Aga.
—Măi, Stoiene lumea, mea,
N'a fost aşa acătare[1]
Ama[2] lumile[3] ţi-o fost mare.
N'ai fost aşa dă voinic
Ama rău dă zurbalâc!
Da Stoian ce mi-i zâcea?
«Măi, Begule, D-ta
Şî cu Pasmang 'Aga,
F...i crucea şî legea,
Frate nu mă judeca.
Că să fii la mâna mea
Ai vedea ce ţ'aş lucra.
Dar mă rog dă d-ta,
Ca dă Maica Precesta.
Să nu mă spânzuri noaptea,
Ci să mă spunzuri zîua
Mă priviască raiana.
Frunzuliţă dă măr dulce
Cântă cucu sus pă cruce
Pă Stoian la ştreang îl duce.
Şî, frate, că-l spânzura,
Sufleţălu că-i işa.
Nevasta că mi-i venia
Pă picere-i leşâna.
«Stoienică, lumea mea,
Lasă'ţi fie rău, nu-aşa,
N'ai ascultat vorba mea
Să nu mergi la Cladova,
Să-ţi răpui tu viaţa! [4]

Auzită de la vioristul Dumitru Radu,
Principele Ferdinand-Teleorman

Preot. Florea A. Drăghici

[1] De luat în seamă. [2] Dar totuşi. [3] Numele.
[4] Am arătat că No. 9 din revista aceasta a fost ars aproape când se încheiase tiparul. Versurile de la pag. 292 au fost găsite printre dărămături; ele s'au tipărit cu unele greşeli, pentru care lucru să dă din nou acea pagină, după manuscriptele culegătorului:

...Frunză ca nalba
'Nainte mergea
Voica, că vedea
Nişte păsărele,
Cànta 'ntunecoase
Pă ramuri uscate.
Ele ciripea
Dân gura zicea:
«Vai de, vezi, dă noi
Dă părinţii noştrii.
N'au la ce trăi
N'au la ce muri
Aici c'or veni.
Frunză catifea
Voica, că zâcea
—Ce sânt frate-alea?
Şi Din răspundea:
—Taci, Vochiţă, taci,
Nu te spăimânta,
Că eşti cu neica.
P'ale rămurele
Nu sânt păsărele
Şi sunt sufleţăle
Vezi de copilaşi
Şâ nebotezaţi
Dân mână nedaţi
Şî necomândaţi.
'Nainte mergea
Voica, că vedea
Un gard dă grădele
Şî două căţăle,
Care să certa
In gură s'alătra
Dă n'ar fi gardu
S'ar pune capu.
Voica le vedea,
Dân gură zâcea
—Neică Constanţine
Ce sânt frate-alea?
Iar Din răspundea:
—Taci, Vochiţă, taci.
Nu te spăimânta,
Că eşti cu neica.
Nu mi sànt căţăle
Şî sânt cumnăţăle.
Ele că să ceartă
In gură s'alatră.
Gard, dă le dăsparte

DATINE ȘI CREDINȚE

872.—Cu două săptămâni mai înainte de Crăciun, copii se duc în tufiș și ieau bețe de alun cât de drepte ca să facă *colinde.*

De ce credeți că le iau cu două săptămâni mai înainte? Ca să nu vină părintele «Ignați» cu țipătul porcilor și să nu le strâmbeze.

Cum se fac colindele?

Se aduc bețele din pădure și se pun după sobă, unde se usucă. In noaptea de lângă ajun, tatăl le iea și le curăță frumos de coajă, apoi le lasă la un capăt la care este mai gros loc cât ai apuca cu mâna; de aici în vale duce încovrigat o fâșie de tei subțirică până jos; acolo jos iar face un inel-două ca să se arate de unde se suie, iar la capul cel de sus așa că se petrec firele de tei unul peste altul până când vine la legătura de sus. Se iea o lumânare du spermanțet (seu) și se petrece bățul încrucișat în tei de la un cap până la altul în fumul ce-l face flacăra și se ține mult așa până când se crede că a negrit bine. Atunci se desleagă frumos teiul, fâșia de tei, și au făcut o colindă frumoasă, de care copiii când o văd, nu mai pot de bucurie.

Inainte vreme când nu era gaz și se ardea cioburi cu feștila în unt, nu se mai întrebuințau lumânări de său, ci le afuma la flacăra feștilei.

Ce se face cu colindele? Fiecare copil iși iea câteo colindă, și după ce îl dă mama sau tata de pomană cu câte un *pițărău*, se duce la bătrâna, la un cimitir sau la gromniță și înfinge câte una lângă stâlpul sau bradul de la morți, unde aprinde focul.

Ce sunt *pițărăii*? Pițărăii sunt covrigii pe care-i dă-oamenii și pițărăi se mai chiamă și *colindatorii*, așa se zice la noi în Gorj.

Este soacră-sa
Dă le dăspărța
'N lume că trăia.
Nainte mergea
Voica ce-mi vedea?
D'un mormânt vedea,
In pară ardea.
O oiță ce făcea?
La râu să ducea,
In râu să muia
La mormânt venea
Pă el se suia
Și să scutura
Para d'o stingea
Cu aia trăia.
Voica c'o vedea
Pă Din 'l 'ntreba:
—Neică Constantine
Ce este asta?
Din că-i răspundea:
Taci, Vochiță, taci,
Nu te spăimânta
Că ești cu neica,
Ast'a fost cioban.
Și cât a trăit
Omor, c'a făcut
Și foc, că mi-a pus.
El cât a trăit
Bine n'a făcut
Dor c'a dăruit!
Vezi astă oiță
Frumoasă lăță.
Nainte mergea
Voica, că vedea
D'o vacă, vezi, slabă.
Slabă și mârșavă
Păștea 'n livezi verzi
Și bea ape reci,
Voica c'o vedea
. . . .

Alte obiceiuri: Părinții fac copiilor de Crăciun haine noi, căciuli, opinci, tot. Cămăși li se face de *paștițe* (Paști).

La noi pleacă cu moș ajun de dimineață pe la orele șase și se duc la biserică unde bate toaca toți cei cari știu să o mănuiască mai bine și o bate și strigă în gura mare:

Hă, hă, hăăăă, buna ziua lui moș ajun
Că i mai bună a lui Crăciun.
Dimineața într'un ceas bun,
C'un cârnaț și-un colac bun!

Când vede că s'a strâns tot satul adică copii de la cinci ani până la flăcăi și fete de 18 ani, se alege un vătaf care se chiamă «vătrai».

Se chiamă vătrai fiindcă el intră întâi în casa omului și *bodicăe* cu colinda în foc unde găsește câte un *dovlete* (dovleac), îl iea și dă la tovarășii lui ceilalți, cari au grijă să nu se certe pițărăii.

Când pițărăii au venit la casa omului, omul îi bagă în curte pe toți și scoate o *coțovaică* (coajă de dovleac) cu semințe de cânepă, in, porumb, grău, semințe de dovleac și i le dă vătraiului; vătraiul iea cu mâna și aruncă în toate părțile, pe casă, pe pimnițí și zice:

Să creas ă, să înmulțească,
La mulți ani
Ea să înflorească,
Câte cuie pe casă,
Atâțea galbeni pe masă,
La anul și la mulți ani!

Atunci omul iese cu desagii și le dă la toți pe rând pițărăi. Pițărăi se dă: Covrigi (simigi), boabe fierte, pere, mere, colivă, țuică fiartă, vin și altele.

Și așa până seara, când toți pițărăii vin rebegiți de frig acasă, dar veseli că vin cu sacul plin.

O, frumoase obiceiuri de la bătrâni, stați între noi și nu fugiți într'altă lume, că mult sunteți frumoase!

Vâlcele din Topești, Gorj.

Ion I. Ciuncanu

873.—Dacă vei sămăna busuioc în ziua de sfântul Gheorghe, va crește și va mirosi frumos.

874.—Când te duci să aduci apă neîncepută pentru descântec, ca să fie de leac, să nu vorbești cu nimenea pe cale.

875.—Când mături casa, să o mături de la ușă spre fund, căci îți vor veni musafiri.

876.—In ziua de sf. Toader, dimineața, să nu iasă fetele afară înainte de a se fi lăut, căci le vor paște caii părul.

877.—Să nu umbli cu sare prin mâni în ziua de Paşti, căci tot anul vei umbla cu mânile asudate.

878.—Să nu te uiţi prin sâtă, căci vei face bube pe cap şi pe faţă.

879.—Să nu mânânci cu cartea sau caetul deschis, că vei uita ce-ai învăţat.

880.—Când vei găsi sarea udă, e semn că va ploua.

881.—Când umblă cocorii pe sus în stoluri, făcànd multe rotocoluri, e semn de vreme rea; vara ploaie şi furtună, iar iarna ninsoare şi ger.

882.—Când ţi se va deschide uşa singură, să te aştepţi la musafiri.

883.—Când apune soarele într'un nor de roşeaţă, e semn că a doua zi va fi vànt.

884.—Dacă tăind un porc iarna, găseşti splina mai groasă spre cap, e semn că începutul iernei va fi mai greu decât sfârşitul şi contrar, când splina va fi mai subţire spre cap.

Hânţeşti-Dorohoi

N. V. Hânţescu

885.—Dihorul dacă s'a înădit la găini, se goneşte punându-te cam pe unde locoeşte el, şi ascuţind tare ferăstrăul; sunetul ascuţitului alungă pe dihor. Ori, se repede la cel ce ascute, deci, se poate omorî.

886.—Când vezi lupul şi-ţi este teamă. atunci răguşeşti (amorţeşti) la vorbire,

887.—Când te muşcă cânele, să nu-l omori, că nu te mai îndrepţi. Leac pentru muşcătură de câne: Să-ţi dea stăpânul cânelui spălătorul cu care a spălat blidele. Să-ţi mai des un pitac (gologan). Se pune pe muşcătură gologanul şi spălătorul şi te legi. Iţi va trece.

888.—Puii de porumb iar sunt buni ca leac. Când nici un leac n'a priit la vre-un soiu de boală, apoi numai cu pui de porumb se îndreaptă. Se ia puiul viu, se taie în două şi se leagă cu o bucată pe locul unde-i durerea.

889.—Ca să nu se sperie cel muşcat de câne, se afumă cu păr de la cânele cu pricina. Tot aşa se afumă unia cu păr de urs.

890.—Când cineva a speriat un copil, trebue să dea copilului sdrenţe de la haine ca să se afume copilul. De multe ori, mamele cu copii la şcoală, vin la *domnu*, de cer sdrenţe, cică li se scapă copilul în pat şi-i speriat.

Ţuţcani-Covurluiu.

T. I. Cruceanu

891.—Marţa să nu pleci la drum, nici să te lai.

892.—Dacă coşi Vinerea, faci sugel la deget.

893.—Când îţi tai unghiile, să le strângi pe toate şi să le pui în sân, pentru că să le găseşti pe lumea cealaltă, căci îţi trebue.

894.—Când verşi chibriturile, vin musafiri.

895.—Când sughiţi, te pomeneşte cineva de rău.

896.—Când mâţa se spală şi se uită la sobă, are să ningă.

897.—Când umblă porcul cu pae în gură, ori când sburdă măgarii, se schimbă vremea.

898.—Dacă stingi lumânarea cu mâna şi te frigi, are să te bată femeia (nevasta).

899.—Când plouă cu soare, cică este o fată mare îngreunată, ori se mărita babele, ori îşi mărită dracu' fata, ori se bate dracu' cu nevasta.

900.—Dacă nu plânge mireasa la nuntă, nu-i dă vaca lapte mult.

Jud. Bacău **D. I. Procopie**

BOCETE

3.—La un copil mic

Dragul mamei, puiu iubit,
Că degrab ai adormit.
De ţâţă nu te-am hrănit.
Pieptu mi o rămas uscat,
Tu te duci şi m'ai lasat.
Of, dragul mamei, puiul mamei,
Cel micuţ şi desmierdat,
Da' cum de te-ai îndurat,
De-aşa friptă m'ai lasat,
Aşa friptă şi străină?
Eu, la mulţi m'aş mai ruga,
Când te-aş mai putea scula,
Să grăiesc şi eu ceva,
Să-mi răcoresc inima.
Of puiul mamei iubit,
Cum te mai duci de scarbit
Şi cu mama n'ai vorbit!
Şi cum mă leşi de supărată,
La mama nu vii îndată.
Atunci noi ne-om întâlni.
Când mama la tine-a veni,
Ş'atunci oiu putea vorbi,
Inima mi-aş răcori.
Of, puiul mamei supărat,
Ca scârbită m'ai lăsat!
Mai deschide guriţa,
Să te mai întreb ceva.
Poate şi pe mine m'ai învăţa,
Să nu fiu aşa scârbită,
Şi de lacrămi opărită.
Inima ce-i supărată,
De puicuţu' meu lăsată.
Dragu' mamei mititel,
Mititel şi frumuşel,
Aşteaptă-mă puiule,
Şi te roagă pentru mine,
Până ce-oi veni la tine.

Auzit în ziua de Duminică 2 August, 19 9 de la T. M. Buchilă, de 70 ani din Tătăruşi-Suceava.

Al. Vasiliu

VORBE ADÂNCI

538.—Fudulia nu se cumpără cu parale.
539.—Fudulului nu-i ajungi nici c'o prăjină pe la nas.
540.—Unde dă tata şi mama cu palma ori cu varga, creşte.
541.—Epurii nu se prind cu darabana.
542.—Aţâţi foc în paie ude şi el nu se mai aprinde.
543.—Nalt ca bradu' şi prost ca gardu'.
544.—Râde om de om şi dracu' de toţi.
545.—Focul de paie nu ţine mult.
546.—Un Jâdov înşală 10 Români, un Grec înşală 10 Jâdovi, iar un Armean înşală 10 Greci.
547.—Cânele care latră, nu muşcă totdeauna.
548.—Ochii stăpânului îngraşă vita ; şi : în nădejdea slugii, dai de fundul pungii.
549.—Nu se poate pădure făr' de uscătură.
550.—Oţetul tare vasul lui îşi strică.

Hânţeşti-Dorohoiu **N. V. Hânţescu**

551.—Ce s'a făcut s'a făcut, nu mai e de desfăcut.
552.—Babei nici dracu' n'are ce-i face.
553.—Fereşte-mă, Doamne, de prieteni, căci de duşmani mă păzesc eu.
554.—Dacă ai cap, mintea ce-ţi mai trebue ?
555.—Decât cu un prost la câştig, mai bine cu un deştept la pagubă.
556.—Nu faci nici cât degetul cel mic al meu.
557.—A umbla cu degetele prin miere şi a nu te linge, asta nu se poate.
558.—Mai aproape de dinţi, decât de părinţi.
559.—E păcat ceia ce iese din gură, iar nu ceia ce bagi în gură.
560. Vorbeşti cu gura altuia.
561.—Nu-ţi mai răci gura = nu mai vorbi degeaba.
562.—De bun ce e, te unge la inimă,
563.—S'a copt, adică de atâta trai rău, îndurare şi suferinţă, s'a copt nu mai poate răbda, îi vine să fugă în lume.
564.—Limba omului taie mai mult ca sabia.
565.—Pune-ţi lacăt la gură = nu mai vorbi degeaba.
566.—Ţi-ai luat nasul la purtare = eşti obraznic.
567.—E lucru ştiut că : mai rara vedere e mai cu plăcere.
568.—Ţi-a mânjit ochii cu nimic.

Voieeşti-Vâleea **I. N. Popescu**

569.—Șade ca un țap logodit.
570.—Trage-i dungă
Și-i zi zapis.

G. Couatu-Cerna

572.—Ii deprins cu bătăile, ca țiganul cu scânteile.
573.—Dăi la deal, dăi la vale, el tot pe-a lui o ține.
574.—Leagă calul unde-o zice stăpânul, măcar să-l mânânce lupul.
575.—Ți-i a face treabă cum e cânelui a linge sare.
576.—Se ajunge deal cu deal, dar om cu om.
571.—Să te ferești de omul spân și de femeia cu mustăți.

Gohor-Tecuci

V. G. Beldie

CÂNTECE

909.—*Foaie verde bujorel,*
Colea 'n vale 'n corlățel,
La umbră de păducel,
Frumos doarme-un soldățel,
Cu ranița lângă el
Și cu arma la picior,
Mă duc maică ca să-l scol...
— Ba mamă, nu te ducea,
C'ala e om cu belea,
Vine ordinul și-l iea,
Și-l pornește 'n Craiova,
Și de-aicea 'n Dobrogea,
Iar tu rămâi singurea...
— Ia-mă neică și pe mine
Să fac armată cu tine...
Foae verde trei migdale,
Mă uitai pe drum la vale,
Văd un tren cu cinci vagoane,
Și'n vagonu'-al doilea,
O fi și mantaua mea,
Cu galoanele pe ea,
Mă duc neică să mi-o dea,
Să fac armată cu ea.

Dela Șt. C. Niculescu din Bârca Doljiu

D. A. Săndoiu

910.—*Frunză verde nucă sacă,*
Să trăiască, să trăiască,
Să trăiască popa Șapcă,
Că el ne-a ertat de clacă.
Când am zice ca săpica,
Când veni împăratul Ghica,
Bătrâni-și sumeția chica
Și nu știa de nimica...
Frunză verde de visdeiu,
Când se 'ncorona Știrbei,
Puneai plugul unde vrei.
De făceai, de nu făceai,
Malaiul nu-l mai sfârșiai,
Plăteai birul șeapte lei.
Frunză verde foi ca frunza,
Când veni și domnul Cuza,
La ciocoi le plesnia buza...
Iar acuma de curând,
Ia să mai cântam din drânb?
Am rămas cu capul gol..
Tutunul ni l-a luat,
L-a luat, l-a 'mpachetat,
Și la cârciumari l-a dat.
Vinde pacul zece bani...
Are omul zece bani,

Nu ştie, pe tutun să-l dea,
Ori pe țuică ca să bea.
De la Dincă Bortoşanu, Carpen-Dolj

I. Popescu-Carpen

911.—*Frunză verde trei masline,*
Urîtu-mi-i şi nu-mi vine,
Dar trăesc că n'am cu cine.
Urîtu-mi-i şi nu-mi place,
Dar trăiesc că n'am ce face.
Decât cu urîtu'n casă,
Mai bine cu boala 'n oase.
Mama din boală mă scoate,
Da' de urît nu mă poate.
De urît mă duc de-acasă,
Iar urîtul nu mă lasă;
De urît mă duc în lume,
Iar urîtul după mine.

912.—*Vai săracă inimioară,*
De te-aş măcina prin moară,
Nă-i mai fi cum ai fost iară;
De te-aş măcina prin coş,
Nă-i mai fi cum ai mai fost;
De te-aş măcina prin piatră
Nu-i fi cum ai fost odată.
Tot mă'ntreabă măicuța,
Bine mi-i ca la dânsa ?
Şi eu zic că tot mi-i bine,
Ca să nu mai ştie nime.
Dar aşa mi-i mie bine,
N'a rămas carne pe mine.
De-aş umbla a cântări,
Nici o litră n'aş găsi.
Când eram la mama fată
Mâncam turtă coaptă'n vatră
Ş'o rădeam pe răzătoare,
Mi-era fața ca o floare.
Toți oamenii mă'ntreba :
Da a cui-i copila ?
Că albă-i e cămaşa
Şi rumână-i e fața.
Dar de când m'am măritat
Mânânc chită şi beau vin,
La inimă pui venin ;
Mânânc pâne şi beu bere,
La inimă tot durere.
Toată lumea mă 'ntreba :
Da acui-i nevasta
Că veştedă-i e fața
Şi neagră-i e cămaşa ?
De la Casandra Scrijăloae din Bogdăneşti-Suceava.

Demetra M. Cârlănescu

913.—*Bate murgul din picior,*
Să mă duc unde mi-i dor.
— Hai murgule 'n pas mai tare
S'ajungem în sat cu soare,
Să te leg de cheutoare,
Să-ți dau fân de trei parale
Şi apă de portocale.

914.—*Trage murgul la pripas*
Şi voinicul unde-a mas ;
Trage murgul la grăunțe,
Iar voinicul la drăguțe.

915.—*Calul meu, călușul meu,*
Ce nechezi tu aşa greu,
Ori ți-e greu de trupul meu ?
— Nu mi-i greu de trupul tău,
Tinerel stăpânul meu,
Cum mi-i greu năravul tău :
Câte crâşme sunt în sat,
Pe la toate ai intrat,
Şezi la masă şi bei vin,
Eu la garduri rod pelin.
Şezi la masă şi bei bere,
Eu la garduri rod nuele,
Dragu-ți-i cu mâna 'n sân

Şi mie cu botu 'n fân.
Draguţi-i cu mândra 'n pat
Şi mie cu traista 'n cap.
— Măcar murgul piatră roadă,
Am s'o văd pe mândra-odată!

De la Ana Greciuc din Mitocul-Dragomirnei.

Alex. Morariu

916.—*Foae verde tiriplic,*
Pe cel deal, pe cel colnic,
Trece-o fată şi-un voinic.
Voinicelu' chiotind,
Şi pe murgu' nechezând;
Şi fetiţa suspinând
Şi din gur' aşa zicând:
Ia-mă neicuţă calare,
Că nu mai poci de picioare.
Drumu-i greu şi glonţuros
Şi nu poci merge pe jos.
Fata neică-i chip frumos,
Eu mi-te-aş ló bucuros.
Dar mi-i murgul sprintenel,
La picioare subţirel.
Calu' mic şi drumu' greu,
Abia duce trupul meu.
Trupu' cu păcatele,
Mijlocu' cu armele.
Nu ţi-e milă şi păcat,
De la maica m'ai luat
Şi'ntre codri m'ai băgat.
Dare-ar Domnu' Dumnezeu,
Să fie pe gândul meu,
Să te duci neicuţă, duci,
Păn' ai cădea rob la Turci,
Cu picioarele 'n butuci
Şi cu mânele'n cătuşi
Să te-ajungă dorul meu,
Unde-o fi drumul mai greu.
Să te bată jalea mea,
Unde-o fi calea mai grea.
Calul să se poticnească,
In creştet să te trântească;
Mâna dreaptă să-ţi scrintească
Şi pe-a stângă
Să ţ-o frângă.
Să ţii dârlogii cu dinţii,
Să mi te plângă părinţii.
Să te 'nsori de nouă ori,
Ca să faci noă feciori.
Să te mai însori odată,
Şi să faci numai o fată.
Ei să treacă fluierând,
Când te-or auzi plângând,
Fata 'n palme să-ţi tot care,
Apă rea, turbure-amară,
Tu să bei, să bei mereu,
Gândind la blestemul meu.

Comunicat de C. Poenariu, înv. Parşcoveni-Romanaţi.

Şt. St. Tuţescu

918.—*Bădăioară de la munte,*
Nu-ţi mai pune flori pe frunte,
Ţi-a ieşi vorbe urîte.
— Lasă iasă că nu-mi pasă,
Căci bădiţa-i dus la coasă;
Să cosească floricele,
Rupi-i-s'ar coasa'n ele,
Să vie 'n braţele mele.

919.—*Cine n'are dor pe vale,*
Nu ştie luna când răsare,
Şi noaptea câtu-i de mare.
Cine n'are dor pe luncă,
Şi noaptea câtu-i de lungă.

Culegere din preajma Predealului.

C. Patriche

Frunză verde rosmalin,
Rosmalin de pe cetate,
Dincotro vântul mă bate,

Tot mă frige și mă arde ;
Lasă vântul să mă bată
Și soarele să mă ardă.
Căci eu sunt cea vinovată,
Am greșit numai odată.
De m'am cerut măritată,
Să fiu de bărbat mustrată
Și de soacră supărată,
Bat-o Dumnezeu s-o bată.

920.—*Frunză verde mintă creață,*
Puica biței cea isteață ;
Ea seara dacă 'nserează
Iesă afară și oftează,
Că'n casă nu mai cutează.
Draga biței nu ofta,
Că-ți poartă bița grija,
Și toată cheltuiala.
Auzit de la Elena Creangă, sora lui Ion Creangă.
Humulești-Neamț **Zahei Grigoriu**

921.—*Foaie verde clocotici,*
Plinu-i codrul de voinici,
La tot fagul câte cinci.
Iar la fag mare 'n carare,
Zace-un voinic de lungoare,
Cu puicuța de-a picioare.
Nu știu zace ori se face,
Știu că gura nu-i mai tace :
— Puicuță, puicuță hai,
Eu nu zac nici d'un rău,
Numai chiar de-aleanul tău.
— De zaci de aleanul meu,
Să te ridice Dumnezeu.
Da' de zaci de-a alteia,
Să te usuci ca hârtia.

922.—*Foae verde și'un grăunte,*
Câte drumuri sunt pe munte,
Toate au cotituri multe :
Numai drumul Codreanului,
Ca scrisoarea banului.
— Măi Codrene, măi muntene,
Lasă-te de făcut rele.
— Nu m'am lasat când am fost mic,
Dar acum când sunt voinic ?
Și-i iarba în câmp ca acu,
Frunza'n codru ca banu.
Tărnăuca-Dorohoi **Teodor Ivan**

923.—*Foae verde măr sălciu*
Fată de cantaragiu
Nu mă strânge tare 'n brâu
Că' mă bagi în foc de viu.

924.—*Soacră mare, soacră mare*
Ți-ai luat pieptănătoare
De te-ai la, de nu te-ai la
Nora tot te-o pieptăna.

925.—*Soacră, soacră*
Poamă acră,
De te-ai coace-un an ș'o vară
Tu ești acră și amară.
De te-ai coace cât te ai coace,
Dulce tot nu te-ai mai face.

926. *Mândra ceia 'n trup nălțuță.*
Veac de om mi-a fost drăguța
Pentr'o vorbă ră din sat,
Pe mine s'a supărat.

927.—*Foileană mintă creață,*
Pe mine mama mă 'nvață
Tot ce știu să spun pe față.
Să iubesc de dimineață,
Flăcăuași făr'de musteață.

Când se 'nvaţă-a strânge braţă
Şi sărută cu dulceaţă.

928.—*La casă cu şapte fete*
Cu fântâna sub părete,
Cânele moare de sete.

929.—*La casa cu două fete,*
Apă 'n cofă nu se vede.

930.—*Unde-ai fost, măi ţinţăraş*
Unde-am fost m'am pricopsit,
Cu trei babe m'am muncit.
Una slută,
Alta mută,
Alta cu spinarea ruptă,
Ş'aceia sărea la luptă!

931.—*Uiu iu şi tralala,*
Joacă ursu 'n mahala
Hai să strângem cel gunoi,
Ca să vie şi la noi.

932.—*Daţi băeţi cu gurele,*
C'am sfârşit minciunele,
Daţi să beau să mă fac cuc
C'altele minte 'mi aduc

933.—*Asta-i Lina*
Bat-o vina,
Ce-am iubit-o 'ntotdeauna

934.—*Iaca vine şi Mariţa*
Să pue la socri iţa

935.—*Ştii tu, mândro, ce ţi-am spus,*
La cules de cucuruz?
Să-ţi păzeşti soţul de mine
Şi obrazul de ruşine.

Joräşti-Covurlui

Preot. Ioan C. Beldie

V'as cânta, v'aş şuera,
Da m'o ghitruit scîrba.
Şi scârba m'a 'nvăţa a cânta.
Şi năcazu-a şuera.
Cit îi lumea şi pământul,
Nu-i ca şueru mai mândru
Că de mă duc pe cărare
Nime nu-mi ştii inimare.

937.—*Supoartă-s eu ori ba*
Şi de mă duc pe-un drum
Nime nu-mi ştie gându,
Supoartă-s eu ori nu.

938.—*Dorule durere gre*
Te-ai pus la inima mea,
Mi te ai pus aşa de tare,
Că merge sângele vale.
Mi te-ai pus aşa de rău
Merge sângele părău.
Şi te-ai pus cu-aşăzământ,
Ca mâne merg în pământ.

Bucovina **D. Dan**

939.—*Pelin beu, pelin mânînc,*
Seara pe pelin mă culc.
Dimineaţa când mă scol,
Cu pelin pe ochi mă spăl,
Plec la cofă se ma moiu,
Lacrimile-mi curg puhoiu.
Plec la cofă să mă spăl,
Lacrimile mă dobor,
Merg la cofă se beau apă,
Lacrimile mă adapă.
Mă dau din pat binişor,
Şi mă razim de uşor
Şi mă uit în sat cu dor.
Cum trec fraţii la surori,
Şi mamele la feciori.
La mine nu vine nime,
Că eu sunt strein pe lume,
Ca şi cucul din pădure.
Şi 'că cucul tot mai are,

Pe sora privighitoare!

Auzit de la sora mea Anica
Rădăeşti-Tutova **I. I. Nadă**

940.—*Când oiu zice bob şi linte.*
Ale ţâţe poleite
Ce le ţii acoperite
Cu postav verde 'nvălite?
—Neica să nu le sărute!
—Când oi zice trei lămâi,
Trei lămâi şi trei gutui.
Ale ţâţe durdulii.
Cui le păstrezi şi le ţii?
—Cu-i le-a sărutat întâiu!

941.—*Foaie verde trei lalele*
Lele, lele şi iar lele,
Iubeşte-mă cu plăcere
C'aşa inimioara-mi cere!

942.—*Foaie verde bob năut,*
Ibomnică de demult,
Nu crede că te-am urît!
Te-am urît două trei zile
Şi mi-e gândul tot la tine!
Foae verde untdelemn
Vino, puică, und'te chem!
Vino, puică, de mă vezi,
De mă vezi şi de mă crezi!

De la mama, Ciunei-Romanaţi
Const. Danilescu

943.—*Am avut şi eu drăguţă*
A pocnit mâncând grăunţe.
Am avut şi eu un socru
A murit mâncând ca porcu'

944.—*Vai de mine şi eu joc*
Şi-s de mare cât un dop;
Cât un dop de la balercă
Căciula ca o ciupercă.

945.—*Lelea cu botine 'nalte*
Se duce 'n sat după lapte
Mă mir de ce zăbovia
Ea şedea şi-l leorpăia.

946.—*Frumoasă-i nevasta mea*
Dar se tem porcii de ea.
Tun'o Doamne şi-o omoară,
Mi-a vîrît toţi porci 'n boală.

947.—*Spate bate, carjă toate,*
Buze moi dobolozate.
Buze moi şi supţirele,
De trei mărgini di podele.

948.—*Zup, zup, zup deabea mă duc,*
Să mă văd cu meşteşug,
Pe două roate de plug,
Şi de slab deabea mă trag
Intr'o grădină cu mac
Cu puica pe după cap.

949,—*Frunză verde trei masline,*
S'a dus puiul de la mine,
Tuturor le pare bine
Numai mie 'm pare rău,
C'a fost puişorul meu.

950. *Puse toanta să se lea,*
Şi puse de Vinerea
Să se lee Sâmbăta,
Dar pustia de purcea
Păscând troscol lângă ea
Se scărpină de ulcea
Vărsând leşia pe ea.

951.—*Foae verde şi-o lalea*
Hai flăcăi la mândra mea
Şi-om vedea ce zestre-avea.
Două rufe, una rea,
Cea mai rea era pe ea
Ce mai bună şi-o cârpia:
Când-o întorcea pe dos
Curgea peticile jos.
Câtă frunză pe răchită
Cu atâtea petici cârpită.
Iar în dosul ţâţelor
Mama peticilor,
Despre ţara Uugureasca
Numai dracu s'o cârpiască.

952.—*Frunză verde de măr acru*
După negru meargă dracu,
Frunză verde de măr dulce
După alb şi cu ma'ş duce.

953.—*Fata popii la Oţel*
Ea se jură că-i fecioară
Copilul plânge din poală.

954.—*Fetele din satul nostru*
Fostu-le-a sacat rostu'
De frumoase-ar fi frumoase
Numai is cam mincinoase.

955.—*Mândră 'naltă şi voinică*
Doarme lângă mămăligă.
Ea doarme de se omoară
Mămăliga ferbe 'n oală.

956.—*Fetele de la Isvor*
Fac mămăliga'n ulcior,
Şi-o rastoarnă pe obeală,
Şi-o mânâncă toată goală.

957.—*Fetele din Pupezeni*
Ies ernate cu strujeni
Şi vărate cu tărâţe
Le curg ochii ca la mâţe.

957.—*Nu juca lege ruseşte*
Dute acasă şi râşneşte
Şi râşneşte un tăbâtoc
Să ai ce pune la joc.

958.—*Hei saracii sutele,*
Cum mărită slutele;
Hei saracii boi mulţi
Cum însoară pe cei muţi.

959.—*Frunză verde de sulfină*
Asta-i lelea cea fudulă.
A dat brânză, dat făină
Ca să-şi coase pui pe mână.

960.—*La podu de la Văleana*
Mi-a mâncat lupii nevasta
Până s'aprind lumânarea
Ia mâncat lupii spinarea;
Până ce m'am repezit
De mâncat lupii au gătit.

961.—*Iu! iu! iu! până ce-s viu*
Dac'oiu muri mort să fiu,
Joacă măi şi nu te face
Or dă pe iubita 'n coace.

962.—*Iaca una, iaca două*
La Cotoroaia pică rouă;
Iaca roua s'a luat
Ibovnica m'a lăsat.

Cotoroaea-Tutova.

I. Ciobanu

CRONICA

Şezătoarea XII, coala 5 ne aduce *cântece bătrâneşti* şi *cântece* obişnuite.

* Primim **Monografia comunei Jorăşti din judeţul Covurlui** de tovarăşul nostru *Pr. I. C. Beldie* publicată mai întâi în „Buletinul activităţei sociale a preoţilor şi învăţătorilor de pe lângă „Albina". M'am obişnuit de mult să cred că *o monografie* a unui sat nu se poate scri în aşa chip, încât toate ale sale trecute prezente şi viitoare să fie scrise pe înţeles şi pe întregul. Dacă ieai trecutul „de la Ştefan cel Mare!" încoace, trebue să scociorăşti vechile *scrisori-dovezi* prin toate pălămizele de lăzi, pe la toate corzile, din sat şi prin arhive, să transcrii, să aşezi şi să înşiri apoi interesant povestea trecutului, sprijinit pe cele scrise. Ai astfel o parte din monografie, îndeajuns de voluminoasă ca să o poţi tipări de sine stătătoare. Vin apoi celelalte puncte ale vieţei de astăzi, un câmp fără margeni. Indeletnicirile şi viaţa sufletească pot cere o trudă de om şi prin urmare ca să ne mulţumim cu cele 57 pagini ale prietenului şi tovarăşului nostru Păr. Beldie, care de altfel ne dă multe lucruri nouă şi care atinge toate punctele de căpitenie ale unei monografii, trebue ca Sfinţia sa să socotească acest început ca o brăzdare numai, ca o însăielătură după care urmează neapărat acul purtat de mâna sa meşteră.

* *Universul literar* şi *Veselia* publică din revista aceasta, fără s'o pomenească: foarte rău,—foarte rău.

Poşta redacţiei

St. D. Poiana Mărului: Se va publica, însă mai târziu, căci trebuesc făcute întâi clişeele. D-ta fii bun şi trimite ori cât de multe.

T. Bizon. Dacă le fură factorii, ce suntem noi vinovaţi!

D. Şerb. Lop. Intr'adevăr, nu se poate publica. Pricina e lesne de înţeles. Pe lângă ştiinţă trebue să facem şi educaţie şi oricum trebue să ne ferim de a strica ceia ce cu trudă se cledeşte. Nu mai îngăduim chiar să vă rog să n'o publicaţi nicăeri. Deci, manuscriptul îl ţin până la cerere.

Cărţi primite la redacţie

Pr. I. C. Beldie: *Monografia comunei Jorăşti din jud. Covurlui.* Buc. Atel. Socec, 1911, 57 p. 1 leu.

N. Scurtescu: *Rhea-Silvia*, Dramă în 5 acte (No. 704 din „Biblioteca pentru toţi"). Buc. Libr. Alcalay, f. a. 107 p. 30 bani.

P. Hervieu: *Goana Torţelor* Piesă în 4 acte (No. 706 din „biblioteca pentru toţi"). Buc. Libr. Leon Alcalay, f. a. 121 p. 30 b.

„ION CREANGA"

CUPRINSUL ANULUI IV

O judecată dreaptă, 207.—*Tudor Pamfile*, Dumbrava roşie, 173; Cuza-Vodă, 270.—*I. N, Popescu*, De ce nu se toarce cânepă Marţi seara? 324.—*I. Preutescu*, De ce năpârca are coada ruptă? 176; Cuza-Vodă, 279; sf. Vlasie, 384.—*D. I. Procopie*, De ce şade Dracul în iad? 320.—*C. Rădulescu-Codin*, Negru-Vodă la Cetăţuea, 19; Diavolul şi lupul, 139. *P. G. Savin*, Când îi moartea peştilor? 20; Ce n'a văzut nici dracul? 45; Cine-şi dă, lui işi dă. 108; Zapisul lui Adam, 144; Cain şi Abel în lună, 205; Cuza-Vodă, 278; Tot un bou şi-o belea, 323; Cum a câştigat diavolul un suflet? 385.—*G. V. Şuşnea*, Femeea cea rea la inimă, 177,—*V. B. Ţirica*, Pentru una, două, 236; De ce nu mănâncă Jâdovii carne de porc? 386.

IV.—BOTANICA POPULARA (24-37).

A. Gorovei şi M. Lupescu, Barba-caprei, Barba-ursului, 24; Baraboiul, 54; Beşicurile, 54; Brânduşa, Brânca-porcului, 153; Brăileanca, 154; Brebeneii, 180; Briiu, 181; Bozul, 210; Bârbănocul, 241; Bobul, 242; Bubovnicul, 357, Borşeriul, 358.

V. — DATINE ŞI CREDINŢE (576-900)

Pr. I. C. Beldie, 112, *V. G. Beldie*, 21, 214; *T. Bizom*, 212; *P. Cârstean*, 21; *I. I. Ciuncanu*, 392; *N. I. Cotescu*, 48; *T. I. Cruceanu*, 239, 300, 329, 361, 394; *D. I. Farcaşanu*, 48, 80; *Gh. Fira*, 360; *D. Furtună*, 114, 562; *V. Gheorghiu*, 149, 182; *N. V. Hânţescu*, 114, 149. 213, 240, 301, 393; *Fraţii Kahu*, 150, 302; *A. Moisei*, 21, 181, 214, 238, 363; *V. Moisiu*, 149, 183. 240, 323, 361; *I. Onciul*, 301, 330, 362; *C. Patriche*, 47, 81, 240; *I. Preutescu*, 148; *D. I. Procopie*, 394; *P. G. Savin*, 182, 212; *V. B. Ţirica*, 81; *I. N. Vârlezeanu*, 115, 150, 363; *E. Vurza*, 22; *I. O. Zugravu*, 114, 215, 327.

VI.—BOALE LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCANTECE (119-138).

N. I. Antonovici, De năjit, 82; *C. Atanasiu*, De orbalţ, 360; *V. G. Beldie*, De cei răi, 358; *N. I. Dumitraşcu*, De aplecate, 82; *N. V. Hânţescu* De şopârlaiţă, de negel, De nigei, 359; *V. I. Kahu*, De udmă, De deochiu, 82; *V. Poiană*, De orbalţ, 84; *C. M. Popescu*, De deochiu, 82; Descântec de deochiu, 151, 360; *I. N. Popescu*, De friguri, 83; *I. Preutescu*, De beşica cea rea, De ulcior la ochiu, 359.

VII.—BOALE LA VITE, LEACURI şi DESCANTECE (14-17).

V. G. Beldie, De deochiu, 86; *C. Patriche*, De cei răi, 87; *P. G. Savin*, De cei răi, 87; *G. V. Şuşnea*, De deochiu la vacă, 231.

VIII.—VRAJI ŞI FARMECE (27-38).

N. I. Dumitraşcu, Cu bobii, 47; De dragoste, 326; *D. Furtună*, De ursită, 47; De dragoste, 327; *N. V. Hânţescu*, De purici, 47; De câni, 196 *C. N. Mateescu*, Bobii, 325; *V. Moisiu*, De ursită, 195; *D. I. Procopie*, Când se intăreşte ugerul la vacile nelepce, 195; *I. N. Popescu*, Pentru măritat, 194; *Virginia Stan*, Mijloc de a goni guzganii, 117; *H. N. Ţapu*, De desfăcut. 117;

IX.—URAŢII (24-27).

A. Moisei, 72; *I. Preutescu*, 171.

X.—COLINDE (22-24)

C. N. Mateescu, 101, 346; *T. Popovici*, 379.

XI.—PLUGUŞOARE (8-9)

D. Furtună, 4, 146, 162.

CANTECE DE STEA (7-10).

N. I. Dumitraşcu, 44, 379; *A. Moisei*, 378; *I. Preutescu*, 228.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă“ *pentru strângerea fondului:*

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — —	883.20

Foaia No. 581 incredințată d-lui I. I. Ciuncanu, București: I. I. Ciuncanu (Buc.) 2.50; Lambru Toma Gheorghe, gazetar, român-macel. (Buc.) 1.50; S.-Lt. Z. Alexandrescu (Ploești) 1 l.; I. M. Chiriață (Săulești-Gorj), Alecu Dumitrescu (Stoenești-Florești-Ilfov), D. Ciobîlă (Ploștina-Mehedinți), Iancu Sârghi (Botoșani), Florea Pătrunjel, D. Surulescu, Leon Ionescu, Vasilică Vlăduli, Ghiță Niculescu, Costică Nistor, Tache Voiculescu și Anghel Ciutea, comers. (București), câte 50 b.; Fl. Paraschiv (Domnești-Ilfov), D. Ionescu (Buturgeni-Ilfov), I. Burimar (Buc.), Al. Teodorescu (Buc.) și Ghiță Ciuncanu (Topesti-Gorj), câte 30 b.; Pantelimon Bâlcă (Vebiți-Dolj), Călin Lucan (Alexandri-Teleorman), V. Brașoveanu (Rocșoveni-Mehedinți), Tudu Săndulescu (Giurgiu), Enache Petrescu, Al. Zamfirescu (Buc.); Gh. Sperdea, (T.-Severin), C. Antonescu (Creacdla-Vlașca), C. Niculescu, Florica Dumitrescu, Nae Paraschiv (Buc.), câte 20 b.; Ioan Stănescu (Buc.) 25 b.; P. Mușetescu (Buc.) 15 b.; C. Rotaru (Buc.), Tăsică Georgescu (Plătărești-Ilfov) câte 10 b. In total 15 lei 50 bani, din care scăzându-se 10 bani cheltueli, rămân 15.40

Total 898.60

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

CĂRŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„**Ion Creangă** An. I.	3.00
„**Ion Creangă** An. II.	6.00
„**Ion Creangă** An. III.	6.00
Cărţi postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1911	1.25
T. Pamfile, M. Lupescu şi L. Mrejeriu: Carte p. tineretul dela sate	1.25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri româneşti	1.00
„ „ Industria casnică la români	10.00
„ „ Sfârşitul lumii	0.40
„ „ Firişoare de aur	0.30
„ „ Sărbătorile de vară la români	2.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de matasă	0.15
D. Farcaşanu şi M. Lupescu: Creşterea pomilor	0.25
St. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ „ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0 40

Se trimit franco numai după achitarea deplină

Au apărut din Biblioteca revistei «Ion Creangă»:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARŞITUL LUMEI După credinţele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAŞEŞTE Glume, jătii, taclale şi polojănii din popor

Preţul numărului 40 bani

Se trimit după primirea costului prin mandat sau mărci postale

Biblioteca Revistei Ion Creanga neaflându-se în librării, se va cere pe adresa *Tudor Pamfile* Bârlad, str. Promoroace.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă" este editată de o societate pe acţiuni; costul unei acţiuni este de *4 lei* care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Bibliotecă.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă" şi *Revista „Ion Creangă"* se primesc aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce cumpără o acţiune.

ISBN 973-8076-81-1
Vol. III 973-8076-69-2